V
B J
C

a.)

b.)

Dasypodiusza

a.) Słownik łacińsko-niemiecko-polski

b.) Słownik polsko-łaciński

w Gdańsku.

Niedostaje tu Pars III

ręka K. Estreichera

[illegible]

tripartitum

Dictionarium trilingue, ad discendam linguam latinam, polonicam et germanicam accomodatum et in gratiam juventutis Dantiscanae iam primum in lucem editum a Nicolao Volkmaro Polonicae linguae Professore in Gymnasio Gedanensi.

Dantisci, in officina typogr. Jacobi Rhodi 1596.

brak na początku Kart 4 (w Części I) — oraz na końcu brak całej Części III. (Pars III Germanico-latina) Sign. KKKK — Xxxx 3.

jest to 2ga Edycya — pierwsza wyszła r. 1594.

DICTIONARII TRILINGVIS.

PARS PRIMA

Latinogermanopolonica.

INCIPIENTIA ab A.

A *Præpositio significat germanicè* Von. *Polonicè* Od. *Interdum post, vt à cœna,* Nach dem nachtmal. *Pol.* po wieczerzi. *A tergo,* hinderwerts/ zu rück. *Pol.* z tylu. *A fronte,* vornen zu/ *Pol.* z prodku. *A pueris,* von jugent auff. *pol.* z młodośći/ z młodych lat/ z dziećińſtwá.

A. B.

Ab, idem quod A significat, vt & abs, Von. *P.* Od/ z. *Ab integro,* von newem an. *P.* z nowu. *Ab ineunte ætate,* Von jugent auff. *P.* od dziećińſtwá/ z młodu. *Abs re.* Vnnützlich/ vmb sonst. *P.* Dármo/ prozno/ niepotrzebnie/ wniwecz/ niczemnie/ bez przyczyny.

Abacus, ein credentz tisch/ rechentisch. *P.* Służbá/ stol ráchmistrzkj.

mistrzkj. *Item* ein anricht tisch/ richtbanck. *P.* kuchenná tablicá.

Abbas, ein Abt. *P.* Opát. *vnde fœmin: Abbatissa,* ein Eptissin. *P.* Opáćichá/ Xieni. *Abbatia,* Eptey. *P.* Opáctwo.

Abdomen, feist/ schmer. *P.* tłustość/ smalec/ sádło.

Abies, ein Danne. *P.* Jodłá.

Abiegnus, dännen. *A.* Jodłowy.

Abominor, ich hab ein grewel/ abschew. *P.* Brzidze sie/ Odrzekam sie/ Przykro mi/ Mierzi mie. *Abominandus, abominabilis,* abschewlich. *P.* Brzidki/ brzidliwy/ mierziony. *Abominatio,* ein grewel/ abschew. *Pol.* Brzidkość/ brzidliwość/ przykrość/ mierzioność.

Abortio, vide Orior.

Abrotanum, stabwurtz/ schoßwurtz. *P.* Boże drzewko.

Abscondo, vide Do.

Absis, idis, die felgen/ oder das

krumme an einem rad. P. obod/ álbo zwono v kolá.

Absque, Ohn. *P.* Bez.

Abstemius, d' nicht wein trinckt *P.* ktory winá nie pija/ wodká.

Absurdus, Vngereimet. *Pol.* Sprosny/ nieczemny.

Absynthium, Wermut. *Pol.* piolun. *Absynthites*, Wermutwein. *P* piolunkowe wino.

Abundo, *vide unda*.

Abyssus, ein abgrund. *P.* przepaść.

A. C.

Ac, Coniunct: Vnd. *P.* á/ y. *Aduerb. significat Quàm*, weder. *P.* Niżli.

Acantis, idis, ein Distelfinck/ *P.* Szczigiel *aliàs Carduelis*.

Acantus, aliàs, branca ursina, Beeren klawen *P.* Barßcz

Acarus, ein Wachswurm/ wachsschabe *P.* woskowy robak álbo pleśń/ y brudy woskowe.

Accendo, *vide Cando*.

Accēsus, minister Magistratus, Stadtknecht *P.* Mieyski słu=gá/ Podwoyski/ Wozny.

Accerso, Ich hole/ beschicke/ schick ein boten. *P.* záwołá/ przyzywam. Item: ich klage an/ verklag. *P.* oskárżam/ pozywam.

Accipiter, ein Habich. *P.* Jástrząb.

Acedia, Faulheit. *P.* Lenistwo/ Niedbálstwo.

Aceo, ich bin sawr. *Pol.* iestem kwáśny. *Acesco*, ich werd sawr. *P.* kwáśnieie. *Acidus*, sawr. *P.* kwáśny. *Acidulus*, sawrlacht. *P.* przykwáśny. *Acor*, sewre. *P.* kwás.

Acer, subst: Ahorn/ Maßholder baum. *P.* klon. *Acernus*, Ahornen. *P.* klonowy.

Acer & acris, adiect: scharff/ streng/ dapffer. *P.* ostry/ bystry/ meżny/ rzeżwy *Acrimonia*, scherpffe/ *P* ostrość/ rzeżwość/ *Acriter*, hefftig *P.* ostro/ bystro/ rzeżwie.

Acerbus, herb/ bitter. *P.* gorzki/ przykry. *Acerbitas*, bitterkeit. *P.* gorzkość/ okrutność. *Acerbe*, bitterlich. *P.* gorzko/ przykro. *Acerbo, as*, ich verbittere/ erzürne. *P.* rozgniewam/ rozdrażniá/ pobudzam ku gniewu. *Exacerbesco*, ich werde bitter/ scharff. *P.* gorzkim/ przykrym/ okrutnym sie stawam.

Acerra, ein rauchfaß. P. Turibulraz/ kádźilnik.

Aceruo, ich hauffe. P. zgromadzam/ grábię/ kopię. *Coaceruo*, *Idem*. *Aceruatim*, hauffechtig. Pol. gromádą/ hojnie/ obficie.

Aceruus, ein hauff. Pol. gromádá/ Stog/ brog/ Stos/ kupá.

Acetum, Essig. P. Ocet. *Acetosus*, sawr/ wie essig. P. kwáśny/ octem czuchnacy. *Acetabulum*, ein essig krug. P. Octowy dzban. *Acetaria*, Salat. P. Sálatá. *Acetosa*, Sawrampffer. P. Szczaw.

Acies, die scherffe oder schneide an eim messer. P. ostrze/ kończistość/ hart *Item*: ein schlachtordnũg. P. szik/ ośzikowáne woysko.

Acinus, ein beerlein/ kornlein. P. Jágodá/ iadrko. *Acinosus*, voller beeren/ oder körner. Pol pelny iágod/ gęsty/ rześisty.

Aconitum, Wolffskraut. Pol. Wilcze ziele.

Acorus, Galgenwurtz/ oder Kalmus. P. Mieczykowie.

Acredula, Nachtigal. P. słowik

Actutum, bald/ behend/ schnel P. wnet/ wskok/ skokiem/ richlo/ to narichley.

Aculeus, ein Angel/ spitz/ stachel P. koniec/ żądło/ osen/ bodziec. *Metap*. Anliegen. P. doległość. *Aculeatus*, spitzig/ stachlig. P. kończisty/ kończáty/ ostry.

Acumẽ, die spitz eines igliche n dings. P. koniec, spiczástość káżdey rzeczy. *Itẽ*: spitzfundigkeit. P. subtilność/ ostrość rozumu.

Acuminatus, zugespitzt. Pol spiczásty/ kończisty *Acumino*, ich spitze. P. ostrze/ zákończam.

Acus, us, ein Nadel. P. Igłá: *Acicula*, ein nedelein. p. Igiełká.

Acupictor, aliàs Phrigio, ein seidensticker. P. wyszywacz/ haftarz.

Acus, eris, sprewe. P. ość/ plewá/ śiecká. *Acero, as*, ich vermische mit sprewen. P. s plewámi/ álbo s ośćámi mieszam. *Acerosus*, voller sprewen. P. ośćisty.

Acuo, ich spitze/ scherffe. P. Ostrzę/ kończe. *Acutus*, scharff/ spitzig. P. ostry/ kończisty. *Itẽ*: laut/ hell klingend. P. głośny/ brzmiacy. *Acutulus*, spitzfundig. Pol. przysubtilny.

A. D.

Ad. præpos. Zu/ bey nah. Pol. Do/ ku/ ná.

Adamas, ein harter edelgestein/ Demant. P. Diáment. *Adamantinus*,

tinus, von Demant gemacht. *P.* z Diámentu vczynťony. *Metaph:* vnzerbrechlich/ hart. *P.* Twárdy/ Zákámieniáły.

Adagium, ein sprichwort. *Pol.* gadká/ przypowieść.

Adeò, So/ so gar/ so sehr. *P.* Ták bárzo/ ták srodze.

Adeps, allerley feist/ schmaltz. *P.* Káżda tłustość/ smalec/ sádło/ łoy. *Adipatus*, mit feist gespicket. *P.* tłustością polewány/ náspikowány. *Adipalis*, feist/ herlich. *P.* Tłusty/ hoyny/ obfity/ známienity.

Adipiscor, Ich erlange/ vberkomme. *P.* Dostawam/ Osiegam/ Otrzymam.

Adminiculor, ich helffe/ vnterstütze. *P.* wspomagam/ podpieram/ podstáwiam. *Adminiculum*, ein hülff/ stewer. *P.* pomoc. wspomożenie/ podporá.

Admodum, sehr/ fast. *P.* bárzo.

Ador, Korn/ frucht. *P.* żyto/ ziarno.

Adolescens, *vide Oleo.*

Aduersus & aduersum, wider. *P.* przećiw/ przećiwko/ náprzećiw/ náprzećiwko. *Aduersus, a, um*, wiederig/ entgegen. *P.* przećiwny/ nieszczęśliwy. *Aduersitas*, widerwertigkeit. *P.* przećiwność. *Aduersor*, ich widerstrebe. *P.* przećiwiam się. *Aduersarius*, widersacher. *P.* przećiwnik/ odporcá/ Nieprzyiaćiel/ odpowiednik. *Aduersaria, orum*, ein Copey/ oder Denckzedel/ Kluckterbuch/ Protocoll. *P.* Prothokoł.

Adulor, ich schmeichle. *P.* pochlebiam. *Adulator*, ein schmeichler. *Pol.* Pochlebcá. *Adulatio*, schmeichlerey. *Pol.* pochlebstwo. *Adulatrix*, ein schmeichlerin. *P.* Pochlebnicá.

Adulter, ein Ehebrecher. *P.* Cudzołożnik. *Adultera*, ein ehebrecherin. *P.* cudzołożnicá. *Adulterium*, Ehebruch. *P.* cudzołostwo. *Adultero & or*, Ich schwechte/ fälsche. *P.* cudzołożę/ fałszuię/ przysádzam/ przypráwiá. *Adulterinus*, fasch/ gefelscht. *P.* fałszywy/ przypráwny.

Adultus, *vide Oleo.*

A. E.

Aedes, *in sing:* ein Tempel. *P.* Kośćioł. *In plur.* ein haus. *Pol.* dom. *Aedicula*, ein kapell/ oder heußlein. *P.* domek/ álbo káplicá.

Aedifico, ich bawe. *P.* buduie/ wyſtáwiam. *Aedificator*, ein bawman. *P.* budownik/ ćieślá. *Aedificium*, ein gebew. *P.* budowánie.

Aedilis, ein bawmeiſter. *P.* budownik. Nád budowániem przełożony. *Aedilitas*, Bawmeiſterampt *P.* vrząd / álbo przełożoność nád budowániem.

Aedituus, ein Meßner / glöckner. *P.* Zwoniarz/zwonnik/wytrykuß/ Sákriſtian / kośćielny.

Aeger, bekümmert/kranck. *P.* Chory/ſmutny. *Aegrè*, ſchwerlich. *P.* Ledwo/trudno. *Aegritudo*, bekümmernis. *P.* Smutek/ dolegość/ troſká/ fráſunek.

Aegilops, Treſpe. *P.* koſtrzewá.

Aegrotus, Siech/ kranck. *P.* Chory/ niemocny. *Aegroto*, ich bin kranck *P.* Choruie/ niemoge. *Aegrotatio*, kranckheit. *P.* Chorobá / niemoc. *Aegreſco*, ich werd kranck. *P.* chorzeie.

Aemulor, ich eifere/ mißgönne. *Pol.* ieſtem gorliwy/ zairze/ nienawidze. *Itē:* ich folge nach. *P.* náſláduie. *Aemulus*, ein eiferer oder nachfolger. *P.* gorliwy/ álbo náſládownik / náſládowcá *Item:* ein haſſer/feind: *Pol.* Zazdrośćiwy/ nieprzyiaćiel. *Aemulatio*, ein nachfolgung/eifer, *P.* Náſládowánie/ gorliwość.

Aeneus, Erin/ ertzin. *P.* Miedźiány. *Aeneator*, ein Trummeter. *P.* Trebacz.

Aenigma, ein retzel. *P.* gadká.

Aequus, eben/gleichformig. *P.* rowny/proſty/práwy. *Metaph.* gerecht/ billig. *P.* ſłußny/ ſpráwiedliwy. *Iniquus*, vneben/ vnbillig. *P.* nierowny/ nieſpráwiedliwy. *Aequalis*, & *aequabilis*, gleich *P.* rowny, tákowy. *Aequalitas*, & *aequabilitas*, gleichformigkeit. *P.* rowność/ álbo mierność. *Aequanimus*, gedultig/beſtendig. *P.* ćierpliwy/ ſtáły/ſtáteczny. *Aequanimitas*, dultmutigkeit. *P.* Stálość/ſtáteczność. *Aequinoctium*, wenn tag vnd nacht gleich iſt. *Pol.* porownánie dniá z nocą: *Aequè*, zugleich *P.* rownie.

Aequiparo, ich vergleiche. *Pol.* przyrownawam. *Aequiparatio*, ein vergleichung. *Pol.* przyrownawánie. *Aequiparabilis*, wert zuuergleichen. *Pol.* przyrownawány.

Aequipolleo, Jch bin gleiches vermögens. *Pol.* ták wiele przemágam. *Aequivaleo*, ich hälte gleich viel. *P.* ták wiele waże.

Aequitas, ebene/flache. *P.* rowność. *Itẽ:* billigkeit. *P.* słuszność/ miernosć/spráwiedliwość. *Iniquitas*, vnbilligkeit/vngerechtigkeit. *Pol* niesłuszność/ niespráwiedliwość/ niepobożność.

Aequo, ich mach eben / gleich. *P.* rownam/ gládze.

Aequor, das meer. *P.* Morze. *Aequoreus*, das zum meer gehöret. *P.* morski.

Aër, lufft. *P.* powietrze. *Aëreus*, lufftig/ hoch. *P* powietrzny/ chłodny/wysoki.

Aerumna, mühseligkeit. *P* nędzá. *Aerumnosus*, mühselig. *Pol.* nędzny/ mizerny.

Aerugo, rost am ertz. *P.* rdzá ná miedzi. *Aeruginosus*, rostig. *P.* rdzáwy/zárdzewiáły/spleśniáły

Aes, ertz/kupffer/ allerley metall *P.* Miedź/kupr/spiżá/kruszec. *Aereus*, Erin/kupfferin. *P.* miedziány. *Aerarium*, Schatzkamer. *P.* Skarb/ Skarbnicá.

Aero, ich felsche/mische/ bedecke mit ertz *P.* fálszuie/mieszam/ przysádze czynie/ miedzią okrywam. *Obaeratus*, schüldig. *P.* zádłużony. *Aeruscare*, geld gewinnen. *P.* pieniedzi nábywáć. *Aeramentum*, ein ertzin geschir. *P.* Náczynie miedziáne.

Aestas, Sommer. *P.* láto. *Aestiuus*, sommerisch. *P.* letni. *Aestiua*, Sommerlager. *P.* letne siedzenie/chłodnik/chłodnicá. *Aestiuare*, Sommerleger haben. *P.* látowáć/ przez láto mieszkáć.

Aestimo, ich achte/schetze. *P.* vważam/szácuie *Aestimatio*, schatzung/betrachtũg. *P.* Szácowánie/vważenie. *Aestimabilis*, achtbarlich. *P.* łatwy ku oszácowániu. *Inaestimabilis*, Vnschetzig. *P.* nieoszácowány.

¶*Comp: Existimo*, ich schetze/vrteile/achte. *P.* Szácuie/ sadze/ mniemam/rozumiem. *Existimatio*, achtung/was von einem gehalten wird. *P.* zdánie/mniemánie / Cześ/ powagá/ dzierżenie o kim.

Aestus, Hitz/ werme *P* gorącość/ ćiepłość /snoy. *Metaph.* begirde. *P.* żądliwość.

Aestuo, ich bin hitzig. *P.* iestem gorący. *Exaestuo*, ich lauff vber. *P.* kipie *Aestuosus*, hitzig. *P.* ćiepły/

ply/ gorący, *Aestuariũ*, dampff-loch. P. Dymnicá.

Aetas, ein jeglich alter. P wiek álbo stárość káždey rzeczy. *Coaetaneus*, gleiches alters. *Pol*, rowiennik.

Aeternus, ewig. P. wieczny/ wiekuisty. *Aeternitas*, ewigkeit. P. wieczność *Coaeternus*, zugleich ewig. P. spolwiekuisty.

Aether & aethera, der himel/ dz fewer. P. niebiosá/ogień/ *Aethereus*, himelisch. P. niebieski/ powietrzny. *Aetra*, der schein des himels. *Pol.* Jásność niebieska/ pogodá.

Aethiopia, Morenlãd. P. Murzynská ziemiá. *Aethiops*, ein Mor. P. Murzyn. *Aethiopissa*, ein Morin. P. Murzynká.

Aeuum, ein lang oder ewig wehrend zeit. P. wiek. *Comp. Coaeuus & aequaeuus*, eines alters. P. Jednego wieku / iednych lát. *Grandaeuus*, *& longaeuus*, sehr alt. P. podstárzáły.

A. F.

Affatim, reichlich / genugsam. P. obficie/ dosyć/ dostátkiem.

Affabilis, *vide Faris*.

Affinis, ein Schwager/ verwandter. P. szwagier/ przyrodzony. *Affinitas*, schwagerschafft. *Pol.* krewność / Przyiacielstwo/ szwagierstwo.

A. G.

Agaso, ein eseltreiber / stalknecht. P. osłowy pásterz / konny obieżdżácz.

Age, agite, agedum, Nu/ wolan. P. Iuż/ przedsie.

Ager, ein Feld/ Acker. P. pole rola/ dźiedźiná. *Agellus*, äckerlein P. rolká. *Agrestis*, bewrisch. P. chłopski/ prosty.

¶*Comp. Agricola*, ein ackerman P. rolnik. *Agricultura*, der ackerbaw. P. rolnictwo *Peragro*, Ich durchgehe/ durchziehe. *Pol.* przechodze/ wendruie.

Agger, ein Dam/ schantz/ bolwerck. P. grobla/ wał. *Aggero*, ich heuffe. P. Násypuie. *Exaggero*, ich erhebe/ mache gros. P. przyczyniam/ Szerze.

Agmen, ein hauffen volcks/ ein Fußzeug. P. rotá / niemáły huffiec ludzi. *Coagmento*, ich setze/ oder kleibe zusamen. P. spoiam/ stáwiam/ zbijam.

Agnus, ein lamb P. Báránek: Skop/

Skop. *Agninus*, lemmerin. *P.* Báráni/ Skopowy.

Ago, ich thue/ schaffe. *P.* Czynie/ spráwuie. *Ago animam*, ich sterb. *P.* Vmieram/ konam. *Ago pecus*, ich treibe das viehe. *P.* pedze bydło. *Ago fabulam*, ich spiel eine Comedi. *Pol.* spráwuie Comedia. *vnde Actor*, eine person im spiel. *P.* Osobá w Comediey. *Item:* ein kläger im rechten. *Pol.* Powod / Stroná powodna w prawie/ ktora skárży. *Actio*, eine wirckung/ vbung. *P.* spráwá/ czynienie. *Item:* eine klage für gericht. *Pol.* skárgá. *Actum est*, es ist gethan / es ist aus. *P.* stáło sie iest/ iuż po nim.

Acta, orum, Handlungen/ geschichten. *P.* Dzieie. *Actus, us*, Handlung / außrichtung. *Pol.* spráwá.

Agilis, schnell / behend. *Pol.* prętki/ chutki/ raczy. *Agilitas*, behendigkeit. *P.* prętkość.

¶*Comp: Adigo*, ich treib herzu/ zwinge. *P.* Przypędzam/ przymuszam / przynukam. *Abigo*, ich treib hinweg. *P.* odpędzam/ odganiam. *Abactor & abigeus*, ein viehdieb. *P.* złodziey cudzego dobytká/ vwodziwołek/ Bydłokraycá. *Abigeatus*, viehdiebstal. *Pol.* krádzbá dobytká / złodzieystwo stádá. *Ambigo*, ich zweiffele. *P.* wątpie. *Ambiguus*, zweiffelhafftig. *Pol.* wątpliwy/ niepewny/ mylny/ pochybny. *Ambiguitas*, zweiffelung. *Pol.* wątpliwość. *Ambages*, Vmbwege. *Pol.* Okoliczność. *Metaph:* weitleufftige rede. *P.* Wymowki/ plotki. *Cogo*, ich treib zusammen / nötige. *Pol.* Spędzam/ zaimuie/ przymuszam / przynukam. *Coactio*, ein zwang. *Pol.* Przymuszenie. Mus. *Dego*, ich lebe/ wohne. *Pol.* Żywę/ Mieszkam. *Exigo*, ich heische / fordere. *Pol.* vpominam sie / wyciągam dług. *Item:* ich vertreibe. *P.* Strawie. *Exactus*, fleissig. *P.* pilny. *Exactio*, ein förderung/ heischung. *Pol.* Vpominánie/ Wyciągánie długu / Pobor/ porádlnia. *Exactor*, ein heischer. *Pol.* Poborcá. *Perago*, ich vollende/ volbringe *P.* Spráwuie / dokonam / wykonam. *Prodigo*, ich verzehre / verschwende. *Pol.* Rozpraszam/ Márnotrawie/ Rozmárnuie. *Prodigus*,

digus, Verthuig. Pol. Márnotrawcá Prodigalitas, Vergeudung. P. Rozproßenie/Márnotrawność. Redigo, Ich treib wieder/ich treib mit gewalt. Pol. P. záś przypedzam/ gwaltem do czego przywodze. Subigo, Ich zwinge/ bezwinge. Pol. przymußam/zwyćiężam / pod moc swoie podbijam. Transigo, Ich volbringe/richte aus. Pol. Dokonam/ Sprawiam.

Agito, ich thu emsig/fleissig/ Pol. Vstáwicznie czynie. Item: ich betrachte. Pol. Vważam. Comp: Exagito, ich treibe viel/ ich plage. Pol Nágábam/ mordute.

Agon, ein streit/kampff/oder ein ort da man streitet. Pol. walká/zbijánie/ Szermowánie/álbo mieysce/kedy sie zbijáią Item Todtes not. P. konánie. Agonista, ein kempffer. Pol. Szermierz/walecznik. Agonotheta, der Richter oder Oberman. Pol. Przelożony nád tákowymi igriski. Agonizo, ich streite/ kempffe. Pol. wálcze/zbijam sie. Item: Ich lieg in letzten zügen. P. konam/ vmieram.

Agrimo-

Agrimonia, Odermennig. P. Rzepik.

A. H.

Ahenum, ein kessel. P. kociel. Aheneus, Erin/ erzin. P. Miedziány.

A. I.

Aio, ich sage. Pol. Mowie/ powiedam.

A. L.

Ala, ein flügel. P. Skrzidło. Item: die Achsel. P. pachy. Alatus, geflügelt. P. skrzidlány.

Alacer, & alacris, Mutig/ hurtig/ frisch. Pol. Czerstwy/ krzepki/krzeżwy/wesoły. Alacritas, freidigkeit/ leichtsinnigkeit. P. czerstwość/wesołość.

Alapa, ein backenstreich. Pol. policzek

Alauda, ein Lerch. Pol. Skowronek.

Albus, Weiß. P. biały. Albidus, weißlechtig. Pol. przybiel. Albor, & albedo, weisse. P. białość/ biała fárbá. Albugo, das weiß im aug. P. białość w oku. Albumen, Eyerklar. Pol. białek w jáju. Albumen, das weis am

baum zu nechst bey der rinden. P. Biel.

Albeo, ich bin weiß. P. iestem biały. *Albesco*, ich werde weiß. P. bieleię. *Albico*, ich bin weißlechtig. *Pol.* iestem przybielßym/nátracam białośćią. *Albo, & dealbo*, ich weisse/ bleiche. P. Biele/ pobiełam.

Album, ein weisse taffel/Register. P. biała tablicá/regestr.

Albis, die Elbe. P. Łábia.

Alce, ein elend. P. Łoś.

Alcyon, Eysuogel. P. morski ptak.

Alea, Bretspiel. P. Wárcaby. *Aleator*, ein spitzbub. P. kostyrá. *Tabula aleatoria*, ein Spilbret. P. Wárcabnicá.

Ales, itis, ein vogel. P. ptak.

Algeo, ich bin kalt/mich frewrt. Pol. zimno mi/márzne. *Algor*, Frost/ kelte. P. Mroz/zimność.

Aliàs, ein ander mal/sonstē. P. Ináczey/inßego czásu.

Alibi, anderswo. P. ná inßym mieyscu. *Alicubi*, etwa an eim ort. P. gdziekolwiek. *Alicunde*, etwanher. P. skądkolwiek.

Alieno, ich entfrem̃de/entwēde P. oddalā. *Alienatio*, eine abwendung. P. oddalenie. *Itē*: vngunst.

P. Nieprzyiazn/ Nieżyczliwość/ podeyzrzenie.

Alienus, frem̃d. P. cudzy/obcy. *Alienigena*, ein auslend. P. cudzoziemiec/ przychodźię. *Alienigenus*, frem̃d/auslēdisch. cudzoziemski.

Alioquin, Sonst/anderst. P. Ináczey/ lepak.

Aliorsum, anderstwohin. Pol. ná inße mieysce/ indziey.

Aliquātisper, etwa lang. P. ná czás/ná chwile. *Aliqua*, etwan durch P. kędykolwiek. *Aliquatenus*, etlicher massen. P. nieco/niktorym sposobem. *Aliquoties*, etlich mal. P. kilkákroć/kilká rázow. *Aliquò*, etwan hin. P. kędykolwiek. *Aliquorsū*, *Idē*. gdźiekolwiek.

Alius, ein ander. P. Inny/inßy/ drugi. *Aliter*, anders. P. Inák/ ináczey.

Allicio, *vide Lacio*.

Allium, knoblauch. P. czosnek.

Alo, ich ernehre/erhalte/ erzihe. P. żywię/chowam/wychowā. *Alimentū & Alimonia*, Narūg/ Speis/Prouiant. P. żywność. *Alumnus, a*, ein erzogener/erzogene. *Pol.* wychowánek/ wychowanká. *Almus*, das ernehret. P. płodny. *Altilis*, gemestet. P. kar-

mny/ tuczony.

Alnus, ein Erlebaum P. olſza.

Alopecia, ein Hauptſucht/ davon eim das haar außfelt. *Pol.* pádánie włoſow.

Altare, ein Altar. P Ołtarz.

Alter, der ander von zweyen. P. jeden ze dwu.

Altero, ich endere. P. Mienię/ odmieniam.

Altercor, ich zancke. P. wádzę ſię/ſwárzę ſię. *Altercatio*, zanck. P. zwádá/ſwar. *Altercator*, zencker. P zwatcá.

Alterno, ich wechſele ab/mach eins vmbs ander. P. przemieniá.

Alternatim & alternis, eins vmbs ander. *Pol.* ná przemiánę.

Alteruter, der ein vnter den zweyen. P. jeden ze dwu.

Altus, hoch od tieff. P. wyſoki/ álbo głeboki. *Altum*, das tieffe meer. P. Morze/głebokość/głebia. *Altitudo*, wyſokość/głebokość. *Alto*, *Exalto*, ich erhöhe. P. wznoſzę/ powyſzam.

Alueus, Binen korb. P ol. *Itē.* ein ieglich geholet ding/ ein bretſpiel/ ein graben/ ein Müle. *Pol* káżda rzecz wydrożona/wárcabnicá/ row/ kopanká.

Aluus, der bauch/ od arßdarm. P. brzuch/żywot/ álbo yelito zádowe.

Alumen, Alaun. P. Hálun.

Aluta, ſemiſch leder. P. zameſz/ Leſz/hirzchá/ſkorá. *Alutarius*, Weißgerber. P. Białoſkornik/ gárbarz/ zameſznik.

A. M.

Amabo, Lieber. P. Moy miły.

Amaracus, Majoran/Mutterkraut P. máyoran/et máteraná

Amanuensis, ein ſchreiber/oder Subſtitut. P. podpiſek/piſarz.

Amarus, bitter. P. gorſki. *Amaritudo*, bitterkeit. P. gorſkość. *Amarulētus*, bitterlecht. P. gorſkliwy *Amareſco*, ich werde bitter. P. gorſzczeię.

Ambarualia, die kreutztage. P. krzyżowe dni.

Ambidexter, Linck vnd Recht. P. Oboręczy/ oboietny.

Ambo, alle beide. P, obádwá/ obiedwie.

Ambulo, ich gehe hin vnd wid/ ſpatziere/wādele P. chodzę/przechodzę ſię *Ambulatio*, ein ſpatzierung P. przechadzká *Ambulacrū* ein ort ſpatzieren zu gehen. *Pol.* mieyſce/ álbo ſalá/ gdzie ſię przechodzić może *Anteambulo*, ich gehe vorher. P. wprzod chodzę.

Amentum, ein Riemen. *Pol.* Rzemien.

Ames, itis, ein Vogelkorb. *P.* Trzask/ Potrzask.

Amicio, ich bekleide. *P.* przyobloczam / przyodziewam. *Amictus*, kleidung. *Pol.* odzienie. *Amiculum*, ein goller. *P.* obojczik.

Amictorium, ein kragen. *Pol.* kstalt/ oplecek.

Amita, des Vatern schwester. Siostrá Oycowa. *Amitini*, geschwister kinder / von brüder vnd schwester. *Pol.* Wuieczne á ciotczone dzieci.

Amnis, ein fluß. *Pol.* Rzeká/ strugá. *Amniculus*, ein flüßlein. *P.* rzeczká/ strużká.

Amo, ich liebe/ bule. *Pol.* Miluie/ zálecam sie/ dworze. *Amator*, ein liebhaber/ buler. *P.* Milosnik/ gámrat. *Amatorius*, bulerisch. *P.* gámrácki.

Amicus, a, um, angenehm/ lieb. *P.* Mily/ przyiemny/ wdzieczny. *Subst:* ein freund. *P.* przyiaciel. *Amica*, ein freundin/ bulerin. *P.* przyiaciolká/ milosnicá. *Amicitia*, freundschafft. *P.* przyiacielstwo. *Inimicus, a, um*, feindselig. *P.* nieżyczliwy. *Subst:* Feind/

Feind. *P.* Nie przyiaciel. *Inimicitia*, feindschafft. *P.* nieprzyiacielstwo.

Amabilis, lieblich. *Pol.* mily/ wdzieczny. *Amor*, die liebe. *Pol.* Milość.

¶ *Comp: Adamo, deamo*, ich habe sehr lieb. *Pol.* bárzo/ wielce miluie. *Redamo*, ich liebe widerumb. *P.* Miluie záś.

Amœnus, lustig/ lieblich. *Pol.* piekny/ wesoly. *Amœnitas*, lustbarkeit. *P.* wesolość.

Amphora, ein krug/ kanne/ Ohme. *P.* Dzban/ kruz/ Wiádro.

Amplector, eris, vel amplexor, aris, ich vmbfahe. *P* obłápiam. *Amplexus, us*, ein vmbfahung. *P.* Obłápiánie.

Amplus, weit/ breit/ gros. *P.* wielki/ szeroki/ známienity. *Amplio*, ich mache weit/ gros. *Pol.* Rozszerzam. *Amplius*, weiter/ mehr. *P.* Dáley/ wiecey. *Amplifico*, ich mache gros/ weit/ herrlich. *P.* Szerze/ rozszerzam/ wietsze czynie. *Amplificatio*, ein mehrung/ ausstreckung. *P.* rozszerzenie/ pomnożenie.

Ampulla, ein Oelkrug. *Pol.* Ampulká

Ampulká/kruż / dzban / bánia oleiowa. *Ampullor*, ich bin stoltz/ auffgeblasen. *P.* nádymam się.

Amurca, Oelhäfen. *P.* drożdże oleiowe.

Amußis, ein richtschnur/bleywag. *P.* práwidło/ołowiánká.

Amygdalus, ein Mandelbaum. *Pol.* Migdałowe drzewo. *Amygdalum*, ein Mandelkern. *Pol.* Migdał/ Migdałowy orzech/ Migdałowe jadro. *Amygdalinus*, von Mandeln. *P.* Migdałowy.

Amylum, krafftmeel. *Pol.* mączká.

A. N.

An, *aduerb: Interrog: Pol.* Izali. *Coniunct:* ob. *P.* ieśli.

Anachoreta, ein Einsidler. *P.* Pustelnik.

Analecta, brosamen / so nach der malzeit in dem tischtuch/ vnd auff den tellern vberbleibt. *Pol.* Odrobiny/ Niedoiadki.

Anarchus, ohn ein oberherrn. *P.* sobie pan/ Łożny.

Anas, ein ente. *P.* kaczor. *masc:* káczká *fœm.* *Anaticula*, entlein. *Pol.* kácze/káczieczká. *Anatarius*, & *anatinus*, von einer enten. *P.* káczy.

Anathema, eine gabe/ so man in die kirchen auffhengt. *P.* ofiárá / álbo dar co w kośćiele záwießáią. *Item:* ein verfluchter mensch. *Pol.* człowiek przeklety. *Item: pro abominatione*, ein fluch/grewel *P.* klatwá/przeklectwo. *Anathematizo*, ich verfluche/ergebe dem Teuffel. *P.* przeklinam/ Dyablu oddáie.

Anceps, zweifeltig/ zweyfelhafftig. *P.* Ná obie stronie/ obostronny/wątpliwy. *Item:* zweyschneidig. *Pol.* Ná obie stronie ostry/ obosieczny.

Anchora, ein ancker. *P.* kotwicá. *Metap:* hülff/ zuflucht. *P.* wspomożenie/ poćießenie/ ućieczká.

Ancilla, ein dienstmagd. *Pol.* służebnicá / służebna dziewká. *Ancillaris*, den dienstmegden zugehörig. *P.* służebny. *Ancillor*, ich diene. *P.* służę.

Anethum, dill. *P.* kopr świotski/ álbo prosty.

Anfractus, krumme vmbwege. *P.* krzywa/ łomista/álbo opoczista drogá/ ſámotowká / wykręty/ obłomki.

Angaria, scharwerck *P.* záćiąg.

Angelus, ein engel/bot. *P.* Anyol/posel. *Angelica*, engelwurtz. *P.* Dzięgil.

Angina, die Breune. *P.* Slinogorz. *Angiportus*, eine klene enge gasse *P.* máła álbo ćiásna vlicá.

Anglia, *vide Britannia*.

Ango, ich engste/würge. *P.* duszę/ dawię. *metaph:* ich bekümmere. *Pol.* dręczę/trapię/ troskam. *Angor*, & *Anxietas*, Angst / bekümmernis. *P.* trapienie/vćisk/ frásunek/ dręczenie.

Anguilla, ein Aal. *P.* węgorz.

Anguis, ein wasserschlang. *Pol.* wodny wąż. *Anguinus*, von schlangen / lang vnd krum wie ein schlang *Pol.* Wężowy/ długi á krzywy iáko wąż.

Angulus, ein eck od winckel. *P.* kąt/węgiel. *Angularis*, das an einer ecke stehet. *P.* kątowy / węgielny/nárożny *Angulosus*, winckelecht. *P.* kątowny/węgielnisty. *Angulatim*, aus einem winckel in den andern. *Pol.* od kątá do kątá.

Angustus, eng. *P.* ćiásny/ wąski. *Angustia*, enge *P.* ćiásność/ *metaph:* angst/ betrübnis. *P.* vćisk/ smutek/ doległość/ trapienie *Angusto*, ich engste. *P.* ćiásno álbo ćiesko czynię / vćiskam/ trudność zádáię.

Anhelo, ich keiche. *P.* dycham/ dyszę/ zieię. *Anhelus*, keichig. *P.* dycháwiczny. *Anhelitus*, schwerer athem. *P.* Dech.

Anima, die Seel/das leben. *P.* Duszá/żywot. *Animula*, ein seelgen. *P* duszká, duszyczká. *Animalis*, lebendig. *P.* żywiący. *Animal*, ein thier. *P.* zwierzę. *Animans*, *idem*.

Animo, ich mach mutig/geb dz leben. *P.* śmiáłośći dodawam/ożywiam. *Animatus*, gesinnet. *P.* chuć álbo vmysł máiący. *Animosus*, gehertzt/mutig. *P.* mężny. śmiáły. *Animositas*, manligkeit. *P.* Męstwo/ śmiáłość.

¶ *Comp: Exanimo*, ich entleibe/ tödte/erschrecke. *P.* vmorzam / zásmucam/ przestrászam. *Exanimus*, & *is*, tod. *P.* martwy. *Semianimus*, & *is*, halb tod. *P.* ná poły żywy/ ná poły vmárły. *Vnanimis*, einhellig. *Pol.* zgodny/ iednostáyny. *Vnanimiter*, einhelliglich. *P.* zgodnie/iednostáynie.

Magna-

Magnanimus großmütig / dapffer. *P.* Smiáły/mężny. *Pusillanimus*, kleinmütig. *P.* Boiazliwy. *Pusillanimitas*, kleinmutigkeit. *P.* nieśmiáłość.

Animus, das gemüt/ der verstand / Hertz / muth/ will. *Pol.* vmysl/rozum/wola.

Animaduerto, ich verhehme/ vermercke/ gebe achtung drauff. *Pol.* Bacze/rozumiem. *Item:* ich straffe. *P.* karze. *Animaduersio*, straffe. *P.* ſkaránie.

Annus, ein Jahr. *P.* Rok. *Annus intercalaris*, ein Schaltjar. *P.* przestepny rok. *Annuus*, järlich. *P.* roczny. *Anniuersarius*, das järlich auff bestimpte zeit wider kompt. *Pol.* Co káżdego roku ná pewny czás bywa. *Annosus*, alt. *P.* letny/ſtáry. *Anniculus*, järig/ eines jahrs alt. *Pol.* roczny. *Annales*, jahrzeit buch. Chronick. *P.* dzieie roczne. *Annona*, Narung/ allerley vorrath zur narung. *P.* pożytki. *Annotinus*, was zum prouiant gehöret. *Pol.* Co ku rocznym pożytkom álbo żywnośći náleży.

¶*Comp:* *Biennium*, zwey Jahr. *P.* dwie lecie. *Biennis*, *e*, zweyjährig. *Pol.* dwu letny. *Triennium*, drey jahr. *Pol.* Trzy látá. *Triennis*, *e*, dreyjehrig. *P.* Trzy letny. *Quadriennium*, vier jahr. *P.* Cztery látá. *Quinquennium*, fünff jahr. *Pol.* piec lat. *Quinquennis*, fünff jehrig *P.* pięcioro letny/ etc. *Perennis*, Wehrhafftig. *Pol.* Trwáły / wieczny. *Perennitas*, Langwirigkeit / Ewigkeit. *Pol.* Wieczność/ Wiekuistość.

Annulus, ein ring. *P.* pierśćien/ obrączká. *Annularis*, der kleine finger. *P.* Máły pálec.

Ansa, ein öhr/handhabe. *Pol.* Vcho/ rekoieść. *Metaph:* Vrsach / anlaß / gelegenheit. *Pol.* przyczyná/powod. *Ansatus*, das handhaben hat. *P.* Vcháty.

Anser, ein gans. *P.* ges. *Anserculus*, ein genßlein. *P.* gaſká. *Anserinus*, von einer gans/gensin. *P.* geśi.

Antæ, thürseiten/thür leisten. *P.* listwy około drzwi/podwoye.

Ante, *præpo:* vor. *Pol.* przed. *Aduer:* vor der zeit. *P.* przed tym. *Ante actus*, vergangen. *P.* przeszły/ miniły.

Antenna, die Segelstang/ zwerbaum. P. Drewno zaglowe náprzeczne/ Reyá.

Antes, vorgebew. *Pol.* ganki przed domem/ álbo inszym budowániem.

Antiæ, die vordere haarzöpffe der Weiber / hurenlocken. *Pol.* przedsobne włosy/ wárkocze niewieścze/ przyprawki.

Anticipo, ich komme vor. *Pol.* vprzedzam/ zábieguie.

Antilena, ein vorderzeug am pferd. P. podpiersien/ chomato.

Antiquus, Alt/ lieb/ wert. *Pol.* Stáry/ miły/ sláchetny. *Antiquitus*, vor alters. P. z stárádawná. *Antiquo*, ich hebe auff/ stelle ab/ vertilge. P. zátrácam/ gubie/ gládze/ káże/ zárzucam.

Antistes, ein Fürstender/ Bischoff/ Prelat. *Pol.* Przełożony/ Biskup/ Ksiadz. *Antistita*, ein Eptissin/ Priorin. *Pol.* Ksienj/ Opáćichá/ Prjyrini.

Antlia, ein eimer/ schöpffgeschir. P. wiádro/ żoraw. Item: ein pumpe/ P: pumpá. *Antlare*, *Exantlare*, erschöpffen. *Pol.* wyćierpáć/ znosić/ zwyćiężić.

Antrum, ein höle/ grube. P. Jáskinia/ dol/ Jámá.

Anus, us, ein alt weib. P. Báb-bá. *Anicula*, ein alts weiblein. P. Bábká. *Anilis*, altueterisch. P. stáry/ letny/ zgrzybiáły.

Anus, i, der hinder. P. zadek/ postádek / rzić/ dupá/ siednicá/ śiedzenie.

Anxius, sorgfeltig/ bekümmert. P. trokliwy/ frásowliwy/ pieczołowity. *Anxietas*, angst/ kümmernis. P. stáránie/ pieczołowánie / troská/ smutek / frásunek. *Anxiè*, Sorgfeltig/ mit fleis P. pilnie/ pieczołowićie.

A. P.

Apage & Apagesis, Hinweg mit/ heb dich/ troll dich. P. Idz precz/ podz precz/ podz do kátá.

Aper, ein wild schwein. *Pol.* dziki wieprz. *Aprugnus*, wildschweinen. P. Co iest z dzikiego wieprzá.

Aperio, ich thu auff/ öffne. P. otwarzam/ wyłożę/ wykládam. *Apertus*, offen. P. otworzony/ jáwny/ odkrity. *Metaph:* from/ auffrichtig. *Pol.* dobry/ szczery/ prosty. *Apertè*, offentlich/ auffrichtig. P. Jáwnie/ szczerze.

Apes, ein Bien/ Imme. *Pol.* pszczołká.

pßczołá *Apicula*, ein binlein. P. pßczołka. *Apiarius*, ein Immenpfleger. P. Bartnik. *Apiarium*, ein Immen banck. Pol. pßczelnik.

Apiastra, ein Immen fraß. P. żołná.

Apiastrum, Melissen. P. kádzidlnik.

Apex, ein knopff/oder oberste spitze. P. Wierzch álbo ßpicá v káżdey rzeczy.

Apicæ, ein Schaff/ das kein woll am bauch hat. Pol. Owcá ná brzuchu goła.

Apinæ, Nuß mit weichẽ schalen. Pol. Orzechy miękkę ßzeßutę álbo skorkę máiące. *metap:* Vnnütze ding. Pol. Niepożyteczne rzeczy.

Apocha, ein Qwitantz. Pol kwit.

Apodes, Maurschwalben Pol. Jrzyki.

Apologia, eine Verantwortung/vertheidigung. P. Odpowiedź/wymowká/ obroná.

Apologus, ein gedicht/oder fabel. P. Powieść/ baśń/bayká.

Apophoretum, ein Newjahrsgabe. P. kolędá.

Apostata,

Apostata, ein abtrünniger. P. odstępcá/Łázęká. *Apostasia*, ein abfall. P. odstąpienie/ Łázękánie.

Apostema, ein geschwer. Pol. Wrzod / Nádecie / Puchliná/ Záiátrzenie.

Apotheosis, vergöttung/ eine erhöhung eines Menschen zu einem gott oder heiligen. Pol. Kánontzowánie/ poświęcenie/ gdy kogo w liczbę świętych policzą.

Appello, as, ich nenne. P. zowię. *Item:* ich appellire/ beruffe mich an eim andern Richter. P. Appelluię/Odzywam się/ álbo odwoływam się / ku wyżßemu prawu álbo sędziemu. *Appellatio*, eine beruffung für ein höhern Richter. P. Appellacia/ odwolanie do wysokiego práwá *Cætera, vide in Pello.*

Apricus, Sonnechtig. Pol. Słoneczny/ku Słoncu obrocony. *Apricor*, ich lig an der Sonnen. P. Ná słoncu się chowam. *Apricitas*, Sonnenwerm. P. pogodá.

Aprilis, der Aprill. Pol. Kwiecień.

Aptus, geschickt/ beqvem. P.

 godny/

godny/ słußny. *Apto*, ich füge/ ordne. *P.* sstossuie/ nárządzam/ sporządzam.

¶*Comp. Ineptus*, vngeschickt. *P.* nietráfny/ niegodny/ niesłußny mierziony/ błazeński. *Ineptia*, vngeschicklighkeit/ thorheit. *P.* błazeństwo / Nietráfność. *Ineptio*, ich thue nerrisch. *P.* błaznuie.

Apto, ich füge herzu *P.* przymierzam. *Coapto*, ich füge zusamen. *P.* s stossuie/ przyrownawam iedno s drugim.

Apud, præp: Bey. *P.* v. przy.

A. Q.

Aqua, wasser. *P.* wodá. *Aqualiculus*, ein sewtrog. *Pol.* swinie koryto. *Metaph.* der bauch. *P.* brzuch. *Aquarius*, Wasserman. *P.* Wodnik. *Aquaticus & Aquatilis*, das im wasser lebt. *P.* wodny/ co woda álbo w wodzie żyie. *Aquatus*, wesseticht. *P* woda mießány. *Aquosus*, vol wasser/ wessericht. *P.* wodnisty *Aquilegium*, ein wasserpful. *P.* káłużá. ługowisko. *Aquor, aris*, ich schepffe / oder hole wasser. *P.* czerpam wode. *Item:* ich trencke. *P.* Nápawam.

Aquila, ein Adler. *Pol.* Orzeł.

Aquilinus, Adlerisch / von eim Adler. *P.* Orłowy.

Aquilo, der Nordwind *Pol.* Wiátr pułnocny. *Aquilonaris*, gegen Norden. *P.* pułnocny.

A. R.

Ara, ein Altar. *P.* Ołtarz.

Aranea, ein spinweb. *P.* páięczyná. *Araneus*, die spin. *P.* páiąk.

Arbitror, ich achte/ vrteile. *P.* mniemám/ sądzę/ baczę/ rozumiem. *Arbiter*, ein schidman. *P.* iednacz/ rozeznáwacz/ rozprawcá/ rozięcá. *Arbitrarius*, gutwillig/ dem willen vnterworffen. *P.* dobrowolny / zdániu náßemu podległy. *Arbitrium*, ein meinung/ entscheidung. *P.* mniemánie/ zdánie/ wola/ wyrok sędziego/ skazánie.

Arbor, ein baum. *P.* drzewo. *Arbuscula*, ein bäumlein. *P.* drzewko. *Arboreus*, bawmig. *P.* drzewny. *Arboresco*, ich werd zu einem baum/ wachs wie baum. *P.* s stawam sie drzewem/ rosię iák drzewo/ zárástam *Arbustum*, ein baumgarten/ gesteud. *P.* Chrost/ sad/ Szczepnik/ choyniá.

Arbutus, aliàs unedo, ein baum bringt frucht wie kirschen *Pol.* Trześniá. *Arbutum*, die frucht

davon/

datton/hagapffel. P. Trześnia.

Arca, ein kist. P. skrzynia/truna/trumna. *Arcula*, ein kistlein/ P skrzynka/ skrzyneczka. *Arcularius*, ein tischler/schreiner. P. Cieśarz/Stolarz.

Arcanus, heimlich. P. tajemny. *Arcana, orum*, heimligkeiten. P. tajemnice. *Arcanò*, heimlicher weise. P. potajemnie.

Arceo, ich treib hinweg/ wehre/hindere. P Odganiam/ odpądzam/ niedopuszczam.

¶ *Comp: Coërceo*, ich halte im zwang. P. powściągam/ vśmierzam *Exerceo*, ich übe/mache müd P ćwiczę/vmęczam. *Exercitatus*, geübt. P. wyćwiczony *Exercitiū*, ein vbung. P. ćwiczenie. *Exercitus, us*, ein kriegsvolck. *Pol* Zastęp/ woysko. *Exercito*, ich vbe stets. P. pilnie albo vstawicznie ćwiczę. *Exercitatio*, fleissige vbung. P ćwiczenie.

Arcesso, ich beschicke oder klage an. P. zawołam/przyzywam/ oskarżam.

Arcerra, ein bedeckter wagen. P. Woz nakryty/ Rydwan

Archimagirus, küchenmeister. P. kuchmistrz.

Architectus, ein Werckmeister. P. Cieśla/ ciesielski mistrz *Architector*, ich bawe. P. buduię. *Metaph:* ich reitze an. P. podușczam/ podșczuwam/ przyczynę dawam *Architectura*, Bawkūst. P. Mistersťwo / albo nauka około budowania.

Architriclinus, ein Hoffmeister. P. Marșałek/ żercá.

Archiuum, ein kamer/da die gemeinen brieff / bücher/ bewahret werden. P Mieysce/ sklep/ kędy ziemskie albo mieyskie księgi chowáią/ Almáriá.

Arcto, *as*, ich truck zusamen. P. ćisnę/ potłaczam. *Arctus*, eng/ gedrang. P. śćisły/ćiasny. *Comp: Coarcto*, *idem*.

Arctos, ein bär oder herwagen am himel. *Pol.* niedźwiedź / albo woz niebieski. *Arctous* & *Arcticus*, das gegen Mitternacht ist. P. pułnocny *Arctophylax*, der Wagenman. P. Woźnicá.

Arcus, ein bogen. *Item:* ein Schwibbogen P. sklep. *Arcuatus*, gekrümmet / gewelbet. *Pol.* zakrzywiony/ sklepisty.

Ardea, ein reiger. P czapla.

Ardelio, ein vnruhiger mensch Lotterbub. P. Ośust/ Nácret/ Wścieczník/ Wyrwá.

Ardeo, ich brenne. *Pol* gorę. *Metaph:* Ich habe brunstig lieb. P. serdecznie miłuię. *Ardesco*, ich entzünde mich/ werd inbrunstig. P. zápalam się/ zágorywam się. *Ardor*, brunst/ begierd P. gorącość/ śnoy/ chciwość / żądzá *Ardens*, brunstig/ begierig. *Pol.* zápalony/ chćiwy.

Arduus, hoch/ schwer. P. wysoki/ ćięszki/ trudny.

Area, ein platz. P. pláe / śiedlisko. *Item:* ein tenn *Pol.* boiewisko/ klepisko. *Item:* ein gartenbet. P. lechá/ zágon.

Arena, sand. P. piasek. *Arenosus*, sandig. P. piaszczysty.

Areo, ich bin durr. P. schnę. *Aresco*, ich verdorre/ werde trucken P. schnę/ vsycham. *Aridus*, durr. P. suchy. *Ariditas*, durre. P. suchość. *Arefacio*, ich mache durr/ truckene. P. suszę. *Exareo*, *exaresco*, ich werd durr. P. wysicham.

Argentum, Silber. P. srebro. *Argenteus*, silbern P. srebrny. *Argentifodina*, ein silbergrube/ silberbergwerck. P góry srebrne.

Argilla, leim. P. glinà. *Argillaceus*, leimen. P. gliniány. *Argillosus*, leimecht. *Pol.* gliniásty.

Arguo, ich schelte / straffe. P. káżę/ karzę/ strofuię. *Item:* ich beweise/ vberzeuge. *Pol.* dowodzę. *Argumentum*, ein beweis. P. dowod / potwierdzenie *Item:* ein inhalt. P Summa / krothiemi słowy ogárniona *Argumentor*, ich argumentire/ beweise/ schliesse P. dowodzę. *Argumentatio*, eine beschliessende rede P. dowodzenie. *Argumentosus*, das viel bewerungen hat. P. dowodny.

Argutus, klug/ listig / spitzfündig. P. mądry/ chytry/ ostrego rozumu / dowćipny. *Item:* hell P. głośny/ brzmiący *Argutia*, Spitzfundigkeit. *Pol.* mądrość/ chytrość/ subtilność. *Argutor, aris*, ich brauche spitzfundigkeit. P. Chytrze się obchodzę. *Argutator*, ein klügling. *Pol.* mędrelá/ mędrek.

Aries ein Widder / ein Hammel. *Pol.* Báran/ Skop *Item:* ein Maurbrecher. *Pol* Táran/ dziáło/ ktorym mury tłuką. *Arieto*, ich stosse/ stoße. *Pol.* trykam. *Arietinus*, Widerin. *Pol.* Báránt/ Skopowy.

Ariolus, ein Warsager. *Pol.* wieszczek/

Wieẞczek/Praktikarz. *Ariolor, aris*, ich ſage war/ ich errate. *P.* praktikuie/ gadam.

Arista, der ſtachel am ähre. *P.* ość v kłoſá.

Aristocratia, ein regiment/da die beſten vnd fürnemſten regieren. *Pol.* rządzenie/pánowánie/ gdzie známienitẞi rzecz poſpolitą ſpráwuią.

Arma, waffen zum ſtreit/oder allerley gezeug. *P.* zbroiá/broń woienna / álbo wẞelákie náczynie. *Armarium*, ein fenſterlein/ ſpund. *P.* Almária/ ẞáfá. *Armatura*, rüſtung. *P.* zbroyá/woienny rußtunck.

Armo, ich bewaffne. *Pol.* vzbroię/w zbroię vbieram. *Armatus*, gewapnet. *Pol.* vzbroiony/ w zbroię vbrány.

¶*Comp. Exarmo, Dearmo*, Ich leg die waffen ab. *Pol.* z zbroiey rozbieram. *Inermis*, wehrloß. *P.* bezbronny/ktory ſię nie ma czym bronić. *Armiger*, ein ſchwerd führer/ troßbub. *Pol.* Chłopiec pácholek / ktory miecz zá pánem nośi. *Armamenta*, Rüſtzeug/ allerley werckzeug. *P.* Sprzęt rozmáitych rzeczy. *Armamẽtarium*, Zeughaus/

Zeughaus. *P.* Dom gdzie działá/y inẞe ruſtunki woienne chowáią. Catkaus.

Armentum, gros Viech. *Pol.* rogáte bydło/ ſtádo. *Armentarius*, Viehirt. *Pol.* Páſterz. *Armentalis*, dem Vieh zugehörig. *P.* bydlęcy/ ſtádny.

Armus, die ſchultern oder achſeln. *P.* łopátka/vdziec. *Armilla*, ein armband. *P.* Mánelly/ czápragi.

Aro, ich ackere/ ehre/ pfluge. *Pol.* orzę/ rolą ſpráwuię. *Aratrum*, ein pflug. *P.* plug. *Arator*, ein Ackerman. *Pol.* Oracz. *Aratorius*, zum ackern gehörig. *P.* płużny/ rolny.

¶*Comp: Exaro, Idem quod simplex, metaph:* ich ſchreib. *P.* piẞę.

Aromata, atum. gewurtz. *Pol.* źiele/ korzenie. *Aromaticus*, mit gewurtz zugericht. *P.* korzenny. *Aromatarius & Aromatopola*, ein wurtz kremer. *P.* krámarz/ Aptekarz.

Arra, æ, & arrhabo, ein pfand/ gottspfennig. *P.* zádátek/ groß Swiętoiáńſki. *Arare & Subarrare*, verdingen. *P.* Smowić. vrządzić.

Arrha, æ, et arrhabo, ein pfand/ gottespfennig. *P.* zadatek/ grosz Swiętojańſki. *Arrare, & ſubarrare*, verdingen. *Pol.* ſwomić/ brzadzić.

Ars, kunſt. *P.* Náuká. *Item:* liſt/betrug. *P.* chytrość/ zdrádá/ fortel. *Item:* handtierûg. *P.* rzemioſło. *Artificium, Idem. Artificioſus*, kunſtreich. *P.* Miſterny/foremny. *Artifex*, ein künſtler/ handwercker. *P.* rzemieśnik. ¶ *Comp. Iners*, faul/müſsig. *P.* Nieumiejętny/Nieuk. *Inertia*, faulheit. *P.* Nieumiejętność. *Solers*, klug/geſchwind. *P.* mądry/ roſtropny. *Solertia*, klugheit/ geſchwindigkeit. *P.* Mądrość/ umiejętność.

Artemiſia, Beyfuß. *P.* Bylicá.

Arteria, Pulsader. *P.* oddeszna żyłá/ pulſowa żyłá.

Artocreas, ein Paſteten. *P.* Páſtet.

Artus, ein gliedmaß/ glid. *Pol.* ſtaw/członek. *Articulus*, ein klein glid. *P.* członeczek. *Articularis*, den glidern zugehörig. *P.* członkowáty.

Arvina, Schmer. *P.* Sádło.

Aruncus, geißbart. *Pol.* kozia brodá/ podgardek.

Arundo

Arundo, ein Rhor. *P.* trzćina/ laská. *Arundineus*, Rohrechtig. *P.* trzćinny. *Arundinetum*, ein Rohrbuſch. *Pol.* Nieyſce/ gdzie trzćiná rośćie.

Aruſpex, warſager/aus beſchawung der eingeweit der geopfferten thieren. *Pol.* Práktikarz álbo wieszczek/ z oglądánia wnętrzności bydląt ofiárowánych. *Aruſpica*, eine warſagerin. *Pol.* práktikarká/ wieszczká/ czárownicá. *Aruſpicina*, die kunſt warzuſagen. *Pol.* náuká tákowego práktikowánia.

Arvum, ein gebawter acker. *P.* ſprawna rolá.

Arx, ein ſchloß/ burg. *P.* Zamek/ twierdzá.

A. S.

As, & Aßis, das gantz eines jeglichen dinges/ das man in 12 teilet. *Pol.* kázda rzecz cáła/ ktora ſie ná dwánaśćie części dzielić może/ funt/ wagá. *Partes eius ſunt, As*, ein Silber groſch/ oder Meißniſch groſch/ vñ nach Polniſcher Müntz/ zwen ſchilling. *P.* dwá szelągi. *Deunx*, eilff pfennig. *P.* jedennaśćie pieniedzy. *Dextans*, zehen pfenning. *P.*

dzieśięć

dzieśieć pieniedzi. *Dodrās*, neun pfenning. *P.* dziewieć pieniedzi. pułgrośa. *Bes*, acht pfenning. *P.* ośm pieniedzi. *Septunx*, sieben pfeñing. *P.* śiedm pieniedzi. *Semis*, vel *Semißis*, sechs pfenning. *P* śeść pieniedzi/ Szeląg. *Quincunx*, fünff pfenning. *P.* pieć pieniedzi. *Quadrans*, vier pfenning. *P.* czterzy pieniądze. *Triens*, drey pfenning. *P.* trzy pieniądze/ kwartnik. *Sextans*, zwen pfenning. *P.* dwá pieniądzá. *Vncia*, ein pfenning. *P.* pieniądz *Semiuncia*, ein heller. *Pol.* puł pieniądzá/ hálerz *Teruntius*, ein vierd theil eines *Aßis*. *Pol.* czwarta część áßis/ to iest/ trzy pieniądze.

Asarum. Haselwurtz. *P.* kopitnik.

Ascia, ein Zimmerbeil. *P* Topor ćieśielski. *Ascio, as*, ich Zimmere/ behawe. *Pol.* ćiosam/ zrąbam/ nákárbuie ku ćiosániu.

Ascopera, ein Felleisen. *Pol.* Sumki/ skorzány wor/ tłomak.

Asinus, ein esel. *P.* ośieł. *Asinarius*, eseltreiber. *Pol.* ośłarz. *Asellus*, ein eselin. *Pol.* ośiełek. *Item*: Stockfisch *P.* Sztokfiß.

Asper, rauch/ scharff. *P* chropowaty/ niegládki/ ostry/ surowy/ przykry. *Asperitas*, rauche/ herbe. *P.* Srogość/ Nieludzkość *Aspero*, *Exaspero*, ich mache rauch/ grausam/ ich erhetze/ erbittere. *P.* przykrze/ chropowáto czynie/ pobudzam/ rozdrázniam/ ziątrzam.

Aspernor, *vide Sperno*.

Aspis, idis, ein klein gifftige schlange. *Pol.* rodzay węzow máłych á iádowitych.

Asplenna, Hirschzunge. *Pol.* Stonogowiec.

Assentor, *vide Sentio*.

Asser, ein bret/ dil. *Pol.* Deßká/ Dil/ Dránicá *Asserculus*, & *Assula*, ein bretlein/ schindel/ spon. *Pol.* Deßczká/ ßkudłá/ gont/ wior/ wiorek/ spunt. *Coasso*, ich fuge breter zusamen. *P.* Spotam/ álbo zbiiam deski wespołek/ záspuntuie.

Asseuero, *vide Seuerus*.

Assiduus, emsig/ fleissig. *P.* vstáwiczny/ pilny. *Aßiduitas* emsigkeit/ fleis. *Pol.* pilność/ vstáwiczność. *Aßiduè*, stets. *P.* vstáwicznie/ bez przestánku.

Asso.

Asso, ich brate. *P.* piekę. *Assus*, gebraten. *P.* pieczony. *Assatura*, ein braten. *P.* pieczenia/pieczatká.

Asthma, das keichen. *P.* Dycháwicá. *Asthmaticus*, der das keichen hat. *P.* Dycháwiczny.

Astrum, ein gestirn. *P.* wielogwiazd. *Astronomia*, stern kunst/ außlegung des gestirns. *Pol.* Náuká gwiazdárska/ gwiázdozorstwo. *Astronomus*, der solche kunst weis/ Sterngucker. *Pol.* gwiazdozorcá. *Astrologia*, Prognosticier kunst aus des himels lauff. *P.* Náuká práktikowánia z biegu niebieskiego. *Astrologus*, ein Sternseher. *P.* práktikarz.

Ast, *Coniunct:* Aber. *P.* Ale.

Asturco, *onis*, *alias Gradarius*, *& Tolutarius*, ein zelt roß/ zelter. *P.* Jnochodnik/ Báchmát.

Astus, *us*, *& Astutia*, listigkeit/ geschwindigkeit. *Pol.* Chytrość/ *Astutus*, gescheid/listig *P.* Chytry. *Astu*, *& Astutè*, listiglich. *P.* zdrádą/ zdrádnie/ zdrádliwie.

Asylum, ein freyheit. *Pol.* ucieczká.

A. T.

At, *Coniunct.* Aber. *P.* Ale.

Ater, schwartz. *P.* czarny. *Atramentum*, schwertze/ dinten. *P.* czernidło/ Jnkaust. *Atramentarium*, ein dintenfaß. *Pol.* káłámarz.

Atrium, ein Vorhoff. *Pol.* Podworze/ Sień/ plác/ ganek/ Salá. *Atriensis*, ein portner. *P.* Wrotny/ odźwierny.

Athleta, ein kempffer/ fechter. *P.* Zápásnik/ Szermierz. *Athlotheta*, der kempffer oder fechter Oberman. *P.* Przełożony miedzy zápásnikámi. *Athleticus*, starck/ gesund. *P.* mężny/ zdrowy.

Atque, *Coniunct: Cop:* Vnd. *Pol* A/ Y/ też. *Interdum pro quàm*, weder. *P.* Niżli.

Atqui, *Coniunct: aduers.* Aber. *P.* Ale/ y owszem.

Atriplex, Melden. *P.* Łobodá.

Atrox, grausam. *P.* Srogi/ okrutny. *Atrocitas*, grausamkeit. *P.* srogość/ okrutność.

Attagen, *inis*, ein Birckhan. *P.* Cietrzew.

A V.

Auarus, geitzig/ karg. *P.* łákomy/ skapy. *Auaritia*, geitz/ kargheit. *Pol.* łákomstwo/ skapość/ skępstwo.

Auceps, ein Vogler. *P.* ptaßnik. *Aucupor*, ich fange Vogel/ oder stelle auff Vogel. *P.* łowie ptaki. *Item:* ich trachte nach. *P.* stáram sie/pilnuie/ßukam. *Aucupium*, Vogelfang. *Pol.* Myslistwo. *Metaph:* ein ranck/ fortel/gewin. *P.* fortel/zysk.

Audeo, ich bin kün/ich darff/ wage es. *P.* smiem/ iestem smiáły *Audax.* kün. *P.* smiáły. *Audacter*, vnuerzagt. *P.* smiele.

Audio, ich höre. *Pol.* Słyßę. *Auditus*, das gehör. *P.* Słuch. *Auditor*, ein zuhörer. *Pol.* Słuchacz. *Auditorium*, ein ort da man list vnd zuhöret. *P.* mieysce ku czytániu y słuchániu.

¶*Comp: Exaudio*, ich erhöre. *P.* wysłuchawam. *Obedio*, ich horche. *vide suo loco.*

Auellana nux, ein haselnus. *P.* láskowy orzech.

Auena, haber. *P.* owies. *Auena sterilis*, flockhaber. *P.* owśik/ snieć owśiána. *Auenaceus*, & *Auenarius*, haberin. *P.* owśiány.

Aueo, ich begere. *P.* żądam/ prágnę/chce mi sie. *Aue*, Gott grüß dich. *P.* bądź pozdrowiony. *Auidus*, begierig. *P.* chćiwy/ łakomy. *Auiditas*, begierde. *Pol.* chćiwość.

Auerrunco, *vetus verbum*, ich neme/ treibe hinweg. *Pol.* oddalam/ odrzinam/ odżeniam.

Augeo, ich mehre. *P.* mnożę/ przymnażam. *Augesco*, ich neme zu. *Pol.* pomnażam sie/ zámagam sie. *Augmentum* & *Auctio*, eine mehrung. *P.* pomnożenie.

Auctio etiã significat, ein gant/ offentliche außruffung vnd verkeuffung. *P.* Szperowánie/ szácowánie/poprzedawánie. *Auctionor*, ich vergante/ verkeuffe. *P.* Szperuie/szácuie/poprzedawam. *Auctionarius*, ein gantmeister. *P.* szperownik/przedawcá. *Auctor*, ein mehrer. *P.* pomnożiciel. *Auctrix*, ein mehrerin. *P.* pomnożyćielká. *Auctarium*, ein zugab. *P.* przydátek.

Auguror, ich weissage aus dem gesang der vogel. *P.* práktikuię/ obiecuię z lotu ptaßego. *Augur*, ein weissager. *Pol.* wießczbiarz/ wießczek/ práktikarz. *Augurium*, weissagung. *Pol.* wießczbá/ wrozbá. *Inauguro*, ich weihe ein/ nehme an zu einem ampt. *Pol.* przymuię álbo wsádzę ná iáki vrząd.

Augustus, adiect: herlich/heilig/groß. *Pol.* sławny/ zacny/ známienity/páńſki. *Subſtan:* der Augſtmonat. *aliàs Sextilis. Pol.* Sierpień.

Auis, ein vogel. *P.* ptak. *Auicula*, ein vögelein. *P.* ptaßek. *Auiarius*, ein Vogler. *P.* ptaßnik. *Auiarium*, ein vogelbawr. *P.* klatká.

Aula, ein Saal/ Fürſtẽhaus. *P.* Dwor/pálac. *Aulicus, adiect:* höfiſch. *Pol.* Dworſki. *Subſtan:* ein hoffman. *P.* Dworzánin.

Aulæum, ein Teppich / Tapecerey. *P.* Opponá.

Aura, lufft. *Pol.* powietrze/ wiátrek/ pogodá.

Aurata, ein Forell/ Lachsfahr. *P.* Pſtrag.

Auriga, ein furman. *P.* woźnicá/furman. *Aurigor, aris*, ich führe. *P.* wożę.

Aurigo, inis, die geelſucht. *P.* żolta niemoc.

Auriuittis, ein goldfinck. *P.* Wywielgá.

Auris, ein Ohr. *P.* Vcho. *Auricula*, ohrleplein. *P.* vßko. *Auricularis*, der kleine finger. *Pol.* máły pálec. *Auriſcalpiũ*, ein ohrleffel. *P.* dłubiuch/vßká. *Auritus*, ohr-

ohrechtig. *Pol.* vcháty.

¶ *Comp: Inauris*, ein ohren zierd/ ein geheng. *P.* Náußek/ Náußnicá.

Aurora, die Morgenröte. *P.* Zorzá/ świtánie.

Aurum, gold. *P.* złoto. *Aureus*, gülden. *P.* złoty. *Aurifex, aurifaber*, ein goldſchmid. *P.* złotnik.

Auro, Deauro, Inauro, ich vergülde. *P.* pozłacam. *Auratus, deauratus.* vergüldet. *P.* pozłocony/pozłociſty. *Aurifodina*, ein goldgrube/ goldbergwerck. *Pol.* Złote gory.

Auſculto, ich mercke/ höre zu. *P.* ſłucham/ poſłuchawam. *Itẽ cum Dat:* ich gehorche. *P.* vſłuchawam/ jeſtem poſłußny.

Auſim Opt: pro audeam, ich dörffte. *P.* śmiałbych.

Auſpex, ein warſager. *Idẽ quod augur. P.* wießczek/ wießczbiarz. *Item:* ein anfenger vnd vorgeher in eim jeglichen ding. *P.* powod/ álbo ſprawcá wkażdey rzeczy.

Auſpicium, ein weiſſagung/ vogelſchawũg. *P.* wießczbá *Itẽ:* ein glück. *P.* ſzcześćie/fortuná. *Auſpicor*, ich fahe etwas an. *P.* poczynam nieco. *Auſpicatus*, glückſelig. *P.* ßcześliwy/fortunny. *Au-*

ſpicato,

spicatò, glückselig/zu guter stunde. *Pol.* szczęśliwie / w szczęśliwą godzinę.

Auster, der Südwind. *P.* Południowy wiátr. *Australis*, was gegen Mittag ist. *P.* Południowy.

Austerus, sawr/herb. *P.* srogi/ przykry/ ciężki/ trudny. *Austeritas*, ernsthafftigkeit. *Pol.* srogość/ przykrość.

Austria, aliàs Pannonia superior, Osterreich. *Pol.* Rákusy/ Rákuska ziemiá. *Austriacus*, ein Osterreicher. *P.* Rákuszánin.

Authenticus, was angenem vñ approbirt ist. *P* ważny/Poważny/ wzięty.

Autor, ein Anfenger oder vrsach eines dings. *P.* pierwszy wynálezyćiel káżdey rzeczy/powod/ sprawcá/przyczyná. *Autoritas*, ansehen/ herligkeit. *Pol.* powagá. powážność/ powagá. *Autoro*, ich verpflichte/ verbinde. *Pol.* obowiezuię/powinnym sobie czynię. *Autoratus miles*, d' mit eides pflicht verbunden ist. *P.* przysiężny żołnierz. *Exautoratus*, der beurlaubet ist. *P.* odpráwiony/z przysięgi wypuszczony. *Autoramentum*, Sold/ belohnung. *P.* żold/myto/ zápłátá.

Autographum, eigene handschrifft. *Pol.* własney ręki list/ własna ręka.

Autumo, ich achte/ schetze. *P.* Mniemam/ szácuię.

Autumnus, Herbst. *P.* Jesień. *Autumnalis*, Herbstlich. *P.* Jesienny.

Auus, ein großvater. *P.* Dziad/ Stáruszek. *Auia*, großmutter/ Babká/ Starká. *Proauus*. Eltervater. *P.* Prádziad. *Proauia*, Vrahnfraw. *P.* prábabká. *Auitus*, dz von vnsern Vorelt ern her kompt. *P.* Stárodawny.

Auunculus, Ohm/ der mutter bruder. *P.* Wuy

Auxilium, hülff. *Pol.* pomoc. *Auxilior*, ich helffe. *P* pomagam. *Auxiliaris, & Auxiliarius*, behülfflich. *P* pomocny.

A. X.

Axis, ein achse. *P.* oś.

Axilla, die achsel. *P.* pachy.

Axungia, Ther. *P.* Smołá/ kołomáż.

INCIPIENTIA
à B.

BAcca, ein beer/oder korn. P. Jágodá/ziárno/iądro. *Baccula*, ein beerlein. P. Jágodká.

Bacchar & baccharis, Haselwurtz/ *vt vulgò putant*, *Pol.* kopitnik. *quidam* klein basilien kraut/ oder vnser frawen hendschuch.

Bacchus, der Wein gott/sauff gott. *Pol.* Bog winny/Bog obżárstwá y pijáństwá. *Baccha, & is*, Nonn oder priesterin Bacchi. P. ksieni álbo Mniszká bacchusowa. *Bacchanalia*, das fest Bacchi/ Fastnacht. P. Swięto Bacchusowe/ Miesopusty *Bacchor*, Ich wůte/ tobe/ schreye/ tauchtze/ wie ein volle Saw. P. Hucze/krzycze/wykrzykam/szaleie/wsceskam się/iáko człowiek opiły. *Debacchor, idem.*

Baculus, ein stab/ stock. *Pol.* laská/ kij/ máczugá. *Bacillus*, ein steblein. P. lásczká.

¶*Cōp. Imbecillus, et is*, schwach. *Pol.* mdły/krzewki. *Imbecillitas*, schwachett, *Pol.* mdłość/ krewkość.

Badius color, Braunrot/ oder kestenbraun. P. gniády/ ćisowáty.

Baiulo,

Baiulo, ich trage. *Pol.* noszę/ dźwigam. *Baiulus*, ein treger. P. Nośiciel/ Dragarz.

Balæna, ein Walfisch. P. Wieloryb/ Sum.

Balanus, ein eichel. P. żołądz. *Item:* ein zepfflein zum stulgang. P. czopek do wczyniénia stolcow. *Item:* ein Dattelkern *Pol.* iądro Dáktilowe/orzech Dáktilowy.

Balo, as, ich blecke/ blerre/wie ein schaff. P. Bekam/becze. *Balatus*, das blecken der schaff. *Pol.* bekánie/ beczenie owiec.

Balatro, ein leichtfertiger/vnnůtzer mensch. P. sprosny/ á niczemny człowiek/ Szuiá.

Balbus, adiect: stamlend. *Pol.* Záiąkáiący. *Subst:* ein stamler. P. Bálbod/ záiąkáłá. *Balbutio*, ich stamle. P. záiąkam się.

Balista, ein Kriegsrůstung/ mawr einzuwerffen. *Pol.* Dźiáło wotenne/ ktorym mury tluką. *Item:* ein armbrust. P. kuszá.

Balneum, ein bad. P. Láźnia. *Balneator*, ein bader. P. Láziebnik.

Baltheus, & um, ein breiter gůrtel mit spangen. *Pol.* pás szeroki s cetkámi/ Táśmá.

Baptizo,

Baptizo, ich tauffe / tuncke ein. *Pol.* krzczę / wmaczam / pogrążam / zánarzam. *Baptismus*, ein tauff. *P.* krzest. *Baptista*, ein teuffer. *P.* krzciciel *Baptisterium*, ein Tauffstein. *Pol.* Krzeſnicá / krzćilnicá.

¶*Comp: Anabaptista*, ein Wiederteuffer. *P.* Nowok rzrcenitc.

Barathrum, ein tieffer ort / oder loch. *Pol.* wielka glębokość / przepáść. *Item:* die helle. *P.* piekło.

Barba, ein bard. *Pol* brodá. *Barbatus*, berdig. *P* brodáty / zárosły.

¶*Comp: Imberbis*, ohne bard. *P.* gołowąsy / niezárosły.

Barbaricaria, ein Bortenmacherin. *P.* Bretniczká / Tkánikarká.

Barbarus, Frembd / rauch vnd grob im reden vnd leben. *P.* Obcy / gruby / niewdzięczny w mowie y w życiu. Nieuk. *Barbaries*, grobheit / vngeschickligkeit. *Pol.* grubość / nieludzkość / nieobyczayność.

Barbo, aliàs mullus, eine Barb. *P.* Toporek / Barm.

Bardus, Nerrisch / vnuerstëdig. *P.* głupy / nierostropny. *Bar-*

Bardocucullus, ein Spanische kappe. *P.* kapá Hiſpáńſka.

Baro, ein Freyherr. *P.* wolny Pan / Woiewodzic.

Barrus, ein Elephant. *Pol.* Słoń. *Barrio*, ich kurre oder brülle / wie ein Elephant. *Pol.* Ryczę álbo Mruczę táko Słoń. *Barritus*, Elephanten geschrey. *Pol.* Ryk Słoniowy.

Basium, ein kuß *P.* Cáłowánie. *Basio, as*, ich küsse. *P.* cáłuię.

Basilica, ein Königlich haus. *P.* Dom / dwor / álbo pálac krolewſki. *Basilicus*, königlich / herrlich. *P.* krolewſki / páńſki.

Basiliscus, ein Basilischck. *Pol.* Basiliſk.

Basis, ein fuß / seule / stutze. *P.* grunt álbo podporá káżdey rzeczy.

Batauia, Holand. *Pol.* Holándſka ziemiá. *Batauus*, ein holender. *P.* Holander.

Batillus, vel um, ein fewrschauffel. *P.* Lopátá ogniowa.

Battologia, plapperey / vnnütz geschwetz. *P.* Klektánie / szwiegotánie niepothrzebne.

Batus, mensuræ genus, ein maß etwa von 36 stoffen. *P.* Miárá

 nikto-

niektora bierzac w sie okolo ßesc y trzydzieśći stofow/kadz/kuffá.

B. D.

Bdella, ein Elritze. *P.* Wegorzicá.

B. E.

Beatus, Selig. *P.* Błogosłáwiony/ßcześliwy. *Beatitudo*, seligkeit. *P.* Błogosłáwieńśtwo. *Beo, as*, ich gebe glück/mache selig/erfrewe. *P.* vbłogosłáwiam/ vweselam.

Bellaria, orum, allerley speise die man zu letzt gibt / Nachtisch/ Nachessen. *P.* Ostátnia potráwá/ Wet.

Bellum, ein krieg. *P.* woyná. *Bellum intestinum*, ein bürgerlicher/ innerlicher krieg. *P.* woyna domowa/ wnetrzna. *Bellum nauale*, ein krieg zu wasser *Pol.* Woyná ná wodzie / ná morzu. *Bellicus*, kriegisch. *Pol.* woienny. *Bellicosus*, kriegisch. *P.* waleczny. *Bello, as*, ich kriege. *P.* woiuie/ wálcze. *Bellator*, ein kriegßman. *P* walecznik/woiennik. *Bellige- ro, & or*, ich führe ein krieg. *P.* woyne wiode/woiuie.

¶ *Comp: Debello*, ich vberwinde. zwoiuie/

P. zwoiuie/zwalcze/ Porázam zwyćiezam. *Imbellis*, schwach/ blöd. *P.* niewaleczny/mdły/ boiaźliwy. *Rebello, as*, ich widersetze mich / werde abtrünnig. *Pol.* przećiwiam sie/odpiram/rebelliżuie. *Rebellis*, abtrünnig/ rebellisch. *P* odporny/przećiwny. *Rebellio, onis*, ein wiedersetzung/ abfall. *P.* sprzećiwienie / odpieránie/ niepossłußeństwo.

Bellus, schön/ lieblich. *P.* Nadobny/miły/wdzięczny.

Bellua. ein wild thier. *P.* dzikie zwierze / bestiiá. *Belluinus*, wild. *P.* dziki/ okrutny/nieludzki.

Benè, wol/recht/fast. *P.* Dobrze/ czyśćie/ práwie.

Beneuolus, vide *volo*.

Benignus, gütig. *P.* dobrotliwy. *Benignitas*, gütigkeit. *P.* dobrotliwość.

Benna, ein karn. *P.* kará/ kolásá. *Inde Combennones*, die auff einem karn fahren. *P.* ktorzi ná iedney kolásie iádą.

Bes, vide *As*.

Bestia, ein wild grausam thier *P.* dzikie á okrutne zwierze. Bestiiá.

stija. *Bestialis*, wild / grausam. *Pol.* dziki / zwierzecy.

Beta, Mangolt / rote rüben. *P.* Cwikla. *Betaceus*, ungeschmackt. *P.* Niesmaczny. *Beticus color*, Braunschwartz. *P.* Ciemnobronatny.

Betonica, Betonien. *P.* Bugwica.

Betula, ein Birckbaum. *Pol.* Brzoza. *Betulaceus*, Birckin. *P.* Brzozowy.

B. I.

Biblion, ein buch. *P.* Ksiegi. *Bibliopola*, ein buchführer. *Pol.* Ksiegarz. *Bibliopolium*, ein buchladen. *P.* buda / kramnica / wktorey ksiegi przedawaia. *Bibliotheca*, ein Buchkamer. *Pol.* Gmach / komora / albo sklep do chowania ksiag. *Bibliopægus*, ein buchbinder. *Pol.* Introligator.

Bibo, ich trincke. *P.* pije. *Bibax*, *Bibosus*, *Bibulus*, versoffen. *P.* Opily / pijanica. *Charta bibula*. papier das durchschlecht. *P.* papir ktory przebija.

¶*Comp*: *Ebibo*, ich trincke aus. *P.* wypijam. *Imbibo*, ich trincke / neme ein. *Pol.* wpijam / bierze wsie. *Metapho*: ich gewehne. *P.* nałoże sie. *Præbibo*, ich trincke einem zu / brings einem. *P.* pije do kogo.

Bidens, *Masc*: ein karst mit zwen zancken. *P.* Motyka / albo grabi żelazne o dwu zebu.

Bidens Fœm: ein Zweyierig schaff. *P.* Owca dwuletna.

Bifariam, auff zweierley weis. *P.* dwoiako.

Biga, ein zwenspennig karn oder wagen. *P.* kara / albo woz / wktorym dwa konia / (woźniki) robia / (ciagna.)

Bilanx, ein wageschüssel. *Pol.* Szala kramna.

Bilis, gall. *P.* żolc. *Metaph*: zorn. *P.* gniew.

Bimestris, *e*, zweyer Monat lang oder alt. *P.* Dwumiesieczny.

Bimus, Zweyierig. *P.* Dwuletny.

Bini, Zwen und zwen. *Pol.* Dwa a dwa / po dwu. *Binarius*, zweyfaltig. *P.* dwoiaki.

Bipalium,

Bipalium, ein hawe/ein karſt/ ſpade. *P.* Motyká.

Bipennis, ein hellepart. *P.* hálábárdá.

Bis, zwey mal. *Pol.* dwá kroć/ dwá rázy.

¶ *Comp: Combino, as*, ich ſetze je zwey zuſamen. *Pol.* dwu á dwu weſpolek ſtáwię.

Bitumen, ein gattung kreide/ welche/ weñ ſie angezündet wird ſich nicht leſchen leſſet. *Pol.* nietáki rodzay kreti / ktora będąc zápalona nie da ſię vgáſić. *Idem pro glutine accipitur*, leim. *Pol.* klij. *Bitumino*, Ich leime/ füge zuſamen. *P.* klię/ zák lijam.

B. L.

Blandior, ich ſchmeichele. *Pol.* pochlebuię / pochlebiam. *Blandus*, freundlich. *P.* łágodny/miły. *Blanditiæ*, glatte wort. *Pol.* łágodne słowá/pochlebſtwo.

Blaſphemo, ich leſtere. *P.* bluźnię. *Blaſphemus*, ein leſterer. *P.* bluźnierz/ bluźniercá. *Blaſphemia*, leſterung. *P.* bluźnierſtwo.

Blatero, as, ich plappere/plaudere. *Pol.* klekce/ klektam/ſzwiegocę. *Blatero, enis*, ein plapperer. *P.* wielomowcá/klekot.

Blatta,

Blatta, ein ſchabe/ wurm/ der die kleider vnd bücher zernaget. *P.* Mol/robak/ktory ſzáty y księgi gryzie.

Blax, ein dulpel/ narr. *Pol.* Dubiel/ proſták.

Bleſus, ein liſpeler. *P.* Szepiet/ ſzepielak/ ſzepluniak.

Blitum, eine gattung Mangolts/ oder Binetſch kraut. *Pol.* wielki Broſkiew. *Bliteus*, vngeſchmackt. *Pol.* nieſmáczny/ niewdzięczny. *metaph:* torecht/nerriſch. *P.* głupy/ niemądry.

B. O.

Bohemia, Behemerland. *Pol.* Czeſka ziemiá. *Bohemus*, ein Behem. *P.* Czech.

Boletus, ein Pfifferling. *Pol.* Chrząſzcz.

Bolis, idis, ein pfeil. *P.* Bełt/ ſtrzałá. *Item:* ein ſchipperlot/ damit ſie die tieffe des Waſſers meſſen. *Pol.* Olowianká Szyprowſka / ktora głębokość wody mierzą.

Bolus, ein mund vol oder biſſen. *P.* ſztuká/ſztuczká/kęs.

Bombus, das brummen der ymmen. *P.* Dźwięk álbo ſzum od pſzczoł.

Bombix,

Bombyx, ein Seidenwurm. *P.* Jedwabny robak/ *Bombycinus*, Seiden. *P.* Jedwabny.

Bonosa, æ, ein haselhun. *Pol.* Járząbek.

Bonus, gut/ from. *P.* Dobry. *Melior*, besser. *P.* lepszy. *Meliusculus*, ein wenig besser. *Pol.* troche lepszy. *Optimus*, der beste. *P.* Nalepszy. *Optimates*, die fürnemsten im volck. *P.* Naprzednieyszi miedzi ludem. *Bonitas*, gütigkeit/ frömigkeit. *P.* Dobroć. *Bona, orum*, Hab vnd gut. *Pol.* Dobrá/ máietność. *Boni consulo*, ich nehme für gut an. *P.* zá dobre/ (zá wdzięczne) przymuie.

Boreas, *al.* *Aquilo*, der Nortwind. *P.* Pułnocny wiátr. *Boreus*, & *Borealis*, Mitternächtig *P.* Pułnocny.

Borysthenes, der Neper. *Pol.* Niepr. *fluuius Scythiæ*.

Bos, ein Ochs/ vnd Kue. *Pol.* Woł. *Bouinus*, & *bouillus*, Rindern/ Ochsin. *P.* wołowy. *Bouile*, ein Ochsen oder Kühstall. *P.* oborá/ wołowniá/ chlew wołowy. *Boo, as*, ich brülle wie ein Ochs. *P.* Rycze iáko woł.

Botrys, & *botrus*, ein traub/ treubel. *P.* grono.

Botulus, ein Bratwurst. *Pol.* Kiełbásá.

B. R.

Brabeum vel brabium, ein gab oder kleinot/ darob man kempffet. *P.* klenot / o ktory się zbijáią/ záwoduią / álbo szermuią. *Brabeutes*, & *brabeuta*, ein Platzmeister / der die gaben außgibt denen die sich in den Schawspilen wol halten. *P.* Przełożony/ ktory klenoty rozdawa tym/ ktorzi w tákowich Igrzyskách dzielność swą okázuią.

Bracca, æ, ein Bruch / oder Pomphosen. *P.* pludry.

Brachium, der Arm. *P.* rámię áż do łokćiá. *Brachiale*, Armzierde/ oder Armschiene. *P.* Nárámnicá.

Bractea, ein blech von Metal. *P.* Bláchá krusczowa. *Bractearius*, ein Goldtschlaher. *P.* co blachy złote kute/ (bije) Bláchownik / Goltslar. *Bracteatus*, verblechet. *P.* bláchámi obity.

Branchiæ, Fischohren. *P.* Rybie vszy/ skrzelle.

Brassica, Kolkraut / Kompskraut. *Pol.* Broskiew/ kápustá/ Jármusz.

Brephotrophium, ein Weisenhaus/ Kinderspital. *P.* Strotny dom. Szpital dziecinny.

Breuis, kurtz. *P* krotki. *Breuitas*, kürtze. *P.* krotkość. *Breuiloquentia*, kurtze rede. *P.* krotkomownośc. *Breuio*, *as.* & *Comp:* *Abbreuio*, ich verkürtze. *P.* skracam/ vkracam.

Britannia, *al.* *Anglia*, Engelland. *P.* Angielska/ álbo Angliska ziemiá *Britannus*, ein Engellender. *P.* Angielczyk/ álbo Anglik.

Bruchus, ein kefer. *P.* Chrząszcz.

Bruma, die kelteste zeit im winter/ da der tag am kürtzesten ist. *P.* Pułzimy / álbo Natęższa zimá / kiedy dzień iest nakrotszy.

Brumalis, Wintertisch. *P.* zimy/ zimny.

Bruscum, Maser od flader von Ahorn. *P.* Flader Jáworowy.

Brutus, Vnuernunfftig. *Pol.* Nierozumny/ nierostropny. *Brutum subst:* ein Vnuernunfftig thier. *P.* Nieme zwierzę. *Bruteo*, *brutesco*, *obbrutesco*, ich werde wild/ viehisch. *P.* stawam się niemym/ głupim.

Brya, kleine Tamarisck/ daraus man Kleiderbesem macht.

P. rokicina/ álbo chrost/ z ktorego sczotki do szat czynią.

Bryon, Moß an alten Eychbewmen. *Pol.* Mech ná stárych dębiech.

Bryonia, Schmärwurtz. *Pol.* Przestęp.

B. V.

Bubalus subst: ein Büffel/ wilder Ochs. *P.* Báwol. *Bubalus*, *adiect:* Von einem Büffel oder Ochsen. *Pol.* Báwołowy/ wołowy.

Bubo, ein Nachteul / Schuffut. *P.* Puhacz. *Itē*, der schlier. *Pol.* kilá. *Bubonium*, klein Megerkraut / Wegstrew / Sternkraut. *P.* przywrot.

Bubulcus, *Bubsequa*, ein Kühehirt. *P.* wołowy pástirz.

Bucca, das hole der backen oder des mundes. *Pol.* Czce mieysce w gębie / álbo w policzkách. *Buccea*, *Buccella*, ein bissen/ mundvol. *P.* Sztuká/ sztuczká/ nátkáná gębá. *Buccina*, ein zinck oder blaßhorn. *Pol.* Trąbá. *Buccino*, ich blase/ drommete. *Pol.* Trąbię. *Buccinator*, ein Zinckenbleser / Drommeter. *P.* Trębácz.

Buda, Ofen in Vngern. *Pol.* Budzin.

Bufo, ein garten Kröt. *P.* żábá ziemna/ ogrodna/ krostáwa.

Buglossa, Burretsch/oder Ochsenzung. *Pol.* Borag/ wołowy iezyk.

Bulapathum, groß Mangelwurtz. *P.* Łopian.

Bulbus, wilder Knobloch. *Pol.* Czosnek leśny/ trzemuchá.

Bulga, ein Wetschger. *P.* wácek.

Bulla, ein runder holer knoff/ *P.* okrągły y wydrożona gałká. *Item* ein spang. *P.* Centká. *Item* eine Wasserblase. *P.* bebel álbo bombol ná wodzie. *Bullatus*, Prechtig/ auffgeblasen. *P.* Nadęty/ pyszny.

Bullio, *& Comp: Ebullio*, ich siede. *P.* wre/ kipię/ wykipię.

Buphthalmus, Kuedill. *P.* świetotáńſki kwiát/ świetotáńſkie ziele.

Bura, æ, vel buris, Pflugstertz. *Pol* kozicá.

Bustum, ein grab / oder ort da man die todten Cörper verbrant. *Pol.* grob/ álbo mieysce/ ná ktorym trupy pálono.

Butyrum, Butter. *P.* másło.

Buxus, *& um*, Buchsbaum. *P.* Bukſ/ Buxpan. *Buxeus*, Buchsbewmin. *P.* Buxowy/ Buxpanowy.

B. Y.

Byssus, der aller köstlichste Leinwat. *Pol.* násubtilnieyſze płotno. Bisior. *Byssinus*, das daraus gemacht ist. *P.* Bisiorowy.

INCIPIENTIA á C.

C. A.

Caballus, ein Roß/ Hengst. *P.* Koń/ Drygant/ ſkápá.

Caballinus, von einem Roß. *Pol.* Końſki.

Cacabus, ein kessel/kachel/stürtze. *P.* kociel/ káchlá/ pokrywká.

Cachinnus, ein groß gelechter. *Pol.* wielki/ bezmierny śmiech. *Cachinnor*, ich lache sehr. *Pol.* chechotam się/ głośnie się śmieię.

Caco, ich thue mein notturfft/ scheisse. *Pol.* Idę ná dwor/ ná stolec/ ná sekret/ ná wychod/ sram. *Caccaturio*, ich wolt gern zur notturfft gehen. *P.* Chcę mi się ná dwor.

Cacumē, ein gipffel. *P.* wierzch/ wierzchołek. *Cacumino*, ich mache spitzet. *P.* záostrzam/zákonczam.

Cadauer, ein todter Cörper/ein Aß. *P.* Trup. Ciáło / ścierw. *Cadauerinus*, tod. *Pol.* martwy. *Cadauerosus*, heßlich/scheußlich. *P.* Szpetny/strászliwy by trup.

Cado, ich falle. *P.* pádam. *Cadiuus*, was da abfelt. *P.* Co ma vpáść. *Caducus*, hinfellig / vergenglich. *Pol* Przemienny/ niestáły/ Doczesny.

¶ *Comp: Accido*, ich falle zu. *P.* przypadam. *Accidit, Impers:* es begibt sich. *P.* przygadza się. *Decido*, ich fall herab. *P.* Spádam z gory. *Excido*, ich entfalle. *Pol.* wypádam. *Incido*, ich fall ein. *P.* wpádam. *Intercido*, ich fall zwischen ein/ ich vergehe. *P.* wśrzod vpádam/ ginę. *Occido*, ich gehe vnter/ sterbe. *P.* záchodzę/ vmieram. *Occasus*, der Sonnen Nidergang / der Abend. *P.* záchod słońcá. *Occidens, Idem. Occidentalis*, was gegen Abend ligt. *Pol.* Co jest ná záchod słońcá. *Procido*, ich fall nider. *Pol.* vpádam/ pádam o ziemię/ ná ziemię. *Recido*,

cido, ich fall wiederumb / oder hindersich. *P.* Znowu odpádam/ pádam wznák.

Casus, ein zufall/ vnglück. *P.* pádnienie/ Trafunck/ przygodá. *Itē* ein fall. *P.* vpad/ vpadek. *Casu*, von vngefehr. *P.* z trafunku/ z przygody.

Caduceator, ein Herold/ Friedbot/ Schidman. *P.* goniec/ poseł ktory pokoy opowiáda.

Cadurcum, ein Krämer deck. *P.* Táß kramárski/pláchtá kramárska.

Cadus, ein Wein faß. *P.* kadź stągiew. *Cadiscus, dim.*

Cæcus, blind. *P.* Slepy. *Cæcitas*, blindheit. *P.* ślepotá. *Cæco, & Compo: Excæco, Obcæco*, ich mache blind/ verblende. *P.* zásleplam. *Cæcutio*, ich sehe vbel. *Pol.* Nie dozrzę/ Nie dobrze widzę/ Nie dobregom wzroku.

Cædo, ich schlage/ hauwe/tödte. *P.* Biję/ siekę/ zábijam. *Cædes*, ein todschlag. *P.* Mężoboystwo/pobicie. *Homicida*, ein todschleger. *P.* mężoboycá. *Homicidium*, ein todtschlag. *P.* Mężoboystwo. *Parricida*, der sein Vater ermordet. *P.* ktory Oycá zá

bił

bil. *Cædum*, das man hauwen mag. P. Co sie siec godzi. *Cæso, onis*, der aus Mutter leib geschnitten ist. P. wyprotek. *Cæsim*, mit hauwen. P. siekiem/ siekmie. ¶ *Comp: Abscido*, ich hawe hinweg. *Pol.* odcinam. *Circumcido*, ich beschneide. P. obrzezuje. *Circumcisio*, beschneidung. P. obrzezánie. *Decido*, ich schneide ab. P. odcinam. *Item*, ich vertrage/ vergleiche. P. potednam/pogadzam. *Excido*, ich hauwe aus. *Pol.* wysiekam. *Excidium*, ein Zerstörung. *Pol.* zborzenie. *Incido*, ich zerschneide. *Pol.* wsiekam / zácinam. *Incisio*, & *incisura*, eine zerschneidung. P. záciecie. *Occido*, ich tödte. P. zábijam. *Occisor*, ein Todschleger. P. zábijacz. zábijak. *Præcido*, ich schneide ab. P. odcinam/odsiekam/odymuje. *Præcise*, kürtzlich. *Pol.* krotko / krotkimi slowy. *Succido*, ich hauwe ab/ oder nider. P. podcinam/ ocinam. *Succisiuus, a, um*, *succisiuis horis aliquid agere*, bey nebenzeit etwas thun. *Pol.* wdo rywki co czynic/ wdochwátnią godzinę co czynic.

Cæmentum, Bruchstein/ allerley

ley stein zu mauren. P. wszelákie kámienie ku murowániu / wapno. *Cæmentarius*, ein Maurer. P. Murarz/wapiennik. *Cæmentitius*, was von solchen bruchsteinen gemacht wird. *Pol.* Co z tákowego kámienia murowáne bywa/ wapienny.

Cæsar, ein Keiser. *Pol.* Cesarz. *Cæsareus*, Keiserisch. P. Cesárski.

Cæsaries, lang mans haar. P. krzcicá. *Cæsariatus*, der ein lang haar hat. *Pol.* Krzcicіásty/ ktory dlugie ma włosy.

Cælo, as, ich grabe oder steche aus/ich schnitze. P. Ryje/dłubie/ wydrozam. *Cælum*, ein Meissel/ stecheisen. P. Dłoto. *Cælatura*, die schnitzger kunst/ oder schnitzger werck. P. náuká wydrozenia/ álbo robotá wydrozona / wyrita. *Cælator*, ein graber/ außstecher/ schnitzger. P. Drozyciel.

Cælebs, ledig/ nicht ehelich. P. Bezzeniec. *Cælibatus*, der Vnehelichе stand. P. Bezzeństwo.

Cæpa, & *cæpe*, ein Zwibel. *Pol.* Cebulá.

Cæremoniæ, arum, Kirchengebreuche. P. obchody álbo obrzedy kościelne.

Cæsius, grawblaw/ Katzeneugig. *Pol.* Ciemnomodry/ ßáry/ bláwy.

Cæspes, itis, ein Rasen. *Pol.* Darn. *Cæspititius*, von rasen gemacht. *P.* z darnow vczyniony.

Cæspito, ich stosse mit den füssen an/ich strauchele. *P.* potikam sie/ otrącam sie/ vstirkam sie.

Cæstus, us, ein streit kolb. *Pol.* Buláwá/Báſályk/ kiloff/ Czekan/ Palká.

Cæter, vel cæterus, a, um, ein ander. *P.* Iny. *Cæterum, aduer:* Aber. *P.* Ale. *Cæteroquin*, sonst. *P.* bo inácżey.

Calaminthe, Katzen kraut. *P.* kotcza mietká.

Calamistrum, ein pfrim/ damit man die haar kraus macht. *Pol.* Iglicá do tráfiána włosow. *Calamistratus*, gekrauset/ kraushärig. *P.* kędzierzáwy.

Calamita, aliàs Rubeta, ein Laubfrosch. *P.* zielona żábá.

Calamitas, Jamer/angst/not/ *Pol.* nędzá. *Calamitosus*, Mühselig. *Pol.* Nędzny.

Calamus, ein Rohr/ ein Halm. *Pol.* Trzćiná/ ździblo. *Item.* ein schreibfeder, *Pol.* pioro do pisſánia. *Calamarium*, ein Schreibzeug. *Pol.* kálámarz.

Calantica, ein Schleyer/ *Pol.* podwiká/ rąbek.

Calathus, ein geflochtener korb. *P.* vpleciony koß.

Calcaneus, & um, eine Verß am fuß. *P.* piętá.

Calcar, ein Sporn. *P.* ostrogá. *Calcarius*, ein Sporer, *Pol.* Ostrożnik.

Calceus, calceamen, & calceamentum, ein Schuch. *P.* Trzewik/ bot. *Calcearius*, ein Schumacher. *Pol.* Szwiec. *Calceo*, ich lege schuh an. *P.* obuwam.

¶ *Comp: Excalceo, Discalceo*, ich ziehe die schu aus. *P.* Wyzuwam.

Calcitro, ich lecke oder schlahe mit den füssen. *Pol.* wierzgam/ biję álbo depcę nogámi. *Calcitro, onis*, ein schlahend Roß. *P.* Koń ktory bije. *Calcitrosus*, was gern hinden aufſchlecht. *P.* ktory rad wirzga/ nogámi bije.

Calco, as, ich trete mit füssen. *P.* Depcę/ stáptę. *Comp: Conculco, Proculco*, ich zertrete. *Pol.* podeptuię. *Inculco*, ich trucke ein

ein. *Pol.* wdeptam. *Metaph:* ich lehre offt vnd fleissig. *P.* Czesto przypominam/ pilnie nauczam.

Calculus, ein Sandstein. *Pol.* piasczysty kámien. *Item.* der stein/ (kranckheit) *P.* Kámien. *Item*, ein Rechenpfennig. *Pol.* Liczman. *Calculator*, ein Rechenmeister. *Pol.* ráchmstrz. *Calculosus*, Steinechtig. *P.* kámienisty. *Item*, der den Stein hat. *P.* ktory ma kámien.

Caldarium, ein Kessel. *Pol.* Kociel.

Calendæ, der erste tag eines jeglichen Monats. *Pol.* pirwszy dzień káżdego miesiącá.

Calo, as, latinè, vaco, Intercalo, as, ich setze zwischen ein. *P.* w posrzodek wstáwiam.

Caleo, es, ich bin warm. *Pol.* Ciepło mi. *Calesco, cum compositis*, ich werde warm / werme mich. *Plo.* Zágrzewam się. *Calefacio*, ich werme. *P.* Zágrzewam. *Calefio*, ich werde warm. *Pol.* Zágrzewam się. *Calidus*, warm. *Pol.* Ciepły. *Caliditas*, werme/ hitze. *Pol.* Ciepłość/ gorącość.

Caliga, Hosen. *P.* Nogawká/ Nogáwicá/ vbránie. *Caligatus*, der hosen oder stiffeln an hat. *Pol.* w nogawki álbo wskorznie obuty.

Caligo, inis, Finsternis/ dunckelheit. *Pol.* Cmá/ Ciemność/ pochmurz. *Caliginosus*, Finster/ Dunckel. *Pol.* Ciemny / pochmurny. *Caligo, as*, ich sehe nicht wol. *Pol.* Niedoyzrzę/ Nie dobrze widzę.

Calix, ein Becher. *P.* Kubek/ Kielich/ Czászá. *Item.* Hülsen/ da der Sahmen jnnen ist. *Pol.* Czeszuiá.

Calleo, occalleo, ich erherte. *P.* Zátwárdzam się / skámieniam się/ odbolęte / zdrętwiete. *Metaph:* ich kan gar wol. *P.* wiem/ vmiem / rozumiem dobrze. *Callus, & Callum*, ein harte dicke haut von grosser arbeit. *P.* otręt/ twárda skorá od roboty. *Callosus*, voller schwellen vnd beulen. *Pol.* gruby/ twardy/ pempełowáty.

Callidus, gescheid/ listig. *Pol.* Chytry. *Calliditas*, geschwindigkeit. *Pol.* Chytrość.

Callis, ein getribener weg. *Pol.* Tárta/ torowána drogá.

Calo, onis, ein Droßbub. *Pol.* Drab / Motloch / Chálástrá. *Item*, ein holtzschuch. *P.* trepká. *Calopodium, Idem.*

Calumnia, ein schmach/ lesterung. *P.* potwarz. *Calumnior*, ich schmehe/ lestere. *P.* potwarzam / odnoßę / fałßywie oskárżam. *Calumniator*, ein Lesterer/ verleumbder. *P.* Potwarcá. *Calumniosus*, lesterhafftig. *Pol.* potwarzliwy/ łżywy.

Caluus, kal. *Pol.* łysy. *Calueo, Caluesco*, ich bin/ werde kal. *Pol.* Jestem álbo stawam się łysym/ łysieię. *Caluo, as, Decaluo*, ich mache kal. *P.* czynię łysym. *Caluities, & caluitium*, eine glatze/ ein Kalkopff. *P.* Łysiná. *Calua, caluaria*, der Hirnschal/ Hirnschedel. *P.* Czáßká w głowie.

Calx, dub: eine fersse. *P.* pietá *Item*, das end eines jeglichen dinges. *P.* koniec káżdey rzeczy.

Calx, fœm: Kalck. *P.* wapno. *Calcarius*, ein Kalckbrenner. *P.* wapiennik.

Cambio, ich wechsele. *P.* odmieniam. *Cambium*, ein Wechsel. *P.* zámiáná. *Came-*

Camelus, ein Kamelthier. *Pol.* Wielbłąd. *Item*, ein Anckerseil. *P.* Kerstak. *Camelinus*, von Kamelen. *P.* wielbłądzy/ wielbłądowy.

Camera, ein gewelb. *P.* sklep/ komorá/ *Camero, & Concamero*, ich welbe. *Pol.* Zásklepiam. *Cameratus*, gewelbet. *P.* sklepisty.

Caminus, ein Schorstein / Rauchloch/ Ofen. *Pol* komin/ Dymnicá/ piec.

Campana, ein glock. *P.* Zwon. *Campanula*, eine Schelle. *Pol.* Zwonek.

Campus, ein feld. *P.* pole. *Itē*, ein ort/ da man sich vbet im rennēn/etc. *P.* mieysce gonitwy/etc. *Campestris*, Feldechtig. *P.* polny. *Campestria, plur:* ein flach eben feld. *Pol.* Równiná/ Niżyná/ Płoniná. *Item*, ein Niderkleid. *P.* gáce/ femural. *Campestratus*, der ein Niderkleid an hat. *Pol.* w gáce álbo w femuraly vbrány.

Canabis, & Cannabum, hanff. *P.* konopie. *Canabinus, & Canabaceus*, henffin. *P.* konopny.

Canalis, ein Kanel / Wasserrin/ Renstock. *Pol.* rynná/ rynstok.

Cancelli,

Cancelli, Gatern/Geschrenck. *Pol.* kratá. *Cancello, as*, ich vergatere. *P.* kratkczynie/ kratámi obwáruie. *Item.* ich lesche aus/ durchstreiche. *Pol.* wymázuie/ wyskrobuie.

Cancer, ein Krebs. *P.* Rák.

Candela, ein liecht. *P.* Swiecá. *Candelabrum*, ein Leuchter. *Pol.* Swiecznik/ lichtarz.

Candeo, ich bin weiß. *P.* Jestem biáły. *Item.* ich glüe. *Pol* gorę/ palę się. *Candesco, Idem. Excandesco*, ich werde glüend / entzündet. *Pol.* zápalam się / rozgorywam się. *Metaph.* ich erzürne mich fast. *Pol.* rozgniewam się *Excandescentia*, Jachzorn. *Pol.* Srogi/ niehámowány gniew. *Candico*, ich bin weiß. *P.* Jestem biáły *Candido, as, & Candefacio*, ich weisse. *Pol.* Pobielam *Candidatus*, weiß bekleidet. *Pol.* w biáłe száty ubrány. *Metaph:* einer der vmb ein Ampt anhelt. *Pol.* ktory vrząd iáki álbo dostoieństwo zábiegnie.

Candidus, weiß/ Schneeweiß. *P.* Biáły/ jásny. *Metaph:* from/ auffrichtig. *Pol.* Dobry/ szczyry. *Candor*, Weisse. *Pol.* Biáłość/ jásność. *Metaph:* auffrichtigkeit *P.* Dobroć/ szczyrość. *Candide*, auffrichtig. *P.* szczyrze.

Cando, verbũ inusitatum. Comp: Accendo, Incendo, Succendo, ich zünde an/ oder verhetze. *P.* Zápalam / zániecam / podszczam / podszczuwam. *Incendium*, ein brand. *P.* Pogorzenie/ Pożogá.

Caneo, ich bin graw. *P.* Jestem śiwy/ *Canesco*, ich werde graw. *Pol.* Siwieię. *Cani*, grawe haar. *P.* śiwe włosy. *Canus*, graw. *P.* śiwy/ śiedziwy. *Canities*, grawe haar/ das Alter. *Pol.* Siwość/ śiedziwość.

Canis, ein hund. *P.* pies. *Item*, ein aug auff dem würffel / ein Es. *Pol.* Es. *Item*, der Hundestern. *aliàs Canicula*, *Pol.* psia gwiazdá / psiánká. *vnde Dies Caniculares*, die Hunds tage. *P.* psie dni. *Canis sagax*, ein Spürhund. *Pol.* wyżeł/ Ogar. *Caniculus, & Catellus*, ein hündlein. *P.* piesek/ szczenię. *Caninus*, hündisch *P.* psi. *Canini dẽtes*, die vordersten zeen. *P.* przednie zęby kły.

Canistrum, ein korb. *Pol.* kosz. *Canistellum*, ein körblein. *Pol.* koszik/ koszyczek.

Canna, ein Rhor. *Pol.* Trćiná

Canneus, Röhrin. *P.* Trćiány.

Cano, is, ich singe. *P.* śpiewam.

Cantor, ein senger. *Pol.* śpiewak.

Cantus, & *Cantio*, ein gesang. *P.* śpiewánie. *Cantilena*, *Cantiuncula*, ein Lied. *P.* pieśń/piośnká/piośneczká. *Canorus*, hell / wol lautend. *P.* głośny/ brzmiący.

¶ *Comp: Accino*, ich singe mit. *P.* przyśpiewam. *Concino*, *Idem.* *Concentus*, ein zusamen singen. *P.* záśpiewánie. *Occino*, ich widerbelle/ lestere. *Pol.* odmrukam/ odpowiedam/złorzecze *Præcino*, ich singe vor. *P.* Náprzod śpiewam / záczynam śpiewáć/ *Præcentor*, ein Vorsinger. *P.* ktory intonuie / záczyna. *Recino*, *vel Recanto*, ich wiederruffe. *P.* odwoływam. *Succino*, ich singe leise mit halber stim. *P.* śrzednym álbo ćienkim głośem śpiewam.

Canto, as, ich singe offt vñ viel/ ich rühme/ preise. *P.* Często śpiewam/chwale/ wysławiam. *Cantillo*, ich singe ein wenig. *P.* Po troße śpiewam. *Decanto*, ich lobe/ ruffe aus. *Pol.* wysławiam/ wychwalam. *Incanto*, ich bezaubere/ beschwere. *Pol.* Czáruie/ záklinam.

záklinam. *Incantatio*, *Incantamentum*, beschwerung/ bezauberung. *P.* vczárowánie. *Incantator*, ein Zauberer. *P.* Czárownik. *Incantatrix*, ein Zauberin. *Pol.* Czárownicá. *Recanto*, ich wiederruffe. *P.* odwoływam.

Cantharis, ein grüner kefer. *P.* kobyłká źielona/krowká źielona.

Cantharus, ein Kandel. *Pol.* konew.

Cantherius, ein Münch / verschnitten Roß/ Walach. *P.* wáłách/ koń wyrzezány.

Canthus, *i*, eine schin am rade. *Pol.* Szyná.

Caper, ein verschnittener Bock *P.* czyściony Kożieł. *Capra*, ein Geiß/Ziege. *P.* kozá. *Caprarius*, ein Geißhirt. *Pol.* Kożiarz/ kozi pásterz. *Caprile*, ein Ziegenstal. *Pol.* Kożiárnia. *Caprinus*, Geissen. *P.* Kozi. *Capella*, ein Zeckelgen. *P.* kozká.

Caprea, ein Rehe. *P.* Sárná.

Capreolus, ein Rehbock. *P.* Sárná sámiec. *Capricornus*, ein Steinbock. *P.* Koziorożec.

Capero, *as*, ich runtzele die stirn/sehe sawer aus. *P.* Smarszczam sie/ kwáśno pátrze.

Capillus,

Capillus, Haupthaar. *P.* włosy ná głowie. *Capillatus*, häricht. *Pol.* włosáty. *Capillamentum*, Frembd oder angemacht haar. *P.* Cudze álbo przypráwne włosy/ przyprawki.

Capio, ich neme/fahe. *P.* ymuię bierzę/ poymuię. *Item.* ich begreiffe / fasse. *Pol.* ogárniam/ ośiegam. *Capax*, weit begreiffig. *P.* Szyroki/ poiętny/ ktory poiąć álbo ogárnąć co może. *Capacitas*, weite/ grösse. *P.* wielkość/ Szyrokość.

Capesso, ich schicke mich zu nemen. *P.* gotuię się ná co/ domágam się czego.

Capto, ich stelle nach/jage nach/ *Pol.* pilnuię/ czyham ná co. *Captura*, ein Fang. *P.* yęćie.

Captiuo, ich neme gefangen. *P.* poimam. *Captiuus*, ein gefangener. *P.* poimány. *Captiuitas*, gefengnis. *Pol.* záprowádzenie w niewolstwo/ tectwo/ niewolstwo/ niewolá.

Captio, ein betrug/ein fang in worten. *Pol.* Chytrość/ zdrádá sámolowká/podeśćie. *Captiosus*, arglistig. *P.* chytry/sámołowny.

¶ *Comp: Accipio*, ich neme an/ empfahe. *P.* Bierzę/ przymuię. *Acceptus*, angenem. *P.* wdzięczny/ przyiemny. *Acceptilatio*, eine Quitantz. *P.* kwit. *Concipio*, ich begreiffe/ empfahe. *P.* Poymuię / ogárniam. *Conceptio*, empfengnis. *P.* Poczęćie. *Decipio*, ich betriege. *P.* Zdrządzam/ oszukam/ podchodzę. *Deceptor*, ein Betrieger. *P.* Zdraycá/oszust. *Decipula*, eine sprenckel / damit man Vogel fenget. *P.* śidełko/ potrzask ná ptaki. *Excipio*, ich neme aus. *P.* wymuię. *Item*, ich empfahe/empfange. *P.* przywytam. *Exceptio*, ein außnemung. *P.* wyięćie. *Incipio*, ich fahe an. *P.* Poczynam. *Inceptum*, ein anfang/ vorhaben. *Pol.* początek/ przedśięwźięćie. *Intercipio*, ich fange auff/oder neme vorhin. *P.* Przerywam/ przeszkázam / podchwytawam. *Præcipio*. ich gebiete/ lehre. *Pol.* każę/ przykazuię/ rozkázuię. *Præceptor*, ein Lehrer. *P.* náuczyćiel/przykazyćiel. *Præceptio*, *Præceptū*, eine lehre/oder gebot. *Pol.* náuká/ rozkazánie/ przykazánie. *Percipio*, ich empfinde/ verneme. *P.* obaczam/ rozumiem/czuię/dostawam. *Recipio*, ich

ich neme wieder/ vberkomme wieder. *P.* Przymuie záś/dostawam záś. *Item.* ich verheisse. *P.* obiecuie/ przyrzekam. *Receptus, us,* ein hindersich trettung. *P.* wracánie ná zad. *Receptaculum,* ein behaltnis. *Pol,* Mieysce do chowánia czego. *Suscipio,* ich neme auff. *P.* przymuie/podymuie sie. *Item.* ich zeuge. *P.* płodzę. *Susceptor,* ein Pade. *P.* kum/ krzesny.

Capistrum, ein Halffter/maulkorb. *P.* vzdzienicá/ kagániec. *Capistro, as,* ich lege ein halffter oder maulkorb an. *P.* vzdzienice álbo kágániec wkładam.

Caprificus, ein wilder Feigenbaum. *P.* leśna figá.

Caprimulgus, ein Pfaff. *P.* koziel. *auis nomen.*

Capronæ, arum, die vorderen haar an der stirnen der pferden. *P.* grzywá przedsobna.

Capsa, ein kist/ trog. *P.* skrzyniá/ spidfas. *Capsula,* ein kistlein/ledlein. *P.* skrzyneczká/spidfásik/ Száfká.

Capulus, & um, ein heffte/oder handhabe. *P.* Rekoieść/ Jedlcá. *Item* ein Todtenbar. *P.* Máry.

Capus & capo, ein Kapaun. *P.* Káplun/ Pietuch. *Caput,*

Caput, das Haupt. *P.* głowá. *Item.* ein Capitel. *P.* Rozdział/ Capitulá. *Caiptellum,* ein knoff. *P.* gałká. *Capitalis,* was des todes werd ist. *P.* głowny/ Smiertelny. *Capitatus, & Capitosus,* ein Großköpffiger. *Pol.* ktory wielką głowę ma. *Capito, Idem.* *Capitium,* ein Hut/ oder kapp. *P.* Czapká/álbo kapicá. *Biceps,* zweyköpffig. *Pol.* O dwu głowách/ Dwugłowny. *Triceps,* Dreyköpffig. *P.* O trzech głowách/ Trzygłowny.

Carbasus, subtil Leinwat/ daraus man sagal macht. *P.* Subtilne płotno/ z ktorego Zagle czynią.

Carbo, onis, ein geleschter kole. *P.* wągl. *Carbonarius,* ein Koler. *Pol.* węglarz.

Carbunculus, ein Karfunckel. *Item.* der brenner an den reben. *P.* Opłonienie winnych máćic.

Carcer, ein gefengnis. *P.* Ciemnicá/ więzienie/ Tárás. *Carceres,* Schrancken/ Spielplätze. *P.* Szránki do gonitw.

Carcinoma, der Krebs/(kranckheit.) *P.* Rák.

Cardamum, Gartenkreß. *Pol.* Krokos. *Cardia,*

Cardia, & Cardiaca, wehtag im Hertzgrüblein. *Pol.* Bolenie sercá. *Cardiacus*, der solche wehtagen hat. *P.* ktory ma tákowe bolenie.

Cardo, Thürangel. *P.* Záwiasá.

Carduus, Distel. *Pol.* Oset. *Carduelis*, ein Distelfinck/ Stiglitz. *P.* Szczigiel.

Carex, Schwertelkraut/ Rietgraß. *Pol.* Rzezaczká/ ziele obćiste. *Carectum*, ein ort/ da solch kraut wechst. *P.* Mieysce/ kedy tákowe ziele rośćie.

Careo, ich mangele/habe nicht. *Pol.* Niemam/ Niedostáie mi.

Cassus, lär/ ledig. *P.* Czczy/ prozny. *Incassum*, Vergeblich. *Pol.* prozno.

Carica, dürre Feigen. *P.* suche figi.

Caries, faule/wurmstiche. *Pol.* pleśń/ wstechliná/ sprochnienie. *Cariosus*, faul/wurmstichig. *Pol.* Sprochniáły/ prochnisty/ robaczywy.

Carina, der Schiffboden/ das raume oder hole im schiff. *P.* Dno lodźi. *Carino, as*, ich höle oder hauwe aus. *Pol.* wyćiosam/ wydlubuie.

Carmen, ein gedicht/ gesang. *Pol.* pieśń/ śpiewánie/ wirsz. *Item*, eine bezauberung. *P.* oczárowánie/ czáry.

Carmino, as, ich kemme/ hechle. *P.* czosam/ czechram.

Caro, Fleisch/ *P.* Mięso/ Ciáło. *Carneus*, Fleischen. *P.* mięsny. *Carnosus*, Fleischhafftig/ fleischicht. *Pol.* mięsisty. *Carnalis*, Fleischlig. *P.* Cielesny.

Carnifex, ein Hencker. *P.* Kát. *Carnifico, & or*, ich peinige. *P.* Męczę/ kátuię. *Carnificina*, eine peinigung/ marter. *P.* męczenie/ kátowánie.

Carpentum, ein Karn oder wagen. *P.* kárá/ kolásá. *Carpentarius*, ein Wagner/ Schärmacher. *P.* Stelmách/ kolesnik.

Carpio, ein karp. *P.* kárp.

Carpo, ich neme oder breche ab. *P.* Bierzę/ zbieram/ odłamuię/ urywam. *Item*, ich schelte. *P.* łáię/ fukam.

¶ *Comp: Decerpo*, ich breche ab. *P.* odłamuię/ odbieram. *Discerpo*, ich zerreisse. *Pol.* roztárgam/ rozdrápam/ rozdzieram. *Excerpo*, ich klaube heraus. *P.* wybieram/ wyszczykuię.

Carrus, Carrum, Carruca, ein Karn. *P.* Kará.

Cariota, ein Dattelkern. *Pol.* Dáktylowy orzech.

Cartilago, ein Knorpelbein. *P.* Chrzestká. *Cartilaginosus*, knorpelbeinicht. *Pol.* Chrzestlisty / chrzestowáty.

Carus, thewr/werk. *P.* Drogi/ koßtowny/ mily. *Caritas*, thewrung. *P.* Drogość.

Caryophillon, Negelein. *Pol.* gozdziki.

Casa, eine hütte/ kade/ bawrheußlein. *P.* Chys/ chálupá.

Caseus, ein Käß. *P.* Ser/ gomolká.

Cassis, is, masc: ein Jägergarn. *P.* Sieć/ Siatká/ łapká.

Cassis, idis, fœm: ein Helm. *P.* przylbicá.

Cassita, æ, ein Heubellerch. *P.* Dziurladká.

Casso, as, ich mache vntüchtig/ kaßire. *Pol.* Nißcze/ w niwecz obracam. *Cassus*, leer/ ledig *Pol.* Czczy/ prożny.

Castanea, ein Kestenbawm/ od Kesten. *Pol.* kástánowe drzewo/ álbo kástan. *Castanetum*, ein Kestenwald. *P.* kástánowy lás.

Castrum,

Castrum, ein Burg/ Schloß/ Festung. *Pol.* Zamek/ twirdzá/ grod. *Castellum*, ein Städtlein/ Flecken. *P.* Miásteczko.

Castra, orum, ein Leger/ Heerleger. *P.* Obos. *Castrensis*, Krigisch. *Pol.* woienny/ żolnierski. *Item*, was zu einem Schloß oder Ampt gehöret. *P.* grodzki. *Castrametor*, ich schlage ein Leger auff. *Pol.* kładę Oboz/ położe sie obozem.

Castigo, ich straffe. *P.* karzę/ łáie/ bákam. *Castigatio*, eine straffe. *P.* kárá/ skáránie/ nápominánie.

Castor, ein Biber. *Pol.* Bobr. *Castoreus*, von Bibern. *P.* Bobrowy. *Castoreum*, Bibergeil. *P.* Stroie bobrowe/ *sic vocantur à Plinio testes castorum.*

Castro, ich münche/ schneide aus. *Pol.* Mnißę/ wáłáße/ káplunie/ kleśnie. *Castratio*, Verschneidung. *P.* Owáłáßenie/ oczyścienie. *Castratus*, ein Verschnittener. *P.* Rzezániec/ kleßczeniec.

Castus, keusch/züchtig. *P.* czysty. *Castitas, Castimonia*/ keuschheit. *Pol.* czystość.

¶ *Comp: Incestus, a, um*, Vnkeusch/

keuſch/ der ſein blut ſchendet. P. Nieczyſty/ ktory z krewnymi nieczyſtość płodzy. *Inceſtus, us*, blutſchand. P. zákázona miłość/ zgwałcenie krwie.

Caſula, ein Meßgewand. *Pol.* Ornat.

Cataclyſmus, l. diluuiũ, ein ſündflut. P. Potop/ zebránie wody.

Cataphractus, ein Kürißer. P. w cáły kyrys vbrány. *Cataphracta*, ein gantzer Harniſch. *Pol.* Cáłá/ zupełna zbroiá/ kyrys.

Catarrhacta, ein ſchutzgatter. *Pol.* Zátámowánie/ álbo kraty v bram mieyſkich. *Item.* ein wolckenbruch. P. gwałtowna wodá

Catarrhus, der Schnupffen. P. Rymá/ Sapká.

Cataſta, ein ort/ da man die leibeigene Knecht verkaufft/oder auch die gefangenen einlegt. P. Mieyſce/ ná ktorym niewolniki przedawano/ Targowiſko niewolnikow/ álbo kłodá/ kedy złoczynce wſadzáią. *Item.* ein weber Rehm. P. krośná.

Catena, eine ketten. P. łáńcuch wrzeciądz. *Cateno, Concateno*, ich binde. *Pol.* łáńcuchem zwiezuie. *Concatenatio*, ein zuſamenbindung. P. Zgłobienie/ ſpáłánie.

Cathedra, ein Seſſel/ Predigſtul. P. Stolec/ Kazálnicá.

Caterua, eine ſchar. P. gromádá/ huſiec. *Cateruatim*, heuffig. P. gromádą.

Catinus, & um, ein ſchüſſel. P. miſá/ krzynow. *Catillus, & um*, ein ſchüſſelein. P. miſeczká. *Catillo, onis*, ein ſchlemer. P. żarłok.

Catus, a, um, witzig/ geſcheid. P. mądry/ chytry.

Catus, i, ein Kater. P. Kot. *Catulus*, ein junges von eim jeglichẽ thier. P. káżdego zwierzęciá dziecię. *propriè autem*, ein Junger hund. P. Szczenię. *Catellus Idẽ*. *Catullio*, ich lauffe in der brunſt. P. gżę ſię.

Cauda, ein ſchwantz. P. ogoń. *Caudatus*, das ein ſchwantz hat. P. ogonáty/ ogoniáſty.

Caudex, der ſtam oder klotz an einem bawm. *Pol.* pień/ karcz. *Metaph.* ein grober/ vnbehobelter menſch. P. Proſtak/ Dubiel/ Biernat.

Cauea, ein grube/ oder Vogelbaur. P. Doł/ Dziurá podziemna/ klatká.

Caueo, ich vermeide/hüte mich. Strzegę

Pol. Strzegę się/ Chronię się/ wáruię się. *Item*, Ich versichere/ vorgewissere. *Pol.* visczam/ vpewniam/ opráwiam/ vbespieczam. *Cautio*, eine fürsehung/ versicherung. *Pol.* visczenie / vpewnienie/ zápis/ opráwá/ kluczká. *Cautela*, *Idem*. *Cautus*, vorsichtig. *P.* Opátrzny/ ostrożny/ baczny.

¶ *Comp: Incautus*, Vnuorsichtig. *P.* Nieopátrzny/ niebaczny/ nieostrożny. *Pracaueo*, ich komme vor / ich hüte mich wol. *Pol* wystrzegam się/ opátruię się.

Cauilla, & *um*, ein spotwort/ gespöt. *P.* Szyderstwo/ náśmiewisko. *Cauillor*, ich verlache / verspotte. *Pol.* náśmiewam się/ szydzę. *Cauillator*, ein Spottvogel. *Pol.* Szyderz/ náśmiewcá/ oszust.

Caula, ein Schaffstall. *P.* owczárnia.

Caulis, ein Krautstengel/ Kolstrungk. *P.* głąb.

Cauo, ich höle/ grabe aus/ *P.* wydrążam/ wyryię. wydłubuię.

Cauerna, ein Hőle. *Pol.* Jámá/ Jáskinia. *Cauernosus*, löcherig/ hol. *P.* Jáskiniásty/ sprochniáły/ rzadki. *Cauus*, hol. *P.* czczy/ prożny/ wydrożony.

¶ *Comp: Concauus*, hole. *P.* prożny/ wydrożony / krzywy. *Concauitas*, höle/ krümme. *P.* prożność/ krzywość. *Excauo*, ich höle aus. *Pol.* wydrażam / wyryię/ wydłubuię.

Caupo, ein Wirt/ Krüger/ *P.* Kárczmarz/ Szinkarz. *Caupona*, ein Wirtshauß/ Krug. *Pol.* Kárczmá. *Cauponarius*, was zum Kruge gehört. *P.* kárczemny. *Cauponor*, ich schencke *Pol.* szinkuię/ kárczmárstwem się báwię.

Causa, ein vrsach. *P.* przyczyná. *Item*. ein Rechts handel. *P.* prawo/ Sporá/ spráwá. *Causidicus*, ein Vorsprach/ *P.* Prokurator/ Rzecznik. *Causor*, ich entschüldige mich / zeige vrsach an. *Pol.* wymáwiam się/ wynayduię przyczynę.

Causia, ein Schathut *Pol.* kániásta czapká/ słomianká.

Cauterium, ein Breneisen / Zeicheisen. *P.* piątno/ żelázo ktorym pryskuią. *Cauteriatus*, was ein brandmahl hat. *Pol.* piątnowány/ przypaiony/ Cechowány/ pryskowány. Cau-

Cautes, ein roher Felß oder stock. *P.* skalá/ opoká/ pień.

C E.

Cedo, ceßi, ich weiche. *P.* vstę- puię / dawam mieysce. *Cedò, Imperat: vel Aduerb:* sag her/ gib her. *P.* powiedz/podaysám/ vkaz. *Ceßio*, eine weichung. *P.* vstąpienie. *Item* ein abtrettung von einer sach/ oder gütern. *P.* Spußczenie práwá / álbo má- tetnośći.

¶ *Comp: Accedo*, ich tret herzu. *P.* przystępuię/ *Acceßio, & Ac- cessus*, ein vermehrung/ oder zu- trit. *P.* przydátek/álbo przystęp. *Accessus, a, um*, da man zu kom- men kan. *P.* Dostępny/ Dostą- piony. *Inaccessus*, da man nicht zu gehen kan. *P.* Niedostępny/ niedostąpiony. *Antecedo*, ich ge- he vor/ vbertreffe. *P.* vprzedzam/ przewyßßam. *Antecessor*, ein Vorgenger. *P.* przodek/ vprze- dźićiel. *Abscedo*, ich gehe hinweg. *P.* odstępuię. *Absceßio, & Ab- scessus*, ein abweichung *P.* odstą- pienie. *Item. Abscessus*, ein ge- schwär. *P.* wrzod/ wrzedzenicá. *Concedo*, ich gebe nach/ lasse zu. Dopuß-

Dopußczam/ dozwalam. *Item.* ich weich auff ein seiten. *P.* vstę- puię. *Decedo*, ich weiche ab/ster- be. *Pol.* odstępuię/ odchodzę/ v- mieram. *Discedo*, ich scheide ab/ ziehe hinweg. *P.* odchodzę/ odież- dżam. *Discessus, us*, ein abschied. *P.* odeśćie/ odstánie/odiechánie. *Incedo*, ich tret herein. *P.* chodzę/ postępuię. *Incesso, is*, ich reitze an / bewege. *Pol.* podußczam / podßczuwam. *Incessus, us*, ein prechtiger einher gang. *P.* Chod/ chodzenie. *Intercedo*, ich tret da- zwischen/ thu eine Vorbit. *Pol.* przyczyniam się/ jednam/ zástę- puię. *Interceßio*, eine Vorbitt. *Pol.* przyczyná. *Intercessor*, ein Mitler/ Vorbitter. *P.* przyczyn- cá. *Praecedo*, ich gehe vor. *Pol.* vprzedzam. *Procedo*, ich gehe fort/ ich gelinge. *P.* postępuię/ ßczęśliwie się powodzę. *Recedo*, ich weiche hindersich. *P.* vstępu- ię ná zad. *Recessus, us*, ein abge- legener ort. *P.* odległe mieysce/ vchod/ pokoy. *Secedo*, ich gehe auff eine seiten. *Pol.* vstępuię ná stronę. *Succedo*, ich tret vnter. *P.* vstępuię. *Item*, ich kom an ei- nes andern stell. *Pol.* zostawam

po kim. wchodzę ná innego miey- ſce. *Item.* ich gerate. *P.* zdarzam ſię/ ßczeßliwie ſię powodzę. *Succeßio*, ein nachfolgung. *P.* Succeßiá. *Succeſſus, us*, ein gelingung/ gut oder böſe. *Pol.* ßczęśćie/ fortuná/ bądź dobra/ bądź zła. *Succeſſor*, ein Nachkümling. *P.* potomek/ Námieſtnik.

Ceſſo, as, ich höre auff/ ſeume mich. *Pol.* przeſtawam/ zánie- chám/ omießkam. *Ceſſatio*, ein auffhörung/ ſeumung. *P.* prze- ſtánie/ omießkánie. *Ceſſator*, ein nachleſſiger. *Pol.* Zámießka- wacz/ leniwiec/ niedbálec.

Cedrus, ein Cederbaum. *Pol.* Cedrowe drzewo. *Cedrinus*, von Cedern holtz. *P.* Cedrowy.

Celeber, & Celebris, berümpt. *Pol.* zacny/ ſławny/ záwołány/ známienity/chwalebny. *Celebro*, ich rühme/ preiſe/ begehe. *Pol.* wychwalam/ wyſławiam/ ob- chodzę/ świecę.

Celer, & celeris, Schnell. *P.* prętki. *Celeritas*, geſchwindig- keit. *Pol.* prętkość. *Celero, & Accelero*, ich eile. *P.* poſpießam/ kwápię ſię. *Celeriter*, eilends/ geſchwind.

geſchwind. *Pol.* prętko/ richło/ ochotnie/ wſkok/ ſkokiem.

Celo, as, ich verberge/ verhäle. *P.* Táię/ kryię/ zákrywam.

Cella, ein Kammer/ Keller. *P.* komorá/ piwnicá. *Cellarium*, *Idem.*

Cello, verbum inuſitat. Comp: Antecello, Præcello, Excello, ich vbertreffe. *Pol.* przewyßßam. *Excellens*, fürtrefflich. *Pol.* zná- mienity/ zacny. *Percello*, ich ſchlage/ treibe. *P.* vderzam/ po- pędzam/ przeſtráßam.

Celox, ein Jagſchiff. *P.* czoln.

Celſus, hoch. *P.* wyſoki. *Excelſus, Idem. Celſitudo*, Hoheit. *P.* wyſokość.

Cenſeo, ich achte/ ſchetze. *Pol.* mnimam/ ßácuię. *Cenſor*, ein Schetzer. *P.* Szácownik. *Cenſura*, Schetzmeiſterey. *P.* vrząd ßácowniczy. *Item*, ein einſehen/ verbeſſerung. *Pol.* wzgląd/ ná- práwá. *Cenſus, us*, ſchatzung/ ſtewer. *P.* Czinß/ Szácunek.

¶ *Comp: Accenſeo*, ich zeele her- zu/ rechne dazu. *Pol.* przyliczam. *Percenſeo, Recenſeo*, ich durch- ſchawe/ erzele. *Pol.* przeglądam/ wyliczam/

wyliczam/ popisuię. *Succenseo*, ich zürne. *P.* gniewam się.

Cento, ein schlecht Kleid von mancherley stücken zusamen gesetzt. *Pol.* żebraczy płaszcz z rozmáitych plátow vszita/ koc/ guniá.

Centrum, der mittelste punct in einem jeden runden dinge. *Pol.* srzedni punkt w káżdey okrągley rzeczy.

Centum, hundert. *Pol.* Sto. *Centies*, hundertmal. *P.* stokroć/ sto rázow. *Centesimus*, der hunderste. *Pol.* Setny. *Centenarius*, was hundert in sich helt/ ein Centner. *Pol.* Co sto wsobie zámyka/ Centnar. *Centeni*, je hundert vnd hundert. *P.* po stu. *Centuplus*, & *Centuplex*, hundertfeltig. *Pol.* stokrotny. *Centurio*, ein Heuptman vber hundert. *Pol.* Rotmistrz nád e stem. *Centuria*, ein Rott von hundert Knechten. *Pol.* Rotá po stu zolnierzow. *vnde Centurio, as*, ich teile ab je hundert in einen haufen. *P.* roty po stu y po stu dziele. *Et Succenturio*, ich mach die zal der hundert wieder vol. *Pol.* Nápelniam liczbę sto knechtow. *Succenturiatus*, den man zu solcher erfüllung gebraucht. *Pol.* ktorego do tákowego napelnienia vżywáią. *Centuriatim*, je hundert vnnd hundert. *Pol.* po stu á po stu.

¶ *Compo: Ducenti, æ, a*, zwey hundert. *P.* Dwieście. *Trecenti*, Drey hundert. *Pol.* Trzy stá. *Quadringenti*, vier hundert. *P.* cztery stá. *Quingenti*, fünff hundert. *P.* pięć set. *Sexcenti*, sechs hundert. *Pol.* Sześć set. *Septingenti*, sieben hundert. *Pol.* siedm set. *Octingenti*, acht hundert. *P.* osm set. *Nongenti*, neun hundert. *P.* dziewięć set.

Centauria, *siue Centaurion*, Tausent gülden kraut. *P.* Centurziá.

Centinodia, Wegtrit. *P.* sporysz.

Centipeda, ein graßwurm mit viel füssen. *Pol.* Stonog.

Cepa, & *Cepe*, Zwibeln. *Pol.* Cebulá.

Cephalea, Hauptwehe. *P.* Bolenie glowy.

Cera, Wachs. *P.* wosk. *Cereus*, *adiect:* wechsin. *P.* woskowy. *Cereus*, *subst:* ein wachslicht. *P.* świecá woskowa. *Cero, as*, & *Incero*,

cero, ich wichse/ schmir mit wachs. *P.* owoszczam/ vwoskuię.

Cerasum, ein Kirsche. *P.* wiśniá. *Cerasus*, ein kirschen baum. *P.* wiśniowe drzewo/ wiśniá.

Cercopithecus, eine Meerkatz. *P.* Kot morski.

Cerdo, ein jeglicher handwercks Man. *P.* káždy rzemieśnik.

Cerebrum, das Gehirn. *Pol.* Mozg. *Cerebrosus*, hirnwütig/ eigensinnig. *Pol.* Mozgowiec/ zuchwały/ swowolny.

Cerno, ich sehe. *P.* widzę/ baczę/ pátrzę. *Cernuus*, gebücket. *Pol.* schilony/ zgárbiony.

¶ *Comp: Decerno*, ich beschliesse. *P.* osądzam/ vstáwiam. *Item.* ich streite. *P.* potykam się/ czynię. *Decretum*, ein Decret/ beschluß. *Pol.* Dekret/ vstáwá/ przykazánie/ osądzenie. *Discerno*, ich vnterscheide. *P.* rozdzielam/ rozsądzam. *Discretus*, zerteilet. *P.* rozdzielony. *Item.* klug/ verstendig. *P.* mądry/ rostropny. *Excerno*, ich gehe zu stul/ fege aus. *Pol.* wyczyściam/ sram. *Excrementum*, dreck/ wüst. *P.* gowno/ nieczystość. *Incerno*, ich siebe/ reutere/ beutele. *Pol.* cádzę/ pitluię/ podsiewam.

podsiewam. *Incerniculum*, ein Peutel/ Sieb. *P.* pitel/ rzeszoto/ śito. *Secerno*, ich sondere ab. *P.* wyłączam. *Secretus*, abgesondert/ heimlich. *Pol.* wyłączony/ táiemny. *Secretum*, ein geheimnis. *P.* táiemnicá. *Secreto*, heimlich. *Pol.* táiemnie/ potáiemnie/ po ćichu.

Certo, ich kempffe/ streite/ wette. *P.* Biję się s kim/ zákładam się/ wetuię. *Certamen*, ein streit/ kampff. *P.* Bitwá/ zwádá/ walká/ boy/ spor. *Certatim*, kampffweiß. *P.* Jeden drugiego vprzedzáiąc.

¶ *Comp: Concerto, Decerto*, ich kempffe/ streite/ ringe mit einem *Pol.* biedzę się/ zápá'y chodzę/ pokosztuię się/ spieram się s kim. *Concertatio*, ein Hader/ Zanck. *P.* poswarek/ hádrunek.

Certus, gewiß. *P.* pewny. *Certitudo*, gewißheit. *P.* pewność. *Certè*, & *Certò*, gewißlich. *Pol.* pewnie/ owszeki/ záprawdę.

Ceruus, ein Hirsch. *P.* Jeleń. *Cerua*, eine Hin. *Pol.* Jelenicá. *Ceruinus*, hirschen. *P.* Jelenowy.

Ceruisia, vel *Cereuisia*, Bier. *Pol.* Piwo. *Cereuisia secundaria*, Dünbier.

Dűnbier. *P.* Cienkuß. *Ceruix*, das genick/*P.* kregi/Szijá/Tył. *Ceruicosus*, hartneckig. *P.* Twardoustny/ Ocietny/ krnąbrny/ niepowolny. *Ceruical, & ceruicale*, ein Heuptküssen. *Pol.* podußká/ wezgłowie.

Cerussa, Bleyweis. *Pol.* Bleywás. *Cerussatus*, mit Bleyweis angestrichen. *Pol.* Bleywásem námázány.

Cespes, vide *Cæspes*.

Cestra, ein streithamer/ faustkolben. *P.* Czekan/ Bukáwá / Kiloff.

Cestus, *i*, ein gürtel der liebe/damit der Breutigam seine Braut vmbgürtet. *P.* pas álbo vpominek miłośći/ ktorym obłubieniec sobie posłubioną opásał. *Inde*. *Incestus*, *us*, ein Blutschande. *P.* zgwałcenie krwie. *Cesticillus*, ein hauptring/ darauff man etwas tregt. *P.* Obrączká do noßenia czegokolwiek ná głowie.

Cetus, *i*, & *Cete*, ein Walfisch. *P.* Sum/ wielkoryb. *Cetarius*, der grosse fisch verkauffet. *P.* ktory wielkie ryby przedawa.

Cen, *Aduerb*: gleich als. *P.* jáko/ właśnie/ iákoby.

Chalcographus, ein Buchdrucker. *Pol.* Drukarz. *Chalcographia*, die Buchdrucker kunst. *P.* Drukarstwo. *Chalcographion*, eine Druckerey / Buchdrucker werckstat. *P.* Drukárnia.

Chalybs, Stahl. *P.* Stal.

Chamæmelum, vel *Chamæmillum*, Camillen. *P.* Rumien.

Chaos, die erste materien der welt/ da nemlich Himel vnd Erden vnnd alle vier Elementen in einem hauffen gelegen / daraus Gott darnach die welt gemacht. (*vt fabulantur Poetæ.*) *P.* Pirwßa máteria świátá/ kiedy niebo/ ziemiá/ y wßytkie żywioły ná iedney kupie leżáły/ z ktorey pan Bog potym świát sporządził / (iáko poetowie báią.)

Character, ein Kenzeichen. *P.* Znák/ Cech/ piątno/ márk.

Charta, Papier. *Pol.* pápir. *Chartæ lusoriæ*, Kartenspiel. *P.* igierne kárty. *Chartaceus*, Papieren. *P.* pápirny.

Charus, lieb/ wert. *Pol.* miły/ wdzięczny/przyiemny. *Charitas*, gunst/ liebe. *P.* láská/ miłość.

Chasma, *atis*, ein klufft oder spaltung

spaltung der Erden. *Pol.* wielkie rozstąpienie ziemie.

Chelæ, Krebs oder Scorpionen scheren. *P.* ostrzele/ nogi/ álbo nożyce v rákow y niedzwiadkow. *Item.* eine Eißwehr. *Pol.* Izbicá.

Cheleuma, atis, ein Schusterdrat. *Pol.* Drátwá.

Chelidonium, Schellenkraut/ oder Schwalbenkraut. *P.* Jáskolcze ziele.

Cheloniū, die schal einer Schiltkröten. *P.* skorupá żołwowa.

Chelys, ein Schnecke. *P.* żołw. *Item.* ein Laute. *P.* lutniá. *Chelius*, ein Lautenschleger. *P.* lutnistá.

Chiliarchus, ein Heuptman vber tausent. *P.* Hetman nád tysiącą żołnierzow. *Chilias*, eine zal die tausent in sich helt. *P.* lyczbá tysiąc wsobie zámykáiąca.

Chiragra, das Zipperlein an den henden. *P.* łamánie w ręku.

Chirographum, ein handschrifft *P.* Cyrograff.

Chiromantia, Weissagung aus den henden. *Pol.* wieszczbá álbo práktikowánie z ręku.

Chirotheca, ein handschuch. *P.* rękáwicá. *Chirur-*

Chirurgus, ein Wundarzt. *P.* Cyrulik.

Chlamys, ein Reitrock. *P.* Jezdecka szátá/kopieniak/kárwatká.

Chorda, eine seiten. *P.* struná.

Chorus, ein versamlung/ der spieler/senger/etc. *P.* Zeście/álbo zgromádzenie graczow/ spiewakow/ etc *Chorea*, ein Dantz. *P.* Taniec. *Choraules*, ein Spielman. *Pol.* gracz ktory do tańcá gráie. *Choragus*, ein Tantzmeister/ Vordentzer. *P.* przełożony nád tańcem / álbo ktory wprzodi tańcuie/ álbo Rey wodzi.

Christus, *l. vnctus*, ein gesalbter. *Pol.* pomázániec. *Chrisma*, Salbung oder Oel *P.* krzyżmo.

Chrysomelum, ein Pomerantz. *P.* Pomoráńcza.

C I.

Cibus, Speise. *Pol.* pokarm/ karmia/potráwá. *Cibarius*, zur speise gehórig. *P.* potráwny. *Cibo, as*, ich speise. *P.* karmię.

Cicada, ein Hewschrecke. *Pol.* skoczek/ konik.

Cicatrix, eine Narbe. *P.* Bliznà. *Cicatricosus*, Narbicht. *Pol.* Bliznásty/ pelny blizń.

Cicer,

Cicer, Kichern. *P.* Ciecierká/ *vel* Ciećiorká. *Cicercula*, Heidenkorn/ Buchweitzen. *P.* Tátárká.

Cichoreum, Wegwart. *P.* podrożnik.

Cicindela, aliàs Nitedula, eine licht muck/ die des nachts leucht. *Pol.* Swietnia muchá/ ktora wnoci świeći.

Ciconia, ein Storch/ Adepar. *P.* Bocian.

Cicur, zam. *P.* ogłaskány/ łáskáwy/ swoyski. *Cicuro, as*, ich zăme. *P.* ogłaskam/ vnożę.

Cicuta, Scherling / witscherling *P.* Swinia weß.

Cieo, es, ere, ich bewege. *Pol.* porußam. *Citus, a, um*, schnell. *P.* pretki / ochotny/ pośpießny. *Citò*, bald. *Pol.* wnet/ wskok / pretko. *Cito, as, frequent:* ich beruffe/ lade/ citiere. *P.* pozywam [illegible] ein ladung. *P.* pozew.

¶ *Comp:* [illegible] *ncito, as*, ich bewege. *P.* porußam *Excito*, ich erwecke. *P.* zbudzam/obudzam. *Incito*, ich reitze/ hetze an. *Pol.* podußczam/ podßczuwam. *Incitamentum*, ein anreitzung. *P.* pobudká/ podußczánie. *Recito*, ich lese/ erzehle. *Pol.* czytam/ wyliczam. *Suscito, Resuscito*, ich erwecke/ mache lebendig. *Pol.* zbudzę/ wskrzeße/ ożywiam.

Cio, is, ire, ich beweg/ beruffe. *P.* porußam/ pobudzam/ záwołam.

¶ *Comp: Accio*, ich beruffe herzu. *P.* záwoływam. *Concio*, ich beruffe zusamen. *Pol.* zwoływam. *Concio, onis*, ein ort da man zusamē kompt. *P.* mieysce zgromádzenia. *Itē.* die versamlung selbs/ oder gemeine. *P.* zgromádzenie/ zbor. *Item.* eine predig. *P.* kazánie. *Concionor, aris*, ich predige. *P.* każę. *Concionator*, ein Prediger. *Pol.* Ksiądz/ kázdnodzieiá. *Item. Concitus, Excitus, Percitus*, auffbewegt. *P.* porußony/ pobudzony/ przestráßony.

Cilicium, ein härin kleid. *Pol.* włosienicá/ Guntá.

Cilium, Augenbranen. *P.* brwi. *Supercilium*, die Obern augenbranen. *P.* zwierzchnie brwi. *Itē.* hoffart/ hohmut. *P.* pychá/ wysoka mysl. *Superciliosus*, Stoltz/ hohmütig. *P.* pyßny/ Nádety.

Cimex, eine wantze. *Pol.* pluskwá/ Ciągwá.

Cinamomum, Zimetrinden / Kanel. *P.* Cinámon. *Cin-*

Cincinnus, krause haarlocken. *Pol.* kędzierze. *Cincinnatus*, der krause haar hat. *P.* kędzierzáwy.

Cinis, Asche. *P.* popiol. *Cinereus*, Eschen. *P.* popiolowy/popielisty/popieláty. *Et, Cineritius panis*, ein äschen Kuche. *Pol.* podpłomyk/w rzezewiu vpieczony. *Cineralia*, die Aschermittwoch. *P.* Popielec.

Cingo, ich gürte / vmbringe. *Pol.* opásuię / obłápiam/ okrązam. *Cingulum*, ein gürtel. *Pol.* pás. *Cingula*, *æ*, ein Sattelgurt. *P.* popręg.

¶ *Comp: Accingo*, ich gürte oder henge an. *Pol.* przypásuię. *Item.* ich rüste mich. *Pol.* gotuię się. *Procingo*, *Idem.* *Succingo*, ich schürtze auff. *P.* opásuię/ wskásuię. *Succinctus*, kurtz. *P.* krotki/ kęsy.

Cinnus, ein Haarlock. *P.* wárkocz/ kosm/ kędzierz.

Cippus, ein hügel / oder eine seul / die auff den wegescheiden steht. *Pol.* gorká/ álbo slup/ ná rostániach drog postáwiony.

Circa, bey/ vmb. *P.* przy/ około. *Circum, Circiter*, *Idem.*

Circinus, ein zirckel. *P.* Cerkiel.

Circino, *as*, ich zirckele ab/ mache rund. *P.* wycerkluię/ okrązam/ okrągło czynię.

Circulus, ein reiff/ ring/ kreis. *P.* obręcz/ pierśćien/ okrąg. *Item.* ein Schüsselring. *Pol.* prawdá.

Circularis, rund. *P* okrągły. *Circulator*, ein gauckler. *P.* kuglarz. *Circulatrix*, eine gaucklerin. *P.* kuglarká.

Circus, ein Kreiß. *Pol.* kres/ okrąg. *Item.* ein vmbschrenckter ort zu Rom/ da die Schawspiel sind gehalten worden. *P.* Mieysce ogrodzone w Rzymie/ kędy igrzyská spráwowano.

Cirrus, ein Haarzopff. *P.* wárkocz. *Cirratus*, der gekrümet od' kraus haar hat. *P.* ktory kędzierzáwą álbo kępiástą głowę ma.

Cis Præp: Hie disseit. *Pol.* tey strony.

Cisium, ein Karn. *Pol.* Kárá/ kolásá.

Cista, eine Kiste. *P.* Skrzyniá. *Cistula*, & *Cistella*, ein kistlein. *P.* skrzynká/ skrzyneczká.

Cisterna, ein Brun/ Cistern da sich das Regenwasser samlet. *Pol.* káluża/ gdzie się deszczowá wodá schodzi.

Cithara,

Cithara, ein Harpff P. hárfá.
Citharœdus, & Citharista, ein Harpffenschläger. P. Harfistá.
Citò, bald/ schnell/ behend. P. richlo/prętko/skoro/hnet/wnet.
Citius, eh. P. pirwey/ richley.
Citra, Hie dissett/neher. P. stey strony/ Ná tey stronie/ blizey. Item, ohne. P. bez/krom/oprocz.
Ciuis, ein Bürger. Pol. Mieszczánin/ mieszczká. Ciuilis, bürgerlich/ höfflich. Pol. mieyski/ obyczáyny/ dworski. Ciuicus, Idem. Ciuilitas, Höffligkeit/ Sitsamkeit. Pol. obyczaynosć.
Ciuitas, ein Stadt/ Bürgerschafft. P. Miásto.

C L.

Clades, ein schade/ vnfall/ nidergang. P. szkodá/ vtrátá/porazká.
Clam, heimlich/ verborgen/ vnwissentlich. Pol. Tájemnie/ skrićie/ bez wiedzeniá/ bez wiádomośći.
Clamo, ich schreye. P. wołam.
Clamor, ein geschrey. Pol. wołánie/ wrzask. Clamosus, der viel schreyens macht. P. wołáiacy.
¶ Comp: Acclamo, ich schreye zu/ frolocke. Pol. Záwoławam/ ráduie sie. Conclamo, ich schreye mit. Pol. wespołek wołam. Declamo, ich declamire/ vbe mich im reden. P. declamuie/ ćwicze sie w mowieniu. Declamatio, eine erdichte rede/ damit man sich vbet. P. Rzecz álbo mowá/ w ktorey sie kto ćwiczy. Exclamo, ich schreye laut. Pol. wielkim głosem záwołam. Proclamo, ich ruffe aus. P. wywołam/ opowiedam. Reclamo, ich wiederstrebe. Pol. sprzećiwiam sie.
Clanculum, heimlich. P. po tájemnie/ po ćichu. Clancularius, & Clandestinus, heimlich/ verborgen. Pol. Tájemny/ ćichy/ skryty.
Clango, ich thöne/ trommete. P. Trąbie/ brzękam/ brzmie.
Clangor, ein Schall/ thon. Pol. Trąbienie/ brzmienie/ brzek.
Clarus, hell/ lauter. P. Jásny. Metaph: fürtrefflich/ berümbt. P. Zacny/ sławny/ známienity. Præclarus, Idem. Claritas, lauterkeit/ schein/ fürtreffligkeit. P. Jásność/ zacność. Clareo, Claresco, Inclaresco, ich bin oder werd hell oder berümbt. Pol. Je-

ſtem álbo ſtawam ſie jáſnym álbo ſławnym/ ſłynę. *Claro, as, & Declaro*, ich mache hell/ ich erklere. *P.* wyiáſniam/ wykłádam/ rozpowiedam. *Declaratio*, eine erklerung. *P.* wykład.

Clarifico, ich mache klar. *Pol.* wyczyſczam/ wychędażam.

Clarigo, as, ich ſage den frieden auff/ kündige ein Krieg an. *Pol.* odpowiedam. *Clarigatio*, ein abſagebrieff. *P.* odpowiedz.

¶ *Claſsis*, eine menge ſchiffe/ eine Armada. *P.* liczbá niemáła łodzi. *Item*, eine ordnung. *Pol.* Rząd. *Claſsicus*, was zu einer ſchiffart/ oder zu einer ordnung gehöret. *P.* co ku łodziam / álbo ku rządowi náleży. *Item.* Fürnähm / glaubwirdig. *Pol.* známienity / ſtáteczny / godnowierny / celnieyſzy. *Claſsicum*, ein Lermen. *P.* Trwogá.

Clatrus, & Clatrum, ein gatter. *P.* kratá. *Clatratus*, vergattert. *P.* kráciſty. *Clatro, as*, ich vergattere. *Pol.* kratámi obwáruię/ zágradzam.

Claua, ein Kolb. *P.* Bułáwá/ máczugá.

Claudo, ich beſchlieſſe. *Pol.* záwieram/

wieram/ zámykam. *Clauſtrum*, ein Schloß. *P.* Zamek. *Clauſtrarius*, ein Schloſſer. *P.* Sloſarz/ zamecznik. *Clauſula*, ein beſchluß. *Pol.* zámknienie. *Clauis*, ein ſchlüſſel. *P.* klucz. *Clauiger*, ein ſchlüſſeltreger. *P.* klucznik.

¶ *Comp: Concludo*, ich ſchließ zuſammen/ ich beſchlieſſe. *P.* zámykam. *Concluſio*, ein beſchluß. *Pol.* zámknienie. *Conclaue*, ein verſchloſſen gemach. *P.* komorá/ kownátá. *Excludo*, ich ſchließ aus/ ich brüte aus. *Pol.* wyrzucam/ nie wpuſzczam/ wymuię/ wylęgam. *Includo*, ich verſchlieſſe/ ſchlieſſe ein. *P.* záwieram/ wſádzam. *Intercludo*, ich verhindere/ beneme. *P.* záwadzam/ odeymuię. *Occludo*, ich ſchlieſſe zu. *P.* záwieram. *Præcludo*, ich ſchlieſſe vor einem zu. *P.* záwieram przed kim / zágradzam. *Recludo*, ich ſchließ wider auff. *P.* otwarzam. *Secludo*, ich verſchließ beſonders. *P.* oſobno zámykam/ pochowam.

Claudus, lam/ hinckend. *Pol.* chromy. *Claudítas*, Lähme. *Pol.* Chromotá. *Claudico*, ich hincke. *Pl.* chramię.

Clauus, ein Nagel. *Pol.* gwóźdź. *Item.*

Item. das Ruder. *P*. wiosło/ rudel. *Item*, ein blatter. *P*. wronte oko. *Clauiculus*, ein Negelin. *P*. gożdzik. *Item*. ein Rebenzinck. *Pol*. rosoßká winna. *Clauatus*, genegelt. *P*. gożdźiáty/ ſeczisty.

Clemens, mild/ gůtig/ freundlich. *Pol*. ßczodry/ dobrotliwy/ łáſkáwy/ miłośćiwy. *Clementia*, mildigkeit. *P*. łáſkáwość/ miłośierdzie.

Clepſydra, ein Stundglaß/ ſandzeiger. *P*. zegárek.

Clibanus, ein Ofen/ ein backpfanne. *P*. piec/ fánná miedziána wktorey páſteti piekà.

Cliens, der ſich vnter eines ſchutz begibt. *Pol*. ktory ſie pod obronę drugiego poddawa. *Item* ein Weißlein. *P*. Sierotá. *Clientela*, beſchirmung/ vnterthenigkeit. *P*. opiekunſtwo/ obroná/ poddáność.

Clino, *verb*. *græcum*.

¶ *Comp*: *Declino*, ich wende ab/ ich vermeide. *Pol*. vchodzę/ vſtepuię/ ſtrzegę ſię. *Inclino*, ich neige/ biege. *P*. náchilam/ náginam. *Reclino*, ich neige mich hinder ſich. *P*. náchilam ná zad.

Clitellæ,

Clitellæ, *arum*, ein ſaumſattel/ felleiſen. *Pol*. ſumki/ tłomaczek. *Clitellarius*, mit ſaum oder watſecken beladen. *P*. ſumkámi álbo tłumoczkámi obćiążony. *Clitellarius equus*, ein Saumroß. *Pol*. podwodny koń.

Cliuus, ein Hůgel/ der nicht ſchrats auffgehet. *Pol*. gorá pochodziſta.

¶ *Comp*: *Accliuus*, & *is*, was gemachſam berg auff gehet. *Pol*. pochodziſty/ podnioſły. *Decliuus*, & *is*, was gemachſam berg abe gehet. *Pol*. ſchodziſty. *Procliuis*, geneiget/ leicht. *P*. pochiłony/ przychilny/ łatwy.

Cloaca, ein heimlich gemach/ profat. *P*. ſekret/ wychod.

Cluuis, ein arßback. *P*. pukrzletek/ gużicá.

Clunaculum, ein ſtechmeſſer/ Fleiſchermeſſer. *P*. Rzezak.

Clypeus, ein Schilt. *P*. Tarczá/ puklierz.

C O.

Coagulum, lab/ keſelab. *P*. ſerziſko. *Coagulo*, *as*, ich mache dick. *Pol*. ſpußczam/ czynię áby ſię ſiádło.

31,

Coaxo, as, ich qwaxe/ schreye wie ein frosch. *Pol.* Rzegoce/ skrzecze.

Coccus, vel coccum, l. granum, ein körnlein. *P.* ziárnko. *usurpatur pro purpura. Inde Coccus, Coccinus, & Coccineus,* Scharlat oder Purpurfarb. *P.* Szárlatny/ álbo páwłokowy.

Cochlea, ein Schneck/ oder Schneckenhauß. *P.* żołw/ álbo skorupá żołwiowa. *Item,* ein windelstegk. *P.* okragły wschod.

Cochlear, Cochleare, & Cochlearium, ein Löffel. *P.* łyżká.

Cocles, einaugig. *P.* Jednooki.

Codex vel caudex, der stam an eim bawm. *P.* pień/ pniak. *Itē,* ein buch. *Pol.* ksiegi. *Codicillus,* ein Brieff oder Bulle. *Pol.* list/ przywiley.

Cælum, der Himel. *P.* Niebo. *Cælestis, & Cælicus,* Himlisch. *P.* Niebieski *Cælites,* die Götter/ Engelen/ oder Heiligen *P.* Bogowie/ Aniołowie/ álbo Swieci. *Cælitus,* vom Himel herab. *Pol.* z Niebá/ z Niebios.

Cærulus, Cæruleus, Himelblaw. *P.* Modry/ Błekitny.

Cæmeterium, ein Kirchhoff/ ein Gottsacker. *P.* Cmintarz.

Cæna, ein Nachtmahl. *P.* wieczerza. *Cænaculum,* ein Saal/ Sommerhauß. *P.* Wieczernik/ Salá/ letnie śiedzenie. *Cæno, as,* ich esse zu abends. *Pol.* Wieczerzam. *Cænaturio,* ich habe lust oder hunger des abends zu essen. *P.* chce mi sie wieczerzać.

¶ *Comp: Antecænium,* Vesperbrodt. *P.* podwieczorek. *Incænatus,* ungessen. *P.* Nie wieczerzawszy. *Cænipeta,* ein schmeichler. *P.* Pochlebcá/ pásorzyt.

Cænobium, ein Kloster/ oder ort/ da man von dem gemeinen lebet. *P.* Klasztor/ álbo mieysce/ kedy z pospolitego dobrá żywą. *Cænobita,* ein Münch/ od Nonne. *P.* Mnich/ álbo Mniszká.

Cænum, kot. *P.* błoto *Cænosus,* kotich. *P* błotny/ plugáwy.

¶ *Comp: Obscænus,* unfletig/ garstig. *Pol.* smrodliwy/ plugáwy/ niesromieźliwy.

Cæpi, ich fange an. *P.* poczełnam. *Cæptum,* ein anfang/ vorhaben. *P.* poczatek/przedsiewziecie. *Cæpto, as, Idem.*

¶ *Comp: Incæpto, as, Idem. Incæptum,* ein anfang/ vorhaben. *P.* poczatek/ przedsiewziecie.

Cætus,

Cœtus, eine menge / versamlung. *P.* zgromádzenie / zbor.

Cogito, ich gedencke / betrachte. *P.* myslę / rozmyslam. *Cogitatio*, *Cogitatus*, *us*, & *Cogitatū*. eine gedancken / betrachtung. *P.* Myslenie / rozmyslánie.

¶ *Comp: Excogito*, ich erdencke. *P.* wymyslam / wynayduię. *Incogitans*, vnbesonnen / freuel. *P.* Nieobaczny / Nierozmyslny.

Cohors, ein hauffe Kriegsvolcks *P.* Woysko / rotá.

Colaphus, ein Backenstreich / Maulatsch / Ohrfalpe. *Pol.* policzek / pogebek. *Colaphiso*, ich schlage einen auffs maul. *P.* policzkuię / pogebkuię.

Colica passio, das grimmen im Leib *P.* kłocie / w żywocie.

Colliciæ, vel *Colliquiæ*, Wasserfurchen auff den äckern / durch welche das wasser abe fleust. *P.* Rowy álbo brozdy ná rolech / ktorymi wodá zbieży.

Collega, ein Amptsgenoß. *Pol.* Towárzysz w iednym vrzedzie. *Collegium*, eine gesellschafft oder brüderschafft. *P.* Towárzystwo / Bráterstwo.

Collimo, *as*, ich ziele. *P.* Mierze do celu / vgodze.

Collis, ein Hügel. *P.* págorek.

Collum, der halß. *Pol.* Szyiá.

Collare, ein Halßband / Goller. *P.* kolnierz.

¶ *Comp: Decollo*, ich entheupte. *Pol* Scinam.

Colluuies, *vide Lues*.

Collyrium, Augenartzney / oder Artzney zu clistirung des viehes. *P.* lekárstwo do oczu / álbo dla bydłá.

Colo, *as*, & *Comp: Excolo*, *Percolo*, ich seyhe / schlage durch. *Pol.* Cádzę / wycedzam. *Colum*, ein Seigtuch / Durchschlack. *Pol.* powásło / sito / durszlák.

Colo, *is*, ich ehre / diene / bete an / liebe. *Pol.* Czcę / służę / chwalę / miłuię. *Item*, ich bawe / arbeite. *Pol.* orzę / wypráwuię / robię. *Item.* ich wohne / lebe. *Pol.* mieszkam / żywę. *Cultus*, *us*, Ehre / dienst. *Pol.* cześć / służbá. *Item.* Zierde. *Pol.* Ochędostwo / stroy. *Cultus*, *a*, *um*, gebawet / gezieret. *P.* sprawiony / ochędożny. *Incultus*, vngebawet / vngezieret. *P.* Niespráwny / nieochędożny. *Cultor*, ein Liebhaber / oder einwohner. *P.* Miłośnik / álbo obywatel. *Colonus*, ein Bawersman.

32

man. Pol. kmieć/ gbur/ chłop/ rolnik. *Colonia*, ein volck / das an ein andern ort geſchicket wird. P. lud/ ktory ná inße mieyſce ku mießkániu bywa przedſádzon/ Nowa oſádá.

¶ *Comp: Accolo*, ich wohne hart bey. P. mießkam przy czym. *Accola*, ein beywohner. P. ſąſiad/ ktory nie dáleko mießka. *Excolo*, ich vbe wol/ oder bawe aus. Pol. ćwiczę ſię/ álbo wyorywam/ wypráwuię. *Incolo*, ich wohne in. P. mießkam wczym. *Incola*, ein einwohner. P. obywatel. *Recolo*, ich betrachte wiederumb. P. rozczytam/ rozpámiętawam.

Color, eine farbe. Pol. fárbá/ máść. *Coloro, as*, ich ferbe. Pol. fárbuię.

¶ *Comp: Concolor*, gleichferbig. Pol. rowney álbo iedney fárby. *Decoloro*, ich beflecke. P. máżę/ pomázam. *Diſcolor, Verſicolor*, bund/ nicht einerley/mancherley farben. P. pſtry/ nie iedney/rozney álbo rozmáitey máśći.

Coloſtrum, vel Coloſtra, vel etiam Colluſtrum, die erſte milch nach der geburt. P. pirwße mleko po porodzeniu/ Stárá.

Coluber,

Coluber, ein ſchlang. P. wąż.

Columbus, ein Deuber. P. gołąb. *Columba*, eine daube. P. gołębicá. *Columbinus, & Columbaris*, dauben. P gołębi, *Columbarium*, ein daubenſchlag. P. gołębiniec/ gołębnik.

Columen, ein ſeul/ ſtütz. Pol. ſłup/filar/ podporá. *Columella*, ein ſtützlein. P. ſłupik.

Columna, ein ſeul. P. ſłup.

¶ *Comp: Intercolumnium*, der ledige ort zwiſchen den ſeulen. P. mieyſce miedzy ſłupámi.

Colurnus, vide Corylus.

Colus, ein rocken/ oder wocken p. kądziel.

Collybus, ein Geltwechſel. Pol. mieyſce/gdzie monetę odmieniáią. *Collybiſta*, ein Wechßler. P. wechſlarz.

Coma, æ, Haar zur zierde. Pol. włoſy przypráwne. *Comatus*, langhärig. P. kudłáty/koſmáty.

Comes, ein gefert/ weggeſell. P. Towárzyß podrożny. *Item*, ein Graff. P. grábiá. *Comitor, aris*, ich beleite. P. odprowadzam. *Comitatus, us*, eine geſellſchafft des weges. Pol. Towárzyſtwo gleytowánie/ odprowádzenie.

Item,

Item, eine Graffschafft. *P.* páństwo álbo ziemicá grofowi náleżąca.

Comessor, aris, ich fresse/ sauffe/prasse/schlemme. *P.* bżywam/ biesiáduie/ bonuie. *Comessatio*, ein Schlafftrunck/ prassen. *P.* Biesiádá. *Comessator*, ein schlemmer, *P.* Biesiádnik.

Cominus, nahe. *P.* wręcz/ blisko/ niedálcko.

Comis, e, sanfft/ freundlich. *P.* ludzki/ łáskáwy. *Comitas*, freundligkeit/ holdseligkeit. *P.* ludzkość.

Comitium, & Comitia, orum, ein Reichstag. *P.* Sejem. *Comitialis, e*, was zu einem Reichstag gehöret. *P.* seymowy. *Comitialis morbus*, die schwere kranckheit. *Pol* wielka niemoc/ álbo świetego wálentego niemoc.

Commeatus, vide Meo.

Comminiscor, eris, ich erdichte. *P.* zmyslam/ wymyslam. *Commentor, aris*, ich erkläre/ oder betrachte bey mir selbs. *P.* wykożę/ wykládam/ rozważam sam w sobie. *Commentatio*, eine betrachtung/ erdichtung. *P.* smyslenie/ bważánie. *Commentarius, & um*, ein auffzeichnung vnsers thuns. *Pol.* Regestr álbo spissánie spraw náßych. *Item*, eine erklärung der schrifft. *P.* wykład/ wyrozumienie pismá. *Commentum*, ein gedicht/ lügen. *P.* wymysł/ mátáctwo. *Commentitius*, erdichtet. *P.* wymyslony.

Commodus, nützlich/ bequem. *Pol.* bżyteczny/ przygodny. *Accommodus*, *Idem*. *Incommodus*, vnbequemlich. *P.* nieprzygodny. *Commodum*, ein nutz oder gewin. *P.* pożytek/ álbo zysk. *Incommodum*, schaden/verlust. *P.* ßkodá/ niepożytek. *Commoditas*, gelegenheit/ bequemligkeit. *P.* przyległość/ bżyteczność. *Incommoditas*, ein schade. *P.* ßkodá.

Commodo, as, ich nütze/ fordere. *P.* vsługuie/ posługę iáká czynię. *Item*, ich leihe. *P.* pożyczam.

¶ *Comp: Accommodo*, ich füge herzu/ ich bequeme mich. *P.* przymierzam/ przystosuie/ bgadzam. *Incommodo*, ich schädige/ hindere. *P.* przeßkadzam/ záwadzam.

Communis, gemein/ schlecht. *Pol.* pospolity/ prosty. *Communio*, ein gemeinschafft. *P.* pospolitowánie/ obcowánie. *Communico*, ich theile mit. *P.* bdzielam. *Commu-*

33

Communicatio, ein gemeinschafft mittheilung. *Pol.* pospolitowánie/ vdzielánie.

Como, is, ich ziere / schmücke. *P.* Przystroię/ głaßczę/ ochędożam. *Comptus, a, um*, gezieret/ geschmücket. *Pol.* przystrotony/ ochędożony/vgłaskány/gládki.

Compago, inis, & Compages, is, ein zusamenfügung. *P.* spoienie/ zgłobienie.

Compernis, dem die Knie einwerts stehen. *P.* kosłáwy/ kuláwy.

Compesco, ich hemme / zähme. *Pol.* hámuię/ záhámuię/ powściągam.

Compita, orum, wegscheide. *P.* rostánie (drog.)

Compos, mechtig / der etwas hat/ erlangt/ vberkompt. *Pol.* władny / máiący / ktory co dostąpił. *Impos*, vnhabig/vnmechtig. *P.* Niewładny/ Niemáiący.

Concha, ein schneck/ muschelt/ hartschaliger fisch. *P.* żołw/ rybá z skorupą.

Conchylium, & Conchyle, ein Meerschnecke/ von welcher blut man Purpur macht. *Pol.* żołw morski / z ktorego krwi ßárłat álbo páwłokę czynią. *Con-*

Concilio, & Comp: Reconcilio, ich versühne. *Pol.* Jednam/ przeprawiam. *Item*, ich vberkomme. *P.* Dostawam/ nábywam. *Conciliatio & Reconciliatio*, eine versühnung. *Pol.* Ziednánie / przeprawienie. *Conciliator*, ein Versühner. *P.* Jednacz.

Concilium, eine Versamlung. *Pol.* zgromádzenie/ zbor. *Conciliabulum*, ein ort der Versamlung. *P.* Mieysce ná ktorym się schodzą ludzie.

Concinno, ich setze eben zusammen. *Pol.* spaiam / nadobnie co stáwiam. *Concinnus*, zierlich / ordentlich. *P.* tráfny / chędogi. *Concinnitas*, zierligkeit. *P.* Ochędożność/ tráfność.

¶ *Inconcinnus*, vnzierlich/ vnordentlich. *P.* ßpetny/nieporządny.

Condio, ich würtze/ mache ein/ lege ein. *Pol.* okorzeniam/ okraßam. *Condimentum*, allerley gewürtz/ damit man die Speise schmackhafftig macht. *P.* wßelkie korzenie / ktorym potráwy smáczne czynią/ okrasá/ okorzenienie. *Condititius*, Eingelegt. *Pol.* osokony/ chowány/ Co się godzi długo chowáć.

Conditio,

Conditio, ein stand/ wesen. *P.* Stan/ vrząd/ mieysce/ obyczay/ sposob.

Condylus, ein knübel am finger. *P.* członek v pálcow/ kykiec.

Confestim, bald. *Pol.* wnet.

Congruo, *vide Crus.*

Conisco, *is*, & *Coniscor*, *aris*, ich stutze/ wie die Böcke. *P* trykam sie.

Conniueo, ich blintzele. *P.* Niedozrziwam. *Metaph:* ich sehe durch die finger / ich gebe nach. *Pol.* przez spáry pátrzę/ dopuszczam/ pobłażam. *Conniuentia*, Vbersehung. *Pol.* przezyrzenie/ niebaczenie.

Conor, ich vnterstehe mich. *Pol.* kuszę sie/ vsiłuię. *Conatus*, *Conamen*, ein fürhaben. *P.* vsiłowánie/ pokuszowánie.

Conopæum, ein zelt/ vmbhang. *P.* Namiotek/ zásłoná.

Conquinisco, ich neige das heupt. *P.* schylam głowę.

Consilium, ein rath/ anschlag. *P.* rádá/ porádá. *Consiliarius*, ein Rathgeber. *P.* raycá. *Considero*, ich betrachte. *P.* vważam/ rozmyslam/ rozczytam *Consideratio*, eine betrachtung. *Pol.* rozmyslánie/rozczytánie. *Con-*

Constantinopolis, Constantinopel. *P.* Costantinopolum/ álbo Czárygrod.

Consulo, ich frage vmb rath / oder gebe ein rath. *P.* Rádzę sie/ álbo rádzę. *Consulto*, *as*, ich rathschlage. *P.* rádzę sie. *Consultatio*, eine rathschlagung. *Pol.* porádzenie. *Consultò*, wolbedacht. *Pol.* dobrze/ porádnie / rozmyslnie.

Consultor, ein rathfrager/ oder rathgeber. *P.* Raycá / ktory sie rádzi/ álbo ktory rádzi. *Consultus*, gelert/ geschickt. *P.* vczony/ mądry/ biegły. *Inconsultus*, vnwissend/ ohne wissen. *Pol.* Niemądry / niewiedząc / bez wiádomości.

Consul, ein Bürgermeister. *P.* Burmistrz. *Proconsul*, Bürgermeisters verwalter. *P.* ktory ná mieyscu iest Burmistrzowym. *Consularis*, *e*, *adiect;* was dem Bürgermeister zugehörig. *Pol.* Burmistrzowski. *Cõsularis*, *subst:* einer der Bürgermeister gewesen. *Pol.* Ten ktory był Burmistrzem. *Consulatus*, *us*, das Bürgermeister Ampt. *Pol.* Burmistrztwo.

Considero, ich betrachte. *P.* baczę/

cze/ vważam. *Consideratio*, betrachtung. P. vważenie/ obaczenie. *Inconsideratus*, vnbesonnen. P. nierostropny/ niebaczny.

Contagio, vide Tango.

Contamino, vide Tamino.

Continuus, vide Teneo.

Contiguus, vide Tango.

Contra, præp: gegen/ wieder. P. przećiw/ przećiwko/ náprzećiw/ náprzećiwko. *Contrarius*, entgegen/ zu wieder. Pol. przećiwny. *Contrarietas*, wiedrigkeit. Pol. przećiwność.

Contubernium, eine burß/ gesellschafft. P. Bursá/ rotá/ cech/ towárzystwo. *Contubernalis*, ein Mitgesell. P. towárzysz.

Contumax, Widerspenstig. P. vporny/ oćietny/ skrzetny/ krnąbrny/ przećiwny. *Contumacia*, Wiederspenstigkeit. Pol. vpor/ swowolność.

Contumelia, ein schmach. Pol. potwarz. *Contumeliosus*, schmehlich/ schendlich. P. potwarzliwy/ potwarzisty.

Contus, i, ein Schipperstange/ damit sie tieffe ergründen/ oder die schiffe fortschieben. Pol. żerdź/ álbo laská szyprowska/ kto-

rą glę-

rą głębokośći mácáią/ álbo ktorą łodźi popycháią. *Contor, aris, & Comp: Percontor*, ich erforsche/ erfrage. P. Dopytam się/ dowiáduię się.

Conuexus, gebogen/ gewelbet. Pol. zgięty/ zákomtony/ krzywy. *Conuexitas*, krümme. P. krzywość.

Conuitium, scheltwort/ schmachred. P. potwarz/ złorzeczeństwo. *Conuitior, aris*, ich lestere/ schelte. Pol. złorzeczę/ láię/ potwarzam. *Conuiciator*, ein Lesterer. P. potwarcá.

Conus, i, ein Danzapff/ kinapffel/ fichtenapffel. P. szyszká. *Item.* was also gespitzet ist. Pol. kończysty/ podługowáty.

Cophinus, ein korb. P. kosz.

Copia, eine menge/ füll. Pol. wielkość/ dostátek/ moc. *Copiæ arum*, ein Kriegsheer. P. woyská/ roty. *Item.* Reichthumb. P. bogáctwá. *Copiosus*, vberflüssig/ reich. Pol. dostáteczny/ zbytny/ obfity/ bogáty/ máietny.

Copula, ein koppelband. Pol. sliczek (das band) Sworá (das holtz) *Copulo, as*, ich füge oder knüpffe zusamen. Pol. złączam/ zwięzuię/ spáyam.

Coquo,

Coquo, ich koche/ verdawe. *P.* wárzę/ trawię. *Cocus*, ein Koch. *P.* kucharz. *Coctrix*, eine küchin. *P.* kucharká. *Coquina*, eine küche *P.* kuchnia. *Coctio*, kochung. *P.* wárzenie. *Coctura*, gekocht ding. *Pol.* wárzywo/ *Coctilis*, was gekocht / oder gebrennet ist. *Pol.* vwárzony/ vpalony. *Coculum*, & *Cocula*, ein topff / pfanne/ kessel / darinne man kocht. *Pol.* gárniec/ panew/ kociel do wárzenia. *Coquinor*, *aris*, ich gehe mit kochen vmb. *P.* w kuchni się zábáwiam/ wárzę. *Coquinarius*, was zur küchen gehöret. *Pol.* kuchenny.

¶ *Comp: Concoquo*, ich verdawe. *P.* trawię. *Concoctio*, die dewũg. *P.* trawienie. *Decoquo.* ich siede ein. *P.* wywárzam/ przewárzam. *Item*, ich verschwende/ verprasse. *Pol.* vtracam. *Decoctor*, ein Schlemmer. *P.* márnotrawcá/ vtrátny. *Praecoquo*, ich koche vorhin / ich mache bald reiff. *P.* przed tym wárzę/ gotuię wczás. *Praecox*, frũezeitig. *Pol.* ránny/ skorozrzy. *Recoquo*, ich koche wider/ ich werme auff. *Pol.* znowu wárzę / zágrzewam / przygrzewam.

Cor, das Hertz. *P.* Serce. *Corculum*, hertzlein. *Pol.* serduszko. *Cordatus*, Weiß/ verstendig. *P.* madry/ rostropny.

¶ *Comp: Concors*, einig/ einhellig. *Pol.* zgodny / jednostáyny / stworny. *Concordo*, ich stim vberein. *Pol.* zgadzam się. *Concordia*, einigkeit. *P.* zgodá/ stworność. *Concordantia*, einhelligkeit. *Pol.* Jednostáyność. *Discors*, zwitrechtig/ vneinig. *P.* niezgodny. *Discordo*, ich bin vneinig. *P.* niezgadzam się. *Discordia*, vneinigkeit. *P.* niezgodá. *Excors*, vnbesoñen. *P.* głupi/ niemadry. *Praecordia*, *orum*, das Netz vmb das eingeweid. *P.* Błonká álbo śieć około trzew. *Praecordium*, die Hertzgrube. *P.* Dołek/ przećiwko sercu. *Recordor*, ich bin eingedenck/ ich erinnere mich. *P.* pámiętam / wspominę. *Socors*, faul/ treg/ nachlessig. *P.* leniwy/ gnuśny / niedbáły. *Socordia*, nachlessigkeit. *P.* leniwość/ niedbáłość. *Vecors*, vnsinnig/ verwirret. *P.* głupi/ szalony. *Vecordia*, vnsinnigkeit. *P.* szaleństwo.

Coralium, Korell. *P.* korał.

Coram, *Praep:* vor. *Pol.* przed.

Aduerb: offentlich / in gegenwart. *Pol.* jáwnie / w bytności / przytomnie / obecnie / w uſtá.

Corbis, ein geflochten korb. *P.* upleciony koſz.

Cordus, a, um, ſpat geboren. *P.* pozny. *Cordum ſubſt:* grummet / embde / herbſthew. *P.* Potraw / jeſienne ſiáno.

Corium, ein haut / leder / fell. *P.* ſkorá. *Coriaceus*, ledern. *Pol.* ſkorzány. *Coriarius*, ein gerber. *P.* gárbarz.

¶ *Comp: Excorio*, ich ſchinde / ſtreuffe die haut ab. *P.* obłupię / odzieram.

Cornix, eine Krä. *Pol.* wroná. *Cornix cinerea*, ein Schiltkrä. *P.* Gáwron / gápá. *Cornicula*, ein krälein. *Pol.* wronká. *Cornicor, aris*, ich ſchreye wie ein krä. *P.* kraczę.

Cornu, ein horn. *P.* rog. *Corneus*, hörnerin. *P.* rogowy. *Cornutus*, gehörnet. *P.* rogáty. *Corniger, Idem.* *Cornicen*, ein hornbleſer. *P.* trębacz. *Cornipes*, das hörnere füſſe hat *P.* Co kopytá ma rogowe. *Cornipeta*, was mit den hörnern ſtoſſet. *P.* Co rogámi bodzie / tryka. *Cornucopia*, eine

eine völle vnd genüge aller ding. *P.* Doſtátek wſzytkich rzeczy.

Cornus, i, ein hagedorn. *Pol.* głog. *Cornum*, die frucht. *P.* jágodá głogowa.

Corona, eine kron oder krantz. *Pol.* koroná / wieniec. *Item* eine vmbſtehende menge. *P.* wielkość ludzi około ſtoiących / kres / okrąg. *Corono*, ich kröne. *P.* koronuię. *Coronarius, adiect:* was zu krentzē gehöret. *P.* wianeczny *ſubſt:* ein krentzler. *Pol.* wianecznik.

Corolla, ein krentzlein. *P.* wianeczek. *Corollarium*, eine zugabe. *P.* przydátek.

Coronis, idis, ein end oder ſpitz eines jeglichen dinges. *P.* koniec álbo ſzpicá v kázdey rzeczy.

Corpus, ein Leib. *P.* Ciáło. *Corpulentus*, groß von leib / dick / fett. *Pol.* ciełiſty / miąſzy / tłuſty. *Corporeus*, Leibig. *Pol.* Cieliſty. *Corporalis*, leiblich. *P.* cieleſny.

¶ *Comp: Incorporo*, ich verleibe ein. *P.* wcielam.

Corrigia, ein ſchuchriemen. *P.* Rzemień.

Cortex, ein rinde. *P.* ſkorá (ná drzewie.) *Corticoſus*, Rindechtig. *P.* Co ſkorę ma. *Comp.*

¶ *Comp: Decortico, Excortico,* ich schele. *P.* obłupiam/odzieram.

Corusco, as, ich scheine/ zwitzere. *P.* łśczę się/ łyskam się: *Coruscus,* scheinend/ glentzend. *Pol.* łyskáiący/ łśczący się.

Coruus, ein Rab. *P.* kruk. *Corvinus,* das von eim raben ist. *P.* kruczy.

Corycæus, ein heimlicher auffmercker. *Pol.* Táiemny podsłuchacz.

Corylus, ein Haselstaude. *Pol.* leśczyná. *Colurnus,* Haselin. *P.* láskowy.

Corymbus, ein körnlein oder beerlein von Eppich. *P.* Jágodá bluśczowa.

Coryphæus, der oberst in einer gesellschafft *Pol* Naprzednieyszy w káżdym towarzystwie/ wodz/ powod/ sprawcá.

Cos, ein wetzstein. *P.* osłá. *Coticula, dim. P.* oselká.

Cossus, i, ein Holtzwurm. *Pol.* Drzewny/ Czerw.

Costa, ein Rippe. *P.* żebro.

Cotoneum, Cydoneum, ein Qwitten. *P.* Pigwá.

Cothurnus, ein schuch oder stifel/ den man an beyde füsse legen kan/ ein bundschuch. *Pol.* Trzewik/ álbo bot/ ktory ná obie nodze obuć może/ kurpiá/ chobotá.

Coturnix, ein wachtel. *P.* przepiorká.

Cottabus, das pfeiffen einer peitschen. *P.* Swistánie/Swist.

Coxa, & Coxendix, ein huffe am schenckel/ die dicke des beins ob dem knie. *Pol.* Biodrá/ Ledźwie/ krzyż/ ściegno.

C R.

Crabro, ein hörneß. *P.* Sierszeń.

Cranium, der Hirnschal. *Pol.* lśiná.

Crapula, heuptwehe vom vbrigen sauffen. *P.* Bolenie głowy od zbytnego picia *Item.* Füllerey. *P.* obżárstwo.

Cras, Morgen. *P.* Jutro. *Crastinus,* Morgende. *P.* Jutrzeyszy.

Crastino, & Procrastino, ich verziehe von tag zu tag. *P.* odkłádam odednia do dnia. *Procrastinatio,* ein verzug/ auffschub. *P.* Odwłoká.

Crassus, dick/ fett. *P.* Miąszy/ pękáty/tłusty. *Crassities, & crassitudo,* die dicke/ fettigkeit. *Pol.* Miąższość/

Miąßość/ Tłustość. Crassesco, ich werde dick. P. miąßeię. Crassè, grob/ dick. P. miąßo/ grubo. Crater, ein grosser becher. P. czáßá/ kubek/kufel.

Crates, vel Cratis, ein floß/ od hurd. Pol. pláwá/ álbo kratá. Item. Schantzkörbe. Pol. koßi do ßáńcow. Craticula, ein Rost. P. rost.

Creo, ich erschaffe. P. stworzę. Item, ich kiese/ erwehle. P. obieram/ wybieram. Item, ich richte zu/ verschaffe. P. nágotuię/ nárządzam. Creator, ein schöpffer. P. stworzyćiel. Creatio, schöpffung. Pol. stworzenie. Creatura, ein geschöpff. P. stworzenie.

¶ Comp: Procreo, ich zeuge/ gebiere. P. płodzę. Recreo, ich erqwicke. Pol. ochładzam. Recreatio, ein erqwickung. Pol. ochłodzenie/ ochłodá.

Creber, a, um, offt/ stetig/ emsig. Pol. częsty/ vstáwiczny/ pilny. Crebritas, stetigkeit. Pol. vstáwiczność. Crebrò, offt. Pol. często/ gęsto. Crebresco, Increbresco, Percrebresco, ich werde kund/ lautbar. P. słynę/ rozsłynam/ osławiam się.

Credo, ich gleube. Pol. wierzę. Item, ich leihe. Pol. pożyczam. Creditor, Schuldgleubiger/ der außleiher. Pol. Jśćiec/ ktory co pożycza. Creditum, ein schuld. P. dług. Credibilis, gleublich. Pol. podobny/godnowierny. Incredibilis, vngleublich. Pol. niepodobny/ niemożny. Credulus, leichtgleubig. P. ktory łatwie wierzy. Credulitas, leichtfertigkeit zu gleubē. P. prętkość ku wierzeniu.

¶ Comp: Concredo, ich vertrawe P. zwierzam się/ spußczam się.

Cremo, & Comp: Concremo, ich brenne/ verbrenne. P. pálę/ spalę. Cremium, angebrente speise. P. przywárá. Cremor, kraffmeel. Pol. mączká. Crematum, Brantewein. P. Gorzałká.

Crena, ein spalt. P. spárá/ rosporek/ rozstrzyżenie.

Crepida, ein pantoffel. P. pátynká/ pántoflá. Crepidarius, ein pantoffelmacher. Pol. ktory pátynki czyni.

Crepido, inis, ein ort am vfer/ da die wellen anschlagen. Pol. Brzeg o ktory się wodá otrąca.

Crepo, as, ich thöne/ pallere. P. skrzypam/ kołátam. Crepitus,

ein gepolter/ geräusch. P. kołátánie / grzmienie / brząkánie. *Crepundia, orum*, kindertocken. P. łálki álbo klekotki dźiećinne.

¶ *Comp: Concrepo, Percrepo, Idem ferè cum simplici, Discrepo*, ich laut anders/ich bin zwitrechtig. P. Ináczey brzmię/niezgadzam się. *Discrepantia*, zwitrechtigkeit. P. niezgodá. *Increpo*, ich schelte/straffe. P. łáię/złorzeczę/strofuię/zbakam/obrzucam się/winuię.

Crepusculum, die Demmerung/ das ist/ die zeit zwischen tag vnd nacht. P. Śmierzk/ Mrok.

Cresco, ich wachse. P. rostę/zámagam się.

¶ *Comp: Accresco*, ich wachse an P. przyrastam. *Concresco*, ich wachs zusamen. P. zrastam się. *Item*. ich gefriere. P. zámarzam. *Decresco*, ich neme ab. P. vmnieyszam się/vbywa mi. *Excresco*, ich wachse aus. *Pol.* wyrastam. *Incresco*, ich wachse fast. P. wzrastam. *Incrementum*, zunemung. P. Rozrastánie/ Rozmnożenie. *Succresco*, ich wachse auff. *Pol.* wzrastam/ wschodzę.

Creta,

Creta, kreiden. P. kretá/ *Cretaceus*, das aus kreiden ist. *Pol.* co z krety vczyniono iest.

Cribrum, ein Sieb oder durchschlag. P. Rzeszoto/śito. *Cribro, as*, ich siebe/ reutere. *Pol.* podsiewam/ pytluię.

Crimen, ein laster/sünd. P. występek/grzech/ winá. *Criminor, aris*, ich schelte/ lestere. P. łáię/ potwarzam/ złorzeczę. *Criminatio*, ein lesterung. *Pol.* złorzeczenie/ potwarz/ przymowká. *Criminosus*, lesterhafftig. P. sromotny/ potwarzliwy/przymowny.

Crinis, ein haar. P. włos. *Crinitus*, haarechtig. *Pol.* włosáty/ włośisty/ kosmáty. *Crinale*, ein haube. P. czepiec.

Crispus, kraußhärig. *Pol.* kędzierzáwy.

Crista, ein kamp oder busch/ den etliche vogel auff den köpffen haben. *Pol.* grzebien / álbo czub/ táki niektore ptaci ná głowie máią. *Cristatus*, der ein kamp oder federbusch hat. P. Tákowy grzebień álbo czub máiący/ czubáty/ ktory pod pierzem chodźi.

Crocio, & Crocito, ich schreye wie ein Rabe. P. krakam.

Crocum,

Crocum, Saffran/ *Pol.* Száfran. *Croceus*, & *Crocinus*, gelb. *P.* żołty. (Ká.

Crotalū, ein klapper, *P.* klekotka.

Crudus, Rohe / frisch/ vngekocht. *P.* Surowy/ niedostáły/ świeży/ niedowrzáły. *Cruditas*, vnuerktewigkeit. *P.* Surowość/ niestrawność. *Crudelis*, grausam. *P* srogi/okrutny. *Crudelitas*, grausamkeit. *Pol.* srogość/ okrutność. *Crudesco*, *Incrudesco*, *Recrudesco*, ich werde wieder frisch/ new. *P.* Surowieie/ Jątrzę się/ odnawiam się.

Cruor, schweiß/ blut. *P.* posoká/krew. *Cruentus*, blutrünstig. *P.* krwáwy/ vkrwáwiony. *Cruento*, ich mache blutig/ verwunde. *P.* vkrwáwiam/ ránie.

Crumena, ein seckel/tasch/diebsack. *Pol.* mieszek/ káletá/ kieszenia. *Crumenarius*, ein Beutler. *Pol* Káletnik. *Crumenisec a*, ein Beutelschneider. *P.* Rzezy mieszek.

Crus, Schinbein. *P.* goleń.

Crusta, ein rinden/ od tünche. *P* skorá/ skorupá/ álbo wapno ktorym ściany pobieláią. Tynkowánie. *Crusto*, & *incrusto*, ich bewerffe. *Pol.* Tynkuię/ pobielam/ polepiam. *Crustarius*, ein Düncher/ kleiber. *P.* Tynkarz/ Lepiarz. *Crustosus*, rindechtig. *P.* łuskowáty.

Crux, ein Kreutz/ Galgen. *P.* Krzyż/ Szubienicá. *Crucio*, & *Comp: Excrucio*, *Discrucio*, ich martere/ peinige. *Pol.* Męczę/ dręczę. *Cruciatus*, Marter/pein. *Pol.* Męká/męczenie/ dręczenie. *Crucifigo*, ich kreutzige/henge an Galgen. *P.* krzyżuię/ obieszam.

Crypta, ein krufft / gewelb vnter der Erden. *P.* kruchtá / sklep podziemny. *Cryptoporticus*, ein káles gewelb. *P.* Murowána á zásklepiona chłodnicá.

Crystallus, & *um*, ein Crystall. *P.* krystał. *Crystallinus*, Crystallen. *P.* krystałowy.

C V.

Cubo, ich lieg. *P.* leżę. *Cubile*, ein bett. *P.* łoże. *Cubiculum*, ein Schlaffkammer. *Pol.* komorá/ komnatá/ łożnicá. *Cubicularis*, was zur Kammer gehöret. *Pol.* komornicży. *Cubicularius*, ein kammerjung. *P.* komornik. *Cubitus*, ein Elnbogen. *Pol.* łokieć. *Item*, ein Elle. *P.* łokieć. *Cubitalis*,

lis, einer ellen lang. *P.* długi ná łokiec.

¶ *Comp: Accubo, & Accumbo*, ich lige bey/ ich sitze zu tisch. *Pol.* leże przy kim/ śiadam do stołu. *Concumbo*, ich schlaffe bey. *Pol.* pokładam sie. *Concubitus*, beylager/ beyschlaffung. *P.* pokłádzini. *Concubina*, ein beyschleffe-rin. *P.* miłośnicá. *Decumbo*, ich liege zu bette/ ich bin kranck. *P.* stekam/ niemoge/ choruie. *Discumbo*, ich sitze zu tisch. *P.* śiadam do stołu. *Excubo*, ich wache/ halte scharwach. *P.* czuie/ strzege. *Excubiæ*, scharwach. straż. *Excubitor*, ein wechter. *P.* stroż. *Incubo*, ich liege ob/ ich brüte. *P.* leże ná czym/ náśiedze. *Incumbo*, ich liege ob / ich bin fleissig. *Pol.* vcze sie/ pilenem. *Incubus*/ das Alp/ oder Mar/wenn einen deucht/ es trucke ihn iemand im schlaff. *P.* Łatáłiec/ Márá/ kiedy kto mniema/ żeby go kto dusił we śnie. *Occumbo*, ich komme vmb/ sterbe. *P.* gine/ vmieram. *Occubitus*, vntergang. *P.* záśćie. *Procumbo*, ich fall nider. *P.* vpadam/ padam o ziemie. *Recubo*, & *Recumbo*, ich liege/ ruhe. *Pol.* leże/ odpoczywam. *Secubo*, ich lig allein. *Pol.* osobnie leże. *Succumbo*, ich lige vnter. *P.* vpadam/ polegam.

Cubus, ein vierkantig ding/ wie ein würffel. *P.* káżda rzecz czworogránna/ tákoby kostká.

Cuculus, ein guckuck. *Pol.* gzegzołká/ kukawká.

Cucullus, ein Halßkapp / ein kutte. *P.* kápicá/ káptur. *Item*, ein Tüde / Scharnützel. *Pol.* Trąbká. *Cucullatus*, der eine kappe tregt. *Pol.* ktory w kápice chodźi.

Cucumer, & is, ein gurcke. *P.* ogorek.

Cucurbita, ein Kürbs. *P.* bániá.

Cucurbitula, aliàs ventosa, ein kopff/schreckffhorn. *P.* Báńká.

Cucurio, ich schreye wie ein han. *Pol.* kokorekam. *Gracillo autem*, ich schrey wie ein henn. *P.* gdacze/ gdákám.

Cudo, ich schmide. *Pol.* kuie. *Item*, ich rüste zu. *P.* gotuie.

¶ *Comp: Excudo*, ich schlahe heraus/ ich drücke. *P.* wybiiam/ drukuie. *Recudo*, ich schlage wider. *P.* przekuie *Incus, udis*, ein Ambolt. *P.* Nákowálnia.

Cuias, atis, welches Landes? woher? *P.* z ktorey ziemie/ skąd.

Cuius, a, um, wem zugehörig. *P.* czyy/ czyia/ czyie. *Cuiusmodi*, was für einer. *P.* jáki.

Culcitra, ein Polster/ Vnterbet. *Pol.* Materacz/ odspodnia pierzyná/ piernat.

Culeus, ein lederin sack. *Pol.* skorzány wor.

Culex, ein schnack/ mucke. *P.* komor/ muchá.

Culina, eine küche. *P* kuchnia. *Culinarius*, was zur küchen gehöret. *P.* kuchenny.

Culmen, ein gipffel/oder dach. *P.* wierzch/ álbo poszicie.

Culmus, ein halm. *P.* żdźbło.

Culpa, ein schuld/ vrsach. *Pol.* winá/ przewinienie/ przyczyná. *Culpo*, ich beschüldige. *Pol.* winuie/ oskarzam. *Culpabilis*, scheltens wert. *P.* winny/ nágániony. *Inculpabilis*, vnsträfflich. *P.* niewinny.

Culter, ein Messer. *Pol.* Noż. *Cultellus*, ein messerlein. *P.* nożyk. *Cultrarius*, ein messerschmid. *P.* nożownik.

Cum, præp: mit. *P.* s. *vt, cum hero*, mit dem herrn. *P.* s pánem.

Cum

Cum, aduerb: dieweil. *Pol.* gdy/ gdyż. *Cum, tum, Coniunct:* nicht allein/ sonder. so wol/ als. *Pol.* nie tylko/ ále. ták/ iáko.

Cumulus, ein hauffe. *P.* gromádá/ kupá. *Cumulo, Accumulo*, ich hauffe. *P.* zgromadzam/ pomnażam/ przyczyniam. *Cumulatim*, heuffig. *P.* w gromádzie/ gromádą.

Cunæ, arum, Cunabula, & Incunabula, orum, ein kinderwiege. *P.* kolebká. *Ab incunabulis*, von kindheit auff. *P.* od dziećinstwá.

Cunctus, a, um, allzumal. *Pol.* wszytek.

Cunctor, aris, ich verziehe/ seume. *P.* omieszkam/ przedłużam. *Cunctator*, ein langsamer. *P.* leniwiec. *Cunctatio*, verzug. *Pol.* omieszkánie/ przedłużánie. *Cunctabundus*, langsam. *P.* leniwy/ niepospieszny.

¶ *Comp: Percunctor, & Percontor*, ich forsche nach. *P.* dowiáduie się.

Cuneus, ein keil. *P.* klin. *Cuneatus*, spitzig wie ein keil. *Pol.* kończysty iákoby klin.

Cuniculus, ein kaningen/ künelein. *P.* krolik. *Item*, ein verborgener

gener gang vnter der Erden. P. Chod táiemny pod ziemią/ sámołowká. *Cunicularius*, ein schantzgreber. P. száńckopnik.

Cupedia, orum, vel Cupediæ, arum, leckerspeiß. P. łákoci. *Cupedinarius*, Pastetenbecker. *Pol.* pástetnik *Cupedinarium vel Forum cupedinis*, schnoffelmarck. P. Targ tákowych łákotek.

Cupio, ich beger. P. żądam. *Cupidus*, begierig. P. chćiwy/ życzliwy. *Cupiditas*, begierd. P. chćiwość/ żądzá.

¶ *Comp: Concupio, Concupisco, Percupio*, ich begere fast/ ich laß mich gelüsten. P. pożądam. *Concupiscentia*, lust/begierde. P. pożądliwość/ żądzá.

Cupressus, ein Cypressenbaum. P. Cypressowe drzewo.

Cuprum, kupffer. P. kupr. *Cupreus & Cuprinus*, küpffern. P. kuprowy.

Cur, warumb. *Pol.* czemu/ dla czego/ przecz.

Cura, sorg/ fleiß. *Pol.* pracá/ pieczá/ pieczołowánie/ pilność/ staránie. *Curiosus*, sorgfeltig/ fürwitzig. P. dworny/ prácowity/ pieczołowity/ pilny/ swowolny/ wszeteczny. *Curiositas*, fürwitz. P. dworność/ wszeteczność/ pilność niepothrzebna.

Curo, as, ich sorge/ kere fleiß an/ ich heile. P. pieczołuię/ stáram się/ opátruię/ leczę. *Curator*, ein pfleger/ schaffner. *Pol.* opátrzyciel/opiekun/száfarz/ vrzędnik/ sprawcá.

¶ *Comp: Accurro*, ich versorge fleissig. P. opátruię/ doglądam. *Accuratus*, fleissig. P. pilny. *Incuria*, vnfleiß/ nachlessigkeit. P. niepilność/niedbáłość. *Procuro*, ich versorge/ verschaffe. P. opátruię/ sporządzam/ nábywam/ dostawam. *Procurator*, ein verwalter/ Redner. P. Sprawcá/ Rzecznik. *Securus*, sicher. *Pol.* bespieczny/ niepieczołowity. *Securitas*, sicherheit. *Pol.* bespieczność/ bespieczeństwo.

Curia, ein Rathauß. P. Ratusz.

Curro, ich lauffe. *Pol.* biegam. *Cursus, us*, ein Lauff. *Pol.* Bieg. *Cursor*, ein lackey/ bot. *Pol.* biegun/ posel. *Currus*, ein wagen. *Pol.* woz. *Curriculum*, ein lauff oder wagen. P. bieg/ álbo woz. *Curriculò*, geschwind. P. prętko/ biegiem/ wskok.

¶ *Comp: Accurro*, ich lauff hinzu. *P.* przybiegam. *Concurro*, ich lauff zusamen. *Pol.* zbiegam sie. *Concursus, us*, einzulauff. *Pol.* zbiegánie. *Decurro*, ich lauff herab. *P.* zbiegam/ściekam/schodze. *Decursus, & Decursio*, das stechē/ turnieren. *Pol.* zbijánie/ ná ostre gonienie/ gonbá. *Discurro*, ich lauff hin vnd wider. *Pol.* tám y sám biegam/ pusiuie. *Excurro*, ich lauff heraus *Pol.* wybiegam. *Excursio*, ein außlauffung. *Pol.* wybiegánie/ wyiechánie. *Incurro*, ich lauffe ein oder an. *Pol.* wbiegam/wchodze/nádieżdżam/ nátráfiam. *Incursio, & Incursus*, ein einfall. *P.* nádiáchánie/ wpadánie. *Occurro*, ich lauff entgegen. *P.* zábiegam. *Percurro*, ich durchlauffe. *P.* przebiegam/ *Præcurro*, ich gehe vor. *Pol.* vbiegam/ vprzedzam. *Præcursor*, ein Vorleuffer. *Pol.* goniec / posel. *Procurro*, ich lauff herfür. *Pol.* wybiegam. *Recurro*, ich komme wieder. *P* wracam sie. *Succurro*, ich komme zu hülff. *P.* wspomagam/ podpomagam. *Succurrit*, es felt mir ein. *P.* wspominam/ przychodzi mi ná pámięć *Transcurro*, ich lauff herüber. *P.* przechodze/ biegam áż ná druga strone.

Curruca, ein graßmuck. *Pol.* piegżá.

Curtus, kurtz/ *P.* krotki/ kesy. *Curto, Decurto*, ich kürtze. *Pol.* skracam/ vkracam/ okesam.

Curuus, krum/ gebogen. *Pol.* krzywy / zgiety. *Curuitas*, krümme. *P.* krzywość. *Curuo, as*, ich biege/ krümme. *Pol.* zginam / skrzywiam.

¶ *Comp: Incuruo, Recuruo*, ich biege/ krümme. *Pol.* náginam/ nákrzywiam. *Incuruus, Recuruus*, krum *P.* krzywy.

Cuso, freq: à Cudo, verbum inusitat.

¶ *Comp: Accuso*, ich verklage/ zeihe. *P.* oskárżam/ winuie/ obwiniam / obżáluie *Accusator*, ein ankläger. *P.* oskárżiciel. *Accusatio*, ein anklag. *P.* skárgá/ oskárżenie. *Excuso*, ich entschüldige/ verantworte. *Pol.* wymawiam. *Excusatio*, ein entschüldigung. *Pol.* wymowká. *Incuso*, *idem quod Accuso*, *Recuso*, ich schlage ab. *P.* odmawiam. *Recusatio*, eine wegerung. *P.* odmowká

Custos,

Custos, ein hüter/wechter. *Pol.* stroż. *Custodio*, ich behüte. *Pol.* strzegę. *Custodia*, hut/wach/gefengnüs. *P.* strażá/strożá/ciemnicá/jectwo.

Cuspis, idis, das spießeisen. *Pol.* hart álbo grot. *Item*, ein spieß. *P.* włocznia.

Cutis, die haut. *P.* skorá. *Cuticula*, ein heutlein. *Pol.* skorka/skoreczká.

¶ *Comp: Intercus*, zwischen haut vnd fleisch. *P.* záskorny. *Subcutaneus, Idem. Recutitus*, dem die haut beschnitten ist. *P.* obrzezániec.

C Y.

Cyaneus, Lasurfarb/dunckelblaw. *P.* Lásurowy.

Cyathus, ein becher. *P.* kubek.

Cyclops, ein Rese mit einem auge. *P.* obrzym o iednym oku.

Cydonium, ein Quitte. *P.* pigwá.

Cygnus, ein Schwan. *P.* Łábęć. *Cygneus*, Schwanen. *pol.* Łábęcy.

Cylindrus, ein Tennenschleger. *Pol.* Tluk/ktorym boiewiská bijáią.

Cymatilis, himelblaw. *Pol.* blekitny.

Cymba, ein schifflein. *P.* łodká.

Cymbalum, eine schelle. *Pol.* zwonek.

Cyminum, Kümel. *P.* Kmin.

Cynanche, der Soot. *P.* zgágá.

Cynosbatus, Hagendorn. *Pol.* Głog. *Bacca Cynosbati*, ein Hagenbott. *P.* Głogowká.

Cyprinus, ein Karp. *Pol.* kárp.

Cythisus, geißklee. *P.* wrzos.

INCIPIENTIA à D.

D A.

D*Actylus, l. digitus*, ein finger. *Pol.* pálec. *Item.* ein Palmennüß/Dattelkern. *P.* Pálmowy orzech.

Dæmon, ein Engel/oder geist. *P.* Anyoł álbo Duch. *Dæmonium*, ein Teuffel. *P.* Czart/wrog/dyabel. *Dæmoniacus*, Teuffelisch oder besessen. *P.* czártowski/szátáński/dyabelski/álbo opętány.

¶ *Comp: Eudæmon*, ein guter Engel. *P.* Anyoł dobry. *Cacodæmon*, der böse feind. *P.* zły duch. dußny nieprzyiaciel.

Dama, ein gemß oder demlein. P. Lánia/ láni/ dziká kozá/ leśna kozá.

Damno, ich verdamne/verurteile/ verwerffe. P. potępiam/osądzam skázuię/ gánię/ przygániam. *Damnatio*, verdamnis/ verurteilung. P. potępienie/ skazánie.

¶ *Comp: Condemno, idem cum simplici.*

Damnum, ein schad. P. szkodá/ vtrátá. *Damnosus*, schedlich. *Pol.* szkodliwy.

¶ *Comp: Indemnis*, schadloß. P. bez szkody.

Dania, Dennemarck. P. Duńska ziemiá. *Danus*, ein Dennemercker. P. Duńczyk.

Danubius, die Tonaw. P. Dunay.

Dapes, herrliche speise. P. roskoszne potráwy. *Dapalis*, köstlich/ leckerhafftig. P. roskoszny/ łákotny. *Dapifer*, ein Truchses. P. podstoly/ podczászy.

Dapsilis, Reichlich/ vberflüssig. P. Hoyny/ szczodry/ obfity.

D E.

De præp: von/aus. P. o/ od/ z.

Debeo, ich soll/ bin schüldig. P. Mam/ iestem winien/powinien.

Debitū, eine schuld. P. dług. *Debitor*, ein schüldner. P. dłużnik.

Debilis, schwach/ gebrechlich. P. mdły/ vłomny. *Debilito*, ich schweche. P. mdlię/mdłym czynię. *Debilitas*, schwacheit. P. mdłość.

Decalogus, die Zehen Gebot Gottes. P. Dziesięcioro przykazánie Boże.

Decem, zehen. P. dziesięć. *Decies*, zehen mal. P. dziesięć kroć/ dziesięć rázow. *Decimus*, der zehende. P. dziesiąty/ *Decimæ*, der zehende teil. P. dziesięćiná. *Decimo, as*, ich neme den zehenden teil. P. dziesięćinę bierzę/ wytykawam.

Deni, ie zehen vn̄ zehen. P. dziesięć á dziesięć/ po dziesiąći. *Denarius, adiect:* das zehen in sich begreifft. P. Co dziesięć wsobie ma. *Subst:* ein grosch/ so zehen pfenning gilt. *Pol.* grosz/ co dziesięć pieniędzi płáći.

¶ *Comp: December*, der Christmonat. P. grudzień. *Decenniū*, zehen Jahr. P. dziesięć lat. *Decennis, & Decennalis*, zehenjährig. P. co ma dziesięć lat.

Decumanus, groß. P. wielki.

Decuria,

Decuria, eine rotte von zehen personen. *P*. rotá o dziesiąćiosob/ dziesiątek. *Decurio*, ein Heuptman vber zehen. *P*. dziesiątnik.

Decuplus, zehenfeltig. *P*. dziesiećkrotny.

Decussis, zehen asses/ oder eine zahl/ so zehen begreifft. *P*. liczbá máiąc wsobie dziesieć. *Decusso*, *as*, ich lege od teile etwas kreutzweis. *P*. rozłożę álbo podzielam co ná krzyż/ ná ukos. *Decussatim*, kreutzweis. *P*. ná ukos.

Decet, es geziemet/ gebüret/ stehet wol. *P*. godzi sie/ przystoi. *Decens*, wol anstendig. *P*. przystoyny/ słuszny. *Decentia*, zierligkeit. *P*. przystoyność.

¶ *Comp: Dedecet*, es steht vbel. *P*. niegodzi sie/ nieprzystoi/ nienależy. *Indecens*, vngebürlich. *P*. niesłuszny/ nieprzystoyny.

Decor, zierde. *P*. przystoyność. *Decorus*, *a*, *um*, zierlich/ wolanstendig. *P*. chedogi/ przystoyny/ piekny/ wdzieczny. *Decus*, *oris*. Ehr/ preiß. *Pol*. cześć/ chwała. *Decoro*, *as*, ich ziere. *P*. przyozdabiam. *Item*, ich ehre. *P*. czcę/ważę.

Comp:

¶ *Comp: Dedecus*, schand/ vnehr. *P*. hańbá/ sromotá/ lekkość. *Dedecoro*, ich schende. *P*. hańbię/ sromocę. *Indecor*, & *Indecorus*, vnzierlich. *Pol*. nieprzystoyny/ szpetny/ sromotny.

Decrepitus, sehr alt/ stein alt. *P*. stáry/ zgrzybiáły/ skurczony.

Defendo, ich beschütze/ verthedige. *P*. bronię/ szczycę. *Defensor*, ein beschirmer. *P*. obronca. *Defensio*, eine vertheidigung. *P*. obroná.

Defrutum, gesotten wein. *Pol*. wárzone wino. *Defruto*, *as*, ich siede den wein ein/ vnd mache Confecten draus *P*. wino wárzę/ á Konfakty z niego czynię.

Dein, *Deinde*, *Deinceps*, darnach. *P*. potym/ nápotym.

Delecto, *vide Lacio*.

Deleo, ich lesche aus/ vertilge. *P*. wymázuię/ zgládzam/ zágubiam/ wykorzeniam. *Deletilis*, *Delebilis*, was man außleschen/ vertilgen kan. *P*. łatwy ku zmázániu/ zgládzeniu. *Indelebilis*, was man nicht außleschen/ noch vertilgen kan. *Pol*. Trudny ku wymázániu/ záguebieniu.

Delibero,

Delibero, ich rathschlage. *Pol.* rozmyslam sie/rádze sie/rokuie. *Deliberatio*, ein rathschlagung. *P.* rozmyslánie/ rádá/ rokowánie.

Delibutus, gesalbet. *P.* pomázány. *Metaph:* oberflüssig. *Pol.* oplywáiacy.

Deliciæ, Delicatus, vide Lacio.

Delictum & Deliquium, vide Linquo.

Delphin, ein Meerschwein. *P.* Morska świnia.

Delubrum, ein Götz oder götze kirch. *P.* Bálwan/ obraz/ álbo kościoł bálwanowi poświecony.

Demum, endlich. *P.* ná ostátek/ ná koniec.

Demo, vide Emo.

Deniq, zu letzt. *P.* ná koniec.

Dens, ein zahn. *Pol.* ząb. *Dens caninus*, ein forder zahn. *P.* kieł. *Maxillaris*, ein backenzahn. *Pol.* Trzonowy ząb. *Genuinus*, ein Stockzahn. *P.* zádny ząb. *Dentatus*, was viel oder grosse zeene hat. *P.* co wiele álbo wielkie żeby ma. *Dentale*, ein pflugeisen. *Pol.* Kroy/powos. *Denticulatus*, zehnechtig. *Pol.* zebisty. *Dentio*, ich zähne/ mir wachsen die zehne. *P.* pusczáią mi sie zeby. *Dentitio*, die zähnung. *Pol.* pusczánie zebow.

¶ *Comp: Edento, as*, ich schlahe die zehne aus. *P.* zeby wybiiam/ wyłamuie. *Edentatus, & Edentulus*, zahnloß. *P.* bez zebow. *Bidens*, ein karst/ hawe. *P.* Motyká. *Dentifricium*, zähn artzney. *P.* Lekárstwo ná zeby. *Dentiscalpium*, ein zahnstörer. *Pol.* dłubyząb.

Densus, dick. *P.* gesty. *Denso, Condenso*, ich mache dick/ druck zusamen. *Pol.* gesto czynie / scieskam/ zgesczam.

Denuò, wiederumb / auff ein newes. *P.* záśie/ znowu.

Deorsum, niderwerts. *P.* nisko nádoł.

Depso, ich knete/ mache weich. *P.* gniote/ miekce. *Depsiticius*, geknetten *P.* zágnieciony.

Deriuo, vide Riuus.

Deses, Desidia, vide Sedeo.

Desidero, ich begere. *P.* żadam/ prágnie. *Item.* es mangelt oder gebricht mir. *Pol.* nie dostáye mi. *Desiderium*, ein begierd/ verlangen. *Pol.* żadliwość/pożadánie/ chuć/ tesknicá. *Desiderabilis*, begierlich/

lich/ anmütig. *Pol.* pożadány/ miły/ wdzięczny.

Desolor, vide Solor.

Destino, ich verordne/setze für. *P.* ſkázuię/ przed ſię bierzę/ wybieram.

¶ *Comp: Prædestino*, ich für ſihe/ erwehle zuuor. *P.* przeyzrzę/ przed tym wybieram. *Prædestinatio*, eine fürſehung/ verordnung. *P.* przeyzrzenie/ obránie.

Deter, Detrimentũ, vide Tero.

Deuexus, niderſich hangend/ geneigt. *P.* ná dol pochodziſty/ ſchodziſty. *Deuexitas*, niderhengung. *P.* pochodziſtość.

Deunx, vide As.

Deus, Gott. *Pol.* Bog. *Dea*, eine Göttin. *P.* Bogini. *Deitas*, Gottheit. *P.* Boſtwo.

Dextans, vide As.

Dexter, was zur rechten ſeiten iſt. *Pol.* práwy/ co ná práwey ſtronie ieſt. *Item.* auffrichtig/ glückſelig. *P.* ſtáteczny/ ßczęśliwy. *Dextera & Dextra*, die rechte hand. *P.* práwa ręká/ práwicá. *Dexteritas*, geſchicklikeit. *Pol.* biegłość/ ochotá. *Dextrorsum*, zur rechten ſeiten. *Pol.* ná práwą rękę/ po práwey ręce/ od ſiebie.

Diabolus, ein leſterer/ teuffel. *P.* potwarcá/ bluźnierz/ dyabeł. *Diabolicus*, teuffeliſch. *Pol.* dyabelſki.

Diadema, ein Königliche kron. *P.* koroná krolewſká.

Diæta, ein ordnung vnd maß in eſſen vnd trincken. *P.* poſtánowienie/ y mierność wiedzeniu y w piciu.

Dialogus, ein Geſprech. *Pol.* Rozmowá.

Diaphragma, das netze vmbs hertz. *P.* błonká około ſercá.

Diarium, tegliche ſpeiſe/ ſpeiſe für ein tag. *P.* obrok, *Item*, ein Regiſter. *P.* Regeſtr.

Dica, ein rechtshandel/ anklage. *P.* práwo/ ſkárgá/ oſkárżenie/ pozew.

Dico, as, ich gebe/ eigene zu/ ergebe. *Pol.* dawam/ przywłaßczam/ przypiſuię/ oddawam.

¶ *Comp: Abdico*, ich verwerffe/ verſtoſſe/ enterbe/ ſage auff. *P.* odrzucam/ odmawiam/ wydziedzicam/ wypowiedam/ złożę. *Dedico*, ich vbergebe/ weihe ein/ *Pol.* przywłaßczam/przypiſuię/ poświącam. *Dedicatio*, vbergebung/ einweihung. *P.* przywłaßczenie/

ßczenie/ poświącánie. *Indico*, ich zeige an. P. oznaymiam. *Index*, ein anzeiger / der zeiger / ein Register. P. okázyćiel/ wtory pálec/ Regestr.. *Prædico*, ich verkündige/ preise. P. opowiedam/ osławiam/ chwalę.

Dico, is, ich rede/ sage. P. mowię / powiedam. *Dictio*, ein wort. *Pol.* słowo. *Dictum*, ein spruch. P. powieść. *Dicteriū*, ein schimpffrede/ od' schmachrede. P. náśmiewisko/ przymowká/ vßczypliwe słowe. *Dicax*, schimpffredig/ speywortig. P. vßczypliwy/ przymowny. *Dicaculus*, ein speyvogel. P. náśmiewcá/ przymowcá. *Dicacitas*, speyung. *Pol.* náśmiewánie/ vßczypliwość.

¶ *Comp: Addico*, ich verspreche/ eigne zu. P. przyrzekam/ obiecuię/ przywłaßczam. *Benedico*, ich segene. P. Błogosłáwię/ dobrorzeczę. *Benedictio*, ein segen. P. Błogosłáwieństwo / ßczęśćie. *Condico*, ich verspreche / bestimme. *Pol.* obiecuię / przyrzekam / zmawiam się. *Contradico*, ich widerspreche. *Pol.* sprzećiwiam się. *Edico*, ich gebiete. P. przykázuię. *Edictum*, ein gebot. *Pol.* przykazánie/

zánie/ vstáwá. *Indico*, ich melde/ bestimme. P. opowiedam / vstáwuię. *Interdico*, ich verbiete. P. zákázuię / zápowiedam. *Interdictum*, ein verbot. P. zákazánie. *Maledico*, ich lestere/ schelte/ vermaledeye. *Pol.* złorzeczę/ przeklinam. *Maledictio*, ein fluch. *Pol.* przeklectwo/ klątwá. *Maledicus*, lesterhafftig. P. przeklinaiący. *Maledicentia*, lesterung. P. złorzeczeństwo. *Prædico*, ich sage zuuor/ weissage. P. przepowiedā/ prorokuię. *Vendico*, ich eigne zu. P. przypisuię/ przywłaßczam. *Vendicatio*, ein zueignung. *Pol.* przypisowánie/ przywłaßczenie.

Didymus, ein Zwilling. P. Bliźniec/ Bliźniak.

Dies, ein tag. P. dzień. *Dies festus*, ein Feyertag. P. Swięto. *Profestus*, wercktag. P. powßedny/ roboczny dzień. *Dies dominica, seu prima*, der Sontag. P. Niedzielá/ niedzielny dzień. *Secunda*, montag. P. poniedziálek. *Tertia*, dinstag. P. wtorek. *Quarta*, mitwoch. P. środá. *Quinta*, donnerstag. P. czwartek. *Sexta*, freytag. P. piątek. *Septima, seu Sabbathi*, sonnabend. P. sobotá.

Diurnus.

Diurnus, täglich. *P.* dzienny. *Diescit*, es wird tag. *P.* dnieie/świtá.

¶ *Comp: Hodie*, heut. *P.* dziś/ dziśia. *Hodiernus*, heutig. *P.* dzisieyszy. *Interdiu*, bey tag. *P.* we dnie. *Indies*, je lenger je mehr. *P.* co dáley to więcey. *Meridies*, mittag. *Pol.* południe. *Meridianus*, mittägig. *P.* południowy/ przypołudnieyszy. *Meridior*, *aris*, ich esse/ oder schlaffe zu mittag *P.* obiáduię/álbo przesipiam się o przypołudniu. *Pomeridianus*, nach mittägig. *P.* spoludny/ po obiedzny/odwieczorny. *Quotidie*, alle tage. *Pol.* ná káżdy dzień. *Quotidianus*, teglich. *Pol.* powszedny/ vstáwiczny. *Perendie*, vbermorgen. *P.* ná zájutrz/ po iutrze. *Pridie*, des vorigen tages. *P.* przeszłego dniá / *Postridie*, den andern tag hernach. *P.* drugiego dniá potym.

Dieteris, ein zeit von zweyē Jarē. *P.* czás ode dwu lat. *Trieteris*, von dreyen. *P.* czás o trzech lat.

Digitus, ein finger oder zehen *P.* pálec. *Digitulus*, ein fingerlein *P.* páluszek. *Digitalis*, eines fingers groß oder lang. *P.* wielki álbo długi ná pálec. *Digitale*, ein Fingerhut. *P.* Náparstek.

Dignus, wirdig. *P.* godny/dostoyny/poważny. *Dignitas*, wirdigkeit. *P.* godność/dostoyność/ powagá. *Dignor*, *aris*, ich achte wirdig. *Pol.* czcę. Mam zá godnego.

¶ *Comp: Dedignor*, ich achte nicht wirdig. *P.* nie mam zá godnego. *Indignus*, vnwirdig. *Pol.* niegodny. *Indignitas*, vnwirdigkeit. *P.* niegodność. *Indignor*, *aris*, ich bin schellig. *P.* gniewam się. *Indignatio*, zorn/ vngedult. *Pol.* gniew/ jad. *Indignabundus*, zornig. *P.* gniewliwy/ jádowity.

Diligo, *vide Lego*.

Diluuium, *vide Luo*.

Dimidius, *vide Medius*. (sty-

Dionysia, fastnacht. *P.* mięsopu-

¶ *Comp: Androdionysia*, Mannefastnacht. *P.* zapust.

Diploma, ein gewaltsbrieff / brieff vnd siegel vber etwas. *Pol.* przywiley / list s zawieśistemi pieczęćiámi.

Dipsacus, Weber karten. *Pol.* Sukiennicze kárty.

Diplois, *idis*, ein gefutterter mantel/ oder rock. *P.* płaszcz/ álbo sukniá futrowána/ podbita/ podszita.

Diribitorium, ein Musterplatz. *P.* mieysce/ kedy okazka żołnierzow bywa. *Diribitor*, einer der die Landsknecht mustert/ vnnd jhnen den Soldt gibt/ ein Musterherr. *P.* ktory żołnierze popisuie/ á żold im płáći.

Dirus, grausam. *P.* okrutny/ hániebny/ srogi. *Diræ*, verfluchung *P.* przeklectwá/ przeklinánie.

Dis, *ditis*, der Gott des reichthumbs/ oder reich. *P.* Bog bogáctwá/ álbo bogáty. *Dito*, *as*, ich mache reich. *P.* bogáce. *Ditesco*, ich werde reich. bogáce śie.

Discepto, *as*, ich zancke/ oder erwege etwas mit disputieren. *P.* swárzę śie/ rozważam/ wywodzę. *Disceptator*, ein entscheider/ richter. *P.* Jednacz/sedzia. *Disceptatio*, ein verhörung der sach. *Pol.* wysłuchánie/ rozeznánie/ rozebránie rzeczy.

Disco, ich lerne/ erfahre. *P.* vczę śie/ doświadczam śie/ dowiáduie śie. *Disciplina*, zucht/ vnterweisung. *P.* kárność/ náuká. *Discipulus*, ein Lehrjung/ schüler/ jünger. *P.* vczeń/ zwolennik. ¶ *Addisco*, ich lerne jmmer mehr. *P.* vczę śie co dáley to wiecey/ przywykam. *Dedisco*, ich vergesse wieder. *P.* oduczam śie/ odwykam. *Edisco*, ich lerne aussen. *P.* vczę śie ná pámięć.

Discrimen, ein vnterscheid. *P.* rozność. *Item*, gefehrligkeit. *P.* niebespieczność. *Discrimino*, ich zerteile. *P.* rozdzielam/ przedział czynię. *Discriminatim*, vnterschiedlich. *P.* rozdzielnie.

Discus, ein breite schüssel/ oder teller. *P.* szeroká misá/ krzinow/ tálerz. *Item*. ein runde scheibe/ damit man vor zeiten gespielet hat. *Pol.* okrągła szibá/ ktorą przed czásy grawano.

Disertus, *vide Sero*.

Ditio, ein Herrschafft/ gebiet. *P.* páństwo/ dzierżáwá.

Diu, lang. *P.* długo/ dawno. *Diutinus*, *Diuturnus*, langwirig. *P.* trwáły/ długo trwáiący. *Diuturnitas*, Langwirigkeit. *Pol.* Trwáłość.

Diuersus, mancherley. *P.* rozny/ rozmáity. *Diuersitas*, vngleichheit. *P.* rozność/ rozmáitość.

Diues, reich. *P.* bogáty. *Diuitiæ*, reichthumb. *P.* bogáctwo.

Diuido, ich teile. *P.* dzielę/ podzielam.

dzielam. *Diuisor*, ein Außteiler. P. Dzielnik/ Dzielcá. *Diuisio*, eine theilung. *Pol.* rozdzielenie/ podzielenie. *Diuiduus, Diuisibilis*, zerteilig. rozdzielny/ co może być rozdzielone. *Indiuiduus, Indiuisibilis*, vnzerteilig. *Pol.* nie rozdzielony.

Diuinus, a, um, Göttlich. *Pol.* Boży/ Boski. *Diuinus, subst:* ein warsager. P. prorok / wieszczek/ wieszczbiarz. *Diuinitas*, Gottheit. P. bostwo. *Diuinitus*, von Gott. *Pol.* od bogá/ z łáski bożey. *Diuino*, ich rathe. P. gadam. *Diuinator*, ein rather. *Pol.* gadacz. *Diuinatio*, weissagung/ errathung. P. prorokowánie / gadánie.

Diuortium, ein Ehescheidung. *Pol.* Rozwod.

Dius, & Diuus, Idem quod Diuinus.

Dium, das tage licht/ der blosse Himmel. P. Jásność/ pogodá/ gole niebo.

D O.

Do, ich gebe. P. dáię/ dawam. *Dator*, ein Geber. *Pol.* Dawacz/ Dawcá.

Comp: Abdo, ich verberge/ verstecke. P. kryię/ táię/ zátáię. *Abditum*, ein heimlicher / stiller ort. *Pol.* pokoy/ táiemne á ciche mieysce. *Addo*, ich thu hinzu. P. przydáię. *Additamentum*, ein zugab. P. przydátek. *Condo*, ich schaffe / bawe / verwahre. *Pol.* stwarzam / buduię / schowam. *Conditor*, ein Schöpffer. *Pol.* Stworzyćiel. ¶ *Inde fiunt, Abscondo*, ich verberge. *Pol.* kryię táię. *Recondo*, ich lege bey/ verwahre. P. kłádę ná stronę/schowam. *Dedo*, ich ergebe. P. poddawam. *Edo*, ich laß außgehen. P. wydawam. *Metaph:* ich gebere. *Pol.* rodzę. *Editus, a, um*, hoch. *Pol.* wysoki. *Indo*, ich gebe ein/ lege auff. P. vdawam/wkłádam. *Obdo*, ich thu für/beschließ *Pol.* záłożę/ záwieram. *Perdo, Disperdo*, ich verliere / verderbe. P. trácę/ gubię. *Perditio*, verderbnis/verlust. P. vtrátá/ zgubá/ szkodá/ zginienie. *Prodo*, ich gebe herfür/ verrathe. P. wydawam/ zdradzam. *Proditor*, ein verräther. P. zdraycá. *Proditio*, verrätherey. *Pol.* zdrádá/ wydánie. *Reddo*, ich gebe wieder / ich

 mache.

mache. P. oddawam / wrácam. *Satisdo*, ich gebe bürgschafft/ od versicherung. P. Rekoymiá stáwiam/ vbespieczam. *Satisdatio*, bürgschafft / versicherung. *Pol.* stáwienie rękotemstwá/ vbespieczenie. *Subdo*, ich vnterwerffe/ vntersetze. *Pol.* poddawam/ podstáwiam / *Subditus*, ein vnterthan. *Pol.* poddány. *Trado*, ich vbergebe/ ich lehre. *P.* date/ oddawam/ vcze/ náuczam. *Traditio*, ein vbergebung/ lernung/ satzung. *Pol.* oddánie/ náuká/ vstáwá.

Doceo, ich lehre. *P.* vcze/ náuczam. *Doctus*, gelert. *P.* vczony. *Doctrina*, eine lehre. *P.* náuká. *Doctor*, ein lehrer. *Pol.* vczyćiel/ náuczyćiel. *Documentum*, eine lehr/ beyspiel/ warnung/ anzeigung. *Pol.* náuká / przykład / przestrogá/dowod. *Docilis*, lehrhafftig / gelerig. *Pol.* poietny. *Docilitas*, gelersamkeit. *Pol.* poietność.

¶ *Comp: Dedoceo*, ich lehre anders/ gewehne ab. *Pol.* ináczey vcze/ oduczam. *Edoceo*, ich lehre aus. *P.* wyuczam/ wyćwiczam.

Dodrans, *vide As*.

Dogma,

Dogma, eine lehr/ gesatz/ gebot. *P.* náuká/ vstáwá/ dekret.

Doleo, ich trawre/ es thut mir wehe. *P.* żáluie/ boli mie/ ćiężko mi. *Dolor*, wehetag / trawrigkeit. *P.* Boleść/żáłość/ smutek/ troská.

¶ *Comp: Condoleo*, ich habe mitleiden mit einem. *P.* żáluie kogo/ żal mi kogo.

Dolium, ein Faß/ Tonne. *P.* fásá/ kadź/ kłodá/ beczká/ stągiew. *Doliarius*, ein Faßbinder. *P.* Bednarz.

Dolo, ich hobele / mache glad. *Pol.* hebluie/ gládze. *Dolabra*, ein hobel. *P.* hebel.

Dolus, ein betrug/ list. *P.* zdrádá/ chytrość. *Dolosus*, betrieglich/ listig. *P.* zdrádliwy/ chytry.

¶ *Comp: Subdolus*, hinderlistig. *P.* przychitrz.

Dominus, ein Herr. *Pol.* pan. *Domina*, eine Fraw. *P.* páni. *Dominicus*, dem herren zugehörig. *P.* páński. *Dominium*, herschafft/ gewalt. *P.* páństwo/moc. *Dominor, aris*, ich hersche. *P.* pánuie. *Dominatio*, & *Dominatus*, gewalt/ macht. *P.* moc/ pánowánie. *Dominator*, ein herrscher. *P.* pánuiący.

Domo,

Domo, as, ich mache zam/ bendig/ich vberwinde. *P*. vśmierzam/ ogłaskam/zwyćiężam. *Domitus*, gezähmet/ vberwundē. *P*. vśmierzony / ocokány / zwyćiężony. *Indomitus*, vnbendig/ wild. *Pol*. buyny/ dźki/ ßałony.

Domus, ein hauß. *P*. dom. *Domi*, daheim. *P*. domá. *Domicilium*, eine behausung. *Pol*. domostwo/mießkánie. *Domesticus*, ins hauß gehörig / ein haußgenoß. *P*. Domowy/ Domownik.

Donec, biß. *Pol*. Aż. *Item*, so lang *P*. poki.

Dono, ich schencke. *P*. dáruie. *Donatio*, eine verehrung. *P*. dárowánie. *Donum*, ein gabe/ geschenck. *P*. Dar. *Donatus*, begabet. *P*. obdárzony.

¶ *Comp: Condono*, ich vergebe/ verzeihe. *P*. odpußczam.

Dormio, ich schlaffe. *Pol*. śpie. *Dormitorium*, schlaffkammer. *P*. komorá / łożnicá. *Dormiturio*, mich schleffert/ ich schlummere. *P*. chce mi sie spáć/ drzemie.

¶ *Comp: Edormio*, ich schlaffe aus. *P*. wysipiam/wytrzeźwiam sie. *Obdormio*, ich entschlaff. *P*. zásipiam/ vśnę.

Dorsum,

Dorsum, der Rück. *P*. grzbiet. *Dorsuale*, ein pferdtecke. *P*. guniá.

Dos, ein Morgengab. *P*. posag. *Item*. ein jegliche gabe. *Pol*. wßelki dar. *Doto, as*, ich steure aus. *P*. wyposáżam. *Dotalitiū*, ein heimsteur. *P*. wiáno.

D R.

Draco, ein Drach. *P*. Smok. *Dracæna*, ein Drachin. *P*. smokowa.

D V.

Dubius, vngewiß/ zweiffelhafftig. *Pol*. niepewny/ wątpliwy. *Dubium*, ein zweiffel. *P*. wątpienie. *Dubitatio*, zweiffelung. *Pol*. wątpliwość. *Dubito*, ich zweiffele. *P*. wątpię.

¶ *Comp: Indubitatus*, vngezweifelt. *P*. nie wątpliwy. *Subdubito*, ich zweiffel ein wenig. *P*. wątpię nie co.

Duco, ich führe/ leite/ od achte. *P*. wiode/prowádze/álbo mniemam/mam zá to. *Ductor*, ein führer. *P*. wodz. *Ductus, us*, fürung/ leitung. *P*. wodzenie/ prowádzenie. *Dux*, ein Führer/ Hertzog.

Pol.

45

Pol. wodz / kśiążę. *Ducatus*, ein Hertzogthumb. *Pol.* Kśięstwo. *Ductilis*, das sich lest lang machen. *P.* co śię da ćiągnąć.

¶ *Comp: Abduco*, ich führe hinweg. *Pol.* odwodzę. *Adduco*, ich führe zu. *P.* przywodzę. *Conduco*, ich bedinge / miete. *Pol.* naymuię / vrzadzam. *Conducit*, es ist nütz. *Pol.* pożyteczno iest. *Circumduco*, ich führe herumb. *Pol.* obwodzę / około wodzę. *Deduco*, ich führe ab. *P.* odwodzę. *Item*, ich geleite. *P.* prowádzę / odprowádzam / doprowádzą. *Educo*, ich führe aus. *P.* wywodzę. *Induco*, ich führe ein / ich rathe / vberrede. *P.* w wodzę / rádzę / námawiam. *Induciæ, arum*, Anstand / oder friede auff eine gewisse zeit. *Pol.* przymierze / álbo pokoy ná pewny czás. *Introduco*, ich führe hinein. *Pol.* w wodzę / wprowádzam. *Obduco*, ich vberziehe / bedecke. *P.* nákrywam / zátykam. *Perduco*, ich führe biß ans end / vollende. *P.* dowodzę / dokonam *Produco*, ich führe herfür / verlengere / schiebe auff. *P.* wywodzę / przedłużam / odwłaczam. *Reduco*, ich bringe wider. *P.* przywodzę. *Redux*, einer der wieder kommen ist. *Pol.* ktory śię do domu wroćił. *Seduco*, ich verführe. *P.* zwodzę / zdradzam / oszukam. *Seductor*, ein verführer. *P.* zwodzcá / zwodźićiel. *Subduco*, ich führe hinweg / ich stele mich weg. *Item*, ich rechene. *Pol.* odwodzę / schraniam śię. Też / ráchuię. *Traduco*, ich führe vber / bringe weg. *Pol.* przewodzę / przeprawiam / strawię. *Item*, ich schende / gebe an. *Pol.* sromocę / ostawiam / odnoszę. *Tradux*, ein weinreben / oder weinrancke / den man von einem stock in die Erde legt / vnd hernachmals weiter fort pflantzet. *Pol.* winny szyk álbo látorost / ktora z máćicy wźięmię zákopána / á potym ná insze mieysce prześádzona bywa.

Dudum, Iamdudum, vorlangst. *P.* dawno / już dawno.

Duellum, ein streit zwischen zweyen. *P.* Bitwá / álbo szkosztowánie miedzi dwiemá. *Duello, as*, ich streite. *Pol.* walczę / zá ieb ydę / ná hárc wyieżdzam.

¶ *Comp: Perduellis*, ein feind seiner herrschafft. *P.* nieprzyjáćiel

ciel páná swego. *Perduellio*, ein verbündnis wieder die Oberkeit. *Pol.* spiknienie / sprzysiężenie / zbuntowánie przeciw vrzędowi / álbo páństwu swemu.

Dulcis, süß. *P.* słodki. *Dulcedo*, süssigkeit. *P.* słodkość. *Dulciarius*, ein Pfefferkuchenbacker. *P.* piernikarz. *Panis dulciarius*, Pfefferkuchen. *P.* piernik / miodownik. *Dulceo*, *Dulcesco*, ich bin / werde süß. *Pol.* jestem / stawam się słodkim / słodnę.

Dum, dieweil / biß. *Pol.* kiedy / gdy / áż. *Dummodò*, biß nur / biß so lang *P.* Aż tedno / Aż.

Dumus, ein dornstrauch / hecke. *Pol.* czernie / chrost. *Dumosus*, dornechtig / heckechtig. *Pol.* czernisty / pelen chrostu.

Duntaxat, nur / allein. *P.* tylko / jedno.

Duo, *æ*, *o*, zwey. *P.* dwá / dwie / dwoie. *Dualis*, zweyig. *P.* dwojáki.

¶ *Comp*: *Duodecim*, zwelff. *Pol.* dwánaście. *Duodecimus*, der zwelffte. *P.* dwánasty. *Duodeni*, je zwelff vnd zwelff. *Pol.* po dwunaście. *Duodecies*, zwelff mal. *P.* dwánaście kroć. *Ducenti*, *æ*, *a*, zweyhundert. *P.* dwie ście. *Ducentesimus*, der zweyhunderste. *P.* dwusetny.

Duplo, ich mache zwifach / doppele. *Pol.* dwojáko czynię. *Duplus*, & *Duplaris*, zwifach / gedoppelt. *P.* dwojáki. *Duplarius*, ein Doppelsoldner. *Pol.* Dwojzołdownik.

Duplex, *Duplico*, *vide Plico.*

Durus, hart. *P.* twárdy. *Durities*, hartigkeit. *Pol* twárdość. *Dureo*, *Duresco*, ich bin / werde hart. *Pol.* jestem / stawam się twárdym. *Duro*, *as*, ich verharre / habe bestand. *P.* długo trwam. *Durabilis*, wehrhafftig. *Pol.* trwáły.

¶ *Comp*: *Eduro*, *Induro*, *Perduro idem ferè significant*, ich mache hart / od halte aus. *P.* zátwárdzam / álbo cierpię / wytrwam.

D Y.

Dynastes, ein gewaltiger / herrscher. *P.* mocarz. *Dynastia*, eine herrschafft / gewalt. *P.* páństwo / mocarstwo.

Dysenteria, die rote Rhur. *Pol.* czerwona niemoc / biegunká.

Dyspepsia, böse tawung / böser magen.

magen. *Pol.* nietrawność / złe trawienie żołądká.

Dyspnæa, schwerer Othem. *P.* ćiężśki oddech.

Dysuria, Harnwinde / harnstrenge. *P.* Rzezánie w łonie.

INCIPIENTIA ab E.

E *Præp:* aus. *P.* z.

E A.

Eatenus, so fern. *P.* Ták dáleko / ták dálece / poty.

E B.

Ebrius, vol / truncken. *P.* pijány. *Ebriosus*, ein Trunckenpolt. *Pol.* Pijánicá. *Ebrietas*, Trunckenheit. *P.* pijáństwo. *Ebrio, as*, *Inebrio*, ich mache vol / truncken *P.* poyę / vpayam.

Ebulus, & *um*, Attichkraut. *P.* Chebd.

Ebur, Helffenbein. *P.* Słoniowy ząb / słoniowa kość. *Eburnus*, & *Eburneus*, Helffenbeinen. *P.* co iest z zębow álbo kośći słoniowych.

E C.

Ecce, schaw / sihe. *P.* owo / oto / bá wey.

Ecclesia, ein gemein / kirche. *P.* Zbor / zgromádzenie / kośćioł. *Ecclesiasticus*, was zur Kirchen gehöret. *P.* kośćielny. *Ecclesiastes*, ein Prediger. *P.* káznodzieiá.

Echinus, ein rauche vnd stachlete hülse der Castanien. *P.* ostra á ośćista łuszczyná kástánowa. *Item*, ein Igel. *P.* Jeż. *Item*, eine hechel. *P.* szczotká żelázna.

Echo, ein widerschall. *Pol.* odgłos / odzywánie głosu.

Eclipsis, ein mangel / gebrecht / finsternis. *Pol.* niedostátek / záćmienie.

Ecstasis, eine entzuckung. *Pol.* záchwycenie.

E D.

Edo, ich esse. *Pol.* jem. *Esurio*, ich hungere. *P.* Łáknę / chce mi się ieść. *Edax*, fressig. *Pol.* żárłok / łákomy / obżercá *Edacitas*, fressigkeit. *Pol.* obżárstwo / żárłoctwo. *Edulium*, essende speise. *P.* pokarm / potráwá / Jedło.

¶ *Comp: Ambedo*, ich vmbnage. *P.* ogryzam / obyadam. *Ambesus*, benaget. *Pol.* ogryzony / ogłodány.

ogłodány. *Comedo*, ich esse. *Pol.* Jem/ vżywam/ pożywam. *Comedo, onis*, ein Frässer. *P.* żarlok. *Exedo*, ich esse aus. *P.* wyiadam/ poyadam. *Obedo*, ich esse mich vol. *P.* obyadam sie. *Obesus*, dick/ fett. *P.* Tłusty/ Tyłowity. *Semesus*, halb gegessen. *P.* ná poły ziedzony.

Educo, as, ich ziehe/ füre auff. *Pol.* wychowawam. *Educatio*, aufftziehung. *P.* wychowánie.

E F.

Effigies, ein ebenbild. *Pol.* wyobrażenie. *Effigio, as*, ich abconterfeye. *P.* wymáluie/wyrażam.

E G.

Egeo, ich bedarff/ leide not. *P.* pothrzebuie/ niedostáie mi/ cierpie nedze. *Indigeo, Idem. Egens, Egenus, Indigus*. Arm/ notturfftig. *P.* niedostáteczny/ pothrzebuiacy. *Egestas, Indigentia*, Armut/ dürfftigkeit. *P.* vbostwo/ nedzá/ niedostátek/ lichotá.

Ego, ich. *Pol.* ia. *Egomet*, ich selbst. *P.* Ja sam.

Egregius, vide *Grex*.

Eia, aduerb: wolan. *P.* nuże.

Eiulo, as, ich weine/ heule. *P.* płácze/ łkam/ wyie/ nárzekam/ lámentuie. *Eiulatus, us, & Eiulatio*, klag/weinen/ heulen. *Pol.* łkánie/ płácz/ nárzekánie/ lámment.

Eiusmodi, ein solcher. *P.* táki/ tákowy.

E L.

Electrum, Agstein/Bornstein. *Pol.* Bursztin.

Eleemosyna, Almosen. *Pol.* Jáłmużná.

Elegans, hübsch/ fein. *Pol.* piekny/ nádobny/ wyborny. *Elegantia*, schöne/ zierligkeit. *Pol.* pieknosć/ okrasá.

Elementum, ein Element/ erster anfang eines jeglichen dinges. *P.* żywioł/ pirwszy poczatek káżdey rzeczy.

Elephas, ein Helffant. *Pol.* Słoń. *Elephantinus*, was vom Helffanten ist. *Pol.* słoniowy. *Elephantiasis*, der Aussatz. *Pol.* Trad.

Elix, vide *Lacio*.

Elixus, vide *Lixus*.

Elychnium/ ein dacht. *P.* knot.

Elogium, ein lob/ herrlich zeugnis. *P.* chwałá/ osobliwe świádectwo o kim.

E M.

Embamma, ein eintuncke. *Pol.* przysmák.

Embryo, ein unzeitige frucht/ ein kind in Mutter leib. *P.* Rod niewczesny/ dzieciątko tesze w żywocie mátczinnym bedace.

Emendo, vide Menda.

Eminus, von fern. *P.* zdáleká.

Emo, ich kauffe. *Pol.* kupuie. *Emax*, der gern kaufft. *P.* ktory rad kupuie. *Emptitius*, gekaufft. *P.* kupny/ kupiony. *Emptor*, ein keuffer. *P.* kupiec.

¶ *Comp: Adimo*, ich beneme. *P.* odymuie. *Coëmo*, ich kauffe zusamen. *P.* skupuie/ pokupuie. *Demo*, ich nehme hinweg. *Pol.* odeymuie. *Dirimo*, ich trenne/ scheide. *Pol.* rozeymuie. *Eximo*, ich neme aus. *P.* wymuie. *Eximius*, sonderlich/ fürtrefflich. *P.* osobliwy/ wyborny/ známienity. *Interimo*, ich tödte. *Pol.* zábijam. *Perimo*, *Idem.* *Redimo*, ich erkeuffe/ erlöse. *P.* wykupuie/ wybáwuie.

wybáwuie. *Redemptor*, ein erlöser. *P.* odkupiciel. *Redemptio*, ein erlösung. *P.* odkupienie.

Emolumentum, Nutz/ gewin/ fromen. *P.* pożytek/ zisk.

Emplastrum, ein pflaster/ salbe. *P.* plastr/ máść.

Emporium, eine Kauffstadt. *P.* skład. *Emporeticus*, zur werbung gehörig. *P.* kupiecki.

E N.

En, sihe/ schaw. *P.* oto/ ono/ bacz/ weyzrzi.

Encænia, einweihung/ kirchweih. *P.* poświącánie/ odpust/ kiermász.

Enim, den. *P.* ále/ bo/ bowiem.

Enimuero, fürwar. *P.* owszem/ záprawdę.

Ensis, ein schwerdt. *P.* Miecz/ kord/ multan.

Enteron, *l.* *Intestinum*, eingeweid. *Inde Exentero*, ich nehme aus/ weide aus. *P.* wywnętrzam/ rozbieram/ spráwiam.

E O.

Eò, darumb. *P.* dla tego. *Item*, so weit/ dahin. *P.* do tego. *Eòusq;*, so fern. *P.* aż/ poty.

Eo, ich gehe. *P.* Ide/ chodze.

¶ *Comp:* *Abeo*, ich gehe weg. *P.* Ide precz/ odchodze. *Abitus, us*, ein abscheid. *P.* odeśćie. *Adeo*, ich gehe herzu. *Pol.* przystepuie/ yde do kogo. *Aditus*, ein zutrit. *Pol.* przystep. *Ambio*, ich gehe vmb/ begere. *Pol.* obchodze/ żadam. *Ambitus*, ein vmbgang. *P.* obchod/ okrag. *Ambitio*, Ehrgeitz. *Pol.* Pychá/ nádetość/ prágnienie czci. *Ambitiosus*, Ehrgeitzig. *Pol.* Chćiwy ná prozna chwałe. *Anteeo*, ich gehe vor/ vbertreffe. *Pol.* vprzedzam/ przewyższam. *Circumeo*, ich gehe vm̃. *Pol.* obchodze. *Circuitus*, vmbgang. *Pol.* obchod/ okrag/ obeśćie. *Coeo*, ich gehe zusamen. *P.* zeyde sie/ schodze sie/ potykam sie. *Item*, ich beschlaffe/ vermische mich. *P.* śpie álbo mieszam sie s żoną. *Coitio*, ein verbündnis/ zusammenkunfft. *Pol.* przymierze/ ziazd/ ześćie. *Coitus*, die vermischung Mans vnd Weibes. *P.* ześćie meża s żoną. *Exeo*, ich gehe aus. *P.* wychodze. *Exitus*, ein außgang/ ende. *P.* wyśćie/ koniec. *Exitium*, ein schade/ verderbnis. *P.* szkodá/ zgubá/ vtrátá.

vtrátá. *Exitialis*, & *Exitiosus*, schedlich. *P.* szkodliwy. *Ineo*, ich gehe ein. *Pol.* wchodze. *Initium*, ein anfang. *P.* poczatek. *Inde*, *Initiatio*, eine weihung. *Pol.* poswiacánie. *Intereo*, ich komme vmb. *P.* zgine/ polegam. *Interitus*, verderbung/ der todt. *P.* zginienie/ śmierć. *Introeo*, ein eingang. *P.* weśćie. *Obeo*, ich vmbgehe/ verwalte/ sterbe. *P* obchodze/ spráwie/ wykonam/ vmieram. *Obitus*, abgang/ todt. *Pol.* ześćie/ śmierć. *Pereo*, *Dispereo*, ich verderbe. *P.* gine. *Praeeo*, ich gehe vor. *P.* vprzedzam/ yde náprzod. *Praetereo*, ich gehe fürüber/ vergesse. *Pol.* minam/ przeminam/ zápominam/ przepámietam. *Praeteritus*, vergangen. *P.* przeszły. *Prodeo*, ich gehe herfür. *Pol.* wychodze. *Redeo*, ich komme wieder. *Pol.* wrácam sie. *Reditus*, wiederkunfft. *P.* przyśćie/ wrocenie. *Item*, zinß/ einkommen. *Pol.* Czinß/ dochod. *Subeo*, ich gehe vnter/ oder hinein. *Pol* podchodze/ wchodze. *Item*, ich neme auff mich. *P.* podeymuie sie. *Transeo*, ich gehe fürüber. *P.* minam/ przeminam.

Transitus, ein fürübergang. *P.* przeście.

E P.

Epar, vide *Hepar*.

Ephebus, ein Jüngling von vierzehen Jahren oder drüber. *Pol.* Młodzieniec około czternaście lat/ y wyższey.

Ephippium, ein Sattel. *Pol.* Siodło. *Ephippiarius*, ein Satler. *P.* Siodłarz.

Epigraphe, ein Titel oder vberschrifft. *P.* Titul/ álbo Napis.

Epiglossis, das zünglein oder zöpflein im halß. *P.* Jezyczek.

Epilepsia, die schwere Kranckheit. *P.* ćiężka chorobá/ wielka Niemoc/ S. wálentego niemoc. kádUk/ pádáczká. *Epilepticus*, der diese kranckheit hat. *P.* ktory kádUk miewa.

Epilogus, ein beschluß/beschlußrede. *P.* zámknienie/ dokonánie mowy.

Epiphania, der heiligen drey König tag. *Pol.* Trzech krolow/ szczodry dzień.

Episcopus, ein Bischoff/ Auffseher. *P.* Biskup/ Dogladacz. *Episcopatus*, ein Bisthumb. *Pol.* Biskupstwo. *Epista-*

Epistates, ein Schaffner/ verwalter. *Pol.* száfarz / przystaw/ vrzednik.

Epistola, ein brieff. *P.* list/ pisánie. *Epistolium*, ein brieffiein. *Pol.* listek/ listeczek. *Epistolaris*, was zu brieffen gehöret. *Pol.* listowny.

Epistomium, ein han/ zapff. *P.* kurek/ czop/ gozdz.

Epitaphium, eine Grabschrifft. Nápis ná grobie.

Epulæ, allerley speiß. *P.* Rozmáite potráwy. *Epulum*, ein Bancket. *P.* zacna/ známienita biesiádá. *Epulor, aris*, ich esse/ zeche. *Pol.* vżywam/ biesiáduię. *Epulo, onis*, ein Gast oder Zechbruder. *Pol.* gość / álbo biesiádownik.

E Q.

Equus, ein Roß/pferd. *P.* koń/ szkápá. *Equus itinerarius*, ein klepper. *P.* podiezdek. *Equa*, ein Stutt/gürre. *P.* Swierzobká/ máciorká/ klácza/ kobyłá. *Equus gradarius*, ein Zelter. *P.* Jenochodnik. *Equulus, & Equuleus*, ein Füllen. *P.* Zrzebie/ Zrzebiec/ konik/ koniczek. *Item*, ein Rößlein

Rößlein im gefengnis. P. ſkrzy-
piec. *Equile*, ein Pferdſtall. P.
końſka ſtáynia. *Equiſo*, Pferd-
bereiter. P. obyeżdżacz / maßtá-
lerz / káwálier. *Equinus*, Roſſin.
P. końſki.

Equito, ich reite. P. yeżdżę. *Equi-
tatus*, ein reiſiger zeug. P. názdá.
¶ *Comp: Adequito*, ich reite hin-
zu. P. doyeżdżam. *Obequito*, ich
reite vmbher. P. przeyeżdżam ſię.
Perequito, ich reite durch. *Pol.*
przeyeżdżam.

Eques, ein Reuter / oder Rit-
ter. P. yezdni / álbo ricerz / ſlách-
ćic. *Equeſtris*, reuteriſch / ritter-
lich. *Pol.* yezdeczki / ricerſki /
ſláchecki. *Equeſtris ordo*, der A-
del. *Pol.* Sláchtá.

Equidem, zwar / gewißlich. *Pol.*
záprawdę / owßeki / zápewne.

E R.

Ereiſceo, es, & or, eris, ich tei-
le. *Pol.* rozdzielam.

Eremus, eine wüſte. P. pußczá.

Eremita, ein Einſiedler. *Pol.*
Puſtelnik.

Erga, Præp: gegen. P. przećiw /
przećiwko.

Ergaſtulum, ein Kercker. *Pol.*
Ciemnicá / kłodá. *Ergo*,

Ergò, derhalben / darumb. *Pol.*
A przeto / A ták / dla tego.

Erinaceus, ein Igel. P. Jeż.

Erro, ich irre / fehle. P. błądzę /
chybiam / myle ſię. *Error*, ein
Irthumb / fehl. P. Błąd / chy-
bá / omyłká. *Erro, onis*, ein vmb-
leuffer. *Pol.* Tulácz. *Erratum*,
ein fehl / gebrechen. *Pol.* Błąd /
omyłká / wyſtępek.
¶ *Comp: Aberro*, ich weiche ab.
P. vſtępuję / chybiam. *Oberro*,
ich gehe hin vnd wieder in der ir-
re. P. obłądzam ſię.

Eruca, eine Rauppe. P. wąſie-
nicá / wąſionká / lißká.

Eruum, Roßwicke. *Pol.* wyká
ktorą konie kármią.

E S.

Eſca, ein igliche eſſende ſpeiſe.
P. pokarm / potráwá. *Eſcarius*,
was zur ſpeiſe gehört. P. pokár-
mny. *Eſculētus*, eſſig. P. śniedny /
co ſię godźi jeść.
¶ *Comp: Ineſco*, ich etze / ſpeiſe.
Pol. Nęcę / podſypuję. *Metaph:*
ich betriege mit guten worten. P.
zdradzam / łágodnymi słowy
ošukam.

Eſox, Lachs. *Pol.* Łoſoś.

Eſſedum,

Essedum, ein karn/ oder wagk. P. kárá/ álbo woz. *Essedarius*, ein Fuhrman/ oder Wegner/ Schermacher. P. wożnicá/ álbo stelmách.

E T.

Et, Coniunct: vnd. *Pol.* á/ y. *Item*, auch. P. Teß. *Etsi*, obwol. P. Acz/ aczkolwiek.

Ethnicus, adiect: Heidnisch. P. pogáńiski. *Subst:* ein Heide. *Pol.* pogánin/ pohániec.

Etiam, auch. *Pol.* teß. *Etiamsi*, obschon. P. choć/ choćia.

E V.

Euidens, vide Video.

Eunuchus, ein verschnittener kemmerling. *Pol.* Trzebieniec/ kleßczeniec/ wáłách.

Euonymus, spindelbaum/ oder zweckholtz. P. Trzmiel.

Eurus, der Ostwind. P. wiátr od wschodu słońcá.

E X.

Ex, præp: aus. P. z.

Examen, Binschwarm. P. Roy pßczoł. *Item*, das zünglein in der wage. P. Jezyczek v wagi. *Metap:* eine bewehrung/ verhörung. P. doświadßenie/ doświadßenie/ probá. *Examino*, ich verhöre/ bewehre. P. słucham/ doświadczam/ probuie.

Execror, vide Sacro.

Exedra, ein Ercker. P. Alkierz/ ganck/ álbo letne siedzenie.

Exemplar, ein Vorbild/ Vorschrifft/ Copey. P. Formá/ przepis/ przykład/ copiá.

Exemplum, ein Exempel. *Pol.* przykład.

Exequiæ, vide Sequor.

Exiguus, klein/ gering. P. máły/ lichy. *Exiguitas*, wenigkeit. P. trochá/ troßká.

Exilis, dün/ schwach. P. cieńki/ mdły/ niemocny.

Exilium, & Exul, vide Solum.

Existimo, vide Aestimo.

Existo, ich bin/ entstehe. *Pol.* Jestem/ powstáie.

Exorcizo, ich beschwere. P. poprzysiegam/ záklinam. *Exorcismus*, eine beschwerung. *Pol.* poprzysiężenie/ záklęcie. *Exorcista*, ein beschwerer. P. záklinacz.

Exoticus, frembd/ außlendisch. P. obcy/ cudzoziemski.

Expecto, vide Specto.

Expergiscor, eris, ich wache auff. *Pol.* ocucam/ ocknę się.

Experge-

Expergefacio, ich wecke auff. P. obudzam.

Experior, ich erfahre/versuche. P. Doświadczam się/ skosztuię. Expertus, versucht/ erfahren. P. świádomy/ biegły. Experientia, die erfahrung. P. doświadczenie.

Exta, orum, das eingeweide/ oder geheng. Pol. wnętrzności/ trzewá.

Exter, Exterus, Externus, Extraneus, frembd/ außlendisch. P. obcy/ cudzoziemski.

Extemplo, strack/bald. P. wnet.

Extirpo, vide Stirps.

Exto, as, ich bin/ bleibe. Pol. Iestem/ zostawam.

Extorris, flüchtig/ verwiesen. P. wywołány/ wygnány/ wyświecony.

Extra, Præp: außerhalb. Pol. przed. Exterior, weiter/ aussen. P. dálszy. Extremus, der eusserste. P. nádálszy. Item, der ergste. Pol. nágorszy. Extremitas, das eusserste ende. P. kray/kráwędź/ brzeg. Extrinsecus, von aussen/ außwendig. P. zewnątrz.

Exulo, vide Solum.

Exulto, vide Salio.

Exundo, vide Vnda.

Exuo, Exuuiæ, vide Suo.

INCIPIENTIA ab F.

F A.

FAba, ein Bon. Pol. Bob/ wielogroch.

Faber, ein jglicher handwercksman. P. káżdy rzemieśnik. Faber ferrarius, ein schmid. P. kowal. Lignarius, ein zimmerman. P. cieślá. Fabrilis, e, was zum handwerck gehöret. P. rzemieśniczy/ kowálski/ ciesielski. Fabrè, Affabrè, künstlich. Pol. mistérnie/ foremnie. Fabrico, & or, ich mache/ rüste zu. Pol. buduię/ przyrządzam. Fabrica, eine werckstatt/ oder werck. Pol. kuźnia/ wárstat/ álbo budowánie. Item, ein betrug. P. chytrość/ zdrádá.

Fabula, ein Meerlein. P. Baśń/ Baykä. Fabulosus, falsch/ erdicht. Pol. fałszywy/ wymyślony. Fabulor, aris, ich schwetze/ liege. P. báyam/ ledá co mowię. Fabulator, ein schwetzer. Pol. báyarz/ baydá/ łgarz.

¶ Comp Confabulor, ich schwetze mit. Pol. gadam/ ledá co mowię z kim.

50

Facetus, schimpfflich/stockhafftig. P. śmieszny/ żartowny. Facetiæ, arum, schimpffrede/stockerey. P. kunszty/ śmiechy/ żarty.

Facies, das antlitz/ gestalt. P. oblicze/ twarz/ kstałt.

¶ Comp: Superficies, die eusserliche gestalt eines dinges. Pol. zwierzchny kstałt káżdey rzeczy.

Facio, ich thue/mache. P. czynię/ działam. Factum, eine that. Pol. uczynek. Factio, onis, eine Rotte/ Secte. Pol. rotá/ sektá/ zbuntowánie/spiknienie. Factiosus, rottierig/ auffrürisch. Pol. zwádliwy/ rozruszny. Factitius, was gemacht ist. P. uczyniony. Facinus, eine that. Pol. uczynek. Facinorosus, vbelthetig. Pol. złoczynny/ niecnotliwy. Facilis, leicht. P. łatwy. Difficilis, schwer P. trudny. Facilitas, leichtigkeit P. łatwość. Difficultas, schwerigkeit. Pol. trudność. Facultas, gewalt/ vermögen/ reichthumb. P. moc/przemożność/bogáctwo.

¶ Comp: cum præpositionibus, Afficio, ich thu an / mache anmutung. P. zádawam/przypráwiam. Affectus, us, & Affectio, eine anmutung / bewegung des gemüts. Pol. poruszenie serdeczne/ affekt. Affecto, as, ich trachte nach. P. żądam/ wysádzam się ná co. Affectatus, erdicht. Pol. zmyślony. Conficio, ich mache aus/ vollende. P. wypráwiam/ wykonam. Deficio, ich gebreche/ neme ab. Pol. niedostáię / ustawam. Item, ich falle abe/verlasse. P. odstawam / opuszczam. Defectio, ein abfall. P. odstąpienie. Defectus, us, ein mangel/ gebrechen. P. niedostátek. Efficio, ich richte aus / bringe zu wegen. P. spráwiam/wypełniam/dokonā/ gotuię. Effectus, us, wirckung. P. skutek. Efficax, krefftig/thetig P. skuteczny/ mocny. Efficacia, Efficacitas, krafft. P. skuteczność/ siłność/ moc. Inficio, ich tuncke ein. Pol. maczam/ fárbuię. Metaph: ich vergiffte. Pol. záráżam. Infector, ein ferber. P. Fárbierz/ Tynkarz. Infectus, vngemacht/ vnvollendet. Pol. niedokonány. Inficior, aris, ich leugne. P. záprzam się/nie znam się do czego. Inficias, verleugnung. P. záprzenie. Interficio, ich tödte. P. zábijam. Interfector, ein todschleger. P. mężobóycá/zábijak. Officio, ich schade. P. szkodzę/zászkádzam/ záwadzam. Officium, ein

ampt/dienst/wolthat. *P.* vrząd/ vsługá/ posługá/ powinność/ dobrodzieystwo/ chęć/ chuć/ dobra wolá. *Officiosus*, dienstlich. *P.* chętliwy/prácowity. *Officina*, eine werckstat. *P.* wársztat/kuźnia. *Præficio*, ich setze für. *P.* przełożę/vstawiam. *Præfectus*, ein vorsteher/ vogt. *P.* przełożony/ stárostá/ vrzędnik. *Præfectura*, eine Vogtey. *P.* stárostwo *Proficio*, ich schaffe nutz/ neme zu. *P.* zámagam się/postępuię. *Profectus*, ein zunemung. *Pol* pochop/ postępek. *Perficio*, ich vollende. *P.* dokonywam / wypełniam. *Perfectus*, volkommen. *P.* zupełny/ doskonáły. *Perfectio*. volkom̃enheit. *P.* doskonáłość. *Reficio*, ich mache wid/ vernewere/ erquicke. *Pol.* nápráwiam / odnawiam/ ochładzam/okrzeżwiam. *Refectio* eine labung / erquickung. *Pol.* ochłodá/ ochłodzenie/pokrzepienie. *Sufficio*, ich setze einē andern an des vorigen stat. *P.* zásadzam mieysce drugiego/ynego náczynie mieysce posádzam. *Item*, ich bin genug/reiche dar. *P.* dostárczam/ dostátek dodawam. *Sufficientia*, die fülle. *Pol.* dostátek. *Sufficit*, *Impers:*

Impers: es ist gnug. *P.* dosyć iest. ¶ *Comp: cum aliis partibus*, *Arefacio*, ich derre. *P.* suszę. *Assuefacio*, ich gewehne. *P.* nákłádam/ náuczam. *Assuefactio*, eine gewehnung. *P.* nałog. *Benefacio*, ich thue gutes. *P.* dobrze czynię. *Beneficus*, gütig/ mild. *Pol.* dobrotliwy/ szczodry. *Beneficium*, eine wolthat. *P.* dobrodzieystwo/ łáská. *Calefacio*, ich mache warm/ ich heitze ein. *Pol.* zágrzywam/ podpalam. *Calefactor*, ein Einheitzer. *P.* palipiecek. *Frigefacio*, ich mache kalt/ küle. *Pol.* ochładzam/ ostudam. *Malefacio*, ich thu vbel. *F.* źle czynię. *Maleficus*, *adiect:* böß. *P.* zły/złośliwy/ niecnotliwy. *Subst:* ein vbeltheter. *P.* złoczyncá. *Malefica*, Zeuberin. *P.* czárownicá. *Maleficium*, ein böse that. *P.* złoczyństwo/ łotrostwo. *Madefacio*, ich mache feucht. *P.* maczam/pokrapiam. *Pinguefacio*, ich meste. *P.* tuczę/ karmię. *Putrefacio*, ich feule. *P.* gnoię. *Putrefactus*, verfault. *P.* zgniły. *Satisfacio*, ich vergnüge. *P.* dosyć czynię/zápłácam. *Satisfactio*, eine gnugthuung. *P.* dosyć vczynienie/ zápłátá

51

Facundus, wolberedt. *Pol.* wymowny. *Facundia*, beredsamkeit *P.* wymowá.

Fagus, ein buchbaum. *P.* Buk. *Faginus*, & *Fagineus*, bůchen. *Pol.* Bukowy.

Falco, ein Falck. *P.* Sokol.

Fallo, ich betriege. *P.* zdradzam/ ożukawam/ omylam. *Fallax*, betrieglich. *P.* zdrádliwy/ omylny. *Fallacia*, ein betrug. *P.* zdrádá. *Falsus*, falsch/ erdichtet. *P.* fałżiwy/wymislony/ zdrádliwy. *Falsò*, felschlich. *Pol.* fałżiwie/ niepewnie/ omylnie. *Falso*, ich verfelsche. *P.* fałżuie.

Falx, eine Sense/oder Sichel. *P.* kosá/álbo sierp. *Falco*, & *Defalco*, ich schneide ab. *Pol.* obrzynam/ pożynam.

Fama, ein gerůcht / ein guter name. *Pol.* wieść/ powieść/ sławá. *Famosus*, berůmpt/rűchtig/ schendlich. *P.* sławny/ osłáwiony/ podeyzrzány.

¶ *Comp: Diffamo*, ich bringe aus *P.* osławiam. *Infamo*, ich schende/ verleumbde. *P.* potwarzam/ osławiam/ sromocę. *Infamis*, der ein bősen namen hat. *P.* bezecny/ sromotny/ osławiony. *Infamia*, ein schand. *Pol.* sromotá / zła sławá.

Fames, hunger. *P.* głod. *Famelicus*, hungerig. *P.* głodny.

Familia, ein hauß/ geschlecht/ gesind. *P.* Dom/ národ/ pokolenie/ rodzay/ czeladź. *Familiaris*, *adiect:* gemein/ bekandt. *P.* domowy / znáiomy. *Subst:* ein bekandter/ freund. *P.* Towárzyß/ przyiáciel. *Familiaritas*, freundschafft. *P.* Towárzystwo/ znáiomość.

¶ *Comp: Paterfamilias*, ein Haußvater. *Pol.* gospodarz/ Oćiec czeládny. *Materfamilias*, eine Haußmutter. *P.* gospodini/ mátká czeládna.

Famulus, ein knecht. *P.* sługá. *Famula*, eine magd. *P.* dziewká/ służebnicá. *Famulatus*, *us*, ein dinst. *Pol.* służbá. *Famulitium*, ein hauffen gesind. *Pol.* czeladź. *Famulor*, *aris*, ich diene. *P.* służę.

Fanum, ein Kirche. *P.* kośćioł. *Fanaticus*, vnsinnig. *P.* ßalony/ opętány.

¶ *Comp: Profanus*, weltlich/ vngeweihet. *P.* świetski/ niepoświecony. *Profano*, *as*, ich entheilige/ verunreinige. *P.* gwałcę/ pokalam.

lam. *Profanatio*, entheiligung. *P.* zgwałcenie.

Farina, Mäl. *P.* Mąká.

Farrago, *inis*, ein gemischtes futter für das viehe. *P.* zmieszána karmiá dla bydłá.

Farcio, ich fülle / stopffe. *Pol.* nápelniam/ nádziewam/ tucze/ nátykam. *Farcimen*, eine wurst. *P.* Jątrznicá/ kiszká/ kiełbásá. *Farsilis*, gefüllet. *P.* nádziewány. *Farsilia*, Fülsell. *P.* nádzienie.

¶ *Confarcio*, ich fülle zu / oder voll. *Pol.* nádziewam/ obetkam. *Confertus*, dick. *P.* gesty/ nádziány. *Refertio*, ich fülle wieder. *P.* nápelniam/ dolewam. *Refertus*, vol. *P.* pełny/ nápełniony.

Faris, *vel Fare*, du redest. *Pol.* mowisz.

¶ *Comp: Affor*, *aris*, ich rede an. *P.* mowię s kim. *Affabilis*, leutselig/ holdselig. *P.* Rozmowny/ ludzki/ łáskáwy. *Affabilitas*, freundligkeit. *Pol.* ludzkość/ łáskáwość. *Effor*, *aris*, ich rede aus/ spreche aus. *Pol.* wymawiam / wypowiedam. *Effabilis*, was man außsprechen kan. *Pol.* wymowny/ co może być wymowione. *Ineffabilis*, vnaußsprechlich.

Pol. niewymowny. *Infandus*, vnseglich. *P.* niewymowny/ sromotny. *Infans*, ein vnmündig Kind *P.* niemowiątko. *Infantia*, Kindheit. *P.* Dzieciństwo. *Infanticidium*, der vnschüldigen kindlein tag. *P.* młodziankow dzień. *Præfor*, ich rede vor. *Pol.* pirwey mowię. *Præfatio*, eine Vorrede. *P.* Przedmowá. *Præfari*, heraus reden. *P.* Jáwnie mowić.

Fascia, ein windelband/windel. *P.* Powiąsło/ pieluchá. *Fascia cruralis*, ein hosenband. *P.* podwiąská. *Fascia pectoralis*, ein Brustlatz. *P.* zálogá. *Fascis*, ein büschel ruten. *Pol.* wiązánká / wiechá. *Fasciculus*, ein bündlein. *P.* snopeczek/ tłomaczek. *Fasces*, *plur:* gewalt/ Oberkeit. *Pol.* vrząd/ zwierzchność.

Fascinum, eine bezauberung. *P.* przyrok/ vczárowánie. *Fascino*, *as*, ich bezaubere/ bespreche. *Pol.* vczáruie/ przyrok czynię.

Fas, billig. *P.* słuszne/ godne.

¶ *Comp: Nefas*, vnbillig/schand *P.* niesłuszne / sromotá. *Nefarius*, *Nefandus*, schendlich/ lesterhafftig/vnseglich. *Pol.* złośliwy/ niecnotliwy/ sromotny/lotrowski.

Fasti, orum, ein Jarzeit buch/ Kalender. *Pol.* Kalendarz.

Fastidio, ich verachte / hab ein eckel/ grewel. *P.* gárdzę/ brzidzę się. *Fastidium*, ein eckel/ grewel/abschew. *P.* brzidkość/przykrość/ gárdzenie. *Fastidiosus*, abschewlig/mißleidig. *P.* brzidki/ przykry.

Fastigium, die Höhe oder spitze eines dinges. *P.* wierzch/ wierzchołek/szpicá. *Fastigio*, ich spitze zu. *P.* zákonczam/szpiczásto czynię. *Fastigiatus*, zugespitzet. *Pol.* kończysty/ szpiczásty.

Fastus, us, Hohmut/ vbermut/ *P.* wysoka myśl/ pychá.

Fateor, ich bekenne. *P.* wyznawam. *Confiteor, Idem* ich beichte. *Pol.* spowiedam się. *Confessio*, bekentnis/ bericht. *P.* wyznánie/spowiedź. *Confessor*, ein Beichtiger / oder Beichtvater. *Pol.* spowiednik. *Diffiteor*, ich leugne. *Pol.* przę / nie znam się. *Profiteor*, ich bekenne offentlich/ oder ich lehre. *P.* Jáwnie wyznawam/ álbo vczę/czytam. *Professor*, ein offentlicher Lehrer. *Pol.* náuczyćiel. *Ex professo*, offentlich. *Pol.* Jáwnie.

Fatigo,

Fatigo, as, ich mache müde. *P.* sprácuię/vmęczam/trudność zádawam/ zmorduię. *Defatigo, Idē.* *Fatigatus*, müde. *Pol.* sprácowány / zmordowány. *Fatigatio*, müdigkeit. *P.* sprácowánie.

Fatisco, ich zerlecke / zerspalte. *P.* rozszczepuię się/ rozpádam się. *Fatum*, Gottes schickung/ oder der todt. *P.* zrzadzenie Boże/ álbo Smierć. *Fatalis*, von Gott verordnet/ tödlich/ schedlich. *P.* od bogá obiecány/ smiertelny / szkodliwy. *Fatidicus*, ein Warsager. *P.* Prorok/ Práktikarz.

Fatuus, adiect: Törricht/ vngeschmackt. *P.* Głupi/niesmáczny/ wywietrzáły. *Fatuitas*, Thorheit. *Pol.* głupość / szaleństwo/ nierozum.

¶ *Infatuo, as*, ich mache thörricht/ vngeschmackt. *P.* szalonym czynię/ smák odeymuię.

Faueo, ich bin günstig. *Pol.* życzę. *Fauor*, gunst. *P.* życzliwość. *Fauorabilis*, angenehm. *Pol.* wdzięczny/ przyiemny. *Fautor*, ein Günner. *Pol.* Dobrodziey. *Fautrix*, eine günnerin. *P.* dobrodziéyká.

Fauilla,

Fauilla, glüende asche. *P.* rzarzewie/ pyrzina.

Fauonius, Westwind. *P.* wiátr od záchodu.

Faustus, glückselig. *P.* ßczęśliwy/ fortunny.

Fauus, ein Honigseim. *P.* plástr miodu/ pßczelny wiąs.

Faux, der schlund/ rachen. *P.* páßczeká/ gardziel. *Fauces*, enge klausen zwischen den bergen. *P.* ćiásne wąwozy miedzy gorámi.

Fax, eine Fackel. *Pol.* pochodnia.

Faxo, ich wil verschaffen. *Pol.* vczynię/ postáram się/ będę ná tym.

F E.

Febris, das Kalt/Fieber. *P.* febrá/ zimnicá/ ograßká/ gorączká. *Febricito*, ich habe das fieber. *P.* mam febrę/ ogrząza mię.

Februo, as, ich reinige/ reuchere. *P.* czyśćię/ kádzę. *Februarius*, der Hornung. *P.* Luty.

Fecialis, ein gesandter/ der Krieg oder frieden ankündiget. *P.* Posel/ ktory woynę álbo pokoy opowieda.

Fel,

Fel, gall/ bitterkeit. *Pol.* zołć/ gorzkość.

Felis, ein Katz. *P.* kotká.

Felix, selig/ glückselig. *Pol.* ßczęśliwy/ fortunny/ błogosłáwiony. *Felicitas*, glückseligkeit. *P.* ßczęśćie/ fortuná.

¶ *Comp: Infelix*, vnglückselig. *P.* nießczęśliwy/ nießczęsny.

Femen, die inwendige dicke des beins ob dem knie. *P.* wnętrzna á miąßa część od kroku áż do kolan/ zádek/ pośládek.

Femur, die außwendige dicke des schenckels/ ob dem knie/ die hufft. *P.* zwierzchnia część nogi nád kolánem/ ledźwie. *Femorale, & Feminale*, ein Niderkleid. *Pol.* Fámurał/ Gáce.

Fenestra, ein Fenster. *P.* okno. *Fenestella*, ein Fensterlein. *Pol.* okienko. *Fenestratus*, durchlöchert. *P.* dziuráwy.

Fera, ein wild thier. *Pol.* dźikie zwierzę. *Ferinus*, wild/ viehisch. *P.* dźiki/ bydlęcy. *Ferina, Subst.* Wildpret. *P.* zwierzyná. *Ferus*, wild/ grausam. *P.* dźiki/ srogi/ okrutny. *Feritas*, grausamkeit. *P.* srogość/ okrutność.

Effero,

¶ *Effero, as*, ich mache wild. *P.* dzikim/ srogim czynię.

Feralis, tödlich/ *P.* śmiertelny. *Feralia*, Todtenopffer. *P.* stypá/ ofiárá zádußna.

Ferbeo, vide Ferueo.

Ferè, schier/ fast/ bey/ nahe. *P.* málem.

Feriæ, arum, Feyertag. *Pol.* święto. *Ferior, aris*, ich feyre/ gehe müssig. *P.* świecę/proznuię.

¶ *Comp: Male feriatus*, vnruhig. *P.* niespokoyny/ niewyczo-sántec.

Ferio, is, ich schlahe/ stosse. *P.* biię/ trącam.

Fermè, fast. *P.* málem/ blizu/ około.

Fermentum, Saurteig. *Pol.* kwás/ żur. *Fermento, as*, ich sewre. *Pol.* kwáßę.

Fero, ich trage/ leide. *P.* noßę/ ćierpię. *Ferax*, & *Fertilis*, fruchtbar. *P.* vrodzayny/ płodny. *Feracitas*, *Fertilitas*, fruchtbarkeit. *P.* vrodzaynośc/ płodnośc/ plennośc/ okfitość. *Feretrum*, ein todtenbar. *Pol.* Máry. *Ferculū*, ein gericht. *P.* potráwá.

¶ *Comp: Adfero*, ich bringe. *P.* przynoßę. *Aufero*, ich neme hinweg. *Pol.* odnoßę. *Antefero*, ich ziehe vor. *P.* przekłádam. *Confero*, ich bringe zusamen/ich begebe mich. *P.* znoßę/złożę/vdawam się. *Item*, ich vergleiche *Pol.* porownawam / przyrownawam. *Collatio*, eine vergleichung. *Pol.* przyrownánie. *Collator*, ein mitgeber/ od patron. *P.* nádawcá/ podawcá. *Circumfero*, ich trage vmb. *P.* obnoßę. *Circumferentia*, ein Bort / vmblauff. *Pol.* okołek/ okrąg. *Defero*, ich biete an. *P.* podawam. *Item*, ich gebe an. *P.* odnoßę. *Delatio*, eine verratung. *P.* odnoßenie. *Delator*, ein verreter. *Pol.* zdraycá/ oskarżyćiel. *Differo*, ich schiebe auff. *P.* odkłádam. *Item*, ich hab ein vnterscheid. *Pol.* Rozny iestem. *Dilatio*, ein auffschub. *P.* odwłoká. *Differentia*, ein vnterscheid. *P.* Roznośc. *Indifferens*, ohn vnterscheid. *P.* nierozny. *Effero*, ich trage hinaus. *P.* wynoßę. *Item*, ich erhebe mich. *P.* wynoßę się/ chełpię się. *Elatus*, stoltz. *P.* pyßny / wysokiey mysli. *Infero*, ich trage hinein. *P.* wnaßam. *Offero*, ich erbiete/ erzeige. *P.* podáię/ okázuię. *Item*, ich opffere *P.* ofiáruię.

oſiárulę. *Oblatio*, ein Opffer. *P*. oſiárá. *Perfero*, ich leide/trage. *P*. ćierpię/ znaßam. *Profero*, ich bring herfür. *Pol*. wynoßę/ wydawam. *Præfero*, ich ziehe vor. *P*. przekłádam. *Refero*, ich bringe wieder/ ich erzehle. *P*. odnoßę / przynoßę / powiedam / wyliczam. *Refert*, es iſt nütz / dran gelegen. *P*. pożytecżno ieſt/ zálezy. *Suffero*, ich leide. *P*. ćierpię / znoßę. *Transfero*, ich versetze. *Pol*. przenoßę/ przeſádzam. *Tranſlatitius*, verſetzet. *Pol*. przenieſiony/ przeſádzony.

Ferox, wild/ vnbendig/ grauſam. *P*. dziki/ ßalony/ okrutny. *Ferocia*, & *Ferocitas*, grauſamkeit. *Pol*. Srogość/ okrutność. *Ferocio*, ich bin wild/ frech *Pol*. Jeſtem ſwowolny/ dziki/ okrutny.

Ferrum, Eiſen. *P*. żelázo. *Ferreus*, eiſerin. *P*. żelázny. *Ferrugo*, Roſt am eiſen. *Pol*. Rdzá / zárdzewienie. *Ferrugineus*, eiſenferbig/ roſtig. *P*. zárdzewiáły/ rdzáwy/ ridzy *Ferraria*, Eiſenbergwerck. *Pol*. Rudá żelázna. *Ferramentum*, Eiſen werckzeug. *P*. Náczynie żelázne. *Ferramentarius*, ein waffenſchmid. *P*. hutarz/ hutnik. *Ferratus*, mit eiſen beſchlagen. *Pol*. żelázem obity. *Ferrumino*, ich löte. *P*. háftuię/ lutuię/ ſpáyam.

Ferueo, *es*, & *Feruo*, *is*, ich bin heiß. *P*. Jeſtem gorący. *Item*, ich ſiede. *P*. wrę/ wzbijam ſię/ kipię. *Feruor*, hitz. *P*. ſnoy/ gorącość. *Feruidus*, heiß/ hitzig. *P*. gorący. ¶ *Comp*: *Deferueo*, & *Deferueſco*, ich werde wieder kalt. *Pol*. chłodnę. *Efferueo*, & *Efferueſco*, ich bin ſehr hitzig/ ich lauff vber. *Pol*. kipię/ wykipiam. *Referueo*, ich werde wieder heiß. *P*. z nowu ſię zápalam.

Ferula, eine ruke. *P*. rozgá.

Feſſus, müde. *P*. ſprácowány/ zemdlony.

¶ *Defeſſus*, *Idem*. *Indefeſſus*, ſtetig/ ohn auffhören. *Pol*. vſtáwiczny/ nieſprácowány.

Feſtino, ich eyle. *P*. kwápię ſię/ poſpießam ſię. *Feſtinus*, eylend/ geſchwind. *P*. prętki/ kwápliwy/ poſpießny.

Feſtuca, ein ſtüpffel / ſplitter. *Pol*. kłoſek/ proßek.

Feſtus, herrlich/ frölich/ feyerlich. *P*. zacny/ weſoły / świetny:

Festus dies, Feyertag. *P.* wesoly/ świety dzień. *Profestus*, ein werckltag. *Pol.* powßedni dzien/ robotny. *Festiuus*, lustig / frölich. *P.* wdzięczny/ wesoly. *Festiuitas*, lustigkeit/ fröligkeit. *P.* ochotá/ wesolość.

Fex, Hefen. *P.* Drożdże. *Feculentus*. voller hefen/ vnrein. *P.* drożdżisty / pelen drożdżi / nieczysty/ metny.

F I.

Fiber, *vide Castor.*

Fibræ, arum, kleine herlein od' würtzelein an den beumen vnnd kreutern. *Pol.* włochaćinki ná drzewiech y źiolách.

Fibula, ein hefft. *P.* obraczká/ przácká. *Fibulo*, ich hefftte zusamen. *P.* spinam.

¶ *Comp: Diffibulo, Refibulo*, ich löse auff. *P.* odpinam. *Infibulo*, ich mache zu. *P.* záptnam.

Ficedula, ein Schnepffe. *Pol.* figoiadek/ figoiadká.

Ficus, us, eine Feige/ oder Feigenbaum. *P.* Figá/ álbo figowe drzewo. *Ficulnus, & Ficulneus*, Feigenbewmin. *P.* co iest z figowego drzewá.

Fidelia,

Fidelia, ein Irden krug. *Pol.* Dzban.

Fides, glaub/ trew. *P.* wiárá/ státeczność. *Fides publica*, ein geleit. *Pol.* Gleit. *Fidelis*, trew/ gleubig. *Pol.* wierny. *Fidelitas*, trew/ glauben *P.* wierność.

¶ *Comp: Infidelis*, vntrew/ vngleubig. *P.* niewierny. *Infidelitas*, vnglauben. *P.* niewierność.

Fido, is, ich vertrawe. *P.* wierze/ dufam/spußezam sie. *Fiducia*, vertrawē. *P.* vfność/vfánie.

¶ *Comp: Confido*, ich vertrawe. *Pol.* vfam. *Confidens*, freuelig/ vermessen. *P.* śmiały/ zuchwáły. *Confidentia*, vermessenheit. *Pol.* zuchwáłość / *Diffido*, ich mißtrawe. *Pol.* nie wierze/ wątpię. *Diffidentia*, mißtrawen. *P.* niewierność/ wątpliwość.

Fideiubeo, ich verheisse/ gelobe/ bin bürge für einen. *P.* ślubuie/ recze/ przyrzekam zá kogo. *Fideiussor*, ein Bürg. *P.* Rekoymia/zástepcá. *Fideiussio*, ein bürgschafft. *P.* Rekoyemstwo.

Fidus, trew/ bestendig. *P.* wierny/ státeczny.

¶ *Comp: Infidus*, vntrew. *P.* niewierny. *Perfidus*, meineidig. *P.*

krzy-

krzywoprzysiężcá / zdrádliwy. *Perfidia*, Meineidigkeit. *P.* krzywoprzysięstwo.

Fides, ium, seiten. *P.* struná.

Fidicen, ein Fidler. *P.* skrzypek.

Figo, ich hefte/ mache fest. *P.* vtykam / zátwierdzam. *Fixus*, fest *P.* przybity/ mocny/ tęgi.

¶ *Comp: Affigo*, ich heffte an. schlage an. *P.* przyhaftuię. przybijam. *Configo*, ich steche aus. *P.* wykalam. *Defigo*, ich lasse hinab. *P.* ná dol spuszczam. *Infigo*, ich heffte ein/ schlage ein. *P.* wbijam/ wsadzam. *Præfigo*, ich heffte vor. *P.* náprzod vtykam. *Refigo*, ich ziehe wieder aus. *Pol.* wyćiągam záś. *Transfigo*, ich durchsteche. *P.* przebijam/ przekalá. *Crucifigo*, ich creutzige / henge an den Galgen. *P.* vkrzyzuię/ obieszam.

Figura, vide Fingo.

Filius, ein Sohn. *Pol.* Syn. *Filia*, eine Tochter. *Pol.* Corá. *Filiolus*, ein Söhnlein. *P.* Synek / Synaszek. *Filiola*, ein töchterlein. *P.* corká/ coreczká.

Filix, Farnkraut. *P.* páproć. *Filicula*, Engelsüß/ Steinwurtzel. *P.* páprotká.

Filum, ein Faden. *P.* Nić.

Fimbria, der saum. *P.* Bram/ podołek / obłogá / obrámowánie. *Fimbriatus*, beleget. *Pol.* obrámowány.

Fimus, Mist. *P.* gnoy. *Fimetũ*, eine mistgrube. *P.* gnoiewisko.

Findo, ich spalte. *Pol.* rozszczepam / rozłupam / knuię. *Fissura*, ein spalt. *P.* skáłá/ rozpádliná. *Fissilis*, was gern spaltet. *P.* szczepny/ łupny.

Fingo, ich mache. *P.* Tworzę/ kstałtuię/ formuię. *Figulus*, ein Haffner/ Töpffer. *Pol.* Zdun/ gárncarz. *Figulinus*, & *Fictilis*, Irdisch. *P.* zduński/ gliniány. *Figura*, ein gestalt. *P.* kstałt/ twarz / wzor. *Figuro*, ich formiere. *Pol.* formuię/ kstałtuię. & *Comp: Præfiguro*, ich bilde vor. *P.* wyrázam.

Fingo, etiam significat, ich dichte/ erdichte. *P.* wymislam. *Fictus*, erdicht. *P.* zmyślony. *Fictio*, & *Figmentum*, ein gedicht. *P.* wymisł/ smislenie.

¶ *Affingo*, ich setze zu. *P.* przyczyniam/ przylepiá/ przypráwiam. *Confingo*, ich erdichte. *P.* wymislam. *Effingo*, ich formiere. *Pol.* wytwarzam/ wyformuię.

Finis, ein end/ ziel/ fürsatz. P. koniec/ cel/ kres/ przedsięwzięcie. *Fines*, *plur*: grentzen P. gránice. *Finitimus*, nah gelegen. P. bliski/ niedáleki/ pogránicżny. *Finio*, ich ende. P. konam/ końcże. *Finitus*, endlich. *Pol.* skończony.

¶ *Comp*: *Confinis*, bey gelegen/ anstössig. P. pogránicżny/przyległy. *Confinium*, die Nehe/ Nachtbarschafft. *Pol.* Bliskość/ pogránicże/ sąsiectwo. *Definio*, ich spreche aus/ beschreibe/ erklere. *Pol.* wywodzę/ opisuię/ wykłádam. *Definitio*, eine beschreibung. P. opisánie. *Præfinio*, ich bestimme. *Pol.* vstáwiam/ náznáczam.

Fio, ich werde. P. stawam się. *Fit*, es geschicht. *Pol.* stawa się/ dzieie się.

¶ *Comp*: *Defio*, ich mangele. P. niedostawam/ vbywam. *Infit*, er fanget an. *Pol.* poczyna. *Magnifio*, ich werde groß geachtet. P. Jestem w wielkiey powadze. *Paruifio*, ich werde gering geschetzet. P. zá nic nie stoię.

Firmo, *as*, ich befestige. *Pol.* Twirdzę/ podpiram/ przyrzekam.

Firmamentum, eine befestigung/ das Firmament. P. vtwirdzenie/ firmáment. *Firmus*, fest. *Pol.* mocny/ stáły/ trwáły. *Firmitas*, bestendigkeit. P. mocność/ trwáłość.

¶ *Comp*: *Affirmo*, ich bezeuge/ bekrefftige. *Pol.* poświadczam/ twirdzę/ zá pewne powiedam/ dowodzę. *Confirmo*, *Idem*. *Confirmatio*, eine bestetigung. *Pol.* Twirdzenie/ poświadczenie/ vpewnienie/ przyrzeczenie. *Infirmo*, ich schweche/ mache vnkrefftig. *Pol.* kážę/ náwątlam/ náruszam. *Obfirmo*, ich mache fest. P. zástánawiam.

Fiscella, ein korb. P. koszik.

Fiscus, eines Herren oder Königes schatz. P. Skarb álbo Dochod páński/ álbo krolewski. *Fiscalis*, zu des Königes schatz gehörig. P. Krolewskiemu skárbu należący.

¶ *Comp*: *Confisco*, ich beschetze/ eigene etwas des Königes schatz zu. P. pobieram/ skárbu krolewskiemu przywłaszczam.

Fistuca, ein Ram/ Rammel. P. Táran.

Fistula, eine pfeiffe/ röre/ kanal.

kanal. P. piszczałká/rurá/rinná. *Fistulo, as*, ich pfeiffe/ oder mache hol. P. piszczę/ gwiżdam/ álbo wydrażam/ wywiercam. *Fistulator*, ein pfeiffer. P. piszczek. *Fistulosus*, hol/ löcherig. P. wydrożony/czczy/dziuráwy/rzadki.

F L.

Flabrum, ein wedell. P. dymká. *Flabellum*, ein fligenweher. *Pol.* ogańká.

Flacceo, & Flaccesco, ich bin/ oder werde welck/ schwach. *Pol.* schnę/ wiednę. *Flaccidus*, welck/ schwach. *Pol.* smiády/ zwiedły/ słáby/ mdły.

Flagitium, ein laster/ vbelthat/ schelmstück. *Pol.* wyrudny wystepek/ niecnotá/ lotrostwo/ stuká lotrowska. *Flagitiosus*, lasterhafftig. *Pol.* niecnotliwy/ lotrowski.

Flagito, & Comp: Efflagito, ich fordere/ oder bitte mit ernst. *Pol.* vpominam się/ wyćiągam/ vprzeymie proszę/ modlę się.

Flagro, ich brenne. *Pol.* gorę/ pálę się.

¶ *Comp: Conflagro, & Deflagro*, ich verbrenne/ brenne ab. P. zgorę/ zágaram/ spalam się.

Flagrum, eine Geissel/ Rute/ beitsche. P. Rozgá/Bicz. *Flagellum, Idem. Flagello*, ich beitsche. P. biczuię/ siekę/ biję rozgámi. *Flagro, onis*, ein böser bub. *Pol.* lotr/ niecnotá/ nogiec/ szubienicznik.

Flamma, eine Fewrflam. *Pol.* płomień. *Flammeus*, fewrig. P. płomienisty/ ognisty/pożarzisty. *Flammesco*, ich werde entzündet. P. zápalam się/ zágorywam się.

¶ *Comp: Inflammo*, ich zünde an/ verhetze. *Pol.* zápalam/ zániecam/ zážegam/ poduszczam/ podszczuwam.

Flammeum, ein gelber schleier. P. żołty rąbek.

Flauus, gelb/ bleich. P. żołty/ płowy/ blády. *Flaueo, & Flauesco*, ich bin oder werde gelb. *Pol.* żołćieię/ płowieię.

Flecto, ich neige/ biege. P. náklaniam/náginam. *Flexilis*, biegig. P. gibki.

¶ *Comp: Circumflecto*, ich biege herumb. P. zginam wokoło. *Deflecto*, ich lencke ab. P. stępuię/ vstępuię. *Reflecto*, ich kere/ lencke wieder. *Pol.* odginam/ náprászczam.

56

Fleo, ich weine. *Pol.* płácze/ *Fletus*, weinen. *P.* płácz. *Flebilis*, kleglich / wimmerlich. *Pol.* płáczliwy/ żáłoſny.

¶ *Comp: Defleo*, ich beweine. *P.* opłákawam/ żáłuie.

Fligo, *is*, *verb: inuſitat:* ich ſchlage. *P.* bije.

¶ *Comp: Affligo*, ich betrübe / engſtige. *P.* drecze/ mecze. *Afflictio*, angſt/not. *P.* vdreczenie/ trapienie/ ſmutek/ troſká. *Confligo*, ich ſtreite. *P.* potykam ſie/ bije ſie. *Conflictor*, *aris*, *Idem*. *Conflictus*, ein ſtreit/ ſchlacht. *P.* Bitwá/ potykánie. *Infligo*, ich ſchlage ein. *P.* vderzam/ zadawã. *Profligo*, ich treib hinweg. *P.* poráżam/ wytrácam.

Flo, *as*, ich blaſe/ wehe. *Pol.* dme/ chucham/ wiete. *Flatus*, *us*, ein blaſen/ wind. *P.* decie/ wiánie/ wiátr. *Flamen*, ein Pfaff. *P.* kſiadz/ pop/ kápłan.

¶ *Comp: Afflo*, ich blaſe an. *P.* nádymam/ nawiewam. *Afflatus*, *us*, ein anblaſen/ eingebung. *P.* nádymánie/ nátchnienie. *Conflo*, ich blaſe/ oder bringe zuſammen/ ſchmeltze. *P.* zbieram/ zgromádzam / kuie / kowam / lete/

rozpuſzczam,

rozpuſzczam. *Conflatorium*, ein Schmeltzhütte. *P.* Szmelcowniá. *Efflo*, ich blaſe aus. *P.* wywiewam/ wypuſzczam. *Inflo*, ich blaſe ein. *P.* nádymam. *Inflatus*, *a*, *um*, auffgeblaſen/ ſtoltz. *Pol.* nádety/ pyſzny/ hárdy. *Perflo*, ich durchwehe. *P.* przedymam/ przewiewam. *Sufflo*, ich blaſe auff. *P.* poddymam.

Floces, weintreſtern. *Pol.* doymek winny.

Floccus, ein wollen/flock/laten. *P.* koſm od welny.

¶ *Floccifacio*, & *Floccipendo*, ich achte gering/ verachte. *Pol.* niemam nie zacz / máło álbo lekce ſobie waże.

Flos, ein blum/ die blüet. *Pol.* kwiát / kwiécie. *Floſculus*, ein blümlein. *Pol.* kwiatek/ kwiateczek. *Floridus*, blüend / voller blumen. *Pol.* kwitnacy / pelny kwiatkow. *Floreo*, ich blüe. *Pol.* kwitne. *Metaph:* herrlich ſein. *P.* ſłynać.

¶ *Comp: Defloreo*, ich verblüe. *P.* okwitam/ przeſtawam kwitnać. *Effloreo*, & *Effloreſco*, ich ſtehe in voller blüt. *Pol.* rozkwitam ſie/ przekwitam. *Refloreo*,

ich

ich blüe wieder. *Pol.* znowu kwitnę.

Fluctus, us, ein Wasserwall. *Pol.* wał ná wodzie. *Fluctuosus,* vngestüm. *P.* niepogodny/ powietrzny. *Fluctuo, as,* ich schwancke/ werd von den wellen hin vnd wieder getrieben. *P* bywam od wałow tám y sám zápędzony/ zágnány. *Metaph:* ich zweiffel. *P.* wątpię/ szwánkuię.

Fluo, ich fliesse. *P.* ćiekę/ płynę. *Flumen, & Fluuius,* ein Fluß. *Pol.* Rzeká *Fluuialis, & Fluuiatilis,* was aus einem fluß ist. *P.* Rzeczny/ zdroiowy. *Fluidus,* fliessend. *P.* ćiekący. *Fluxus,* vergenglich. *P.* nietrwáły.

¶ *Comp: Affluo,* ich fliesse zu/ bin vberflüssig. *P.* przyćiekam. przypływam/ przybywam. *Affluentia,* vberfluß. *P.* zbytek/ dostátek / obfitość. *Confluo,* ich fliesse zusamen. *Pol.* śćiekam się. *Confluxus, us,* ein zusamen fliessen/ zulauff / versamlung. *Pol.* śćiekánie / ześćie/ ziazd / zgromádzenie. *Circumfluo,* ich vmbfliesse/ bin vberflüssig. *Pol.* oćiekam/ obydę/ obiegam/ obfituię. *Defluo,* ich fliesse ab/ falle ab. *P.* śćiekam/

śćiekam/ spádam/ lecę. *Diffluo,* ich zerfliesse. *P.* rozpłynę. *Metap:* ich leb in vberfluß. *P.* hoynie/ dostátecznie/ á rospustnie sobie żyię. *Influo,* ich fliesse ein. *P.* wpádam/ wćiekam. *Perfluo,* ich fliesse durch. *Pol.* przećiekam / przebijam. *Praeterfluo,* ich fliesse vorbey. *Pol.* ćiekę álbo bieżę mimo. *Profluo,* ich fliesse heraus. *P.* wyćiekam/ wypłynę/ wyrzucam się. *Profluens,* ein Fließ. *P.* Rzeká/ strumień. *Profluuium,* das lauffen. *P.* Biegunká. *Refluo,* ich fliesse zu rück. *P.* ná zad ćiekam. *Superfluo,* ich bin vberflüssig. *P.* obfituię/ mam názbyt. *Superfluus,* vberflüssig. *P.* zbytny/ obfity. *Superfluitas,* vberfluß. *Pol.* zbytek. *Subterfluo,* ich fliesse vnten. *P.* podćiekam.

F O.

Focillo, as, & Refocillo, ich labe/ ergetze/ erquicke. *Pol.* ochłodzam/ posilam. *Refocillatio,* ein Labsal/ erquickung. *P.* ochłodá/ posilek.

Focus, ein herd. *P.* ognisko.

Fodio, ich hacke/ grabe. *Pol.* kopam / kolę / stychuię/ ryię/

Fossor,

Fossor, oris, ein greber, *Pol,* kopacz/ grabarz. *Fodina,* ein Ertzgrube, *P.* Rudá kruszcowá. *Aurifodina,* Goltbergwerck. *P.* rudá álbo grubá kedy złoto kopáią. *Argentifodina,* ein Silberbergwerck. *P.* Srebrna grubá. *Salisfodina,* ein Saltzgrube. *Pol.* Solna szybá. *Fossa,* ein grab. *P.* przekop. *Fossio, & Fossura,* grabwerck. *Pol.* kopánina / grabárstwo.

¶ *Comp: Confodio,* ich zergrabe/ ersteche. *P.* rozkopam/ zryię/ vkalam/ zákalam/ przebijam. *Circumfodio,* ich vmbgrabe. *P.* okopam. *Defodio,* ich vergrabe. *P.* zákopawam. *Effodio,* ich grabe/ hacke aus. *P.* wykopawam/ wykalam. *Perfodio,* ich durchgrabe/ durchsteche. *Pol.* przekopawam / przekalam / przebijam. *Refodio,* ich grabe wieder aus. *P.* odkopawam/ wykopawam. *Suffodio,* ich vntergrabe. *P.* podkopawam się. *Transfodio,* ich durchgrabe/ durchsteche. *P.* przekopawam / przebijam / przekalam. *Transfossus,* durchstochen. *Pol.* przekłoty/ przebity.

Fœcundus, fruchtbar. *P.* płodny vrodzayny.

vrodzayny. *Fœcunditas,* fruchtbarkeit. *P.* płodność/ vrodzayność. *Fœcundo,* ich mache fruchtbar. *P.* płodnym álbo vrodzaynym czynię/ nágnoyam.

Fœdus, a, um, heßlich. *Pol.* szpetny / szkárády / mierziony / plugáwy. *Fœditas,* scheußligkeit *P.* szpetność/ mierzioność. *Fœdo, as, & Defœdo,* ich beflecke. *P.* szpacę/ szkárádzę.

Fœdus, eris, ein bund/ verbündnis. *Pol.* przymierze/ mir/ bunt. *Fœderatus, & Confœderatus,* ein buntsgenoß. *P.* sprzymierzony/ buntownik/ sprzysiężony.

Fœmina, ein weibsbild / eine fraw. *P.* Niewieścia płeć/ Niewiástá/ biała głowá. *Fœmineus, Fœmininus,* weiblich. *P.* niewieśći.

¶ *Comp: Effœmino, as,* ich mache weibisch/ oder weich. *P.* zniewieściam/ zbłaznię. *Effœminatus,* weibisch/ weich. *P.* zniewieściáły/ niewieściuch/ miekki/ mdły/ zbłazniony.

Fœniculum, Fenchel. *Pol.* kopr włoski.

Fœnum, Hew. *P.* Siáno. *Fœnile,* ein Hewboden. *P.* śienna

stodołá

stodolá/ siennicá. *Fænisex*, & *Fænisecа*, ein Mäder/ Meher. *P.* kosiarz/ kośnik. *Fænisecium*, die Hewerndte. *P.* Sienne żniwo.

Fænus, oris, wucher. *P.* lichwá. *Fænero, as*, & *Fæneror, aris*, ich gebe oder nem auff wucher. *Pol.* dáyę álbo bierzę ná lichwę. *Fænerator*, ein wucherer. *Pol.* lichwiarz.

Fæteo, ich stincke. *P.* śmierdzę/ czuchnę. *Fætor*, gestanck. *Pol.* smrod/ czuchnienie. *Fætidus*, stinckend. *P.* smrodliwy/ śmierdzący/ czuchnący.

Fætus, us, ein frucht/ ein junges. *Pol.* owoc/ płod. *Fætus, a, um*, schwanger. *P.* Cięzki/ brzemienny/ płodny.

¶ *Comp: Defætus*, & *Effætus*, Alt/ schwach/ krafftloß. *P.* stáry/ mdły/ chory.

Folium, ein blat. *P.* list/ kártá. ¶ *Comp: Trifolium*, klee. *P.* koniк. *Quinquefolium*, Tormentill. *P.* Tormentillá. *Millefolium*, garbe. *P.* krwáwnik.

Follis, ein blaßbalg. *P.* mieszek/ ktorym poddymáią/ Pęcherz. *Folliculus*, eine hülsen. *P.* plewá.

Fomes, Fomentum, vide Foueo.

Fons, ein flissender brun. *Pol.* zdroy/ zrzodło. *Fontanus*, brünnen. *P.* studzienny/ zdrowy.

Foras, hinaus. *Pol.* precz/ ná dwor. *Foris*, draussen. *Pol.* ná dworze.

Forceps, ein Zang. *P.* kleszcze.

Forda, æ, ein tragende Kue. *P.* cielna krowá.

Forem, Optat: & *Fore Infin:* sein. *P.* być.

¶ *Comp: Adfore*, da sein werden. *P.* przybyć. *Confore*, geschehen werden. *P.* stáć się. *Abfore*, nicht da sein werden. *P.* nie być. *Defore*, gebrechen werden. *P.* nie dostáć. *Profore*, nützlich sein werden. *P.* użytecznym być/ rátowáć.

Fores, ein Thür. *Pol.* drzwi/ wrotá.

Forfex, ein Schneiderschere. *P.* Nożyce.

Fori, orum, die schiffbühne. *P.* gánek wokręcie. *Foruli*, scheffelein/ da man bücher einsetzt. *Pol.* okiennice/ álbo száffki/ kedy ksiegi stawáią.

Forica, ein gemein profat. *Pol.* sekret álbo wychod pospolity. *Latrina*, ein eigen heußlein. *Pol.* własny álbo domowy sekret.

Forma, ein gestalt/ schönheit. P. kstalt/ twarz/ pieknośc/ vrodá. *Formosus*, hübsch. P. piekny/ vrodziwy.

¶ *Comp: Conformis*, gleichförmig. P. Jednáki/podobny. *Conformitas*, gleichformigkeit. Pol. Jednákość. *Deformis*, *Informis*, heßlich. Pol. ßpetny/ ßkárády. niekstaltowny/ niecudny. *Multiformis*, was mancherley gestalt hat. P. Rozmáity.

Formo, *as*, ich mache/ formiere/ gebe eine gestalt. P. Tworze/ formuie/ kstaltuie. *Formator*, ein Meister/ Vnterweiser. Pol. kstaltownik/ mistrz/ náuczyćiel. ¶ *Conformo*, ich mache gleich/ bequem. P. przyformuie/ przystosuie. *Deformo*, ich mache vngestalt. P. ßpácę/ ßkárádzę. *Informo*, ich vnterweise. Pol. náuczam. *Informatio*, vnterweisung. P. náuká/náuczánie/ ćwiczenie. *Reformo*, ich bringe wieder zur vorigen gestalt. P. do pirwßego kstaltu przywodzę/poprawiam. *Transformo*, ich gebe ein ander gestalt. P. przeczyniam/ odmieniam/ przemieniam. *Transformatio*, eine verenderung. P. odmiáná/ przemiáná/ przeczynienie/ przemienienie.

Formica. ein Ameiß. P mrowká. *Formicinus*, Ameissin. P. mrowczány.

Formido, *inis*, furcht. P. strách/ boiaźń. *Formidabilis*, erschrecklich. P. stráßny/ stráßliwy. *Formidolosus*, verzagt / furchtsam. P. boiázliwy/ lekliwy. *Formido*, *as*, & *Reformido*, ich fürchte. P. boię się/ lękam się.

Fornax, ein ofen. P. piec.

Fornix, ein gewelb/ schwibbogen. Pol. sklep. *Fornico*, *as*, ich welbe. P. zásklepiam.

Fornicor, *aris*, *in Biblijs legitur*, ich treib hurerey. P. porobstwá pátrzę/cudzołożę. *Fornicatio*, hurerey. P. kurestwo. *Fornicator*, ein hurer. P. kurwiarz.

Foro, *as*, ich bore Pol wiercę. *Foramen*, ein loch. P. dziurá *Foraminosus*, löcherig. P. dziuráwy. ¶ *Comp: Perforo*, ich durchbore. P. przewiercam/ przekalam.

Forsan, *Forsitan*, *Idem quod Fortè*, vielleicht/ vngefehr. Pol. podobno/ z tráfunku. *Fortaßis*, *Fortasse*, *Idem*. z przygody/ z przypadku.

Fortis,

Fortis, Manlich/ dapffer. *Pol.* Męzny/ dzielny. *Item*, starck. *Pol.* mocny. *Fortitudo*, manligkeit/ dapfferkeit. *Pol.* męstwo/ dzielność. *Fortifico*, ich stercke. *P.* posilam/ zmacniam.

Fortuna, das glück. *P.* szczęście/ przygodá. *Fortunæ, arum*, Hab/ güter. *P.* Bogáctwo/ dobrá/ máietność/ imienie. *Fortunatus*, glückselig. *P.* szczęśliwy. *Fortuitus*, zufellig. *P.* przygodny. *Fortuitò*, ohngefehr. *P.* z przygody. *Fortuno*, ich gebe glück. *P.* poszczęściam.

¶ *Infortunium*, ein unglück/ unfal. *Pol.* nieszczęście/ zła przygodá.

Forum, ein marckt. *Pol.* targ. *Item*, ein ort da man gericht helt. *Pol.* mieysce/ gdzie sądy bywáią. *Forensis*, was zu gericht gehöret. *P.* sądowny.

¶ *Comp: Circumforaneus*, gering/ gemein. *Pol.* lekki/ lichy/ podły/ lozny/ pospolity.

Fouea, ein grube. *P.* doł/ wądoł/ parsk.

Foueo, ich werme/ nehre/ erhalte. *P.* grzeię/ żywię/ wychowam. *Fouere oua*, brüten. *Pol.* násiedzieć. *Fomes, itis*, zunder. *P.* żagiew. *Item*, ein dürrer spon. *P.* wior suchy.

¶ *Comp: Confoueo, Refoueo, Idem cum simplici.*

F R.

Fraceo, & Fracesco, ich bin/ werde mürb/ faul. *Pol.* gniię/ więdnę/ gnuśnieię. *Fracidus*, mürb/ welck/ faul. *Pol.* kruchy/ miękki/ zwiedły/ zgniły/ gnuśny. *Fraces*, Oelhäfen. *P.* Oleiowe drożdże.

Fragum, ein Erdbeer. *Pol.* pozymkó. *In plur:* pozymki.

Fragor, aris, verb: Inusitata

¶ *Comp: Refragor*, ich widerstrebe. *P.* przeciwiam się. *Suffragor, aris*, ich stimme mit/ gebe einem meine stim. *P.* przyzwalam/ pomagam z kim/ głos ábo wotum swoie komu dáię. *Suffragium*, ein bewilligung/ stim. *P.* przyzwolenie/ głos/ wotum. *Suffrago, inis*, die hinderkniebüge/ an den vierfüssigen thieren. *P.* przegięcina zádnych nog/ zádnie koláno u zwierząt.

Fragro, as, ich rieche/ gebe ein geruch. *Pol.* wonieię/ woną

bawam. *Fragrantia*, ein geruch. *P.* wonność/ wonia.

Framea, ein gewehr/ schwerd. *P.* nieiáka broń/ miecz/ szablá.

Frango, ich breche/ mache mat. *P.* łamię/ osłábiam/ náwątlam. *Fragmen*, & *Fragmentum*, ein gebrochen stück. *P.* sztuká łamána/ kąsek/ odrobiná. *Fragor*, *oris*, ein gereusch/ geprassel. *P.* Trzask/ łom/ szum/ szmer. *Fragosus*, *Confragosus*, rauch/ scharff *Pol.* ostry/ łomisty. *Fragilis*, schwach/ blöd. *P.* mdły/ niemocny / sromięźliwy / wstydliwy. *Fragilitas*, schwacheit/ blödigkeit. *P.* mdłość/ krewkość.

¶ *Comp: Confringo*, ich zerbreche *Pol.* połámuię/ złámię/ podruzgam / pogruchotam. *Defringo*, ich breche ab. *P.* odłámuię. *Diffringo*, ich zerbreche in stücke. *P.* rozłámuię ná sztuki/ rozbieram. *Effringo*, ich breche auff. *P.* wyłámuię/ wybijam. *Infringo*, ich zerbreche. *P.* vłámuię/ wyćinam. *Perfringo*, ich durchbreche. *Pol.* przełámuię/ przebijam. *Præfringo*, ich breche vor. *P.* przed tym vłámuię. *Præfractus*, hart. *Pol.* Twárdy/ ćięszki. *Refringo*, ich breche wieder auff. *P.* odłámuię. *Refractorius*, hartneckig/ wiederspenstig. *Pol.* nieużyty/ vporny. *Suffringo*, ich brech ein wenig. *P.* podłámuię.

Frater, ein Bruder. *P.* Brát. *Fraterculus*, ein brüderlein. *Pol.* bráćiszek. *Fratria*, des bruders fraw. *P.* brátowa żoná/ iątrew. *Fraternus*, brüderlich. *P.* bráćki/ bráterski. *Fraternitas*, brüderschafft *P.* bráctwo/ bráterstwo.

Fraus, ein betrug. *Pol.* zdrádá. *Item*, ein schaden/ nachteil. *Pol.* szkodá/ vtrátá/ zełżywość. *Fraudulentus*, betrieglich. *P.* zdrádliwy. *Fraudo*, *as*, & *Defraudo*, ich betriege/ beraube. *P.* zdradzam/ oszukam/ pozbáwiam.

Fraxinus, ein Eschbaum. *Pol.* Jesion. *Fraxineus*, Eschin. *Pol.* Jesionowy.

Fremo, ich murre/ brülle/ brümme/ bebe. *P.* mruczę/ ryczę/ drżę. *Fremitus*, *us*, das murren/ brümmen. Mruczenie/ ryk/ drżenie/ zgrzytánie. *Fremebundus*, zornig/ vngedültig. *P.* ziádły/ niećierpliwy.

¶ *Comp: Infremo*, ich brümme vor zorn / beisse die zeene zusammen.

men. *Pol.* mrucże od gniewu/ zgrzitam żebámi.

Frendeo, ich knirre mit den zeenen. *P.* zgrzitam zebámi.

¶ *Comp: Infrendeo, Idem. Infrendis, & Nefrendis*, was noch nicht zeen hat/ jung. *P.* co teßcze zebow nie ma/ mlody.

Frenum, ein gebiß am zaum. *P.* wedźidlo. *Freno, as*, ich zeume/ halt hindersich. *P.* ouzdam/ powśćiagam.

¶ *Comp: Defreno, Effreno*, ich entzeume/ lasse loß. *Pol.* oduzdawam/ wolno pußczam. *Effrenus, & is*, vnbendig/ vngezemt/ wild. *P.* nieuḣámowány/ niezáwśćiagniony/ ßalony/ swowolny. *Refreno*, ich halt im zaum. *Pol.* powśćiagam/ zádzierżawam.

Frequens, stet/ offt/ viel/ vol. *Pol.* vstáwiczny/ czesty/ ćiżny/ pełny. *Frequentia*, ein menge. *P.* wielkość. *Frequenter*, offt. *P.* czesto. *Frequento, as*, ich gehe/ komme offt. *P.* czesto chodze/ czesto bywam.

Fretum, das Meer. *P.* Morze.

Fretus, a, um, Particip: vertrawend/ der zuuersicht. *Pol.* dufáiac/ spußczáiac sie.

Frico, ich kratze. *Pol.* drápie/ skrobam.

¶ *Comp: Confrico*, ich zerkratze. *P.* zdrápam/ śćieram. *Defrico*, ich kratze abe. *P.* zdrápuie/ rozdźieram. *Perfrico*, ich kratze durch *P.* przedrápuie/ przećieram. *Refrico*, ich kratze wieder auff. *Pol.* znowu drápie/ odnawiam.

Frigeo, & Frigesco, ich bin kalt/ mich frewert. *Pol.* źiebnie/ zimno mi. *Metaph:* ich bin träg/ nachlessig. *P.* Jestem gnuśny/ leniwy/ nieochotny. *Frigus, oris*, kelt. *P.* mroz/ zimno. *Frigidus*, kalt/ träg/ faul. *P.* źimny/ leniwy/ gnuśny/ nieochotny.

¶ *Comp: Refrigeo, Refrigesco*, ich erkelte wieder. *P.* znowu źiebnie/ márznie/ stydnie. *Refrigero*, ich küle/ erquicke. *P.* ochładzam/ okrzeżwiam/ okrzepiam. *Refrigerium*, ein ergetzung/ erlabung. *P.* ochłodá/ pokrzeżwienie.

Fringilla, ein Finck. *P.* źiebá.

Frigo, is, ich pregele/ backe/ brate. *P.* smáże/ piekę. *Frixus*, gepregelt/ geschmoltzen. *P.* smáżony.

Frio, as, ich zerreibe. *Pol.* trę/ rozćieram. *Friabilis*, was sich

reiben leſt. P. kruchy / co ſie łatwie da rozetrzeć.

Frivolus, liederlich / ſchlecht / vnnütz. P. lekki / podły / proſty / niczemny.

Frons, tis, die ſtirne. *Pol.* czoło. *Metaph:* ſcham. P. wſtyd / ſromiezliwość. *Fronto, onis*, der eine breite ſtirne hat. P. ktory wielkie á przeſtworne ma czoło. *Frontoſus*, großſtirnig. *Pol.* czołkiſty / czołowáty.

¶ *Comp: Bifrons*, zweyſtirnig. P. o dwu czelech. *Effrons*, vnuerſchampt. *Pol.* niewſtydliwy / nieſromiezliwy.

Frons, dis, ein zweig mit grünem laub. *Pol.* gáłąź z liśćiem. *Frondoſus*, voller zweigen. *Pol.* gáłęziſty. *Frondeo*, ich grüne. P. zieleniam ſie. *Frondeſco*, ich fange an zu grünen. *Pol.* kczę / pukam ſie. *Frondator*, einer der die zweig abhewet. P. ktory gáłęzi obćina.

¶ *Comp: Defrondo*, ich hawe od breche die zweige mit dem laub abe. P. odcinam / álbo odłámuie gáłęzi álbo liśćie.

Frumentum, Korn / getreid. P. żyto / zboże. *Frumentaceus*, das von korn iſt. P. żytny. *Frumentarius*, zum getreide gehörig. P. żytny / ku zbożu náleżący. *Frumentor, aris*, ich handele mit getreide / oder ſamle getreide. *Pol.* hándluię / przekupuię żytem / álbo zbieram / zgromadzam zboże.

Fruor eris, ich genieß. P. vżywam / żywę. *Fructus, us*, ein frucht / genieß. P. owoc / pożytek. *Fructuoſus*, *Fructificus*, fruchtbar. *Pol.* pożyteczny / vrodzayny. *Frugis*, *Genit: à Frux inuſit:* allerley frucht. P. wszelákie zboże álbo vrodzay. *Frugi Indeclinab:* nütz / gut. *Pol.* vżyteczny / dobry *Frugalis*, meſſig. P. mierny / obeẜły. *Frugalitas*, meſsigkeit. P. miernosć.

Fruſtro, as, & *Fruſtror, aris*, ich betriege. P. omylam.

Fruſtra, vergebens. P. prozno / dármo.

Fruſtum, ein ſtück. P. ẜtuká / kęs. *Fruſtatim*, ſtückweiſe. *Pol.* wkęſy / w ẜtuki. *Fruſtulentus*, voller ſtück. *Pol.* pelny ẜtuczek / álbo kąſkow.

Frutex, eine ſtaude. P. kierz / krzak / krzaczek / płonká. *Frutetum*, ein geſteud / geſtreuch. P. krzewiná.

krzewiná. *Fruticosus*, voll gesteud. *P.* pełny krzewiny. *Fruticesco*, ich kriege viel junge schossen. *Pol.* wiele gałązek álbo sośzykow wypuszczam / rozrastam się. *Frutico*, *as*, & *Fruticor*, *aris*, *Idem*.

F V.

Fucus, ein Hummel. *P.* Trąd/ czerw/ niepożyteczna pszczołá. *Item*, der weiber angestrichene farb. *Pol.* fárbá/ ktorą się białe głowy fárbuią. *Metaph:* ein betrug. *P.* zdrádá/ chytrość. *Fucosus*, gefelschet. *Pol.* fałszywy/ nieszczyry/ niepráwy/ zmyślony/ zdrádliwy. *Fuco*, *as*, ich ferbe/ streiche an. *Pol.* przyfárbuię / przypráwiam.

Fugito, ich fliehe/ meide. *Pol.* vćiekam / chronię się / wáruię się/ strzegę się. *Fuga*, eine flucht. *Pol.* vćieczká. *Fugo*, *as*, ich iage/ lauffe nach. *Pol.* gonię. *Fugax*, flüchtig. *P.* pierzchliwy. *Metaph:* vnbestendig/ nicht wehrhafftig. *P.* niestáteczny/ nietrwáły. *Fugitivus*, ein verlauffener. *P.* zbieg. ¶ *Comp:* *Aufugio*, ich lauff darvon. *P.* vćiekam/ ydę precz. *Confugio*,

fugio, *Perfugio*, *Refugio*, ich suche zuflucht. *P.* vćiekam się / vdam się. *Confugium*, *Perfugium*, *Refugium*, eine zuflucht / schutz / schirm. *P.* vćieczká/ szczyt/ obroná. *Diffugio*, ich fliehe von einander. *P.* rozbiegam się/ rozchodzę się. *Effugio*, ich entfliehe/ vermeide. *P.* wymikam się/ vchraniam się. *Effugiū*, ein außflucht/ entschüldigung. *Pol.* vćieczenie/ vtrunienie / wymowká. *Profugio*, ich lauffe weg. *P.* vćiekam precz. *Profugus*, einer der entlauffen ist. *P.* zbieg. *Subterfugio*, ich wegere mich/ vermeide. *P.* schraniam się. *Transfugio*, ich lauff an ein andern ort. *Pol.* poućiekam/ z iednego mieyscá ná drugie vćiekam. *Transfuga*, ein abtrünniger/ flüchtiger. *P.* Lázeká.

Fulcio, & *Comp:* *Suffulcio*, ich vnterstütze. *P.* podpiram / podstáwiam. *Fulcimen*, *Fulcimentum*, *Fulcrum*, eine stütze. *Pol.* podporá.

Fulgeo, ich leuchte/ scheine. *P.* łszczę się / świecę się/ łyskam się. *Fulgor*, ein glantz. *P.* Jásność. *Fulgidus*, liecht/ hell. *P.* Jásny/ świetny. *Fulgur*, *Fulgetrum*,

der

der blitz/ das wetterleuchten. *P.* lyskánie/ lyskáwicá. *Fulgurat*, es blitzet. *P.* lyska się.

¶ *Comp: Affulgeo*, ich leuchte herzu/ ich erzeige mich. *P.* przyswiecam/ okázuię się. *Effulgeo*, ich schein herfür. *P.* wyiaśniam się. *Refulgeo*, ich scheine oder leuchte wieder. *P.* wyiáśniam się z nowu.

Fulica, *æ*, ein Wasserhun. *P.* Łyską.

Fuligo, *inis*, Ruß/ Kinrauch. *P.* Sádzá. *Fuliginosus*, Rußig/ reucherig *P.* czarny/ okopćiáły.

Fullo, *onis*, ein bleicher / walcker/ der die kleider seubert. *Pol.* wálkarz / blecharz/ co száty wychędoży. *Fullonia*, die walcker kunst/ oder ein walckmühl. *Pol.* wálkárska náuká/ álbo wálkownia.

Fulmen, der Donnerkeil. *Pol.* Piorun/ grom. *Fulminat*, es schlecht. *Pol.* Trzáska/ piorun bije. *Fulmino*, ich schlage mit dem stral. *P.* gromem/ álbo piorunem biię.

Fuluus, golfgelb/ dunckelrot/ leberfarb. *P.* gorącożołty/ ćiemnoczerwony/ ćiśáwy.

Fumus, Rauch. *P.* Dym. *Fumosus*, *Fumidus*, Rauchig / bereuchert. *P.* dymny/ okopćiáły. *Fumo*, *as*, ich rauche. *Pol.* kopcę się. *Fumigo*, *as*, ich reuchere. *P.* poddymiam/ przykopćiam/ wędzę.

¶ *Comp: Infumo*, *as*, ich reuchere *P.* okopćiam/ wędzę. *Infumibulum*, ein Schurstein/ rauchloch. *P.* komin/ dymnicá.

Funda, ein Schleuder. *P.* procá. *Item*, ein wurffgarn. *Pol.* śiepna śieć.

Fundo, *as*, ich gründe/ festige. *Pol.* funduię/ gruntuię/ zákłádam. *Fundamentum*, ein grundfest. *P.* grunt/ fundáment.

Fundo, *is*, ich giesse. *Pol.* leię. *Fusor*, ein giesser. *Pol.* ktory co leye/ konwisar. *Fusilis*, was gegossen ist/ oder was sich giessen lest. *P.* lány/ álbo co się da lać.

¶ *Comp: Affundo*, ich giesse zu. *Pol.* przylewam. *Confundo*, ich giesse zusamen / vermische/ verwirre/ mache zu schanden. *Pol.* zlewam / zmieszam/ záwikłam/ záśromawam/ pohańbiam. *Confusio*, eine vermischung/ schand. *P.* zámieszánie/śromotá/ háńbá.

Circumfundo, ich vmbgiesse. P. oblewam. Diffundo, ich giesse hin vnd wieder/ ich breite aus. Pol. Rozlewam/rozßerzam. Effundo, ich giesse aus/ verschütte. P. wylewam. Infundo, ich giesse ein/ schencke ein. P. wlewam/ nálewam. Infundibulum, ein triechter. P. Liey. Offundo, ich begiesse/ verdunckele. P. oblewam/ záćmiam/ zásłepiam. Perfundo, ich durchgiesse/ beschütte. Pol. oblewam. Profundo, ich giesse aus. P. wylewam. Profusus, vberflüssig. P. okfity/ zbytny. Suffundo, ich giesse vnter/ begiesse. P. podlewam/przylewam Transfundo, ich giesse aus einem geschir ins ander. P. przelewam/ ziednego státku w drugi.

Fundum, der boden in einem holen ding. Pol. Dno/ grunt. Funditus, aus dem grundt. P. z gruntu, do szczątu.

¶ Comp: Profundus, tieff. Pol. gleboki. Profunditas, die tieffe. P. glebokość. Refundus, seicht. P. miálki. Refunditas, die seichte. P. miálkość.

Fundus, i, ein gelegener grunt/ feld/gut. P. máietność/ imienie.

Fungor, eris, ich verwalte. P. spráwuię. Functio, ein ampt. P. vrząd/ służbá.

¶ Defungor, ich verrichte mein ampt biß zum end/ oder sage mein dienst auff. P. Dokonam vrząd moy/ álbo wypowiedam służbe. Item, ich sterbe, P. vmierám. Defunctus, tod/ gestorben. P. vmárły/ nieboszczik. Perfungor, Idem. Perfunctorius, adiect: & Perfunctoriè, was man nicht fleissig thut/sondern geschwind/ damit man bald dauon komme/ oben hin/ liederlich. P. co kto nie pilnie czyni/ále prętko/ żeby tym rychley pozbył/ ledá iáko/ nieczemnie/ nierządnie.

Fungus, i, ein Schwam. Pol. Bedlek. Metaph: voll/ vnuerstendig. Pol. niedowćipny/ nierozumny. Fungus suillus, ein Reitzken. P. Rydz. Fungus lacteus, ein pfifferling. P. Chrząszcz. Fungus betulaceus, ein fliegenschwam. P. muchoswadék. Fungosus, löcherig/ oder hol wie ein schwam. P. Rzadki/ dziuráwy/ iákoby gębká.

Funis, ein Seil/strick/schnur. Pol. powroz/ sznurá. Funarius,

62

aliàs *Restio*, ein Seiler / Reiffschleger. *P.* powroznik.

Funus, eris, ein Leich. *P.* Trup / ćiáło / vmárły / pogrzeb. *Funereus, & Funebris*, was zur Leich gehöret. *Pol.* pogrzebny / żáłobny. *Funestus*, tödlich / kleglich / jämmerlich. *Pol.* śmiertelny / żáłobny / miserny / smutny. *Funesto*, ich beflecke / verunreinige. *P.* zárażam / zápowietrzam.

Fur, ein dieb. *P.* złodziey. *Furax*, diebisch. *P.* złodzieyski. *Furacitas*, dieberey. *P.* krádźieſtwo. *Furor, aris, & Suffuror*, ich stele. *P.* krádnę / przykradam. *Furtū*, ein diebstal / ehebruch. *Pol.* złodźieſtwo / cudzołoſtwo. *Furtiuus*, gestolen / heimlich. *P.* krádźiony / ćichy / tájemny. *Furtim*, heimlicher weise. *P.* po ćichu / tájemnie.

Furcæ, eine furcke / gabel. *Pol.* Rozsochá / widły. *Furcifer*, ein böser mensch / galgenvogel. *Pol.* Niecnotá / obieś / wyśielec / Szubienicá / Szubienicznik.

Furfur, kleyen. *P.* otręby. *Furfureus*, von kleyen gemacht. *Pol.* otrębny. *Furfurosus*, voller kleyen. *P.* pełny otrąb.

Furo, is, ich wüte / tobe. *P.* Szaleię / wśćiekam śię. *Furor, oris*, vnsinnigkeit. *Pol.* Száleńſtwo / wśćiekliwość. *Furiosus*, vnsinnig / rasend. *P.* Száleny / wśćiekły / wśćiekliwy. *Furibundus*, gleich als wütende. *Pol.* yákoby száleny. *Furia, arum*, Teuffelsbreute. *P.* Jedze.

Furnus, ein Backofen. *P.* chlebowy piec. *Furnaria*, das beckerhandwerck. *P.* piekárſtwo.

¶ *Comp: Infurnibulum*, ein brotschüssel / beckerschauffel. *Pol.* łopátá chlebowa / álbo piekárſka. *Præfurnium*, das Ofen loch. *P.* Czeluśćie.

Furuus, dunckelschwartz. *Pol.* ćiemnoczarny / ćiemny / czarny / okopćiały.

Fuscina, ein Fischergabel mit drey zancken. *P.* widły rybitwſkie o trzech zębiech.

Fuscus, Braunschwartz. *Pol.* Ciemnogniády / śmiády.

Fusus, i, ein spindel. *P.* wrzećiono.

Fustis, is, ein steck. *Pol.* pálicá / łaſká / kij. *Fustio, as*, ich schlahe mit stecken. *P.* dáię komu kijem / wzbieram kogo.

Futio, is, & Compos: Effutio, ich

ich schwetze/ plappere. P. wypowiedam/ wyßwiegacă/ klekocę: *Futilis*, ein weſcher/ plapperer. *Pol.* ßwiegot/ klegot/ wielomowny/ nieczemny. *Futilitas*, schwetzhafftigkeit. *P.* wielomowność/ niestáteczność.

Futo, as, verb: obsolet.

¶ *Comp: Confuto, & Refuto*, ich schelte/ verwerffe/ wiederlege. *P.* gánię/ odrzucam/ odpor dawam/ zbijam/ przegadam. *Confutatio, Refutatio*, ein wiederlegung. *P.* odpor/ przegadánie/ przedispu-towánie.

INCIPIENTIA à *G.*

G A.

G*Abata*, ein Schüſſel. *Pol.* Miſá/ krzinow.

Galbula, vide Galgulus.

Galea, ein helm. *P.* helm/ przyłbicá. *Galeatus*, der ein helm auff hat. *P.* ktory przyłbicę nośi.

Galerita, ein Heubellerch. *Pol.* Dźiurladká.

Galerus, ein Hut/ Paret. *Pol.* Czapká/ Bieret. *Item*, angemachet haar. *P.* przyprawione włosy/ przyprawki. *Gal-*

Galgulus, ein Goldamitter. *P.* Trznadl.

Gallia, Franckreich. *P.* Fráncia/ Fráncuſka ziemiá. *Gallicus*, Frantzösisch. *P.* Fráncuski. *Gallicus morbus*, die Frantzosen. *Pol.* Fráncá. *Gallus*, ein Frantzos. *P.* Fráncuz.

Gallus, i, ein han. *P.* kur. *Gallina*, eine henn. *P.* kokoß. *Gallinaceus*, was von hünern ist. *Pol.* kurowy/ kokoßy. *Gallinarium*, ein hünerhauß. *P.* kurnik. *Gallicinium*, das hanenkreen. *P.* pienie kur.

Ganeum, ein hurenhaus. *P.* zámtus/ kurewski dom. *Ganeo, onis*, ein Hurenjeger. *P.* kurwiarz.

Gangrena, Faul oder wild fleisch *Pol.* zgniłe/ odretwiáłe/ dźikie mięso.

Gannio, ich schrey wie ein fuchs. *P.* ßczekam/ táko lißká.

¶ *Comp: Oggannio*, ich belle wider. *Pol.* odmrukam/ odmárkotam/ odßczekawam.

Gargarizo, ich gurgele. *P* glegotam/ charcham. *Gargarismus*, das gurgeln/ oder gurgelwaſſer. *P.* glegotánie/ álbo wodká do wymywánia vst.

Carrio, is, ich ſchwetze / plaudere. *P.* ßwiegoce / ládá co mowie / ßczebiece. *Garrulus*, ein ſchwetzer. *Pol.* ßczebiotká. *Item*, ein heher. *P.* Sowá / ſoyká. *Garrulitas*, ſchwetzhafftigkeit. *Pol.* ßczebietliwość / wielomowność.

Garum, Fiſchſuppen / Lacken. *P.* Rybna polewká / ſálßá / roſſol.

Gaudeo, ich frewe mich. *P.* weſele ſie / ráduie ſie. *Gaudium*, freude / wonne. *Pol.* weſele / rádość.

Gauia, æ, ein Kibitz *P.* czayká.

Gauſapa, & Gauſape, ein kotz. *P.* koc / guntá.

Gaza, ein ſchatz. *P.* ſkarb. *Gazophylacium*, ein ſchatzkammer. *P.* ſkarbnicá.

G E.

Gehenna, ein Racker kule nicht weit von der ſtadt Hieruſalem. *Pol.* Mieyſce niektore przed Hieruſalem / kedy ſcierwy y wßelákie nieczyſtości wywożono. *Metaph:* der ort der verdampten / helliſch pein oder fewr. *P.* mieyſce potepionych / meká piekielna / ogien piekielny.

Gelu, kelt / froſt. *Pol.* mroz / zimno.

zimno. *Gelidus*, kalt. *P.* zimny / mrożny. *Gelo, Gelaſco, Congelo, Congelaſco*, ich gefriere. *Pol.* márzne / zámarzam.

Gemini, orum, Zwilling. *Pol.* Bliznietá / Bliznkowie. *Geminus, a, um*, zwifach / duppelt. *P.* dwoyáki / dwoiſty. *Gemino, as, Congemino*, ich duppele. *P.* dwoiáko álbo ſowito czynie.

Gemma, ein knopff an einem bawm oder weinſtock. *P.* pączek ná drzewie álbo ná winney máćice. *Item*, ein perlen. *P.* perká. *Gemmatus*, mit perlen beſetzt. *P.* perkámi oſádzony.

Gemo, is, ich ſeufftze. *P.* wzdycham. *Gemitus, us*, das ſeufftzen. *P.* wzdychánie.

Gena, ein wangen. *P.* policzek / álbo Jágodá.

Gener, ein Eydam / Tochterman. *P.* zieć. *Progener*, ein kinds tochterman. *Pol.* mąż wnuczki moiey.

Genero, ich zeuge / gebier. *Pol.* płodze / rodze. *Generatio*, ein geberung / geſchlecht. *P.* Rodzenie / Rod / Rodzay / pokolenie. *Genus, eris*, ein geſchlecht / herkommen. *Pol.* Rodzay / pokolenie /

nie/dom/rodzina. *Item*, ein gattung. *P.* rodzay.

¶ *Hinc Composita*, *Omnigenus*, Allerley. *Pol.* wszelaki. *Multigenus*, vielerley. *P.* Rozmáity. *Alienigena*, ein frembdling. *Pol.* obcy/cudzy/cudzoziemiec. *Indigena*, ein einlendischer/ hiehiescher *P.* Rodowic/ náßiniec.

Generosus, Edel/ wolgeboren. *P.* Slachetny/urodzony/urodziwy. *Generositas*, Edele art. *Pol.* ßlachectwo / cnotá. *Generalis*, gemein. *P.* pospolity/ powßechny/ głowny.

¶ *Comp: Degenero*, ich schlage aus der art. *Pol.* odradzam sie. *Degener*, vnartig. *Pol.* odrodek/ wyrodek. *Ingenero*, ich gebere an. *Pol.* wradzam/ przyradzam sie. *Progenero*, ich zeuge/ vermehre das geschlecht. *P.* Rodze/ przymnażam rodzáyu. *Progenies*, ein geschlecht. *Pol.* Rodzay/ pokolenie. *Regenero*, ich gebere wieder. *P.* odradzam/ znowu rodze. *Regeneratio*, wiedergeburt. *P.* odrodzenie/ odnowienie.

Genius, der Gott der geburt/ oder ein Engel/ Geist. *Pol.* Bog rodzenia/ Duch/ álbo Anyol. *Genialis*, zu der natur gehörig. *Pol.* przyrodzony/ przyrodzeniu náleżacy.

Gens, ein volck/ geschlecht. *P.* lud/ rodzay/pokolenie. *Gentilis*, was eines geschlechts od volcks ist. *P.* Jednego rodzáiu álbo pokolenia. *Gentes in plur: & Gentiles*, die Heiden. *Pol.* pogáni. *Gentilitius*, das zu einem geschlecht gehöret. *Pol.* Rodzáiowi niektoremu náleżacy.

Gentiana, Entzian. *P.* goriczká.

Genu, ein knie. *P.* koláno. *Geniculū*, der knot an einem halm. *P.* kolánko / członek/ guzik/ sączek we zdźble. *Geniculor*, *aris*, ich beige die knie / neige mich. *P.* klániam sie/ bije czołem.

Genuinus, natürlich/eigen/angeboren. *P.* przyrodzony/ własny/ przyrodny.

Germania, Teutschland. *Pol.* Niemiecka ziemiá. *Germanus*, ein Teutscher. *P.* Niemiec. *Item*, natürlich/ leiblich. *P.* rodzony.

Germen, *inis*, ein zweig. *P.* gáłąská/roßczká/látorośká. *Germino*, ich grüne/ sprosse herfür. *P.* wschodze/ pußczam sie.

¶ *Congermino*, ich wachse zusamen.

men. P. przyrastam/ zrastam się. *Progermino*, ich wachs herfür. P. wyrastam.

Gero, ich trage/ verwalte. P. nioſę/ ſpráwuię vrząd. *Gerulus*, ein Treger. P. Nośćiel/ Dragarz. *Gerula*, eine Bäre. P. Nośidło. *Gesto, as*, ich trage stets. P. vſtáwicznie noßę. *Gesta, orũ*, *seu Res gestæ*, geſchichten/Manliche thaten. P. Dźieie/Ricerſkie spráwy. *Gestus, us*, geberde. P. obyczay/ postáwá.

¶ *Hinc Gesticulor, aris*, ich habe/ treibe ſeltzame geberden. P. pochutnawam/ poruchawã/ igráie/ kunßtuie. *Gesticulator*, ein gauckler. P. kuglarz. *Gestio, is*, ich frewe mich. P. weſelę ſię/ rádbym.

¶ *Comp: Aggero*, ich trage zu. P. przynoßę/zgromadzam. *Congero*, ich trage zuſamen. P. zgromadzam/ noßę ná gromadę. *Congeries*, ein hauffe. P. gromádá/ kupá. *Digero*, ich bringe/ zerſetze in ein ordnũg. P. porządnie co rozstáwiam. *Item*, ich däwe. P. Trawię. *Digestio*, die däwung. P. trawienie. *Egero*, ich trage aus/ ich thu meine notturfft. P. wynoßę/ czynię ſobie wczas/wyproznam się *Egestio*, außwerffung/ reinigung. P. wyproznienie/ wyczyśćienie. *Ingero*, ich stoſſe hinein/ dringe ein/ ich eſſe. *Pol.* wnoßę/ wćiſkam/ yem. *Regero*, ich bringe wieder. P. wrácam: *Item*, ich kotze/ſpeye P. bluię/ wrácam. *Suggero*, ich reiche dar/gebe ein/ helffe gedencken. *Pol.* dodawam/ nátchnę/ przypominam/przywodzę ná pámieć. *Suggestus*, & *Suggestũ*, ein kantzel/predigſtul. P. kázálnicá.

Gerræ, arum, geflochtene körbe/ hurden/ ſchantzkörbe. P. plećione koße/ ßáńce. *Item*, vnnütze geſchwetz. P. mátáctwo/mátániná. *Cerro, onis*, ein weſcher/ plapperer. P. ßwiegot/mátácz.

¶ *Comp: Congerrones*, ſchwetzgeſellen. P. Towárzyße.

Gesto, Cestio, etc. vide Gero.

G I.

Gibbus, i, Gibber, eris, ein Hoker/ Puckel. P. garb/ guz. *Gibbosus*, pucklicht. P. gárbáty.

Gigas, antis, ein Ryß/ heun. P. Stoliman/ ſtwolin/ obrzym.

Gigno, ich zeuge/ gebier. *Pol.* Rodzę/

Rodze. *Genitor*, ein Vater. *Pol.* Rodziciel/ Ociec. *Genitrix*, ein Mutter. *P.* Rodzicielká/ mátká *Genitalis*, was zum geberen gehöret. *P.* ku rodzeniu należący.

¶ *Comp: Ingigno*, ich gebere ein. *P.* przyradzam się. *Ingenium*, ein art/ oder verstandt. *Pol.* przyrodzenie/ álbo rozum/ dowcip. *Ingeniosus*, verstendig/ sinreich. *P.* Rozumny/ dowcipny/ mądry. *Ingenuus*, frey geboren/ auffrichtig/ ehrlich. *P.* świebodny/ státeczny/ poczciwy. *Ingenuitas*, angeborne freyheit/ freymütigkeit. *P.* świebodá/ poczciwość. *Progigno*, ich gebiere/ bringe herfür. *P.* rodzę. *Progenies*, ein geschlecht/ kinder. *P.* Národ/ płod/ dzieci/ potomstwo.

Gilvus, faal/ wachsgelb. *Pol.* śniády/ płowy/ spłowiáły.

Gingiva, zaanfleisch. *P.* dziasłá.

Gingrio, ich schnadere wie ein ganß. *P.* gęgam.

Girgillus, ein haspel. *P.* wijádło/ motowidło.

G L.

Glaber, glat/ kal/ *Pol.* śliski/ gládki/ goły.

Glacies,

Glacies, Eyß. *P.* Lod. *Glacialis*, Eisig. *P.* Lodowy/ zymny.

Gladius, ein schwert. *P.* miecz.

Gladiator, ein fechter. *Pol.* Szermierz. *Gladiatorius*, was zum schwerdtfechten gehöret. *P.* Szermierski. *Gladior, aris, Digladior*, ich streite/ fechte. *P.* walczę/ biję się/ ydę zá łeb/ szermuię. *Item*, ich zancke. *P.* swarzę się.

Glans, ein Eichel. *Pol.* żołądź. *Item*, ein kugel/ büchsenstein. *P.* kulá. *Glandula. dim:* Schweinsdrüsen/ Finnen. *P.* węgri/ zołzi. *Glandulosus*, geschwollen/ voller drüsen. *Pol.* opuchły/ nádęty/ węgrowáty.

Glarea, kiß/ gruß/ grobkornig sand. *Pol.* drzastwo/ dziárstwo/ grubi á kámienisty piasek. *Glareosus*, kiesig. *P.* drzastwisty/ piasczysty/ kámienisty.

Glaucus, graw/ eysenfarb/ katzenaugig. *Pol.* śiwy/ bláwy/ bláski/ modráwy. *Glaucoma*, ein gebrechen des Auges/ der stern. *Pol.* gdy oko białkiem zaydzie.

Gleba, ein Erdkloß. *P.* Szkibá/ Brelá/ Grudá. *Glebosus*, voller

voller Erdknollen. P. Brelisty/ grudzisty.

Glis, gliris, ein Murmelthier/ oder Ratze. *Pol*. popielicá/ álbo szczurek.

Glisco, ich wachse/ neme zu. P. roste/ mnoże się.

Globus, eine Kugel. *Pol*. kulá/ gałká. *Globosus*, rund. P. okrągły. *Globo, as, & Conglobo*, ich rolle zusamen/ mache rund. *Pol*. zwijam/ zgromadzam.

Glocio, & Glocito, ich gatze/ gluggere/ wie ein hen. P. gdacze.

Glomus, i, ein klewel faden. P. kłąb/ kłębek nici. *Glomero, & Comp: Agglomero, Conglomero*, ich winde auff ein klewel/ ich hauffe zusamen. *Pol*. zwijam ná kłebek/ zgromadzam.

Gloria, Lob/ ehr/ preiß. *Pol*. Cześć/ chwałá/ sławá. *Gloriosus*, herrlich/rühmlich. P. zacny/ sławny/chwalebny. *Item*, ruhmretig. P. bużny/ butny/ chelpliwy. *Inglorius*, vnachtbar. P. niesławny/ niezacny. *Glorior, aris*, ich rühme mich. *Pol*. chelpię się/ bucę się/ chlubię się. *Gloriabundus*, Ruhmsüchtig. *Pol*. Butny/ pyszny. *Gloriatio*, rühmung ruhm.

ruhm. P. chłubá/ butá/pychá.

Glos, des Mannes schwester/ geschwey/ Schwegerin. P. mężowa siostrá/ żełw/ żełwicá.

Glubo, is, & Deglubo, ich schele/schinde/streiffe. P. obłupiam/ odzieram.

Gluma, eine kornhülse. P. plewá.

Gluten, & Glutinum, Leim. P. klij. *Glutinosus*, leimig. P. klijowáty. *Glutino*, ich leime. *Pol*. sklijã/ spáyam/ lutuję. *Glutinator*, ein Buchbinder/ der papier pappet. *Pol*. Introligator/ co księgi álbo pápir w wiąże.

¶ *Comp: Agglutino, Conglutino*, ich leime zusammen. P. przyklijam/ sádzam/ spayam wespołek. *Deglutino, Reglutino*, ich reisse ab/ löse auff. P. rozlutuję/ rozbieram.

Glutio, is, & Deglutio, ich verschlinge. P. połykam. *Gluto, onis*, ein freßhals. P. żárłok.

G N.

Gnarus, wissend/ erfahren. P. wiádomy/ świádomy/ biegły.

¶ *Comp: Ignarus*, vnwissend/ vnerfahren. *Pol*. niewiádomy/ nieumieję

nieumiietny / nieuk/ prostak/ biernat.

Gnauus, schnell / endlich/ fleissig. *P.* predki/ ochotny / raczy/ ptiny.

¶ *Comp: Ignauus*, faul/ träg/ nachlessig. *P.* leniwy/ gnuśny/ zgnily/ niedbáty. *Ignauia*, faulheit. *P.* lenistwo/ gnuśność.

Gnoro, verb: inusit: Eius Comp: Ignoro, ich weis nicht/ kan nicht. *P.* niewiem/ nie vmiem. *Ignorantia*, vnwissenheit. *P.* niewiádomość/ nieumieietność.

G O.

Goßipium, Baumwol. *P.* Báwelná. *Goßipinus*, Baumwollen/ Barchent. *P.* Báwelniány/ Bárchánowy.

G R.

Grabatus, ein lotterbet. *P.* lożko/ pościel/ piernat.

Gracilis, dün/ schwangk. *Pol.* cienki/ subtilny. *Gracilitas*, dünnigkeit. *P.* cienkość/ subtilność.

Graculus, ein Heher/ Hetzel/ oder Dale. *P.* Soyá/ Sroká/ álbo kawká.

Gradior, ich gehe. *P.* Ide/ chodze.

dze. *Gradus, us*, ein stuffe/ treppe/ gang/ glied. *Pol.* Stopień/ wschod/ krok/ chod/ członek pokolenia. *Gradarius*, ein Zeltroß. *P.* Jnochodnik. *Gressus, us*, ein gang. *Pol.* chod. *Gradatim*, gemechlich/ ordentlich. *P.* po lekku/ po woli/ po trosze/ co dáley to wiecey.

¶ *Comp: Aggredior*, ich greiffe an/ falle an/ fange an. *P.* poymuie / nápádam kogo/ poczynam/ przystepuie. *Congredior*, ich gehe zusamen/ streite. *P.* schodze sie/ potykam sie. *Congressus, us*, ein versamlung/ streit. *Pol.* zeście / potyczká / potykánie. *Digredior*, ich gehe weg. *Pol.* odchodze/ odstepuie. *Digressus*, & *Digreßio*, ein abscheid. *P.* odeście/ odstapienie. *Egredior*, ich gehe hinaus. *P.* wychodze. *Egressus*, ein außgang. *P.* wyście. *Ingredior*, ich gehe hinein/ ich tret herein. *P.* wchodze/ wstepuie. *Ingressus, us*, ein eingang. *Pol.* weście. *Progredior*, ich gehe fort. *P.* postepuie. *Progressus, us, Progreßio*, ein fortgang/ zunemung *P.* postepek/ wzrost. *Prætergredior*, ich gehe fürüber. *P.* miiam/

imo chodze. *Regredior*, ich kere wieder. P. wracam się. *Transgredior*, ich gehe hinüber / vbertrete. P. przechodze / przestepuię / przewiniam się.

Græcia, Griechenland. P. Grecia / grecka ziemia. *Græcus*, ein Griech. *Pol.* Grek. *Græcisso*, ich halt mich wie ein griech. P. obyczáiow greckich náśláduię. *Græcor, aris*, ich schlemme / demme. *Pol.* biesiáduię / buiam / hucze / roskoszy płodze.

Gralla, æ, ein stelze. P. stoltec / stolek / soszká. *Grallator*, der auff stelzen geht / oder der weit schreitet. P. ktory ná stolcách chodzi / álbo ktory wielki krok ma / szeroko stapa.

Gramen, Graß. *Pol.* Trawá. *Gramineus*, was von graß ist. P. Trawny. *Graminosus*, vol grases. P. Trawisty / pelny trawy.

Grandis, e, Groß / hoch. *Pol.* wielki / wysoki / známienity. *Grandiusculus*, zimlich groß. P. niemáły / podrosły.

¶ *Comp: Grandævus*, Alt / eines hohen alters. *Pol.* stáry / letny. *Grandiloquus*, prechtig in worten. P. Spántálomowny. *Grandiloquentia*,

prechtigkeit in worten. P. spántálomowność.

Grando, inis, hagel. *Pol.* grad. *Item*, eine Finne. *Pol.* węgrá. *Grandinosus*, finnig. P. węgrowáty. *Grandinat*, es hagelt. P. grad ydzie / grad páda.

Granum, ein korn. P. ziárno. *Granosus*, kornig. ziarnisty / rzeźisty. *Granarium*, ein kornboden / speicher. *Pol.* przetr / gdzie żyto syputa / spichlerz.

Grassor, aris, ich wüte / nehme vberhand. P. wściekam się / okrućienstwo przewodze / gore bierze. *Grassator*, ein Strassenreuber. *Pol.* zboycá / wydziercá / morderz.

Grates, plur: danckſagung. P. dzięki / dziękowánie.

Gratia, danck / liebe / gunst. P. dzięká / dziękowánie / miłość / przyiazń / łáská / chęć. *Item*, lieblichkeit. P. wdzięczność. *Gratus*, danckbar / lieb / angenem. *Pol.* wdzięczny / miły / wzięty / przyiemny. *Gratis*, vmbsonst. *Pol.* dármo / z łáski. *Gratitudo*, danckbarkeit. P. wdzięczność. *Gratiosus*, lieb / wert. *Pol.* miły / wdzięczny. *Gratuitus*, vnuerdienet / vnuer-

vnverschuldet. P. dáremny/ nie-zásłużony. *Gratuitò*, vmbsonst. P. dáremnie/ z łáski.

Grator, aris, ich dancke/ frolocke. Pol. dziekuię/ weselę się. *Gratificor*, ich thu ein dienst. P. posługuię/ záchowam się/ przysługuię się. *Gratulor, aris*, ich frewe mich/ wünsche glück. Pol. życzę/ winszuię/ radem. *Gratulatio*, eine glückwünschung. P. winszowánie/ rádość/ wesele.

¶ *Comp: Congratulor, aris*, ich frewe mich mit einem. P. ráduię się z kim.

Grauis, schwer. P ćięszki. *Metaph:* schedlich/trawrig. P. szkodliwy/ smutny. *Item*, ansehnlich/ dapffer. *Pol.* poważny / zacny/ niepospolity. *Grauitas*, schwerigkeit/ dapfferheit. P ćięszkość/ powáżność/ powagá/ státek/ státeczność. *Grauedo, inis*, der schnupffe. P. sápká/ rymá. *Grauedinosus*, der den schnupffen hat P. sápiásty/ ktory sápkę miewa.

Grauesco, ich werde schwer. P. ćiężeię.

¶ *Comp: Aggrauesco, Ingrauesco*, ich werde fast schwer/ neme fast zu. P. śćiężeię/ nádchodzę.

Grauo,

Grauo, as, ich beschwere. P. obćiążam. *Grauor, aris*, ich beschwere mich. P. ćięszko mi/ lenię się. *Grauatus*, beschweret. P. obciążony/ obćiężliwy.

¶ *Comp: Aggrauo, Degrauo, Prægrauo*, ich beschwere/ vberlade fast. P. bárzo obćiążam.

Grauidus, schwanger. P. ćięszki/ brzemienny / dziećmi chodzący.

Gremium, ein schoß. P łono.

Grex, eine Herd. P. Trzodá/ stádo. *Gregalis*, zur herde gehörig P ku trzodźie náleżący. *Gregales, plur:* gesellen. P. Towárzysze. *Gregarius*, aus der Herde/ gemein/ schlecht. P. Trzodny/ prosty/ pospolity.

¶ *Comp: Egregius*, fürtrefflich/ außerlesen. P. niepospolity/ wyborny. *Aggrego*, ich füre/ füge herzu, P. przyłączam. *Congrego*, ich samle. P. zgromadzam. *Segrego*, ich sondere ab. P. wyłączam/ odłączam.

Grossi, vnzeitige Feigen. *Pol.* niedostáłe / niedozrzáłe figi/ gogołki figowe.

Grossus, a, um, grob/ dick. P. gruby/ miąszy.

Grumus, ein Hügel / Moltworffen hauffe. *P.* gorká/págorek/ kretowizná.

Grunnio, ich krane wie ein schwein. *P.* kwicze táko świnia. *Grunnitus*, der schweinen schreyen. *P.* kwiczenie świnie.

Grus, ein Kranch. *P.* Zoraw. *Hinc Gruo, is*, ich schrey wie ein kranch. *P.* kreram táko zoraw.

¶ *Congruo*, ich reime mich/stimme zusamen. *P.* Rymuie sie/ zgadzam sie. *Congruus*, füglich/ bequem. *Pol.* przytrafutacy/ zgadzátacy sie. *Ingruo*, ich kom herein/ fall herein. *Pol.* przypádam/ przynagłam.

Gryllus, ein heimigk. *P.* świercz.

Gryps, ein Greiff. *P.* Grif.

G V.

Guberno, ich herrsche/ regiere/ verwalte. *Pol.* pánuie/ rządze/ spráwuie. *Gubernator*, ein Herr/ verwalter. *P.* Pan/ Sprawcá/ Rządcá Stárostá. *Item*, ein Stürman. *P.* styrnik. *Gubernaculum*, das steur ruder im schiff. *P.* wiosło w łodzi/ Rudel.

Gula, die keel/ speiserôhr. *Pol.* gardziel. *Metaph:* fressigkeit. *P.* obżárstwo.

obżárstwo. *Gulosus*, freßig. *Pol.* obżárty/łákomy.

Gurges, itis, ein dumpffel. *Pol.* wir/głębokość w wodzie. *Meta:* ein fraaß/ abgrund. *P.* pożercá/ przepaść. *Gurgito, as, Ingurgito*, ich fresse/ sauffe in mich. *P.* obżeram sie.

Gurgulio, die Gurgel. *Pol.* krtań. *Item*, ein kornwurm. *P.* żytny robak / mol / ktory żyto kaźi.

Gurgustium, ein klein armselig heußlein. *P.* chálupá.

Gusto, as, ich versuche / koste/ schmecke. *Pol.* koßtuie/ smákuie. *Gustus, us*, der geschmack. *Pol.* Smák.

¶ *Comp: Prægusto*, ich versuche zuuor/ ich kredentze. *P.* kredenċuie/ krágáńcuie. *Prægustator*, ein kredentzer. *P.* kraycży/ kredencarz.

Gutta, ein Tropff. *P.* kroplá/ kápká.

Guttur, die keel.

Gutturnium, ein gießfaß. *Pol.* nálewká.

G Y.

Gymnasium, ein ort/ da man sich in etwas vbet. *P.* Mieysce/ gdzie sie wczymkolwiek ćwiczą.

Gynæceum, ein Frawenzimmer. *P.* Fraucimer/ pánienſki dwor.

Gyrus, ein wirbel / vmbwendung. *P.* wir/krażenie. *Gyro, as*, ich werff herumb/ ich tummele. *P.* krece/ obrácam.

INCIPIENTIA ab *H.*

H A.

HAbena, ein zaum/ zügel. *P.* vzdá/ wodzá/ álbo rzemien v vzdy/ cugiel/ lec.

Habeo, ich habe/halte. *P.* mam/ dzierze. *Habitus, us*, weiſe/ geberd/ anmutung/ geſtalt. *Pol.* obyczay/ poſtáwá/poſtáć. *Item*, ein kleidung/ tracht. *P.* odzienie. *Habitudo*, art oder eigenſchafft eines dinges. *P.* własność álbo przyrodzenie niektorey rzeczy. *Habilis*, füglich / tüchtig / geſchickt. *Pol.* potemny / godny/ ſłuszny/ przytráfny. *Habilitas*, füglichkeit/ bequemigkeit. *P.* potemność/ godność.

¶ *Comp: Adhibeo*, ich thu darzu/ ich gebrauche. *Pol* przydawam/ przyczyniam/ przyſadzam/ przyłożę. *Cohibeo*, ich halt im zaum/ ich zeme. *P.* vſmierzam/ powściągam/ zádzierzawam/ niedopuszczam. *Exhibeo*, ich beweiſe/ erzeige. *P.* okázuie/ oſtáwuie. *Inhibeo*, ich verbiete/ laſſe nicht zu. *Pol.* zákázuie / bronie / nie dopuszczam. *Posthabeo*, ich ſetze hindann/ ſehe nicht an. *Pol.* położe ná ſtrone/ nie mam wzgłedu / vpoſledzam/ zániecham. *Prohibeo*, ich verbite/ verhindere. *Pol.* zákázuie / niedopuszczam. *Perhibeo*, ich ſage. *P.* powiedam.

Habito, as, ich wohne. *P.* mieszkam. *Habitatio, Habitaculum*, ein wohnung. *Pol.* mieszkánie. *Habitabilis*, das zu bewohnen tüchtig iſt. *P.* godny álbo rázny do mieszkánia.

¶ *Comp: Adhabito, Cohabito*, ich wohne neben oder bey einem. *Pol.* mieszkam podle kogo/ álbo wſpołek ſkim mieszkam.

Hac, Aduerb: hiedurch. *P.* tedy.

Hactenus, bißher. *Pol.* do tych miaſt/ áż do tego czáſu.

Hædus, i, ein böcklein. *P.* koźle. *Hædile*, ein Geißſtal. *Pol.* kozl

Grumus, ein Hügel / Moltworffen hauffe. *P.* gorká / págorek / kretowizná.

Grunnio, ich krane wie ein schwein. *P.* kwicze táko świniá. *Grunnitus*, der schweinen schreyen. *P.* kwiczenie świnie.

Grus, ein Kranch. *P.* Zoraw. *Hinc Gruo, is*, ich schrey wie ein kranch. *P.* kreram táko zoraw.

¶ *Congruo*, ich reime mich / stimme zusamen. *P.* Rymuie sie / zgadzam sie. *Congruus*, füglich / bequem. *Pol.* przytráfuiacy / zgadzáiacy sie. *Ingruo*, ich kom herein / fall herein. *Pol.* przypádam / przynagłam.

Gryllus, ein heimigk. *P.* swiercz.

Gryps, ein Greiff. *P.* Grif.

G V.

Guberno, ich herrsche / regiere / verwalte. *Pol.* pánuie / rządzę / spráwuie. *Gubernator*, ein Herr / verwalter. *P.* Pan / Sprawcá / Rządźcá Starostá. *Item*, ein Stürman. *P.* styrnik. *Gubernaculum*, das steur ruder im schiff. *P.* wiosło w łodzi / Rudel.

Gula, die keel / speiserőhr. *Pol.* gardziel. *Metaph:* fressigkeit. *P.* obżárstwo.

obżárstwo. *Gulosus*, fressig. *Pol.* obżárty / łákomy.

Gurges, itis, ein dumpffel. *Pol.* wir / głębokość w wodzie. *Meta:* ein fraoß / abgrund. *P.* pożercá / przepaść. *Gurgito, as, Ingurgito*, ich fresse / sauffe in mich. *P.* obżeram sie.

Gurgulio, die Gurgel. *Pol.* krtań. *Item*, ein kornwurm. *P.* żytny robak / mol / ktory żyto káźi.

Gurgustium, ein klein armselig heußlein. *P.* chálupá.

Gusto, as, ich versuche / koste / schmecke. *Pol.* koßtuię / smákuię. *Gustus, us*, der geschmack. *Pol.* Smák.

¶ *Comp: Prægusto*, ich versuche zuuor / ich kredentze. *P.* kredencuię / krágáńcuię. *Prægustator*, ein kredentzer. *P.* krańczy / kredencarz.

Gutta, ein Tropff. *P.* kroplá / kápká.

Guttur, die keel.

Gutturnium, ein gießfaß. *Pol.* nálewká.

G Y.

Gymnasium, ein ort/ da man sich in etwas vbet. *P.* Mieysce/ gdzie sie wczymkolwiek ćwicza.

Gynæceum, ein Frawenzimmer. *P.* Fraucimer/ pánieński dwor.

Gyrus, ein wirbel / vmbwendung. *P.* wir/krążenie. *Gyro*, *as*, ich werff herumb/ ich tummele. *P.* kręcę/ obrácam.

INCIPIENTIA ab *H.*

H A.

HAbena, ein zaum/ zügel. *P.* wozdá/ wodzá/ álbo rzemien v wzdy/ cugiel/ lec.

Habeo, ich habe/halte. *P.* mam/ dzierzę. *Habitus*, *us*, weise/ geberd/ anmutung/ gestalt. *Pol.* obyczay/ postáwá/postáć. *Item*, ein kleidung/ tracht. *P.* odzienie. *Habitudo*, art oder eigenschafft eines dinges. *P.* własność álbo przyrodzenie niektorey rzeczy. *Habilis*, füglich / tüchtig / geschickt. *Pol.* potemny / godny/ słuszny/ przytráfny. *Habilitas*, füglig keit/ bequemigkeit. *P.* potemność/ godność.

¶ *Comp: Adhibeo*, ich thu darzu/ ich gebrauche. *Pol.* przydawam/ przyczyniam/ przysadzam/przyłożę. *Cohibeo*, ich halt im zaum/ ich zeme. *P.* vśmierzam/ powściągam/ zádzierzawam/ niedopuszczam. *Exhibeo*, ich beweise/ erzeige. *P.* okázuię/ ofiáruię. *Inhibeo*, ich verbiete/ lasse nicht zu. *Pol.* zákázuię / bronię / nie dopuszczam. *Posthabeo*, ich setze hindann/ sehe nicht an. *Pol.* położę ná stronę/ nie mam względu / vpośledzam/ zániecham. *Prohibeo*, ich verbite/ verhindere. *Pol.* zákázuię / niedopuszczam. *Perhibeo*, ich sage. *P.* powiedam.

Habito, *as*, ich wohne. *P.* mieszkam. *Habitatio*, *Habitaculum*, ein wohnung. *Pol.* mieszkánie. *Habitabilis*, das zu bewohnen tüchtig ist. *P.* godny álbo rázny do mieszkánia.

¶ *Comp: Adhabito*, *Cohabito*, ich wohne neben oder bey einem. *Pol.* mieszkam podle kogo/ álbo wespołek śnim mieszkam.

Hac, *Aduerb:* hiedurch. *P.* tędy.

Hactenus, bißher. *Pol.* do tych miast/ áż do tego czásu.

Hædus, *i*, ein böcklein. *P.* koźlę. *Hædile*, ein Geißstal. *Pol.*

kozi chlew. *Hadinus*, Böcklin. P. kozi/ kozłowy.

Hæmorrhois, der Blutgang. P. Cieczenie krwie/plinienie krwie/ czerwoną biegunką.

Hæreo, ich hange/ klebe an/ zweiffele. *Pol.* wysam/ tkwię/ lgnę/ wątpię/ obawam się/ ani mię tám/ áni mię sám. *Hæsito, as*, ich zweiffele. P. wątpię. *Hæsitatio*, zweiffelung. *Pol.* wątpienie. *Hæsitantia*, stammelung. P. zájąkánie.

¶ *Comp: Adhæreo, Inhæreo*, ich klebe an. P. przylipam/ przylnę. *Cohæreo*, ich hange an einander. P. spátam się/trásiam się s drugim.

Hæres, ein Erbe. *Pol.* dziedzic. *Hæreditas*, ein Erbgut. P. dziedzictwo/ymienie/pußcziżná. *Hæreditarius*, erblich. P. dziedziczny.

¶ *Comp: Cohæres*, ein miterbe. *Pol.* społdziedzic/ vczestnik dziedzictwá. *Exhæres*, Erbloß/ enterbet. P. wydziedziczony/od dziedzictwá oddálony. *Exhæredo, as*, ich enterbe. P. wydziedziczam.

Hæresis, ein rot/ seckt/ ketzerey. P. rotá/ sektá/ kácerstwo/ herezictwo. *Hæreticus*, ein Ketzer. P. kacerz/

kacerz/ heretik/ odßczepieniec.

Halec, ein Hering. P. Śliedź. *Halec infumatum*, ein bücking. P. wędzony śliedź/ bydlinek.

Hallucinor, aris, ich fehle/irre/ strauchele. P. omylam się/ błądzę/ chybiam/ potykam się.

Halo, as, ich athme. P. dycham/ dmucham/ chucham. *Halitus, us*, der Athem. P. Dech.

¶ *Comp: Adhalo*, ich blase an. *Pol.* náchucham/ nádmucham/ przywiewam. *Exhalo*, ich blase aus. *Pol.* wywiewam/ wydmucham.

Halo, onis, der kreis vmb den Mond. *Pol.* okrąg/ koło około księżycá.

Halter, eris, eine bleykugel. P. ołowna kulá.

Hama, æ, ein Fewrhack. *Pol.* Pociąsk/ ożeg.

Hamus, ein angel. *Pol.* wędá. *Hamo, as*, ich krümme. P. nágibam/ krziwię. *Hamatus*, krum/ hackig. *Pol.* krziwy/ hakowáty. *Hamiota*, ein Angelfischer. P. Rybitw/ ktory wędą łowy/wadká.

Hara, ein Sewstall. P. Świnki chlew.

Harmonia, eine wolklingende zusam-

zusamenstimmung. P. wdzieczne zgadzánie głosow. *Metaph:* einigkeit/einhelligkeit. P. yednosć/ zgodá/ jednostaynosć.

Harpa, æ, & Harpago, inis, ein Boßhack. P. hak o łodzy.

Hasta, æ, ein Spießstang. *Pol.* włocznia/ oßczepisko.

Haud, aduerb: nicht. *Pol* nie.

Haudquaquam, gar nicht. *Pol.* zgolá nie. *Haud secus*, nicht anders. P. nie ináczey.

Haurio, ich schepffe. P. czerpam.

Haustus, us, ein trunck. P. Trunek.

¶ *Comp: Exhaurio*, ich schepffe aus. P. wyczerpawam. *Inexhaustus*, vnerschepfflich/ vnendlich. *Pol.* niewyczerpány / nieskończony.

H E.

Hebdoma, æ, & Hebdomas, adis, eine woche. P. Tydzień.

Hebes, etis, stumpff. P. tępy/ nie ostry *Hebetudo*, die stümpffe. P. Tępość. *Hebeo, Hebesco*, ich bin/ werde stumpff. P. Jestem/stawam sie tępym/tępieie. *Hebeto, as*, ich mache stumpff. *Pol.* stępiam.

Hedera,

Hedera, Eppich. P. Oppych/ Blußcz.

Hei, Interiect: Ey/ ach. *Pol.* niestetyß.

Helcium, ein Kommet. P. Chomato/ ßlia.

Heliotropium, Sonnenwirbel. P. słonecznik.

Helleborum, Nießwurtz. P. ciemierzycá.

Heluetia, Schweitzerland. P. ßwaycerska ziemiá. *Heluetij*, die Schweitzer. P. ßwaycerowie.

Heluo, onis, ein fraß. P. żarłok/ obżercá. *Heluor, aris*, ich schlemme. P. opijam sie/ obżyram sie.

Hem, aduerb: Botz/ siehe da. P. Bá/ bá wey.

Hepar, atis, die Leber. P. wątrobá. *Hepaticus*, Lebersüchtig. P. ktory náruszoną ma wątrobe.

Herba, ein kraut/ graß. P. ziele/ trawá. *Herbaceus*, kreutern. P. zielny/ trawny. *Herbosus*, vol kreuter. P. pelny ziela. *Herbesco*, ich grüne/ wachse. *Pol.* zielenieie sie/ wschodze.

Hercinia sylua, der Schwartzwald. P. czarny lás.

Heri, gestern. P. wczorá. *Hesternus*, gesterig. P. wczoráyßy.

Hernia,

Hernia, der bruch des gemechts. *P.* wypuklina. *Herniosus*, brüchig. *P.* wypukly.

Herodius, ein Blawfuß. *Pol.* Rarog.

Heros, ein Held. *Pol.* Botar/ Bohatyr. *Herois, idis, & Heroina*, ein Heldin. Zacna/ ſtachetna/ známienita páni. *Heroicus*, herrlich/ fürtrefflich. *P.* zacny/ vrodziwy/ bohatyrſki.

Herus, ein Herr/ wirt. *P.* pan/ goſpodarz. *Hera*, eine fraw/ wirtin. *Pol.* páni/ goſpodini. *Herilis*, dem Herren zugehörig. *P.* páńſki/ goſpodárſki.

Heſperus, der Abendſtern. *Pol.* wieczorna gwiazdá.

Heu, Interiect: ach/ wehe. *Pol.* Ach/ nieſtetyß.

Heus, Aduerb: höre/ hola. *P.* ſłyß/ ſłuchay.

H I.

Hic, hæc, hoc, Der/ die/ das. *P.* Ten/ tá/ to.

Hilaris, & Hilarus, frölich/ luſtig. *P.* weſoly/ ochotny/ dobrey miſli. *Hilaritas*, frölichkeit. *P.* weſołość/ ochotá/ dobra miſl. *Hilareſco*, ich werde frölich. *P.* weſele ſie. *Hilaro, as. Exhilaro*, ich mache frölich. *P.* vweſelam.

Hinc, Aduerb: von hinnen. *P.* ztąd.

Hinnio, ich ſchreye/ wihile/ wigere wie ein Roß. *P.* Rze. *Hinnitus, us*, der pferde geſchrey/ das wigern. *P.* Rzánie końſkie.

Hinnulus, ein Reheböcklein. *P.* Młody Jelonek.

Hio, as, ich gehne/ thue mich auff. *Pol.* poziewam/ otwarzam ſie/ rozkwitawam/ roſtepuie ſie/ ſpádam ſie. *Hiatus, us*, ein ſpalt/ ritze/ eingefallen loch. *P.* ſkalá/ roſpádliná/ rozpádnienie/ rozſtapienie.

¶ *Comp: Inhio, as*, ich begere faſt/ trachte nach. *P.* zábiegam czemu/ prágne/ jeſtem łákomy ná co.

Hiſco, is, ich zerlecke/ gehne. *P.* ziewam/ poziewam. *Item*, ich rede leiſe. *Pol.* Trune/ boiázliwie mowie.

¶ *Comp: Dehiſco*, ich thu mich weit auff. *Pol.* Rozſtepuie ſie/ rozpádam ſie.

Hiulcus, geſpalten/ geborſten. *P.* Roſpádly/ rozdárty. *Hiulco*, ich ſpalte auff/ thu auff. *P.* rozdzieram/ otwarzam. Hippo-

Hippopera, ein watsack / fell-eisen. *P.* sumki / tlumaczek.

Hircus, ein Bock. *Pol.* koziel *Item*, der gestanck vnter den achseln. *P.* czuchnienie pod pachámi.

Hircinus, Böckin. *P.* kozlowy.

Hirquus, der Augenwinckel. *P.* kąt w oku.

Hirsutus, Rauch / stachlicht. *P.* kosmáty / kudláty / kolący. *Hirtus*, *Idem*.

Hirudo, ein Egel. *P.* pijawká.

Hirundo, ein Schwalbe. *Pol.* Jáskolká. *Hirundo riparia*, ein spirschwalbe / vferschwalbe. *Pol.* Grzebiotuchá. *Hirundineus*, den Schwalben zugehörig. *Pol.* Jáskolczy.

Hispania, Hispanien. *Pol.* Hispáńska ziemiá. *Hispanus*, ein Spanier. *P.* Hispan. *Hispanicus*, Hispanisch. *P.* Hispáński.

Hispidus, burstig / rauch. *Pol.* Szczeciniásty / kudláty.

Historia, ein geschicht / warhafftige erzehlung / oder beschreibung geschehener sachen. *Pol.* dziele / prawdziwe wyliczenie álbo popisánie przeszłych rzeczy. *Historicus*, & *Historiographus*, ein Historienschreiber. *P.* Historik.

Histrio, ein Comedienspieler / gauckler. *P.* Co komedyje sprawuje / álbo wywodzi / kuglarz.

H O.

Holocaustum, ein Brandopffer *P.* pálona ofiárá.

Holosericũ, gantz seiden / Sammet. *P.* Szczyry Jedwab / Aksámit.

Homo, ein mensch. *P.* człowiek.

Homuncio, & *Homunculus*, ein kleiner mensch. *Pol.* człowieczek.

Homicida, ein Todschleger. *Pol.* Mężoboycá. *Homicidium*, ein Todschlag. *Pol.* Mężoboystwo.

Humanus, menschlich / freundlich. *P.* człowieczy / ludzki / łáskáwy. *Inhumanus*, vnfreundlich. *P.* nieludzki / okrutny / surowy.

Humanitas, freundligkeit. *Pol.* ludzkość. *Humanitus*, menschlicher weise. *P.* ludzkim obyczáiem.

Honos, & *Honor*, *oris*, Ehr. *P.* Cześć. *Honestus*, Ehrlich / hübsch *P.* vczciwy / cnotliwy / poczesny / piekny / wdzieczny. *Honestas*, Erbarkeit / tugend. *P.* vczciwość / cnotá. *Honesto*, *as*, *Cohonesto*, ich ehre. *P.* czcę / ważę / cześć wyrządzam. *Dehonesto*, ich schende. *P.* sromocę. *Honoro*, *as*, ich ehre.

P. czcę. *Honorabilis*, Ehrwirdig. P. uczćiwy/ poczesny. *Honorarius*, was zu ehren gehöret. Pol. co uczćiwośći náleży. *Honorificus*, Ehrerbietig. Pol. uczćiwy/ powazny.

Hora, ein stund. P. godziná/ *Horula*, ein stündlein. P. godzinká. *Horologium*, ein uhr. Pol. zegar.

¶ *Comp: Semihora*, ein halbe stund. P. pulgodziny. *Sesquihora*, anderhalbe stunde. P. pultory godzini.

Hordeum, gerste. P. Jeczmień. *Hordeaceus*, gersten. Pol. Jeczmienny.

Hornus, a, um, hewrig/ dißjärig. P. látośy/ roczny.

Horror, is, das schaudern/oder zittern von der kelte. P. drzenie/ ogromność od zimná. *Item*, schrecken/ abschewligkeit. P. bojaźń/ brzydliwość. *Horriditas*, *Idem*. *Horridus*, Rauch/scheußlich/heßlich P. kosmáty/ogromny / skropowáty. *Horribilis*, *Horrendus*, greulich/ grausam. P. ogromny/ okrutny/ sträßliwy. *Horreo*, *Horresco*, ich entsetze mich/ mir grauset / mich freu-ert. P. zdumie się/ boie się/ zimno mi/ drże/trzesam się.

¶ *Comp: Abhorreo*, ich hab ein abschew. P. brzydzę się. *Exhorreo*, *Perhorreo*, ich entsetze mich / es kompt mich ein schaudern an. P. zdumie się/wezdrgnę/ lekam się.

Horreum, ein scheune/ scheur. P. Gumno/ stodołá/ spichlerz.

Horsum, hieher warts/ auff die seiten. P. haywo sám/ tedy/ sám tedy.

Hortor, aris, ich vermahne. P. nápominam. *Hortatio*, eine ermahnung. Pol. nápominánie. *Hortator*, ein vermahner/ treiber. P. nápominácz.

¶ *Comp: Adhortor*, *Cohortor*, *Exhortor*, *Idem cum simplici*, *Dehortor*, ich mahne ab/ wiederrahte. P. odrádzam/ rozrádzam.

Hortus, ein garte. P. P. ogrod. *Hortulus*, ein gertlein. P. ogrodek. *Hortensis*, was im garten wechst. P. ogrodny. *Hortulanus*, ein gertner. P. ogrodnik.

Hospes, itis, ein gast/ frembder Pol. gość/ obcy/ przychodzien. *Item*, ein wirt. Pol. gospodarz. *Hospitium*, ein herberg. P. gospodá/ gośćiniec. *Hospitalis*, gast-frey.

frey. P. hojny / szczodry / swiebodny. *Hospitalitas*, freundligkeit / gütigkeit gegen frembden. P. ludzkość / uczynność przeciw obcym.

Hostia, ein opffer / wegen des erlegten feindes. P. ofiara / dla porażonego nieprzyjaciela.

Hostis, ein feind. P. nieprzyjaciel. *Hostilis*, *Hosticus*, feindlich. P. nieprzyjacielski.

Hostio, *is*, ich vergelte. P. oddawam / wetuie. *Hostimentum*, eine vergleichung. P. oddanie / zawetowanie.

Hostorium, ein Streichholtz. P. Strychulec.

H V.

Huc, *aduerb*: hieher. P. tu sam / hayw.

Hui, *Interiect*: botz. P. bawey.

Huiusmodi, dergleichen / solcherley. P. taki / takowy.

Humerus, die Schulter / achsel. P. Ramie / pleci. *Humerosus*, der breite schultern hat. P. plecisty.

Humilis, nidrig / demütig. P. niski / pokorny / uniżony. *Metaph*: schlecht / veracht. P. prosty / wzgardzony. *Humilitas*, nidrigkeit /

keit / demütigkeit. P. niskość / pokora / uniżoność. *Humilio*, *as*, ich demütige. *Pol.* unizam / uporkarzam.

Humor, *oris*, *Humiditas*, feuchtigkeit. P. mokrość / wilgotność. *Humidus*, feucht. *Pol.* mokry / wilgotny. *Humeo*, *Humesco*, ich bin / werde feucht. *Pol.* Jestem / stawam sie mokrym / wilgotnym. *Humecto*, *as*, ich befeuchtige. P. odmiekczam / odwilżam / pokrapiam / umaczam.

Humus, *i*, das Erdreich. P. ziemia. *Humi* auff der Erden. P. na ziemi. *Humo*, *as*, *Inhumo*, ich begrabe. *Pol.* zagrzebam / zakopawam / pochowawam.

¶ *Comp*: *Posthumus*, der nach des Vaters todt geboren wird. *Pol.* ktory sie po smierci oycowskiey urodzil.

Huso, hausen. P. wyżina.

H Y.

Hyberna, *orum*, Winterleger. P. zymowanie. *Hybernus*, *a*, *um*, winterig. P. zymny. *Hyberno*, *as*, ich halte das Winterleger. P. zymuie / jestem albo mieszkam przez zyme.

Hydria, ein Wasserkrug. Pol. wodny dzban.

Hydrus, & Hydra, ein wasserschlang. P. wodny wąż.

Hydrops, wassersucht. P. puchlina. Hydropicus, wassersüchtig. P. opuchły.

Hyems, der winter. Pol. zimá. Hyemalis, winterischt. P. zimny/ mroźny.

Hymnus, ein Lobgesang. Pol. chwalá/ dźiękowánie/ piosnká.

Hypocaustum, eine stube. Pol. Izbá.

Hypocrita, ein Heuchler/gleißner. Pol. pokrytny/ obłudny człowiek/ obłudnik. Hypocrisis, heucheley/ gleißnerey. P. zmyślánie/ pokrictwo/ obłudność.

Hypotheca, ein pfand. Pol. zástawá.

Hyssopum, Isop. P. Isop.

Hystrix, ein Schweinigel/ stacheischwein. P. Jażwiec.

INCIPIENTIA ab I.

I A.

IAceo, es, ich liege. P. leżę. ¶ Comp. Adiaceo, ich liege dabey.

bey. P. przyleżę/ podle czego leżę. Interiaceo, ich liege darzwischen. P. w pośrzod leżę/ miedzi czym leżę. Subiaceo, ich liege vnter. P. leżę pod kim.

Iacio, is, ich werffe. P. ćiskam/ miecę/ rzucam.

¶ Comp: Abÿcio, ich werffe weg P. zárzucam/ odrzucam. Abiectus, verworffen/ veracht. Pol. zárzucony/wzgárdzony. Adÿcio, ich werffe/ thue/ lege darzu. Pol. przyrzucam/ przydawam. Conÿcio, ich werffe zumal. P. porzucam/ posádzam. Item, ich erachte. P. domyślawam się. Deÿcio, ich werffe hinab. Pol. zrzucam/ smátam / spuszczam. Disÿcio, ich zerwerffe/ schmeiß von einander. P. rozrzucam/ rosprászam/ rozwálam. Inÿcio, ich werffe/ lege ein. P. wmiecam/ wrzucam. Obÿcio, ich halt für/wirff/bring entgegen. P. zádawam/ wyrzucam ná oczy. Interÿcio, ich setze darzwischen. P. wpośrzod wsádzam. Proÿcio, ich werffe hin. P. porzucam/ pomiecam. Reÿcio, ich werffe hinder sich. P. odmiátam/ odrzucam/ oddalam. Reiectitius, verwürffig. P. zárzucony/

cony/ odrzucony. *Subijcio*, ich vnterwerffe. *P.* poddáwam. *Traijcio*, ich durchsteche. *Pol.* przebijam/ przekalam. *Item*, ich fahre vber. *P.* przewożę się.

Iacto, as, Iactito, ich werffe hin vnd wider. *P.* miecę tám y sám. *Item*, ich rühme. *P.* chwalę/ záłecam. *Iactus, us*, ein wurff. *P.* Rzucenie. *Iactura*, ein schade/ verlust. *P.* szkodá/ vtrátá. *Iactantia*, Rühmung. *Pol.* chełpienie/ butá/ pychá/ chlubá. *Iactabundus*, ruhmretig. *P.* chełpliwy.

¶ *Comp: Coniecto, as*, ich erachte/ vermüte. *P.* domyślam się/ gadam/ dorozumiewam się/ báczę/ dochodzę. *Coniectura*, ein vermutung. *P.* domysl/ domniemánie/ dochodzenie. *Obiecto, as*, ich werffe für/ halte entgegen *P.* zádawam/ zástáwiam. *Obiectio*, ein fürwurff/ gegensatz. *Pol.* zádánie/ zástáwienie/ odpor.

Iaculum, ein pfeil/ poltzen. *P* strzałá/ bełt. *Iaculo, as, Iaculor, aris*, ich schiesse/ werffe. *P.* strzelam/ miotam/ rzucam. *Eiaculor, Idem.*

Iam, aduerb: nu/ jetzund/ bald. *P.* Teraz/ iuż/ dopiero/ wnet.

Iam dudum, Iam pridem, vor langst. *P.* Iuż dawno.

Ianua, ein thür. *P.* drzwi. *Ianitor*, ein Portner/ thürhüter. *P.* wrotny/ odźwierny.

Ianuarius, der Jenner. *P.* Styczeń.

I B.

Ibi, aduerb: daselbst/ alda. *Pol.* Tám *Ibidem*, eben daselbst. *P.* Támże.

I C.

Ico, is, ich schlahe/ treffe. *Pol.* biję/ trácam/ tráfiam. *Ictus, us*, ein schlag. *P.* Trącenie/ vderzenie.

Icterus, i, die geelsucht. *P.* żołta niemoc. *Ictericus*, geelsüchtig. *P.* ktory ma żołtą niemoc. *Ictis, is*, ein Iltiß/ Ratz/ Teuffels kind. *P.* Tchorz.

I D.

Ideò, Idcircò, Coniunct: darumb/ derhalben. *Pol.* dla tego/ á przeto.

Idolum, ein bild/ götz. *P.* obraz/ bałwan. *Idololatra*, ein Götzendiener. *P.* Bałwochwalcá. *Idololatria,*

lolatria, Götzendienst/ Abgötterey. *P.* Bałwochwálstwo. *Idolothytum*, ein Götzenopffer. *Pol.* ofiárá báłwáńska.

Idoneus, tüchtig/ geschickt. *P.* godny.

I E.

Iecur, oris, die Leber. *Pol.* wątrobá.

Ieiuno, as, ich faste. *P.* pośćię. *Ieiunium*, Fasten. *P.* Post. *Ieiunus*, nüchtern. *Pol.* czczy/ prożny.

Iento, as, ich esse zu morgen/ frühestücke. *Pol.* śniadam. *Ientaculum*, Morgenbrot/ Frühstück. *Pol.* Sniadánie.

I G.

Igitur, Coniunct: derhalben. *P.* A przeto/ dla tego.

Ignauus, Ignarus, vide Gnauus, Gnarus.

Ignis, fewr. *P.* ogien. *Igneus*, fewrig. *Pol.* ogniowy/ ognisty/ płomienny. *Ignitus*, brennend/ fewrig. *P.* gorájący/ pałájący.

Ignitabulum, ein fewrzeug. *Pol.* krzesiwo.

Ignominia, vide Nomen.

Ile, is, plur: Ilia, die därme. *P.* Jelitá/ fláki. *Ileos*, die darmgicht *P.* kłoćie wżywoćie. *Iliosus*, der das grimmen im bauch hat. *Pol.* ktory ma kłoćie w żywoćie.

Ilex, icis, ein harte eiche/ steineiche. *P.* dąb twárdy y skámiáły/ Jápurtowe drzewo. *Iliceus, Ilignus, Iligneus*, steineichin. *Pol.* Jápurtowy.

Ille, der *P.* ten/ on. *Illac*, dadurch. *Pol.* tędy. *Illinc*, von dannen. *P.* ztąd. *Illuc*, dorthin. *P.* tám.

Illecebræ, arum, anlaß/ vrsach/ anreitzung. *Pol.* przyczyná/ pobudká/ podußczánie.

Illicet, Illicò, bald/ flucks. *Pol.* wnet/ rychło/ nátych miast.

I M.

Imago, ein bildniß. *Pol.* obraz/ wyobrázenie. *Imaginor, aris*, ich bilde ein. *P.* bierze sobie ná myśl/ mniemam/ domniemawą. *Imaginatio*, einbildung. *P.* domniemánie. *Imaginarius*, eingebildet/ gewehnet. *P.* domniemány.

Imbecillus, vide Baculus.

Imber, ein platzregen. *P.* wielki deßcz. *Imbrex, icis*, hole ziegel. *P.* Rynná/

Rynná/ cegłá wydrożona/ zá-
krzywiona. *Imbrico*, ich mache
kánelechtig. *P.* ná kʃtalt rynny
co wydrażam.

Imbuo, ich tuncke ein. *Metap:*
vnterweiſe. *P.* wmaczam. *Met:*
náuczam.

Imitor, aris, ich folge nach. *P.*
náśládutę/ wyrázam. *Imitatio*,
ein nachfolgung. *Pol.* náśládo-
wánie. *Imitator*, ein nachfolger.
P. náśládownik/ náśládowcá.
Imitabilis, das man nachfolgen
kan. *P.* latwy ku náśládowániu.

Immanus, vide *Manes.*

Immensus, vide *Metior.*

Imò, aduerb: Ja viel mehr. *P.*
y owßem.

Immolo, as, ich opffere. *P.* ofiá-
rute. *Immolatio*, ein opfferung.
P. ofiárá.

Impedio, vide *Pes.*

Impero, as, ich gebiete/ heiſſe/
herſche. *P.* roſkázute/ przykázu-
tę/ pánute. *Imperator*, ein Her-
ſcher/ Feldoberſter/ Keiſer. *Pol.*
Pan/ Hetman/ Ceſarz. *Imperi-
um*, ein herſchung / regierung/
Keiſerthumb. *P.* páńſtwo/ ceſár-
ſtwo. *Imperioſus*, meiſterhafftig.
P. hárdy/ pyßny/ gwałtowny.
Imperialis, was zum Keiſerthum
gehöret. *P.* do Ceſárſtwá nále-
żący.

Impetro, vide *Patro.*

Impetus, vide *Peto.*

Importunus, vide *Opportunus.*

Impoſtor, vide *Pono.*

Imus, a, um, der vnterſte/ nidrig-
ſte. *P.* naniżßy/ naſpodnieyßy.

I N.

*In, præp: pro adiunctorum vari-
etate varia ſignificat, vt plurimū,*
In/ auff/ zu/ gegē/ wider. *P.* w.
ná/ do/ ku/ przećiw/ przećiwko.

Inanis, e, leer/ ledig/ eitel/ ver-
geblich. *P.* czcy/ prożny/ dárem-
ny/ niczemny. *Inanio, is, Exin-
anio*, ich leere/ mache ledig. *Pol.*
prożnię/ wyprożniam.

Incaſſum, Aduerb: vergebens.
P. prożno/ poprożnu/ dármo/
wniwecz.

Incendo, vide *Cando.*

Inchoo, as, ich fange an/ hebe an
P. poczynam. *Inchoatio*, ein an-
hebung/ anfang. *Pol.* poczęćię/
początek.

Incile, is, ein klein waſſergreb-
lein. *P.* Rowik.

Inclytus, herrlich/ fürtrefflich.
P. páńſki/ zacny/ známienity/
ſławny/ niepoſpolity. *Inco-*

Incolumis, gesund/ vnuersehrt/ vnuerletzt. *P.* zdrowy/ cáły/ nienáruszony. *Incolumitas*, gesundheit/ wolstendigkeit. *P.* zdrowie/ szczęście/ fortuná.

Incunabula, *vide Cunæ*.

Indago, as, ich forsche/ suche nach/ spüre nach. *P.* dowieduie się/ bádam się/ pytam/ szukam/ ośládą dochodzę. *Indagatio, Indago, inis*, eine nachforschung/ nachspürung. *P.* szukánie/ ośládowánie/ ośládá/ szperowánie/ pogonią.

Inde, aduerb: von dannen. *P.* ztámtąd. *Item*, darnach. *P.* potym.

¶ *Comp: Deinde, Exinde*, darnach. *P.* potym/ nápotym. *Perinde*, also/ gleich. *Pol.* Jákoby. *Proinde*, derhalben. *P.* A przeto/ dla tego. *Subinde*, darnach/bald/ offt. *P.* potym/ wnet/ często.

Index, *vide Dico, as*.

Indigena, ein Einlendischer. *P.* Rodzic/ domak.

Indoles, is, das anzeigē der Natur/ das zuneigen der jugendt zum guten oder bösen. *Pol.* przyrodzenie/ skłonność młodych ludzi ták ku dobremu iáko y ku złemu.

Indulgeo, es, ich verhenge/ gebe nach. *P.* dopuszczam/ przeglądam. *Indulgens*, nachlessig/ linde. *P.* dozwaláiący/ miekki. *Indulgentia*, nachgebung. *P.* przeglądánie/ dopuszczenie/ dozwolenie.

Induo, is, ich ziehe an. *P.* obloczę/ wzuwam/ obuwam. *Indumentum*, ein kleid. *P.* odzienie. *Indusium*, ein hembd. *P.* koszulá.

Industria, fleiß geschickligkeit. *P.* pilność/ dowćip/ rozum. *Industrius*, geschickt/ sinreich/ fleissig. *P.* sprawny/ dowćipny/ pilny.

Infans, *vide Faris*.

Infensus, a, um, gehessig/ feindselig/ vngünstig. *Pol.* grozny/ gniewny/ gniewliwy/ nieláskáwy.

Infernus, Infimus, *vide Infra*.

Infestus, a, um, feindlich/ schedlich/ wiederwertig. *Pol.* grozny/ szkodliwy/ przećiwny/ niebespieczny. *Infesto, as*, ich beschedige. *P.* szkodzę/ przenagábam.

Inficior, *vide Facio*.

Infit, er hebet an. *P.* poczyna.

Infra, præp: vnten. *P.* pod/ nisko/ *Inferior*, vnderer. *P.* niższy.

Infimus,

Infimus, der vnterste. *P.* naniższy. *Inferus, a, um*, was vnten ist. *P.* niski/ nádolny/odspodny. *Inferiæ*, Seelmessen / Todtenopffer. *P.* zádußne dni/ofiáry zá vmárle. *Inferi, orum, Infernus, i*, die Hell. *P.* piekło. *Infernalis*, hellisch. *Pol.* piekielny. *Infernè*, von vnten herauff. *P.* odespod.

Infula, ein Bischoffs hut. *Pol.* Biskupia czapká.

Ingeniū, Ingenuus, vide Gigno.

Ingens, groß/ fast groß. *Pol* wielki/ bárzo wielki.

Ingluuies, der kropff an den vögeln. *P.* podgárdlek/ gárdło v ptakow. *Metaph:* fressigkeit. *P.* obżárstwo. *Ingluuiosus*, fressig. *P.* obżárty.

Ingruo, vide Grus.

Inguen, inis, die Scham der Menner vnd weiber. *P.* Sromotá/ álbo członek ták meżow iáko y niewiast.

Initium, ein anfang. *Pol.* początek. *Initiò*, anfenglich. *P.* ná początku. *Initio, as*, ich weihe. *P.* poświecam.

Iniquus, vide Aequus.

Iniuria, vide Ius.

Inquilinus, ein Haußman/ der vmb zinß jnnen wohnet. *P.* komornik.

Inquino, as, Coinquino, ich beflecke/ besudele. *P.* máże/ pomázuie / splugáwiam / pokalam.

Inquinatus, vnsauber. *P.* pomázány / splugáwiony / nieczysty.

Inquinamentum, vnsauberkeit. *P.* plugástwo/ nieczystość.

Insidiæ, vide Sedeo.

Insecta, orum, vide Seco.

Insignis, e, herrlich/ fürtrefflich. *Pol.* znáczny/ znákomity/ známienity.

Insolens, vide Soleo.

Instar, aduerb: nach der maß/ gleich wie. *P.* ná kształt/ jákoby.

Instauro, as, Restauro, ich mache wieder gantz/ bring zu recht. *P.* nápráwiam/odnawiam. *Instauratio*, eine vernewerung. *P.* odnowienie/nápráwienie/ nápráwá. *Instaurator*, ein wiederbringer. *P.* nápráwiciel.

Instigo, vide Stigo.

Instita, æ, ein belege/ verbreme an eim weiber kleid. *P.* obłogá/ bramá v niewieściech szat.

Institor, oris, ein Kremer. *Pol.* kramarz. *Institorius*, kremerisch. *P.* kramárski.

74

Instrumentum, vide Struo.

Insula, ein Insel. *P.* wysep/ álbo wyspá/ ostrow. *Insularis*, zur Insel gehörig. *P.* wysepny/ wyspowy.

¶ *Comp: Peninsula*, ein halb Insel. *P.* Pulwyspy/nie práwa wyspá.

Insulto, vide Salio.

Integer, gantz/ volkommen/ from/ auffrichtig. *Pol.* cáły/ doskonáły/ dostáteczny/ zupełny/ dobry/ státeczny. *Integritas*, volkommenheit/ frömigkeit. *P.* zupełnośc/ dobroć/ cnotá/ *De integrò*, von newes. *P.* znowu/ od poczatku. *Integro, as, Redintegro.* ich ernewere/ mach wieder gantz. *Pol.* odnawiam/ náprawiam. *Integrasco*, ich werde wider ernewert. *P.* odnawiam się.

Intemperies, vngewitter. *Pol.* niepogodá.

Intemperiæ, arum, das nagen des gewissens. *P.* gryzienie sumnienia.

Inter, Præp: zwischen. *P.* miedzi. *Internus*, innerlich. *P.* wnetrzny.

Interim, Interea, vnter dessen. *P.* tym czásem.

Interdum, bißweilen. *P.* niekiedy/ czásem. *Inter-*

Interest, vide Sum.

Interpolo, as, ich bessere aus/ ernewere. *P.* náprawiam/ opráwiam/ złátam/ odnawiam. *Interpolator*, einer der alte ding außbessert. *P.* ktory stáre rzeczy opráwia.

Interpres, ein Dolmetscher. *P.* wykłádácz/ tłumácz. *Interpretor, aris*, ich verdolmetsche/ lege aus. *P.* wykłádam/ tłumáczę/ przełożę. *Interpretatio*, ein außlegung. *P.* wykład/ przełożenie.

Interstitium, vide Sto.

Intertrigo, inis, der wolff/ Arswolff von gehen/ oder reiten. *P.* sádno/ otret/ gdy się komu skorá zetrze od chodu álbo od jázdy/ stárcie/ zátretowánie.

Intestinum, ein darm/ eingeweide. *P.* Jelyto/ wnetrznośći/ fláki. *Intestinus, a, um*, innerlich. *P.* wnetrzny.

Intra, præp: innerhalb/ in. *P.* wewnatrz/ w. *Interior*, innerlicher. *P.* wnetrznieyszy. *Intimus*, gantz innerlich/ geheim. *Pol.* nawnetrznieyszy/ wierny/ vprzeymy. *Intrinsecus*, inwendig. *Pol.* we wnatrz.

Intrò,

Intrò, hinein. *Pol.* wdom. *Introrsum*, hineinwerts. *P.* wdom.
Intro, as, ich gehe hinein. *Pol.* wchodzę.
Intus, drinnen *P.* we wnątrz/ wdomu.
Intybus, Wegwart. *P.* wysoki mlecz.
Inuicem, abgewechselt / eins vmbs ander. *P.* w odmianki/ jeden drugiemu/ jedno zá drugie.
Inuidia, vide video.
Inuitus, vngern/ vnwillig *P.* nierad/ przesdzieczny/ niechutliwy.
Inundo, vide vnda.

I O.

Iocus, schimpff/schertz. *P* smiech/ kunßt/ żárt. *Iocosus, Iocularis, Iocularius*, schimpfflich / lecherlich. *P.* śmießny/ tráfny/ kunßtowny. *Iocor, aris*, ich schertze/ kurtzweile. *P.* śmieße/ kunßtuie/ błaznuie/ żártuie/ figluie.

I P.

Ipse, a, um, Er/ sie/ es. *P.* on/ ona/ ono. *Ipsemet, Ipsissimus*, er selber. *P.* onże/ sam/ samże/ prawie ten/ wyrudny/ ßczyry.

I R.

Ir, manus concauitas, das hole in der hand/ flache hand. *P.* dolek wreku/ dłoń.
Ira, Zorn. *P.* gniew. *Iratus*, zornig. *Pol.* rozgniewány. *Iracundus*, Jachzornig. *P.* Gniewliwy/ pádowity/ ziádły *Iracundia*, Jachzorn. *P.* Gniew/ pádowitość/ yad. *Irascor, eris*, ich zürne. *P.* gniewam się.
Iris, idis, ein Regenbogen. *P.* Tęczá.
Irrito, as, ich reitze an/ bewege zu zorn. *P.* pobudzam/podußczą/ drażnię/ rozdrażniam/nágabam
Irritabilis, leicht auffzubringen. *P.* popędliwy/ skory/ zápálczywy. *Irritamentum*, ein anreitzung. *P.* pobudká/ pobudzenie.
Irritus, vide Ratus.

I S.

Is, ea, id, Er. *P.* on/ona/ono. Ten/ tá/ to.
Isatis, idis, Weid. *P.* ßnido.
Ischias, adis, die hufftwehe. *P.* bolenie krzyżá/ sciátiká. *Ischiadicus*, der das hufftwehe hat. *P.* ktory ma sciátikę.
Iste, Ista, Istud, der. *P.* Ten/ ta/ to. *Istò, Istuc*, daselbsthin. *P.*

 Tám/

Tam/ tedy. *Istic*, daselbst. *Pol.* Tám. *Istinc*, von dannen. *Pol.* z tám tad. *Istac*, dahindurch. *P.* tedy/ támtedy. *Istorsum*, dahin werts. *P.* tedyż. *Istiusmodi*, solllich. *P.* tákowy.

Ister, Istri, alias Danubius, die Tonaw. *P.* Dunay.

Isthmus, ein Strand zwischen zweyen Meeren. *Pol.* Sciáńká/ ćiásność miedzi dwiemá morzomá.

Ita, aduerb: also. *P.* ták.

Itaq;, Coniunct: derhalben. *P.* przeto/ dla tego.

Italia, Welschland. *P.* włoska ziemiá. *Italus*, ein Wahl. *Pol.* włoch. *Italicus*, wellisch. *Pol.* włoski.

Item, desgleichen. *P.* tákże.

Iter, ein Reise. *P.* drogá/ yecháánie/ yázdá/ wedrowánie. *Itinerarium*, eine beschreibung einer reise. *Pol.* opisánie niktorey wedrowki.

Iterum, wiederumb. *P.* záśie/ powtore. *Itero, as*, ich wiederhole. *P.* powtarzam.

Itidem, gleicher weise. *P.* tákże/ tymże sposobem.

I V.

Iuba, æ, der kam an eim pferd/ das ist/ die langen haar am hals. *Pol.* grziwá. *Iubatus, a, um*, das lange haar hat. *P.* grziwiásty.

Iubar, schein/ glantz. *P.* jásność.

Iubeo, es, ich heisse. *Pol.* każe. *Iußio, Iussus, us*, ein geheiß/ befehl. *P.* Rozkazánie.

Iubilo, as, ich jauchtze/ frolocke *P.* wykrzikam/ ráduie sie/ wesele sie. *Iubilum*, ein jauchtzen/ frolocken. *P.* wykrzykánie/ rádość/ wesele. *Iubilæus annus*, das Jubel jahr. *P.* Miłośćiwe láto.

Iucundus, lieblich/ lustig. *Pol.* miły/ wesoły/ wdzieczny. *Iucunditas*, liebligkeit. *P.* wdzieczność.

Iudæa, Jüdischland. *P.* żydowska ziemiá/ żydostwo. *Iudæus*, ein Jude. *P.* żyd. *Iudæa*, eine Jüdin. żydowká. *Iudaicus*, Jüdisch. *P.* żydowski. *Iudaismus*, das Judenthumb. *P.* żydostwo.

Iudex, icis, ein Richter. *Pol.* Sedzia. *Iudicium*, ein gericht. *Pol.* sad. *Item*, ein vrteil/ oder entscheidung des gemüts/ vber einem ding. *P.* Rozsadek/ zdánie. *Iudicialis*, dem Richter/ oder gericht zugehörig. *P.* sadowny. *Iudico, as*, ich vrteile/ richte. *Pol.* sadze/

ſadze/ ßácuie/ mniemam/ zdánie ſwe powiedam.

¶ *Comp: Abiudico, as*, ich ſpreche ab. *P.* odſadzam. *Abiudico*, ich ſpreche zu. *Pol.* przyſadzam/ przywłaßczam/przypiſuie. *Diiudico*, ich entſcheide. *P.* rozſadzam/ rozeznawam. *Præiudico*, ich vrteile zuuor / ich verforteile. *Pol.* przed tym ſadze/ ßkodze/ krzywdze. *Præiudicium*, ein vorurteil/ verforteilung. *Pol.* Bezpráwie/ ßkodá/ krzywdá/ nieſpráwiedliwość.

Iugerum, ein Juchert ackers / ſo viel man mit zween ochſen des tages ackern kan. *P.* Stáye/ ſtáyánie/ ták wiele roly/ iáko pará wołow zá dzień zoráć może.

Iuglans, ein Welſchnuß. *Pol.* włoſki orzech.

Iugum, ein ſpitz eines berges. *P.* wierzchołek/ álbo ßpicá gory. *Item*, ein Joch. *Pol.* Járzmo. *Item*, ein Scherkibe/Oberbaum *P.* Náwoy. *Iugalis*, angebunden/ *P.* przywiązány/ járzmu poddány. *Iugoſus*, hoch geſpitzet. *Pol.* wyſoki/ ßpiczáſty.

¶ *Comp: Biiuges, & Biiugi*, zwey Roſſe die an einem wagen ziehen. *P.* pará koni/ w iednym woźie ćiągnących. *Quadriiuges, & Quadriiugi*, zwey par/ oder ein zug. *P.* poczworne woźniki. *Seiuges*, drey par. *P.* poßoſtne konie.

Iugis, es, ſtettig/emſig. *P.* vſtáwiczny. *Iugiter*, emſiglich. *Pol.* vſtáwicznie/ bez przeſtanku.

Iugo, as, ich leg ein Joch auff. *P.* Járzmo zákłádam.

¶ *Comp: Abiugo, as*, ich mache ledig vom joch. *Pol.* wypußczam z járzmá/ wyprzągam. *Adiugo, Coniugo*, ich füge zuſamen/ſpanne an. *P.* zwiezuię / ſprzągam/ przyprzągam. *Coniugium*, die Ehe. *P.* Małżeńſtwo. *Coniugalis, es*, Ehlich. *Pol.* Małżeńſki. *Coniux, & Coniunx*, ein Ehegemahl. *P.* Małżonek/Małżonká. *Subiugo*, ich bring vnter das Joch/vnterwerffe. *P.* pod Járzmo poddawam/ pod moc ſwoię podbijam. *Subiugalis*, was vnter dem Joch gehet. *P.* Járzmu poddány/ poßłußny / Járzmowy / Robotny.

Iugulus, & um, der forderhals/ die keel. *P.* podgárdlek / kárki/ kręgi wßytcy. *Iugulo, as*, ich tödte/

tödte/ erwürge. P. zábijam/ zámorduie/ kárki ſtracam.

Iulius, der Hewmon. P. Lipiec.

Iulus, *i*, der Moſt an den beumen. P. Mech ná drzewiech.

Iumentum, *vide Iuuo*.

Iuncus, *i*, Bintzen. P. ſitowie/ wiąz/ rokićiná. *Iunceus*, Bintzin/ von bintzen geflochten. *Pol.* Sitowy/ wiązowy/ z rokićiny vpleciony. *Iuncoſus*, voll bintzen. P. wiązowáty/ ſitowiáſty.

Iungo, *is*, ich füge zuſamen. P. złączam. *Item*, ich ſpanne an. P. záprzągam. *Iunctura*, eine füge/ zuſammenfügung. P. złączenie/ ſpáyánie/ ſpręzyná.

¶ *Comp: Abiungo*, *Diſiungo*, *Seiungo*, ich trenne/ ſondere ab. P. odłączam/ rozłączam. *Adiungo*, ich füge zu/ ich gebe zu. P. przyłączam/ przydawam. *Coniungo*, ich füge zuſammen. P. złączam. *Coniunctus*, zugethan/ verwand. *Pol.* złączony/ powinnowáty/ krewny. *Iniungo*, ich lege auff/ befehle. P. wkłádam/ rozkázuię/ polecam. *Subiungo*, ich thu herzu/ ſetze hernach. P. przydawam/ przykłádam.

Iunix, *icis*, ein junge Kuh. P. Jáłoszká.

Iuniperus, *i*, die Wachholter ſtaud. *Pol.* Jáłowcowe drzewo. *Morum Iuniperi*, ein wachholter beer. P. Jáłowiec.

Iunius, der Brachmonat. *Pol.* Czerwiec.

Iurgo, *as*, & *Iurgor*, *aris*, ich zancke. P. wadzę ſię/ ſwarzę ſię. *Iurgium*, ein zanck. *Pol.* zwádá/ poſwárek. *Iurgioſus*, zenckiſch/ haderhafftig. P. ſwarliwy/ zwádliwy.

¶ *Comp: Obiurgo*, *as*, ich ſchelte/ ſtraff mit worten. P. kárzę/ łáię/ ſfukam/ bákam.

Iuro, *as*, ich ſchwere. P. przyſięgam. *Iuramentum*, *Iuſiurandum*, ein Eid. P. przyſięgá.

¶ *Comp: Abiuro*, ich verleugne mit einem Eid. *Pol.* odprzyſięgam/ prze/ nie znam ſię. *Adiuro*, ich beſchwere. P. poprzyſięgam. *Coniuro*, ich verſchwere mich/ verbinde mich. P. ſprzyſięgam ſię/ zbuntuię ſię. *Coniuratio*, ein verbündnis. P. ſprzyſiężenie/ zbuntowánie. *Coniurati*, die ſich zuſammen geſchworen haben. P. ſprzyſiężeni/ buntownici. *Deiero*, ich ſchwere hoch. P. poprzyſięgam ſię. *Eiuro*, ich verſchwere.

verschwere. Pol. odprzysiegam/ odrzekam sie. Deiero, ich sch vere falsch. Pol. krziwo przysiegam. Periurus, Meineidig. P. krzywo przysiezcá. Periurium, ein falscher Eyd. Pol. krzywoprzysiestwo.

Ius, Iuris, das recht/ billigkeit. P. práwo/ spráwiedliwość.

¶ Comp: Iurisperitia, Iurisprudentia, wissenschafft des rechts. P. vmiejetność práwá. Iurisperitus, Iurisinterpres, Iurisconsultus, ein Rechtkündiger. P. náuczony w práwie. Iuridicus, was dem rechten gemäß ist. P. práwny/ co wedle práwá jest. P. Iurisdictio, gewalt/ gerechtigkeit/ gerichtsatz/ gerichtszwang. Pol. Moc/ práwo/ roki/ poroczki/ sądzenie rokow. Iniuria, schmach/ vnbilligkeit. Pol. krzywdá / niespráwiedliwość. Iniurius, vnbillig. P. niesłuszny/ niespráwiedliwy. Iniuriosus, voller vnbilligkeit. P. pełny krzywdy/ álbo ktory rád krzywdźi.

Ius etiam significat, eine brüe/ suppe. Pol. polewká/ juchá. Iusculum, ein süplein. Pol. polewká / jużká. Iurulentus, mit suppen gekocht. Pol. z polewká wárzony.

Iustus, a, um, gerecht / billig/ ziemlich. P. spráwiedliwy / słuszny/ ták wczesny. Iusta, orum, Seelmeß/ Todtenopffer / bestatung zur Erden. Pol. ofiárá záduszná / obchod pogrzebny. Iusticia, gerechtigkeit. P. spráwiedliwość. Iusticium, anstand der gerichten P. záwieszenie/ zástáwienie práwá.

¶ Comp: Iniustus, vngerecht. vnbillig. Pol. niespráwiedliwy / niesłuszny/ Iniusticia, vngerechtigkeit. Pol. niespráwiedliwość. Iustifico, as, ich mache gerecht. P. vspráwiedliwiam. Iustificatio, die gerechtfertigung. P. vspráwiedliwienie.

Iuuenis, Jung/oder ein Jüngling. P. młody/álbo młodzieniec. Iunior, ein Jünger. P. młodszy. Iuuencus, ein junger Ochs. Pol. wołek/ Juniec/ młodzik. Iuuenca, ein junge kuh. P. Jáłowicá. Iuuencula, ein junge Dirn. Pol. Dziewczká. Iuuenilis, der Jugend zugehörig. P. młodzieński. Iuuentus, utis, die jugend/ od eine menge junger leut. P. młodość/ álbo

álbo młodź. *Iuuenesco*, ich werde jung. P. odmładzam się.

Iuuo, as, ich helffe. Pol. pomagam. *Iuuat, Impers:* es belüstiget. P. podoba się/ chce się. *Iuuamen*, ein Hülff. P. pomoc/ rátunek. *Iumentum*, ein Arbeits thier. P. Robotne bydło.

¶ *Comp: Adiuuo*, ich helff/ stehe bey. P. spomagam/ podpomagam. *Adiutor*, ein Helffer. Pol. wspomożyciel.

Iuxta, præp: bey/ nahe P. blisko/ podle/ wedle/ nie dáleko. *Iuxta, aduerb:* zugleich. P. wespołek/ rownie.

INCIPIENTIA ab *L*.

L A.

LAbes, ein Fehl/ schad/ mackel/ schandfleck. P. zmázá/ ßkodá/ mákulá/ sromotá. *Labecula*, ein klein flecklein. P. Mákulká.

¶ *Comp: Labefacio, & Labefacto, as*, ich schweche/ verderbe. P. psuię/ káżę/ znißczam/ wywrácam/ porußam.

Labium,

Labium, ein Lefftze/ lippe. Pol. wargá. *Labeo, onis*, der grosse lippen hat/ ein großmaul. Pol. ktory wielkie ma wárgi/ gebá/ odmigebá.

Labo, as, ich falle/ schwancke. P. pádam/ lecę/ ßwánkuię. *Labasco*, ich fang an zu fallen/ zu verzagen. P. wątleię/ poczynam páść/ sobą wątpić. Juß mi ná schodzie.

Labor, eris, ich fall/ fehle. Pol. pádam/ pádnę/ wątleię/ omylam się. *Lapsus, us*, ein fall/ versehung. Pol. vpadek/ grzech/ omyłká.

¶ *Comp: Allabor*, ich fall herzu/ fleuß herbey P. przypádam/ przypływam/ przyćiekam. *Collabor*, ich fall vber ein hauffen. P. vpádam. *Delabor*. ich fall herunter. P. spádam. *Dilabor*, ich vergehe/ werde zu nicht. Pol. Rozchodzę/ rozpływam/ zginę/ wniwecz się obrácam. *Elabor*, ich entwische. P. vćiekam/ vchodzę. *Illabor*, ich fall ein. P. wpádam/ wćiekam. *Præterlabor*, ich flisse vorbey. P. mimo ćiekę. *Prolabor* ich fall nider. P. vpádam. *Relabor*, ich flisse zu rück. P. wrácam się/ wspák ćiekę.

Labor,

Labor, oris, mühe/ arbeit. *Pol.* pracá/ robotá/ trudność. *Laboriosus*, mühselig/ arbeitsam. *P.* prácowity/ pelny trudnośći/ robotny. *Laboro, as*, ich arbeite/ bemühe mich/ bin kranck. *P.* robie/ prácuie/ stáram sie/ niemoge/ choruie.

¶ *Comp. Collaboro*, ich arbeit zugleich/ helffe. *P.* wespołek robie/ pomagam. *Elaboro*, ich mache fertig. *P.* wyrabiam.

Labrum, ein Lefftz/ lippe. *Pol.* wárgá. *Item*, der eusserste ort eines jeglichen dings. *Pol.* kráy/ kráwądź/ brzeg v káżdey rzeczy. *Item*, ein Zuber/ Eimer/ wanne. *P.* Ceber/ wiádro/ wánná.

Labrusca, ein wilder weinstock. *P.* plonna máćicá.

Lac, Milch. *P.* Mleko. *Lac serosum*, Butermilch. *P.* máślanká. *Lacteus*, milchicht. *P.* mleczny. *Lacticinia*, Milchspeise. *Pol.* Mleczno. *Lactes*, kleine därme. *P.* ćienkie yelitá. *Lacteo*, ich sauge. *P.* ssę. *Lactesco*, ich werde zu milch. *P.* mlecznieię/ mlekiem sie stawam. *Lacto, as*, ich seuge/ gebe zu saugen. *P.* przy pierśiách trzymam/ nápawam. *Metaph:* ich

locke/ reitze. *P.* nęcę/ pobudzam.

¶ *Comp: Ablacto, as*, ich entwehne. *P.* ostáwiam. *Ablactatio*, entwehnung. *Pol.* ostáwienie. *Collactaneus*, von einer milch aufferzogen/ mitseugling/ bekandt von jugend auff. *Pol.* yednym mlekiem wychowány/ Towárzysz z dźiećiństwá.

Lacer, a, um, zerrissen. *P.* podrápány/ odárty/ oszárpány. *Lacero, as, Dilacero*, ich zerreisse. *Pol.* szárpam/ drę/ zdźieram/ drápię/ podrápam.

Lacerna, ein Regen mantel. *P.* Deszczowy płaszcz/ kopieniak.

Lacerta, ein Heydechse. *Pol.* Jászczurká.

Lacertus, der Arm/ vom ellenbogen biß auff die hand. *P.* Rámię od łokćia áż do ręki. *Item*, ein Aelrauppe/ Quappe. *Pol.* Mientus. *Lacertosus*, starck von armen. *P.* mocny/ duży w ręku.

Lacesso, is, ich reitze/ bewege/ fodere heraus. *Pol.* pobudzam/ podszczuwam/ drażnię/ wyzywam ná rękę.

Lachryma, ein zeher/ threne. *P.* łzá. *Lachrymosus*, kleglich/ weinerlich.

nerlich. *Pol.* rzewny / żáłośny / płáczliwy. *Lachrymabundus*, gleichsam weinend. *Pol.* Jákoby płácząc / rzewliwy. *Lachrymo, as, & Lachrymor, aris*, ich weine. *P.* płácżę.

¶ *Comp: Collachrymo*, ich weine mit. *P.* wespołek s kim płáczę. *Illachrymo*, ich weine fast. *P.* rzewno płáczę.

Laciniæ, arum, die belege oder schweiffe an den kleidern. *Pol.* obłogi álbo bramy v szat.

Lacio, is, verb: Inusitat:

¶ *Comp: Allicio, is, & frequent: Allecto, as*, ich reitze an. *P.* pobudzam / przynecam / przywabiam. *Delicio, Idem. vnde Delecto, as*, ich belůstige / erfrewe. *P.* vweselam. *Delector, aris, Passiuum*, ich habe lust / freud. *P.* kocham się. *Delectatio, Delectamentum*, eine lust / frewde. *Pol.* Roskosz / wesele / pociechá / ochłodá. *Delectabilis*, lustig. *P.* Roskoszny / wdzięczny. *Deliciæ, arũ*, wollust. *P.* Roskoszy. *Delicatus*, weich / zart / in wollůsten erzogen. *P.* miękki / pieszczący / roskoszny / rospustnie wychowány. *Elicio*, ich locke heraus. *P.* wyludzam / wywabiam. *Elix, icis*, eine wasserfurch auff den äckern. *Pol.* brozdá ná rolie. *Illicio, & frequent: Illecto, as*, ich reitze an. *P.* przywabiam / przynęcam. *Illectamentum*, ein anreitzung. *P.* nęcenie / wabienie. *Oblicio, Inusitat: & Oblecto*, ich belůstige / ergetze. *P.* vweselam / cieszę. *Oblectatio, & Oblectamentum*, ein belůstigung / ergetzung. *P.* kochánie / vciechá / krotochwilá. *Pellicio*, ich reitze vnd betriege mit guten worten. *P.* oszukam / zdradzą / łágodnymi słowy przywabiam / przyludzam. *Pellex, icis*, eine Hure / die mit eim Eheman zu thun hat. *P.* Nałożnicá / Sámratká / kurwá / nierządnicá / ktora s żonátym nierząd płodzi. *Pellicatus, us*, Hurerey. *P.* Sámráctwo / kurestwo / nierząd.

Lactuca, Lattich. *P.* Sáłatá.

Lacuna, ein pfůtze. *P.* káłużá / row / doł. *Lacunosus*, vol pfůtze. pełny káłuż.

Lacunar, eine bune / ein estrich. *Pol.* Strop.

Lacus, us, ein See. *P.* Jezioro. *Item*, ein bůtt / zuber / kuffe. *Pol.* kadź / cebrr / kufá.

Lædo, is, ich verletze. *P.* obrázam/ ßkodze/ krziwdzę.

¶ *Comp: Allido, Illido,* ich stoß an. *P.* otrącam się/ vderzam się. *Collido,* ich schlage zusamen. *P.* Trącam się s kim wespolek. *Elido,* ich stosse aus. *P.* wytrącam.

Lætus, a, um, frölich. *P.* wesoły/ ochotny. *Lætitia,* frölichkeit. *Pol.* wesele/ ochotá. *Lætor, aris,* ich frewe mich/ bin frölich. *Pol.* weselę się. *Lætifico, as,* ich mache frölich. *P.* vweselam.

Læua, die lincke hand *Pol.* Lewicá/ lewa reká. *Læuus, a, um,* linckisch/ vnglückselig. *P.* lewy/ nießczesliwy/ niefortunny. *Læuorsum,* auff die lincke hand. *P.* ná lewą rękę/ k sobie.

Lagena, ein Lechel/ flasche. *P.* Lagiew/ lagiewká/ lagwicá/ beben/ flászá.

Lagopus, ein Goldammer. *P.* Trznadl.

Laicus, subst: ein Ley. *P.* Láik *adiect:* gemein/ weltlich/ nicht geweihet. *P.* pospolity/ swietski/ nieswięcony.

Lambo, is, ich lecke. *P.* liże/ łocze/ lepce.

Lamentor, aris, ich wehklage. *Pol.* łkam/ nárzekam/ lámentuię. *Lamentatio,* ein kleglich weinen/ wehklag. *Pol.* rzewny płácz/ nárzekánie/ lament. *Lamentabilis,* kleglich *P.* rzewliwy/ płáczliwy.

Lamia, ein Hechse/ zeuberin. *P.* Jedzá/ czárownicá/ mátołká.

Lamina, ein blech. *P.* bláchá.

Laminarius, ein platner. *P.* bláchownik/ plátnerz

Lampas, adis, eine Fackel/ kertz/ licht. *P.* pochodnia/ kágániec/ świecá.

Lana, æ, woll. *P.* wełná. *Laneus,* wüllen. *P.* wełniány/ sukienny *Lanarius, Lanificus,* ein wollweber. *P.* Sukiennik/ knap. *Lanificium,* wollwerck. *Pol.* wełniána robotá/ przedziwo.

Lancea, ein langer spieß. *Pol.* włocznia. *Lancearius,* ein spießgesell. *P.* Drab/ ktory włocznię nieśie.

Languor, oris, schwacheit. *Pol.* mdłość/ chorobá/ niemoc. *Languidus,* schwach/ müde/ kranck/ los. *P.* mdły/ chory/ sprácowány. *Langueo, Languesco, Elangueo, Elanguesco,* ich bin/ werde krafftlos. *P.* mdleię/ ćiężeię/ leniwię.

Lanio, as, ich zerhawe. *P.* drę/ drápię/ná ßtuki rozbieram. *Lanius*, ein Metzger/ Fleischhawer. *P.* Rzeźnik. *Laniena*, eine Metzigung. *P.* Rzeź/ drápánina/ ßárpánina.

Lanugo, inis, das erste haar am bart. *Pol.* pirwßa brodá/ wąs. *Item*, Moß oder wolle an andern dingen. *P.* kwáp/ mech/ puch/ ná inßych rzeczach.

Lanx, ein Schüssel. *Pol.* krzinow/ misá.

¶ *Comp: Bilanx*, ein Schüsselwag. *Pol.* ßalá/ wagá / misy v wagi.

Lappa, ein klett. *P.* Łopian.

Lapis, ein stein. *P.* kámien. *Lapis preciosus*, ein Edelgestein. *P.* drogi kámien. *L. molaris*, ein Mülstein. *P.* Młynski kámien. *Lapillus*, ein steinlein. *P.* kámißek. *Lapidosus*, steinicht. *P.* kámienisty. *Lapicida*, ein Steinmetz/ Steinhawer. *P.* Cießykámien. *Lapicidina*, ein steinbruch *Pol.* kámienna thyßárnia. *Lapidesco*, ich werd zu stein. *P.* kámienieię/ twárdnę. *Lapido, as*, ich steinige. *P.* kámionuię.

¶ *Comp: Dilapido, as*, ich verthu/ verschwende. *P.* rozpraßam/ vtracam/ przemárnuię.

Laquear, Laqueare, Laquearium, eine bune/ vertefelung/ paneelwerck. *P.* Strop laskowány/ laskowánie.

Laqueus, ein strick. *P.* powroz/ śidło.

¶ *Comp: Ablaqueo, as*, ich löse auff von stricken. *P.* odwiezuię/ wypußczam z śidł. *Illaqueo*, ich fange/ verstricke. *P.* vławiam / vchwycę.

Lar, plur: Lares, Haußgötter. *P.* Domowi bogowie. *Metaph:* ein eigen hauß/ Vaterland. *Pol.* Dom własny/ oyczizná.

Lardum, Speck. *Pol.* słoniny. *Lardarium*, ein Spicknadel. *Pol.* ßpilká do ßpikowánia. *Lardo, as*, ich spicke. *P.* náßpikuię.

Largior, iris, Elargior, ich gebe/ schencke. *P.* dáyę/ vdzielam/ dáruię. *Largitio*, ein schenckūg. *P.* dárowánie. *Largus, a, um*, reichlich/ mild. *P.* hoyny/ ßczodry. *Largitas*, reichligkeit. *Pol.* hoynośc/ ßczodrośc/ obfitość.

Larua, eine Larue/ Maskarade. *P.* Larwá/ Máßkárá.

Lasciuus, geil/ mutwillig/ verwehnet,

weynet. P. waśniwy/ skokliwy/ jurzny / rospustny / swowolny.

Lascivia, geilheit. P. Jurność / pieszczotá/ rospustá/ swowolá. *Lascivio*, ich bin geil/ mutwillig. *Pol.* pieszcze sie/ pustuie/ przekwintuie.

Lassus, a, um, müde/ treg. *Pol.* sprácowány. *Lassitudo*, müdigkeit. *P.* sprácowánie. *Lassesco*, ich werde müde. *Pol*, sprácuie sie / vstawam. *Lasso, as*, ich mache müde. *P.* sprácuie/ z morduie.

Lateo, Diliteo, Delitesco, ich lige verborgen. *Pol.* Táye sie/ kryie sie. *Latibulum*, ein höle da die wilden thier sich halten. *Pol.* yáskinia/ yámá/ w ktorey dzikie zwierzetá legáią. *Latebræ*, ein winckel/ da man sich versteckt/ heimlich auffhelt. *P.* Táyemne przechowánie. *Latebrosus*, das viel hölen hat. *Pol*, pelny táiemnych mieysc.

Later, ein Ziegelstein. *P.* Cegłá. *Lateritius*, von ziegeln gemacht. *P.* Cegielny/ murowány. *Laterarius*, ein Ziegelstreicher. *Pol.* Cegielnik / strycharz/ murarz. *Lateraria*, ein Ziegelscheune. *P.* Cegielnicá.

Laterna,

Laterna, ein Latern. *P.* Laterná/ pochodniá.

Latex, icis, wasser/ oder allerley innerliche feuchtigkeit. *Pol.* wodá / álbo wszeláka mokrość wnetrzna.

Latium, ein Landschafft in Italien am fluß Tiber. *P.* kráiná we włoszech nád rzeką Tibrem. *Latius, Latinus*, was aus Latio ist/ lateinisch. *P.* co/ Láciński ziemi iest / Láciński. *Latinitas*, die lateinische rede. *P.* Rzecz/ álbo mowá Lácińska / yezik łáciński.

Latrina, ein besunder/ heimlich gemach. *P.* Sekret álbo wychod własny.

Latro, as, ich belle. *P.* szczekam. *Latratus, us*, das bellen. *P.* szczekánie.

¶ *Comp: Allatro, as*, ich belle an *Pol.* nászczekawam. *Oblatro*, ich belle wieder/ widerspreche. *Pol.* odszczekawam/ odmawiam/ odmrukam.

Latro, onis, ein straßenreuber/ mörder. *Pol.* Zboycá/ morderz/ lotr. *Latrunculus, dim: P.* zboyczik/ lotrzik. *Item*, ein Schachstein. *P.* Szách. *Ludus latrunculorum*,

rum, das Schachspiel. P. ẞáchy/ grá ẞáchow. *Latrocinium*, Reuberey/ Mörderey. P. morderstwo/ lotrostwo/ krádzieẞ. *Latrocinor, aris*, ich raube. P. zbijam/ lotrostwem/ morderstwem sie żywie.

Latus, a, um, weit/ breit. *Pol.* ẞeroki/ dáleki. *Latitudo*, die breite. P. ẞerokość.

¶ *Comp: Dilato, as*, ich mache breit. *Pol.* rozẞerzam/ rospościeram/ rozstáwiam.

Latus, eris, eine seite. P. bok.

Lavo, as, & is, ich wasche/ bade. *Pol.* vmywam/ pierzę/ mylę się/ kąpam się. *Lotus*, gewaschen/ rein. *Pol.* zmyty/ czysty/ wyprány/ chędogi. *Lotrix*, eine wescherin. P. praczká. *Lotorius*, was zu waschen gehöret. P. Co ku pránju należy.

Laurus, ein Lorber bawm. *Pol.* Bobkowe drzewo. *Baccæ lauri*, Lohrbeeren P. Boby/ bobki/ yágody bobkowe. *Laurea*, ein Lohrbeer krantz. P. winiec z bobkowego liścia. *Laureus*, *Laurinus*, was aus Lohrbeeren gemacht ist. P. Bobkowy.

Laus, ein Lob/ preiß/ ehr. *Pol.* chwalá/ cześć/ slawá/ *Laudabilis*, löblich/ rühmlich. P. chwalebny/ slawny.

¶ *Comp: Collaudo*, ich rühme fast. P. pochwalam.

Lautus, a, um, herrlich/ köstlich/ zierlich. P. hoyny/ dostáteczny/ chędogi/ okfity. *Lautitia*, pracht vnd herrligkeit in wolleben vnd kleidungen. P. hoyność/ okazáłość w biesiádách y w odzieniu.

Laxus, a, um, weit/ gereumig. *Pol.* ẞeroki/ przestronny/ przestworny. *Laxitas*, die weite. *Pol.* ẞerokość/ przestronność. *Laxamen*, *Laxamentum*, eine ergetzung / nachlassung. P. odpoczynienie/ wolność/ odchłodá. *Laxa, as*, *Relaxo*, ich mache weit/ thu auff. P. Rozćiągam/ rozpościeram/ otwarzam/ rozwięzuię.

L E.

Lebes, etis, ein ehrin haff/ tiegel/ grapen. P. miedziány gárniec.

Lectus, i, ein bette. P. łoże. *Lectulus*, ein betlein. P. łożko. *Lectisternium*, *vulgò*, Betgewand. P. pośćiel.

Lectica, ein Senffte P. kolebk/

Lectica

Lecticarius, ein Senfftentreger. P. ktory kolebke nosy.

Lecythus, ein Oelkrug. P. oleyowy dzban/ oleyowa bánia.

Lego, as, ich schicke/ sende aus mit befehl. P. šlie/ posylam/ polecam. *Item*, ich vermache/ bescheide. *Pol.* odkázuie. *Legatus*, ein abgesandter. *Pol.* posłániec/ posel/ legat. *Legatio*, ein Bottschafft. P. poselstwo. *Legatum*, ein Testament/ Erbgemecht. P. odkazánie / Testámentne odlecenie. *Legator*, ein Erbmacher/ der einem etwas vermacht. *Pol.* Ten/ ktory komu co odleca. *Legatarius*, dem etwas bescheiden wird. *Pol.* Ten/ ktoremu co odlecáią.

¶ *Comp: Ablego, as*, ich fertige ab/ schicke hinweg. P. odpráwuie/ odsylam. *Allego*, ich ziehe an/ citiere. P. przywodzę/ przypominam/ dowodzę. *Delego*, ich befehle. P. polecam. *Subdelego*, ich lege auff ein andern/ was mir befohlen ist. P. spuszczam/ polecam inszemu/ co mi poruczono. *Relego*, ich schicke wieder/ sundere ab. P. odsylam/ oddalam.

Lego, is, ich lese/ lese zusamen. P. czytam/ zbieram/ zgromádzam. *Item*, ich erwehle/ kiese. P. obieram. *Legio*, ein Legion/ Regiment kriegsvolcks. P. woysko/ zastęp służebnych ludzi. *Legionarius*, was zur Legion gehöret. P. ku zástępowi álbo woysku náleżący. *Lector*, ein Leser. P. czytelnik. *Lectio*, ein lesung/ lection. P. czytánie/ lekcia.

¶ *Comp: Colligo*, ich lese zusamen. P. zbieram/ zgromádzam. *Collectio*, eine samlung. P. zgromádzenie. *Collectitius*, gesamlet. *Pol.* zgromádzony/ zebrány. *Collectanea*. schrifften oder bücher hin vnd wider zusamen gelesen. P. pismá/ álbo księgi z rozmáitych autorow zebráne. *Deligo*, ich erwehle. P. obieram/ wybieram. *Delectus, us*, ein wahl/ außlesung/ vnterscheid P. wybor/ brákowánie/ rożność. *Diligo*, ich liebe. P. miłuię. *Dilectio*, die liebe. P. miłość. *Diligens, nom:* fleissig. P. pilny. *Diligentia*, fleiß. P. pilność. *Eligo*, ich erwehle/ kiese. P. obieram/ wybieram. *Electio*, ein wahl. P. wybránie/ obránie. *Elector*, ein Erwehler/ Churfürst. P. wybieracz/ kurfirst. *Intelligo*, ich verstehe/ mercke. P. rozumiem/ bacze. ¶ *Comp:*

Subintelligo,

Subintelligo, ich verſtehe ein wenig/ merck dabey. *P.* dorozumiewam ſię/ dobaczawam ſię. *Intellectus, us*, verſtand. *P.* rozum/ baczenie/ wyrozumienie. *Negligo*, ich verachte/ verſeume. *Pol.* zgardzam/niedbam/zámießkam. *Negligens*, vnachtſam/ faul. *P.* niedbáły/ lentwy. *Negligentia*, nachleſſigkeit/ vnachtſamkeit. *P.* niedbáłość/ niedbálſtwo. *Perlego*, ich durchleſe/ vberleſe. *Pol.* przeczytam. *Prælego*, ich leſe vor. *Pol.* przeczytam/ czytam komu. *Relego*, ich vberleſe von newen. *Pol.* znowu czytam/ przeczytam drugą ras/ powtarzam. *Seligo*, ich ſondere ab. *P.* wybieram/ odłączam. *Selectus*, außerleſen/ abgeſondert. *P.* oſobliwy/ odłączony.

Legumen, gemüß/ zugemüß. *P.* Járzyná/ wárzywo.

Lemures, Nachtgeiſter/ geſpenſte. *P.* pokuſy nocne/ ſtrzáßydłá.

Lenis, e, glat/ weich/ lind/ ſanfft. *P.* gładki/ miekki/powolny/ láſkáwy. *Lenitas*, lindigkeit/ſanfftmütigkeit. *Pol.* miekkość/ powolność. *Lenio, is*, ich mache glat/ lindere/ miltere *P.* gládzę/ vkayam/ zmiekczam.

Leno, onis, ein Hurenwirt. *P.* Kurwigoſpodarz/ Ruffian. *Lena*, ein Hurenwirtin. *Pol.* Kurwogoſpodini/Ruffianká. *Lenocinor, aris*. ich halte gemeine frawen auff/ vmb gewinſts willen. *P.* podeyrzáne niewiáſty chowá dla zyſku. *Item*, ich ſchmeichele/ reitze an. *P.* Podußczam/ przynęcam. *Lenocinium*, ein hurenwirtſchafft/ oder hurenhauß. *P.* przechowánie tákowych Niewiaſt/ álbo goſpodá ich. *Item*, hurenzierd/ oder anreitzung. *P.* kurewſki ſtroy/ álbo gabánie/ nęcenie.

Lens, lendis, ein Niß. *P.* gnidá. *Lendinoſus*, nißechtig. *Pol.* gnidziſty.

Lens, lentis, linſe. *P.* Soczká/ Soczewicá.

Lentigo, inis, Sommerflecke/ Sommermahl. *P.* piegá. *Lentiginoſus*, Sommerfleckicht. *P.* piegowáty.

Lentus, a, um, zehe/langſam. *P.* tęgi/ gęſty/ lentwy. *Lentor, oris*, eine zehe feuchtigkeit. *P.* Tęga álbo gęſta mokrość.

Leo,

Leo, vide Lino.

Leo, onis, ein Löw. *Pol.* Lew. *Leana,* eine Löwin. *Pol.* Lwicá. *Leoninus,* Löwisch. *P.* Lwowy.

Leopardus, ein Leopard/ ein thier von eim Löwen vnd Parde geboren. *P.* Leopard/ zwierzę ze lwá á z párdu vrodzone.

Leopolis, Reusche lemberg. *P.* Lwow.

Lepor, & Lepos, oris, zierde/ höffligkeit. *Pol.* wdzięczność/ pięknosć. *Lepidus, a, um,* zierlich/ höfflich/ holdselig *P.* wdzięczny/ mily/ przyiemny.

Lepra, der Außsatz. *P.* Trąd. *Leproso,* außsetzig *P.* trędowáty.

Lepus, oris, ein hase. *P.* záiąc. *Lepusculus,* ein heßlein. *P.* záiączek/ záięczisko. *Leporinus,* hesen/ was von hasen ist. *P.* záięczy

Lethargus, die Schlaffsucht. *P.* spiąca chorobá.

Lethum, der todt. *P.* Smierć. *Lethalis,* tödlich. *P.* smiertelny.

Leuir, vide Vir.

Leuis, prima correpta, leicht/ gering. *Pol.* lekki/ lichy/ máły/ podły/ wzgárdzony *Metaph:* leichtfertig. *P.* niestáteczny. *Leuitas,* leichtigkeit/ leichtfertigkeit.

P. lekkość/ niestáteczność/ niestátek. *Leuo, as,* ich mache leicht/ ringere. *Pol.* vlżam/ vmnieyßam. *Item,* ich hebe auff. *Pol.* podnoßę. *Leuamen, Leuamentum,* eine ringerung/ leichtlegung. *P.* vlżenie.

¶ *Comp: Eleuo, as,* ich verniche tige/ hebe auff. *P.* vwlaczam/ nißczę/ podnoßę. *Subleuo,* ich helffe/ richte auff. *P.* podpomagam/ zámagam/ podnoßę.

Leuis, prima producta, gladt. *P.* gładki/ nieskropowáty. *Leuigo, as,* ich mache gladt. *P.* gładzę.

Lex, ein gesetz. *P.* zakon/ vstáwá. *Item,* ein beding. *P.* sposob/ obyczay. *Legalis,* das zu dem gesetz gehöret. *P.* zakonny. *Legitimus,* ordentlich/ billich/ rechtmessig. *P.* Rządny/ porządny/ słußny/ prawy/ własny. *Illegitimus,* vnordentlich/ vnbillich. *P.* nieprawy/ niesłußny.

¶ *Comp: Exlex,* frey/ gesetzlos. *P.* wolny/ sobie pan. *Legislator,* ein Gesetzgeber *P.* vstáwcá praw. *Legisperitus, Leguleius,* in dem gesetz erfahren, *P.* náuczony w zakonie/ biegły w práwie.

Priuilegium, eine besonder freyheit. P. osobliwa wolność/przywiley.

L I.

Libanotis, Rosmarin. P. Rosmárin.

Liber, a, um, frey/ ledig. Pol. wolny/ świebodny. Libertas, freyheit. P. wolność/ świebodá. Libertus, ein freygelassener. P. z niewolstwá wypuszczony/ wyświebodzony. Libertinus, der von eim freygelassenen geboren ist. P. ktory się narodził z wyświebodzonego. Liberalis, frey/ redlich/mild/ kostfrey. Pol. wolny/ świebodny/ poczesny/ vrodziwy/ szczodry. Liberales artes, die freyen künste. Pol. wyzwolone náuki. Liberalitas, mildigkeit/ gütigkeit. Pol. szczodrość/ hojność/ dobroć. Illiberalis, vnredlich/ karg. Pol. nieuczciwy/ skapy.

Libero, as, ich erlöse/ mache frey. P. wybáwiam/wyzwalam/ rátuię/ wyświebadzam. Liberatio, ein erlösung. P. wybáwienie/ wyswobodzenie. Liberator, ein erlöser. P. zbáwiciel/ wybáwiciel/ odkupiciel.

Liber,

Liber, libri, Bast/ die innerliche rind am holz. P. łyk/ wnętrzna skorá ná drzewie. Item, ein buch. P. księgi. Libellus, ein büchlein/ oder supplication. P. książki/ álbo supplikácia. Libellio, ein Brieffträger. P. Posel listowny. Librarius, ein Buchhendler/ buchbinder/ schreiber/ drucker. P. księgarz/ pisarz. Libraria, ein buchkammer. P. księgarniá.

Liberi, orum, Kinder/ nachkommen. P. dzieci/potomkowie.

Libet, Impers: es gefelt/ gelüstet. P. podoba się. Libens, willig. Pol. Rad/ dobrowolny. Libenter, gern. P. rad/ dobrowolnie/ z dobrą wolą/ z chucią.

Libido, inis, böse begierde. Pol. zła pożądliwość/ żądza. Item, vnkeuschheit. P. nieczystość. Libidinosus, vnkeusch. P. nieczysty/ niepowściągliwy.

Libo, as, ich versuche ein wenig/ opffere. Pol. po máluszku kosztuię/ ofiáruię. Libatio, Libamen, Libamentū, eine versuchung/ opfferung. P. skosztowánie/ ofiárá. Libum, ein opfferkuch. P. placek/ álbo kołacz ná ofiárę dány.

Comp:

¶ Comp: *Delibo*, ich verſuche ein wenig. *P.* Trochę koſztuię. *Item*, ich ſchende/ beflecke. *Pol.* ſromocę / pomázam. *Illibatus*, vnbefleckt / rein. *P.* niepomázány/ niepokalány/ czyſty. *Prælibo*, ich verſuche zuuor/ ich kredenze. *P.* koſztuię naprzod/ kredencuię.

Libra, æ, ein pfund. *P.* funt. *Itē*, eine wage *P.* wagá. *Libralis*, pfundig/ eines pfundes ſchwer. *P.* funtowny/ co ieden funt wáży *Libramentum*, gewicht. *Pol.* wagá / miárá. *Libripens*, ein wagemeiſter. *P.* ważnik.

¶ Comp: *Aequilibrium*, die gleiche der wage/ wenn das zünglein gerade ſtehet. *P.* práwa miárá/ gdy wagá wkłodzie ſtoi. *Bilibris, e*, zweypfundig. *P.* co dwá funty wáży. *Trilibris, e*, dreypfundig. *P.* co trzy funty wáży. *Sesquilibra*, anderthalb pfundt. *P.* pułtorá funtá.

Libro, as, ich wege/ meſſe ab. *P.* wáżę/ mierzę *Item*, ich ſchwebe/ ſchieſſe. *Pol.* záwieſzam ſię/ ſtrzelam. *Librator*, ein brunnenmeiſter. *P.* Rurmiſtrz.

Liceo, es, ich werde geſelſchet/ geſchetzet/ ich gelte. *P.* bywam

cenion/ ſzácowan. *Liceor, eris*, ich felſche/ biete drauff *P.* cenię/ tárguię/ podawam. *Licitor, aris*, *Idem*.

Licet, Imperſ: es geziemet ſich. *Pol.* godźi ſię. *Licentia*, erlaubnüß/ freyheit. *Pol.* pozwolenie/ wolność/ roſpuſtá/ ſwawola.

Licet, Coniunct: ob wol/ wiewol. *P.* Acz/ áczkolwiek.

Lichen, Flechte im antlitz/ zittermahl. *Pol.* piegá/ płamá ná twarzy.

Lichnus, ein licht oder dacht. *P.* ſwiecá álbo knot.

Licium, ein webergereiß/ das durch der zettel gezogen wird. *P.* płochá tkaczá/ przez ktorą poſtáwá bywa przeciągniona. *vnde Trilix*, Trilich. *P.* płotno o trzech wzorzech.

Lictor, oris, ein ſtadtknecht/ ſchergant *Pol.* mieyſki ſługa/ oprawcá/ ceklarz.

Lien, das miltz. *Pol* ſlodzoná. *Lienteria*, der Bauchfluß/ das durchlauffen. *Pol.* Biegunká/ ſraczká. *Lientericus*, der dz durchlauffē hat. *P.* ktory ma biegunkę.

Lignum, holtz *P* drewno. *Ligneus*, hölzern. *Pol.* drewniany.

Lignile, ein Holtzkammer/holtz-lege. *P.* wierzyſko/ nałoń. *Lignor. aris*, ich hole holtz. *P.* przyczyniam drew/ ydę po drwá.

Ligo, as, ich binde. *P.* wiążę. *Ligamen, Ligamentum*, ein band. *P.* Rzemien/ powrozek. *Ligula*, ein Neſtel. *P.* wſtęgá.

¶ *Comp: Alligo, as*, ich binde an. *P.* przywiezuię. *Colligo*, ich binde zuſamen. *P.* zwiezuię. *Obligo, as*, ich verbinde/ verpflichte. *P.* obowiezuię. *Obligatio*, eine verpflichtung/verſchreibung. *P.* obowiązánie/ zapis. *Subligo*, ich binde vnten. *P.* podwiezuię. *Subligar, & Subligaculum*, ein Niderkleid. *Pol.* gáce/ ſpodnicá/ odſpodnicá.

Ligo, onis, ein haw/ karſt. *Pol.* motyká.

Liguſticum, Lubſtäckel. *Pol.* Lubßczek.

Ligurio, is, ich eſſe lecker biſſen/ ich verſchlemme. *P.* łákotki yadam/ ná łákotkách przetrawiá. *Abligurio, Idem. Liguritor*, ein ſchlemmer. *P.* ſtrawcá/ żártok/ pijánicá.

Lilium, eine Lilie. *P.* Lelija.

Lima, æ, eine feile. *Pol.* pilká.

Limo, as, ich feile/ poliere. *Pol.* piluię/ głádzę/ poleruię.

¶ *Comp: Delimo, Elimo*, ich feile oder putze wol aus. *P.* wypolerawam/wycieram/wyczyściam.

Limax, ein ſchneck. *P.* żołw.

Limbus, ein ſaum/ oder belegt an einem kleid. *P.* obłogá/ bramá ná ßácie.

Limen, inis, ein ſchwell. *Pol.* prog. *Liminaris, e*, zur ſchwelle gehörig. *P.* progny.

¶ *Comp: Elimino, as*, ich werffe/ ſtoſſe/ treibe aus. *P.* wyrzucam/ wypycham. *Poſtliminium*, Recht/ wiederkunfft zu dem vnſeren/ oder vberkommung deſſen/ das wir verloren gehabt. *P.* práwo / oſięgnienie/ doſtąpienie tego cośmy były vtrácili / przywrocenie ku práwu ſwemu vtráconemu.

Limes, itis, ein Marckſtein. *P.* gránicá/ kopiec/węgielnik. *Limito, as*, ich ſtelle ein gewiß ziel für. *Pol.* gránicę/ zágradzam/ zámierzam.

¶ *Comp: Collimitium*, ein zuſamenſtoſſung der ecker. *Pol.* ſchodzenie rol.

Limpidus,

Limpidus, klar/ lauter. *P.* czysty/ przezroczysty/ wyborny.

Limus, i, kot/ schlam. *P.* bloto/ kał. *Limosus*, kotig. *P.* błoćisty/ kalisty/ kgnacy.

Limus, a, um, schäl/ vberzwerch *P.* Rozoki/ krziwooki/ krziwy.

Linaria, ein henffling. *P.* zwoniec.

Linea, ein richtschnur/ ein linie/ zeil. *Pol.* prawidło / liniiá/ *Lineamentum*, die strich / oder liedmaß am antlitz/ vñ hendē. *P.* Linije ná twarzy y ná reku. *Item*, ein entwerffung eines gemeldes. *P.* pirwße náčechowánie niktorego málowánia. *Lineo, as*, & *Delineo*, ich entwerffe. *P.* náčechuie.

Lingo, is, ich lecke. *P.* liże.

Lingua, ein zung/ sprach. *Pol.* yezik. *Lingula*, ein Balbierscheuffele. *P.* kopystká bárwierská.

¶ *Comp: Bilinguis, e*, zweyzungig/ vnbestendig in worten. *Pol.* Dwuiezyczny/ niestáły/ niestáteczny w mowie. *Trilinguis*, der drey sprachen kan. *P.* ktory trzy iezyki vmie. *Elinguis*, sprachlos/ stum. *P.* niemy. *Elinguo, as*, ich beraube der zungen. *Pol.* wyrywam yezyk.

Lino, is, ere, & *Linio, is, ire*, ich salbe/ schmire/ bestreiche. *P.* mußcze/ pomázuie. *Litura*, ein ausleschung/ durchstreichung. *P.* wymázánie/ przekrißenie.

¶ *Comp: Allino, Collino, Illino, Oblino, Perlino, Idem ferè significant*, ich bestreiche/ beschmiere. *P.* pomázam/ pomuskuie. *Relino*, ich neme die salbe wieder ab/ ich zepffe an. *P.* odmuskuie/ oddzieram/ otwarzam/ odßpuntuie. *Sublino*, ich bestreiche ein wenig. *Pol.* podmuskuie/ przymuskuie.

Linquo, ich verlasse *Pol.* pußczam/ opußczam/ ostáwiam.

¶ *Comp: Delinquo*, ich fehle/ sündige. *P.* wystepuie/ grzeße. *Delictum*, ein sünd. *P.* wystepek/ grzech. *Deliquium*, ein gebrechē/ mangel. *P.* niedostátek. *Relinquo*, & *Derelinquo*, ich verlasse. *P.* opußczam/ odbiegam/ ostáwiam. *Reliquus, a, um*, vbrig. zostáły. *Reliquiæ, arum*, vbrige/ vberbliebene ding. *P.* ostátki.

Linteum, Leinwat/ leynlacht. *Pol.* płotno/ płáchtá/ prześcieradło.

rádlo. *Linteamen, Idem. Linteo, onis*, ein Leinweber. P. Tkacz.

Linter, ein trog/ ein kahn. P. koryto/ czoln.

Linum, Flachs. P. Len/ przedziwo. *Lineus*, flechsin. P. lniany/ płocienny.

Lippus, einer der trieffende augen hat. P. opárzysty. *Lippitudo*, das trieffen der augen. Pol. opárzystość oczu. *Lippio, is*, mir trieffen die augen. P. záciekáią mi oczy łzámi.

Liqueo, ich zerfliesse/ zerschmelze. P. Táie/ rozchodze sie/ rostapiam sie. *Liquet, Imperſ:* es ist offenbar. P. Jáwno iest/ jáwna rzecz iest. *Liquidus*, weich/ lauter/ klar. Pol. miekki/ jásny/ przezroczysty. *Liquidò & Liquidè*, offentlich. P. jáwnie.

¶ *Comp: Colliqueo, Deliqueo, Liquefio, Idem ferè significant.*

Liquo, as, ich schmeltze/ mache fliessig. P. Topie/ rostapiam. *Liquor, oris*, safft/ feuchte. Pol. Sok/ káżda rzecz ciekąca.

Lira, æ, ein Ackerfurch. Pol. brozdá. *Liro, as*, ich äge/ mache wasserfurchen. P. włocze/ brozdy czynie.

Comp:

¶ *Comp: Deliro*, ich fahre neben der rechten furch aus. P. wykraczam z brozdy. *Metaph:* ich bin vnsinnig/ wahnwitzig. P. Szaleie. *Delirus*, vnsinnig/ wahnwitzig. P. Szalony/ głupi. *Deliramentū*, vnsinnigkeit/ wahnwitz. P. Szaleństwo/ błąd/ głupstwo.

Lis, ein zanck/ rechtsgang. P. zwádá/ spráwá sądowna. *Litigium, Idem. Litigiosus*, zenckisch/ der stets im rechten ligt. P. zwádliwy/ swarliwy/ ktory sie vstáwicznie práwuie. *Litigo, as*, ich zancke/ gehe zu recht. P. wádze sie/ práwuie sie. *Litigator*, ein Haderer. P. zwadzcá/ zwaycá.

Litera, ein buchstab. P. literá. *Literæ, arum*, ein brieff. P. list. *Literatus*, gelert. P. náuczony.

¶ *Comp: Illiteratus*, vngelert. P. nieuk/ prosty/ nieumieietny. *Oblitero, as*, ich vertunckele/ vertilge. P. wymázuie/ gládze.

Lito, as, ich versühne mit opffer. P. ofiárami vbłagam. *Litatio*, Opfferung/ versühnung. P. ofiarowánie/ vbłagánie.

Litura, vide Lino.

Littus, oris, ein vfer. P. brzeg. *Littoreus, Littoralis*, zum vfer gehörig/

gehörig/ am vfer ligendt. *Pol.* brzezny/ ná brzegu leżący.

Lituus, ein krumme Trummete/ ein Bischoffs stab. *P.* krziwa trąbá/ laská Biskupia.

Liuia, ein Holtztaube. *P.* dziki gołąb.

Liuor, ein blawer fleck vom schlagen. *P.* Sinośc. *Metaph:* Neid/ abgunst. *P.* zazdrość/ zawiść. *Liuidus*, blawschwartz/ streichmäsig. *P.* ßiny. *Metaph:* neidisch/ abgünstig. *P.* zazdrościwy/ nieżieżliwy. *Liueo, Liuesco*, ich bin schwartz von schlegen. *P.* ſinieie. *Metaph:* ich bin neidisch. *P.* zayzrze/ Jestem zawiſny.

Lixa, æ, ein Koch im Krieg. *P.* kucharz woienny/ kuchćik.

Lixiuium, Laugen. *P.* Lug.

Lixus, & Comp: Elixus, gesotten/ gekochet. *P.* wárzony. *Lixo, as, Elixo*, ich siede/ koche. *P.* wárze/ kuchárze.

L O.

Locus, ein ort/ platz. *P.* mieysce/ plác. *Item*, gelegenheit/ oder auch ein stam vnd herkommen. *P.* occasia/ przyległość/ potemność/ álbo y stan álbo rod. *Loculus, & Locellus*, ein Seckel. *P.* mießek/ wácek/ kieśinia. *Item*, ein Todtenbar. *Pol.* Máry. *Loculamentum*, ein behaltnüß oder Vogelkorb. *P.* záchowánie/ álbo koß y kázub ptaßy.

Loco, as, ich setze/ ordne/ stelle. *Pol.* ſtáwie/ kłáde/ położe. *Item*, ich leihe/ verdinge. *P.* pożyczam/ naymuie. *Locator, & Locatarius*, ein bedinger/ der ein ding bestehet oder verdinget vmb zinß. *P.* Náiemnik/ álbo Naymárz. *Locatio*, ein verlehnung. *Pol.* Nayem. *Locarium*, Haußzinß. *P.* czynß/ náyem.

¶ *Comp: Colloco*, ich lege/ setze an ein ort/ wende an. *Pol.* kłáde/ dáie/ obracam. *Eloco*, ich verhüre/ steure aus. *Pol.* Rozpożyczam/ naymuie/ wydawam/ wyposáżam.

Locuples, Reich. *P.* bogáty/ máietny/ dostáteczny. *Locupleto, as*, ich mache reich. *P.* vbogácam.

Locusta, ein Hewschreck. *Pol.* konik/ ſkoczek/ ßáráńczá.

Lodix, ein Leilach. *P.* pláchtá/ kodierzec/ przécierádło.

Lolium, Lulch/ vnkraut. *Pol.* kąkol.

Lomentum, Bonen mäl. *Pol.* Mąká wielogrochowa.

Longus, lang/ weit/ langwirig. *Pol.* długi/ dáleki/ trwáły. *Longitudo*, die lenge. *P.* długość *Longiusculus*, etwas weit/ lang *Pol.* przydálßym / przydłußym. *Longurio*, ein langer mensch. *P.* długoß.

¶ *Comp: Oblongus, Prælongus*, fast lang *P.* przydłußym. *Longæuus*, Alt. *P.* stáry/ letny. *Longanimis*, langmütig / gedültig. *P.* długo czekáiący/ cierpliwy/ niekwápliwy.

Longo, *as*, *Inusit: Comp: Elongo, Prolongo*, ich verlengere. *P.* przedłużam/ odwłaczam.

Longinquus, fern/ abgelegen. *P.* dáleki/ postronny. *Longinquitas*, langwirigkeit. *Pol.* długość/ dálekość.

Loquor, *eris*, ich rede. *Pol* mowię. *Loquax*, schwatzhafftig. *P.* wielomowny *Loquaculus*, *Loquutuleius*, *Idem* *Loquacitas*, schwetzhafftigkeit. *P.* wielomowność. *Loquela*, die sprach/ rede. *P.* mowá. *Locutio*, *Idem*.

¶ *Comp: Alloquor*, ich sprechen an. *P.* mowię s kim. *Colloquor*, ich halt gesprech. *P.* rozmawiam się. *Colloquium*, ein gesprech. *P.* rozmowa. *Circumloquor*, ich vmbrede/ bedeute mit mehr worten. *Pol.* obmawiam/ opisuię co wielimi słowy. *Circumlocutio*, ein vmbredung / erklerung mit mehr worten. *P.* opisánie/ wyłożenie inßemi słowi.

Eloquor, ich rede aus. *Pol* wymawiam. *Eloquens*, wol beredt. *P.* wymowny. *Eloquentia*, wolberedsamkeit. *P.* wymowność/ wymowá. *Interloquor*, ich rede darzwischen/ fall einem in die rede. *P.* wmietam się wczyię rzecz/ záwádzam/ przeßkadzam. *Obloquor*, ich widersprechen/ lestere. *P.* omawiam/ przećiwiam się/ sromocę/ skáluię. *Oblocutor*, ein lesterer. *P.* omowcá. *Proloquor*, ich fange an zu reden / rede aus. *Pol.* poczynam mowić/ wymawiam. *Breuiloquentia* & *Breuiloquium*, kurtze redung. *Pol.* krotka mowá. *Blandiloquus*, liebkosend. *P.* łágodnomowny.

Blandilo-

Blandiloquentia, Schmeichelredung. P. Lagodna mowá/ pochlebstwo. *Grandiloquus*, prechtig mit reden. P. wysokomowny. *Grandiloquentia*, Grossprechūg. P. Pyßnomowá. *Multiloquus*, schwetzig. P. wielomowny. *Multiloquium*, schwatzhafftigkeit. P. wielomowność.

Lora, *æ*, Tresterwein / Leur. P. poślednie wino.

Lorica, ein Pantzer. *Pol.* páńcerz. *Item*, eine lehne an einer treppen. *Pol.* podporá v wschodow / poręcze. *Loricula*, ein Schantz oder Boll verck. *Pol.* ßańcá álbo Támowánie. *Loricatus*, der ein pantzer an hat. P. w páńcerz vbrány.

Lorum, ein Riem/ zügel. *Pol.* Rzemien. *Loramentum*, *Idem*. *Lorarius*, ein Büttel / Schargant. P. oprawcá/ *Loreus*, das von riemen ist. P. Rzemienny.

Loripes, der ein krummen schenckel hat. P. krziwonogi/ ßpotáwy/ kuláwy.

Lotium, Bruntzwasser. *Pol.* Mocz/ ßcziny.

Lotio, *Lotrix*, *vide Lauo*.

L V.

Lubet, es geliebt/ gefelt. P. podoba się. *Lubens*, gern/ gutwillig. P. Rad/ dobrowolny/ chutliwy.

Lubricus, glat / schlipfferig. P. gládki/śliski. *Metaph:* vnbestendig/ wandelbar. P. niestáły/ niestáteczny/ niepewny/ odmienny.

Lucrum, ein gewin. *Pol.* zysk.

Lucrosus, das viel gewins bringt P. co wiele zysku dawa/ pożyteczny. *Lucror*, *aris*, *Lucrifacio*, ich gewinne. *Pol.* dostáyę/ zyskuię.

Lucrifio, ich werde gewunnen. P. bywam pozyskan.

Luctor, *aris*, ich fechte / ringe. P. ßermuię/ biedzę się/ zá pásy chodzę. *Lucta*, ein kampff/streit P. Biedzenie/ mocowánie.

¶ *Comp: Colluctor*, ich ringe. mit. P. biedzę się skim. *Eluctor*, ich vberwinde. *Pol.* zwyćiężam/ dokonam bitwy. *Obluctor*, *Reluctor*, ich wiedersetze mich/ widerstrebe. P. zástáwiam się/ sprzećiwiam się.

Lucubro, ich arbeite bey liecht. P. przy świetle robię. *Lucubratio*, Nachtarbeit beym liecht gemacht. *Pol.* Nocna robotá przy świetle vczyniona.

Lucus, i, ein luſtiger wald/ einem Gott zu ehren geweihet. *P.* las piekny y weſoly / niktoremu bogu ku czci poświecony.

¶ *Comp: Colluco, Interluco, Subluco,* ich hawe die eſte ab / vnnd mache den wald licht. *P.* podćinam gáłężie/ áż lás bedzie widomy.

Ludicrus, a, um, kurtzweilig/ lecherlich. *P.* krotochwilny/ śmieſzny.

Ludibrium, ein ſpot/ ſchimpff. *P.* náśmiewiſko.

Ludo, is, ich ſpiele/ kurtzweile. *P.* gram/ krotochwilnie. *Luſus, us, & Luſio,* ein ſpiel/ kurtzweil. *P.* gránie/ krotochwilá. *Ludus,* ein ſpiel/ ſchul. *Pol.* grá/ ſzkołá. *Luſor,* ein ſpieler. *P.* gracz. *Luſorius,* zum ſpiel gehörig. *Pol* gracki/ igierny. *Ludificor, aris,* ich verſpotte/ betriege/ effe. *Pol.* naśmiewam ſie/ náigrawam ſie/ oſzukawam/ omylam.

¶ *Comp: Alludo,* ich ſpiele mit einem. *P* kunſztuie z kim. *Item,* ich deute auff etwas. *Pol.* mowie ná co/ przyrzinam/ przytaczam. *Colludo,* ich ſpiele mit. *P.* weſpołek gram. *Colluſor,* ein mitſpieler *P.* Towarzyſz we grze. *Deludo, Eludo, Illudo,* ich verſpotte. *Pol.* naśmiewam ſie/ náygrawam ſie/ omylam. *Illuſio,* ein verſpottung *P.* náśmiewánie/ náygrawánie/ náśmiewiſko. *Præludo,* ich ſpiele vor. *P.* naprzod gráie. *Præludium,* ein vorſpiel/ vorgeſang/ od vorgang eines jeglichen dinges. *P.* pirwſze gránie/ przodek gránia/ przyſtep álbo poczatek káżdey rzeczy.

Lues, is, ein ſeuche/ peſtilentz. *P.* záráza/ powietrze.

Lugeo, es, ich weine / klage / trawre. *Pol.* płácze/ nárzekam/ żáłuie. *Luctus, us,* leid/ trawrigkeit. *P.* płácz/ żáłobá. *Luctuoſus,* vol leides. *P.* pełny żáłośći. *Lugubris,* das zum leid gehöret. *P.* żáłoſny/ żałobny.

¶ *Comp: Elugeo,* ich lege das trawer kleid abe. *Pol.* odżáłuie/ złożę żáłobę.

Lumbricus, ein Regenwurm. *P.* dżdżownicá/ deſzczowy robak/ gliſtá.

Lumbus, die lenden. *P.* biodrá/ ledźwie. *Lumbago.* Lenden wehe. *P* kłoćie/ dárćie wbiodrách.

¶ *Comp: Elumbis,* ſchwach / krafftlos. *P.* mdły. Lu-

Lumen, *Luminare*, ein liecht. P. świátłość. *Luminosus*, hell/ klar. P. Jásny/ świátły. *Lumino*, *as*, & *Compos*: *Illumino*, ich erleuchte. P. oświecam.

Luna, der Mon. Pol. Xiężyc/ Miesiąc. *Lunaris*, dem Mon zugehörig. P. Xiężyczny/ Xiężycowy/ miesięczny/ miesiącowy. *Lunaticus*, Monsüchtig. P. Lunátyk.

¶ *Comp*: *Interlunium*, *Nouilunium*, der new Mon/ das newe Liecht. Pol. Nów. *Plenilunium*, Vollmon. P. pełnia.

Luo, *is*, ich bezahle/ reinige. P. płáce/ oczyściam.

¶ *Comp*: *Abluo*, ich wasche ab. P. odmywam/ chedożę. *Alluo*, ich fleisse an/ fleisse neben hin. P. podciekam/ ciekę mimo. *Colluo*, ich wasche zusamen. Pol. pomywam/ płocze. *Item*, ich fleisse zusamen. P ściekam się. *Colluuies*, ein zusamen geflossener kot/ oder vnflat. P. ściecżenie błotá. *Diluo*, ich vermische. Pol. pomießam/ rozcżyniam/ roztwarzam. *Item*, ich vertheidige/ verantworte. P omawiam. *Diluuium*, ein wasserflut/ sindflut. P. potop. *Eluo*, ich spüle aus. P. płocze/ wymywam. *Eluuies*, Schüsselwasser. P. pomyie. *Illuo*, ich fleisse hinein P. wciekam. *Illuuies*, kot / vnflat. P. błoto/ kał/ nieczystość. *Interluo*, ich fleisse mitten hindurch. P. przes pośrzodek ciekę. *Præterluo*, ich fleisse vorüber. P. ciekę mimo. *Polluo*, ich besudele. P. pomázam.

Lupus, ein wolff. P. wilk. *Item*, ein hecht. P. ßczuká. *Lupa*, eine wolffin. P. wilczycá. *Item*, eine Hure. Pol. kurwá/ nierzadnicá. *Lupulus*, ein kleins wölfflein. P. wilczę/ wilczątko. *Item*, hopffen. P. chmiel. *Lupinus*, *a*, *um*, wölffin. P. wilczy. *Lupinum*, *i*, Feigbonen. P. wielogroch/ álbo wyká.

Lupanar, ein Hurenhaus P. zántus/ kurewski dom. *Lupinaris*, hürisch. Pol. kurewski/ zántuski.

Lupatum, ein scharff gebiß. P. przikre wedzidło/ krygowa vzdá.

Lurco, *onis*, ein fresser/ schlemmer. P. żarlok/ vtrátnik/ márnotrawcá.

Luridus, bleich/ todtenfarb. P. Blády / śiny/ co trupią fárbe ma.

Luscinia, ein Nachtigall. *Pol.* słowik.

Luscus, eineugig / scheleugig. *Pol.* Jednooki/ rozoki/ szwidrowáty / ktory zesem patrzy. *Lusciosus*, der ein blöd gesicht hat. *P.* ktory ma mdly wzrok.

Lustro, as, ich reinige. *P.* oczyściam. *Item*, ich besichtige/ vmbgehe. *P.* ogladam/ przepátruie/ obchodze. *Item*, ich segne/ weihe. *P.* swiece. *Lustratio*, reinigung/ weihung. *Pol.* czyściente/ swiecenie/ kadzenie. *Lustralis*, *Lustricus*, was zum weihen gehört. *Pol.* co ku oczyściéniu / álbo swieceniu náleży. *Lustrum*, ein höle der wilden thier. *Pol.* yámá/ yáskiniá dzikich zwierząt. *Item*, ein Hurenhaus. *Pol.* Dom nierzadnich niewiast. *Item*, ein fünffjhärige zeit. *P.* pieć lat.

¶ *Comp: Collustro*, ich besehe *P.* oględuie/ przepátrzawam. *Illustro, as*, ich erleuchte/ mache berümpt. *P.* oswiecam/ sławnym czynie. *Illustris*, herrlich/ berümpt *P.* sławny/ známienity/ zacny. *Perlustro*, ich durchsehe/ besehe allenthalben. *Pol.* przegladam / przepátruie / zewsząd ogleduie.

Luteola,

Luteola, ein Zeißlein. *Pol.* Czyż/ Czyżyk.

Lutetia, Pariß. *P.* Páryß.

Luteus, Dottergeel/ goldgeel. *P.* żołtkowy/ ciemnożołty/ bládożołty. *Luteum, oui*, der dotter im Ey. *P.* żołtek w yáiu.

Lutra, æ, ein Otter *P.* wydrá.

Lutum kot. *P.* Błoto. *Luteus*, von kot oder leimen gemacht. *P.* błotny/ gliniány. *Lutosus*, koticht. *P.* błotny/ błoćisty. *Lutulentus*, *Idem*.

Lux, ein Liecht/ schein/ tag. *P.* swiátłość/ yásność/ dzień. *Lucidus*, *Luculentus*, hell/ liecht. *P.* yásny. & *Comp: Dilucidus*, hell. *Pol.* yásny. *Lucerna*, eine kertz/ ampel. *Pol.* pochodniá/ lámpá/ kágániec. *Lucifer*, der Morgenstern. *P.* Jutrzenká.

¶ *Comp: Antelucanus*, was vor tage ist. *P.* Co iest przededniem. *Sublucanus*, was vmb die tages zeit ist. *P.* co iest náo świtániem.

Luceo, es, ich scheine/ leuchte. *P.* swiece się. *Lucesco*, ich werde liecht. *P.* wyiásniam się. *Lucescit*, es wird tag. *P.* dnieie.

¶ *Comp: Diluceo*, ich scheine. *P.* wyiásniam się. *Diluculum*, der

morgen

morgen. Pol. ẑ witánie. *Eluceo, Elucesco*, ich scheine herfür. Pol. oświecam / okázuię się. *Illuceo, Illucesco*, ich werde licht. P. dnieie/ poczynam się świecić. *Pelluceo, Transluceo*, ich durchscheine P. Jestem przezroczisty. *Pellucidus*, durchsichtig. P. przezroczisty. *Polluceo*, ich thu ein herrlich Opffer. Pol. okazáłą y páńską ofiárę czynię. *Praeluceo*, ich leuchte vor. P. świecę komu.

Luxo, as, ich verrücke / verrencke. Pol. wytracam z stáwu. *Luxus, Luxatus, Eluxatus*, verrückt/ verrenckt. P. z stáwu wytracony. *Luxatio*, ein verrenckung. P. wywinienie.

Luxus, us, Luxuria, & Luxuries, vnmeßigkeit/ vberflaß. P. zbytek. *Item*, geilheit/ vnzucht. P. vurność / pożądliwość / ćielesna nieczistość. *Luxuriosus*, vberflüßig/ geil. P. zbytny/ iurny. *Luxurio, & Luxurior, aris*, ich lebe vberflüßig/ bin geil. Pol. zbytnie/rospustnie żywę/ nierządu pátrzę.

L Y.

Lycanthropos, ein warwolff. P. wilkołek. *Lychnus*,

Lychnus, ein Liecht/ Lampe. P. świecá/ lámpá.

Lyenteria, die rote rur / das lauffen. P. Biegunká.

Lympha, wasser. Pol. wodá. *Lymphatus*, gewessert. P. wodą zmieszány. *Lymphaticus*, vnsinnig. P. szalony/ glupi. *Lympidus*, hell/ klar. P. yásny/ czysty/ przezroczisty.

Lynx, ein Luchs. P. ostrowidz. *Lynceus*, luchsen / oder scharffsichtig. Pol. ostrowidzowy/ álbo ostrego wzroku.

Lyra, ae, ein Fidel. P. skrzypice. *Lyricen*, ein Fidler. P. skrzypek.

INCIPIENTIA ab M.

M A.

M*acellum*, ein speißmarckt. P. Jatki.

Macer, mager. P. chudy. *Macilentus*, *Idem*. *Macies*, magerheit. P. chudość/ chudobá. *Maceo, Macesco*, ich bin/ werde dün/ mager. P. wysycham/ wywodzą.

Maceria, & Maceries, ein steinern wand oder maur. Pol. płot kámienny/ álbo mur.

Macero, as, ich mache weich/ wässere. *P.* gniotę/ zmiękczam/ wmaczam. *Metaph:* ich bekümmere mich. *Pol.* staram się/ frásuię się.

Machæra, ein Messer/ degen/ schwerdt. *P.* Noż/ deká/ miecz. *Machæropœus*, ein messerschmid/ schwertmacher. *P.* Nożownik/ miecznik.

Machina, ein igliche rüstung/ oder werckzeug. *P.* wszelákie náczynie. *Metaph:* ein geschwinder anschlag oder betrug. *Pol.* chytrość/ zdrádá. *Machinor, aris*, ich rüste zu. *P.* gotuię. *Metaph:* ich habe etwas im sinn/ gehe mit etwas vmb. *Pol.* myślę/ wynayduię co chytrego/ zdrádliwego.

Macto, as, ich metzge/ tödte/ schlachte. *P.* zárzezam/ zábijam/ biję ná rzeź.

Mactra, æ, ein brodtkorb/ ein mulde/ ein backtrog. *P.* policá/ nieczká/ dzieżá.

Macula, ein fleck. *P.* zmázá/ pstrociná. *Item*, ein schandfleck. *P.* niecnotá/niepoćciwość. *Maculosus*, voller flecken. *P.* pełny zmaz/ pomazány. *Maculo, Commaculo*, ich beflecke. *P.* máżę pokalam.

pokalam. *Immaculatus*, vnbefleckt/ rein. *Pol.* niepokalány/ niepomázány/ czysty.

Madeo, ich bin naß. *P.* iestem mokry. *Madesco*, ich werde naß *Pol.* moknę/ przemakam. *Madidus*, naß/ feucht. *P.* mokry/ zmokły.

¶ *Comp: Madefacio*, ich mache naß. *P.* pokrapiam/ polewam. *Madefio*, ich werde feucht/ naß. *P.* moknę.

Magia, weißheit/ geschickligkeit. *P.* mądrość/ vmieietność. *Item*, zauberey. *P.* czáry/czarnoksięszka náuká. *Magus*, ein weiser/beschwerer/zauberer. *P.* mędrzec/ záklinácz/ czárownik/ czárnoksieżnik. *Magicus*, zeuberisch. *Pol.* czárnoksięski/ czárownicży.

Magis, Aduerb: mehr. *P.* więcey. *Magis, Magis*, ie mehr vnd mehr. *P.* co dáley to więcey.

Magis, idis, ein mulden/ backtrog. *P.* nieckä/ dzieżá.

Magister, ein Meister/ Lehrmeister. *Pol.* Mistrz/ náuczyciel. *Magisterium*, das ampt des meisters/ meisterschafft. *Pol.* vrząd mistrzowski. *Magistratus, us*, die

die Oberkeit, *Pol.* zwierzchność/ vrząd/ rádá.

Magma, atis, hefen oder trusen. *P.* drożdże/ ostátki.

Magnus, a, um, groß. *P.* wielki *Comp: Maior*, grösser. *Pol.* więtßy. *Maiores*, die alten/ voreltern/ vorfahren. *Pol.* stárßi/ przodkowie. *Superl. Maximus*, der grösseste. *P.* nawiętßy. *Maximè*, fast/ freilich. *Pol.* bárzo/ zwłaßczá. *Maiusculus*, zimlich groß. *P.* przywiętßym. *Magnates*, die fürnembsten. *Pol.* przedniejßi/ poważniejßi/ celniejßi. *Magnitudo*, die grösse. *P.* wielkość.

¶ *Comp: Magnanimus*, großmütig/ dapffer. *Pol.* wysokiey myśli/ poważny/ śmiały. *Magnanimitas*, großmütigkeit. *Pol.* poważność/ wysoka myśl/ śmiáłość. *Magnificus*, herrlich/ prechtig. *P.* wielmożny. *Magnificentia*, herrligkeit/ pracht. *P.* wielmożność. *Magnifico, as*, ich mache groß/ lobe/ preise. *P.* sławię/ wielbię/ wychwalam. *Magnifacio, Magnipendo* ich achte groß. *P.* wielce sobieważę. *Magnopere, Maximopere*, sehr/ fast. *P.* bárzo/ wielce/ wielmi.

Magnes, etis, ein Magnet. *P.* Mágnet/ albo Magnes.

Maialis, ein barg/ verschnittener eber. *P.* czyściony wieprz.

Maiestas, atis, Maiestat/ wirde/ herrligkeit. *Pol.* Máiestat/ dostoyność/ wielmożność/ spániáłość/ powagá.

Maius, der May. *P.* May.

Mala, eine wange. *P.* Jágodá ná twarzy/ policzek.

Malacia, eine windstille auff dem Meer. *Pol.* ćichość ná morzu.

Malagma, ein weich pflaster. *P.* plastr odmiękczáiący.

Malleus, ein Hammer. *P.* młot.

Malleus ligneus, ein schlegel. *P.* ßlagá/ kuiá/ táran. *Malleolus*, ein hemmerlein *P.* młotek. *Item*, ein Rebenschoß. *Pol.* soßyk winny/ látorośl.

Malluuium, ein Handbecken. *P.* Miednicá.

Malo, vide Volo.

Malua, Pappeln kraut. *Pol.* Słaz.

Malus, i, Subst. masc. ein mast/ segelbaum. *P.* Mąßt. *Malus, i, fœm.* ein Apffelbaum. *Pol.* Jábłoń. *Malum*, ein Apffel. *Pol.* Jábłko.

Malus Armeniaca, ein Morellen baum. *P.* Morellowe drzewo.

Malus, a, um, böß. *Pol.* zły. *Comp: Peior*, erger. *Pol.* gorßy. *Superl. Pessimus*, der ergste. *Pol.* nagorßy. *Malum, i, Subst:* ein vbel/ vnglück/ schade. *P.* Trudność/ nießczeście/ ßkodá. *Malum, Interiect: Quid (malum) mihi narras*, was zun teuffeln sagstu mir. *P.* A kátá/ (diábłá/ zábitą śmierć) mi powiedaß. *Malicia*, boßheit. *P.* złość. *Maliciosus*, schalckhafftig/ boßhafftig. *P.* złośćiwy/ wyrudny/ niecnotliwy. *Malignus*, böse/ vntrew/ vngünstig. *Pol.* złośćiwy/ niewierny/ nieżyczliwy.

¶ *Comp: Maledico*, ich lestere/ verfluche. *Pol.* złorzeczę/ przeklinam. *Maledicus*, lesterhafftig. *Pol.* złorzeczny/ omowny/ plugáwey geby. *Maledictum*, ein scheltwort/ lesterwort. *P.* złorzeczenie/ omowá. *Maledicentia*, lesterung/ schmehung. *P.* złorzeczenstwo. *Maledictio*, scheltung/ verfluchung. *Pol* złorzeczenie/ przeklinánie. *Malefacio*, ich thu vbel/ beschedige. *P.* źle czynię/ vßkadzam. *Maleficus*, schedlich. *P.* ßkodny/ ßkodliwy. *Malefica*, eine Zeuberin. *Pol.* czárownicá. *Maleficium*, ein vbelthat. *P.* złoczyństwo. *Maleuolus*, gehessig/ vngünstig. *P.* zazdrośćiwy/ nieżyczliwy. *Maleuolentia*, vngunst *Pol.* zazdrość/ niechęć/ nieprzyjaźń/ nieżyczliwość.

Mamma, eine dutte/ brüste. *P.* Cyć/ pierś. *Mammilla*, ein zitzlein. *P.* Cycek. *Mammillare*, ein brusttuch/ brustlatz. *P.* załogá.

Manceps, ein zolikauffer. *P.* celnik/ nátemnik/ poborcá/ mytnik.

Mancipi, eigen/ oder eigenthumb. *P.* włásny álbo włásność. *Mancipo, as*, ich gebe oder verkeuffe zu eigen. *P.* wzdawam zá włásne/ przedáię ná wieczność/ przywłaßczam. *Mancipatus*, verpflicht/ ergeben. *Pol.* wzdány/ przywłaßczony. *Mancipium*, ein Leibeigen knecht oder magd. *Pol.* Niewolnik/ álbo niewolnicá.

¶ *Comp: Emancipo, as*, ich lasse frey/ lasse aus meiner gewalt. *P.* wyzwalam/ wyświebodzam/ świeb odnym czynię. *Emancipatus*, freygelassen. *P.* wyświebodzony/ wolny.

Mancus, mangelhafftig/ gebrechlich/

brechlich/ der eine hand hat. *Pol.* niedostáteczny/ vłomny/ jednoreki.

Mando, as, ich befehle/ lege auff. *Pol.* Roskázuie/ polecam/ poruczam. *Mandatum*, ein befehl. *Pol.* Mandat/ roskazánie/ przykazánie/ polecenie.

¶ *Comp: Amando*, ich schicke weg. *Pol.* odsylam/ odpráwiam. *Commendo*, ich befehle/ rühme. *Pol.* polecam/ chwale/ zálecam. *Commendatio*, ein befehlung/ rühmung. *P.* polecenie/ zálecánie.

Mando, is, ich kewe/ zerbeiß. *P.* zuie/ gryze. *Mandibula*, ein kinback. *P.* policzek. *Manduco, as*, ich esse. *P.* yem/ zuie.

Mandra, æ, ein viehstall. *Pol.* oborá.

Mandragora, Alraun. *P.* pokrzik.

Manè, Morgens/ frue. *Pol.* ráno/ poránu.

Maneo, es, ich bleibe/ warte. *P.* mieszkam/ zostawam/ czekam. *Mansio*, ein bleibung/ wonung. *P.* trwánie/czekánie/ mieszkánie.

¶ *Comp. Emaneo*, ich bleib aussen. *P.* nie mieszkam domá/ álbo nie przychodze. *Emineo*, ich gehe für/ vbertreffe. *Pol.* przechodze/ przewyższam. *Eminentia*, fürtreffligkeit. *Pol.* przewyższánie/ zacność. *Immineo*, ich lige ob/ bin nahe. *P.* Leże nád kim/ przypieram/ przybliżam sie. *Permaneo*, ich verharre. *Pol.* Trwam/ zostawam. *Præmineo*, ich vbertreffe. *P.* przewyższam. *Promineo*, ich gehe/ hange/ rage herfür. *Pol.* Jestem dłuższy/ álbo wyższy niż pothrzebá/wychodze. *Remaneo*, ich bleibe da. *P.* zostawam.

Manes, ium, die todten geister/ oder seelen der verstorbenen. *P.* Nieboszczyci/dusze zmárłych ludzi.

¶ *Immanis*, grausam/ scheußlich/ groß. *Pol.* srogi/ okrutny/ wielki. *Immanitas*, grausamkeit. *P.* srogość/ okrutność.

Mango, onis, ein Grempler/ Roßteuscher. *Pol.* Gremplarz/ rostucharz. *Mangonizo*, ich putze oder schmücke etwas altes auff den kauff. *P.* wysmukuie/ przypráwiam stáre rzeczy/ áby były skupnieysze.

Manica, ein Ermel/oder handschuch. *Pol.* rekaw/ álbo rekáwicá.

Manifestus, a, um, klar/offenbar. P. jasny/jawny/oczywisty. *Manifesto*, ich offenbare/entdecke P. objawiam/oznaymiam.

Manipulus, ein garb/büschel/handvol. P. Snop/snopeczek/garść. *Item*, ein rotte von zehen Kriegsleuten. *Pol.* bursa/rota dziesiątek żolnierzow. *Manipularis, e, adiect:* was zur rotte gehöret. P. rocie/albo bursie należący. *Manipularis, Subst:* ein Rottmeister/Fendrich. P. Dziesiątnik/proporcznik/chorąży.

Mannus, i, ein kleins Rößlein/Zelter. P. Konik/Jnochodnik.

Mano, as, ich tropffe/renne/fliesse. P. kapie/ciekę/płynę.

¶ *Comp: Demano, Emano, Promano*, ich fliesse herfür/komme her. P. wypłynę/pochodzę. *Permano*, ich fliesse durch/dringe durch. P. przeciekam/przechodzę.

Manobarbulus, ein Bleykugel P. ołowna kula.

Mansuetus, zam/milt/sanfft. *Pol.* skromny/okrocony. *Mansuetudo*, sanfftmut P. cichość/skromność pokora. *Mansuefacio*, ich mache zam. P. krocę/vpokorzam. *Mansuesio*, ich werde zam. P. stawam się cichym/pokornym/skromnym.

Mansus, us, ein hube landes. P. włoka.

Mantile, ein handtuch/handtzwehle. P. Recznik.

Mantica, ein sack/seckel/wadsack. P. Miechek/biesagi/kapica.

Manticularius, ein dieb/beutelschneider. P. złodziey/vrznimieszek. *Manticulor, aris*, ich stele/betriege. P. kradnę/oszukawam.

Manus, us, ein hand. P. ręka. *Item*, ein menge Kriegßvolck P. wielkość/woysko. *Manuarius*, was mit henden gemacht wird. *Pol.* Reczny. *Manubrium*, ein hefft/öhr/handhabe. *Pol.* vcho/vszka/rękojeść/toporzysko.

Manubia, arum, raub/beut von den feinden gewonnen. P. Łup/korzyść nieprzyjacielom wydarta.

Mapalia, orum, ein arm Hirtenheußlein. P. chałupka.

Mappa, æ, ein Tischtuch/Taffellacken. P. obrus.

Marceo, es, ich verwelcke. P. schnę/wiednę. *Marcesco*, & *Comp: Emarceo, Emaresco. Idem.*

Marcidus, a, um, welck/faul/verdorret. *Pol.* zwiedły/zgniły/zschły.

Mare, das Meer. *P.* Morze.
Marinus, zum meer gehörig/ od im meer wohnend. *Pol.* Morſki.
Maritimus, was an dz meer ſtoſſet/ oder was am meer liget. *Pol.* pomorſki/ nád morzem lezący.
¶ *Comp: Tranſmarinus* das vber Meer iſt. *P.* zámorſki.
Margarita, *æ*, ein Perlein. *P.* perłá. *Margaritarius*, ein perlen kremer. *P.* kramarz álbo kupiec/ co perlámi kupczy.
Margo, *inis*, ein port/ rand. *P.* kray/ kráwadz/ brzeg. *Margineus*, & *Marginalis*, was an dem rand iſt. *P.* co ná brzegu jeſt.
Mario, *onis*, Hauſen. *P.* wyzyná/ czeczugá. *al. Huſo.*
Maritus, *i*, ein Eheman. *P.* Mąż/ małżonek. *Marita*, ein Eheweib. *Pol.* żoná/ małżonká
Marito, *as*, ich beehliche mich. *P.* ożeniam ſię/ álbo/ ydę zá mąż.
Marmor, Marmelſtein. *Pol.* Mármur / Mármurowy kámien. *Marmoreus*, Marmelſteinen. *P.* Mármurowy.
Marra, ein krauthawe/ damit man das vnkraut außreutet. *P.* Rydlik.
Marſupium, ein ſeckel/ taſche. *P.* Mieſzek/

P. Mieſzek / wácek / kieſzinia.
Marſupiarius, ein Beutler. *Pol.* Mieſznik/ káletnik/ táſznik.
Martes, ein Marder. *P.* kuná.
Martius, der Mertz. *P.* Márzec.
Martyr, ein Merterer. *P.* męczennik. *Martyrium*, ein Zeugnis/ märterey. *P.* świádectwo/ męczennictwo.
Mas, ein Manßbild. *P.* Męſzczizná/ męſka płeć. *Maſculus*, *ſubſt:* ein Mänlein. *P.* chłopię/ ſámiec. *Maſculus*, *a*, *um*, *adiect:* Mänlich/ dapffer/ behertzt. *Pol.* Mężny/ dźielny/ śmiáły. *Maſculinus*, Mänlich. *P.* Męſki.
¶ *Comp: Emaſculo*, *as*, ich münche/ verſchneide. *Pol.* wáłáſzę/ czyśćię.
Maſſa, *æ*, ein teig/ ſtück/ matert. *Pol.* Ciáſto/ rożcziná/ ſztuká/ kloc.
Mater, ein Mutter *P.* mátká. *Matercula*, ein mütterlein. *Pol.* mátuchná/mátuchniczká. *Matertera*, ein Mume/ der mutter ſchweſter. *P.* Ciotká. *Maternus*, mütterlich. *P.* máczyn. *Materfamilias*, ein Haußmutter. *Pol.* goſpodini. *Matrix*, ein Behrmutter. *P.* Máćicá.

Matrimonium, die Ehe. *Pol.* Małżeństwo. *Matrimonialis*, ehelich. *P.* małżeński.

Matrona, ein ehrliche fraw. *P.* uczciwa białagłowá/ pani/ gospodini.

Materia, & *Materies*, Materi oder zeug/ daraus man allerley macht. *P.* Máteria/ wątek/ wszeláka rzecz/ z ktorey co czynią. *Materialis*, das zum zeug gehöret. *P.* Materiálny.

Matta, ein Matte/ strodeck. *P.* Rogoża.

Matula, ein bruntzkachel. *Pol.* Szczak/ urynał.

Maturus, *a*, *um*, reiff/ zeitig. *P.* dostáły/ źrzáły/ dźrzáły/ dorosły. *Item*, bequem/ füglich. *P.* wczesny/ potemny/ czisty. *Maturè*, zeitlich/ bald. *Pol.* ráno/ wczas.

¶ *Comp:* *Immaturus*, unzeitig. *P.* niedostáły/ nieuzrzáły. *Praematurus*, frühzeitig. *Pol.* rány/ skorozrzy.

Maturo, *as*, ich eile. *P.* pośpieszam się/ kwápię się. *Maturesco*, ich werde reiff. *Pol.* zrzeję/ dostawam się.

Matuta, die Morgenröte. *P.* Zorzá.

Matutinus, *a*, *um*, frühe. *P.* ráný.

Maxilla, ein wange/ back. *P.* policzek/ czeluść. *Maxillaris*, dem backen zugehörig. *P.* policzkowy/ trzonowy.

M E.

Mechanicus, ein handwercksman. *P.* Rzemieśnik. *Ars mechanica*, ein handwerck. *P.* Rzemiosło.

Mecum, mit mir. *P.* ze mną.

Medeor, *eris*, ich heile/ helffe. *Pol.* leczę/ pomagam/ rátuię. *Medela*, & *Remedium*, ein hülff/ artzney. *P.* pomoc/ rátunek/ lekárstwo.

Medicor, *aris*, ich heile. *P.* leczę/ uzdrawiam. *Medicus*, *i*, *subst:* ein Artz. *P.* lekarz. *Medicus*, *a*, *um*, heilsam/ artzneyisch. *P.* zdrowy/ lekárski. *Medicina*, die Artzney kunst. *P.* Lekárska náuká. *Medicamentum*, ein artzney. *P.* lekárstwo. *Medicabilis*, was kan geheilet werden. *P.* Co może być uleczono. *Immedicabilis*, unheilsam *P.* nieuleczony.

Mediocris *vide* *Medius*.

Meditor, *aris*, ich tichte/ betrachte/

trachte/ vbe. P. mysle/ rozmyslam/ vważam/ ćwicze. *Meditatio*, ein tichtung/ betrachtung/ vbung. *Pol.* myslenie/ rozmyslanie/ ćwiczenie. *Meditabundus*, betrachtende. *P.* rozmyslaiąc.

¶ *Comp: Immeditatus*, vnbedacht/ vngerüstet. *Pol.* nierozmyslny/ nienágotowány. *Prameditor, aris*, ich bedencke/ betrachte zuuor. *Pol.* Rozmyslam się/ vważam przed tym.

Medius, a, um, der mittelst/ mittelmessig. *P.* srodny/ posrzedny/ mierny. *Medium*, ein mittel. *Pol.* srzodek. *Medietas*, die helffte/ mittelmessigkeit. *P.* połowicá/ mierność.

¶ *Comp: Dimidius*, halb/ halb zerteilet. *P.* połowiczny/ ná poły rozdzielony. *Dimidium*, die helffte. *P.* połowicá.

Mediocris, zimlich/ mittelmessig. *P.* wczesny/ srzedny/ mierny. *Mediocritas*, messigkeit. *P.* mierność/ wczesność. *Mediocriter*, zimlich. *P.* miernie/ ták wczás.

Mediastinus, subst: der geringst diener/ haußknecht/ sudler. *Pol.* nápodlieyszy sługá/ párobek/ pálipiecek. *Mediastinus, a, um*, gering/

gering/ veracht. *P.* podły/ lichy/ wzgárdzony.

Mediterraneus, das mitten im land oder erdrich ist. *Pol.* ná posrzodku ziemi leżący.

Meditullium, das mittel eines jeglichen dinges. *Pol.* posrzodek kázdey rzeczy.

Mediusfidius, Trawen/ fürwar/ bey Gott. *Pol.* záprawdę/ poprawdzie/ dali bog/ jákom cnotliwy/ jáko mi pan bog mił.

Medulla, das marck in beinen vnd holtz. *P.* mozg w kośćiách/ drzenie w drzewách. *Medullitus*, von grund des hertzens. *Pol.* serdecznie/ z práwego sercá.

¶ *Comp: Emedullo, as*, ich ziehe das marck aus. *Pol.* wyćiągam mozg/ wyłupuie drzeń. *Metaph:* ich erklere. *Pol.* wykłádam/ wyjáśniam.

Mehercule, Trawen/ fürwar. *P.* owszem/ záprawdę.

Meio, ich bruntze. *P.* szczę.

Mel, honig. *P.* miod. *Melleus*, das von honig ist. *P.* miodowy.

Mellitus, honigsüß. *P.* słodki/ jákoby miod. *Melligo, inis*, der safft/ daraus die Immen das honig

nig machen. *Pol.* sok / z ktorego pszczoly miod dziáláią.

¶ *Comp: Mellifico, as*, ich mache honig. *P.* miod czynie. *Mellificium*, das honig werck. *Pol.* spráwowánie miodu/ álbo podbieránie pszczol.

Melanurus, ein Kuelpersz. *Pol.* Jazdz/ *alius. Perca minor.*

Melior, vide Bonus.

Melis, ein dachs. *Pol.* zbik/ dziki kot.

Membrum, ein glied. *P.* czlonek. *Item*, ein teil eines jeglichen dinges. *Pol.* cześć wszeláktey rzeczy. *Membratim*, stückweise. *P.* ná kaski/ po kasku/ ná sztuki.

Membrana, ein dünne haut/ pergament. *P.* Cienka skorczká/ párgámin. *Membranarius*, ein Pergamentmacher. *P.* Párgáminnik.

Memini, ich weisz / gedencke. *P* wiem/ pámietam. *Item*, ich melde. *P.* wspominam/ przypominam. *Mentio*, gedenckung/ meldung. *P.* spominánie/ przypominánie/ wzmiáká.

Memor, eingedenck. *Pol.* pámietny/ wdzieczny. *Immemor*, vergessen. *P.* niepámietny/ niewdzieczny/

wdzieczny/ zápámietáły. *Memoria*, das gedechtnüs. *Pol.* pámieć. *Memoriter*, auszwendig. *P.* ná pámieć. *Memoro, as, & Commemoro*, ich erzehle/ melde. *P.* wyliczam/ spominam. *Memorabilis, Memorandus*, gedenckwirdig. *P.* godny pámietánia.

Menda, æ, & Mendum, i, ein mangel/ fehl/ jrthumb. *P.* blad/ zmázá. *Mendosus*, voller jrthumb/ falsch. *P.* pelny bledow/ falszywy.

¶ *Comp: Emendo, as*, ich verbessere. *P.* polepszam / popráwiam. *Emendator*, ein verbesserer. *P.* popráwcá. *Emendatio*, ein verbesserung. *P.* popráwienie/ náprawá.

Mendacium, vide Mentior.

Mendicus, ein Betler/ pracher *P.* żebrak/ nedznik. *Mendicitas*, armut. *Pol.* nedzá/ vbostwo/ żebránina. *Mendico, as*, ich bettele. *P.* żebrze/ prze bog bierze.

¶ *Comp: Emendico*, ich erbettele. *P.* wyżebrze/ wyprosze.

Mens, vernunfft / sinn / verstand/ gemüt/ gedechtnis. *Pol.* rozum/ dowćip/ vmysl/ pámieć.

¶ *Comp: Amens, Demens*, vnsinnig/ thöricht. *P.* glupi/ szalony/

ſony/ wśćiekly/ niebaczny. *Amentia, Dementia*, vnſinnigkeit/ thorheit. *P.* glupość/ ßaleńſtwo/ nierozum. *Demento, as*, ich mache thöricht. *P.* ßalonym czynie. *Vehemens*, hefftig/ gros. *P.* gwaltowny/ popedliwy/ śilny. *Vehementia*, hefftigkeit/ geſchwindigkeit. *Pol.* gwaltowność/ moc/ śilność. *Vehementer*, ſehr. *Pol.* barzo/ ſrogo/ ſrodze/ vprzeymie.

Menſa, æ, ein Tiſch. *P.* ſtol. *Menſarius*, ein wechſler. *P.* minearz/ bánkierz/ odmieniacz.

Menſio, Menſura, vide *Metior*.

Menſis, ein Monat. *P.* Mieśiąc. *Menſes, plur:* der weiber zeiten. *Pol.* Niewieśćia choroba mieśiecna. *Menſtruus, a, um*, das alle monat geſchicht / oder/ ein monat lang wehret. *P.* Mieśieczny. *Menſtrua, orum, Idem quod Menſes.*

¶ *Comp: Bimeſtris, e*, zwen monat lang. *P.* dwomieśieczny *Trimeſtris*, drey monat lang. *Pol.* Trzy mieśieczny. *Semeſtris*, ſechs monat lang. *P.* ß. ść. mieśieczny/ pułroczny. *Seſquimenſis*, anderthalb monat. *P.* poltorá mieśiącá.

Menſura, vide *Metior*.

Menta, æ, Müntz. *P.* mietká. *Mentula, æ*, das menlich glied. *P.* męſki czlonek. *Mentaſtrum*, wilde müntz. *P.* polna álbo leśna mietká.

Mentagra, Flecken oder ſchuppen des angeſichts. *P.* Lißay albo łupież ná twarzy.

Mentio, vide *Memini*.

Mentior, ich liege. *P.* Lże/ klamam. *Mendax*, lügenhafftig/ oder ein lügner. *Pol.* klamliwy/ klamcá/ lgarz. *Mendacium*, ein lügen. *P.* klamſtwo.

¶ *Comp: Ementior*, ich liege offentlich. *P.* wylygam/ wymyślá.

Mentum, das kin. *P.* podbrodek/ podgárdlek.

Meo, as, ich gehe/ fleiſſe. *Pol.* bieże/ cieke. *Meatus, us*, ein gang *P.* chod/ przechod. *Meabilis, e*, gangbar. *P.* przechodzący.

¶ *Comp: Commeo*, ich gehe zu mal/ wandere/ fahre. *Pol.* yáde/ przechodze ſie/ wedruie. *Commeatus, us*, ein gleitsbrieff/ paßport. *Pol.* gleitowny liſt. *Item*, Profiant/ vorrath. *Pol.* żywność. *Permeo*, ich durchgehe/ durchfleiſſe. *Pol.* przechodze/ przecieka**m**. *Permeabilis*, durchgengig.

93

gengig. Pol. Latwy ku prześciu/ przebyćiu. Remeo, ich gehe zurück/ fliesse hindersich. P. wracam się/ ydę ná zad/ ná zad ćiekę.

Merces, edis, lohn/ besoldung. P. Myto/ zápłátá. Mercenarius, ein Taglöhner/ miedling. P. Náiemnik.

Mercor, aris, ich kauffe. P. kupuię. Mercator, ein Kauffman. Pol. kupiec. Mercatus, us, ein Marck/ Meß. Pol. Iármark. Mercatura, Kauffmanschafft. P. kupiectwo.

Merx, cis, & Merces, ium, Wahre/ kauffmanschatz. P. kupia/ towar. Mercimonium Idē. ¶ Comp: Commercium, gewerbschafft/ mattschafft/ gesellschafft/ P. spolne hándlowánie/ Towárzistwo/ spolkowánie. Mercipotus us, vocab: fictum, ein weinkauff. P. Lidkup.

Merenda, æ, Abendbrodt/ besperkost, P. podwieczorek.

Mereo, es, & Mereor, eris, ich verdiene. P. służę/ zásługuię. Item, ich habe kriegs bestallung. P. żołnierską służę. Meritum, ein verdienst. P. zásługá. Meritus, a, um, verdient/ billich. P. zásłużony/ słuszny/ godny/ powinny. Immeritò, vnbillich. P. niesłusznie. Meritorius, was zu vermieten ist. P. Náiemny.
¶ Comp: Commereo, & or, ich verschüldige/ sündige. P. zásługuię/ dopuszczam się. Demereor, Promereor, ich verdiene. P. przysługuię/ záchowam się. Emereo, & or, ich diene wol/ oder aus. P. wysługuię się. Emeritus, wol verdienet. P. wysłużony/ zásłużony.

Meretrix, eine brecke/ hure. P. nierządnicá/ kurwá. Meretricius, hürisch. P. nierządny/ nierządniczy/ kurewski. Meretricor, aris, ich treibe huren leben. P. kurestwem się báwię.

Merga, æ, ein korngabel/ oder hercke. P. wydli/ álbo grábie.

Merges, itis, ein hauff/ garbe. P. kupká/ snopek.

Mergo, is, ich tuncke ein. Pol. narzam/ topię/ wmaczam.
¶ Comp: Demergo, ich versencke P. pogrążam. Emergo, ich kom herfür. Pol. wynarzam się/ wynurzę. Immergo, ich tuncke ein. Pol. wnarzam/ wgrążam. Submergo,

mergo, ich ertrencke. *Pol.* topię/ pogrążam.

Mergus, i, ein Teucher. *Pol.* Nor/ norek.

Meridies, vide Dies.

Merops, ein grünspecht. *Pol.* żolná.

Merus, a, um, rein/ lauter. *P.* szczyry/ práwy/ wyrudny. *Merum, subst:* vngewessert wein. *P.* szczyre/ niezmieszáne wino. *Meracus, a, um, & Merax, acis,* vngemischet. *Pol.* szczyry/ niezmieszány.

Merula, æ, ein Amsel. *P.* kos. *Merula lacustris,* ein Schley. *Pol.* Lin.

Mespilus, ein Mespelbaum. *P.* Mispłowe drzewo/ mioła. *Mespilum,* ein Mespel. *P.* Mispłá.

Meta, æ, ein ziel/ ende/ marckstein. *P.* cel/ kres/ koniec/ gránicá/ kopiec. *Metator,* ein Furierer. *P.* stánowniczy/ obożny.

Metallum, allerley Ertz oder Metall. *P.* wszeláka miedź/ álbo kruszec. *Metallicus, a, um,* Ertzin *P.* kruszcowy. *Metallicus, subst:* ein bergman/ bergknap. *P.* gornik.

Metior, iris, ich messe. *Pol.* mierzę. *Mensor,* ein messer. *Pol.* miernik. *Item,* ein Furierer. *P.* stánowniczy. *Mensio,* messung. *Pol.* mierzenie. *Mensura, æ,* ein maß. *P.* miárá. *Mensuro, as,* ich messe. *P.* mierzę.

¶ *Comp: Demetior,* ich messe ab. *P.* odmierzam. *Demensum,* ein abgemessen teil *P.* obrok. *Dimetior, Emetior, Permetior,* ich messe ab/ oder aus. *Pol.* rozmierzam/ wymierzam/ przemierzam. *Remetior,* ich messe wiederumb. *P.* znowu mierzę/ przemierzam záś. *Immensus,* groß/ vnmeßlich. *P.* wielki/ niezmierzony.

Meto, is, ich erndte. *Pol.* żnę/ siekę/ zbierá. *Messor,* ein schnitter. *Pol.* żeńcá. *Messorius,* was zur erndte gehöret. *P.* co ku żniwu należy. *Messis,* die Erndte. *P.* żniwo.

¶ *Comp: Demeto,* ich schneide/ oder hawe ab. *P.* pożynam.

Metropolis, ein Hauptstadt. *P.* głowne miásto.

Metuo, ich fürchte. *Pol.* boię się/ obawam się. *Metus, us,* furcht. *P.* bojaźń. *Meticulosus,* furchtsam. *P.* boiaźliwy.

Meus, a, um mein. *P.* moy.

Mica, *æ*, ein klein stücklein / bröcklein/körnlein. *P.* krußtná/ okruszká/ odrobiná/ ziarnko.

Mico, *as*, ich glentze/ scheine/ zwintzere. *P.* błyskam/ drgam.

¶ *Comp: Dimico*, ich streite / fechte. *P.* bije sie/ potykam sie/ ßermuie. *Dimicatio*, ein streit/ kampff. *P.* potykánie/potyczká/ bitwá/ ßermowánie. *Emico*, ich glentze/ springe / oder rage herfür. *Pol.* wybłyskam/ wyskákuie/ wynurzam sie/przewyßßam.

Migro, *as*, ich gehe/ ziehe/ wandere. *Pol.* Ide/ jáde/ prowádze sie/ wedruie.

¶ *Comp: Commigro*, ich ziehe mit allem was ich hab/ an ein andern ort. *Pol.* przeprowádzam sie ze wßytkim co mam/ ná inße mieysce. *Demigro*, *Emigro*, ich ziehe weg/ oder aus. *P.* wyprowádzam sie / wynoße sie/ wyciągam precz. *Immigro*, ich ziehe ein. *Pol.* wprowadzam sie / *Remigro*, ich ziehe wieder an meine alte stelle. *Pol.* wprowádzam sie ná pirwße mieysce. *Transmigro*, ich ziehe weg. *Pol.* przeprowádzam sie precz.

Miles, *itis*, ein Kriegßman / Landsknecht/ Soldat. *Pol.* żołnierz/Rycerz. *Militia*, der krieg/ kriegezeug. *P.* żołnierstwo/woyná/ wypráwá woienna. *Militaris*, *e*, kriegisch. *P.* żołnierski/ woienny / waleczny / Rycerski.

Milito, *as*, ich diene im Kriege/ vmb Sold. *Pol.* walcze/żołnierską służe.

¶ *Comp: Commilito*, *onis*, ein Kriegßgesell/Rottgesell/Schulgesell. *P.* Towárzyß ná woynie/ w rocie/w ßkole. *Commilitium*, Kriegßgesellschafft. *Pol.* Towárzystwo ná woynie / w żołnierstwie.

Milium, Hirsch. *Pol.* Proso/ Jágły.

Mille, Tausent. *Pol.* Tysiąc. *Millesimus*, der tausentste. *P.* tysiączny. *Millenarius*, das tausent in sich begreifft. *P.* co tysiąc w sobie zamyka. *Millies*, tausentmahl. *P.* Tysiąc kroć/ tysiąc rázow. *Milliarium*, ein meil wegs *P.* milá drogi.

Millus, & *Millum*, ein halßband der hund. *P.* obroż ná psy.

Miluus, & *Miluius*, ein weihe *P.* kánia.

Mimus, i, der eines jeglichen geberde nachthut. *Pol.* podrzyźniacz.

Minæ, arum, Drawung. *P.* grozby/ grozenie. *Minax*, & *Minitabundus*, drawig. *P.* grozny/ srogi. *Minor*, & *Minitor*, ich drawe. *P.* groźe/ odpowiedam.

¶ *Comp: Comminor, Interminor*, ich drawe fast. *P.* bárzo groźe. *Comminatio, Interminatio*, drawung. *P.* grozbá/ grozenie.

Mingo, is, ich bruntze. *P.* szcze/ wode puszczam.

Minister, ein Diener. *P.* sługá. *Ministerium*, ein dienst. *P.* służbá. *Ministro, as*, ich diene. *Pol* służe.

¶ *Comp: Administro, as*, ich verwalte. *Pol.* spráwuie/ rządze. *Administratio*, ein verwaltung. *P.* spráwowánie/rządzenie. *Administrator*, ein verwalter. *Pol.* spráwcá / porucznik / namiestnik. *Subministro*, ich gebe dar. *Pol.* dodáie/ nádawam/ nákładam.

Minium, Bergzinober. *P.* gorny Cinober. *Minio, as*, ich ferbe mit Zinober. *P.* fárbuie Cinobrem.

Minus, aduerb: weniger. *Pol.* mniey. *Minimè*, keines weges/ gar nicht. *P.* by ná mniey. *Minutus, Minutulus, Minusculus*, klein/kleinlech. *P.* máły/drobny/ szczubły. *Minutal*, kleingehackte speiß. *P.* siekániná. *Minuo*, ich ringere. *P.* vmnieyszam.

¶ *Comp: Comminuo*, ich zerschlage/ zerbreche. *Pol.* rozbijam/ roziekam / roztrącam/ połámam. *Diminuo, Imminuo*, ich verkleinere/ vermindere/ ringere. *Pol.* vmnieyszam.

Mirus, a, um, wunderbarlich. *P.* dziwny. *Mirabilis, Mirificus, Mirandus, Idem. Mirum, subst:* & *Miraculum*, ein wunderwerck. *P.* dziw. *Miror, aris*, ich verwunder mich. *Pol.* dziwuie sie.

¶ *Comp: Admiror, Idem cum simplici. Demiror*, ich verwunder mich sehr. *P.* bárzo sie dziwuie/ bárzo mi to dziwno.

Misceo, es, ich vermische/ vermenge/ betrübe. *Pol.* mieszam/ przylewam / mącze. *Mistio, Mistura, vel per x*, ein vermischung. *Pol.* zmieszánie. *Miscellaneus*, vermischet/ vnordentlich.

Pol. zmießány/rozmáity/ nieporządny. *Miscellanea*, ein buch da man allerley ein schreibet. *Pol.* księgi/ w ktore sie to y owo piße.

¶ *Comp: Admisceo*, ich mische darzu. *P.* przymießam/ przyczyniam. *Commisceo*, ich mische vnter einander. *P.* Jedno z drugim zmießam. *Immisceo*, ich menge drein. *P.* wmießam/ przymießawam. *Permisceo*, ich vermische wol. *P.* przemießawam. *Promiscuus*, vermischet/ vnordentlich/ nicht vnterschieden. *P.* zmießány/ nieporządny/ nierozny.

Miser, arm/ elend/ betrübt. *P.* vbogi/ nędzny/ mizerny/ żáłosny. *Miseria*, armseligkeit/ elend. *P.* nędzá/ lichotá/ niedostátek.

Misereor, eris, Misereso, Commisereso, & Impers: Miseret, & Miserescit, ich erbarme mich/ es jammert mich. *P.* zmiłuię sie/ zlituię sie/ żal mi/ luto mi. *Misericors*, barmhertzig. *P.* Miłosierny/ litośćiwy. *Misericordia*, barmhertzigkeit. *P.* miłosierdźie/ litość.

Miseror, aris & Commiseror, ich beklage/ beweine/ bejammere. *P.* żáłuię/ żáłuię/ lutuię/ opłákawam. *Miserabilis, Miserandus*, jämmerlich/ erbermiglich. *P.* żáłośny/ nędzny/ mizerny. *Miseratio, Commiseratio*, ein erbarmung. *P.* zmiłowánie/ zlitowánie.

Mitis, e, sanfftmütig/ mildt/ mürb. *P.* ćichy/ skromny/ ßczodry/ dobrotliwy/ kruchy. *Immitis*, vnmild/ vnreiff. *P.* nieskromny/ nieogłaskány/ niedozrzáły.

Mitesco, ich werde zam/ mild/ reiff. *P.* kocę sie/ bywam vkłagan/ vśmierzon/ dostawam sie/ dźrzeię. *Mitigo, Commitigo, Mitifico*, ich versühne/ mache still/ zam. *Pol.* vbłagam/ vśmierzam/ krocę.

Mitra, ein Bischoffs hut. *P.* Biskupia czapká.

Mitto, is, ich schicke/ sende/ lasse. *P.* ślę/ posyłam/ pußczam/ zániecham. *Missio*, sendung/ vrlaub. *P.* posłánie/ dozwolenie/ odpráwá. *Missus, us*, ein gericht oder tracht in einer malzeit. *P.* potráwá. *Missilis, e*, was man werffen kan. *P.* Co łatwie może rzućić/ ćisnąć. *Missilia. plur:* gaben die man vnters volck außwürfft. *Pol.* Dáry ktore miedzy pospolstwo ćiskáią. *Comp:*

¶ *Comp: Amitto*, ich verliere/ laß fahren. *Pol.* gubie/ tráce/ opußczam. *Admitto*, ich laß zu/ oder verbreche. *Pol.* dopußczam/ przypußczam / dopußczam ſie / wyſtepuie / grzeßę. *Committo*, ich füge zuſamen/ vertrawe/ befehle/ geſtatte/ ſündige. *P.* ſpáyam/ polecam/ przykázuie/ dopußczam / grzeßę. *Commiſſura*, eine füge. *P.* ſpußczenie/ ſpoyenie/ ſklijenie. *Commiſſio*, ein befehl/Commiſſion. *P.* polecenie/ comiſſyá. *Commiſſarius*, ein befehlhaber. *P.* Porucznik/ Comiſarz. *Demitto*, ich laß herab. *P.* ſpußczam ná doł/popußczam. *Demiſſus*, demütig. *P.* pokorny/ vnizony. *Dimitto*, ich laß gehen/ fertige ab. *Pol.* opußczam/ odſylam/ odpráwiam. *Emitto*, ich laß aus/ ſende aus. *Pol.* wypußczam/ wyſylam. *Emiſſarius*, ein Kundtſchaffer. *Pol.* ßpieg/ ßpiegierz. *Immitto*, *Intromitto*, ich laß ein. *Pol.* wſylam/ wſadzam/ wpußczam. *Immiſſura*, ein flick-lappe. *Pol.* látá. *Intermitto*, ich laß vnterwegen. *P.* przeſtawam/ zántecham. *Intermiſſio*, auffhören *P* przeſtánie. *Manumitto*, ich

ich laſſe frey. *P.* wyſwiebadzam/ zniewoly wypußczam. *Manumiſſio*, ein freylaſſung. *Pol.* wyſwobodzenie/ wypußczenie zniewoly. *Omitto*, ich vnterlaß/ laß auſſen. *P.* zaniecham/opußczam. *Permitto*, ich laß zu/ vergünne. *P.* dopußczam/ dozwalam. *Permiſſus, us*, vergünnung / zulaſſung. *P.* dopußczenie/ dozwolenie. *Præmitto*, ich ſchicke vor. *P.* ślę ná przod. *Prætermitto*, ich laß vnterwegen. *P.* przeſtawam/ zántecham. *Promitto*, ich verheiſſe/oder laß hernider. *P.* obiecuie/ álbo rozpußczam / rozćiągam. *Promiſſus,a,um*, lang. *P.* długi/ ſpußczony/ odwieśiſty. *Promiſſio*, eine verheiſſung. *P.* obietnicá/ obiecánie. *Comp: Compromitto*, ich gehe ein/ verwillige. *P.* zezwalam. *Compromiſſio*, ein verwilligung. *P.* zezwolenie. *Compromiſſarius iudex*, ein Schidsman. *Pol.* yednacz. *Remitto*, ich ſchicke wieder/ oder erlaſſe. *Pol.* odſylam/ álbo odpußczam. *Remiſſio*, erlaſſung/ vergebung. *P.* odpußczenie. *Remiſſus*, nachleſſig. *P.* ſłáby/ niedbáły. *Submitto*, ich vnterwerffe/ demütige. *P.*

poddawam / podstáwiam / vnl-
zam. *Submissus, a, um*, demütig / still / leise. *Pol.* pokorny / cichy / cienki. *Transmitto*, ich vberschicke / fahre vber. *Pol.* przesylam / przebijam / przepláwię się / przewożę się.

M O.

Modò, jetzt / jetzund. *P.* Już / teraz / dopiero. *Item*, allein / nur. *P.* tylko / jedno.

Modius, ein maß / viertel. *P.* miárá / korzec / czwiertniá. *Modiolus*, ein wassereimer. *P.* wiádro. *Item*, ein Nabe. *P.* piastá kołowa.

¶ *Comp: Semodius*, ein halb scheffel. *P.* pulkorcá / pulczwiertnie. *Sesquimodius*, anderthalb scheffel. *P.* pultorá korcá / pultory czwiertnie.

Modus, ein weis / maß *Pol.* miárá / sposob / obyczay. *Modulus*, maß / vermügen. *P.* obyczay / przemożenie. *Item*, ein verß / oder melodey. *Pol.* wierß / pienie / piosnká. *Modulor, aris*, ich singe *P.* śpiewam.

Modicus, klein / messig. *P.* máły / ták wczesny. *Modicum*, ein wenig. *Pol.* Trochá / máło. *Immodicus*, groß / vnmessig. *P.* wielki / zbytny / niemierny.

Moderor, aris, ich regiere messige / halt im zaum. *P.* Rządzę / spráwuię / skromię / powściągam. *Moderator*, ein Regierer / Verwalter. *P.* Rządzcá / Rządźcá / sprawcá / mistrz. *Moderatrix*, eine Verwalterin. *P.* Rządźicielká. *Moderatus*, messig / eingezogen. *P.* mierny / skromny / powściegliwy. *Immoderatus*, vnmessig. *P.* niemierny / popędliwy / zbytny.

Modestus, züchtig / sittig. *P.* skromny / obyczayny. *Modestia*, zucht / höffligkeit / sittsamkeit. *Pol.* skromność / obyczayność / wstydliwość. *Immodestus*, vnzüchtig. *Pol.* Rospustny / swowolny.

Mœchus, ein Ehebrecher. *Pol.* Cudzołożnik. *Mœcha*, eine Hure / Ehebrecherin. *Pol.* kurwá / nierządnicá / cudzołożnicá. *Mœchor, aris*, ich treib Hurerey / brech die Ehe. *P.* nierząd płodzę / cudzołożę.

Mœnia, orum, Stadtmaur / Ringmaur. *P.* mieyski mur.

Mœreo,

Mæreo, es, ich bin trawrig/ betrübt. *Pol.* smuce sie/ troszcze sie/ żáluie. *Mæstus*, trawrig/ betrübt. *P.* smutny/ smetny/ żáłośćiwy/ troskliwy. *Mæror*, *Mæstitia*, leid/ trawrigkeit. *P.* Smutek/ smetek/ żáłość/ troská.

Mola, æ, Moletrina, Molendinum, ein Mühle. *Pol.* Młyn. *Mola etiam significat*, ein opfferkuch. *P.* placek do ofiárowánia. *Molaris, e, Molendinarius*, was zur mühle gehöret. *P.* młyński. *Molaris, Subst:* ein backenzahn. *P.* Trzonowy ząb. *Molo, is*, ich mahle. *P.* miele. *Molitor*, ein Müller. *P.* Młynarz. *Molitrix*, eine Müllerin. *Pol.* młynarká. *Molitura*, mahlung/ mahlwerg. *P.* mielćie/ mływo. ¶ *Comp: Commolo, Emolo, Permolo*, ich zermale. *Pol.* zmielam/ rozmielam/ przemielam. *Immolo*, ich opffere. *P.* ofiáruie.

Moles, is, ein Last. *Pol.* brzemie/ wielka á ćiężka rzecz. *Metaph:* eine Beschwerigkeit. *Pol.* Trudność/ ćiężkość. *Molestus*, beschwerlich/ verdrießlich. *Pol.* przykry/ ćiężki/ mierziony/ nieprzyiemny.

Molestia, beschwerligkeit/ vberlast. *P.* Ćiężkość/ przykrość/ trudność/ niepokoy. *Molesto, as*, ich beschwere/ vberlestige. *P.* Trudność/ prace komu zádawam/ nágábam.

Molior, iris, ich vnterstehe mich/ schicke mich auff etwas. *P.* vśiłuie/ kuszę sie/ pokuszam sie/ gotuie sie/ bierze sie na co. *Molitio, Molimen, Molimentum*, ein grosse arbeit/ fürnehmen. *P.* kuszenie sie/ grożenie sie ná co wielkiego. ¶ *Comp: Amolior*, ich hebe hinweg. *Pol.* odtaczam/ odkládam. *Admolior*, ich thu herzu. *P.* przytaczam/ przykládam. *Demolior*, ich breche ab. *Pol.* káżę/ łámie/ zrzucam/ rozrzucam/ psuie.

Mollis, e, weich/ sanfft/ weibisch. *Pol.* miekki/ wdzieczny/ subtilny/ ćienki/ niewieśćy/ zniewieśćiáły. *Mollities*, weichligkeit. *Pol.* miekkość/ subtilność/ pieszczotá. *Mollio, Emollio, Mollifico*, ich erweiche. *P.* zmiekczam/ vskromiam/ vbłagam/ vspokaiam. *Mollesco*, ich werde weich. *P.* miekczeie.

Momen-

Momentum, ein augenblick. P. Mgnienie oka/oczomgnienie. *Item*, macht/ krafft/ wirde/ ansehen. P. moc/ ważność/ powagá/ dostoyność/ godność. *Momentaneus*, zeitlich/ vergenglich/ wandelbar. *Pol.* doczesny / nietrwáły/ przemienny.

Monachus, ein Münch. *Pol.* Mnych. *Monacha*, eine Nonne. P. Mnyszká.

Monarcha, ein einiger Herr/ ein Oberster allein. *Pol.* Jednowłaycá. *Monarchia*, ein regiment / da einer allein Herr ist. P. yednowładztwo.

Monasterium, ein Kloster. P. Klasztor.

Monoculus, Einäugig. *Pol.* Jednooki.

Monomachia, ein kampff/ da zwen allein streiten. P. poiedynkowy boy.

Monedula, eine Dale. *Pol.* Kawká.

Moneo, ich vermahne/warne. *Pol.* nápominam / ostrzegam/ *Monitor*, ein vermahner. P. nápominacz. *Monitio*, *Monitus*, *us*, *Monitum*, eine vermahnung/ warnung. *Pol.* nápominánie / przestrogá. *Comp:*

¶ *Comp: Admoneo*, *Commoneo*, ich vermahne. P. nápominam. *Præmoneo*, ich warne. *Pol.* przestrzegam. *Submoneo*, ich vermane heimlich. P. po cichu/ po táyemnie nápominam.

Moneta, Müntz / gelt. *Pol.* Mincá/ pieniądze. *Monetarius*, ein Müntzer. P. Mincarz.

Monile, ein halßband. P. noszenie/ łáncuszek.

Monimentum, & *Monumentum*, ein zeichen/ merckzeichen/ buch/ grab. P. znák/pámiątká/ księgi/ grob/kámień nagroby.

Mons, ein berg. *Pol.* gorá. *Monticulus*, ein berglein. *Pol.* gorká/goreczká. *Montanus*, das auff bergen wechset / oder wohnet *Pol.* gorny. *Montosus*, birgicht. P. gorzysty.

Monstro, *as*, ich zeige/ weise. P. vkazuię. *Monstrum*, ein seltzam/ vnnatürlich ding / ein wunder. *Pol.* dźiw. *Monstrosus*, seltzam/ wunderlich. P. dźiwny/ szpetny/ szkárády/ foremny.

¶ *Comp: Commonstro*, ich zeige. *Pol.* vkazuię/ pokazuię *Demonstro*, ich beweise. *Pol.* dowodzę / wywodzę. *Demonstratio*, ein beweis.

weis. P. dowod/ wywod. *Præmonstro*, ich zeige zuuor. P. przed tym vkázuie.

Morbus, *i*, ein kranckheit/ seuche. P. Niemoc/ chorobá/ záráza. *Morbosus*, *Morbidus*, kranck/ siech. P. chory/ niemocny/ niezdrowy/ wrzedliwy/ wrzodowáty/ parszywy.

Mordeo, ich beisse/ oder thue verdrieß. P. kasam/ gryzę/ álbo láię/ złorzeczę. *Mordico*, *as*, *Idem*, *Mordicus*, beissender weise/ stichsweise. P. ziádle. *Morsus*, *us*, ein biß. P. vkąszenie. *Metaph:* scheltwort/ lesterung. P. vymowká/ złorzeczenie.

¶ *Comp: Admordeo*, ich benage. *Pol.* ogryzam. *Præmordeo*, ich beisse forn ab. *Pol.* zákadam/ zagryzam/ zákąsuię.

Morio onis ein Narr. P. błazen.

Morior, ich sterbe. *Pol.* vmieram/ konam/ zdycham. *Mortuus*, tod/ gestorben P. vmárły. *Moribundus*, sterbende. P. vmieráiący. *Mors*, der Todt. *Pol.* Smierć. *Mortalis*, tödlich/ sterblich. P. śmiertelny. *Mortalitas*, sterbligkeit. *Pol.* śmiertelność. *Morticinus*, tod/ gestorben. *Pol.* zmártwy/ zdechły.

¶ *Comp: Commorior*, *Demorior*, *Emorior*, ich sterbe gar/ zumal. P. pomieram/ zdycham.

Moror, *aris*, ich verziehe/ halte auff. P. zámieszkam/ záwádzam/ zátrzymam/ zádzierżawam. *Itē*, ich wohne/ bleibe. P. mieszkam/ trwam/ chowam się. *Item*, ich achte/ sorge. *Pol.* dbam/ frásuię się. *Mora*, ein verzug/ hindernis. P. zámieszkánie/ záwádzenie/ záwadá/ odwłoká.

¶ *Comp: Commoror*, ich bleibe/ wohne. P. mieszkam. *Demoror*, *Immoror*, ich verziehe. *Pol.* zámieszkam/ zábáwam się. *Immoratio*, ein verzug. P. mieszkánie/ zábawká. *Remoror*, ich halte auff. P. odwłoczā/ wádzę/ záwadzam/ zádzierżawam. *Remora*, ein verhinderung. P. odwłoká/ zádzierżenie/ zámieszkánie.

Mortarium, ein Morsel. *Pol.* Możdzerz.

Morus, ein maulbeerbaum P. morwowe drzewo/ morwá. *Morum*, ein maulbeer. P. morwá.

Mos, ein sitt/ gebrauch/ gewonheit. *Pol.* obyczay. *Moralis*, sittlich. *Pol.* co ku dobrym obyczáiom

czaiom należy. *Moratus*, sittig/ züchtig. P. obyczáyny.

Morigeror, aris, ich gehorche/ folge. P. słucham/ kwoli jestem *Morigerus*, gehorsam. Pol. posłußny/powolny. *Immorigerus*, vngehorsam. P. ocietny/ krnąbrny/nieposłußny/niepowolny.

Morosus, eigensinnig / störricht. P. dziwny/ dziwak/ zrzedny. *Morositas*, eigensinnigkeit/ störrigkeit. P. dziwność.

Moschum, Bisem. P. Piżmo.

Moueo, es, ich bewege. P. rußam *Motus, us*, *Motio*, eine bewegung. Pol. Rußenie. *Motus etiam* ein Lerm/ Auffruhr. Pol. zwádá/ zámießánie. *Mobilis, e*, beweglich. P. ruchomy/ rußisty/ niestały/ niestáteczny. *Mobilitas*, bewegligkeit. P. niestáłość/ niestáteczność.

¶ *Comp: Amoueo*, ich thue hinweg. P. odeymuie. *Admoueo* ich thu hinzu. P. przytaczam/ przymikam/ podawam *Commoueo*, ich bewege/ erzürne. Pol. porußam/ pobudzam/ rozgniewam. *Dimoueo*, ich wende ab. P. odeymuie. *Promoueo*, ich fahre fort/ ich

ich fördere. Pol. postępuie/ pomagam. *Permoueo*, ich bewege fast. P. barzo porußam. *Remoueo*, ich thu hinweg. Pol. odeymuie / odstáwiam / odkłádam. *Remotus*, fern/ weit abgelegen. P. dáleki/ oddalony. *Semoueo*, ich lege weg. Pol. odkłádam ná strone.

Mox, bald. P. wnet/ hnet.

M V.

Mucor, oris, Schimmel. Pol. pleśń. *Mucidus* schimlecht. P. spleśniáły/ zwiotßáły. *Muceo*, *Mucesco*, ich bin/ werde schimlecht. P. pleśnieie.

Mucro, onis, die spitz an eim jeglichen gewehr. P. hart/ grot/ ostrze wßelákiey brony. *Mucronatus*, gespitzet. P. hartowány/ kończysty.

Mucus, i, Rotz. P. Smárki. *Mucosus*, Rotzig. P. smárkáty.

Mugil, ein Pomochel. P. Pomochłá/ Dorß.

Mugio, is, ich brülle. Pol. Ryczę/ bekam. *Mugitus, us*, das brüllen der Ochsen oder Kūe. Pol. Ryk/ bekánie.

Mulceo,

Mulceo, es, ich streiche/ streichle. *P.* głaszczę / błagam/ krocę/ vśmierzam.

¶ *Comp: Demulceo, Permulceo, Idem ferè significant.*

Mulgeo, es, ich melcke. *Pol.* doię. *Mulctra, Mulctrale, Mulctrum*, ein melckgeschirr. *P.* skopiec.

¶ *Comp: Emulgeo*, ich melcke aus. *P.* wydoyam. *Metaph:* ich ziehe/ bringe heraus. *Pol.* wyćiągam.

Mulgo, as, ich mache offenbar. *P.* ostzwiam/ wywołwam.

¶ *Comp: Promulgo*, ich kündige aus/ ruffe aus. *P.* wszykim iáwno czynię/ roznoszę/ rozgłoszę/ rozstawiam.

Mulier, ein Weib. *P.* Niewiástá. *Muliercula*, ein weiblein. *P.* niewiastká. *Muliebris*, weibisch. *Pol.* niewieści. *Item*, weich/ vnmanlich. *P.* miękki/ niemężny. *Muliebria*, das weibisch glied/ oder weiber kranckheit. *P.* członek niewieśći/ álbo niemoc niewieśćia. *Muliebriter*, auff weibische art. *P.* po niewieśku/ niewieśćim obyczáiem. *Mulierosus*, Weiber begierig. *Pol.* niewieśći/ niepowściągliwy / wszeteczny. *Mulierositas*, liebe/ oder begierde zu den weibern. *P.* miłość/ chuć ku niewiástam/ gámráctwo.

Mullus, ein barbe. *P.* Barmá.

Mulsum, i, klaret. *P.* klaret / álbo hippokras.

Multa, æ, vel Mulcta, ein geld straffe. *P.* winá pieniężna. *Multo, vel Mulcto, as*. ich straff *P.* karzę/ winę wkłádam. *Item*, ich schlage/ peinige. *P.* biję/ dręczę.

Multus, viel/ emsig. *P.* mnogi/ vstáwiczny. *Multum*, viel/ sehr/ fast. *P.* wiele/ bárzo/ mnogo. *Multitudo*, die viele/ menge. *P.* wielkość/ mnostwo.

¶ *Comp: Multifarius*, manigfaltig. *P.* rozmáity. *Multifariam*, mancherley weise. *P.* rozmáićie. *Multiplex*, vielfaltig. *Pol.* rozmáity. *Multiplico, as*, ich mehre/ lege zu. *P.* mnożę/ pomnażam/ przykłádam. *Multiloquus*, schwetzhafftig. *Pol.* wielomowny.

Multitia, orum, weiche kleider. *P.* miękkie / á subtilne száty.

Mulus, i, ein Maulesel. *Pol.* Mul. *Mula,* ein maulesclin. *P.* mulicá *Mulio, onis, & Mulius,* ein Eseltreiber. *P.* Osiarz.

Mundus, i, subst: die welt. *Pol.* Swiát. *Item,* der weiber schmuck *Pol.* stroy niewieśći/ ochedoßká białogłowská. *Mundanus,* weltlich. *P.* świecki.

Mundus, a, um, rein/ sauber. *P.* czysty/ chędogi. *Mundicia & Mundicies,* reinigkeit. *P.* chędogość/ ochędożność/ chędostwo. *Mundo, as, Emundo,* ich mache rein. *P.* Chędożę/ wyczyśćiam/ wyćieram.

¶ *Comp: Immundus,* vnsauber/ garstig. *P.* nieczysty/niechędogi/ plugáwy. *Immundicies,* vnreinigkeit. *Pol.* nieczystość/ plugastwo.

Mungo, is, ich butze/schneutze. *P.* vćieram nos.

¶ *Comp: Emungo, Item. Metaph:* ich vexire ab/ bringe mit guten worten von einem. *P.* wyłudzam/ wyćiągam. *Emunctorium,* ein butzscher. *P.* vćierádło/ ßczypawká/ nożyczki do vćierania świec.

Munio, is, ich befestige/beschirme/ besetze. *P.* vtwierdzam/ obronam/ osádzam/ opátrzawam. *Munitus, a, um,* fest/ wol besetzt. *P.* obronny/ osádzony. *Munitio, Munimen, Munimentum,* eine wehre/ bastey/festung/bollwerck. *P.* obroná/ báßta/ twirdzá/ wał.

¶ *Comp: Communio,* ich befestige wol. *Pol.* obraniam dobrze. *Circummunio,* ich befestige allent halben. *Pol.* w koło obronámi opátruię. *Præmunio,* ich bewahre zuuor/ oder befestige forn. *P.* przed tym opátrzuię/ ná przodku obroniam.

Munis, e, verpflichtet/ vnterthan. *P.* obwiązány/ poddány/ powinny. *Munia, orum,* pflichten/ aufferlegte ämpter. *P.* powinność/ posługa/ vrząd włożony.

¶ *Comp: Immunis, e,* frey von solchen dinsten vnd pflichten. *P.* wolny od tákowych vrzędow/ świewodny/niepowinny. *Immunitas,* freyheit. *Pol.* wolność/ świebodá.

Munus, eris, ein gabe/ geschenck/ oder ampt/ pflicht. *Pol.* Dar/ vpominek/ álbo vrząd/ powin-

powinność. *Munero, as*, & *Muneror, aris*, ich schencke. *Pol.* daruię.

¶ *Comp: Remuneror*, ich vergelte/ verehre wieder. *Pol.* oddáię/ nagradzam.

Munificus, freygebig. *P.* hoyny/ szczodry/ dobrotliwy/ dátny. *Munificentia*, freygebigkeit. *P.* hoyność/ szczodrość.

Municeps, ein angenomener bürger zu Rom. *P.* ktory zá mieszczáninà był przyięty w Rzymie.

Municipium, ein stadt od' fleck/ das sein eigen recht hat. *P.* miásto á bo miásteczko/ włásne swe práwo máiące.

Murex, icis, ein Meerschneck/ aus welcher schweis oder safft man Purpur macht. *Pol* żołw morski/ z ktorego potu álbo soku purpur czynią. *unde pro purpura accipitur*, *P.* páwłoka.

Muria, æ, Saltzwasser/ lacke. *P.* Rosol.

Murmur, ein gemürmel/ gereusch/ getümmel. *Pol.* szum/ dźwięk/ szmer. *Murmuro, as*, ich brumme/ murre. *Pol.* szumię/ szemrzę.

¶ *Comp: Obmurmuro*, ich widerbelle/

belle/ widerspreche. *Pol.* sprzeciwiam się/ mruczę/ odwárkam/ márkocę.

Murus, i, ein Maur. *P.* Mur. *Muratus*, gemauret. *Pol.* murowány. *Muralis*, was zur maur gehört. *P.* murowny.

Mus, ein mauß. *P.* mysz. *Mus maior*, eine Ratze. *Pol.* szczurek. *Mus ponticus*, ein hermlein. *P.* gronostay. *Musculus*, ein meußlein. *P.* myszká. *Murinus*, meusin. *Pol.* myszy. *Muscipula*, ein Meußfall. *P.* Łápka.

Musca, æ, ein Mucke. *P.* mucha. *Muscarium*, ein fligenwedel. *P.* ogánká.

Muscus, i, Moß. *Pol.* Mech. *Muscosus*, Mosicht. *P.* mchem obrosły.

¶ *Comp: Emusco, as*, ich butze/ saubere. *Pol.* wyczyściam/ wychedażam.

Musso, as, *Mussito, as*, ich rede/ kurre/ brumme heimlich. *P.* szepcę/ po cichu mowię/ szemram/ odwárkam/ márkotam. *Mussitabundus*, brumlend. *P.* mruczący.

Mustela, ein Wisel. *P.* Łásicá. *Mustela varia*, ein Beitzker. *P.* Piskorz. *Mustelinus*, wiselin. *P.* Łásiczny.

Łáziczny/ bláty/ piegáty/ żołtáwy.

Mustum, i, Most/ newer wein P. Możcz/ młode wino/ nowe wino. *Musteus*, süß wie most. P. możczowy/ słodki.

Mutilus, a, um, gestummelt. P. vłomny/niedostáteczny. *Mutilo, as*, ich stümmele. Pol. obćinam/ odłamuie/ obrzezuie.

Mutio, is, ich rede heimlich/ muckе. P. szepcę/ iakam/ trunę.

Muto, as, ich endere/ verwandele/ wechsele. P. mienie/ odmieniam. *Mutatio*, eine verwandelung. Pol. odmiáná/ przemiáná/ przemienienie. *Mutabilis, e*, wandelbar. P. odmienny. *Mutabilitas*, wandelbarkigkeit. P. odmienność.

¶ *Comp: Commuto, Immuto, Permuto, Transmuto*, ich wechsele/ dausche/ verwandele. P. wymieniam/ przemieniam/ odmieniam/ frymárczę. *Commutatio*, ein dausch. P. zámiáná. *Immutabilis*, vnwandelbar. P. nieodmienny.

Mutuo, as, ich leihe. P. pożyczam. *Mutuor, aris*, ich lehe/ entlehne. P. pożyczam. *Mutuus*, gleich/ eins vmbs ander. Pol. rowny/spolny/zobopolny *Mutuum*, ein gelihen ding. P. pożyczona rzecz. *Mutuatitius*, entlehnet. P. pożyczány.

Mutus, a, um, stum/ sprachloß. P. niemy. *Muteo, Mutesco*, Et Comp: *Obmuteo, Obmutesco*, ich verstumme. P. zmilkam/ niemym się stawam.

M Y.

Myinda, æ, die blinde kue/ blintze mauß/ spinckel winckel. P. mrzyk/ ślepa bábá.

Myrmecia, Omaißhauffen. P. Mrowisko.

Mystax, ein Knebelbard. Pol. wąs.

Myrtillus, ein Preusselstrauch. Pol. kálinowy krzak. *Myrtilli, orum*, Preusselbeeren/ schwalckenbeeren. P. káliny.

Mysterium, ein geheimniß. P. Táiemnicá. *Mysticus, a, um*, das ein heimliche bedeutung hat. P. co táiemnicę iáką známionuie. *Mystes, æ*, ein geweiheter. P. świecony. *Mystagogus*, der öberste Priester/ Probst oder Prior. P. Naywyższy Biskup álbo Kápłan/ Proboszcz/ Przeor.

Comp:

¶ Comp: *Symmystes*, ein Ordensbruder. *P.* yednego swieceniá/ yednego stanu y żywotá towárzysz.

INCIPIENTIA ab N.

N A.

NAE, *Aduerb:* warlich. *Pol.* Zwszeki/ záprawde.

Næuus, ein anmal/ muttermal *Pol.* przyrodzone známie. *Metaph:* ein gebrechen. *P.* niedostátek.

Nam, *Namq;*, *Coniunct:* den. *P.* bo/ bowiem/ abowiem.

Nanciscor, *eris*, ich vberkomme. *P.* dostáię/ náhywam.

Nanus, *i*, ein Zwerch. *P.* kárzel. *Fæm:* ein zwerchin. *P.* kárlicá.

Napus, *i*, lange rüben/ steckrüben. *P.* podługowátá rzepá/ márchiew.

Narcissus, zeitloß/ Herbstblumen. *P.* wrzos.

Nares, die Nasenlöcher. *Pol.* Nozdrze.

Narro, *as*, ich erzehle. *P.* powiedam/ wyliczam. *Narratio*, ein erzehlung. *P.* powieść/ wyliczenie. *Comp:* ¶ *Comp:* *Enarro*, ich lege aus/ ich erklere. *P.* wyliczam/ wykłádam. *Enarratio*, ein erklerung. *P.* wykład. *Enarrator*, ein Außleger. *P.* wykłádacz. *Enarrabilis*, außsprechlich. *P.* wymowny. *Inenarrabilis*, vnaußsprechlich. *P.* niewymowny.

Nascor, *eris*, ich werde geboren. *P.* národzę się. *Natus*, ein Sohn. *P.* Syn. *Nata*, ein tochter. *P.* corká. *Natiuitas*, die geburt. *P.* národzenie. *Natalis*, ein geburts tag. *P.* dzień národzenia. *Natalis Christi*, der Christag/ Weyhnachten. *Pol.* Boże národzenie/ Gody. *Natales*, *plur:* Stam/ geschlecht. *P.* stan/ dom/ pokolenie. *Natalitius*, was zum geburtstag gehöret. *P.* dniu národzenia należący. *Natiuus*, Natürlich/ angeboren. *Pol.* przyrodzony/ właśny. *Natio*, ein volck/ geschlecht. *P.* lud/ rodzay/ pokolenie. *Natura*, die Natur/ eigenschafft. *Pol.* przyrodzenie/ właśność. *Naturalis*, natürlich. *Pol.* przyrodzony/ właśny. *Naturalia*, *plur:* die scham. *P.* Łono.

¶ *Comp:* *Adnascor*, vel *Annascor*, ich werde angeboren. *Pol.* przyradzam

przyradzam się. *Agnatus*, verwand von Vater her. *P.* powinnowá y po oycu/ krewny po korzeniu. *Connascor*, ich werde mit geboren. *P.* wespołek się rodzę. *Cognatus*, verwandt. *P.* powinnowáty/ krewny/ przyrodzony. *Cognatio*, verwandschafft. *Pol.* powinnowáctwo. *Enascor*, ich wachse heraus. *Pol.* wyrastam/ wyradzam się. *Innascor*, ich werde angeboren/ ich wachse ein. *P.* wradzam się/ wrastam. *Pronascor*, ich komme her/ entstehe. *P.* pochodzę. *Renascor*, ich werd wieder geboren/ wachs wiederumb. *P.* odradzam się/ znowu wyrastam.

Nasturtium, Kreß/ kresßig. *P.* Rzeżuchá.

Nassa, *-e*, ein Fischer reuse. *P.* wierßá/ więcerz.

Nasus, *i*, die Nase. *P.* Nos. *Nasutus*, großnesig *P.* nosáty/ wielkonosy. *Nasutulus*, Nasenweiß/ klugling. *P.* mądry/ mędrelá.

Nato, vide *No*.

Nates, die Arßbacken. *P.* pulrzyki/ pośládek.

Natrix, ein wasserschlang. *P.* wodny wąż.

Natura, vide *Nascor*.

Nauis, ein schiff. *P.* łodź/ okręt/ skutá/ naná. *Nauicula*, ein schifflein. *P.* Łotká. *Nauigium*, ein jeglich schiff. *P.* każda łodź. *Naualis*, *e*, zu schiffen gehörig. *P.* Łodzny. *Nauarchus*, Schipper/ Patron. *P.* Pan łodzy/ pátron. *Naulerus*, der Stürman. *P.* Stirnik.

Nauta, ein Boßman. *P.* Bośman/ flis. *Nauticus*, den schiffleuten zugehörig. *Pol.* żeglárski. *Naulum*, Schifflohn/ fracht. *P.* Myto od wożny/ przewożne. *Naufragium*, ein Schiffbruch. *P.* zatopienie/ vtonienie/ rozbicie okrętu. *Metaph:* ein jeglicher schaden. *P.* każda ßkodá/ vtrátá. *Naufragus*, ein schiffbruchiger. *P.* Topień morski/ ktory okręt rozbił. *Naumachia*, ein Krieg zu wasser. *P.* Bitwá z łodzy/ woyná/ potykanie ná morzu.

Nauigo, *as*, ich schiffe/ siegele. *P.* żegluię/ pußczá się ná morze. *Nauigatio*, Schiffart. *P.* żeglowánie/ wożbá. *Nauigabilis*, schiffreich. *P.* pławny/ sposobny do żeglowánia.

¶ *Comp: Aduauigo*, ich lege an.

P. przypływam / przybijam się ku brzegu. *Enauigo*, ich schiffe aus. P. wypływam.

Nauci, das schilflein mitten in der nuß. *Metaph:* nichtig / gering. P. Błonka wpośrzod orzechu / łuszczyna. *Metaph:* niczemny / lichy.

Nauo, as, ich liege ob / kehre fleiß an. *Pol.* pilnuię / pilność przykładam. *Nauus, a, um*, fleißig / emsig. P. pilny / ustawiczny.

Nausea, vnlust / eckel / wiederwille. *Pol.* przykrość / brzydkość / brzydliwość / kraczenie na watrobie. *Nauseo*, mir eckelt / mir ist nicht wol. *Pol.* brzydze się / brzydko mi.

N E.

Ne, aduerb: nicht. P. nie. *Conjunct:* auff das nicht. P. by nie / áby nie. *Item, Enclitica interrogatiua*, ob. P. izali / á nie.

¶ *Comp: Nec, Neque*, weder / noch. *Pol.* ani. *Nedum*, ich geschweige. *Pol.* nierzkąc. *Nequaquam, Neutiquam*, keines weges. P. żadną miarą / żadnym sposobem / żadnym obyczaiem. *Nequicquam*, vergebens, P. prożno / wniwecz. *Nebula*,

Nebula, ein Nebel. P. Mgła. *Nebulosus*, niebelicht. P. mglány.

Nebulo, onis, ein loser mensch / bub. P. Niecnotá / lotr / nogieć / wisieć / obieś / szubienicá.

Necesse, von nöten. P. pothrzebá. *Necessarius, a, um*, nöttig / notwendig. P. pothrzebny. *Necessarius, subst:* ein verwandter. P. powinny / krewny. *Necessitudo*, freundschafft. P. powinnowáctwo / przyiacielstwo. *Necessitas*, Noth / notturfft. P. pothrzebá.

Neco, as, ich tödte. P. zábiiam. *Nex, necis*, todschlag / tödtung. P. zábita śmierć.

¶ *Comp: Eneco*, ich tödte. P. zábiiam. *Metaph:* ich betrübe. *Pol.* zásmucam / trudność zadawam. *Internecio*, eine außrottung / vertilgung. P. wykorzenienie / wygładzenie.

Necto, is, ich knüpffe / binde. *Pol.* wiąże / spinam. *Nexo, as, freq:* ich knüpffe emsig. P. záciągam. *Nexus, us*, ein verknüpffung / oder verpfendung seines Leibes. P. węzeł / záwiązánie / zápisánie álbo obwiązánie własnego ciáłá.

¶ *Comp:* *Annecto*, ich knüpffe/ henge an. *P.* przywiezuię/ przydawam/ przypatam. *Connecto*, ich binde/ knüpffe zusamen. *Pol.* zwiezuię/ złączam.

Nego, as, ich leugne/verneine. *P.* przę/ nie znam się. *Negatio*, ein leugnung. *P.* záprzenie. *Negatiuus*, leugbar. *P.* przący/ nieznáiący się.

¶ *Comp:* *Abnego*, ich verleugne. *P.* zápieram się. *Abnegatio*, verleugnung. *P.* záprzenie. *Denego*, ich schlage ab/ versage. *Pol.* odmawiam. *Pernego*, ich leugne gentzlich. *Pol.* żadną miárą nie znam się.

Negligo, vide Lego.

Negotium, ein geschefft/ gewerb/ handel. *Pol.* spráwá/ potrzebá/ trudność. *Negotiosus*, gescheffig. *P.* spráwny/ prácowity. *Item*, schwer/ vnruhig. *P.* Trudny/ niespokoyny. *Negotior, aris*, ich treibe gewerb/kauffmanschafft. *P.* hándluię/kupczę/ kramuię. *Negotiator*, ein gewerbßman. *P.* kramarz/ kupiec.

Nemo, niemand. *P.* nikt/ żaden/ żadny.

Nempe, nemlich / freylich. *P.* zwłaszczá.

Nemus,

Nemus, oris, ein lustwald. *Pol.* lás/ gay. *Nemorosus* waldechtig. *P.* pełny lásow y gáiow. *Nemoralis*, weldig. *P.* leśny/ gáiowy.

Neo, ich nehe/ spinne. *P.* szyię/ przędę. *Netrix*, ein Neherin/ spinnerin. *P.* szwáczká/ prządká.

Nephritis, Nieren sucht/ Lendenstein. *Pol.* bolenie nerek/ kámien w ledźwiách. *Nephriticus*, der die Nierensucht/ oder den Lendenstein hat. *P.* Co ma bolenie nerek/ álbo ktory ná kámien w ledźwiách choruię.

Nepos, ein kinds sohn/ enckel. *P.* wnuk. *Neptis*, ein Kindstochter/ enckelein. *P.* wnuczká. *Nepos ex fratre*, bruders sohn. *Pol.* Synowiec. *Neptis ex fratre*, bruders tochter. *P.* Synowicá. *Nepos ex sorore*, Schwester sohn. *P.* Siestrzeniec. *Neptis ex sorore*, Schwester tochter. *Pol.* Siestrzanká.

¶ *Comp:* *Pronepos*, Kindskind sohn. *P.* práwnuczek. *Proneptis*, Kinds kind tochter. *Pol.* Práwnuczká. *Abnepos*, Nachkömling ins vierde geschlecht. *P.* práwnukow syn/ potomek w czwartym pokoleniu.

Nepotes,

Nepotes etiam significat, schlemmer / prasser. *Pol.* Pijánice / żárłoci / ſtrawce. *vide Nepotor, aris*, ich schlemme / prasse. *Pol.* trawię / vtrácam.

Nequam, subst: ein bub / schalck *P.* Niecnotá / lotr / nic dobrego. *Nequam, adiect.* böß / schalckhafftig. *P.* zły / złośliwy. *Nequior, Nequissimus, Nequitia*, boßheit / schalckheit. *P.* złość / psotá.

Neruus, i, ein spanader / sehnader. *P.* żyłá. *Metaph:* stercke *Pol.* moc / śiłá *Item*, eine Seen am bogen. *P.* ćię'iwá. *Neruosus*, Aderachtig / starck. *P.* żyłowáty / mocny / tęgi.

¶ *Comp: Eneruus, & is*, schwach / krafftloß. *P.* mdły / słáby. *Eneruo, as*, ich schweche. *Pol.* czynię mdłym / słábym. *Subneruo*, ich hawe die adern entzwey / mache lam. *Pol.* podćinam żyły / chromię / ochramiam.

Neuter, keiner aus zweyen. *P.* żaden ze dwu / áni ten áni ow. *Neutralis, e*, keinem von den beiden zugethan. *P.* do żadnego ze dwu przystáiący. *Neutrò*, auff keine seite. *P.* ná żadną stronę.

N I.

Ni, Nisi, wo nicht / es were den. *P.* by nie / chybáby.

Nideo, & Renideo, ich rieche / schmecke. *P.* woniam / pachnę / swędzę się. *Nidor, oris*, ein geruch. *P.* smák / zápach / swąd.

Nicto, as, vide Niueo.

Nidus, i, ein Nest. *P.* gniazdo. *Nidulus*, ein Nestlein. *P.* gniazdko / gniazdeczko. *Nidulor, aris, Nidifico, as*, ich nistle / mache ein nest. *Pol.* gnieżdżę się / gniazdo czynię / lęgam się.

Niger, a, um, schwartz. *Pol.* czarny. *Nigellus*, schwartzlechtig *P.* czarnáwy / wroniáwy / przyczerń. *Nigror, Nigredo*, schwertze. *P.* czarność / czernidło. *Nigreo, Nigresco*, ich bin / werde schwartz. *Pol.* czernieię. *Nigrico*, ich bin schwartzlecht. *P.* Jestem przyczernieyszym. *Nigricans*, schwartzlecht. *P.* czarnáwy. *Nigro, as, Denigro, Nigrefacio*, ich schwertze / schmitze. *Pol.* fárbuię czarno / szwárcuię.

Nihilum, Nihil, Nil, nichts. *P.* nic. *Nihili, Indecl:* nichtig. *P.* nieczemny.

¶ *Comp: Nonnihil*, etwas *P.* nieco, *Nihili facio, Nihilipendo*,

ich schetze/ achte gering. P. niedbam / zá nic niemam / lekce sobie waże.

Nimbus, ein Platzregen. *Pol*. precki/gwaltowny/wielki deszcz. *Nimbosus*, wetterechtig/windig/ vngestüm. P. niepogodny/chmuráwy/ dżdżisty.

Nimirum, freylich/ nemlich. P. zwłaszczá/ owszem.

Nimis, *Nimium*, all zu sehr. P. názbyt. *Nimius*, all zu groß. P. zbytny/ niezmierny.

Ningo, & *Ninguo*, ich schneie. *Pol*. śnieg spuszczam. *Ningit*, es schneiet. *Pol*. śnieg páda. *Nix*, schnee. P. śnieg. *Niueus*, schneeicht/ schweeweis. *Pol*. śnieżny/ biáły táko śnieg. *Niuosus*, voll schnee. P. pełny śniegu.

Nisus, i, ein Sperber. P. krogulec.

Niteo, es, *Nitesco*, ich glentze/ scheine. *Pol*. Jásnieie/ lśczę się. *Nitor*, der glantz. P. Jásność/ gládkość. *Nitido*, as, ich mache glentzend / schewre/ fege/ butze. P. chędożę/ wyczyściam/ wycieram/wypoleruie. *Nitidus*, glentzend/gebutzt. P. Lśczący/ czysty/ jásny/pięknay/ foremny/ wypolerowány. *Nitedula*, ein Lichtmücke. P. Muchá ktora wnocy świeci.

¶ *Comp*: *Eniteo*, *Enitesco*, ich schein herfür / hab ein ansehen für andern. *Pol*. wyiásniam się/ jestem sławny.

Nitor, eris, ich vnterstehe/ bemühe mich/ lehne mich. *Pol*. pokuszam się / vśiłuię / ważę się/ podpieram się. *Item*, ich kreiste. *Pol*. stękam. *Item*, ich verlasse mich. P. dufam/ spuszczam się.

¶ *Comp*: *Annitor*, ich vnterstehe mich. P. pokuszam się. *Connitor*, ich kehre allen fleiß an. *Pol*. wielką pilność przydawam. *Enitor*, ich mühe mich sehr/ gebere. P. vśiłuię/ morduię się/ męczę się/ rodzę. *Enixè*, mit grossem fleiß/ arbeit. P. pilnie/ prácowićie. *Innitor*, ich lehne mich an. *Pol*. podpieram się. *Obnitor*, *Renitor*, ich wiederstrebe. *Pol*. przećiwiam się. *Obnixè*, hefftiglich. P. bárzo/ gwałtownie.

Nitrum, i, Salpeter. P. Sáletrá. *Nitrosus*, voller Salpeter. P. pełny Sáletry.

Niueo, es, *Inusit*. *Nicto*, as, ich zwintzere mit den augen. P. Mrugam/

gam/ mrugam oczimá. *Nictus, us*, ein augenblick. *P*, mgnienie oká/ oczomgnienie.

N O.

No, as & Nato, as, ich schwimme. *P*. pływam.

¶ *Comp: Adno , Adnato*, ich schwimme herzu. *P*. przypływam. *Enato*, ich schwimme heraus. *P*. wypływam. *Metaph:* ich komme herfür. *Pol*. wynurzam sie/ wychodze/ wywykam sie. *Inno, Innato*, ich schwimme drinnen/ od oben offen. *P*. nurkiem pływam/ álbo/ ná wierzchu pływam. *Obnato*, ich schwimme hin vnd wieder. *Pol*. Tám y sám pływam. *Prænato*, ich schwimme vor. *Pol*. pływam náprzod. *Renato*, ich schwimme zu rück. *P*. płyne ná zad. *Supernato*, ich schwimme empor. *Pol*. po wierzchu płyne. *Trano, Transnato*, ich schwimme hinüber. *Pol*. przepływam/ ná druge strone.

Nobilis, e, Edel/ herrlich/ köstlich/ berümbt. *Pol*. Slácheтny/ zacny/ sławny/ známienity. *Nobilis, subst:* ein Edelman. *P*. ziemiánin/ slácheic. *Nobilitas*, Adelheit. *P*. slácheetwo. *Item*, der Adel. *P*. Slachtá. *Nobilito*, ich mache edel/ berümbt. *P*. vslácheiam/ sławie/ osławiam.

¶ *Comp: Denobilito*, ich schende. *P*. sromoce. *Ignobilis*, vnedel/ vnbekandt/ schlecht. *P*. Niesláchetny/ nieznáiomy/ niesławny/ prosty/ prostak/ chłop/ gbur/ chłoptász.

Noceo, es, ich schade/ schedige. *Pol*. szkodze/ wyrządzam złość. *Nocens*, schadhafftig. *P*. szkodliwy.

¶ *Comp: Innocens , Innocuus*, vnschuldig/ vnschedlich. *P*. niewinny/ nieszkodliwy. *Innocentia*, vnschuld. *P*. niewinność.

Nodus, i, ein knopff/ knot. *P*. węzeł/ szipel. *Item*, ein knor oder ast an eim baum. *P*. sek ná drzewie. *Nodosus*, knotticht/ knoricht. *Pol*. węzłowáty/ sęczysty/ sekowáty.

¶ *Comp: Enodo, as*, ich löß auff. *P*. odwięzuie. *Metaph:* ich erklere. *Pol*. wykłádam. *Enodis, e*, glatt/ ohne knopffen. *P*. prosty/ rowny/ niesęczysty. *Inenodabilis*, vnaufflößlich/ verwirret. *P*. zátrudniony/ záwikłány. *Inter-*

nodium,

nodium, der ort zwiſchen zweien knorren. *Pol.* mieyſce od ſękà do ſękà.

Nola, ein glöcklein. *P.* zwonek.

Nolo, *vide Volo*.

Nomen, *inis*, ein Name. *Pol.* imię/ przezwiſko. *Item*, Ruhm/ Ehr. *Pol.* ſławá / doſtoyność. *Nomina*, *plur:* ſchulden / oder ſchüldener. *P.* długi/ álbo dłużnicy. *Nomenclator*, ein Namſer/ Nenner. *P.* Miánownik. *Nomino*, *as*, ich nenne. *P.* miánuię/ zdźięię.

¶ *Comp: Agnomen*, *Cognomen*, *Cognomentum*, ein zunahm. *Pol.* przezwiſko. *Cognomino*, ich gebe ein zu namen. *Pol.* przezywam. *Cognomines*, die einen namen haben. *P.* ktorzi iedno imię máią / drużbá. *Binominis*, *e*, der zween namen hat. *Pol.* ktory ma dwoie imię. *Ignominis*, *e*, vnberuffen. *Pol.* nieſławny. *Ignominia*, ſchand. *P.* ſromotá. *Ignominioſus*, ſchendlich/ ſchmelich. *P.* ſromotny.

Non, *Aduerb:* Nein/ nicht. *P.* nie. *Nonne*, ob nicht. *Pol* Izali nie. *Nondum*, noch nicht. *Pol.* ieſzcze nie.

Nonæ,

Nonæ, *arum*, der vierde oder ſechſte tag eines jeglichen Monats. *P.* czwarty álbo ſzoſty dźień káżdego mieſiącá.

Norma, *æ*, ein Richtſchnur / winckelmaß. *P.* ſznur ćieśielſki/ práwidło/ węgielnicá.

¶ *Comp: Enormis*, *e*, groß/ vnmeſſig. *P.* wielki/ okrutny.

Noſco, *is*, ich erkenne/ weis. *P.* znam/ wiem. *Notus*, bekand. *P.* znáiomy/ wiádomy. *Notitia*, erkentnüs/ wiſſenſchafft. *P.* znáiomość/ wiádomość.

Noteſco, ich werde bekandt. *P.* oznaymiam ſię/ ku znáiomośći przychodzę.

¶ *Comp: Agnoſco*, ich erkenne wieder. *P.* poznawam. *Agnitio*, erkentnüs. *P.* poznánie. *Cognoſco*, ich erkenne/ erfahre/ mercke/ verſtehe. *P.* poznawam/ dowiem ſię/ baczę/ rozumiem. *Cognitio*, erkendtnüs / erfahrung / verſtand. *Pol.* vznánie/ doświadczenie/ wyrozumienie. *Et Compo: Præcognoſco*, ich erkenne vorhin. *Pol.* przed tym poznawam/ wyrozumiewam. *Recognoſco*, ich erkenne/ beſichtige wiederumb. *P.* poznawam záś/ przeglądam /

poprá-

poprawiam. *Dinoſco ſeu Dignoſco*, ich unterſcheide. P. Rozeznawam. *Ignoſco*, ich verzeihe. *Pol.* przepuſzczam/ odpuſzczam/ przegladam.

Noſter, unſer. P. náſz. *Noſtras*, unſer einer. P. náſzyniec.

Noto, as, ich mercke/ zeichne/ nehme war. P. známionuię/ znáczę/ cechuię/ baczę. *Item*, ich ſchende/ leſtere. *Pol.* ſromocę/ zelżę. *Nota*, ein zeichen. P. znák/ známię. *Item*, ein mackel/ ſchandfleck. *Pol.* ſromotá. *Notabilis*, mercklich/ kendtlich. P. známienity/ niepoſpolity. *Notarius*, ein ſchreiber. P. piſarz.

¶ *Comp: Annoto*, ich zeichne an. *Pol.* náznaczam/ nápiſuię. *Denoto*, ich bedeute. P. znáczę/ známionuię.

Nothus, i, ſubſt. ein Baſtart/ Hurenkind. P. pękart/ z kurwy ſyn. *Nothus, a, um*, falſch/ nicht eigen. P. falſzywy.

Notus, i, der Sudwind. *Pol.* wiátr z południa.

Nouacula, ein Schermeſſer. P. Brzytwá.

Nouem, neun. P. dziewięć. *Noueni*, Je neun und neun. *Nouenarius*, das neun in ſich hat. *Pol.* dziewiątny. *Nouies*, neun mal. *Pol.* dziewięć kroć. *Nonus*, der neunde. P. dziewiąty. *Nonaginta*, neuntzig. P. dziewięćdzieſiąt. *Nonageſimus*, der neuntzigſte. P. dziewięćdzieſiątny. *Nongenti, a, a*, neunhundert. P. dziewięć ſet. *Nonagenarius*, ein neuntzig jähriger. P. ktory ma dziewięćdzieſiąt lat.

Nouember, der Wintermonat. P. Liſtopad.

Nouerca, ein Stiffmutter. P. Macochá. *Nouercalis*, ſtiffmütterisch. *Pol.* mácoſzinſki. *Metaph:* unfreundlich. P. nieláſkáwy/ nieżyczliwy. *Nouercor, aris*, ich bin/ halte mich unfreundlich. P. Jeſtem nieláſkáwym.

Nouus, a, um, New. *Pol.* Nowy. *Nouitas*, Newe/ newe zeitung. P. Nowość/ nowiná. *Nouiſsimus*, der letzte. P. oſtáteczny. *Nouiſsimè*, zu letzt. *Pol.* ná oſtátek. *Nouale*, ein brachacker. *Pol.* odłog/ ugor. *Nouellus, a, um*, new gepflantzt. *Pol.* nowo ſzczepiony/ nowiuchny. *Nouelletum*, ein newgepflantzter gart. *Pol.*

nowoſzczep

nowoſzczepiony ſad. *Nouitius, a, um*, Newling/ der newlich ankommen iſt. *P.* Nowak/ dopiero náſtáły. *Nouo, as, & Comp: Innouo, Renouo*, ich ernewere. *P.* wznawiam/odnawiam. *Innouatio, Renouatio*, ernewerung. *P.* odnowienie.

Nouilunium, der Newmond. *P.* Now/ náſtánie kſiężycá.

Nox, die Nacht. *P.* Noc. *Nocturnus*, nachtweilig. *P.* nocny. *Nocte, & Noctu*, bey der nacht. *Pol.* wnocy. *Noctua*, ein Nachteul. *Pol.* Sowá. *Noctescit*, es wird nacht. *P.* Noc záchodzi.

¶ *Comp: Binoctium*, zwo nachten. *P.* dwie noci. *Pernocto, as*, ich bleib vber nacht. *P.* nocuie.

Noxa, æ, ein ſtraff/ ſchuld/ ſchade. *P.* winá/ ſzkodá. *Noxius*, ſchedlich/ ſchüldig. *P.* ſzkodliwy/ winny.

¶ *Comp: Innoxius*, vnſchuldig. *Pol.* niewinny. *Obnoxius*, vnterworffen/ pflichtig. *P.* poddány/ obowiązány/ powinny.

N V.

Nubes, is, eine wolcke. *P.* obłok. *Nubecula*, ein wölcklein. *Pol.* obłoczek.

obłoczek. *Nubilus*, gewölcket/ dunckel. *P.* obłoczyſty/ pochmurny. *Nubilo, & Comp: Obnubilo*, ich verdunckele/ verfinſtere. *P.* záćmiam/ záſłániam.

Nubo, is, ich bedecke/ oder nem ein man. *Pol.* zákrywam/ idę zá mąż. *Nubilis*, Manbar. *P.* zámężny/ ná wydániu. *Nuptus*, ein Breutgam. *P.* oblubieniec/ pan młody. *Nupta*, eine Braut. *Pol.* oblubienicá/ páni młodá. *Nuptiæ, arum*, hochzeit. ſzwádzbá/ weſele/ gody. *Nuptialis*, hochzeitlich. *P.* ſzwádziebny/ weſelny.

¶ *Comp. Connubo*, ich verheirate mich. *P.* ydę zá mąż. *Connubium*, die Ehe/ Heirat. *P.* Małżeńſtwo. *Obnubo*, ich verdecke. *P.* nakrywam. *Pronubo*, ich ſteure aus. *P.* Rátę zá mąż/ dźiewośłębie. *Pronuba*, die Brautführerin. *P.* ſzwáſzká/ ſwáchná.

Nudius tertius, vorgeſtern. *P.* zá wczorem/ dziś trzeći dźień. *Nudius quartus*, vor drey tagen. *P.* dziś czwarty dźień.

Nudus, a, um, Nacket/ bloß/ arm. *Pol.* Nági/ goły/ vbogi. *Nuditas*, bloßheit/ armut. *Pol.* nágość/ vboſtwo/ nędzá. *Nudo, as, &*

as, & Comp: Denudo, ich entblösse/ beraube. P. odnázam/odkriwam/ odzieram.

Nugæ, arum, Nugamentū, vnnütz geschwetz. P. klatki/ báśni/ fráßki. Nugax, Nugatorius, leichtfertig. P. łżywy/ lekkomiślny. Nugator, Nugigerulus, Nugiuendus, ein Meerleintreger / lügner. Pol. świekot/ łgarz/ klekot. Nugor, aris, ich schwetze/ klappere. P. ßwiegotam/ łgę/ łżą się petam.

Nullus, keiner. P. żaden. Nullatenus, mit nichten. P. żadnym sposobem. Nullibi, nirgends. P. nigdźiey.

Num, Nunquid, Aduerb: Interrog. Ob/ sol ich? Pol. Izali? A mam że?

Numella, ein Halßeisen/ fußfessel. P. prąg/ kuná/ peto/ kłodá. Item, ein hunde koppel. Pol. smycz.

Numen, inis, Gottheit/ Göttliche macht. P. Bostwo/ Boża moc.

Numerus, ein zal. Pol. Liczbá. Item, ein weise/reym. P. miárá/ rym. Numerosus, viel/ groß. P. wiele/ wielki. Numerabilis, zalbar/

bar/ zehlig. P. zliczony. Innumerus, Innumerabilis, vnzehlig. P. niezliczony/ rozliczny. Numero, as, ich zehle/ bezahle. Pol. liczę/ płácę.

¶ Comp: Annumero, ich zehle hinzu. P. przyliczam / przykłádam. Enumero, ich erzehle. Pol. wyliczam. Renumero, ich zehle oder bezahle wieder. P. odliczam/ oddawam.

Nummus, & Numus, ein pfenning. P. pieniądz. Numus aureus, ein gülden stück. P. czerwony złoty. Numosus, Numatus, reich. P. bogáty/ pieniężny. Numularius, ein Wechsler. Pol. Mincownik/ odmieniacz.

Nunc, jtzund. P. teraz/dopiero.

Nuncio, as, ich zeige an. P. oznaymiam/powiedam. Nuncius, ein Bot. P. poseł. Nuncium, ein botschafft. P. poselstwo.

¶ Comp: Annuncio, ich verkündige. P. opowiedam. Denuncio, ich zeige an. P. oznaymiam. Enuncio, ich spreche aus/ offenbare. P. wypowiedam/ ostáwiam. Pronuncio, ich rede aus/ sprech das vrtheil. P. mowię/ skázuię. Pronunciatio, ein außrede. Pol. wymowá.

wywowá. *Renuncio*, ich zeige an. oder ſage ab. *P.* opowiedam/ álbo wypowiedam/ wzdawam/ odſtawam.

Nuncupo, as, ich nenne. *P.* zowie/ mienie.

Nundinæ, arum, ein Jarmarck/ Meß. *P.* Jármárk. *Nundinarius*, zum Jarmarck gehörig. *Pol.* Jármárkowy/ Tárgowy. *Nundinor, aris*, ich verkauffe/ gremple. *P.* przedaie/ kramuie. *Nundinator*, ein grempler. *P.* krámarz.

Nunquam, nimmer. *P.* nigdy. *Nonnunquam*, bißweilen. *P.* podczás/ czásem/ niekiedy. *Nunquã non*, allezeit. *Pol.* záwzdy. *Nunquid*, ob. *P.* Izali.

Nuo, is, ich wil/ deute/ wincke. *P.* chce/ kiwam/ mrugam. *Nuto, as*, ich wincke ſtets. *P.* vſtáwicznie kiwam. *Metaph:* ich wancke *P.* wátleie/ ßwánkuie/ wátpie. *Nutus, us*, ein will/ geheiß/ neigung. *Pol.* wola/ przyzwolenie/ roſkazánie/ kinienie. *Nutatio*, ein bewegung. *Pol.* chwianie.

¶ *Comp: Abnuo, Renuo*, ich wegere/ ſchlage ab. *P.* nie pozwalam/ odmawiam. *Annuo*, ich bewillige.

willige. *P.* przyzwalam. *Innuo*, ich wincke. *P.* kiwam ná kogo/ dáie znáć.

Nuper, newlich. *P.* niedawno/ dopiero. *Nuperus, a, um*, new/ vnlangſt. *P.* nowy/ niedawny. *Nuperrimè*, allererſt. *P.* dopieruczko.

Nurus, us, ein ſchnur/ ſohns fraw. *Pol.* Synowa/ ßnießká/ ſynowa żoná.

Nuſquam, nirgend. *P.* nigdzie.

Nutrio, is, ich erziehe/ ernehre/ laß wachſen. *P.* wychowam/ żywie/ roſpußczam. *Nutritius*, *adiect:* das zur ernehrung gehöret. *P.* co ku wychowániu należy. *Nutritius, ſubſt:* & *Nutritor*, ein ernehrer/ erzieher. *P.* wychowacz/ piáſtun. *Nutrix*, ein Amme. *P.* Mámká. *Nutrimentum*, narung/ füdung. *P.* żywność/ pokarm.

Nux, ein Nuß. *P.* orzech. *Nux pinea*, ein danzapff. *Pol.* ßyßká. *Nux Myriſtica*, ein Muſcat. *P.* Mußkátowa gałká. *Nucleus*, der kern. *P.* Iadro.

¶ *Enucleo, as*, ich neme den kern heraus. *P.* Iadro wyriwam/ wymuie. *Metap:* ich erkiere. *P.* wyłożę/ wykłádam.

INCIPIENTIA ab O.

O B.

O*b*, *præp:* von wegen. *P.* dla/ prze. *Item*, für. *P.* przed.

Obba, æ, ein Lechel. *P.* lagiew/ flaßá/ beben.

Obedio, is, ich gehorche. *Pol.* słucham/ yestem posłußny. *Obediens*, gehorsam. *P.* posłußny/ powolny. *Obedientia*, gehorsam. *P.* posłußeństwo.

Obex, icis, ein rigel. *P.* záworá.

Obiter, aduerb: beyneben. *Pol.* przytym/ w dorywkí.

Oblecto, vide Lacio.

Obliquus, Schel/ scheff/ krum. *Pol.* vkośny/ krzywy/ poboczny. *Obliquitas*, schele/ krümme. *Pol.* vkoś/ krzywość. *Obliquè*, schel/ vber zwerch. *P.* ná vkoś/ ná bok ná przekí. *Obliquo, as*, ich mache/ lege krum. *Pol.* ná vkoś kłáde/ krzywie.

Obliuiscor, eris, ich vergesse. *P.* niepámiętam/ zápámiętam. *Obliuio*, vergessenheit. *P.* zápámiętánie. *Obliuiosus*, vergeßlich. *P.* niepámiętny.

Obolus,

Obolus, i, ein pfenning/ oder heller. *P.* pieniądz álbo hálerz. ¶ *Comp: Triobolus, Triobolaris*, geringschetzig/ drey heller werd. *Pol.* podły/ niezemny/ trzipieniężny.

Obrizum, fein/ klar gold. *Pol.* ßczyre złoto.

Obscænus, vide Cænum.

Obscurus, dunckel/ oder vnedel/ schlecht. *P.* ćiemny/ trudny/ álbo nieszláchetny/ prosty/ chłopski. *Obscuritas*, dunckelheit/ vnadelheit. *Pol.* ćiemność/ trudność. prostotá. *Obscuro, as*, ich verdunckele. *P.* záćimiam/ táię.

Obsecro, vide Sacer.

Obses, idis, ein geisel/ pfandesman. *P.* więzień/ osobá wzáştáwie dána/ zákłádnik.

Obsitus, a, um, vmbgebē/ bedeckt. *P.* odziany/ obwikłány/ zákryty.

Obsonium, allerley küchenspeis/ ohne wein vnd brod. *P.* wßeláka strawá/ oprocz chlebá y winá.

Obsono, & Obsonor aris, ich kauffe ein. *P.* kupuię stráwę.

Obstetrix, ein Hebamme/ wehemutter. *Pol.* Bábá/ ktora przy pániách brzemiennych bywa. *Obstetrico, & or*, ich verwalte der

Hebammen ampt. *Pol.* Jestem przyporodzeniu páń.

Obstino, as, ich mache verhert. *P.* zátwárdzam/ przećiwiam śię.

Obstinatio, ein verstockung des gemüts. *P.* oćietność/ vpárćie.

Obstinatus, verstockt / halßstarrig. *P.* opárty/oćietny/ twárdoszeyny/ twárdouśtny.

Obstipus, der ein krummen halß hat. *P.* krzywoszyiáty.

Obturo, as, ich verschliesse/ verstopffe. *P.* zámykam/ zátykam.

Obturatio, verstopffung. *P.* zátknienie / zátwárdzenie/ zámknienie.

Obtingit, es wiederfehret. *Pol.* przyda śię/ tráfi śię.

Obtrecto, vide *Traho.*

O C.

Occa, æ, ein Ege. *P.* Broná.

Occo, as, ich ege. *P.* włocze.

¶ *Comp: Deocco, Inocco*, ich ege wol. *P.* záwłaczam/ powłaczam.

Occasio, ein gelegenheit. *Pol.* czás/ przyśtep/pogodá/ potemność/ pochop.

Occasus, Occidens, vide *Cado.*

Occiput, & Occipitiũ, der nacke/ das gnicke. *P.* Tył głowy.

Occulo, is, ich verberge. *P.* Táie/ zákrywam. *Occulto, as, Idem.*

Occultus, heimlich/ verborgen. *P.* Táiemny/ skryty.

Occupo, as, ich nehme ein/ besitze. *Pol.* zeymuie/ ośiadam/ pośiadam. *Occupor*, ich gehe vmb / ich habe zu thun. *Pol.* báwie śie/ páram śie/ trudno mi. *Occupatio*, einnehmung. *P.* pośiedzenie. *Item*, geschefftigkeit. *Pol.* trudność. *Occupatus*, behafft mit geschefften. *P.* zátrudniony.

¶ *Comp: Præoccupo*, ich komme für. *P.* vprzedzam.

Oceanus, das grosse Meer/ das vmb die gantze welt gehet. *Pol.* wielkie morze/ co około wszytek świát bieży.

Ocium, Ruhe/ feyerung/ müssiggang. *Pol.* pokoy/ świecenie/ prożnowánie. *Ociosus*, müssig/ ruhig. *P.* prożnuiący / spokoyny. *Item*, eitel/ vnnütz. *Pol.* nieczemny/ niepothrzebny. *Ocior, aris*, ich gehe müssig/ feyere.

Ocrea, ein stiffel. *P.* skorznie / boty / *Ocreatus*, gestiffelt. *P.* w skorznie vbrány.

Octo, acht. *P.* ośm. *Octonarius*, was acht in sich hat. *P.* ośmiorάki.

raki. Octoni, je acht vnd acht. P. po ośmi. Octies, acht mal. Pol. ośm krość. Octauus, der achte. P. ośmy. Octoginta, achtzig. P. ośmdźieśiąt. Octuagesimus, der achtzigste. Pol. ośmdźieśiąty. Octingenti, acht hundert. P. ośm set. Octuplus, achtfeltig. Pol. ośmkrotny. October, der Weinmonat. P. páźdźiernik.

Oculus, ein auge. P. oko. Item, ein knopff am baum. P. pączek. Ocellus, ein euglein. P. oczko. Oculatus, augenscheinlich. Pol. oczywysty.

¶ Comp: Exoculo, ich steche die augen aus. P. wykalam/ wyłupuię oczy/ oślepiam. Inoculo, ich impffe/ pflantze. P. wszczepiam/ wsádzam. Vnoculus, Monoculus, Eineugig. P. Iednooki.

Ocyor, Ocyßimus, schnell. Pol. prętki/ skory. Ocyus, flucks/ geschwind. P. prętko/ skoro/ skokiem/ co wskok.

O D.

Odi, ich hasse. P. nienawidzę/ mierźi mię. Odium, haß. P. nienawiść. Odiosus, verhasset. Pol. nienawisny/ mierźiony.

Comp:

¶ Comp: Exosus, Perosus, gehessig/ feindselig. P. nieprzyiaźliwy/ nieżyczliwy.

Odor, oris, geruch. P. wonia/ wonność/ zápach. Odorus, wolrichend. P. woniáiący/ wonny. Odoratus, us, das richen. P. wonienie/ powoniánie. Odoro, as, ich riche/ schmecke/ spüre. Pol. woniam / wącham / śledzę/ zá oślădę ide.

O E.

Oeconomia, Haußhaltung. P. gospodárstwo. Oeconomus, ein Haußhalter / Verwalter. Pol. gospodarz / vrzędnik/ sprawcá/ száfarz.

Oenopola, ein Weinschenck P. co wino szynkuie. Oenopolium, ein Weinkeller. P. winna piwnicá.

Oestrum, ein Bremse. P. Bąk.

O F.

Offa, æ, ein stück / oder suppe. P. sztuká/ álbo polewká.

Offendo, is, ich finde/ treffe an. P. nayduię/ potrăfuię się/ potykam się z kim. Item, ich verletze/ beleidige/ stoß an P. obrażă/

vderzam

vderzam się / vstyrkam się / podkne się. *Offensa, Offensio, Offendiculum*, ein anstoß / ergernis. P. vderzenie / vstyrknienie / obrázenie / zgorßenie. *Offensiuncula*, ein kleine erzürnung. *Pol.* máłe wykroczenie przećiw komu.

Officina, Officium vide *Facio.*

Offucia, vel Offuciæ, arum, betriegerey. P. zdrádá / przipráwá.

O L.

Olea, ein Oelbaum. P. oliwne drzewo. *Oliua*, ein Oelnuß. P. oliwká. *Oleum*, Oel. P. oliwá / oliey. *Olearius*, ein Oelmacher. P. oliwnik / oleynik. *Oletum, Oliuetum*, ein Oelgarten. P. oliwny sad. *Oleaster*, ein wilder Oelbaum. P. leśna / płonna oliwá.

Oleo, es, ich riche / oder stincke. P. woniam / pachnę / álbo śmierdzę / czuchnę. *Olidus*, richend / stinckend. P. pachnący / śmierdzący. *Oletum*, menschen kot. P. człowieczy gnoy.

¶ *Comp: Aboleo*, ich vertilge / schaffe ab. P. gładzę / zágubiam / wniwecz obrácam. *Abolitio*, ein abschaffung. *Pol.* zágubienie. *Adoleo*, ich reuchere / brenne / opffere. P. kádzę / palę / zápalam / ofiáruię. *Adolesco*, ich wachse. P. rostę. *Adolescens*, ein jüngling. P. młodzieniec. *Adolescētula*, ein junges megdlein. P. dźieweczká. *Adultus*, erwachsen. P. podrosły. *Exoleo, Exolesco*, ich veralte / vergehe. P. stárzeię się / nißczeię. *Inoleo, Inolesco*, ich wachse ein / neme vberhand. P. wzrastá / zámagam się. *Oboleo*, ich riche vbel. P. śmierdzę / czuchnę. *Obsoleo, Obsolesco*, ich veralte / vergehe. P. stárzeię / nißczeię. *Obsoletus*, veraltet / altfrenckisch. P. zástárzáły / stároświecki. *Redoleo*, ich gebe ein geruch. *Pol.* dawam wonią / pachnę. *Suboleo*, ich empfinde ein geruch. P. zálatam nietaką wonią. *Item*, ich mercke / verstehe. P. baczę / czuię / porozumiewam.

Olfacio, ich riche. P. woniam / wącham. *Metaph:* ich vermercke. P. baczę / rozumiem. *Olfactus, us*, der geruch. P. powonienie.

Olfactorium, ein kreutgen. P. wąchadło.

Olim, vorlangst / etwan / einmal. P. Dawno / przed tym / nikiedy.

Olla, æ, ein hafe / topff. P. gárniec / gárnik.

Olor, oris, ein schwan. P. Łábeć. *Olorinus*, schwanen. P. Łábeczy.

Olus, eris, kol/ kraut. P. Járzmuß. *Olitor*, ein Gertner. *Pol.* Ogrodnik. *Olitorius*, das zu kreutern gehöret. *Pol.* zielny / ogrodny/ ogrodniczy.

O M.

Omen, inis, ein zeichen/ anzeigung/ vorbedeutung. P. znák/ przeznáczenie. *Ominosus*, etwas bedeutende/ böß. P. znáczący cokolwiek/ niefortunny/ nießcześliwy. *Ominor, aris*, ich vermute mich etwas/ es ohnet mir. *Pol.* spodziewam się/ boię się.

¶ *Comp: Abominor*, ich hab ein abschew/ grewel. P. brzydzę się/ żegnam się. *Abominatio*, ein grewel/ abschew. P. brzydkość/ obrzydliwość / mierziononość. *Abominabilis, Abominandus* grewlich / abschewlich. P. okrutny / hániebny.

Omentum, das netz das die eingeweid bedeckt. P. błonká/ ktora wnetrznośći nákrywa.

Omnis e, alles/ igliches/ gantz. *Pol.* wßelki / káżdy / wßytek.

Omninò, gentzlich. *Pol.* owßeki.

¶ *Comp: Omnigenus, Omnifarius, Omnimodus*, allerley/ mancherley. *Pol.* wßeláki/ rozmáity. *Omnipotens*, Allmechtig. *Pol.* wßechmocny / wßechmogący. *Omnipotentia*, allmechtigkeit. P. wßechmocność.

O N.

Onager, ein Waldesel. P. leśny álbo dziki ośieł.

Onocrotalus, ein Rohrtumel. P. Bąk.

Onus, eris, ein bürd/ last/ beschwerd. *Pol.* burdá / brzemię/ ćiężkość/ ćiężar. *Onerosus*, beschwerlich. P. ćiężki. *Onerarius*, das zu bürden oder lasten gehöret. *Pol.* náłożony/ nálądowány. *Onustus*, beladen. *Pol.* obćiążony/ nákłádźiony. *Onero, as*, ich lade/beschwere. P. obćiążam/ nákłádam/ nálăduię.

¶ *Comp: Exonero*, ich lade ab / entledige. P. składam / wyświecbodzam. *Item*, ich ergiesse mich/ fliesse ein. *Pol.* wpádam.

O P.

Opacus, schattig/ finster. *Pol.* Ciemny. *Opaco, as*, ich vberschatte, *P.* záćimiam/ zásłániam.

Operio, vide *Pario*.

Operior, iris, ich harre/ warte. *P.* czekam/ oczekáwam.

Operor, aris, ich arbeite. *P.* robie/ prácuię. *Operator, Operarius*, ein Arbeiter. *Pol.* robotnik. *Opera*, mühe/ arbeit/ fleiß. *Pol.* pracá/ robotá/ pilność/ stáránie. *Operæ precium*, der mühe wert. *Pol.* rzecz vżyteczna/ potrzebna. *Opus, eris*, ein werck/ stück/buch. *P.* spráwá/ vczynek/ robotá/ księgi. *Opus, aduerb:* vonnöten *P.* potrzebá. *Opusculum*, ein büchlein. *P.* książeczká.

Operosus, mühselig/ arbeitsam. *P.* prácowity/ pilny/ robotny.

Opes, um, Reichthumb/ güter. *P.* Bogáctwá/ dobrá. *Opulentus*, reich. *P.* bogáty/ máietny. *Opulentia*, reichthumb. *Pol.* bogáctwo.

Opifex, ein Handwercker. *Pol.* Rzemieśnik. *Opificium*, ein handwerck. *P.* Rzemiosło.

Opilio, onis, ein Schefer. *Pol.* Owcarz.

Opimus, a, um, fett. *P.* tłusty/ otyły.

otyły.

otyły. *Metaph:* reich. *P.* bogáty/ obfity. *Item*, fruchtbar. *P.* vrodzáyny.

Opinor, aris, ich meine/ wehne. *P.* mniemam. *Opinio*, ein wahn/ meinung. *P.* mniemánie.

¶ *Comp: Inopinabilis, Inopinatus*, seltzam / vnuermeinet/ vnuerhoffet. *P.* Rzadki/ nienadziány/ niespodziewány.

Opiparus, köstlich/ herrlich. *P.* hoyny/ kosztowny/ obfity.

Opitulor, vide *Ops*.

Oportet, es muß/ es ist not. *P.* muśi/ potrzebá iest/ ma być.

Oppidum, ein Stadt. *P.* Miásto. *Oppidulum*, ein städtlein. *P.* miásteczko. *Oppidanus*, der in der stadt wohnet. *Pol.* Co wmieście mieszka/ mieyszczánin.. *Oppidò*, fast/ hefftig. *P.* bárzo.

Oppilo, as, ich verstopffe. *P.* zátykam/ zámulam/ zászpuntuię.

Opportunus, füglich/ bequem/ gelegen. *Pol.* wczesny / tráfny/ słuszny/ potemny. *Opportunitas*, gelegenheit. *Pol.* potemność / wczás/ pogodá.

¶ *Comp. Importunus*, vnbequem/ vngestüm. *Pol.* niewczesny/ nieráźny/ mierźiony/ niespokoyny.

Importu-

Importunitas, vngelegenheit / vngestümigkeit. *Pol.* niewczás/ niepokoy.

Ops, opis, hülff. *Pol.* pomoc. *Opitulor, aris*, ich helffe. *P.* pomagam/ rátuie.

¶ *Comp: Inops*, arm. *P.* vbogi/ niedostáteczny. *Inopia*, armut, *P.* vbostwo/ niedostátek.

Optimus, vide Bonus.

Opto, as, ich wünsche/ begere/ erwehle, *P.* winszuie/ sprzíyam/ żądam/ wolę. *Optio*, ein wunsch/ wahl, *P.* żądánie/ wybor/ obránie. *Optabilis, Optatus*, gewünschet. *P.* pożądány/ żądny/ pożądliwy.

¶ *Comp: Adopto*, ich nehme an kindes stat an. *Pol.* bierzę/ przyimuię zá Syná/ przysposobiam. *Adoptio*, kindschafft, *Pol.* przysposobienie. *Coopto, as*, ich erwehle/ nehme an. *Pol.* obieram/ biorę/ przyimuię. *Exopto*, ich wünsche von hertzen, *P.* serdecznie żądá n/ sprzá m.

Opulus, Scheißbeerbaum. *Pol.* Smrodziná.

Opus, vide Operor,

O R.

Ora,

Ora, æ, ein rand/ Landschafft. *P.* Brzeg/ kray/ kráiná.

Oraculum, weissagung / antwort der götter. *P.* proroctwo/ prá?tiká / oznáymienie boskie/ słowo boże.

Orbis, is, ein kreis/die welt/ein teller, *P.* okrąg / świat/ tálerz. *Orbiculatus*, rund. *P* okrągły.

Orbita, æ, ein wagenleis/ fahrleis. *P.* koley/koleyá.

¶ *Comp: Exorbito, as*, ich fahre aus dem geleiß/ ich fehle. *P.* występuię z koleiey/wychodzę z drogi/ z kreiu/ grzeszę/ błądzę.

Orbo, as, ich beraube, *P.* pozbáwiam/ osierocam. *Orbus, a, um*, weißlos/ beraubet. *P.* osierociáły / pozbáwiony / opuszczony. *Orbitas*, verlust der seinen. *Pol.* Sieroctwo/ opuściáłość.

Orca, æ, ein Zuber/ kübel *Pol.* Ceber/ koryto *Item*, das gebiß am zaum. *P.* k ygi.

Orcus, i, die Helle. *P.* piekło.

Ordior, iris, & Comp: Exordior, ich hebe an. *Pol* poczynam. *Orsus, us, Exordium, Exorsus us*, ein anfang. *P.* początek.

Ordo, inis, ein ordnung/stand *P.* rząd/stan. *Ordinarius*, ordent-

lich. P. rządny/ porządny. Ordinè, nach der rey/ ordentlich. P. porządkiem/ porządnie. *Ordino*, ich ordene. P. sporządzam/ vßtkuie/ rzedem postáwiam. *Ordinatio*, ein verordenung. P. sporządzenie.

¶ *Comp: Extraordinarius*, außerhalb der ordnung. *Pol.* bezrzedny. *Inordinatus*, vnordentlich. P. nieporządny.

Organum, i, ein jeglich werckzeug. P. wßelkie náczinie.

Orichalcum, Meßing. P. mosiądz. *Orichalceus*, was von messing ist. P. mosiądzowy.

Origanum, wolgemut. *Pol.* Lebiotká.

Origo, inis, ein vrsprung. *Pol.* początek.

Orior, eris & iris, ich entstehe/ entspringe. P. powstáię/ poczinam się/ wschodzę/ pochodzę. *Ortus, us*, ein vrsprung/ geburt/ auffgang. P. początek/ powstánie/ rodząy/ pokolenie/ wschod. *Oriens*, der morgen/ auffgang der Sonnen. P. wschod słońcá. *Orientalis*, was gegen morgen ligt. *Pol.* Co na wschod słońcá leży. *Oriundus*, bürtig/ herkom-

mende.

mende. *Pol.* pochodzący/ národ/ przodek/ álbo początek swoy máiący.

¶ *Comp: Aborior, Inusit: Abortus, us*, ein Mißgeburt. *Pol.* pomiot/ porzucenie/ niedochodziec. *Abortio, as*, ich gebere eine mißgeburt. *Pol.* pomietam/ porzucam/ porontam/ martwy płod rodzę. *Abortiuus*, frůe geboren. P. niedochodzony/ niedonoßony. *Adorior*, ich vberfall/ greiffe an. P. opádam/ rzucę się/ przypádam ná kogo. *Coorior*, ich entstehe/ entspringe. P. powstáię/ wßczinam się/ poczinam się *Exorior, Aborior, Suborior*, ich gehe auff/ entstehe *Pol.* wschodzę/ powstáię/ wßczinam się.

Orno, as, ich ziere/ schmůcke. P. ochędożę/ stroię/ piekrzę/ przybieram. *Item*, ich růste zu. P. gotuię. *Ornatus, us*, ein zierde/ schmuck. *Pol.* przychędożenie/ przypráwienie/ stroy. *Ornamentum*, eine zierd/ ehr. P. ochędostwo/ cześć/ sławá.

¶ *Comp: Adorno*, ich bereite/ mache fertig. P. nágotuię. *Exorno*, ich butze/ schmůcke. P. wystroię/ wystricham/ wysmukuię. *Sub-*

orno,

orno. ich weiſe an / gebe anlei- tung. *P*. poduſzczam/ podſzczu- wam/ naprawuie.

Ornus, i, ein hagenbuch. *P*. grab.

Oro, ich bitte/ begere. *P*. proſzę/ modlę ſię / żądam. *Orator*, ein Redner/ fürſprach. *P*. mowca/ wymowcá/ ſprawca. *Oratio*, ein Oration/ oder gebet. *P*. oracia/ rzecz/ álbo modlitwá/ proſzbá.

¶ *Comp: Adoro*, ich bete an. *P*. wzywam/ modlę ſię pánu bogu. *Exoro*, ich erbitte. *P*. upraſzam. *Exorabilis*, erbittlich. *P*. uproſzo- ny / látwy k u uproſzeniu. *Inex orabilis*, unerbittlich. *P*. nieuproſzony / nieużyty. *Peroro*, ich be- ſchlieſſe. *Pol*. konczę/ zámykam rzecz. *Peroratio*, ein beſchluß der rede. *P*. ſkonczenie/ zámknienie.

Orphanus ein Weiſe. *P*. ſirotá. *Orphanotrophium*, ein Wei- ſenhaus/ Kinderhaus. *P*. ſirotny dom/ ſpital.

Oryza, Reiß. *Pol*. Ryß. *Oryza minor, ſeu paluſtris*, Schwaden. *Pol*. Manná.

O S.

Os, oris, das maul/ der mund. *P*. gębá/ uſtá. *Oſculum*, ein kuß. *Pol*.

Pol. pocáłowánie. *Oſculor, aris*, *Exoſculor*. *P*. ich küſſe. *P*. cáłuię/ pocałowam. *Oſcedo, inis*, ſtetig gehnen. *P*. uſtáwiczne ziewánie. *Oſcito, as*, ich gehne/ hotane. *P*. poziewam. *Metap*. ich bin nach- leſſig. *P*. niedbam. *Oſcitans*, nach- leſſig. *P*. gnuśny/ leniwy/ nie- dbały. *Oſcines*, ſingende vogel. *P*. ptaci / ktorzy ſpiewáią. *Orifici- um*, Mundloch. *P*. Dziurá.

Os, oſſis, ein bein. *Pol*. kość/ gnat/ ość. *Oſſeus*, beinen. *Pol*. kośćiány.

¶ *Comp: Exoſſo, as*, ich nehme die bein aus/ ich reiſſe. *Pol*. wy- bieram kośći/ riſſuię/ wypitu- wuię.

Oſi, aduerb: wolt Gott. *P*. O by/ Boże day.

Oſtendo, *vide Tendo*.

Oſtium, eine thür. *Pol*. drzwi. *Oſtiarius*, ein Thürhüter. *Pol*. wrotny. *Oſtiatim*, von hauß zu hauß. *P*. od domu do domu/ ode drzwi do drzwi.

Oſtreum, & *Oſtrea*, Meer- ſchnecken. *Pol* żołwie morſkie. *Oſtrum, i*, der Meerſchnecken ſchweiß oder blut / daraus man

die Purpurfarbe macht. *P.* pot álbo krew morſkich żołwiow/ z ktorego ßárlátną fárbę czynią.

Oſtrinus, purpurfarbig. *P.* ßárlá ney fárby.

O V.

Ouis, *is*, ein ſchaf. *Pol.* owcá. *Ouicula*, ein ſcheflein. *P.* owieczká. *Ouinus*, *Ouillus*, Schäfen. *P.* owczy *Ouile*, ein ſchaffſtall. *P.* owczárnia.

Ouo, *as*, ich frewe mich/ jauchtze. *P.* weſelę ſię/ ráduię ſię/ wykrzikam.

Ouum, *i*, ein Ey. *P.* Jáie. *Oua piſcium*, Fiſchrogen. *P.* Ikrá.

INCIPIENTIA à P.

P A.

PAbulum, Viehfutter. *Pol.* bydlęca páſtwá / karmia.

Pabulor, *aris*, ich ſamle futter/ ich weide. *Pol.* páſtwę zgromádzam/ páſę.

Paciſcor, *eris*, ich werde eins / komme vber eins/vertrage mich. *P.* Jednam ſię/ vmowę czynię/ poſtánowiam/ ruguię. *Pactum*, ein vertrag/ abrede. *P.* vmowa/ poſtánowienie / przyrzeczenie / rugowánie.

Paco, *vide Pax*.

Pædor, *oris*, ein geſtanck/ vnflat. *P.* Smrod/ plugáſtwo.

Pæonia, Beonien kraut. *Pol.* Piwoniya.

Pætus, *i*, ein vberſichtiger / der liebeaugelt. *Pol.* Brłok/ rożnem pátrzaczy / ktory iedne oko ma mnieyße/ niż drugie.

Pagina, *æ*, ein blat / ein ſeiten des blats. *Pol.* kartá/ ſtroná ná kárcie.

Pagus, *i*, ein Dorff. *Pol.* wieś. *Paganus*, ein Baur. *P.* kmieć/ wieśniak / ſiodlak. *Paganalia*, *orum*, dorff kirchmeß. *P.* odpuſt ná wśi.

Pala, ein ſchauffel. *P.* łopátá/ ßuflá.

Palæſtra, ein fechtſchul/ rennplatz. *Pol.* ßermowánie/ mieyſce kędy ßermuią/ gonią / zá páſy chodzą. *Palæſtrites*, ein Fechter. *Pol.* ßermierz. *Palæſtricus*, was zum fechten gehöret. *Pol.* zápáśniczy.

Palàm, offentlich. *P.* Jáwnie/ oczywiście.

Palanga, ein wal/ welle/waltze. P. wáłek.

Palatium, ein Pallast. P. páłac.

Palatinus, ein Pfaltzgraff. P. woiewodá.

Palatum, *i*, der gaumen. *Pol.* podniebienie.

Palea, *æ*, sprew. P. plewá. *Palearium*, ein sprewboden. *Pol.* plewniá. *Palearia*, *Plur:* die haut/ welche den Ochsen vnten am halse hengt. P. skorá od wieśista/ ktora wołom pod szyią wisa.

Pallium, ein mantel. P. płaszcz.

Pallor, *oris*, bleiche farb. P. bládość. *Pallidus*, bleich. P. blády. *Palleo*, *Pallesco*, ich bin/ werde bleich. P. Jestem blády/blednieie.

Palma, *æ*, die flache hand. *Pol.* Dłoń. *Item*, ein Dattelbaum. P. pálmowe/ dáktilowe drzewo. *Metaph.* der sieg. P. zwyćięstwo. *Palmarium*, belohnung des siegs. *Pol.* vpominek/ ktory zwyćięsce zwykli dáwáć. *Palmetum*, ein Datteln wald. P. lás/ álbo sad pálmowy.

Dies palmarum, der Palmen sontag. P. kwietna niedziela.

Palmes, *itis*, ein weinreb/ wein rancke. P. winny sożyk.

Palmus, *i*, ein maß vier finger/ oder einer zweer hand breit. *Pol.* miárá ná cztery pálce/ dłoń ná szerzą.

Palo, *vide Palus*.

Palpebræ, *arum*, die Augenbrauen. P. powieki oczne.

Palpo, *as*, ich rüre/greiffe/taste. P. dotykam się/ mácam. *Palpatio*, *Palpum*, antastung. P. dotykánie/ mácánie. *Metaph:* schmeichelen/ fuchsschwantz. P. pochlebstwo/ vmizgánie. *Palpito*, *as*, ich klopffe/ zittere. *Pol.* drze/ drgam/ trzese się.

Paludamentum, ein Reitrock. P. Jezdeczka suknia.

Palumbes, & *Palumbus*, ein holtztaube/ ringeltaube. P. grzywacz.

Palus, *i*, ein pfal/stock. P. pal/ kol. *Paxillus*, ein stöcklein. *Pol.* kołek. *Item*, ein Nagel oder Löhne. P. Gozdz/ álbo Lusnia. *Palo*, *as*, ich stecke pfel. *Pol.* pale wbijam. *Palor*, *aris*, ich schweiffe/ lauffe vmb. P. Tułam się/ błąkam się.

Palus, *udis*, ein pfütz. P. káłużá/ bágno/ ługowisko/ błoto/ trzesáwicá.

jáwicá. *Paluſtris, e,* Moſig/ pfützigk. *P.* ługowáty/ błotny.

Pampinus, i, ein weinblat. *P.* winny liſt. *Pampino, as,* ich breche oder ſchneide die weinbletter ab. *P.* odłamuie álbo obrzinam winne liście.

Pandiculor, aris ich recke/ ſtrecke/ dehne mich. *Pol.* ciągnę ſię/ rozciągam ſię.

Pando, is, & Comp. Expando, ich ſtrecke von einander/ thue auff. *P.* rośćiągam/ otwarzam. *Paſſus,* außgebreitet. *P.* rozßerzony/ roſpußczony/ roſtárgány.

Pandus, offen/krum/gebogen. *P.* otworziſty/ krziwy/ zákomiony.

Pandura, ein Fidel. *P.* ſkrzipice.

Pango, is, ich ſteck/ ſchlage/ heffte ein. *P.* wtykam/ wbijam/ wßczepiam.

¶ *Comp: Compingo,* ich füge zuſamen. *P.* zbijam/ zwiezuię. *Depango,* ich ſtecke ein. *P.* wtykam/ wbijam. *Impingo,* ich ſtoß an. *P.* otrącam ſię/ vderzam ſię.

Panicus, ein gehe vnd liederliche furcht. *P.* prętkie wylęknienie/ przeſtrách.

Panicum, i, Fuchßſchwantz/ oder welſche hirß. *I.* Ber.

Panis, is, brodt. *P.* chleb. *Panarium,* ein brodtkorb. *P.* chlebowy koß.

Pannonia ſuperior, vide Auſtria. Pannonia Inferior, vide Vngaria.

Pannus, i, ein Tuch *P.* ſukno. *Panniculus,* ein tüchlein. *P.* płatek/ płatußek. *Panneus,* was von tuch iſt. *P.* Sukienny. *Pannoſus,* zerriſſen/ zerlumpt. *P.* pełny łat álbo płátow/ obrápány/ ołárpány.

Panthera, æ, ein Panterthier. *P.* Ryś. *vide Pardus.*

Panus, i, ein Weberſpul. *Pol.* Cewka.

Papauer, Mohn. *P.* Mák.

Papilio, onis, ein Molcken dieb. *P.* Motyl. *Item,* ein gezelte. *P.* Námiot.

Papilla, æ, eine wartz an den brüſten. *Pol.* Brodawká ná cycku.

Papula, ein blatter. *P.* kroſtká.

Papyrus, i, Papier. *P.* pápir.

Par, paris, gleich/ gerad/ ein par. *Pol.* Rowny/ cetno/ pará. *Item,* recht/ billig. *Pol.* ſłußny/ godny/ ſpráwiedliwy. *Pariter,* zugleich. *P.* weſpołek.

Panis, | Comp:

¶ *Comp: Impar, Dispar*, vngleich / vngerat. P. Nierowny/ lichy. *Par Impar*, gerad oder vngerad. P. cetno czili licho.

Parabola, æ, ein gleichnis. P. podobienstwo/ przypowiesc.

Paracletus, ein Tröster. P. pocießiciel.

Paradigma, ein exempel/ beyspiel. P. przykład.

Paradisus, i, ein Lustgarten / Paradeis. P. Ray.

Paralysis, der tropff oder schlag P. záráżenie powietrzem. *Paralyticus*, der vom schlag gerürt ist. P. powietrzem záráżony.

Paranymphus, i, ein werber od beystand des breutigams. *Pol.* dziewosłąb/ zercá/ swat.

Parapetasma, atis, ein fürhang P. zástoná/ kortyná.

Parapherna, & Paraphernalia, Heimsteur / was man der Braut nebenst der morgengab gibt. P. wyprawá/ to iest/ wßytko / co posągowi bywa przydáne.

Parasceue, ein zubereitung. P. nágotowánie. *Item*, der grüne Donnerstag. P. wielki czwartek.

Parasitus, i, ein Schmorutzer/ Teller-

Tellerlecker. *Pol.* pásorzit/ pochlebcá.

Paratrimma, latinè Intertrigo, der Arßwolff. P. stárcie / odpárzeliná/ sádno/ osádnienie.

Parco, is, ich verschone/ spare. *Pol.* przepußczam/ folguie/ oßczadam sie / skapię. *Parcus, a, um*, karg/ genaw. *Pol.* skapy/ miterny / oßczadny. *Parcitas*, kargheit. P. skapość/ skepstwo/ oßczadánie. *Parsimonia*, rathsamkeit/ sparsamkeit. P. oßczadliwość.

Pardus, i, & Pardalis, ein Pantherthier. P. Ryś.

Pareo, es, ich erscheine. P. vkázuie sie. *Item*, ich gehorche. *Pol.* Jestem posłußny.

¶ *Comp: Appareo, Compareo*, ich erscheine. P. vkázuie sie. *Appartio*, ein erscheinung. P. vkazánie/obiáwienie. *Apparitor*, ein stadtknecht. P. mieyski párobek. *Dispareo*, ich verschwinde. *Pol.* znikam. *Transpareo*, ich durchscheine. P. Jestem przerzoczysty.

Paries, eine wand. P. ściáná.

Parricida, vide Cædo.

Pario, is, ich gebehre/verschaffe, verursache. P. rodze/spráwuie/ nágotuie.

nágotuię. *Item*, ich erwerbe/ gewinne. *P*. dostawam/ nábywam/ osięgam/ zyskam. *Parturio*, ich wolte gern gebehren. *Pol.* bierzę się ná porodzenie. *Metaph:* ich hab etwas im sinn/ ich gebe grosse ding vor. *P.* obmyślawam co/ bierzę się ná wielkię rzeczy. *Partus, us*, ein geburt/ oder Leibes frucht. *P.* porodzenie álbo dźiećię. *Parens*, Vater oder Mutter. *P.* Oćiec álbo mátká. *Parentes, plur:* Eltern. *Pol.* Rodzicy. *Parento, as*, ich begehe meiner elter begrebnis. *P.* pogrzeb spráwuię rodzicom swym. *Parentatio*, begengnis. *P.* obchod. *Parentalia*, opffer oder malzeit auff der Eltern begrebnis. *P.* stypá/ kołáczyá ná pogrzebie rodziców/ pogrzeb.

¶ *Comp: Aperio, Experior, vide suo loco. Comperio*, ich erfahre/ finde. *Pol.* dowiem się/ doświádczam/ dowieduię się/ nayduię się. *Operio*, ich bedecke. *P.* zákrywam. *Operimentum*, ein deck/ bůre/ vberzug. *P.* poszwá/ poszewká. *Operculum*, ein deckel/ stürtz. *Pol.* wieko/ wieczko/ pokrywká/ przykrywádło. *Cooperio*, ich decke zu. *P.* nákrywam/ zákrywam. *Reperio*, ich finde. *Pol.* náyduię.

Parix, ein meise. *P.* śikorá.

Parma, ein schilt. *P.* páwęzá/ Tarczá.

Paro, as, ich růste/ vberkomme/ vnterstehe mich. *P.* gotuię/ nábywam/ bierzę się.

¶ *Comp: Apparo*, ich růste zu. *P.* nágotuię/ nárządzam. *Apparatus, us*, ein růstung/ zierde. *P.* przyprawá/ nágotowánie/ stroy/ ochędozność. *Aequiparo*, ich vergleiche. *P.* przyrownawam. *Comparo*, ich bereite/ oder vergleiche. *P.* gotuię/ przyrownawam. *Item*, ich keuffe/ verschaffe. *P.* kupuię/ dostáię. *Comparatio*, eine vergleichung. *P.* przyrownánie. *Comparabilis*, vergleichig. *Pol.* przyrownány. *Incomparabilis*, sonderlich/ herrlich/ seltzam. *Pol.* niepospolity/ zacny/ rzadki. *Impero, vide sup: Praeparo*, ich bereite zuuor. *Pol.* gotuię náprzod/ przyrządzam. *Propero, vide Infrà. Reparo*, ich ernewere/ mache wieder. *P.* odnawiam/ náprawiam. *Reparatio*, ein newerung/ besserung. *P.* odnowie-

odnowienie/ náprawa. *Reparabilis*, was kan wieder gemacht werden. *P.* naprawny/ co latwie może być naprawiono. *Irreparabilis*, vnwiedermachlig. *Pol.* nienáprawny. *Separo*, ich sondere ab/ trenne. *Pol.* oddzielam/ odłączam. *Separatio*, eine trennung. *P.* odłaczenie. *Separabilis*, was kan abgesondert werden. *P.* oddzielony/ odłaczony. *Separatim*, sonderlich *P.* osobno.

Parochus, *i*, ein Pfarherr. *P.* pleban. *Parochia*, *vel Paraecia*, eine Pfarr. *P.* plebánija.

Parodontis, *idis*, Zangeschwulst *P.* dziegna.

Paronychia, ein Nagelschwer. *P.* zánokćicá.

Paropsis, *idis*, ein schüssel. *Pol.* misá/ krzinow.

Parotis, *idis*, ein Ohrenschwulst. *P.* wrzod záußny.

Pars, ein theil *P.* część. *Item*, ampt/ pflicht. *P.* powinność. *Partes*, *plur:* Parteyen *P.* strony. *Particula*, ein klein stücklein. *P.* cząstká/ ßtuczká/ kąsek. *Particularis*, teilig/ stückig. *Pol.* cząstny/ stuczny/ stuczásty. *Particulatim*, stück weise *P.* ná kąski/ wßtuki. *Partim*, zum theil. *Pol* częścią. *Particeps*, theilhafftig/ mitgenoß. *P.* vczestnik. *Participo*, *as*, ich habe theil/ bin theilhafftig. *P.* Jestem vczestnikiem. *Partior*, *iris*, ich theile. *P.* dziele. *Partitio*, ein theilung. *Pol.* rozdział.

¶ *Comp: Impertio*, & *Impertior*, ich teile mit/ gebe zu. *P.* udzielam/ obracam. *Dispertior*, ich zerteile *P.* rozdzielam. *Bipertior*, ich teile in zwey teil. *P.* ná dwie części dziele. *Bipartitus*, zwifach. *Pol.* dwojáki *Tripartitus*, dreyfach. *P.* Trojáki. *Expers*, ohnig *P.* niemájący części/ nieuczestnik.

Parsimonia, *vide Parco.*

Parum, ein wenig. *Pol.* máło.

Parumper, ein kleine weil. *P.* ná máłą chwile.

Paruus, klein. *P.* máły. *Minor*, geringer. *P.* mnieyßy.

¶ *Comp: Paruifacio*, *Paruipendo*, ich achte gering. *Pol.* lekce waże.

Pasceolus, ein fach in eim beutel. *P* komora w kálecie.

Pascha atis, Ostern. *P.* wielkanoc. *Paschalis*, Osterlich. *P.* wielkanocny.

Pasco, is, ich weide. *P.* páſe/ páſe ſie / karmie. *Pascuus*, das zur weide gehóret. *P.* páſtewny.

Pastus, us, weid. *Pol.* páſtwá/ karmiá. *Pastor*, ein Hirt. *P.* páſterz/ páſtuchá. *Pastoralis*, was zum Hirten gehóret. *Pol.* páſterſki/ páſturſki.

¶ *Comp: Compasco*, ich weide zu mal. *P.* popaſam. *Compascuus*, mitweidig. *P.* páſtewny. *Ager Compascuus*, ein gemeiner weidacker. *Pol.* páſtewnik / wygon. *Depasco*, ich weide ab. *Pol.* wykarmiam/ ſpáſam. *Depascor*, ich freſſe ab. *P.* wyiadam.

Passer, ein ſperling. *P.* wrobl. *Item*, ein Plateißlein/ flunder. *Pol.* pláßczká / flundrá. *Passer palustris*, ein Rohrſperling. *P.* Trzćianká.

Passus, us, ein ſchrit. *P.* krok.

Passim, allenthalben. *P.* wßedy/ wßedźie.

Pastillus, ein artzney küchlein. *P.* kolaczek lekárſki.

Pastinum, ein grabeiſen / ſpaden. *P.* Motyká/ rydel. *Pastino, as*, ich grabe/ hacke. *Pol.* ryie/ kopam.

¶ *Comp: Repastino*, ich brache/ grabe

grabe

grabe wieder. *Pol.* odwrácam / przeorywam.

Pateo, es, ich bin offen/ offenbar. *P.* Jeſtem otworzyſty/ iawny. *Patet, Impers.* es iſt offenbar. *Pol.* Jáwno ieſt. *Patulus*, offen/ breit. *Pol.* otworzyſty/ ßeroki.

¶ *Comp: Patefacio*, ich offene/ entdecke. *Pol.* otwarzam/ wyiáwiam. *Patefio*, ich werde geoffenet. *P.* otwarzam ſie.

Pater, ein Vater. *Pol.* Oćiec. *Paterfamilias*, ein Haußvater. *P.* goſpodarz / oćiec czeládny. *Patricius*, der von eim Rathsherrn oder herrlichen geſchlecht geboren iſt. *P.* ktory z Senatorá álbo zacnego domu poßedł. *Paternus*, Väterlich. *Pol.* Oycowſki. *Patrimus*, deſſen Vater noch lebt. *P.* ktory oycá ma teßcze żywego. *Patria*, das Vaterland. *P.* Oyczizná. *Patrius*, dem Vaterland zugehörig. *P.* oyczyſty/ domowy. *Patrinus*, ein Pade. *P.* krzeſny oćiec. *Patrimonium*, das Väterlich erbe. *P.* oycziſte imienie. *Patrizo, as*, ich ſchlachte dem Vater. *P.* oycá náſláduie/ tátuſkuie. *Patruus*, ein Vetter. *P.* Striy.

Striy.

Stryy. *Patruelis*, des Vettern kind. *P.* stryieczny brát. *Patrueles*, zweyer Brüder kinder. *Pol.* stryieczne dźieći. *Patronus*, ein beschirmer. *P.* obroncá/ podawcá. *Patrocinor, aris*, ich beschirme/ vertheidige. *P.* bronię/ opiekam się/pomagam. *Patrocinium*, ein schutz *P.* obroná.

¶ *Comp: Compater*, ein gevatter. *P.* kmotr.

Patibulum, ein galge. *P.* szubienicá.

Patina, æ, ein schüssel. *P.* misá. *Patella*, ein Saltziergen. *P.* przystawká/ przystaweczká.

Patior, eris, ich leide/ dulde/ gestatte. *P.* ćierpię/ znaszam/ dopuszczam/ dozwalam. *Paßio*, ein leiden. *P.* męká. *Patiens*, gedüldig. *P.* ćierpliwy. *Patientia*, gedult. *P.* ćierpliwość. *Impatiens*, ungeduldig. *P.* niećierpliwy.

¶ *Comp: Compatior*, ich habe mitleiden. *P.* záluię/ lutuię. *Perpetior*, ich erleide/ erdulde. *Pol.* wyćierpię/ znaszam.

Patro, as, ich begehe/ volbringe. *P.* dopuszczam się/ wyrządzam/ broię.

¶ *Impetro*, ich erlange/ erbitte. *Pol.* osięgam/ uprászam/ otrzymã.

Perpetro, ich begehe. *P.* broię.

Paucus, & dimin: Paulus, ein wenig. *P.* máło/ niewiele. *Paucitas*, wenigkeit. *Pol.* máłość/ krotkość. *Paulum, Paululũ, Pauxillum*, ein wenig. *P.* máło/ máłuczko/ máłuśieńko.

Paueo, es, & Expaueo, Expauesco, ich bin forchtsam/ erschrecke *P.* boię się/ lękam się. *Pauor, oris*, furcht/ schrecken. *Pol.* bojaźń/ strách. *Pauidus*, forchtsam/ erschrocken *P.* bojáźliwy/ zlękły.

Pauio, is, ich schlahe/ ebene/ stosse. *P.* ubijam/ rownam/ utłukam. *Pauimentum*, ein Estrich. *P.* Astrich/ Tło.

Pauo, onis, ein Pfaw. *P.* Paw. *Pauonius*, Pfawen. *P.* Pawi.

Pauper, arm. *P.* ubogi/ niedostáteczny/ pothrzebny. *Pauperculus*, armselig. *P.* ubożuchny. *Paupertas, Pauperies*, armut. *Pol.* ubostwo/ nędzá/ niedostátek.

Pausa, æ, ein ruhe/ stilstand. *P.* odpoczynienie/ odetchnienie/ wytchnienie. *Pauso, as*, ich ruhe/ stehe still. *P.* odpoczywam/ wytchnę.

Pax, friede. *P.* pokoy. *Paco, Pacifico, as*, ich versöhne. *P.* spokoię/ jednam/ przepráwiã/ uskramiã/ uspoko-

vipokolam. *Pacatus*, still/ ruhig. *P.* cichy/ spokoyny. *Pacificus*, friedfertig. *Pol.* skromny/ spokoyny.

Paxillus, vide Palus.

P E.

Pecco, as, ich sündige/ fehle. *P.* grzeszę/ chybiam/ mylę. *Peccator*, ein sünder. *P.* grzesznik. *Peccatum*, ein sünd/ missethat. *Pol.* grzech/ nieprawość/ występek.

Pecten, inis, ein kamp. *P.* grzebień. *Item*, ein weberblat. *Pol.* płochá. *Item*, eine hechel. *Pol.* szczotká/ ochlicá. *Item*, ein Flunder/ Scholle/ *Pol.* flundrá. *Pectunculus, Idem.* *Pecto, is*, ich kemme. *P.* czeszę/ kotnorutę.

¶ *Comp: Impexus*, ungekemmet. *P.* nieuczosany/ nieogłaskány.

Pectus, oris, die brust *P.* pierśi. *Item*, das hertz *P.* serce. *Pectusculum*, brüstlein/ hertzlein. *Pol.* pierśiczki/ serduszko. *Pectorale*, ein brustlatz. *P.* załogá.

Pecus, udis, & Pecus, oris, vieh *P.* bydle. *Pecuarius*, das zum vieh gehöret. *Pol.* bydlecy. *Pecuinus, Pecorinus*, viehisch. *P.* bydlecy.

Peculium, eigen hab und gut. *P.* własność.

P. własność. *Peculiaris*, eigen/ sonderlich. *P.* własny/ osobliwy. *Peculor, aris, & Depeculor*, ich stele von dem gemeinen gut. *P.* z pospolitego skarbu wykradam.

Peculatus, us, diebstal von gemeinen gelt. *P.* kradźiestwo z pospolitego skarbu. *Peculator, Depeculator*, ein dieb/ der den gemeinen schatz bestilt. *P.* złodźiey rzeczy pospolitey.

Pecunia, æ, geld. *P.* pieniądze. *Pecuniosus*, geldreich. *P.* pieniężny. *Pecuniarius*, zum geld gehörig *P.* co ku pieniedzom należy.

Pedamen } *vide Pes.*
Pediculus }

Pedo, is, ich fartze/ feiste. *P.* pierdzę/ bzdzę.

¶ *Comp: Oppedo*, ich wiederbelle. *P.* odmrukam/ odmárkotam.

Pedum, i, ein Hirtenstab. *P.* pálicá/ máczugá pásturská.

Peiero, vide Iuro.

Pelagus, die tieffe des Meers. *P.* głębokość morská.

Pellex, vide Lacio.

Pellis, is, ein fell/ haut. *Pol.* skorá/ łupiesz. *Pelliceus*, ledern. *P.* skorzány/ zamszowy. *Pellicium*, ein beltz. *P.* kożuch. *Pellium*,

mit

mit beltz gefuttert. *Pol.* futrem podszity. *Pellio, onis,* ein Kürßner. *P.* kuśnierz.

Pello, as, verb: Inusit: Comp: Appello, vide supra Compello, ich rede an. *P.* mowię ſkim/ mowię do kogo. *Interpello,* ich fall einem in die rede. *P.* wmiátam ſię/ wtrącam ſię komu wrzecz/ záwadzam/ przeszkadzam.

Pello, is, ich treibe/ ſtoſſe. *Pol.* pędzę/ biję/ trącam. *Pulso, as, frequent:* ich ſchlage / klopfe / leute. *P.* bijam/ kołátam/ dzwonię. *Comp: Propulso,* ich treib hinweg. *Pol.* odganiam/ odpądzam. *Pulsus, us,* ein klopffung *P.* kołátánie.

¶ *Comp: Appello, is,* ich treibe an/ lende an. *Pol.* przypądzam/ przypływam. *Metaph:* ich begebe mich. *Pol.* biorę przed ſię/ oddáię ſię ná co. *Compello,* ich treib zuſamen/ nötige. *Pol.* zganiam/ ſpądzam/ przymuszam. *Depello,* ich treib hinweg. *P.* odganiam/ odpądzam. *Expello,* ich treibe aus. *P.* wyganiam/ wypądzam. *Impello,* ich bewege. *P.* popądzam/ przymuszam. *Propello,* ich treibe fort/ weiter. *P.* popychám/ oddalam. *Repello,* ich treibe hinderſich. *Pol.* odpędzam/ odbijam/ ſpieram. *Repulſa,* ein abſchlag/ fehlſchoß. *Pol.* odmowienie/ złe powodzenie.

Pelluuium, ein Fußbecken. *P.* miednicá / álbo faſká do vmywánia nog.

Peluis, is, ein becken. *P.* miednicá.

Pendeo, es, ich hange/ zweifele. wiszę/ wątpię. *Pendulus, Penſilis,* hangende. *P.* záwieśiſty.

¶ *Comp: Dependeo,* ich hange herab. *P.* zwieszam ſię. *Impendeo,* ich bin nahe. *P.* nádchodzę/ przybliżam ſię. *Propendeo,* ich hange herfür/ ich bin geneigt. *Pol.* záwieszam ſię/ ſkłániam ſię/ ſchylam ſię. *Propenſus,* geneigt. *Pol.* ſkłonny/ pochilny/ chutliwy.

Pendo, is, ich wege. *P.* ważę. *Metaph:* ich achte/ betrachte. *P.* szácuię/ roſmiśłiam ſię. *Item,* ich bezahle. *P.* płácę. *Penſo, as,* ich wege wol. *P.* vważam/ szácuię. *Penſito, Idem. Itē,* ich gebe zinß/ zol. *P.* płácę/ czinßuię. *Penſio, onis,* zinß. *Pol.* czinß/ zápłátá/ czinßowánie. *Penſum,* ein tagwerck/ tagarbeit. *P.* robotá ná iedeń dzień/ obrok roboty.

¶ *Comp: Appendo*, ich henge an. *P.* záwießam. *Appendix*, ein anhang/ zugab. *P.* przyſádá/przydátek. *Compenſo*, & *Recompenſo*, ich vergelte / erſtatte. *P.* oddáię / záwetuię / oddźiályiwam. *Compenſatio*, eine vergeltung. *P.* oddánie/ záwetowánie. *Compendium*, ein vortel/ gewin/ erſparung. *P.* fortel/ ziſk/ oßczadánie. *Item*, ein kurtzer weg. *P.* krotßa/á lepßa drogá. *Compendioſus*, nützlich / zutreglich. *P.* pożyteczny. *Compendiarius*, kurtz/ neher. *P.* krotßy/bliżßy. *Dependo*, ich gebe/ bezale. *P.* dáię/płácę. *Diſpendo*, ich teil aus/ verliere. *P.* dźielę / vtracam. *Diſpendium*, verluſt/ ſchade. *P.* vtrátá/ ßkodá. *Diſpendioſus*, ſchedlich. *P.* ßkodliwy/ vtrátny. *Diſpenſo*, *as*, ich teile aus/ verwalte. *P.* rozdawam / rozdźielam / ſpráwuię. *Diſpenſator*, ein ſchaffner. *P.* ßáfarz/vrzednik/ſprawcá. *Diſpenſatio*, verwaltung. *P.* ßáfárſtwo/ ßáfowánie. *Expendo*, ich erwege/ betrachte. *P.* vważam. *Item*, ich gebe aus/ bezale. *P.* wydáię/ zápłácã. *Expenſa*, *æ*, & *Impenſa*, vnkoſt. *P.* wydátek/ koßtunek. *Impendo*, ich wende dran. *P.* nákładam. *Impensè*, faſt/hefftig. *P.* bárzo/wielmi/ wielce. *Perpendo*, ich erwege/ betrachte. *Pol.* vważam. *Perpendiculũ*, ein bleywag der Zimmerleut. *P.* ołowna wagá ćieſielſka. *Perpẽdicularis*, was ſchnurſtracks herab hengt. *Pol.* práwy/proſty. *Rependo*, ich vergelte. *P.* oddawam. *Suſpendo*, ich heng auff. *P.* wießę / obießam/ záwießam. *Suſpendium*, auffhengung/ oder der galgen. *P.* záwießenie/ álbo ßubienicá. *Magnipendo*, ich achte hoch. *P.* wyſoko ważę/ ſzánuię. *Floccipendo*, *Nihilipendo*, *Paruipendo*, *Vilipendo*, ich achte gering. *P.* zá nic ſobie mam.

Penè, *aduerb:* faſt/ ſchier. *Pol.* málem.

Penes, *præp:* bey/ neben/ in gewalt. *P.* podle/ w moci.

Penetro, *as*, ich durchdringe. *P.* przechodzę/ przebijam/przenikã. *Penetrale*, ein jnnerlich gemach. *P.* wnętrzna komorá. *Penetrabilis*, durchdringig. *P.* przebity. *Impenetrabilis*, vndurchdringig. *P.* nieprzebity/ nieprzeßły.

Penis, *is*, ein ſchwantz / oder das menlich glied. *P.* ogon/álbo meſki

meſki członek. *Peniculus*, *Penicillus*, ein Benſel/ oder Balbiermeiſel. *Pol.* Penzel/ kiſſka/ kiſteczka/ ſzczoteczka málárſka/ álbo kopiſtka bárwirſka.

Penitus, genzlich/ innerlich. *P.* do ſzrzatu/ we wnątrz. *Penitior*, *Penitißimus*, gantz innerlich. *P.* wnetrzniejſzy.

Penna, *æ*, ein Feder. *P.* pioro. *Pennarium*, ein Federzeug. *Pol.* Pennal. *Pennatus*, gefedert. *P.* pierzisty.

Pentecoſte, Pfingſten. *Pol.* Swiątki.

Penula, *æ*, ein Regenmantel. *P.* oponczá.

Penuria, Mangel/ gebrechen/ Armut. *P.* niedoſtátek/ nędzá/ vboſtwo.

Penus, *oris*, & *Penus*, *i*, & *Penu*, vorrath von allerley ſpeiſe. *P.* doſtátek wſzelákiey żywności. *Penarium*, ein Speißſekammer. *P.* ſpiżárnia.

Peplus, & *Peplum*, ein ſchleier. *P.* podwiká/ rąbek/ záticzká.

Pepo, *onis*, Pfeben/ Malonen. *P.* Málon.

Per, *præp:* durch. *Pol.* przes/ dla.

Pera, *æ*, ein daſch. *P.* káletá/ tobolá.

Perca, *æ*, ein perſche. *P.* okuń.

Percitus, *vide Cieo.*

Percutio, *vide Quatio.*

Perdix, *icis*, ein Rephun. *Pol.* kuropátwá.

Perduellis, *vide Duellum.*

Peregrinus, frembd/ pilgram. *P.* obcy/ cudzoźiemſki/ cudzoźiemiec/ przychodźień/ pielgrzym. *Peregrè*, fern. *Pol.* dáleko. *Peregrinor*, *aris*, ich reiſe/ bin frembd. *P.* pielgrzymuię/ wędruię. *Peregrinatio*, Pilgramſchafft. *Pol.* pielgrzymowánie.

Pergo, *vide Rego.*

Pergula, *æ*, ein Gang/Sommerhaus/ein Pergeel. *P.* ganek/ letnie ſiedzenie/ chłodnik.

Peripneumonia, die Lungenſucht. *P.* Dychawicá. *Peripneumonicus*, Lungenſüchtig. *Pol.* dycháwiczny.

Periſcelis, *idis*, ein hoſenband. *P.* podwiąſká.

Periſtroma, *atis*, ein Teppich. *P.* kobierzec.

Perizoma, *atis*, & *Perizonium*, ein ſchurtz/ niederkleid. *P.* fámuɫal/ gáce/ fártuch/ odſpodnicá/ winnik.

Periculum, ein noth/ gefahr. *Pol.* niebespiecznośc/ niebespieczeństwo. *Item*, ein versuchung. *P.* doświadczenie/ skoßtowánie. *Periculosus*, gefehrlich. *Pol.* niebiespieczny. *Periclitor, aris*, ich leide not/ stehe in gefahr. *P.* Jestem wniebespieczności. *Item*, ich wage/ versuche. *P.* koßtuie/ doświadczam/ probuie.

Perimo, vide Emo.

Peritus, erfahren/ wissend. *P.* wiádomy/ vmieietny/ biegły/ *Peritia*, erfahrnis/ geschickligkeit. *P.* wiadomość/ biegłość/ vmieietność.

¶ *Comp: Imperitus*, vngeschickt. *P.* nieumieietny/ niebiegły. *Imperitia*, vnwissenheit. *P.* niewiadomość/ niebiegłość.

Perna, æ, ein schweinhamme/ schincke. *P.* wieprzowa ßoldrá/ glozná/ schab.

Pernicies, iei, ein schad/ verderbnis/ vntergang. *P.* ßkodá/ zgubá/ zginienie. *Perniciosus*, schedlich. *P.* ßkodliwy.

Pernix, schnell. *Pol.* richły/ skory/ prętki. *Item*, halßstarrig. *P.* ócietny/ vporny. *Pernicitas*, geschwindigkeit. *P.* prętkość.

Pero, *onis*, ein bundschuch/ baurenschuch. *P* kurpie/ chłopskie boty.

Perperam, vbel/ felschlich. *P.* źle/ fałßywie.

Perpes, etis, & *Perpetuus*, ewig *P.* wieczny/ nieskończony/ vstáwiczny. *Perpetim, Perpetuò, Imperpetuum*, allzeit/ ewiglich. *Pol.* záwżdy/ vstáwicznie/ wiecznie.

Perseuero vide Seuerus.

Persicus, ein Pfirsingbaum. *P.* Brzoskwiniowe drzewo. *Persicum pomum*, ein pfirsing. *Pol.* brzoskwinia.

Persona, ein person/ bild. *Pol.* osobá/ wyobrázenie. *Item*, ein Larue. *P.* máßkárá. *Personatus*, verstellt/ vermummet. *P.* w máßkáre vbrány. *Personalis*, persönlich. *P.* obliczny.

Perspicax, Perspicuus, vide specio.

Pertica, æ, ein steck/ stang/ rick. *P.* laská/ żerdź/ grzędá.

Pertinax, vide Teneo.

Peruicax, hartneckig/ widerspenstig. *P.* twárdouśliny/ krnąbrny/ vporny/ ócietny. *Peruicacia*, hartneckigkeit. *Pol.* krnąbrność/ ócietność.

Pes ein ſchenckel/ fuß. *P.* nogá. *Item*, eine maß/ eins ſchuchs lang. *Pol.* ſtopá. *Pediculus*, ein füßlein. *Pol.* noßká. *Item*, ein ſtiel am obſt. *P.* ßypká / ßypulká. *Item*, eine lauß. *P.* weß. *Pediculus inguinalis*, ein filtzlauß. *P.* medoweßká. *Pedicularis*, & *Pediculoſus*, lauſig. *P.* wßáwy. *Pedalis*, *Pedaneus*, eins ſchuchs lang. *P.* ná ſtopie dlugi. *Semipedalis*, ein halb ſchu lang. *Pol.* ná pulſtopy. *Seſquipedalis*, anderthalb ſchu lang. *Pol.* ná pultory ſtopy. *Pedamen*, *Pedamentum*, eine ſtütze / ſteck/ pfahl. *P.* podporá/ tycz/ pal. *Pedarius*, einer der auff andere meinung zuſtimpt. *P.* ktory ná inßych zdánie przyzwala. *Pedes*, *aduerb:* zu fuß. *P.* pießo/ piechotą. *Pedes*, *itis*, ein fußgenger. *Pol.* pießy/ drab. *Pedeſter*, & *Pedeſtris*, was zu fuß gehet. *P.* pießy. *Peditatus*, *us*, ein fußzeug. *P.* pieße woyſko. *Pedica*, ein fußfeſſel. *Pol.* peto. *Pedetentim*, fuß für fuß. *P.* po lekku/ po máłu/ po woli. *Pediſſequus*, ein diener. *P.* ſługá/ páchołek. *Pediſſequa*, ein magd. *P.* dziewká / ſłużebnicá / ſłużebna pánná.

pánná. *Pedio*, *is*, *ire*, *non dicitur*, *Sed*

¶ *Compoſita*, *Impedio*, *is*, *Præpedio*, ich verhindere. *P.* wádze/ záwadzam/ záwikłam. *Impedimentum*, ein hindernüs. *Pol.* záwádá / omießkánie/ trudnoſć. *Expedio*, ich mache loß/ ledig. *P.* wypráwiam / wypußczam. *Itē*, ich richte aus. *Pol.* ſpráwiam. *Expedit*, *Imperſ:* es iſt gut/nütz. *P.* pożytecżno ieſt. *Expeditus*, fertig. *P.* gotowy/ prętki/ ſpießny. *Expeditio*, *onis*, ein Kriegßzeug. *P.* wypráwá woyenna.

¶ *Comp: à Pes*, *Aëripes*, ſchnell. *Pol.* wiátronogi/ prętki. *Bipes*, zweyfüſſig. *P.* dwonogi/ o dwu nogách. *Bipedalis*, zwey ſchuh lang. *P.* ná dwie ſtopie. *Tripes*, dreyfüſſig. *P.* Trzynogi/ o trzech nogách. *Compes*, ein fußeiſen/ feſſel. *P.* peto/ okowá. *Cornipes*, hornfüſſig. *P.* Rogonogi/ o rogowych nogách. *Loripes*, krumfüſſig/ lahm. *P.* ßpotáwy/ krziwonogi/ chromy. *Planipes*, breitfüſſig. *Pol.* płáſkonogi. *Præpes*, ſchnell. *P.* prętki.

Peſſimus, *vide Malus.*

Peſſulus, *i*, ein rigel. *P.* zaworá.

Peſſum, aduerb: hinderſich/ zu grunde. *Pol.* ná zad / wniwecz. *Peſſum eo* ich gehe zu grunde. *P.* wniwecz ſię obracam. *Peſſundo,* ich verderbe. *P.* wniwecz obrácā.

Peſtis, is, die Peſtilentz / das ſterben. *Pol.* Mor/ powietrze/ morowe powietrze. *Item,* ein verderbnüs. *P.* zárázá/ zniſzczenie/ zginienie. *Peſtilentia, Idem. Peſtilens, Peſtilentioſus, Peſtifer,* ſchedlich/ vergifft/ vngeſund. *P.* zárázliwy/ ſzkodliwy.

Petaſo, onis, ein Schinck/ ham. *P.* Schab/ ſzoldrá.

Petaſus, i, ein breiter ſommerhut. *Pol.* kániáſta czapká / káp áluſz.

Petaurum, allerley gauckelſpiel *P.* wſzelákie kuglárſkie igrzyſká. *Petauriſta,* ein gauckler. *Pol.* kuglarz/ mietelnik.

Petiolus, i, ein Apffelſtiel/ etc. *P.* ſzypká/ ſzypulká.

Peto, is, ich bitte / greiffe an. *P.* proſzę/ żądam/ ciſkam/ vderzam/ náćieram/ náteżdżam. *Petitio,* ein bitt/ begeren. *P.* prośbá/ żądánie.

Petulcus, ſtoſſig. *P.* trykliwy.

¶ *Comp: Appeto,* ich begere ſehr/ oder nahe herzu. *P.* żądam/ prágnę/ álbo przybliżam ſię/ nádchodzę. *Appetitus, us,* luſt zu eſſen. *P.* chuć/ chćiwość ku iedzeniu. *Competo,* ich begere zugleich. *P.* ſtáram ſię/ żądam poſpolu. *Competitor,* ein mitbitter. *P.* ſámpirz. *Competit, Imperſ:* es zimet. *P.* godzi ſię/ przyſtoi. *Competens,* billig. *P.* ſłuſzny/ godny. *Expeto,* ich begere faſt. *P.* żądam. *Impeto,* ich falle an *P.* przypádam/ náćieram/ nátężdżam. *Impetus, us,* gewalt/ vngeſtümigkeit. *Pol.* gwalt/ náwáłność/ pęd/ nátárćie/ podkánie. *Impetuoſus,* vngeſtüm. *P.* gwaltowny / popędliwy. *Oppeto,* ich ſterbe. *P.* vmieram. *Repeto,* ich begere wieder/ wiederhole. *Pol.* vpominam ſię/ powtárzam. *Repetitio,* ein widerholung. *P.* powtarzánie. *Suppetit, Imperſ:* es iſt gnug/ od vorhanden. *P.* doſtáie/ po gotowiu ieſt. *Suppetiæ, arum,* hülff/ beyſtand.

Petra, æ, ein felſz. *Pol.* opoká/ ſkálá. *Petroſus, Petricoſus,* felſechtig. *P.* ſkálſiſty/ opoczyſty.

Petulans, mutwillig/ frech/ geil *P.* ſwowolny/ roſpuſtny/ ſwarny. *Petulantia,* mutwil/ büberey. *P.* ſwowola/ roſpuſtá. *Pha-*

Phalanga, æ, eine well / weltzholtz *P.* wálek. *Item*, ein stange/ daran man etwas hengt. *Pol.* drąg/ grzędá.

Phalanx, ein schlachtordnung. *P.* vßikowánie woyská.

Phaleræ, arum, pferdeschmuck. *P.* końskie nárzędy/ álbo ſtrote/ pochwy.

Phanaticus, ein schwindelgeist / vnsinniger. *P.* wártogłowy/ ßalony.

Pharetra, æ, ein köcher. *P.* ſcydak.

Pharmacum, ein jeglich artzney. *P.* wßelákie lekárstwo. *Pharmacopola*, ein Aptecker / Tiriackskremer. *P.* Aptekarz.

Phasianus, ein Fasan. *P.* Bażánt.

Phiala, æ, ein schale/ trinckgeschier. *P.* czáßá/ kubek.

Philomela, ein Nachtigal. *P.* słowik.

Philosophus ein weltweiser. *P.* Medrzec. *Philosophor, aris*, ich befleissige mich der weißheit. *P.* stáram sie o mądrość.

Philtrum, ein liebtrunck/ nachlauff. *P.* Trunck miłości/ podzimna/ zádánie z kolána.

Phlebotomia, das Aderlassen. *P.* pußczánie krwie. *Phlebotomiū*, ein Laßeisen. *P.* pußczádło.

Phœnix, icis, ein Dattelbaum. *Pol.* Dáktilowe drzewo. *Item*, braunrote / oder kesten farb. *P.* czerwonobronátna álbo káßtánowa máść. *Item*, ein vogel in Arabia / welcher sich / wenn er alt wird/ selber verbrent/ vñ aus der aschen wieder geboren wird. *P.* yedinny ptak w Arábiey/ ktory będąc stáry sam sie spali / á z popiołu swego znowu sie rodzi/ Ogniowaczek.

Phrenesis, & Phrenitis, wanwitz/ vnsinnigkeit. *P.* záwrácánie w głowie/ ßalenie. *Phreneticus*, wanwitzig. *Pol.* ktoremu sie głową kázi/ ßalony.

Phrygio, ein Seidensticker. *P.* háftarz.

Phthiriasis, die Leuse sucht. *P.* wßáwa niemoc.

Phthisis, die schwindsucht / derre. *P.* Suchotá.

P I.

Pica, æ ein elster/atzel. *P.* sroká.

Picea, ein Fichten. *P.* Sosná.

Piceus, fichten. *P.* sosnowy.

Picus, i ein specht. *P.* dzięcioł.

Piger, faul/ treg. *P.* leniwy/ gnuśny / niedbáły. *Pigritia*, faulheit. *Pol.* lenistwo. *Piget*,

es verdreust. P. mierźi mie/ márkotno mi/ żal mi.

Pignus, oris, ein vnterpfand. P. zastáwá/ vpominek. *Pignero, as, & Pigneror*, ich setze/oder neme zu pfand. P. zástáwiam/álbo bierze zástáwe.

¶ *Comp: Oppigneror, Idem cum simplici. Oppigneratus*, verpfendet/ versetzt. P. zástáwny.

Pila, ein Morsel / bollwerck/ kugel/ ball. P. Możdżerz/ stępá/ wál w wodźie/ kulá/ piłá.

Pilentum, ein hangender wagen. Pol. záwieszony wáiag/ kolebká.

Pileus, ein Hut. P. czapká.

Pilo, as, ich mache glat/ eben. P. piłuie/ gládze/ rownam.

¶ *Comp: Compilo*, ich raffe zusamen/ stele. P. zgarniam/zdźieram/ wydźieram/ krádne. *Compilator*, ein zusamen leser/ steler. P. Łupieszcza/ zdźiercá. *Expilo*, ich beraube. P. wydźieram/okrádam. *Oppilo*, ich verstopffe. Pol. zátykam. *Suppilo*, ich entzucke/ entziehe. podkrádam.

Pilum, i, ein werffspießlein. P. rohátiná *Item*, ein stössel. Pol. Tłuk/ bijak.

¶ *Comp: Primipilus*, ein Haubtman der ersten rot. P. rotmistrz pirwszego szyku.

Pilus, i, ein haar. P. włos. *Pilosus*, haaricht/ rauch. Pol. włośisty/ włosáty/ kosmáty.

¶ *Comp: Depilo, as*, ich reiffe die haar aus. P. wyrywam/ wytárgam włosy. *Depilis, e*, kaal. P. goły/ łysy.

Pilula, ein Pillen P. pigułká.

Pingo, is, ich male/ ferbe. Pol. máluie/ fárbuie. *Pictor*, ein maler. P. málarz. *Pictura*, ein gemeld. P. málowánie. *Pigmentum*, angestrichene farb. Pol. barwká/ przyprawiona fárbá.

¶ *Comp: Appingo*, ich male herbey. Pol. przymáluie. *Depingo*, ich male vor/ male ab. P. wymáluie/ opisuie/ przemáluie. *Acupingo*, ich sticke mit seiten oder gold. Pol. háftuie / wyszywam. *Acupictor*, ein seidensticker. Pol. háftarz/ wyszywacz. *Auripigmentum*, Arsenik. P. Arsenik/ Auripigment.

Pinguis, e, fett/ dick. P Tłusty/ otyły / tyłowity. *Pingue, subst: & Pinguedo*, das fette. P. Tłustość. *Pinguesco*, ich werde fett. P. otyie/ otywam.

Comp:

¶ *Comp: Impinguo, Pinguefacio*, ich meste/mache fett. P. Tucze/ okrasam. *Pinguesio*, ich werde fett. P. otywam.

Pinna, æ, ein zinne. P. wierzch/ bczit. *Item*, eine floßfeder an den fischen. P. skrzelle/oskrzelle rybie.

Pinso, is, ich male/ zerstosse. P. miele/ tłukę. *Pistor*, ein Becker. P. pieckarz. *Pistor dulciarius*, ein Pfefferkuchen becker. P. piernikarz. *Pistorius*, was zum brotbacken gehöret. P. pieckárski. *Pistillum*, ein stossel. P. Tluk/stapor. *Pistrinum*, eine müle. Pol. Młynicá/ żárná.

Pinus, i, ein Zirbelbaum. Pol. Czwirk/czwirczyná. *Pinaster*, ein kifer. Pol. choyná. *Pineus*, was zirbeln ist. P. czwirkowy.

Piper, Pfeffer. P. Pieprz.

Pipio, onis, eine junge taube. P. gołąbie. *Pipio, is*, ich pipe / wie die jungen vogel. P. piszcze iáko ptaszę.

Pirata, æ, ein Seereuber/Freybeuter. P. zboycá morski. *Piratica*, Freybeuterey. P. zbijánie ná morzu.

Piscis, is, ein Fisch. rybá. *Pisciculus*, ein Fischlein. Pol. rybká.

Piscosus,

Piscosus, fischreich. Pol. rybny/ pełny ryb. *Piscina*, ein helter. P. staw/ sadzawká. *Piscor, aris*, ich fische. Pol. łowie ryby. *Piscator*, ein Fischer. P. rybitw. *Piscatus, us, & Piscatio*, Fischerey. P. łowienie ryb. *Piscatorius*, den Fischern zugehörig. P. rybitwi.

¶ *Comp: Expiscor*, ich fisch aus/ ich suche/forsche fleissig. P. wyławiam/ wywiáduie sie/ wysperuie.

Pisum, i, Erbs. P. groch.

Pitisso, as, ich versuch / trinck ein wenig. P. koßtuie.

Pituita, Rotz. P. rymá/ smárki/ flágmá. *Item*, der zipff oder pip in den hünern. P. pypeć. *Pituitosus*, rotzig. P. flágmátik.

Pius, from/ gottfürchtig. Pol. dobry/ bogoboyny/ pobożny. *Pietas*, frömigkeit. Pol. pobożność/bogoboyność/nabożność. *Piaculum*, ein grob Laster/ oder Sühnopffer. P. Lotrowska sztuká/álbo ofiárá y pokutá zá nię.

¶ *Comp: Expio*, ich sühne aus/ reinige. Pol. nágradzam/ pokutuie/ oczyściam. *Inexpiabilis*, vnversühnlich. P. nieprzejednány/ nieprzeprawny. *Impius*, Gottloß.

loß. P. niezbożny/ bezbożny. *Impietas*, Gottloß wesen. *Pol.* niepobożność/ niezbożność.

Pix, icis, Pech / thår. *P.* żywicá/ smołá. *Piceus*, bechen. *Pol.* smołány. *Pico, & Impico*, ich verbeche / bethåre. *Pol.* smolę/ záśmalam. *Picatus*, verbicht. *P.* vśmołony/ záśmołony.

P L.

Placenta, æ, ein kuch /fladen. *P.* kołacz/ płacek.

Placeo, es, ich gefalle. *P.* podobam się. *P. Placet, Impers.* es gefelt. *P.* zda się/ widźi się. *Placitum*, ein erkentnůß/ schluß. *P.* zdánie.

¶ *Comp: Complaceo*, ich gefalle zumal wol. *Pol.* bárzo się podobam. *Displiceo*, ich mißfalle. *P.* niepodobam się/ mierżę.

Placidus, still/ milt/ zam. *Pol.* ćichy/ skromny/ pokorny/ łáskáwy. *Placidè*, sanfftmůtiglich. *P.* skromnie/ ćicho/ pokornie.

Placo, as, ich versůhne. *P.* koię/ vbłágam. *Placabilis*, versůhnlich *P.* łatwy ku vbłagániu.

¶ *Comp: Implacabilis*, vnversůhnlich. *P.* nieubłagány/ nieprzejednány/ nieużyty.

Plaga, æ, ein streich/ schlag. *P.* plagá/ ćięćie/ raz. *Item*, ein groß Jegergarn. *P.* polna/ álbo łowcza śieć. *Item*, ein ort oder ende des Himels. *P.* kraynná/plagá. *Plagiarius*, einer der gern schlegt *Pol.* ktory rad bija. *Item*, der frembde kinder oder knechte entfůhret. *P.* vwodźićiel/ ludźkraycá/ złodziey cudzych synow álbo sług. *Plagium*, ein solcher diebstal/ oder entfůhrung. *P.* tákowa krádzbá álbo vwodzenie.

Planca, æ, ein dicke dile/ bahle. *Pol.* szeroká deská/ migsa dilá/ tárćicá/ mośćiná/ burtnicá. *Plancus*, breitfůssig. *P.* szerokonogi/ pláskonogi.

Plango, is, ich weine/ heule. *P.* płácżę/ nárzekam/ łámętuię. *Planctus, us*, ein heulen/geschrey. *P.* płácz/ nárzekánie.

Planta æ, die Fußsole. *Pol.* stopá/ podeszwá. *Plantaris, e*, das zu den solen gehöret. *P.* stopny/ podeszwiány.

¶ *Comp: Supplanto*, ich setze den fuß vnter. *P.* nogę podkládam. *Metaph:* ich betriege. *Pol.* zdrádzam/ podchodzę.

Planta, æ, ein Zweig/ pfropffreiß.

reiß. P. szczep/ látorośl/ rozgá.
Planto, as, ich impffe/ pflantze. P. szczepię.
Plantago, inis, wegerich. *Pol.* podrożnik.
Planus, flach/ eben. P. pláski/ rowny. *Metaph:* klar/ offenbar. P. Jásny/ iáwny. *Planities*, ein ebene. *Pol.* rownosć/ rowniná.
Planula, ein Hobel. *Pol.* Hebel.
Plano, as, ich mache eben. *Pol.* rownam/ gládzę/ hebluię.
¶ *Comp: Complano*, ich ebene zumal. P. pogládzam/ porownawam. *Explano*, ich erklere. *Pol.* wykládam/ wyiáśniam. *Explanatio*, eine außlegung/ erklerung. P. wykład.
Planus, i, Subst: ein betrieger. P. oszust/ zwodnik/ zwodźiciel.
Platanus, i, Ahorn baum. *Pol.* Jáwor/ yápurt.
Platea, ein gaß. P. vlicá.
Plaudo, is, ich frolocke. *Pol.* klaskam/ ráduię się. *Plausus, us*, frolocken. *Pol.* klaskánie/ wykrzikánie/ trzepánie. *Plausibilis*, lieblich/ angenehm. *Pol.* miły/ wdźięczny.
¶ *Comp: Applaudo*, ich schreye zu. P. przykrzikam. *Applausus, us*, zuschreyung. P. przykrzikánie/ rádość. *Complodo*, ich schlage die hende zusamen. P. pláskę/ klaskam rekomá. *Explodo*, ich zische aus/ verwerffe. P. wykoláтam/ wyśmiewam/ wyrzucam/ gánię. *Item*, schisse loß. *Pol.* wystrzelam. *Displodo, Idem.*
Plaustrum, ein wagen. P. woz.
Plaustrarius, ein Wagner. *Pol.* Stelmách/ wozownik.
Plebs, der gemein Pöbel. *Pol.* Lud pospolity/ gmin. *Plebecula*, ein völcklein. *Pol.* pospolstwo.
Plebeius, gemein/ schlecht. *Pol.* pospolity/ podły/ prosty/ chłopski. *Plebiscitum, vide Scio.*
Plecto, is, ich straffe/ schlage. P. karzę/ biię.
Plector, Inusit: Composita sunt, Amplector, Amplexor, ich vmbfahe/ hertze/ habe lieb. *Pol.* obłápiam/ miłuię. *Amplexus, us*, ein vmbfahung. *Pol.* obłápienie. *Complector*, ich begreiffe zumal. *Pol.* obeymuię/ okrażam/ ogárniam. *Perplexus, a, um*, verwirret/ verwickelt. *Pol.* zámotány/ zápléćiony/ záwikłány/ zátrudniony.
Plectrum, ein Instrument hamer.

mer. P. Młotek/ ktorym struny náćiągáią.

Plenus, vol/ gantz. P. pełny/ cáły/ zupełny/ dostáteczny. *Plenitudo*, volkommenheit. *Pol.* zupełność.

Pleo, *Inusit: Comp: Compleo*/ *Impleo*, *Oppleo*, ich fülle/ mache voll. P. napełniam. *Expleo*, ich fülle/ settige. P. nápełniam/ násycam. *Inexplebilis*, vnersettig. P. nienásycony/ nienápełniony. *Repleo*, ich erfülle wiederumb. P. nápełniam záś. *Suppleo*, ich mache vollend vol. *Pol.* dopełniam/ dokonawam. *Supplementum*, ein erfullung/ zusatz. dopełnienie/ przydátek.

Plerique, *pleræque*, *pleraque*, viel/ des mehrerteil. P. więtsza część/ máło nie wszyscy. *Plerumque*, gemeiniglich/ offt. P. pospolicie/ częstokroć.

Pleuritis, *idis*, Seitenwehe. P. kłocie w boku.

Plico, *as*, ich falte/ lege zusammen. P. fałduię/ składam. *Plicatio*, *Plicatura*, faltung. P. fáłdowánie. *Plica*, eine falde. *Pol.* fáłdá. *Plicatilis*, was man falden kan. P. fałdowny.

Comp:

¶ *Comp: Applico*, *as*, ich füge zu/ eigne zu. *Pol.* przysadzam/ przywłaszczam. *Complico*, ich lege zusamen. *Pol.* składam/ zbieram. *Explico*, ich thu voneinander. *Pol.* rozkłádam/ rozłożę/ *Metaph:* ich erklere/ lege aus. P. wyiáśniam/ wykłádam. *Explicatio*, ein außlegung. P. wykład. *Implico*, ich verwirre/ wickele ein P. záwikławam/ zátrudniam/ obwiniam. *Replico*, ich löse auff. P. odpleciam/ odwięzuię. *Item*, ich sage wieder. P. odmawiam/ odpowiedam. *Supplico*, ich bitte demütig. *Pol.* pokornie proszę. *Supplicatio*, ein demütige bitt. P. pokorna prośbá. *Supplex*, demütig. P. pokorny. *Supplicium*, eine straff. *Pol.* skaránie/ kaźń. *Duplico*, ich mache zwifechtig. *Pol.* podwoiam/ dwoiste czynię. *Duplex*, zwifaltig. P. dwoiáki/ dwokrotny/ dwoisty.

Multiplico, *vide Multus*.

Plodo, *vide Plaudo*.

Ploro, *as*, ich weine. P. płácze. *Ploratus*, *us*, weinen. P. płácz. *Plorabundus*, weinende. P. płáczący.

¶ *Comp: Deploro*, ich beweine/ beklage.

beklage. P. opłákawam/ vſkárżam ſie. *Exploro*, ich erforſche/ ſpehe. *Pol.* wywiáduie ſie/ wyßpieguie. *Exploratus*, gewiß. *P.* pewny/ doßwiadczony. *Imploro*, ich ruffe an. *P.* wzywam/ s płáczem proßę.

Pluma, æ, ein weiche feder/ pflaumfeder. *P.* miekkie pierze/ mech/ kwáp/ puch. *Plumeus*, federn. *P.* kwápowy.

¶ *Comp: Deplumo*, ich pflücke/ berupffe. *Pol.* ſkubę. *Implumis*, ohne federn/ nicht flück. *P.* goly.

Plumbum, bley. *P.* olow. *Plumbeus*, bleyen. *P.* olowny. *Plumbago*, Bleyertzt. *P.* olowna ßibá. *Plumbata*, ein bleykugel. *Pol.* olowna kulá. *Plumbosus*, voll bley. *Pol.* pełny olowu. *Plumbo, as*, ich lôte mit bley. *Pol.* lutuie/ ſpußczam olowem. *Plumbatura*, lôtung. *P.* zlutowánie/ſpolenie.

Pluit, es regnet. *Pol.* deßcz páda/ deßcz idzie. *Pluuia*, ein regen *P.* deßcz. *Pluuialis*, *Pluuius*, das von regen iſt. *P.* deßczowy. *Pluuiosus*, voll regens *P.* deßczowny/ dżdżiſty/ niepogodny.

¶ *Comp: Compluo*, ich beregene. *P.* poliewam/ pokrapiam. *Compluuium*, ein regenpfütz. *P.* káłużá z deßczowey wody/ deßczowy ſtawek. *Impluo*, ich regene hinein. *P.* wkápam/ witewam/ wćiekam. *Item*, ich ſchmitze. *P.* poczerniam/ſmicuie/ßwárcuie/ ßmelcuie. *Impluuium*, ein dachfenſter. *P.* dymnik/ dáchowká.

Plus, pluris, Comp: mehr. *Pol.* wiecey. *Plusculus*, ein wenig mehr *P.* máło wiecey. *Superlat: Plurimus*, faſt viel. *P.* bárzo wiele/ náwiecey. *Plurimum*, faſt/ des mehrern teil. *P.* owßeki bárzo.

¶ *Comp: Complures*, faſt viel. *Pol.* bárzo wiele. *Plurifariam*, mancherley weiſe. *P.* rozmáićie.

P N.

Pneumonia, Lungenſucht. *P.* zápalenie płuc.

P O.

Poculum, ein trinckgeſchir. *P.* kubek/ kufel. *Pocillator*, ein einſchencker. *P.* podczáßy. *Poculentus*, was man trincken kan. *Pol.* pity/ co ſie godzi pić.

Podagra, das zipperlein. *P.* łámánie w nogách/ podágrá. *Podagricus*, der das zipperlein hat. *P.* podágrik.

Podex, icis, der Hinder. *P.* poſládek/ zádek/ dupá/ rzić.

Pœna, ein ſtraff. *P.* kazń/ karánie.

Pœnitet, es gerewet. *P.* żal ſię.

Pœnitentia, Rew/ buß. *Pol.* żáłość/ pokutá.

Pol, fürwar/ bey Gott. *P.* záprawdę/ dalibog.

Polenta, ein gerſtenmuß/ gerſtentranck. *P.* Tyſánná. *Item*, Maltz. *P.* Słod.

Polio, is, ich poliere/ butze. *P.* poleruię/ chędożę/ wycieram/ wyſmukuię. *Politio*, außbutzung *P.* chędożenie. *Politus*, gebutzt/ ſauber. *P.* chędogi/ cziſty.

¶ *Comp: Expolio, Perpolio*, ich butze fleiſsig. *P.* wychędażam/ wyſmukuię.

Politia, ein Policey. *P.* mieyſcki ſtan/ rzecz poſpolita. *Politicus*, weltlich. *P.* mieſcki/ świetſki.

Polleo, ich vermag. *P.* mogę/ przemogę.

¶ *Comp: Aequipolleo*, ich kan/ gelte/ vermag eben ſo viel. *Pol.* Ták wiele mogę/ważę. *Aequipollentia*, gleich vermügen. *Pol.* Jednáka moc/ rowna przemożność.

Præpolleo, ich vermag mehr/ vbertreffe. *P.* więcey przemogę/ przewyżßam.

Pollex, icis, der Daum. *Pol.* wielki pálec.

Polliceor, eris, ich verheiſſe. *P.* obiecuię/ przyrzekam. *Pollicitatio*, verheiſſung. *P.* obiecowánie/ obietnicá.

Pollincio, ich ſalbe eine Leich/ oder begrabe. *P.* Bálſámuię ciáło vmárłego/ chowam/ pogrzebuię. *Pollinctor*, ein Todtengreber. *P.* Ten ktory vmárłe máże/ y grzebie.

Pollen, inis, Weitzenblum/oder weitzen meel. *P.* kwiát pßenicżny/ álbo mąká pßenna. *Pollintor, oris*, ein müller. *P.* młynarz.

Pollubrum, ein Handbecken. *P.* Miednicá.

Polygranum, Fiſchrogen. *Pol.* Jkrá.

Polygonium, wegwart. *P.* podrożnik.

Polypodium, Steinfarn/ Engelſüß. *P.* páprotká.

Pomœrium, ein Schlßgarten/ ein zwinghoff/ ein platz iñerhalb vnd auſſerhalb der Stadtmaur/ da man nicht bawen darff. *Pol.*

plác

plác pewny zobu ſtron muru mieyſckiego / gdźie ſię nie godźi budowáć.

Pompa, æ, pracht/ herrligkeit. *P.* wyſtáwá/okázáłość/obchod. *Pomposus,* prechtig. *P.* wyſtáwny/ okázáły/ pyſzny/ butny.

Pomum, ein Obs/ apffel. *Pol.* Owoc/ álbo Jábłko. *Pomus,* ein Apffelbaum. *P.* yábłoń. *Pomariū,* ein baumgartē. *P.* Sad.

Pondo, Indecl: ein pfund. *Pol.* funt.

¶ *Comp: Aßipondium,* ein gantz pfund. *P.* cáły funt. *Dupondium* zwey pfund. *P.* dwá funti. *Centupondium,* hundert pfund/ ein Zentner. *Pol.* ſto funtow / centnar.

Pondus, eris, ein gewicht/ſchwere. *P.* wagá/ ćięſzkość. *Metaph:* anſehen/vermögen. *P.* powagá/ przemożność. *Pōderosus,* ſchwer/ wichtig. *P.* ćięſzki/ ważny. *Pondero,* ich wege. *P.* wáżę. *Metaph:* ich erwiege/ ſchetze. *P.* vważam/ ſzácuię.

¶ *Comp: Præpondero,* ich vberwege. *P.* przeważam/ záważam.

Ponè, Neben/ bey/ hinder. *P.* Bliſko/ podle/ zá.

Pono, is, ich ſtelle/ ſetze/ lege. *P.*

ſtáwiam / kłádę/ położę. *Item,* ich laß alſo ſein / ich ſetz im fall. *P.* ná to mowiąc. *Positus, us, Positio,* eine ſetzung/ ſtellung. *Pol.* poſádzenie/ położenie.

¶ *Comp: Appono,* ich ſetze hinzu. *P.* przykłádam/ przydawā. *Appositus,* füglich/ bequemlich. *P.* wczeſny/ tráfny/ rázny/ godny. *Antepono,* ich ſetze für/ halt höher *P.* przekłádam / wyżſzey wáżę. *Compono,* ich ſetze zuſamen/ ordne/ vertrage. *P.* ſkłádam/ ſporządzam / poiednam. *Compositus,* ſittig/ züchtig. *P.* piękny/ ſkromny/ obyczayny. *Depono,* ich lege ab/ gebe zuuerwahren/ wette. *P.* ſkłádam/ odkłádam/ złożę/ dáię ku ſchowániu / k wierney ręce poruczam/ zákłádam ſię. *Depositum,* ein hinderlag/ vertrawtes ding/ auffſatz. *P.* Rzecz k wierney ręce dána/ zákład. *Dispono,* ich ordne. *Pol.* rozrządzam/ roſpráwuię. *Dispositio,* eine ordnung. *P.* rozrządzenie / roſpráwienie. *Expono,* ich lege aus/ erklere/ erzele/ werff weg. *P.* wykłádam/ wyiáſniam/ wyliczam / wyrzucam. *Expositio,* ein außlegung. *Pol.* wykład. *Expositius,* weg-

geworffen/ oder ein fundel kind. P. wyrzucony/ wysádzony/ álbo nálezioneк. *Impono*, ich lege auff/ od betriege. P. nákłádam/ wkłádam/ polecam/ álbo zdradzam/ oszukam/ podchodze. *Impositio*, ein aufflegung. P. wkłádánie/ włożenie. *Impostor*, ein betrieger. Pol. zwodnik/ oszust/ mátácz/ zdraycá. *Impostura*, betriegerey. P. oszukánie/ podeszcie/ zwodzenie. *Interpono*, ich setze/ lege dazwischen/ vertrete. Pol. wsádzam/ przyczyniam sie. *Oppono*, ich setze entkegen. P. zástáwiam/ zásádzam/ sprzeciwiam sie. *Oppositum*, das gegenteil. P. przećiwna stroná. *Præpono*, ich setze für. P. przekłádam. *Præpositus*, ein Vorsteher/ Probst. P. przełożony/ proboszcz. *Propono*, ich halt für/ zeige an/ setze mir für. P. przekłádam/ powiedam/ bierze przed sie. *Propositum*, ein fürhaben. P. przedsięwźięćie. *Repono*, ich setze/ gebe wieder/ verwahre. P. pokłádam/ oddáie/ chowam. *Repositorium*, ein gehaltnüs. P. száfá/ schowánie/ policá. *Sepono*, ich lege beseits. P. odkłádam ná strone. *Suppono*, ich lege vnter/ bringe heimlich bey. P. podkłádam/ podstáwiam/ fałszywie podrzucá. *Suppostititius*, heimlich beygebracht. P. podłożony/ podrzucony. *Supposititius puer*, ein Wechselbalg. P. podmiotek/ podrzutek/ odmienione dźiećie. *Transpono*, ich versetze. P. przekłádam/ przesádzam. *Transpositio*, ein versetzung. Pol. przesádzenie.

Pons, ein Brück. P. most. *Ponticulus*, ein steg. P. mostek/ kłádká. *Ponto, onis*, ein fehrschiff/ fehrbot. P. Lodz w ktorey sie przewożą/ prum. *Pontifex*, der hohe priester/ Babst. Pol. náwyższy káplan/ Papież. *Pontificatus, us*, des Hohenpriesters ampt/ Babstumb. P. vrząd nawyższego káplaná/ papieſtwo. *Pontificius*, geistlich/ bäbstisch. P. duchowny/ papieſki.

Popina, eine garküche. P. pospolita/ mieyſcka kuchniá. *Popino*, & *Popinor*, ich schlemme/ prasse. P. vżywam/ obżárstwem y pijáństwem sie báwie.

Poples, itis, kniebüge/ kniescheibe. P. podkolánek/ czásza v kolan.

Poppyſma, atis, & Poppyſmus, i, das pfeiffen vnnd klatſchen die pferde zu ſtillen. *P.* gwizdánie y pląſánie dla vkoienia koni/ czokánie/ háhákánie.

Populus, fœm: ein pappelbaum *P.* Topolá. *Populeus,* pappelbeumen. *Pol.* Topolny. *Populetum,* ein pappelbeumen wald. *P.* Lás topolny.

Populus, maſc: ein Volck. *Pol.* Lud/ poſpolitwo/ národ. *Popularis, adiect:* dem volck zugehörig/ oder angenehm *P.* Ludowi náleżący/álbo przyiemny. *Item,* ſchlecht/gemein. *P.* proſty/lichy/ podły/poſpolity. *Popularis, ſubſt.* ein Mitbürger/ Landsman. *P.* Mieſzczánin/ ziemek. *Popularitas,* freundligkeit. *P.* ludzkość. *Populoſus,* volckreich. *P.* ludny/ nápádły. *Populo, & Populor, & Comp: Depopulor,* ich verwüſte/ verhere. *P.* puſtoſzę.

Porcus, i, ein ſchwein. *P.* Swiniá/ wieprz. *Porculus, Porcellus,* ein ferckel. *P.* prośię/ prośiątko. *Porcinus,* ſchweinen. *P.* świni/wieprzowy. *Porca,* ein Saw *P.* Swiniá. *Item,* ein acker oder garten beet. *P.* zagon ná roli/álbo liechá ná ogrodźie.

Pori, orum, Schweislöcher. *P.* Dźiurki/ktorymi pot wychodźi/ śierotki.

Porrigo, vide Rego.

Porrigo, inis, Heuptſchuppe/ Erbgrind. *P.* Otręby/ ſtrupy w głowie/ parch/ ſuchy świerzb. *Porriginoſus,* der den Erbgrind hat. *P.* párcháty/ ſtrupiáſty.

Porrò, ferner/ weiter. *P.* więc/ dáley.

Porrum, i, Laug. *P.* Lug.

Portendo, vide Tendo.

Porta, æ, ein thor/ pfort. *Pol.* bramá/álbo braná/wrotá/fortá.

Porticus, ein bedeckter gang/ kreutzgang. *P.* kruchtá/ ſzopá/ krucganck.

Portio, onis, ein teil/ ſtück. *P.* Cząść/ ſztuká/dźiał. *Portiuncula,* ein ſtücklein. *P.* cząſtká.

¶ *Comp: Proportio,* ein gleichmeſſigkeit etlicher ding. *P.* przyrownánie kilká rzeczy miedzy ſobą.

Porto, as, ich trage. *Pol.* noſzę. *Portitor,* ein vberführer. *P.* przewoźnik. *Portorium,* Schifflohn vom vberführen/ zol. *P.* myto od przewożenia/ cło. *Portabilis, & Portatilis,* was man tregt

oder tragen kan. *P*. znoßny/ co bywa noßono.

¶ *Comp: Apporto*, ich bringe. *P*. przynoße. *Aſporto*, ich trage weg *P*. zánoße/ vnoße. *Comporto*, ich trage zuſamen. *Pol*. znoße/ zbieram. *Deporto*, ich trage/ bringe dauon. *P*. odnoße. *Exporto*, ich trage/ bringe heraus. *P*. wynoße. *Importo*, ich trage hinein. *Pol*. wnoße. *Reporto*, ich bring wieder/ oder bring dauon. *P*. odnoße/ otrzymam. *Tranſporto*, ich trage hinüber. *P*. przenoße/ przewoże.

Portulaca, burtzeln. *P*. kurza nogá.

Portus, *us*, ein port/ haff. *Pol* port/ przyſtep/ brzeg. *Metaph:* ſicherheit/ zuflucht. *P*. beſpieczność/ vćieczká. *Portuoſus*, da gut anzulenden iſt. *Pol*. zábrzeżiſty/ gdźie latwy ieſt przyſtep. *Importuoſus*, da man nicht wol anlenden kan. *Pol*. gdźie trudny ieſt przyſtep.

Poſco, *is*, ich begere. *P*. żadam. *Item*, ich heiſſe. *P*. vpominam ſie.

¶ *Comp: Depoſco*, *Expoſco*, ich begere faſt. *Pol*. vprzeymie żadam/ proße. *Repoſco*, ich begere/ heiſche wieder. *P*. vpominam ſie záś.

Poßideo, *vide Sedeo*.

Poſſum, *vide Sum*.

Poſt, nach. *P*. po/ zá. *Poſtea*, *Poſthac*, *Poſtmodum*, hernach/ darnach. *P*. potym/ nápotym.

Poſtquam, nach dem. *Pol*. gdy.

Poſterior, der ander/ der nachfolget. *P*. poſledny. *Poſtremus*, der letzte. *Pol*. napoſlednieyßy.

Poſtremum, & *Poſtremò*, zu letzt. *P*. ná oſtátek/ oſtáteeznie. *Poſterus*, *a*, *um*, nachkommende. *P*. potomny/ przyßly. *Et Comp: Præpoſterus*, verkert. *P*. opáczny/ wyopáczony/ nárebny/ przećiwny. *Poſteri*, *orum*, die Nachkommen *P*. potomkowie. *Poſteritas*, *Idem*. *P*. potomſtwo.

Poſthumus, *vide Humus*.

Poſticus, *a*, *um*, hinderwertig. *Pol*. tylny/ zádny. *Poſticum*, die hinder thür. *P*. zádne drzwi/ tyl.

Poſtilena, hinderbug/ ſchwantzriemen. *Pol*. zádny lek/ zádne pochwy.

Poſtis, *is*, ein pfoſte. *P*. podwoye.

Poſtliminium, *vide Limen*.

Poſtridie, *vide Dies*.

Poſtulo,

Postulo, as, ich fordere/ begere. *Pol.* żądam/ chcę/ potrzebuię. *Item*, ich verklage. *P.* oskárżam/ pozywã. *Postulatio, Postulatum*, ein begeren/ bitte. *Pol.* żądánie/ proßbá.

¶ *Comp: Expostulo*, ich verweise/ schelte. *P.* skárżę się/ vskárżam się/swarzę się. *Expostulatio*, eine verweisung. *P.* vskarżánie/ skárgá/ swárzenie.

Potens, vide Sum.

Potestas, gewalt / vermügen. *P.* moc/ możność. *Item*, erlaubnüß. *P.* dozwolenie.

Potior, iris, ich vberkomme/ erlange/ besitze. *Pol.* dostawam/ osiegam / posiadam. *Item*, ich gebrauche. *P.* vżywam.

Potis, gut/ mechtig. *P.* dobry/ możny. *Potior*, besser. *P.* lepßy/ możnieyßy. *Potissimus*, der fürnembste. *P.* naprzedniейßy/ nalepßy. *Potius, aduerb:* viel lieber. *Pol.* lepiey/ ráczey. *Potissimùm, Potissimè*, allererst/ allermeist. *P.* nawięcey/ nabárzey/ napirwey.

Poto, as, ich trincke/ sauffe/ zeche. *P.* piyę/ piyam/ biesiáduię. *Potus, a, um*, truncken. *Pol.* piyány. *Potus, us, Potio, onis*, ein trunck/ oder getrenck. *P.* Trunek/ picie/ napoy. *Potator*, ein Sauffer. *Pol.* piyánicá. *Potabilis*, was man trincken kan. *Pol.* pitny.

¶ *Comp: Compoto*, ich trincke mit/ zeche. *P.* piyę s kim/ piyam. *Compotor, oris*, ein zechgesell/ sauffbruder. *Pol.* Towárzyß w piyániu/ w biesiádowániu. *Epoto*, ich sauffe aus. *P.* wypiyam/ wyżyram. *Perpoto*, ich zeche viel/ offt. *P.* vstáwicznie piyę.

P R.

Præ, præp: vor/ von wegen. *P.* przed/ dla/ od. *In compositione significat, valde*, sehr/ fast. *Pol.* bárzo/ wielmi/ wielce.

Præbeo es, ich gebe/ reiche dar/ erzeige. *Pol.* dawam/ podawam/ okazuię/ wyrządzam.

Præceps, gach / freuelich / vnbesonnen. *Pol.* nagły / prętki / nierozmyślny. *Item*, stickel. *P.* schodzisty / stoczisty / przykry / przykrostoczisty. *Præcipitium*, ein stickeler/ gefehrlicher ort. *P.* przykre á stoczyste mieysce. *Præcipito, as*, ich stürtze hinab/ oder eile. *Pol.* Spycham / strącam/ álbo

álbo kwápie ʃie. *Præcipitatio*, *Præcipitantia*, eil/ vnbeʃunnenheit. *Pol.* kwápliwość / nierozmiślność/ płochość.

Præcipuus, fürnemlich / fürtrefflich. *P.* zacny/ znamienity/ oʃobliwy/ niepoʃpolity. *Præcipuè*, ʃonderlich. *P.* A zwłaßczá/ oʃobliwie.

Præco, onis, ein außruffer. *P.* woźny / podwoyʃki / wywoławácz. *Præconium*, ein außruffung/ oder lob. *P.* wywołánie/ álbo wychwalenie/ chwałá.

Præcox, vide Coquo.

Præda, æ, ein raub. *P.* Łup/ korźiść/ zbijánie. *Prædo, onis*, ein Straſſenreuber. *P.* zboycá. *Prædor, aris, & Deprædor*, ich raube. *Pol.* zbijam/ drapieʃtwem ʃie żywię.

Præditus, a, um, begabet. *Pol.* obdárzony.

Prædium, ein Forwerg/ Landgut. *P.* folwárg/ leżące imienie. *Prædiolum*, ein gütlein. *P.* folwárczek.

Præfica, æ, ein gedingtes weib/ die todten zu beweinen/ ein vmbbitterin zum begrebnis. *Pol.* náiemna niewiáſtá ku opłákáwániu vmárłych/ álbo ku wzywániu ná pogrzeb.

Prægnans, Schwanger. *Pol.* Brzemienny / ćiężki / płodem chodzący.

Prælium, ein ʃchlacht/ ʃtreit. *P.* Bitwá/ potykánie / potyczká/ porażká. *Prælior, aris*, ich ʃtreite. *P.* potykam ʃie.

Prælum ein Weinpreſſe/ Druckerpreß. *P.* práſá winna/ álbo drukarʃka.

Præmium, eine belohnung. *P.* Dar / dárowánie / upominek/ zápłátá.

Præputium, die vorhaut am menlichen gelied. *P.* ʃkorká ná męʃkim członku. *Meton:* die Heiden / Heidenʃchafft / vnbeʃchnittenheit. *Pol.* pogáni/ pogáńʃtwo / nieobrzezánie / nieobrzeʃká.

Præs, ein bürge. *P.* rękoymiá.

Præſagio, vide Sagax.

Præſens, Præſento, vide Sum.

Præſepe, Præſepium, ein ʃtall/ krippe. *P.* ʃtáynia/ żłob.

Præſes, Præſidium, vide Sedeo.

Præſertim, fürnemlich. *P.* A zwłaßczá.

Præſtigiæ, arum, verblendung/ gauckel-

gauckeley. *Pol.* zmamienie/ kuglárstwo. *Præstigiator*, ein verbiender / gauckler. *P.* kuglarz/ czárownik.

Præsto, zugegen/ behülfflich. *P.* obliczny/ przytomny/ pomocny.

Præstolor, aris, ich warte. *Pol.* czekam/ oczekawam.

Præsul, ein oberster Pfaff/ oder Vorstentzer. *P.* prelat/ naprzedniejszy Pop / Biskup / álbo przedniejszy. *Præsulatus*, Bischoffs ampt. *Pol.* Dostoyność biskupia.

Præter, præp: Ohn/ vber/ wieder. *P.* Bez/ nád/ krom/ mimo/ przeciw.

¶ *Comp: Præterea*, vber das. *P.* nád to/ dáley/ ktemu/ do tego. *Præterquam*, ohne/ allein/ außgenommen. *Pol.* krom / iedno/ tylko/ wyiąwszy.

Prætor, oris ein Schultis/ vogt/ richter/ kriegßoberster. *P.* Szoltyß/ woyt/ jedzia/ hetman. *Prætura*, Schultzenampt. *P.* ßoltystwo / woytostwo. *Prætorium*, das Rathauß/ Scheppenhauß. *P.* Ratuß/ sadowny dom. *Prætorius*, das zum Schultzen oder Feldherrn gehöret. *P.* woytowski/ hetmáński.

Prævaricor, vide Varix.

Prandium, ein malzeit/ mittags essen. *P.* obiad. *Prandeo*, ich esse zu mittag. *P.* obiedwuie.

¶ *Comp: Impransus*, vngessen. *P.* nieobiedwawszy.

Prasinus, a, um, grün/ wie eschlaug. *P.* zielony iáko luk. *Prasinus, subst:* ein Bressem. *P.* kleßcz.

Pratum, ein Wise. *Pol.* Łaka. *Pratensis* was auff wisen wechst *P.* Łaczny.

Prauus, krum/ boßhafft. *Pol.* krzywy/ zły/ złośćiwy. *Prauitas*, boßhafftigkeit. *P.* złość/ niepráwość.

¶ *Comp: Deprauo*, ich verderbe/ verkehre. *Pol.* káżę/ psuie/ wywrácam. *Deprauatio*, ein verderbung. *P.* skażenie/ wywrocenie/ wypáczenie.

Precium, wehrschafft/ werde. *P.* ważność/ drogość. *Preciosus*, köstlich/ theuer. *Pol.* kostowny/ drogi.

Precor, aris, ich bitte/ od wünsche *P.* proßę/ żądam/ álbo życzę. *Precatio*, ein bitt/ gebet *P.* proßbá/ modlitwá. *Preces, plur.* bitte. *P.* proßby. *Precarius*, erbeten. *P.* wyproßony/ vproßony.

¶ *Comp: Deprecor*, ich bitte ab. *P.* przepraßam/proßę odpußczenie. *Item*, ich vertrette/ bitte für einen. *P.* przyczyniam się/ przeprawiam. *Deprecatio*, ein abbittung. *P.* przeproßenie *Imprecor*, ich wünsche böses/ fluche. *P.* złe życzę/ przeklinam/ złorzeczę. *Imprecatio*, ein fluch. *P.* klątwa/ przeklinánie.

Prehendo, ich ergreiffe/erwische *P.* łápam/chwytam/ymam. *Prehenso*, *seu Prenso*, ich spreche zu/ bitte/vermahne *P.* pozdrawiam/ proßę/ nápominam/ zábiegam.
¶ *Comp: Apprehendo*, ich ergreiffe/ verstehe. *Pol.* vymuię/ vchwitam/ rozumiem/poymuię *Comprehendo*, ich begreiffe/ fasse zusamen. *Pol.* ymuię/ poymam. ogárniam/ osięgam/ zámykam. *Deprehēdo*, ich erwische/ begreiffe/ betreffe. *P.* poymuię/ zástawam / nátráfiam / názdybam. *Reprehendo*, ich schelte/ straffe. *P.* łáię/karzę/ófukam/ zbakam. *Reprehensio*, ein straffe/ scheltung. *P.* łáiánie/ karánie. *Reprehensibilis*, straffwirdig. *Pol.* godny karánia.

Premo, *is*, ich trucke/ dringe. *P.* ćisnę/ tłoczę/ śćiskam.

¶ *Comp: Comprimo*, ich trucke zusamen. *P.* śćiskam. *Item*, ich notzüchtige. *P.* gwałcę. *Deprimo*, ich trucke nieder. *P.* náćiskam/ potłumiam. *Exprimo*, ich trücke aus/ rede aus. *Pol.* wyćiskam / wymawiam / wyrážam. *Expressè*, deutlich / außdrücklich. *P.* Jáśnie/ wyrozumiále/ przeświwornie/ wybornie / rzetelnie. *Imprimo*, ich trucke ein. *P.* węćiskam/ wbijam/ drukuię. *Opprimo*, ich vntertrücke/ vberfail. *P.* potłumiam / opádam/ przypádam. *Reprimo*, ich halt zurück. *Pol.* zástánawiam/ powśćiągam. *Supprimo*, ich vntertrücke/ verhalte/ verteuchele. *P.* zátłumiam / zátáyam / zámilczam.

Pridem aduerb: vorlangst. *P.* dawno. *Prior*, der vordere/erste. *Pol.* pirwßy. *Prius*, Ehe/ vorhin. *Pol.* richley/ pirwey/ przed tym. *Priusquam*, ehe den. *P.* pirwey niżli/ przed tym niżli. *Primus*, der erste. *P.* napirwßy *Primò*, & *Primum*, zum ersten/erstlich. *Pol.* naprzod/ napirwey. *Primarius*, fürnehme. *P.* zacny/ poważny. *Primates*, die Fürnem-

sten/

…en/ Oberherrn. *P.* wysokiego stanu pánowie. *Primatus, us,* die Oberhand. *Pol.* przodek. *Primitùm,* anfenglich/ erst. *Pol.* pierwszy / dawny / stáry. *Primitiæ, arum,* die erstlinge. *Pol.* pierwiastki/ pierwociny. *Primordiū,* ein anfang. *P.* przodek/ poczatek. *Primores,* die obersten/ fordersten. *P.* náyzacnieyszi/ przedni.

¶ *Comp: Apprimè,* sehr/ fast. *P.* bárzo *Inprimis, Cumprimis,* sonderlich / fürnemlich. *P.* osobliwie/ zwłaszczá.

Princeps, ein Fürst. *P.* ksiaże. *Principatus, us,* ein Fürstentumb *P.* ksiestwo. *Principalis,* fürnemlich. *Pol.* zacny / znamienity. *Principium,* ein anfang. *P.* poczatek.

Priscus, alt/ altväterisch. *Pol.* Stáry / dawny/ stárodawny / przeszły.

Pristinus, vorig. *Pol.* przeszły/ dawny.

Privignus, ein stiffsohn. *P.* pásierb. *Privigna,* ein stifftochter. *P.* pásierbicá.

Privatus, besonder/ eigen. *Pol* osobny/ osobliwy/ włásny. *Privatim,* besonders. *Pol.* osobno/ osobliwie.

Privilegium, vide Lex.

Privo, as, ich beraube/ beneme. *P.* pozbawiam/ odeymuie/ przyprawiam o co. *Privatio,* beraubung. *P.* odięcie/ pozbawienie.

Pro, præp: für/ vor/ nach. *P.* zá/ przed/ miásto/ wedle/ według.

Probrum, ein schand/ schmach. *Pol.* Sromotá / lekkość/ zelżywość. *Probrosus,* schmehlich / schendlich. *P.* sromotny. *Probro,* ich schmehe. *Pol.* sromocę / lekkość wyrządzam.

¶ *Comp: Exprobro,* ich verweise *Pol.* wymawiam/ wyrzucam ná oczy *Exprobratio,* ein auffrückung/ vorwurff. *Pol.* wymawiánie/ wyrzucánie ná oczy. *Opprobrium,* ein schmach / unehr *P.* Sromotá/ lekkość/ zelżywość.

Proboscis, idis, ein rüssel/ schnautze an den thieren. *P.* Ryło/ pysk u niektorych zwierząt.

Probus, a, um, gut/ from *Pol.* dobry/ cnotliwy *Probè,* hübsch/ fein. *P.* czyście/ dobrze. *Probitas,* frömmigkeit. *P.* dobroć/ cnotá. *Probo, as,* ich lobe/ bewehre/ beweise *P.* chwalę/ doświadczam/ dowodzę. *Probatus,* bewehrt. *P.*

doświadczony. *Probatio*, ein bewehrung/ erweisung. *Pol.* doświadczenie/dowod/świádectwo. *Probabilis*, bewehrlich/glaubwirdig. *P.* chwalny/ podobny/ vdátny/ dowodny.

¶ *Comp: Approbo*, ich lobe/ billige. *P.* pochwalam. *Comprobo*, ich lobe fast/ bestetige. *Pol.* pochwalam/ dowodzę/ potwirdzą. *Improbo*, *Reprobo*, ich schelte/ verwerffe. *P.* gánię/ odrzucam. *Improbus*, böß/ gottloß *P.* zły/ złośliwy/ niecnotliwy. *Improbitas*, boßheit. *P.* złość/ niecnotá. *Reprobus*, vngerecht/ verwürfflich. *Pol.* zły/ nieprawy/ odrzucony.

Procax, geil/ vnzüchtig/ mutwillig. *P.* yurzny/ wßeteczny/ swowolny/ rospustny. *Procacitas*, geilig keit/ mutwil. *P.* vurznośc/ wßetecznośc/ rospustá.

Procella, *æ*, Sturmwind. *Pol.* pochwiściel/ wiátr nagly. *Procellosus*, vngestüm. *P.* niepogodny/ nawálny.

Proceres, *plur:* balcken/ oder steine/ welche in den gebewen herfür gehen. *Pol.* bálki álbo kámienie/ ktore z budowánia wychodzą. *Metaph:* die fürnemsten im volck/ Rathsherrn. *Pol.* zacnieyßi/ celnieyßi miedzy ludźmi/ rádni panowie.

Procerus, lang/ hoch/ gerad. *P.* długi/ wysoki/ długowieży.

Procul, fern/ weit/ von fernen. *P.* dáleko/ z dáleká.

Procus, *i*, ein werber/ freyer/ leffeler. *P.* gámrat/ záleetnik.

Prodigium, ein wunderzeichen. *P.* Dziw. *Prodigiosus*, wunderbar/ seltzam. *P.* dziwny/ ßpetny.

Prodigus, *vide Ago*.

Profectò, warlich. *P.* owßeki/ záprawdę.

Proficiscor, ich gehe/ reise/ ziehe *P.* Idę/ jádę/ wędruię. *Profectio*, eine Reise/ wanderung. *P.* Drogá/ wędrowká.

Progenies, *vide Genero*.

Proles, *is*, geschlecht/ kinder. *P.* rodzay/ płod/ pokolenie. *Proletarij*, arme leut/ die nichts haben als kinder. *P.* vbodzi/ ktorzi krom dźiatek nic nie máia.

Prolixus, lang/ weit. *Pol.* długi/ ßeroki. *Prolixitas*, die lenge/ weite. *P.* długość/ ßerokość.

Prologus, eine Vorrede. *Pol.* przedmowá.

Promiscuus,

Promiſcuus, vide Miſceo.

Promo, is, ich thu herfür/ gebe heraus. P. wydawam/ wytaczam. Promus, Speiſemeiſter/ Keller-knecht. P. ſpiżarnik/ klucznik.

¶ Depromo, Expromo, ich thu/ gebe/ ziehe herfür. P. wydáie/ wyciagam.

Promptus, a, um. fertig/ bereit/ willig. P. gotowy/ chutki/ pret-ki/ poſpieſzny/ raczy. Promptuarium, ein Speiſekammer. Pol. ſpiżárnia.

Pronus, a, um, für ſich hengend/ geneigt/ begirig. P. ná nos ná-kloniony/ ſkłonny/ chċiwy/ popedliwy.

Prooemium, ein Vorrede. Pol. poczatek/ przedmowá.

Propago, inis, ein alter Reb-ſtock/ dauon man junge wein-rancken zeugt. Pol. ſtára winna máćicá/ z ktorey młode ſoſzki wyraſtáią. Metap: ein geſchlecht P. Rodzay/ dom/ pokolenie. Propago, as, ich lege Reben ein/ pflantze/ weitere/ breite aus. P. winną máćice wżiemie kłáde/ rozſzerzam/ pomnażam.

Propè, præp: bey/ nahe. P. bli-ſko/ nie dáleko. Aduerb: ſchier/ faſt. P. málem. Propior, neher. P. bliſzſzy. Proximus, der neheſte. Pol. nabliſzſzy. Proximus, ſubſt: ein nechſter. P. bliżny.

¶ Comp: Propediem, gar bald. P. co dżień/ pretko. Propemodum, faſt/ ſchier. P. málem.

Propero, as, ich eile. P. kwápie ſie. Properus, Præproperus ſchnell/ eilend. P. pretki/ chutki/ po-ſpieſzny.

¶ Comp: Appropero, ich eile hin-zu. P. poſpieſzam. Impropero, ich eile hinein. P. kwápie ſie wcho-dzić. Item, ich leſtere/ verweiſe. P. Lże/ ſromocę/ wymawiam: Improperium, ein ſchmehung/ verweiſung. Pol. ſromotá/ lek-kość/ zelżywość/ wymawiánie/ wyrzucánie.

Propheta, ein Prophet/ weiſ-ſager. P. prorok. Propheti ſſa, ei-ne Weiſſagerin. Pol. prorokini. Propheticus, Prophetiſch. Pol. prorocki. Prophetia, eine weiſſa-gung. P. proroctwo. Propheto, as, ich weiſſage. P. prorokuie.

Propino, as, ich bringe einem/ trinck zu einem. P. piię do kogo. Metaph: ich gebe/ reiche dar. P. zdawam/ podawam.

Propinquus, nahe/ verwandt. *P.* bliſki/ krewny/ powinowáty. *Propinquitas*, Nähe/ verwandnüs. *P.* bliſkość/ powinnowáctwo. *Propinquo*, *Appropinquo*, ich nahe herzu. *Pol.* przybliżam ſię.

Propitius, gnedig/ günſtig. *P.* Láſkáwy/ miłościwy/ życzliwy. *Propitio*, *as*, ich verſühne. *Pol.* pojednam/ vblagam. *Propitiatio*, ein verſühnung. *P.* zjednánie/ przepráwienie.

Propola, *æ*, ein fürkeuffer. *P.* przekupień.

Proportio, *vide Portio*.

Proprius, *a*, *um*, eigen. *Pol.* własny. *Proprietas*, eigenthumb/ eigenſchafft. *P.* własność.

Propter, *præp:* von wegen. *P.* dla/ prze.

¶ *Comp. Propterea Quapropter*, derhalben. *P.* przeto/ dla tego.

Prora, das vorder teil am ſchiff. *P.* przednia część łodzi.

Prorſus, & *Prorſum*, gentzlich. *P.* owßeki/ koniecznie.

Proſapia, ein ſtam/ geſchlecht. *P.* rodzay/ dom/ pokolenie.

Proſelytus, ein frembder/ der vnſern glauben hat angenomen *Pol.* obcy/ ktory wiárę naßę przyjał.

Proſper, *a*, *um*, glücklich. *Pol.* ßczeſliwy. *Proſperitas*, glückſeligkeit. *P.* ßczęście/ ßczęśliwość/ fortuná. *Proſpero*, *as*, ich gebe glück. *P.* poßczęściam/ błogosłáwiam.

Proſtibulum, ein gemeine Hur. *P.* po pouta kurwá.

Protervus, geil/ vnzüchtig/ vnuerſchampt. *P.* wßeteczny/ ſwowolny/ niewſtydliwy. *Protervia*, eigenwill/ vbermut. *P.* ſwawola/ ocietność.

Protinus, flucks/ bald. *P.* wnet/ wſkok.

Provincia, ein Landtſchafft/ Vogtey. *Pol.* kráyina/ ziemiá/ powiát/ ſtároſtwo. *Item*, ein ampt. *P.* vrząd/ polecenie. *Provincialis*, in einer prouintz wonhafft. *Pol.* powiátny/ obywáciel niektorey kráyiney.

Proxoneta, ein Meckler. *Pol.* Máchlerz.

Prudens, vorſichtig/ verſtendig. *P.* mądry/ baczny/ rozumny/ vmiejetny. *Prudentia*, vorſichtigkeit. *P.* mądrość/ baczność/ rozum/ vmiejetność.

¶ *Comp: Imprudens*, vnuorsichtig/ vnbedacht. *Pol.* niemądry/ etc. *Imprudentia*, vnuorsichtigkeit. *P.* nieostropność/ etc.

Pruina, æ, der reiff. *P.* Szron. *Pruinosus*, reiffechtig. *Pol.* oszrzeniáły/ pełny szronu.

Pruna æ, ein glut. *P.* gorąjące węgle.

Prunus, i, ein pflaumenbaum. *P.* śliwowe drzewo/ śliwá. *Prunum*, ein pflaum. *P.* śliwá. *Prunus syluestris*, ein Schleendorn. *P.* Ciernie. *Prunum syluestre*, ein Schleen. *P.* Tarnká.

Prurio, is, ich bin jücket/ kretzig *Pol.* świerzbie. *Pruritus, us*, das jücken. *P.* świerzb/ świerzbienie.

P S.

Psallo, ich singe. *Pol.* śpiewam. *Psaltes*, ein singer. *P.* śpiewak. *Psaltria*, ein singerin. *Pol.* śpiewaczká. *Psalterium*, ein Psalter *P.* psalterz/ żołtarz/ káncional. *Psalmus*, ein Lied/ gesang. *Pol.* Pieśń/ pienie/ piosnká.

Psittacus, ein Papagoy. *Pol.* Pápugá.

P T.

Ptisana, ein Gersten tranck. *Pol.* Napoy z ięczmienia/ Tysanná.

P V.

Pubes, is, die haar an der scham *P.* włosy ná łonie człowieczym. *Item*, die scham. *P.* Łono. *Item*, die Jugend. *P.* młodz. *Pubertas*, das Manbare alter. *Pol.* wyrośłość/ młodźieństwo. *Pubeo, Pubesco*, ich werde manbar. *P.* podrastam/ zárástam.

¶ *Comp: Impubes, & Impubis*, vnmanbar. *P.* młody.

Publicus, gemein. *P.* pospolity/ jáwny. *Publicanus*, ein Zölner *P.* Celnik/ poborcá. *Publico, as*, ich mache gemein. *Pol.* wydawam/ wywołam/ rostáwiam.

Pudor, oris, scham/ zucht. *Pol.* wstyd/ wstydliwość/ sromieźliwość/ obyczayność. *Pudicus*, schamhafft. *Pol.* wstydliwy/ sromieźliwy. *Pudicitia*, schamhafftigkeit/ keuschheit. *Pol.* wstydliwość/ czystość. *Pudeo, es, & Pudet, Imperf:* ich scheme mich. *P.* wstydzę się/ sromam się/ wstyd mię/ srom mię. *Pudendus*, schendlich. *P.* sromotny. *Pudenda, orũ*, die scham. *P.* łoná. *Comp:*

¶ *Comp: Impudens*, vnuerſchamt *Pol.* niewſtydliwy. *Impudentia*, vnuerſchemte. *Pol.* niewſtydliwość. *Impudicus*, vnzüchtig. *P.* nieczyſty/ nieſromiezliwy. *Impudicitia*, vnkeuſcheit. *Pol.* nieczyſtość. *Pudefacio*, ich beſcheme. *P.* záwſtydam/ záſromam. *Pudefio*, ich werde ſchamrot/ geſchendet. *P.* záſromam ſie/ záwſtydze ſie.

Puer, ein kind/ jung. *P.* dźiecie/ chłopiec. *Puellus*, *Puerulus*, ein Knebleín. *Pol* chłopiaſzek. *Puella*, ein Megdlein. *Pol.* dźieweczká. *Puerilis*, kindiſch. *Pol.* dźiećinny. *Puellaris*, megdiſch *P.* dźiewćinny. *Pueritia*, kindheit. *P.* dźiectwo/ dźiećinſtwo. *Puerasco*, *Repuerasco*, ich werde kindiſch. *P.* ſtawam ſie záś dźiećieciem.

¶ *Comp: Puerpera*, ein Kindbetterin. *Pol.* położnicá/ ſześćinie dźiałká. *Puerperium*, das Kindbett. *P.* połog.

Pugillaris, ein ſchreibteffelein. *P.* tabliczká/ kámienne kſiąſzki.

Pugio, *onis*, ein tolch/ bungert. *P.* Tulich/ Deká/ puynał.

Pugil, ein Fechter. *Pol.* ſzermierz/ zápáſnik.

Pugna,

Pugna, *æ*, ein ſtreit/ kampff. *Pol.* Bitwá/ walká/ potyczká. *Pugnax*, ſtreitig/ kriegiſch. *P.* waleczny/ mężny. *Pugno*, *as*, ich ſtreite/ kempffe/ zancke. *P.* walcze/ potykam ſie/ ſwarze ſie.

¶ *Comp: Expugno*, *as*, ich erobere. *Pol.* dobywam. *Impugno*, ich wiederlege. *P.* ſprzećiwiam ſie/ odpieram. *Oppugno*, ich ſtürme. *P.* ſturmuie/ do ſturmu przypuſzczam. *Propugno*, ich ſchütze/ wehre. *P.* Bronie/ záſtáwiam ſie. *Propugnaculum*, eine Baſtey/ ſchutzwehr. *P.* Báſztá/ obroná. *Repugno*, ich wiederſtrebe. *Pol.* ſprzećiwiam ſie.

Pugnus, *i*, ein fauſt. *P.* pięść. *Pugillus*, ein handvol. *P.* garść/ garſtká.

Pulcher, *a*, *um*, hübſch/ ſchön. *P.* piękny/ cudny/ kraſny/ nadobny/ vrodziwy. *Pulchellus*, gar nietlich/ fein. *P.* nadobniuchny/ piękuchny/ piękość wy. *Pulchritudo*, ſchönheit. *Pol.* piękność/ vrodá.

Pulegium, Poley. *P.* Poley.

Pullus, *i*, ein junges eines jeglichen thiers. *P.* dźiećie kázdego zwierzę

zwierzectá. *Pullaster*, ein junger han. *P.* kurzetik/ kurąßek.

Pullulo, ich sprosse herfür. *P.* wyrastam / wybiyam sie.

¶ *Comp: Expullulo*, ich treibe zweig herfür. *P.* roßczki/ látorogli wyypußczam. *Repullulo*, ich wachs von newen herfür. *P.* odrastam / znowu wyrastam.

Pullus, a, um, schwartz/ erdfarb *P.* czarny/ czyrnáwy/ okopćiáły/ podpoláły. *Pullatus*, schwartz bekleidet. *P.* czarno odziány / w żáłobie chodzący.

Pulmo, onis, die Lunge. *P.* płuce. *Pulmonarius*, Lungensüchtig *P.* ktory suchote ma. *Pulmonaria*, Lungenkraut. *P.* płucne ziele/ studzienník.

Pulpa, æ, dick/ vnd nitlich fleisch ohne bein. *P.* nálepßey námiąższe mieso bez kośći. *Pulpamentum*, ein lecker speise / vom nietlichsten fleisch gemacht. *Pol.* Lakotna potráwá z nálepßego miesá vczyniona.

Pulpitum, ein Katheder oder Predigstuel. *Pol.* Pulpit/ álbo kázálnicá.

Puls, Pulmentum, ein Breymuß. *P.* krupá/ kaßá.

Pulso, vide Pello,

Puluinar, & Puluinus, ein küssen/ pfüel. *Pol.* wezgłowie/ podußká/ pierzyná. *Item*, ein Beet *P.* zagon/ lechá.

Puluis, is, staub/ pulfer. *Pol.* proch. *Puluerulentus*, bestaubet. *P.* pełny prochu.

Pumex, icis, ein reibstein/ fußstein. *P.* purcháty kámien.

Pumilio, onis, ein Zwerch. *Pol.* Karzeł.

Pungo, is, ich steche. *P.* pcham/ kole. *Punctus, & Punctum*, ein stüpfflein. *P.* punkt. *Punctim*, stichsweise. *P.* sztychem/ koląc.

¶ *Comp: Compungo*, ich zersteche/ zeichne. *P.* skałam/ cechuie. *Expungo*, ich lesche aus. *P.* wymázuie/ przekrißam.

Punicus, a, um, Puniceus, purpurfarbig/ rotfarbig. *P.* ßáłatnen máśći/ czerwony.

Punio, is, ich straffe. *P.* karze.

¶ *Comp: Impunis, e*, strafflos/ frey. *P.* niekarány/ wolny. *Impunitas*, vngestraffligkeit/ freyheit. *P.* niekarność/ wolność / swawola.

Pupilla, æ, ein Augapffel. *Pol.* zrzenicá.

Pupillus,i, ein weise. *P.* sierotá. *Pupillaris*, was zu waisen gehöret. *P.* śierotczy/ śierotny.

Puppis, is, das hindertell des schiffs. *P.* zádnia cześć łodzi/ tył łodzi.

Pupus, ein junges kneblein. *P.* chłopiątko. *Pupa*, ein junges megdlein. *Pol.* dźieweczka. *Item*, ein Puppe. *P.* Latká.

Purgo, as, ich mache rein. *Metaph* ich entschüldige. *P.* czyśćię/ chędożę/ omiętam. *Met:* wymawiam/ sprawiam się. *Purgatio*, eine reinigung. *Pol.* oczyśćienie. *Purgatorium*, das fegfeur. *Pol.* czyśćiec.

¶ *Comp: Expurgo*, ich fege aus. *P.* wymiętam/ wychędożam/ wyczyśćiam. *Repurgo*, ich reinige wiederumb. *P.* znowu chędożę.

Purpura, ein Meerschneck/ aus welcher schweis oder blut die purpurfarb gemacht wird. *P.* żołw morski/ z ktorego potu álbo krwie szárłátná máść czynią. *Purpureus*, purpurfarbig. *Pol.* szárłatny/ páwłokowy.

Purus, a, um, lauter/ rein/ sauber. *Pol.* czysty/ szczyry. *Puritas*, sauberkeit. *P.* czystość/ szczyrość.

¶ *Comp: Impurus*, vnrein. *Pol.* nieczysty. *Impuritas*, vnreinigkeit. *P.* nieczystość. *Purifico*, ich reinige. *P.* oczyśćiam/ chędożę. *Purificatio*, reinigung. *P.* oczyśćienie. *Item*, Liechtmeß. *Pol.* Gromnice.

Pus, puris, eiter. *P.* ropá. *Purulentus*, eiterig. *P.* ropisty.

¶ *Comp: Suppuro*, ich geschwere. *P.* nábieram się/ rozropiam się/ zjątrzam się/ zjątrzeię.

Pusio, onis, ein junge kind. *P.* Dźiećiątko. *Pusillus*, klein/ veracht. *Pol.* Mały/ máłuczki/ wzgárdzony. *Pusillanimus*, *vide Animus*.

Pustula, æ, ein bletterlein. *Pol.* krostká/ záskorniczá.

Puteus, ein ziehbrun/ galgenbrun *P.* Studnia.

Puto, as, ich behawe/ beschneide. *P.* odćinam/ obrzezuię. *Item*, ich meine/ achte. *P.* mniemam/ ważę/ szácuię. *Putamen*, ein schelff/ rinde/ schale. *P.* Łuszczyná/ łupiná/ szkorupá.

¶ *Comp: Amputo*, ich beschneide. *P.* obrzezuię/ odćinam. *Computo, Supputo*, ich rechne zusammen. *P.* ráchuię/ bważam. *Deputo*,

puto, Reputo, ich achte/ schetze. *Pol.* ßacuie/poczytam. *Disputo,* ich erwege/ disputire. *P.* rozbieram/rozważam/gadam się. *Imputo.* ich schreibe zu/ gebe schuld. *Pol.* przypisuie/ winuie/ przyczytam.

Putor, oris, ein gestanck. *Pol.* smrod *Putidus,* stinckend. *P.* smrodliwy/czuchnący/śmierdzący.

Putris, e, Putridus. faul/morsch *P.* zgniły/sprochniáły *Putredo, inis,* die feule. *P.* zgniłość/sprochniałość. *Putreo, Putresco, Computresco, Putrefio,* ich faule. *Pol.* gniyę/ prochnieię. *Putrefacio,* ich feule. *P.* gnoyę/ rozgniatam.

Putus, a, um, rein/ lauter. *P.* ßczyry/ czysty.

P Y.

Pygargus, ein Trap/ Trapganß. *P.* Drop.

Pyrobolus, ein Feurkugel/ Raketlein *P.* kulá ognista/ racá.

Pyrus, i, ein Birnbaum. *Pol.* grußka/ grußczáne drzewo. *Pyrum,* ein birn. *P.* grußká.

Pyxis, idis, ein Apotecker buchs. *P.* Sloy. *Pyxidicula,* ein büchslein. *P.* sloyck/ sloyeczek.

INCI-

INCIPIENTIA à Q

Qu A.

Q*Và, aduerb:* wohindurch. *P.* ktoredy. *Quacunq;*, es sey wohindurch es wol. *P.* ktoredy kolwiek. *Quaquà Quaquauersum,* es sey wo hinaus es wölle. *P.* kedyß/ tedyß.

Quadraginta. viertzieg *P.* czterdźieśći. *Quadragesimus,* der viertzigste. *P.* czterdźiesty. *Quadragenarius,* was viertzig in sich hat. *Pol.* co czterdźieśći wsobie ma. *Quadragies,* viertzig mal. *Pol.* czterdźieśćikroc. *Quadringenti, æ, a,* vier hundert. *P.* czterysta.

Quadriga, æ, ein wagen/ da vier Rosse für gehen. *Pol.* woz we czterzi woźniki.

Quadro, as, ich mache vierschrötig. *Pol.* czworograńno czinie. *Metaph:* ich schicke/ reime/ bequeme mich. *P.* zgadzam się/trafiam się/ rymuie się. *Quadra, æ,* ein viereckter teller. *P.* czworogránny tálerz. *Quadrus, Quadratus,* viereckt/ gevierd/ vierschrötig. *P.* czworogránny.

Quadrupes, edis, vierfüssig. P. czworonogi. Quadrupedo, ich gehe auff vier füssen. Pol. ná cztérzech nogách chodze.

Quadruplex, Quadruplus, vierfeltig. P. czworaki. Quadruplico, ich mache vierduppelt. Pol. czworáko czynie. Quadruplò, vierfeltig / viermal so viel. Pol. czworáko / we czwor na ob.

Quadruplor, aris, ich verrate / gebe an. P. zdradzam / wydawá / odnoszę. Quadruplator, ein verreter / welchem das vierde teil des verdamten guts gegeben wird / ein sechsgroscher. Pol. zdraycá / wydawcá / ktory czwartą część dobr osądzonego odźierży / ośkárżyćiel.

Quæro, is, ich suche / frage / forsche. P. szukam / pytam / dowiáduie sie. Quæstio, eine frage. P. pytánie / gadká. Item, ein folterung. P. meczenie. Quæstionarius, der bey der folterung die vbeltheter examinieret. P. ktory przy meczeniu złoczynce słucha. Quæstor, ein Rentmeister. Pol. Poborcá / podskárbi. Quæstura, das Rentmeister ampt. P. vrząd poborcy / podskárbstwo. Quæstus, us, wucher / gewin. P. lichwá / zysk / pożytek. Quæstuosus, das viel einbringt P. pożyteczny.

¶ Comp: Acquiro, ich erwerbe. P. dostawam / nábywam / ośiegam. Conquiro, ich suche zusamen. P. zewsząd zbieram / zgromadzam. Disquiro, ich suche hin vnd wieder / forsche / frage. Pol. y tám y sám szukam / przepytawam. Exquiro, ich suche / forsche fleissig. P. pilnie sie wywiáduie / wypytawam. Exquisitus, außerlesen / schön / köstlich. P. wyborny / piekny / niepospolity / kosztowny. Inquiro, ich forsche nach Pol. pytam sie. Inquisitio, nachforschung. P. pytanie / wywiádowánie. Requiro, ich erfordere. P. żądam / chce.

Quæso, ich bitte / lieber P. proszę / moy miły.

Qualis, e, welcherley. P. Jáki. Qualitas, gestalt / geschick. Pol. Jakość / formá / sposob / obyczay. ¶ Comp: Qualiscunque, er sey wie er wolle. P. Jákiszkolwiek.

Qualus, ein geflochten korb. P. plecioný kosz. Quasillus, ein körblein. P. koszik.

Quàm, weder / als / den. P. niż / niźli. Comp:

¶ *Comp:* *Quamlibet*, *Quamuis*, Ob schon. *P.* Acz/ Aczkolwiek. *Quamobrem*, warumb / derwegen. *Pol.* czemu/ przeto. *Quampridem* wie lange. *P.* Jáko dawno. *Quamprimum*, so bald. *Pol.* Ják narichley / co naprędzey. *Quamdiu*, wie lang. *Pol.* Jáko dlugo. *Quamdudum*, wie vorlangst. *Pol.* Jáko dawno/ przed tym. *Quantisper*, so lang. Jáko dlugo.

Quandò, *aduerb:* wenn? *P.* kiedy. *Coniunct:* dieweil/ sintemal. *P.* gdyż.

¶ *Comp:* *Quandoq;*, bißweilen. *P.* niekiedy/ pod czás. *Quandocunq;*, es sey wenn es wölle. *Pol.* kiedykolwiek/kiedyż tedyż. *Quādoquidem*, dieweil/ sintemal. *P.* poniewaß/ gdyż.

Quanquam, obschon. *P.* Aczkolwiek.

Quantus,a,um, wie groß/ oder wie viel. *P.* Jáko wielki/ álbo jáko wiele. *Quantitas*, die grösse. *P.* wielkość. *Quanti*, wie tewer. *P.* zacz/ jáko drogo/ po czemu. ¶ *Comp:* *Quantus quātus*, *Quantuscunq;*, es sey so groß als es wölle. *P.* Jákokolwiek wielki/ niech bedzie wielki táko chce. *Quantopere*, wie sehr. *Pol.* Jáko bárzo. *Quantumuis*, obschon. *Pol.* Aczkolwiek. *Quantisper*, wie lang. *P.* Jáko dlugo. ¶ *Aliquantisper*, ein zeit lang. *Pol.* przes niemáły czás.

Quantulus, *dim:* wie klein. *P.* Jáko máły. *Quantulum*, wie wenig. *P.* Jáko máło/ jle.

¶ *Comp:* *Quantuluscunq;*, es sey so klein als es wolle. *P.* niechay bedzie máły táko chce. *Quantulumcunq;*, es sey so wenig als es wolle. *P.* Jle tyle/ niechay bedzie tyle/ jle chce.

Quapropter, derhalben. *Pol.* A przeto/ dla tego.

Quare, *aduerb:* warumb. *Pol.* czemu. *Coniunct:* derwegen. *P.* A przeto.

Quasi, *aduerb:* gleich wie. *Pol.* Jákoby/ rownie ták.

Quasillus, *vide Qualus.*

Quatenus, wo fern. *Pol.* Jle/ gdyż.

Quatio, is, ich schüttele/ bewege. *P.* Trzęsam/ porußam.

¶ *Comp:* *Concutio*, ich zerschüttele/ zerstosse. *P.* zátrzęsam/ potlukam. *Decutio*, ich schlag herab. *P.*

ab. P. ztracam/ zrzucam. *Discutio*, ich treibe von einander. *Pol* roztracam/ rozbijam/ rozganiam. *Excutio*, ich schüttele aus/ schlahe aus. *P.* wytrząsam/ wybijam/ zrzucã. *Incutio*, ich schlage/ jage ein. *P.* wbijam/ wtracam/ wganiam. *Percutio*, ich schlage. *Pol.* biję. *Repercutio*, ich schlage wider/ ich pralle zu rück. *P.* odbijam / ná zad odskákuję. *Repercußio*, ein wiederschlag. *P.* odbićie. *Succutio*, ich zerschüttele. *Pol.* wstrząsam. *Succussorius equus*, ein hart trabend Roß. *P.* koń ktory ćięßko noßy.

Quasso, as, frequent: ich erschütte. *P.* Trząsam/ trzęsę/ tłukę/ trącam.

¶ *Comp: Conquasso, as*, ich zerstosse gentzlich. *Pol.* roztrącam/ rozbijam. *Conquassatus*, zerstossen/ zerbrochen. *P.* roztrącony/ rozbity.

Quatuor vier. *P.* cztery/ czworo. *Quater*, viermal. *Pol* czterykroć. *Quaterni*, vier vnd vier. *P.* po czterzech. *Quartus*, der vierde. *P.* czwarty. *Quaternarius*, was vier in sich begreifft. *P.* czworny.

Comp:

¶ *Comp: Quatuordecim*, vierzehen. *P.* czternaśćie.

Qu E.

Que, Coniunct. Enclit. vnd. *P.* A/ y.

Quemadmodum, gleich wie/ eben/ als. *P.* Jáko.

Queo, ich kan/ mag. *P.* mogę. *Comp: Nequeo*, ich kan nicht. *P.* nie mogę.

Quercus, ein Eiche. *Pol.* Dąb. *Querceus, Querneus, Quernus*, Eichen. *P.* Dębowy. *Quercetũ*, ein Eichenwald. *P.* Dąbrowá.

Queror, eris & Comp: Conqueror, ich klage/ weine. *P.* skarżę się/ vtyskuję/ nárzekam/ lamentuję. *Querela, Querimonia*, ein klage. *P.* skargá. *Querulus*, klegelich. *P.* żáłosny/ vtyskuiący.

Querquedula, ein Kreckgen/ Kriechendte. *P.* Ceránká.

Qu I.

Qui, welcher. *P.* ktory. *Qui, aduerb.* wie. *P.* Jáko.

¶ *Comp: Quidam*, einer. *P.* niektory. *Quiuis, Quilibet, Quicunque*, ein jeder. *P.* káżdy/ wszelki/ ktokolwiek/ ktorykolwiek.

Quia,

Quia, *Coniunct.* dieweil. *P.* Iż/ dla tego iż.

Quidem, zwar. *Pol.* iście/ poprawdźie. *Item, syllaba* ći/ *& litera* ć *dictionibus annexæ.*

Quies, ruhe/ der schlaff. *P.* pokoy/ odpoczynek/ odpoczywánie/ sen. *Quietus*, ruhig. *P.* spokoyny/ ćichy. *Quiesco*, ich ruhe/ schlaffe/ bin still. *Pol.* odpoczywam/ śpie/ przestawam.

¶ *Comp: Acquiesco*, ich bin still/ beruhe/ folge. *Pol.* Jestem spokoyny/ przestawam/ przyzwalam/ słucham. *Conquiesco*, ich bin zu frieden/ still. *P.* przestawam/ odpoczywam. *Inquies*, vnruhe. *P.* niepokoy. *Inquietus*, *Irrequietus*, vnruhig. *P.* niespokoyny.

Quin, das nicht/ warumb nicht/ dazu/ darüber. *Pol.* by nie/ żeby nie/ czemu nie/ nád to/ ktemu.

¶ *Comp: Quinetiam*, dazu/ darüber. *P.* by nie/ nád to/ ktemu. *Quin imò.* Ja freilich. *Pol.* y owszem.

Quincunx, *vide As.*

Quinque, fünff. *P.* pięć/ pięćioro. *Quinquies*, fünffmahl. *P.* pięć kroć. *Quini*, Je fünff vnd fünffe. *P.* po pięći. *Quinarius*,

was fünff in sich hat. *P.* co pięć wsobie ma. *Quindecim*, funffzehen. *P.* piętnaśćie. *Quinquaginta*, funfftzig. *Pol.* pięćdźieśiąt. *Quinquagesimus*, der funfftzigste. *Pol.* pięćdźieśiąty. *Quinquagies*, funfftzig mal. *P.* pięćdźieśiąt kroć. *Quinquagenarius*, was funfftzig in sich helt. *P.* co pięćdźieśiąt wsobie zámyka. *Quingenti, æ, a*, fünffhundert. *P.* pięć set. *Quingentesimus*, der fünffhunderste. *Pol.* pięć setny. *Quintilis*, der Hewmonat. *Pol.* Lipiec. *Quinquennium*, fünffjahr. *P.* pięć lat. *Quinquennalis*, fünffjährig. *P.* pięćletny.

Quippe, zwar/ gewißlich. *Pol.* Iśćie/ bez wątpienia.

Quis, quæ, quid, wer/ welche/ was. *P.* kto/ ktora/ co.

¶ *Comp: Aliquis, aliqua, aliquid*, Einer/ jemand/ eine/ etwas. *Pol.* Niektory/ niekto/ niektora/ nieco. *Quisquam*, *Quispiam*, etwa einer. *P.* niektory. *Quisquis*, *quisq;*, *quicunque*, *quiuis*, ein jeglicher. *P.* káżdy/ ktokolwiek/ wszelki. *Quisnam*, wer den. *P.* A kto.

Quid ita, wie so. P. A táko to/ czemu ták. *Quidni*, warumb nicht. P A czemu nie.

Quisquiliæ, außkerig P. smieci/ omiećiny/ ogriski.

Qu O.

Quò, *Quonam*, *aduerb:* wohin. P. dokad. *Coniunct:* das. P. Aby/ izby/ zeby.

¶ *Comp:* *Quoad*, so fern. biß P. Jesli/ aż. *Quocirca*, derwegen. P. przeto/ dla tego. *Quoq;*, auch. P. Też/ y *Quoque*, *Qu quam*, *Quopiam*, *Quocunq;*, *Quouis*, *Quolibet*, *Quoquouersum*, etwa hin/ es sey wo es hin wol P. gdźie kolwiek./ kedykolwiek/ dokad. kolwiek. *Quorsum*, wo hinaus. P. ktoredy/ dokad. *Quousq;*, wie lang. *Pol.* Jáko dlugo. *Quod*, *Coniunct:* das/ darumb/ das den P. iż/ że/ dla tego że.

Quodammodo, etlicher massen P. nietáko/ takożkolwiek.

Quomodo, *aduerb:* wie / auff was weise. P. Jáko/ tákim sposobem.

¶ *Comp:* *Quomodocunq;*, es sey wie es wölle. P. Jákożkolwiek.

Quomodonam, wie den. P. A tákoż wzdy/ á wzdy táko.

Quondam. vorzeiten. P. przed láty/ niekiedy.

Quoniam, dieweil/ den. P. poniewaß/ iż.

Quot, wiebiel. *Pol.* yle/ táko wiele. *Quotquot*, so viel jhr sein. P. yle ich iest / yle ich ie. *Quotus*, der wiebielste. P ktory wliczbie/ álbo wrzedźie. *Quotusquisq;*, ein jeglicher/ so mancher. P. każdy/ każdy ktory. *Quotannis*, Jährlich. P. na káżdy rok *Quoties*, *Quotiescunq;*, wie offt/ so offt. P ylekroć. *Quotuplex*, wie mancherley P. Jáko rozmaity.

INCIPIENTIA
ab R.

R A.

RAbies das wüten der hund *Pol.* wśćiekłość psow. *Metaph:* das toben/ rasen/ vnsinnigkeit. P. yádowitość / ßaleństwo. *Rabidus*, *Rabiosus*, wütend/ tobend/ rasend/ vnsinnig. P. wśćiekły/ yádowity/ ßalony. *Rabula*, ein schreyer/ zungendrescher. P. ßczekała/ ßczekacz.

Racemus, ein Weintraube. P. Grono

Grono winne *Racemoſus*, voller trauben. *P.* Grońiſty.

Radius, ein Sonnenſtral. *P.* promień ſłoneczny. *Item*, eine meßrutte/ klaffter. *Pol.* prątek/ laſká/ ktorą źiemię mierzą. *Item*, ein ſpeiche am rade. *P.* ßpicá kołowa. *Item*, ein ſtreichholtz. *Pol.* ſtrychulec *Item*, ein weberſpule. *P.* czołnek. *Radio, as*, ich leuchte/ glentze *P.* świecę/ lßczę ſię.

¶ *Comp: Irradio*, ich erleuchte, *P.* oświecam/ rozjáśniam.

Radix, icis, ein wurtzel. *P.* korzeń. *Radicoſus*, wurtzelicht. *Pol.* korzeniſty *Radicitus*, von grund auß. *Pol.* z gruntu/ s korzeniem precz. *Radico, as*, ich würtzele. *P.* korzeniam ſię

¶ *Comp: Eradico, as*, ich rotte aus. *Pol.* wykorzeniam/ wypiełam/ wyploniam.

Rado, is ich ſchabe/ kratze/ ſchere. *P.* ſkrobię/ grzebię/ drápię/ gole. *Raſura* eine platte. *P.* pleß.

¶ *Comp: Abrado*, ich kratze ab. *P.* odſkrobawam/ ogalam. *Corrado*, ich kratze/ ſcharre zuſamen *P.* zbieram/ zgromádzam. *Erado*, ich kratze aus. *Pol.* wyſkrobuię/ wydrápam/ wygrzebam/ wylupuię.

Rallum, ein Pfluggabel. *Pol.* płużne widełki.

Ramentum, Feilſtaub/ Sagespehn. *P.* odſkrobiny/ ſtrużiny/ trocinny.

Ramex, icis, der bruch am gemecht. *P.* Roſpukłość/ Roſpukliná/ wypukliná.

Ramus, i, ein Aſt. *Pol.* gáłąź. *Ramulus*, ein eſtlein. *P.* gáłąſká. *Ramoſus*, eſtig. *P.* gáłęźiſty.

Rana, æ, ein froſch/ bogge. *P.* żábá.

Rancor oris, feule/ ſchimel/ geſtanck. *P.* zgniłość/ pleśń/ wſtęchliná/ ſmrod/ vſmierdnienie/ czuchnienie. *Rancidus*, faul/ ſchimlecht/ ſtinckend. *P.* zgniły/ popleśniáły/ wſtęchły/ przytęchły/ czuchnący.

Rapa, æ, vel Rapum, i, ein Rübe. *P.* Rzepá. *Rapacium*, Rübenkraut. *P.* Rzepna nać.

Raphanus, Rettich. *Pol.* Rzodkiew. *Raphanus maior*, Merrettich. *P.* Chrzan.

Rapio, ich reiſſe/ nehme weg/ erwiſche. *P.* porywam/ pochwytawą. *Raptor*, ein Dieb/ entführer. *Pol.* Drapießcá/ vwodnik/ vwodźiciel. *Raptus, us*, ein entführung.

führung. P. vnieśienie/ vwodzenie. *Raptim*, schnell/ eilends. P. pretko/ ná pretce/ kwápliwie/ wzawod. *Rapax*, diebisch/ reuberisch/ geitzig. P. złodźieyski/ drapieżny/ łákomy. *Rapacitas*, Dieberey/ reuberey/ geitz. P. Lupiestwo/ drapieſtwo/ łákomstwo. *Rapina*, ein Raub/ gestolen ding Pol. Lup/ korzyść/ drapieſtwo. *Rapidus*, schnell. Pol. pretki/ bystry/ skory.

¶ *Comp: Abripio*, ich reisse hinweg. Pol. porywam precz/ odrywam. *Arripio*, ich erwische/ ergreiffe. P. ymam sie/ porywam/ pochwytawam. *Corripio*, ich befalle. Pol. popádam. *Item*, ich schelte/ straffe. P. ſfukam/ báukam/ łáie/ strofuie. *Correptio*, eine straffe/ vermahnung. Pol. strofowánie/ karánie/ nápomnienie. *Diripio*, ich zerreisse/ reisse ein/ plündere. P. rozdźieram/ rozbieram/ rozrywam/ wyłupiam. *Eripio*, ich reisse aus/ entziehe/ benehme. P. wydźieram/ odymuie/ wyłupuie. *Præripio*, ich neme vor der Nasen weg. P. przechwytawam/ vprzedzam/ vbiegam kogo wbrántu. *Proripio*, ich lauffe weg/ oder krieche herfür. Pol. podźiewam sie/ wyrywam sie. *Surripio*, ich führe aus/ entführe/ stele. P. k. ádne/ vkradam/ pobieram.

Rarus, a, um, dünn/ seltzam/ vortrefflich. P. ćienki/ niegesty/ rzadki/ niepospolity/ známienity/ osobliwy. *Raro*, selten/ nicht offt. Pol. rzadko/ nie czesto. *Raritas*, dünnigkeit/ seltzamkeit. P. ćienkość/ rzadkość. *Raresco*, *Rarefio*, ich werde dünn. Pol. ćienczeie/ rzedzieie. *Rarefacio*, ich mache dünn. Pol. przerzedzam/ rozrzedzam.

Rastrum, i, ein Rechen/ hercke. P. grábie.

Ratio, onis, vernunfft. Pol. rozum/ dowćip. *Item*, ein auffsehen/ achtung. P. wzgląd. *Item*, ein weise. Pol. obyczay/ sposob. *Item*, ein vrsach/ beweiß. Pol. przyczyná/ dowod. *Item*, ein rechnung. P. ráchunek. *Rationalis, e*, vernünfftig. P. rozumny. *Irrationalis*, vnuernünfftig. Pol. nierozumny/ bezrozumny. *Ratiocinor, aris*, ich mache rechnung/ ich schliesse Pol. ráchuie/ dowodze/ bacze/ domiſlam sie.

Ratiocinatio, ein rechnũg/schluß. P. ráchowánie/ baczenie/ zámk-nienie.

Ratis, is, ein Floß / Schiff. P. tráfta/ łodz.

Ratus, a, um, gewiß/ fest/steiff. P. pewny/ mocny/ stáły/ trwá-ły/ isty.

¶ *Comp: Irritus*, vngewiß. Pol. niepewny. *Irritum, aduerb:* vmb-sonst/ vergebens. P. prozno/po-proznu/ dármo/ wniwecz.

Raucus, a, um, heiser. P. ochrá-piáły. *Rauitas, Raucedo*, heiser-keit. P. chrapká/ ochrapienie/ ochrapiáłość. *Rauceo, es, &* *Raucio, is*, ich bin heiser, P. ochra-piałem.

Rauis, idem quod *Raucedo*. *Ra-uus, a, um*, heiser. P. ochrapiá-ły. *Item*, graw / wolffsfarb / schwartzgelb. P. száry/ wilczáty/ ćiemnożołty/ podpoláły/płowy.

R E.

Realis, e, wesentlich. P. istotny.

Reatus, vide *Reus*.

Rebello, vide *Bellum*.

Recens, New/frisch. P. nowy/ świeży. *Recens, aduerb:* newlich/ allererst. P. niedawno/ dopiero.

Receptus, us, vide *Capio*.

Reciproco, as, ich gehe / kehre wiederumb. P. wrácam się/obrá-cam się ná zad/ cofam/ cofnę. *Reciprocatio*, ein hindersich keh-rung. P. wrácánie/ obrácánie/ cofánie/ cofnienie. *Reciprocus*, widerkehrig. P. obrotny/cofliwy.

Recordor, vide *Cor*.

Rectus, a, um, recht/ auffrich-tig. P. prosty. *Metaph:* from/ ehrlich. P. dobry/ poćciwy/ cnot-liwy. *Rectà, aduerb:* stracks. P. prosto. *Rectè*, recht/ wol. P. do-brze/ cznotliwie.

Recupero, as, ich vberkomme/ erlange wieder. P. dostáię / osię-gam/ dostępuię.

Recuso, vide *Cuso*.

Redigo, vide *Ago*.

Redimio, is, ich ziere / kröne / binde vmb. P. stroię/ochędożam/ koronuię/oplatam. *Redimiculũ*, ein hauptzierd/ pũel. P. Tkanka.

Redimo, vide *Emo*.

Rediuius, ein holtzbock. P. kleszcz.

Rediuia, & Reduuia, Neitna-gel. P. zádárćie páznogćia.

Refello, is, ich wiederlege/ wie-dersprechе. P. odpiram / odpor-dáię/ przegadam.

Rego, is, ich regiere/ herrſche/ führe/ weiſe/ leite. *Pol.* rządzę/ ſpráwuię/ pánuię/ wodzę/prowádzę. *Rector,* ein Regierer/ leiter. *P.* Rzędźićiel/ ſprawcá/wodźićiel. *Rex,* ein König. *P.* krol. *Regina,* ein Königin *P.* krolowa *Regulus,* ein Neſſelkönig/ zaunkönig/ zaunſchlipffer. *Pol.* krolik/ ſtrzyżyk. *Regius,* Königiſch. *Pol.* krolewſki. *Regia,* ein königlicher ſitz *P.* krolewſki pálac. *Regio, onis,* ein Landſchafft/ gegend. *P.* kráyiná/ dźiedźiná/ powiát. *Regnū,* ein Königreich. *Pol.* kroleſtwo. *Interregnum,* die zeit zwiſchen eines Königs todt/ vnd erwehlung eines andern. *P.* Czás od śmierći iednego krolá áż do obierániá drugiego/ wákowánie kroleſtwá. *Regno, as,* ich regiere. *Pol.* rządzę/ pánuię/ kroluię. *Regimen,* ein herrſchung/ verwaltung. *P.* rządzenie/ ſpráwowánie.

¶ *Comp: Arrigo,* ich recke auff. *P.* podnoſzę/ náſtarzam. *Corrigo,* ich beſſere/ ſtraffe. *P.* popráwiam/ polepſzam/ karzę. *Corrector,* ein beſſerer. *P.* popráwićiel. *Dirigo,* ich richte/ ziele. *Pol.* proſzczę/

náprawſzczam/ przymierzam. *Directus,* richtig/ gerichtet. *Pol.* proſty/ náproſzczony. *Erigo,* ich richte auff/ hebe auff. *P.* poſtáwiam/podnoſzę. *Pergo,* ich gehe/ fahre fort. *P.* Idę/ pochadzam/poſtępuię. *Porrigo,* ich reiche. *Pol.* podáię/ podawam. *Et Comp: Exporrigo,* ich ſtrecke aus. *P.* wyćiągam. *Surgo, vide ſuo loco.*

Regula, æ, ein richtſchnur. *P.* miárá/ práwidło/ probá. *Item,* ein heiliger Orden. *Pol.* zakon. *Regularis,* richtig/ geſchlichtet. *P.* vproſtowány/ vmiarkowány/porządny *Item,* ein Ordensbruder. *P.* zakonnik.

¶ *Comp: Irregularis,* vnrichtig. *P.* nieproſty/nieumiárkowány.

Religio, onis. Gottesdienſt. *P.* Nábożeńſtwo. *Item,* furcht/ ſorg. *P.* obawánie/ ſtáránie. *Religioſus,* Gottsfürchtig. *P.* nábożny/ bogoboyny.

¶ *Comp: Irreligioſus,* Gottloß. *P.* Niezbożny/ niepobożny/ bezbożny.

Reliquus, vide Linquo.

Remedium, vide Medeor.

Reminiſcor, eris, ich erinnere mich.

mich. P. pámietam/ bacze/ rozpámietawam sie/ przychodzi mi ná pámiec.

Remus, i, ein ruder. P. wiosło/ páczyná/ drgawká. *Remigium,* ein ruderung. P. wozbá/ robienie wiosłámi. *Remex,* ein ruderknecht. P. flis / ßkutnik/ rudelnik. *Remigo, as,* ich rudere/schiffe mit rudern. P. robie wiosłem/ woze sie wiosłem.

¶ *Comp: Biremis,* ein schiff/ das zwey ordnung der Rudern hat/ ein Galey. P. Lodz/okret/násad/ o dwu rzadziech wiosł/ Gálerá. *Triremis,* dz drey hat. P. o trzech. *Quadriremis,* das vier hat. *Pol.* o czterzech.

Ren, renis, ein Nieren P. nerká.

Reor, ich meine/achte. P. mniemam/ nádziewam sie.

Repagulum, ein Riegel. P. záworá/ záporá/ rigel.

Repentè, aduerb: schnell/plözlich. P. pretko/ nagle *Repentinus,* schnell/plözlich. P. pretki/ nagły/ nienadziány.

Repo, is, ich krieche/ schleiche. P. láze/ mknie sie / ciołgam sie. *Reptilis, e,* was da kreucht. *Pol.* Lázacy. *Reptilia,* allerley gewürm. Pol. wßelákie robactwo/ gádziná.

¶ *Comp: Arrepo,* ich kriech herzu. P. przyłáze. *Irrepo, Obrepo,* ich schleich ein. *Pol.* wláze sie/ wmykam sie/wsobiam sie/ wkudzam sie/wnece sie/ nápádam/ nádchodze. *Prorepo,* ich krieche herfür. P. wyłázam.

Repotia, orum, Nachhochzeit/ Nachtag. *Pol.* Biesiádá/dobrá myśl/ názáiutrz po weselu/ przenośiny.

Repudio, as, ich verstosse/ verwerffe/ ich scheide mich von meinem weibe. P. odrzucam/ zárzucam/rozwodze sie s żoną. *Repudium,* ein scheidung. P. rozwod.

Repulsa, *vide Pello.*

Res, ein ding/handel/gescheffte/ vrsach/ hab vnd gut. *Pol.* rzecz/ spráwá / pothrzebá/ przyczyná/ mátetność/ imienie. *Respublica, æ,* der gemeine nutz. P. Rzecz pospolita. *Res familiaris,* eigen hab vnd gut. P. własne imienie/ mátetność / gospodárstwo. *Realis,* wesentlich. P. Istotny.

Residuus, vbrig. P. pozostáły.

Resina, æ, hartz. P. żywicá.

Resipisco, *vide Sapio.*

Reſtauro, *vide Inſtauro*.

Reſtis, *is*, ein ſeil/ ſtrick. *P*. powroz/ wić/ ſtriczek/ witká. *Reſtio*, ein ſeiler/ reiffſchleger. *Pol*. powroznik.

Reſulto, *vide Salio*.

Rete, *is*, ein Netz/ Fiſchergarn. *P*. Sieć. *Reticulum*, ein netzlein/ geſtrickte haube. *Pol*. Siatká/ czepiec.

¶ *Comp*: *Irretio*, ich beſtricke/ fahe. *P*. bwyklawam/ bwiezbie/ blawiam/ poymuie.

Retrò, hinderſich. *P*. wſtecz/ wſpák/ názad. *Retrorſus*, *Retrorſum*, *Idem*.

Reus, ſchüldig. *Pol*. winny. *Item*, ein angeklagter. *Pol*. pozwány/ obzálowány. *Reatus*, *us*, ſchuld. *P*. winá/ przewinienie/ wyſtepek.

Rex, *vide Rego*.

R H.

Rheda, ein karn. *P*. kárá/ kolaſá. *Rhedarius*, ein Fuhrknecht. *P*. woźnicá.

Rheno, *onis*, ein Leibpeltz. *Pol*. kozuſzek/ ſerdak/ ſerdaczek.

Rhenus, *i*, der Rein. *Pol*. Ren. *Rhenenſis*, Reiniſch. *P*. Rinſki.

Rhinoceros, ein thier/ das auff der Naſen ein horn hat. *P*. Noſorozec.

Rhombus, ein ſpulrad/ garnwinde. *P*. kolowrot/ wiyádlo/ motowidlo. *Item*, ein karuß. *P*. kárág.

Rhonchus, *i*, das ſchnarchen. *P*. chrápánie.

R I.

Rica, *æ*, ein haube/ ſchleyer. *P*. czepiec/ kabek.

Rictus, *vide Ringo*.

Ricinus, ein holtzbock. *P*. kleſzcz.

Rideo, *es*, ich lache. *Pol*. ſmieie ſie. *Riſus*, *us*, ein gelechter. *Pol*. ſmiech. *Ridiculus*, lecherlich. *P*. ſmieſzny.

¶ *Comp*: *Arrideo*, ich lache an/ ich gefalle. *P*. vſmiecham ſie/ podobam ſie. *Derideo*, *Irrideo*, ich verlache/ verſpotte. *P*. náſmiewam ſie/ ſzydze. *Deriſor*, *Irriſor*, ein Spotvogel. *P*. náſmiewcá. *Subrideo*, ich lach ein wenig. *P*. vſmiecham ſie.

Rigeo, ich bin kalt/ ich ſtarre. *P*. źimno mi/ zdretwieie/ ścierpnie. *Rigor*, kelte/ erſtarrung. *P*. oźiebnienie [illegible]retwienie/ ścierpnienie. *Rig*[illegible], kalt/ erſtarret/ hart.

hart. Pol. ożiebły/ zdretwiáły/ twárdy/ surowy.

Rigo, as, ich wessere. P. pokrápiam/ polewam/ mocze.

¶ *Comp: Irrigo*, ich bewessere/ begisse/ mache feucht. P. pokrápiam/ polewam/ pomokrzam. *Irriguus*, was da wessert/ oder/ was man wessert. P. pokrapiáiacy/ álbo/ pokropiony.

Rima, æ, ein spalt. Pol. skáłá/ rospádlina. *Rimula*, ein speltlein P. skalká/ dziurká. *Rimosus*, voller spalten P. skálisty/ dziuráwy. *Rimor, aris*, ich suche fleissig in allen löchern. P. s pilnośćią we wszitkich káćiech szukam.

Ringo, is, & Ringor, eris, ich zerflecke die zeene/ rümpffe das maul. P. wyszczerzam zeby/ rozdzieram gebe. *Metaph:* ich bin zornig/ ergrimmet. P. gniewam sie/ zgrzitam zebámi. *Rictus, us*, der Rachen/ das zeen flecken/ maul auffsperren. P. pászczeká/ wyszczerzánie zebow/ rozdziwienie geby.

Ripa, æ, ein vfer eines flusses. P. Brzeg rzeczny.

Riscus, i, ein spund. P. spidfas/ száfá.

Ritus, us, ein sitte/ weise/ gewonheit. Pol. obyczay/ sposob. *Ritè*, ordentlich. Pol. rzadnie/ słusznie.

Riualis, e, ein mitbuler/ mitesser. P. sámpierz/ swak.

¶ *Comp: Corriuales*, zween/ die eine lieb haben. P. dwá/ ktorzi sie iedney zálecáia.

Riuus, i, ein bach. P. Strugá/ strumień/ row/ potok. *Riuulus*, ein bächlein. P. struszká.

¶ *Comp: Deriuo, as*, ich leite das wasser ab. P. záprowádzam wode. *Metaph:* ich wende ab. Pol. odzeniam/ oddalam/ przywodze.

Rixa, æ, ein Zanck/ hader. Pol. Swar/ zwádá/ hadrunek. *Rixosus*, haderhafft/ zenckisch. Pol. swarliwy/ zwádliwy. *Rixor, aris*, ich hadere/ zancke. P. swarze sie/ wádze sie.

R O.

Robigo, inis, die röte am getreide/ der brenner. P. Rdzá ná zyćie/ snieć zytna/ czerw/ strzyzegá.

Robur, oris, ein Hageiche/ harte eich. P. Twárdy dab. *Metaph:*

sterck. Pol. moc/ dużość/ siłá.
Robustus, starck/fest. P. mocny/ duży/ twárdy/ niedobyty. Roboro, as, & Corroboro, ich stercke/ mache fest. P. vmacniam/ pośilam/ podpieram/ potwierdzam.

Rodo, is, ich gnage/ beisse. Pol. grizę/ głodzę.

¶ Comp: Arrodo, ich benage. P. przygrizam/ przygłodawā. Corrodo, ich zerbeisse. P. ogrzam/ ogłodawam. Erodo, ich gnage aus. P. wygryzam.

Rogo, as, ich bitte/ frage. Pol. proszę/pytam. Rogatio, eine bit/ frag. P. proszbá/ pytánie.

¶ Comp: Arrogo, ich messe zu. P. przypisuie/ przywłaszczam. Arrogans, stoltz/ vermessen. Pol. pyszny/ hárdy/ nádęty/ wysokiey myśli. Arrogantia, vermessenheit/ hoffart. Pol. nádętość/ pychá/ wysoka myśl. Abrogo, ich schaffe ab. Pol. kążę/ niszczę/ psuię/ odeymuię. Derogo ich entziehe/ verkleinere. P. vwłaczam/ vymuię/ vmnieyszam. Erogo, ich gebe/ teile aus. Pol. wydawam/ wydźielam. Irrogo, ich setze/ lege auff. P. wkłádam/ włożę/ vstáwiam. Interrogo, ich frage. P. pytam. Interrogatio, ein frage. P. pytánie. Prorogo, ich schiebe auff/ verlengere. P. odwłaczam/ przedłużam. Perrogo, ich bitte erst. P. náprzod proszę. Prærogatiua, ein vorzug. P. przodek. Surrogo, ich setze an des vorigen stette. P. posadzam kogo ná czyie mieysce.

Rogus, i, ein Holtzhauffen die todten zuuerbrennen. P. Stos drew do spalenia trupow.

Roma, æ, Rom. P. Rzym. Romanus, adiect. Römisch. P. Rzymski. Subst: ein Römer. P. Rzymianin.

Ronchus, i, ein schnarchung. P. Chrápánie Item, verspottung. P. náśmiewánie/ szyderstwo.

Ros, roris, der Thaw. P. Rosá. Roscidus, Rorulentus, bethawet. P. Roszny/ vroszony. Rorat, es thawet. P. Rosá páda.

¶ Comp: Irroro, ich besprenge/ befeuchtige. Pol. nákrápiam/ vmaczam.

Rosa, æ, ein Rose. Pol. Rożá. Roseus, Rosenfarb. P. Rożány. Rosaceus, das von Rosen ist. P. co zroży iest. Rosarium, ein Rosengart. rożány ogrodek.

Rostrum, ein schnabel/ schnautze. P. Nos/ pysk. Rostrum nauis, der Schiffschnabel. P. Szabá.

Rota, a, ein Rad. P. koło. *Rotula*, ein Rädlein. P. kołko. *Rotundus*, rund. P. okrągły. *Rotunditas*, die runde. Pol. okrągłość. *Roto, as*, ich weltze/ drehe vmb. P. Toczę/ wálę/obrácam.

R V.

Rubeus, a, um, & Ruber, a, um, Rot. P. czerwony. *Rubicundus*, rotlechtig. P. czerwonáwy/przyczerwieńszy. *Rubor, Rubedo*, die röte. Pol. czerwoność. *Metaph:* schamhafftigkeit. P. wstydánie/ záplonienie. *Rubigo, inis*, Rost/ oder Meelthaw am getregde. P. Rdzá / álbo czerw ná zyćie. *Rubiginosus*, Rostig. P. Rdzáwy/ zárdzewiáły. *Rubigalia*, vide *Ambarualia*. *Rubrica*, rote farb. Pol. czerwona máść. *Rubeo*, ich bin rot. Pol. Jestem czerwonym. *Rubesco*, ich werde rot. Pol. czerwienię się.

¶ *Comp: Erubesco*, ich werde schamrot. Pol. sromam się/ záwstydzę się/ záploniam się.

Rubecula, ein Rotkeelgen. P. Ludarká.

Rubicula, ein plötze. P. płoćicá.

Rubeta, ein Laubfrosch. P. zielona żábá. *Rubus*,

Rubus, i, ein Brombeer staud. P. kierz yeżinowy. *Morum rubi*, ein brombeer. yeżiná. *Rubus Idaeus*, ein Himbeer strauch. P. málinowy krzak. *Morum rubi Idaei*, eine Himbeer. P. máliná/ żoráwiná.

Ructo, as, ich greltze. Pol. Rzigam. *Ructus, us*, ein greltz. Pol. Rzigánie.

¶ *Comp: Eructo*, ich greltz heraus. P. wyrzigam.

Rudens, ein Schiffseil/ tackel. P. ßtak/ kordelá/ liná.

Rudis, is, Subst: ein gert/rutte/ welche den freygelassenen gegeben wurde. P. pręt/ rozgá/ ktora tym byłá dána/ co wolni byli pußczeni. *Rudicula*, ein klein rütlein/ stöcklein. Pol. roßczká/ laská/ prątek/ poćiask/ ożog.

Rudis, e, adiect: grob/ vngelert. Pol. gruby/ prosty/ nieuczony/ nieumiejętny. *Ruditas*, grobheit/ vnuerstand. Pol. grubość/ prostotá / nierozum / nieumiejętność. *Rudimentum*, ein anfang der lehr. P. początek náuki.

¶ *Comp: Erudio*, ich lehre/ vnterweise. Pol. náuczam/ wyćwiczam. *Eruditus*, gelert. P. vczony.

 Eruditio,

Eruditio, geschicklighkeit. P. vmie-tętność/ náuká.

Rudo, is, ich schrey wie ein Esel. P. rycze jákoby osiel.

Rudus, eris, Kalckscherben / bruchstein von eingefallenen gebewen. P. Rum/ rostluczone kámienie vpádełgo budowánia / gruz.

Rufus, a, um, geelrot. Pol. lisowáty.

Ruga, æ, ein runtzel. P. smarszká. *Rugosus*, runtzlecht. P. smarszkáty/ zmarszczony/ skropowáty. *Rugo, as*, ich runtze/ falde. Pol. zmarszczam/ fałduie.

¶ *Comp: Corrugo*, ich rümpffe / mache runtzlecht. P. zámarszczá. *Erugo*, ich vertreibe die runtzele. P. odmarszczam / wymarszczam.

Rugio, is, ich brülle wie ein Lew. P. rycze iáko Lew. *Rugitus, us*, das brüllen. P. Ryk.

Rulla, æ, ein pflugstörer. Pol. płużne wydełki.

Rumen, inis, der kropff. Pol. żwawidło.

Rumino, as, ich wiederkewe. P. żuię / żucham. *Ruminatio*, das wiederkewen. Pol. żwánie / żuchánie.

Rumor, oris, ein gemeins geschrey/ gemeine rede. P. wieść.

Rumpo, is, ich zerreisse/ zerbreche. P. rwę/ łamię. *Rumpor*, ich berste. P. pękam się/ rospukam się. *Ruptura*, ein bruch. P. przepuklina/ wypukliná.

¶ *Comp: Abrumpo*, ich reisse / breche ab. P. vrywam/ vłámuię. *Corrumpo*, ich verderbe P. káżę/ psuię/ wniwecz obrácam. *Corruptela*, *Corruptio*, eine verderbung. Pol. skáżá / zepsowánie. *Corruptor*, ein verderber. Pol. skáżcá. *Corruptibilis* vergenglich. P. skáżitelny. *Disrumpo*, ich reisse von einander. Pol. Rozrywam/ rozdżieram. *Erumpo*, ich breche/ falle heraus. P. wypuszczam się/ wypádam/ wydżieram się/ wyrywam się. *Eruptio*, ein außfall der Kriegsleut. P. wyrwánie/wytargnienie / wycieczká żołnierzow. *Irrumpo*, ich falle hinein. P. wtargam/ wpádam/ gwałtem wieżdżam. *Irruptio*, ein einfall. P. wtárgnienie. *Interrumpo*, ich fall darzwischen. Pol. przerywam/ przeszkadzam. *Prorumpo*, ich breche herfür. P. wypádam/ wytárgam. *Perrum-*

po, ich breche hindurch. *P.* przerywam/ przetárgam / przedżieram sie / przebiiam sie. *Præruptus*, gäch/ hoch/ stick.l. *P.* záłomiony/ stoczysty.

Runcina, æ, ein Schrotsage. *P.* wielká piłá. *Item*, ein stockhawe. *P.* motyká. *Runco, as, Erunco*, ich reute aus. *P.* wyrywam/ wytárgam/ piele/ wypielam.

Ruo, is, ich fall. *P.* pádne/pádam/ lece. *Ruina*, ein fall/ vntergang. *P.* pádnienie/ vpadek/ zginienie. *Ruinosus*, bawfellig/ verfallen. *P.* pádnący / lecący/ zápádły.

¶. *Comp: Corruo*, ich fall vber ein hauffen *P.* powálam sie/obálam sie. *Diruo*, ich zerreisse/brech ab. *P.* łamie/ rozwálam. *Eruo*, ich reisse aus. *P.* wydżieram/wyćiągam / wyłupuie / wymuie. *Irruo*, ich falle an/ hinein. *Pol.* wpádam/ przypádam. *Obruo*, ich vberfalle. *Pol.* przytłaczam. *Proruo*, ich falle heraus. *P.* wypádam/ wysipam sie.

Rupes, is, ein Fels. *Pol.* skálá. *Rupicapra*, ein wilde geiß/ gemse. *Pol.* kozá dżika.

Rursus,

Rursus, & Rursum, wiederumb. *P.* záś/ záśie/ znowu.

Rus, ruris, ein Feld/acker/Forwerg/ dorff. *P.* pole/ rolá/ folwárk/ wieś/ sioło. *Ruralis*, feldisch. *P.* polny/ wieśny/ rolny. *Ruricola*, ein Bawr. *P.* kmieć/ wieśniak. *Rurigena*, auff eim dorff geboren. *P.* ze wśi rodem. *Rusticus, a, um*, beurisch / grob. *Pol.* chłopski / gruby. *Rusticus, Subst:* ein Bawr. *Pol.* Chłop/ Gbur/kmieć/wieśniak/ siodłak. *Rusticitas*, grobheit. *P.* grubość/ nieobyczayność.

Ruta, æ, Rauten. *Pol.* Rutá. *Rutaceus*, von Rauten. *P.* Rućiány.

Rutabulum, ein Ofenkrück / schürstock. *P.* poćiask/ pomiotło/ ożeg.

Rutilus, a, um, goldfarb/ feurrot/ glentzend. *P.* gorącożołty/ łśczący. *Rutilo, as*, ich glentze. *P.* Łśczę sie/ świecę sie.

INCIPIENTIA
ab S.
S A.

SAbulum, grob sand. P. gruby piasek. Sabulosus, sandechtig. P. piaseczny/ piasczisty.

Saccarum, i, Zucker. P. Cukier.

Saccus, i, ein sack. Pol. miech/ wor. Sacculus, ein secklein. Pol. mieszek/ worek. Saccularius, ein beutelschneider. P. Rzezimieszek/ wyproznimieszek/ wyprozniworek.

Sacer, a, um, heilig. P. święty/ poświęcony. Sacrum, ein Opffer/ Gottesdienst/ oder Kirche. Pol. ofiárá/ nabożeństwo/ álbo kośćioł. Sacellum, ein Kapell. P. káplicá/ kośćiołek.

¶ Comp: Sacrilegus, ein Kirchendieb. Pol. świętokraycá/ złodźiey kośćielny. Sacrilegium, ein Kirchenraub. P. świętokradztwo/ kośćielne złodźieystwo.

Sacerdos, ein Priester. P. kápłan. Sacerdotium, ein Priesterthumb/ ein pfrunde. P. kápłáństwo/ prebendá/ kánoniá/ duchowny chleb. Sacerdotalis, e, priesterlich. Pol. kápłáński/ duchowny.

Sacrifico, as, ich opffere. Pol. ofiáruię. Sacrificium, ein opffer. P. ofiárá. Sacrificulus, ein Meßpfaff. P. ksiądz/ pop.

Sacro, as, ich heilige/ weihe. P. święcę/ poświęcam. Item, ich verfluche. P. przeklinam/ djabłu oddáię. Sacrarium, ein dreßkammer. Pol. Sakristia. Sacramentum, ein Eid/ Eidespflicht. P. przysięgá/ przyrzeczenie pod przysięgą. Item, ein zeichen eines heiligen dinges. P. znák święty/ známie rzeczy świętey/ świątość/ táyemnicá.

¶ Comp: Consecro, ich weihe. P. poświęcam. Execro, as, & Execror, aris, ich verfluche. P. przeklinam. Execratio, verfluchung. Pol. przeklinánie. Execrabilis, Execrandus, greulich/ schrecklich. P. przeklęty/ okrutny/ strászliwy. Obsecro, ich bitt durch Gott. P. dla Bogá proszę.

Sæpè, Sæpenumerò, offt. Pol. często/ częstokroć. Sæpiusculè, offtermals. P. y tedy y owedy.

Sæuus, a, um, grausam/ unbarmhertzig. P. srogi/ okrutny/ ogromny/ surowy/ nielutościwy. Sæuitia, grausamkeit. Pol. srogość/ okrutność/ okrućieństwo. Sæuio, is, Desæuio, ich wüte/ tyrannisiere. P. okrućieństwá vżywam.

Saga, æ, ein Zeuberin / Hexe. *P.* czárownicá/ yedzá.

Sagax, acis, klug / scharffsinnig/ spürhafftig. *Pol.* madry / dowcipny / mislíwy. *Sagacitas*, scharffsinnigkeit / klugheit / gescheidigkeit. *P.* dowćip/rostropność/ ostrość rozumu. *Sagio, is*, *Inusitat.*

¶ *Comp: Præsagio*, ich mercke zuuor/ weissage. *P.* przed tym bacze/ nádziewam sie/ obiecuie.

Sagena, æ, ein Fischergarn. *P.* Niewod.

Sagina, æ, mestung. *P.* Tucz/ yedło/ karmia. *Saginarius, Saginatus*, gemestet. *Pol.* vtuczony/ otyly. *Sagino, as*, ich meste. *Pol.* Tucze/ kármie.

Sagitta, ein pfeil/ boltzen. *Pol.* strzałá. *Sagittarius*, ein schutz/ *P.* strzelec. *Sagitto, as*, ich schiesse. *P.* strzelam.

Sagum, ein filtzmantel. *Pol.* oponczá/ hásuká.

Sal, Saltz. *P.* Sol. *Item*, höfflichkeit. *P.* wdzieczność/obyczayność. *Salinum*, ein Saltzfaß. *P.* Solnicá. *Salina*, ein Saltzgrube. *P.* Solna zupá/ álbo studnia/zupá *Salinator*, ein Saltzjuncker. *P.* zupnik. *Salsus*, gesaltzen. *P.* słony. *Insulsus*, vngesaltzen. *Metaph:* grob/ vnhöflich. *Pol* niesolony / gruby / głupi/ nietráfny/ nieobyczayny. *Salsugo*, Saltzwasser. *P.* Rosol. *Salsamentum*, eingesaltzen fleisch od fisch. *P.* Mieso álbo ryby w rosolie. *Salsamentarius*, einer der gesaltzene speise verkaufft. *Pol.* przekupnik solonych rzeczy. *Salsedo*, saltzgeschmack. *P.* słoność. *Salum, i*, das Meer. *P.* morze. *Salio, is*, ich saltze. *P.* sole/ osalam.

Salax, acis, geil. *Pol.* yurny/ wszeteczny. *Salacitas*, geilheit. *P.* yurność/ nieczystość.

Salebræ, arum, schlipfferige wege. *Pol.* wąwozy. *Salebrosus*, rauch / scharff. *Pol.* połomisty/ ostry/ opoczisty/ nierowny.

Salio, is, & frequent: Salto, as, ich hüpffe/ springe/ tantze. *Pol.* skacze/ táńcuie. *Saltus, us*, ein sprung. *P.* skok. *Item*, ein Forst. *P.* krzewiná/ chrost. *Saltatio* ein Tantz. *P.* Taniec. *Saltator*, ein tantzer. *P.* tanecznik. *Saltatrix*, eine tantzerin. *P.* Tanecznicá. *Saltatorius*, zum tantzen gehörig. *P.* Taneczny. *Comp:*

¶ *Comp: Aßilio, & freq: Aßulto*, ich spring herzu. P. przyskákuie. *Desilio*, & *Desulto*, ich spring herab. P. skakuie z czego. *Desultor*, ein Roßbereiter. *Pol.* obieżdnik/ máßtálerz. *Desultorius equus*, ein nebenroß/ leitroß. P. powodny kon. *Dißilio*, ich zerspring. P. roskákuie/ rospekam sie. *Exilio*, ich spring heraus. P. P. wyskákuie. *Exulto*, ich frolocke/ jauchtze. P. wesele sie/ rádúie sie/ wyskákuie/ wykrzikam. *Exultatio*, jauchtzen/ frolocken. *Pol.* rádość / wesele. *Insilio*, ich spring hinein. P. wskákuie. *Insulto*, ich verspotte. *Pol.* náśmiewam sie/ náygrawam/ vragam. *Insultatio*, ein verspottung. P. vragánie/ náygrawánie. *Insultus, us*, ein anstoß/ anlauff. *Pol.* náskok/ przekorzyzná. *Prosilio*, ich spring herfür. P. wyskákuie. *Præsilio, Præsulto*, ich springe/ tantze vor. *Pol.* naprzod skacze/ naprzod táńcuie. *Præsultor*, ein Vortentzer. P. przedtaneczník. *Præsul*, *vide suo loco*. *Resilio, Resulto*, ich springe hindersich. P. odskákuie/ ná zad skacze. *Subsilio, Subsulto*, ich springe/ hüpf-

fe auff. P. podskákuie. *Transilio*, ich springe vber. *Pol.* przeskákuie.

Saliua, æ, speichel. P. sliná.

Salix, icis, ein weide. P. wierzbá. *Salignus*, weiden. P. wierzbowy. *Salicetum*, & *per Syncop: Salictum*, ein weiden wald. *Pol.* wierzbiná.

Salmo, onis, Salmen/ Lachs. P. Łosoś.

Salpa, æ, Stockfisch. P. ßtokfiß.

Saltem, Coniunct: doch allein/ zum wenigsten. P. Tylko/ wzdy/ by iedno.

Saltus, us, ein forst/ wald/ trifft. P. chrost/ dąbrowá. *Saltuosus*, waldechtig. *Pol.* Dąbrowisty/ chrośćisty. *Saltuarius*, ein forsthüter. P. Leśnik.

Saluber, & *Salubris*, gesund/ heilsam. P. zdrowy/ zbáwienny. *Salubritas*, gesundheit/ heilsamkeit. P. zdrowość.

Salue, Saluete, biß/ (seid) gegrüsset/ wilkommen. *Pol.* bądz zdrow/ pozdrowion/ pomagay Bog/ witay/ witayćie.

Saluia, Salbey. P. ßálwiya.

Salus, utis, heil / gesundheit. *P.* zbáwienie/ zdrowie. *Salutaris*, heilsam. *Pol.* zdrowy / zbáwienny. *Saluto, as*, ich grüsse. *Pol.* pozdrawiam. *Salutatio*, ein gruß. *P.* pozdrowienie / wytánie.

¶ *Comp: Consaluto, Idem quod Simplex. Insalutatus*, vngegrüsset. *P.* niepozdrowiony/ niepożegnány. *Resaluto*, ich grüsse wider / dancke *Pol.* pozdrawiam záś/ dziekuie.

Saluus, gesund/ vnuerletzt. *P.* zdrowy/ nienáruszony/ cáły/ zupelny. *Saluator*, ein Heiland. *P.* Zbáwiciel.

Sambucus, i, ein Holderstrauch *P.* Bez. *Sambuceus*, Holdern. *P.* Bzowy.

Sancio, is, ich setze/ gebiete. *P.* vstáwiam/ przykázuie. *Sanctio*, ein gesetz. *P.* vstáwá. *Sanctus, a, um*, heilig. *P.* święty. *Sanctitas, Sanctimonia*, heiligkeit. *Pol.* Swiątobliwość. *Sanctifico*, ich heilige. *P.* poświącam. *Sanctificatio*, heiligung. *Pol.* poświęcenie.

Sandalium, ein Pantoffel. *Pol.* pántoflá.

Sandapila,

Sandapila, ein Todtenbar. *P.* Máry. *Sandapilarius*, ein todtengreber. *P.* ktory vmárłe chowa.

Sandina, ein Sandat. *P.* Sędácz. *nomen piscis.*

Sandix, rote farb / Mennig. *Pol.* czerwona máść/ vret/ szniblo.

Sanè, warlich/ trawen. *P.* záprawdę/ owszeki/ zápewne.

Sanguis, inis, blut. *P.* krew/ posoká. *Metaph:* geblüt/ geschlecht. *P.* rodzay/ pokolenie/ dom. *Sanguineus, Sanguinolentus*, blutig. *P.* krwáwy/ vkrwáwiony. *Sanguinarius*, blutdürstig. *P.* okrutny/ krwie prágnący. *Sanguinaria*, wegedrit. *Pol.* podrożnik / krwáwnik.

¶ *Compo: Consanguineus*, ein Blutfreund. *P.* krewny/ powinowáty/ przyrodzony. *Consanguinitas*, Blutfreundschafft. *P.* krewność/ powinowáctwo. *Exanguis, e*, ohne blut/ erschrocken/ tod. *P.* bezkrwie / zlekły / martwy. *Sanguisuga*, ein Egel. *Pol.* pijawká.

Sanies, ies, Eyter. *Pol.* Ropá. *Saniosus*, Eytericht. *P.* ropiásty.

Sanna,

Sanna, a, Subsannatio, ein verspottung. *P.* náśmiewánie/ náygrawánie/ podrzeźniánie/ *Sannio, onis*, ein Spotvogel. *Pol.* náśmiewcá/ podrzeźniácz.

¶ *Comp: Subsanno, as*, ich verspotte/ höhne. *P.* podrzeźniam/ náygrawam.

Sanus, a, um, gesundt / klug. *P.* mądry/ zdrowy *Sanitas*, gesundheit. *Pol.* zdrowie. *Sano, as*, ich heile. *P.* Lecze / vzdrawiam. *Sanatio*, heilung. *Pol.* vzdrowienie/ wyleczenie. *Sanabilis*, was man heilen kan. *P.* Co może być wyleczono.

¶ *Comp: Insanus*, vnsinnig. *P.* szalony. *Insania*, vnsinnigkeit. *P.* szaleństwo/ wśćiekliwość. *Insanio*, ich bin vnsinnig. *P.* szaleię/ wśćiekam się. *Insanabilis*, vnheilsam. *P.* nieuleczony.

Sapio, is, ich habe ein geschmack *Metaph:* ich bin klug / verstendig. *Pol.* Jestem smáczny/ mam smák. *Metaph.* Jestem mądry/ rozumny. *Item*, ich rieche. *Pol.* pachnę/ tracam *Sapor, oris*, der geschmack. *Pol.* smák. *Sapidus*, schmackhafft. *P.* schmáczny. *Insipidus*, vnschmackhafft. *P.* niesmáczny.

Sapiens, weis/ verstendig. *P.* mądry/ rostropny. *Insipiens*, Töricht. *P.* Glupi. *Sapientia*, weißheit. *Pol.* mądrość. *Insipientia*, Thorheit. *P.* Glupość/ głupstwo.

¶ *Comp: Desipio*, ich thu vnweißlich. *P.* niemądrze sobie poczynam. *Resipio*, *Resipisco*, ich bessere mich/ thue busse. *Pol.* polepszam się / vpámiętawam się. *Resipiscentia*, besserung/ buß. *P.* polepszenie / pokutá / vpámiętánie.

Sarcina, æ, ein bündel/ bürde/ packet. *Pol.* Tłumok. *Sarcino*, *Consarcino*, ich packe ein. *P.* włoże wtłumok / vkłádam.

Sarcio, is, ich nehe/ flicke. *Pol.* szyię/ łatam. *Metaph:* ich erstatte/ bring herein. *P.* nágradzam. *Sartor*, ein schneider. *P.* kráwiec. *Sartus tectus*, gantz/ volkommen/ vnuersehret. *P.* cáły / zupełny/ doskonáły/ nienáruszony.

¶ *Comp: Consarcio*, ich nehe zusammen. *P.* z szywam. *Resarcio*, ich flicke/ bessere/ erstatte. *P.* popráwiam/ nágradzam.

Sarculum, i, ein Egge. *P.* Broná. *Sarrio*, ich ege. *P.* włocze.

Sarmentum, i, abgehawene reiſer/ſpähne. *P.* odrzezáne gáłáſki/ chroſt// wiory.

Sarracum, ein Steinwagen. *P.* woz do wożenia kámienia.

Sartago, inis, ein bratpfanne. *P* panew.

Satago, is, ich bin ſorgfeltig/ bemühe mich/ kere fleiß an. *Pol.* pieczołuię/ prácuię/ dbáluię/ ſtáram ſie.

Satelles, itis, ein Drabant. *P.* Drab/ páchołek *Satellitium*, ein gwardi/ hauffen drabanten. *P.* huſzec drabow.

Satio, onis, Sator, Satiuus. vide, Sero.

Satis, & per Apoc: Sat. genug. *P.* doſyć. *Satius*, beſſer. *P.* lepiey.

¶ *Comp: Satisfacio, vide Facio. Satiſdo, vide Do.*

Satio, as. Exatio, ich ſettige. *P.* náſycam. *Satietas*, ſettigung/ völle/ genüge. *Pol.* náſycenie/ ſytość/ doſtátek. *Item*, verdruß. *P.* przykrzenie/ tegá/ ſtáżenie. *Satiabilis*, erſettlich. *P.* ſyty/ náſycony. *Insatiabilis*, vnerſettlich *P.* nienáſycony/ nieuſyty.

Satrapa, æ, ein Vogt/ Landherr. *P.* Stároſtá. *Satrapia*, ein vogtey. *P.* ſtároſtwo.

Satur, a, um, voll/ ſatt. *P.* pełny/ ſyty/ náſycony. *Saturitas*, ſettigung. *P.* ſytość/ náſycenie. *Saturo*, ich ſettige. *P.* náſycam.

Satyrus, ein wilder man. *Pol.* dziki mąż.

Satyrion, Stendelwurtz/ ragwurtz. *P.* kokorzek/ liſie iayká.

Saucio, as, ich verwunde. *Pol.* ránię. *Saucius*, verwund. *P.* ránny/ ránioný.

Saxonia, Saxen. *Pol.* Száſká ziemiá. *Saxo*, ein Sachs. *Pol.* Száß.

Saxum, ein ſtein/ felß. *P.* kámień/ opoká. *Saxeus*, ſteinern. *P.* kámienny. *Saxoſus*, ſteinechtig. *Pol.* kámieniſty/ opoczyſty. *Saxatilis*, ein Steinbeiß. *P.* ſiek.

S C.

Scabellum, vide Scamnum.

Scaber, a, um, Rauch/ſchebig. *P.* ſkropáwy/kroſtáwy. *Scabrities*, rauchigkeit. *P.* ſkropáwość.

Scabies, die reude/ kretzigkeit. *P.* świerzb/świerzbiaczká/párch. *Scabioſus*, reudig/ grindig/ kretzig. *P.* świerzbiáſty/ párßiwy/ párchowáty. *Scabo, is*, ich kratze/ ſchabe. *P.* dráppię/ ſkrobię.

Scabinus, ein Scheppe. *Pol.* Láwnik.

Scæua, die lincke hand. *P.* Lewicá. *Scæuola*, der linckisch ist. *P.* wárdáwy/ mánkáty.

Scala, æ, ein Leiter. *P.* Drab/ drabká/ drabiná/ wschod.

Scalmus, i, ein Ruderbret. *P.* żerdż/ álbo deská/ ná ktorey wiosly leżą.

¶ *Comp: Interscalmium*, die ledige stette zwischen den rudern. *P.* prożne mieysce miedzi wiosłámi.

Scalpo, is, Scalpturio, ich scharre/ kratze. *Pol.* skrobię/ drápię/ rytę/ dłubię. *Scalptor*, ein graber/ außstecher. *Pol.* Co obrázy wyrytę. *Scalprum*, ein meissel/ schabmesser/ schneidmesser. *Pol.* dłoto/ skrobádło/ strug. *Scalpellum*, ein klein grabeisen. *P.* dłoteczko/ rywádlnik. *Scalptura*, die grabung. *P.* Ryćie/ dłubánie.

Scamnum, i, ein banck. *P.* łáwá. *Scabellum*, ein Fußbencklein. *P.* podnożek.

Scandalum, ein ergerniß / böß exempel. *Pol.* zgorszenie/ obráženie/ zły przykład. *Scandalizo*, ich ergere/ geb böß exempel. *Pol.* zgorszę/ zły przykład dawam.

Scando, is, ich steige. *P.* wstępuię/ wlażę. *Scansilis, e*, da man leicht auffsteigen kan. *P.* łatwy ku wstępowániu.

¶ *Comp: Ascendo, Conscendo*, ich steige hinauff. *P.* wstępuię/ wlażę/ wsiadam. *Ascensio*, *Ascensus, us*, ein Auffsteigung. *Pol.* wschod/ wstąpienie/ wstępowánie. *Descendo*, ich steig hinab. *P.* stępuię ná doł. *Descensus, us*, ein absteigung. *P.* Schod/ stępowánie ná doł. *Transcendo*, ich steige hinüber / vbertrette. *P.* przestępuię.

Scandula, æ, ein schindel. *Pol.* Gontá/ szkudłá. *Scandularis, e*, von schindeln gemacht. *P.* Gońciány/ szkudłány.

Scapha, æ, ein weidling/ bodt. *P.* czołn/ łodká.

Scaphium, ein bruntzkachel. *P.* szczak/ brynal.

Scapula, æ, das Schulterblat. *P.* Łopátká / plecy. *Scapularis*, das zu den schultern gehöret. *P.* plećisty.

¶ *Comp: Interscapilium*, das zwischen den schultern ist. *P.* Co iest miedzi plecomá.

Scapus,

Scapus, ein Samenheupklein. *P.* Słowka albo łußczina/ w ktorey ieſt náſienie.

Scarabæus, ein Roßkefer. *Pol.* krowká. *Scarabæus cornutus*, ein Baumſchröter. *P.* yelonek.

Scarifico, as, ich ſchrepffe. *Pol.* krew pußczam / bánki ſtáwiam. *Scarificatio*, ſchrepffung. *P.* pußczánie krwie / ſtáwiánie bánek.

Scateo, es, Scaturio, ich quell/ fließ herfür. *Pol.* płyne/ wyſkákuie. *Metaph:* ich bin voll. *Pol.* Jeſtem pełny. *Scatebra, Scaturigo*, brunquellen. *P.* zrzodło.

Scelus, eris, ein laſter / bubenſtück. *Pol.* wyſtępek/ niecnotá/ łotrowſka ßtuká. *Scelestus, Sceleratus, Scelerosus*, ſchendlich / laſterhafft. *P.* złoſliwy/ niecnotliwy / łotrowſki / wyrudny/ nic dobrego.

Scena, æ, ein hütte/ zelte. *Pol.* kuczká/ játá/ námiot. *Item*, ein hütte der Comedianten. *P.* Námiot tych/ ktorzi gry albo komedyie ſpráwuią. *Scenicus*, das zu ſchawſpielen gehöret. *Pol.* co ku ſpráwowániu gier náleży. *Scenici*,

nici, die ſpieler oder Comedianten. *P.* Ci ktorzi gry ſpráwuią.

¶ *Comp: Proscenium*, der platz/ darauff man Comedien ſpielet. *Pol.* plác/ albo Theatrum/ ná ktorym Komedyie ſpráwuią / przedyácie. *Scenopegia*, das feſt der Lauberhütter. *P.* święto przybytkow.

Sceptrum, ein Scepter/ Königsſtab. *P.* Berło / pálcat krolewſki.

Scheda, æ, ein blat papir/ ein zettel. *P.* kártá pápiru/ Cedułká.

Schisma, atis, ein Spaltung/ trennung *P.* rozerwánie/ odßczepieńſtwo. *Schismaticus*, ein Ketzer. *P.* odſczepieniec.

Schistum, i, gerunnen milch. *P.* ſiádłe mleko.

Schola, ein Schule. *P.* ßkołá. *Scholasticus*, was zur ſchule gehört/ oder ein ſchüler. *P.* ßkolny/ albo żak.

Scilicet, Aduerb: freylich/ gewißlich *Pol.* zwłaßczá/ wprawdzie/ wierę.

Scindo, is, ich ſchneide/ ſpalte. *P.* Rzeżę/ kroię/ ſtrugam/ ßczepam/ łupam. *Scissio, Scissura*,

ein spaltung. P. Rznienie/ strugánie / rospádliná. *Scißilis, e*, spaltig. P. szczepny/ łupny.

¶ *Comp: Abscindo*, ich hawe ab. P. odrzezuię/ odcinam. *Conscindo, Discindo*, ich zerhawe. P. rozdzieram/ roszczepam/ rozłupam. *Proscindo*, ich zerhawe fast/ oder schelte/ lestere. *Pol.* rozdzieram/ álbo łáię/ sromoćę. *Rescindo*, ich zerbreche/ hawe ab. P. odcinam/ odrzezuię/ psuię/ łámię/ káżę.

Scintilla, æ, ein füncklein. P. Iskrá/ iskierká. *Scintillo, as*, ich funckele/ glentze. P. Iskrzę się/ łyskam się.

Scio, is, Scisco, ich weiß/ kan. P. wiem/ vmiem. *Scientia*, kunst/ wissenschafft. P. náuká / vmieiętność/ wiádomość. *Sciolus*, ein klügling. P. mędrek. *Scitus*, weiß/ klug/ hubsch/ fein. P. mądry/ rostropny/ piękny/ foremny/ czysty. *Scitum*, ein satzung. P. vstáwá. *Hinc, Plebiscitum*, ein satzung des gemeinen volcks. P. vstáwá / postánowienie pospolitego człowieká.

¶ *Comp: Adscio, Adscisco*, ich füge/ neme herzu. P. przyłączą/ przymuię. *Conscio, Conscisco*, ich trage mit wissenschafft. P. przyzwalam/ wiem o czym. *Conscius*, mitwissend. P. wiádomy/ świádomy. *Item*, schüldig. P. winny/ czuiący się. *Conscientia*, das gewissen. P. Sumnienie. *Descisco*, ich falle ab. *Pol.* odstáię/ odpádam/ odstępuię. *Nescio*, ich weis nicht. *Pol.* niewiem/ nie vmiem. *Nescius, Inscius*, vnwissend. P. niewiedzący / niewiádomy/ nieświádomy. *Inscitia*, vnwissenheit. *Pol.* nieumieiętność / prostotá. *Præscio*, ich weis zuuor. P. wiem przed tym/ przebaczam. *Præscientia*, vorwissenheit. P. przeyźrzenie. *Rescio, Rescisco*, ich erfahre. P. dowiem się/ dowiáduię się.

Scipio, onis, ein stab. P. laská/ pálicá/ mączugá.

Scirpus, i. Bintz. P. Sitowie. *Scirpeus*, bintzen. P. sitowy/ sitowiány.

Scitor, aris, & Sciscitor, ich forsche/ frage nach. P. dowiáduię się/ dopytawam się.

Sciurus, ein Eichorn. P. wewiorká.

Sclopus, Sclopeta, ein Handbüchs. P. pulhak/ krzosńká.

Scobs, is, feilstaub/ sagespehn. P. trociny. *Scomma*,

Scomma, atis, ein stichwort. *P.* vßczipliwe słowo.

Scopæ, arum, ein Besem. *Pol.* Miotłá. *Scoparius,* ein Haußknecht. *Pol.* vmietácz / domowy párobek.

Scopus, ein ziel / zweck. *P.* cel / koniec / przedsiewzięcie. *Scopulus* ein felse / klippe. *P.* kopiec / skáłá. *Scopulosus,* felsechtig. *P.* skálisty.

Scoria, Metallenschlack. *Pol.* żużel / ßlák / brudy álbo ßimowiny od krußcá.

Scorpius, & Scorpio, ein Scorpion. *P.* Niedzwiatek.

Scortum, i, ein leder / fell. *P.* skorá. *Item,* ein Hure. *P.* kurwá. *Scorteus,* lederin. *Pol.* skorzány / *Scortor, aris,* ich hure. *P.* kurwámi sie bawię / kurestwá pátrzę / nieczystość płodzę. *Scortator,* ein Hurenjeger. *Pol.* kurwiarz / porobnik / porobcá. *Scortatio,* hurerey. *P.* kurestwo / porobstwo / nierząd.

Screo, as, ich rüspere mich / sputze. *P.* charcham. *Screatus, us,* das rüsperen. *P.* chárchánie.

¶ *Comp: Excreo,* ich rüspere aus / spey aus. *P.* wycharcham / wypluwam / flágmę wyrzucam.

Scriblita, æ, Sprützkuchen. *P.* wyćiski / smáżone kołaczki.

Scribo, is, ich schreibe / tichte. *Pol.* pißę / skłádam. *Scriba,* ein schreiber. *P.* pisarz. *Sciptor,* ein Scribent. *Pol.* skłádácz ksiąg. *Scriptorius,* schreiberisch. *P.* pisárski. *Scriptura,* die schrifft. *P.* pismo. *Scripturio, is,* ich wolte gern schreiben. *P.* radbych pisał.

¶ *Comp: Adscribo,* ich schreib an / nehme auff / eigene zu. *Pol.* nápisuię / przymuię / przywłásßczam. *Conscribo,* ich schreibe zumal. *P.* spisuię / popisuię. *Describo,* ich schreib ab / oder beschreibe. *P.* przepisuię / opisuię. *Descriptio,* eine abschreibung oder beschreibung. *Pol.* przepisánie / przepis / álbo opisánie. *Inscribo,* ich schreibe ein / intituliere. *Pol.* wpisuię / titul dawam. *Inscriptio,* ein vberschrifft. *P.* napis / tituł. *Perscribo,* ich schreibe zum ende. *Pol.* przepisuię / wypisuię. *Præscribo,* ich schreib für / gebiete. *P.* przepisuię / zápisuię / vstáwiam. *Præscriptum, Præscriptio,* ein schrifft / vorschreibung / satzung.

P. przepis/postánowienie/bstá-wá. *Item*, ein lenge der zeit. *Pol.* dawność. *Proscribo*, ich biete feil/ thu in die acht. *Pol.* wystá-wiá do przedánia/ wywoławam z ziemie/ czći odsądzam. *Proscri-ptio*, die acht. *Pol.* wywołánie/ czći odsądzenie. *Proscriptus*, der in die acht gethan ist. *P.* wywo-łániec. *Rescribo*, ich schreibe wie-der/ antworte. *P.* odpisuię / od-powiedam przez pisánie. *Rescri-ptum*, ein schrifftlich antwort. *P.* odpis/ odpisánie. *Subscribo*, ich vnterschreibe/ bewillige. *P.* pod-pisuię/przyzwalam. *Subscriptio*, ein vnterschreibung/ bewilligũg. *Pol.* podpis/ podpisánie / przy-zwolenie. *Transcribo*, ich schreibe ab/ copeye. *P.* przepisuię. *Item*, ich vbergebe/ vberliefere. *Pol.* wzdawam/ spuszczam.

Scrobs, ein grube. *Pol.* párst/ doł. *Scrobiculus*, ein grüblein. *P.* párszczek/ dołek.

Scrofa, *æ*, ein Mutterschwein/ Sawmutter. *Pol.* Swiniá/ má-ciorká.

Scrotum, *i*, ein Hodensack. *P.* Mosżná/ mosżenká.

Scrupus, *i*, *&* *dim:* *Scrupulus*, ein kleins steinlein/ das einem in die schue felt. *P.* máły kámik/ ká-miszek / ktory komu w trzewiki wpáda / á w nogi dćiska. *Me-taph:* sorg / angst/ kümmerniß. *Pol.* Troszká / frásunek/ ćiesz-kość/ pieczołowánie. *Scrupulo-sus*, sorgfeltig. *Pol.* pieczołowi-ty / frásowliwy / záwikłány / trudny.

Scruta, *orum*, alt geret *Pol.* sprzet stáry. *Scrutarius*, ein alter Lumpenkremer/ Digneter. *Pol.* kremplarz / tándetarz / wende-tarz. *Forum Scrutarium*, ein Gümpelmarckt/ Tredelmarckt. *P.* Tandetá/ wendetá.

Scrutor, *aris*, ich forsche/suche. *P.* wywiáduię się/wybádam się/ szukam / szpieruię / wyszpieguię. *Scrutinium*, ein erforschung. *P.* wywiádowánie/ wybádánie.

Sculpo, *is*, ich grabe / schnitze/ hawe aus. *Pol.* Rzezę / dłubię/ ćiosżę. *Sculptor*, ein Bildschnitzer *P.* sznicarz/ obráznik. *Sculptilis*, *e*, geschnitzt / gegraben / geha-wen. *P.* rzezany/ ryty/ dłubány/ ćiosány.

¶ *Comp:* *Exsculpo*, ich hawe / oder

oder schnitze aus. P. wyrzezuie/ wydlubuie/ wyrzyne.

Scurra, *æ*, ein Bub/ spotvogel. P. lotr/ niecnotá / náśmiewcá. *Scurrilis*, *e* bübisch. P. lotrowski/ blazeński. *Scurrilitas*, Leichtfertigkeit / Narrenteidung. P. Lekkość/ wßeteczność/ blazeństwo.

Scutica, *æ*, eine peitsche/ geissel. P. Bicz/ korbácz.

Scutum, *i*, ein Schildt. *Pol.* Tarczá/páwezá/ puklierz. *Scutella*, *æ*, ein schüssel. P. krzinow/ misá.

Scyphus, *i*, ein becher. P. kubek/ czáßá.

Scythia, die Tartarey. P. Tátárska ziemiá. *Scytha*, *æ*, & *Scythes*, ein Tater. P. Tátárzin. *Scythius*, & *Scythicus*, Tartarisch. P. Tátárski.

S E.

Sebum, & *Seuum*, Vnschlit / Talg. P. Loy. *Sebacius*, das von talg gemacht ist. *Pol.* Loyowy. *Sebo*, *as*, ich beschmire mit talg. vlayam/ loyem pomuskam.

Secius, *aduerb*: Minder/weniger, P. mniey,

Seco, *as*, ich hawe/ schneide. P. siekę/ rzeżę / knuie. *Sectio*, ein zerhawung / zerschneidung. P. rozsieczenie / rozrzezánie / rozebránie. *Sectilis*, *e*, *Sectiuus*, abgehawen/ abgeschnitten. P. odcięty/ odrzezány.

¶ *Comp*: *Circumseco*, ich behawe/ beschneide. P. obcinam/ obrzezuie. *Deseco*, ich hawe ab. P. odcinam/ odrzezuie. *Disseco*, ich zerhawe. *Pol.* rozsiekam. *Execo*, ich hawe/ schneide aus. P. wycinam / wysiekuie. *Inseco*, ich hawe. P. wcinam. *Insecta*, *orum*, allerlerley vngezieffer. P. Gádziná. *Præseco*, ich schneide vorn ab. P. obrzinam / obcinam. *Reseco*, *as*, ich schneide ab. P. odcinam/ odrzezuie/ obrzinam. *Secula*, *æ*, ein Schnitmesser. P. strug.

Sector, *Secta*, *vide Sequor*.

Seculum, *i*, die welt/ ein lange zeit. *Pol.* świát/ wiek. *Secularis*, weltlich. P. świetski.

Secundus, der ander. P. wtory. *Item*, glückselig. P. ßczesliwy / fortunny. *Secundarius*, geringer P. podleyßy. *Secundæ arum*, die Nachgeburt / darin das kind in Mutterleibe ligt. P. Blonká / w ktorey

w, ktorey dziećię iest obwinione w żywoćie mátćinnym. *Secundò, aduerb:* zum andern *P.* po wtore. *Secundum, præp:* bey/ nahe. *P.* v/ podle/ wedle. *Secundo, as,* ich gebe glück. *P.* poszczęśćiam.

¶ *Comp: Obsecundo, as,* ich gehorche/ folge. *P.* słucham/ vsłucham/ posłuszny iestem.

Securis, ein axt. *P.* Siekierá. *Securicula,* ein beil. *P.* Siekierká/ Toporek.

Securus, vide Cura.

Secus, aduerb: anderst. *P.* Ináczey. *Secus, præp:* bey/ neben. *P.* przy/ podle/ wedle.

Sed, Coniunct: Aber. *P.* Ale.

Sedeo, es, ich sitze. *P.* siedzę. *Sedes, is,* ein stul/ sitz/ wohnung Stołek/ śiedzenie/ mieszkánie. *Sedile,* ein siedel/ banck. *P.* zedel/ łáwá. *Sedentarius,* was sitzend geübt wird. *P.* Co siedząc bywa odpráwiono. *Seßio,* ein sitzung. *P.* siedzenie. *Seßilis, e,* was da sitzet / oder worauff man sitzen kan. *P.* co śiedźi/ álbo ná czym kto może siedzieć.

¶ *Comp: Aßideo,* ich sitze bey/ setze mich hinzu. *P.* przy kim/ álbo podle kogo siedzę/ przysiadam. *Assessor,*

Assessor, ein beysitzer. *Pol.* przysadnik / przystuchacz / tribunálistá. *Consideo,* ich sitze zugleich. *P.* wespołek siedzę. *Consessus, us,* ein versamlung etlicher/ die beyeinander sitzen. *P.* zgromádzenie niektorych pospołu siedzących. *Dißideo,* ich bin zwitrechtig. *P.* niezgadzam się / jestem rożny. *Dißidium,* ein zwist/ zwitracht/ vneinigkeit. *P.* rożność/ zwádá/ niezgodá. *Desideo,* ich sitze müssig/ ich bin faul. *P.* siedzę prożnuiąc/ po prożnośći siedzę. *Deses, idis, Desidiosus,* faul/ treg. *Pol.* Leniwy/ prożnuiący. *Desidia,* faulheit. *P.* lenistwo / niedbálstwo. *Insideo,* ich sitze auff etwas *P.* siedzę ná czym. *Insidior, aris,* ich stelle heimlich nach. *Pol.* czyham/ strzegę ná kogo. *Insidiæ, arum,* nachstellung / hinderlist. *Pol.* stánie/ czyhánie ná kogo/ zdrádá/ zákogo/ vsadzká/ śidło. *Insidiosus,* hinderlistig. *P.* zdrádliwy/ czyháiący. *Obsideo,* ich belegere. *P.* oblegam/ obganiam/ obsiadam. *Obsidio, Obseßio,* eine belegerung. *P.* oblężenie. *Poßideo,* ich besitze/ habe in. *Pol.* posiadam/ dźierżę/ trzymam. *Posseßio,*

jessio, ein gut. Pol. mátetność/ imienie/ dzierżáwá. Possessor, ein besitzer. P. dzierzawcá. Præsideo, ich sitze vor. P. rzadzę/ spráwuie/ iestem przełożonym. Præses, idis, ein vorsteher/ pfleger. Pol. przełożony/ vrzednik/ stárostá. Præsidium, eine besatzung. Pol. osádzenie/ osada/ pomoc/ obroná. Præsidiarius, a, zur besatzung gehörig. P. ku osadzeniu/ álbo obronie náleżący. Resideo, ich setze mich. P. vsiadam. Residuus, vberbleibend/ vberflüssig. P. zbytny/ ostáteczny. Subsideo, ich sitze vnten/ setze mich vnten. P. siedzę ná dnie/ vsiadam/ vpádam ná dno. Subsidium, ein hülff/ handreichung. Pol. pomoc/ rátunek. Supersedeo, ich laß vnterwegen/ ich bin vberhaben. P. opuszczam/ przestawam.

Seditio, onis, ein auffruhr. Pol. rozruch/ zámieszánie/ zwádá. Seditiosus, auffrürisch. P. zwádliwy.

Sedo, as, ich stille. P. koię/ błágam/ vspokoiam/ vśmierzam. Sedatus, still/ friedlich. P. skromny/ cichy/ spokoyny.

Sedulus, a, um, fleissig/ emsig. P. pilny/ vstáwiczny/ prácowity. Sedulitas, fleiß/ emsigkeit. P. pilność/ vstáwiczność. Sedulò, fleissig. Pol. pilnie/ wiernie/ vprzeymie/ życzliwie.

Sedum, i, Haußwurtz. P. Royownik aliàs, Semperuiuum.

Seges, etis, Saat/ korn/ getreide. P. zboże.

Segmen, Segmentum, ein Abschnitzel. Pol. vcinek/ odcinek/ zrzaski. Segmentatus, zerschnittē/ zerstochen. P. rzezány.

¶ Comp: Præsegmen, Resegmen Idem cum simplici.

Segnis, e, faul/ treg. P. Leniwy/ gnuśny. Segnities, faulheit. P. Lenistwo/ gnuśność.

Sella, æ, ein stuel/ sitz. P. stołek/ krzásło/ siedzenie.

¶ Comp: Subsellium, ein stuel/ banck. P. stołek/ łáwká.

Semel, aduerb: ein mal. P. raz. Semel atq; iterum, ein mal oder zwey. P. raz álbo dwá.

Semen, inis ein sahme. P. Násienie. Sementis, ein seeung/ zeit zu seen. P. sianie/ śiewo/ czás śiánia. Seminarium, ein ort da man iunge zweige zeuget. P. szczepnik. Semino, as, ich säye. P. sieię.

¶ *Comp: Dissemino*, ich see aus/ breite aus. *P.* rozsiewam/ roznoße/ rozstawiam.

Semestris, vide Mensis.

Semis, Semißis, vide As.

Semita, æ, ein steig/ fußpfad. *P.* śćieżká/ steczká.

Semper, allwege. *P.* záwzdy/ záwße. *Sempiternus*, ewig. *Pol.* wieczny/ wiekuisty.

Semperuiuum, vide Sedum.

Senex, is, alt/ oder ein alter. *P.* stáry/ stárzec. *Senior*, elter. *Pol.* stárßy. *Senilis, e*, das zu den alten gehöret/ altuäterisch. *P.* stárcowy/ stárádawny/ stároświecki. *Senecta, Senectus, Senium*, das alter. *P.* stárość. *Seneo, Senesco, Consenesco*, ich veralte/ werde alt. *P.* stárzeie sie.

Senatus, us, ein Rath. *P.* Rádá. *Senator*, ein Rathsherr. *P.* Radny pan/ Raycá. *Senatorius* was eim Rathsherrn zugehöret. *P.* Rádny/ Senátorski. *Senaculum*, ein Rathstuben. *Pol.* Gmách/ gdźie sie pánowie rádni schodzą. *Senatusconsultum*, ein Rathsspruch *Pol.* vznánie/ skazánie/ dekret pánow rádnych.

Sentina, æ, das vnterst teil im schiff/ die dorcke/ oder soth. *Pol.* spodek/ dno włodzi/ rezá.

Sentio, is, ich fühle/ empfinde. *P.* czuie. *Item*, ich mercke/ verstehe/ erachte. *Pol.* bacze/ rozumiem/ mniemam/ zdá mi sie. *Sensus, us*, ein sinn. *P.* zmysł. *Item*, witz/ verstand/ meinung. *P.* baczenie/ rozum/ zdánie. *Sententia*, ein meinung/ vrtheil. *Pol.* zdánie/ skázánie. *Item*, ein schöner spruch. *Pol.* nádobna powieść. *Sententiosus*, voller schönen sprüche. *Pol.* pełny pieknych powieśći. *Sensilis, Sensibilis*, empfindlich. *P.* mácáwy.

¶ *Comp: Assentio, is, & Assentior*, ich stim zu/ falle bey. *P.* przyzwalam/ dźierże s kim. *Assensus, us*, ein beyfall. *P.* przyzwolenie/ zezwolenie. *Assentor, aris*, ich heuchele/ schmeichele. *P.* pochlebuie. *Assentator*, ein Heuchler. *P.* pochlebcá/ pásorzyt. *Assentatio*, heucheley. *P.* pochlebstwo/ pochlebienie. *Consentio*, ich komme vber eins/ bewillige. *Pol.* zgadzam sie/ pozwalam. *Consensus, us*, einhelligkeit/ vertrag/ einigkeit/ bewilligung. *P.* iednostayność/ zgodá/ iedność/ zezwolenie.

nie. *Consentaneus*, einig/ einhellig. *Pol.* zgodny / jednostayny. *Dissentio*, ich bin vneins / ich stimme nicht mit. *P.* niezgadzam sie/ niezezwalam. *Dissensio, onis*, ein zwitracht/ vneinigkeit. *Pol.* roznośé/ niezgodá. *Dissentaneus*, zwitrechtig / vneinig. *P.* rozny/ niezgodny. *Persentio*, *Persentisco*, ich mercke/ empfinde. *P.* bacze/ czuie. *Præsentio*, ich mercke zuuor. *P.* domyslam sie.

Sentis, is, ein dorn. *P.* ćiernie. *Senticetum*, ein dornbusch. *Pol.* Ćierniewisko.

Sensim, gemechlich/ leise. *Pol.* po lekku/ po málu.

Seorsum, aduerb: besonders. *P.* osobno.

Separo, vide Paro.

Sepelio, is, ich begrabe. *P.* pogrzebam / pochowam. *Sepultura*, ein begrebnis. *Pol.* pogrzeb. *Sepulchrum*, ein grab. *P.* grob.

Sepes, is, ein zaun. *P.* płot. *Sepimentum*, ein gezeun. *P.* ogrodzenie. *Septum, i*, ein schrancke/ pferrich. *P.* ƶránki/ obora. *Sepio, is*, ich zeune. *P.* grodze.

¶ *Comp: Consepio*, ich bezeune. *P.* zágradzam. *Circumsepio*, *Obsepio*, ich vmbzeune. *Pol.* ogradzam/ przegradzam.

Septem, sieben. *P.* siedm. *Septeni*, je sieben vnd sieben. *P.* po śiedmi. *Septenarius*, was sieben in sich hat. *P.* śiedm wsobie máiacy. *Septies*, siebenmal. *Pol.* siedm kroć. *Septimus*, der siebende. *P.* siodmy. *Septuplus*, siebenfaltig. *Pol.* siedmioráki / siedmkrotny. *Septendecim*, siebenzehen *P.* siedmnaśćie. *Septuaginta*, siebentzig. *P.* siedmdziesiat. *Septuagesimus*, der siebentzigste. *Pol.* siedmdziesiatny. *Septuagenarius*, was siebentzig in sich hat / oder einer von siebentzig Jahren. *P.* Co siedmdziesiat wsobie zámyka/ álbo ktory ma siedmdziesiat lat. *Septuagies*, siebentzig mal. *P.* siedmdziesiat kroć. *Septingenti*, siebenhundert. *P.* siedm set.

¶ *Comp: September*, der Herbstmonat. *P.* wrześien. *Septemuir*, ein Churfürst. *Pol.* Kurfirst. *Septemuiratus, us*, die Chur. *P.* dostoyeństwo álbo vrząd kurfirstowy. *Septennium*, ein zeit von sieben jahren. *Pol.* czás o siedmi lat. *Septennis, e*, siebenjährig. *P.* siedmletny. *Septētrio, onis*, Nort-

oder Mitternacht. *Pol.* kráyiná pulnocna. *Septentrionalis*, was gegen mitternacht lieget. *P.* pulnocny. *Septunx*, *vide As.*

Sequester, ein schidman / dem man ein zwistig ding zu trewen henden befihlet. *P.* Ten przy ktorym iest rzecz / o ktorą się toczy práwo / kwiernoręcznik. *Sequestro, as*, ich befehle oder lege etwas bey dem Schidesman. *P.* kwiernoręcznikowi co poruczā / kwierney ręce dawam.

Sequor, eris, ich folge nach. *P.* ydę zá kim / náśláduię. *Sector, aris*, ich hange an. *P.* Trzymam się / dźierżę ſkim. *Assector, Consector, Idem. Secta, æ*, ein rotte / seckte / anhang. *Pol.* rotá / sektá / kácerstwo. *Sectator*, ein nachfol- jünger. *Pol.* náśládowcá / zwolennik. *Sequax*, folgig / gehorsam. *P.* chętliwy / posłußny.

¶ *Comp: Assequor, Consequor*, ich erfolge / vbereile / erlange. *P.* pośćigam / doganiam / dostáwā / osięgam. *Assecla*, ein mitgesell. *P.* Towárzyß / náśládowcá. *Exequor*, ich richte aus / volbringe. *P.* spráwiam / wypełniam. *Exequiæ, arum*, ein begrebnüs / bestattung

stattung einer Leich. *P.* pogrzeb / obchod pogrzebny / spráwowánie pogrzebu. *Executio*, ein volziehung / volbringung. *Pol.* wypełnienie / wykonánie. *Insequor*, ich jage nach. *Pol.* śćigam / gonię. *Obsequor*, ich gehorche. *Pol.* słucham / powolny álbo posłußny iestem. *Obsequium*, gehorsam. *P.* posłußeństwo / posługá / powolność. *Prosequor*, ich fahre fort / folge weiter. *P.* postępuię / ydę dáley. *Persequor*, ich verfolge. *P.* prześláduię. *Persecutor*, ein verfolger. *P.* prześládowcá. *Persecutio*, verfolgung. *P.* prześládowánie. *Subsequor*, ich folge stracks. *P.* wnet zá kim ydę.

Sera, æ, ein Schloß. *P.* zamek / kłotká. *Sero, as, &*

¶ *Comp: Obsero*, ich schliesse zu. *P.* zámykam / zápteram. *Resero, as*, ich schliesse auff. *P.* otwarzam.

Serenus, schön / hell / klar. *Pol.* yásny / pogodny. *Serenitas*, schön wetter. *P.* yásna pogodá.

Sericum, Seiden. *P.* yedwab. *Sericus, a, um*, von Seiden gemacht. *P.* yedwabny.

¶ *Comp: Holosericum*, gantz seiden / ammet. *P.* ßczyry yedwab. Axámit. *Series*,

Series, ein ordnung/ reyt. *Pol.* Rząd.

Serius, a, um, ernstlich. *Pol.* prawdźiwy/ poważny. *Seria, orum*, ernstliche/ wichtige ding. *P.* poważne/ stateczne rzeczy. *Seriò*, ernstlich. *Pol.* poprawdźie/ bez żartu.

Sermo, onis, ein Rede. *P.* mowá/ rozmowá/ rzecz. *Sermocinor*, ich rede. *P.* mowie/ rozmawiam śię.

Sero, is, Seui, satum, ich see/ pflantze/ impffe. *P.* śieyę/ śádzę/ szczepię. *Satiuus*, was geseet oder gepflantzet ist. *P.* szczepny/ szczepiony/ śádzony.

¶ *Comp: Consero*, ich besee. *Pol.* pośiewam/ náśadzam. *Insero*, ich pfropffe. *Pol.* wszczepuię/ wśiewam/ wśádzam.

Sero, is, serui, sertum, ich füge zu/ thu hinzu. *P.* przyłączam/ przydawam/ przyśádzam. *Sertum, i*, ein krantz. *P.* winiec.

¶ *Comp: Assero*, ich beschirme/ vertheidige/ sage für gewiß. *Pol.* bronię/ szczycę/ twirdzę/ zá pewne powiedam. *Assertio*, eine bekrefftigung. *P.* Twirdzenie. *Assertor*, ein beschirmer/ erlöser. *P.* obrońcá.

obrońcá. *Consero*, ich thu zusamen/ streite. *Pol.* wespołek stáwiam/ spáyam/ walczę/ potykam śię. *Desero*, ich verlasse. *P.* opuszczam. *Desertor*, ein flüchtiger. *P.* zbieg. *Desertum, i*, ein wüsteney. *P.* puszczá/ pustyniá. *Dissero*, ich vnterrede mich. *Pol.* Rozmawiam śię/ rospráwiam/ wywodzę. *Disertus*, wol beredt. *P.* wymowny/ rospráwny. *Disertè*, deutlich/ klerlich. *Pol.* yáwnie/ yáśnie. *Exero*, ich strecke aus/ thu herfür. *P.* wyćiągam/ dobywam. *Insero*, ich thu hinein. *P.* wrázam/ wtykam.

Serò, aduerb: spaat. *P.* pozno/ nierychło/ niewczás. *Item*, zu Abend. *Pol.* wieczor/ wśmierk. *Serus, a, um, Serotinus*, spaat/ Abendzeitig. *P.* pozny/ wieczorny.

Serpo, is, ich krieche/ schleiche. *Pol.* Łażę/ ćiołgam śię. *Serpens*, ein schlange. *P.* wąż. *Serpillum*, Quendel. *P.* máćierzanká/ máćierza duszká.

¶ *Comp: Inserpo*, ich krieche hinein. *P.* włázam. *Proserpo*, ich krieche herfür/ oder weiter. *Pol.* wyłázam/ pomykam śię.

Serra, æ, ein Sage. *Pol.* piłá. *Serratus*, zancket wie ein Sage. *P.* zębiáſty/ konczáty. *Serro, as*, ich ſage. *P.* Trę/ piłuię. *Serrarius*, ein Holtzſeger/ Tilenſchneider/ Bretſchneider. *Pol.* Tracz/ piłarz/ piłnik.

Seruio, is, ich diene. *P.* ſłużę. *Seruus*, ein knecht/ diener. *Pol.* ſługá. *Serua*, ein dienſtmagd. *P.* Rzedná dźiewká. *Seruitus, utis*, ein leibeigenſchafft. *P.* Niewola. *Seruitium*, ein dienſt. *P.* ſłużbá. *Seruilis, e*, knechtiſch. *P.* ſłużebniczy/ niewolniczy.

¶ *Comp: Inſeruio, is*, ich diene/ warte auff. *P.* ſłużę/ nádſługuię. *Subſeruio*, ich diene/ bequeme mich. *P.* poſługuię/ przyſpoſabiam ſię.

Seruo, as, ich halte/ beſchirme/ erlöſe. *Pol.* Trzymam/ dźierżę/ chowam/ bronię/ wybáwiam. *Seruator*, ein Erlöſer/ Heiland. *P.* zbáwiciel/ obrońcá.

¶ *Comp: Aſſeruo*, ich behalte/ verwahre/ hebe auff. *Pol.* pochowywam. *Conſeruo*, ich erhalte. *P.* záchowawam. *Obſeruo*, ich mercke/ neme war. *P.* bacżę/ rozumiem/ doglądam. *Item*, ich ehre/ liebe. *P.* czćę/ ważę/ ſzánuię/ miłuię. *Obſeruantia*, Ehrerbietung. *P.* cżcenie/ ważenie. *Præſeruo*, ich verhüte. *Pol.* ſtrzegę/ przeſtrzegam. *Reſeruo*, ich halt hinder ſich. *P.* zoſtáwiam/ záchowam ná potym.

Serum, i, Molcken. *Pol.* Serwatká/ kápalká/ kápálicá.

Serus, vide Serò.

Seſqui, In compoſitione ſignificat, anderthalb. *P.* pułtory.

¶ *Comp: Seſquialterus*, drithalb. *P.* pułtrzeci. *Seſquitertius*, viedshalb. *P.* pułczwarty. *Seſquioctauus*, neundhalb. *P.* pułdziewiąty. *Seſquilibra*, anderthalb pfund. *P.* pułtorá funtá. *Seſquimenſis*, anderthalb Monat. *P.* pułtorá mieſiącá. *Seſquipedalis*, anderthalb ſchu lang. *Pol.* ná pułtory ſtopy. etc.

Seta, æ, ein bürſte. *P.* ſzczeciná/ *Setoſus*, bürſtig. *P.* ſzczeciniáſty. *Setaceum*, ein bürſte/ kratze/ oder kleiderbeſem. *P.* ſzczotká.

Seuerus, a, um, Ernſthafft/ dapffer/ grauſam/ wild. *P.* ſtátecżny/ poważny/ ſrogi/ okrutny. *Seueritas*, ernſthafftigkeit/ grauſamkeit. *Pol.* ſtátecżność/ ſrogość/ okrutność.

Seuero non dicitur, Sed

¶ Comp: Asseuero, ich bestetige/ sage für gewiß. P. Twirdze/ zá pewne powiedam. Perseuero, ich verharre / bin bestendig. Pol. Trwam/ yestem státeczny. Perseuerantia, bestendigkeit. Pol. Trwáłość / státeczność / wytrwánie.

Seuum, vide Sebum.

Sex, sechs. P. sześć. Sextus, der sechste. P. szosty. Sextò, zum sechsten. P. po szoste. Sexies, sechsmal. P. sześć kroć. Seni, æ, a, Je sechs vnd sechs. Pol. po sześći. Senarius, was sechs in sich hat. P. co sześć wsobie zámyka. Sedecim, sechzehen. Pol. szesnaście. Sexaginta, sechtzig. Pol. sześćdziesiąt. Sexagesimus, der sechtzigste. Pol. sześćdziesiąty. Sexagenarius, das sechtzig in sich helt/ oder sechtzig Jahr alt. Pol. Co sześćdziesiąt wsobie zámyka / álbo ktory ma sześćdziesiąt lat. Sexagies, sechtzig mal. Pol. sześćdziesiąt kroć. Sexcenti, æ, a, sechshundert. P. sześćset. Sextarius, ein Nössel / quart. P. kwartá. Sextans, vide As.

Sexus, us, ein geschlecht. Pol. płeć/ rodzay/ pogłowie.

S I.

Si, Coniunct: so/ wan. P. by/ gdyby/ jesli.

Sibilus, das pfeiffen oder zischē der schlangen. P. piszczenie/ kszykánie wężow. Sibilo, ich pfeiffe/ zische. P piszcze/ kszykam.

¶ Comp: Exibilo, ich pfeiffe aus / rausche aus. P. wykszykawam/ wyśmiewam.

Sic, aduerb: also / oder ja. P. ták. Siccine, oder also? P. Atáklí/ izali ták.

Sica, ein Degen. Pol. Dagá/ Deká. Sicarius, ein Todschleger/ mörder. P. Mężobońcá/ zboycá/ morderz.

Sicco, as, ich truckene. P. suszę. Siccus, Trucken/ dürr. P. suchy. Siccitas, eine dürre. P. suchość/ Siccesco, ich werde trucken/ oder dürr. P. schnę/ vsycham.

¶ Comp: Desicco, Exicco, ich mache trucken. P. wysuszam.

Sicera, ein jeglich getrenck/ das einen truncken macht. Pol. káżdy nápoy / ktory człowieká pijánym czyni.

Sicut, Sicuti, wie / gleich wie / P. Jáko / jákoby.

Sido, is, ich setze mich / laß mich nider. P. vsiadam / spußczam się. ¶ Composita idem ferè significant cum compositis verbi Sedeo, quæ vide suo loco.

Sidus, eris, ein gestirn. P. wielegwiazd. Sidereus, hell / glentzend. Pol. Gwiazdeczny / jásny / świecący się. Sideror, aris, ich werde vom wetter geschlagen. P. powietrzem / álbo burzą bywam záráżon. Sideratio, der schlag oder tropff. P. powietrzem záráżenie / zmilknienie. Sideratus, vom wetter getroffen. P. powietrzem trácony / zmilkniony.

Signum, ein zeichen. P. znák / známie / cechá. Item, ein fehnlein. P. proporzec / chorągiew. vnde Signifer, ein Fendrich. P. proporcznik / chorąży. Antesignanus, der vor dem Fendrich hergeht. P. ktory przed chorążym wßytku stoi / przedpoporcznik. Sigillum, ein pitschier. P. pieczęć. Sigillatim, besonders / in sonderheit. P. osobnie / zosobná. Significo, ich zeige an / bedeute. Pol. oznáymuię / znácżę / znáć dáię. Significatio, ein bedeutung. Pol. znaczenie / známionowánie. Signo, & Insignio idem quod Signo, as, ich zeichne. Pol. znácżę / cechuię. Signator, ein Versiegeler. P. pieczętnik / pieczętarz. ¶ Comp: Assigno, ich zeichne auff P. náznáczam. Item, ich gebe zu / eigne zu. Pol. przypisuię / przywłaßczam. Consigno, Obsigno, ich versiegele. P. zápieczętuię. Designo, ich bedeute / oder erkiese / bestimme. P. znácżę / albo wybieram / obieram / postánowiam. Resigno, as, ich breche das siegel auff. P. odpieczętuię. Item, ich gebe wieder / sage auff. P. oddawam / wzdawam / spußczam / wypowiedam. Subsigno, ich vnterschreibe. P. podpisuię.

Sileo, es, ich schweige still. Pol. milczę. Metaph. ich höre auff. P. przestáyę. Silentium, ein stillschweigen. P. milczenie.

Silex, icis, ein wackerstein / kieselstein / feurstein. P. krzemień. Siliceus, steinern. P. krzemienny. Silicernium, ein Todtenmalzeit / oder ein steinalter. P. stypá / álbo zgrzybiáły człowiek / stirych.

Siligo, inis, Rocken. P. Reß / żyto.

żyto. *Siligineus*, das von rocken ist. P. Rżány.

Siliqua, æ, ein hülse/ da die körner in sitzen. P. łuszczina. *Item, Siliquæ*, schoten. P. strączki. *Itẽ*, Trebern. P. słodziny.

Silurus, ein Stör. P. yesiotr.

Simia, ein Affe. P. Małpá.

Simila, Similago, schön Semelmehl. P. piękna pitłowána maká. *Similagineus*, & *Similaginaceus*, von schönem semelmehl gebacken. P. pszenny/ pszeniczny.

Similis, e, gleich. *Pol.* rowny/ podobny. *Similitudo*, ein gleichheit/ gleichnis. P. rowność/ podobność/ podobieństwo. *Similo, as*, &

¶ *Comp: Aßimulo*, ich vergleiche. P. przyrownawam/ przypodobawam. *Aßimilis, Consimilis*, fast gleich. *Pol.* barzo podobny. *Dißimilis*, vngleich. *Pol.* rożny/ nierowny/ niepodobny. *Verisimilis*, gleublich/ der warheit gemeß. P. wierze podobny.

Simplex, icis, einfach. P. yedinkowy/ yednostayny. *Metaph:* schlecht/ einfeltig/ from. P. prosty/ niechytry/ dobry. *Simplicitas*, einfeltigkeit/ einfalt/ frömmigkeit.

migkeit. P. yednostayność/ prostota/ dobroć. *Simplus*, ein mal so viel. P. Raz ták wiele.

Simul, aduerb: zugleich. P. wespołek/ zá raz/ zá rázem.

¶ *Comp: Simulac, Simulatq;*, so bald/ nach dem. P. skoro/ táko skoro.

Simulachrum, ein bildnis/ ein erdichte gestalt. *Pol.* Obraz/ Bałwan.

Simulo, as, ich stelle mich/ gebe für, P. zmyślam/ stáwię się/ czynię tákobych etc. *Simulatio*, ein einstellung/ falsch vorgeben. P. zmyślánie/ wydawánie się. *Simulator*, ein steller/ vorgeber. P. zmyślácz/ obłudnik. *Simultas*, ein groll/ feindschafft. *Pol.* nieznáiská/ nienáwiść/ nieprzyiaźń.

¶ *Comp: Dißimulo*, ich verhele/ laß mich nicht mercken/ eussere mich. P. kryię/ nie dáyę po sobie znáć/ bacżę niebacząc. *Dißimulatio*, ein verhelung. P. táyenie/ kricie. *Insimulo*, ich zeihe/ gebe schuld. P. powiedam ná kogo/ dáyę winę/ winuię. *Insimulatio*, zeihung/ beschüldigung P. winowánie.

Simus, & *Compo: Subsimus*,

Flachnesig / breitnesig. P. pláſkonoſy. *Resimus*, hochnesig / gebogennesig. P. gárbonoſy.

Sin, Coniunct: ſo aber / wenn aber. Pol. A teſli / á gdyby / jeſli wiec.

Sinapi, Senff. P. Gorczycá.

Sinciput, das vorder theil am heupt. P. Ciemie / przodek głowy / Lyſiná.

Sine, præp: ohne P. bez / przez / kiom / kromia / okrom.

Singultus, us, das ſchlucken. P. ßczkánie / ßczkawká / ßczkotá. *Singultio*, ich ſchlucke. P. ßczka mi ſie.

Singuli, orum, ein jeglicher beſonders. P. káżdy zoſobná. *Singularis*, ſonderlich / fürtrefflich. P. yediny / oſobliwy / wyborny. *Singulatim, vel Singillatim*, beſonders. Pol. oſobno / oſobliwie / zoſobná.

Siniſter, Linckiſch / vnglückſelig. P. Lewy / niefortunny / nieſcześliwy / przećiwny. *Siniſtra*, die lincke hand. Pol. Lewa reká / Lewicá. *Siniſtrorſum*, zur linckē hand. P. ná lewą rekę / po lewey rece / kſobie.

Sino, is, ich laſſe zu / geſtatte P. dopuſczam / niecham.

¶ *Comp: Deſino*, ich höre auff. P. zániechawam / przeſtáyę.

Sinus, us, der buſem. P. nádrá / zánádrá *Item*, ein ſchoß. P. Łono. *Item*, ein geren der kleider / Pol. Rebá álbo faldá v ßat. *Item*, ein krummer winckel. P. krzywy kąt. *Sinuoſus*, krum / winckelig. P. zákomiſty / kącziſty. *Sinuo, as*, ich krümme / büge. P. krzywię / nákrzywiam.

¶ *Comp: Inſinuo*, ich ſchleiche mich ein. P. włudzam ſię / przyłudzam ſię.

Sinus, & Sinum, ein Milchtopff / oder Reibtopff P. dzieżká / álbo dunicá.

Sipho, onis, ein brunnen röhr / ſprütze. P. rurká / ſikawká. *Siphunculus. dim:*

Sipo, as, verbum inuſitat: Sed

¶ *Comp: Diſsipo*, ich zerſtrewe. P. rozrzucam / roſpraßam / roziewam. *Item*, ich verſchwende. P. vtracam / vrzemárnuię.

Siquidem. Coniunct: denn / dieweil. P. owßeki / ábowiem / ponieważ / gdyż.

Siſer, Rote rüben. P. Ćwikłá.

Sisto, is, ich stelle. *P*. stáwiam/ záſtawiam. *Item*, ich erſcheine. *P*. stáwię się/ stánę.

¶ *Comp: Assisto*, ich stelle zu. *P*. przystępuię. *Consisto*, ich bestehe/ stehe fest. *P*. zostawam/ zostoię się. *Consistorium*, das geistlich gericht. *P*. vrząd Duchowny/ konsistorz. *Desisto*, ich höre auff/ lasse ab. *Pol*. przestawam/ odstawam/ zaniecham. *Existo*, ich bin/ entstehe. *P*. yestem/ pochodzę/ vrastam/ powstáyę. *Insisto*, ich bleibe/ beharre/ folge. *P*. stoyę/ zostawam/ náſláduię/ celuię. *Obsisto*, ich widerstehe/ verhindere. *Pol*. záſtáwiam się/ przeciwiam się/ przeszkadzam. *Persisto*, ich bestehe/ verharre. *P*. Trwam/ zostawam. *Resisto*, ich widerstehe. *Pol*. przeciwiam się. *Subsisto*, ich bestehe vor mich/ oder ich stehe still. *Pol*. zostoyę/ álbo postoyę.

Sitis, is, durst. *P*. prágnienie. *Metaph*. groß verlangen/ begierde. *P*. wielkie żądánie/ żądliwość. *Sitio, is*, mich dürst/ ich beger. *P*. chce mi się pić/ prágnę/ żądam. *Siticulosus*, dürstig. *Pol*. prágnący/ vprágniely.

Sitta,

Sitta, æ, ein Nußherr. *P*. soyá.

Situla, ein Eimer. *P*. weborek/ wiádro.

Situs, a, um, particip: sine verbo, gesetzt/ gestellet. *P*. położony/ postáwiony. *Situs, us*, ein gelegenheit eines orts. *P*. położenie ktorey kráiny. *Item*, schimmel. *P*. pleśń/ brud.

Siue, Coniunct: oder. *P*. álbo.

S M.

Smigma, vel Smegma, atis, Seiffen. *P*. Mydło.

S O.

Soboles, kinder/ oder geschlecht/ *P*. dżieći/ płod/ potomstwo.

Sobrini, & Consobrini, schwester kinder. *P*. Ciotczone dżieći/ ciotczeni bráćia.

Sobrius, Nüchter. *P*. Trzeźwy. *Sobrietas*, Nüchterkeit. *P*. trzeźwość.

Soccus, ein gewandschuch/ socke *P*. ponczochá/ kápćia.

Socer, ein Schweer. *P* Swiekier. *Socrus*, ein Schwiger. *Pol*. Częścia/ świekrá.

Socius, ein gesell/ mitgenoß. *P*. Towárzysz/ vczestnik. *Societas*,

gesellschafft. P. Towárzystwo. *Socialis, Sociabilis*, gesellig. *Pol.* Towárzyski. *Socio, as, &*

¶ *Comp: Associo, Consocio*, ich geselle/ füge zu. *P.* potowárzyszam/ złączam/ przyłączam. *Dissocio*, ich zertrenne die gesellschafft. *Pol.* rozeymuię towárzystwo/ rozłączam.

Socors, vide Cor.

Sodalis, ein mitgesell. *P.* Towárzysz. *Sodalitium*, ein gesellschafft. *P.* Bráctwo/ Towárzystwo.

Sodes, aduerb: Ey lieber. *Pol.* moy miły.

Sol, die Sonne. *P.* słońce. *Solaris, Solanus*, was zur sonnen gehöret. *P.* słoneczny. *Solarium*, ein Sonnen vhr/ oder Sommerhauß *Pol.* słoneczny zegár/ álbo Letne siedzenie/ salá.

¶ *Comp: Insolo, as*, ich truckene an der sonnen. *P.* suszę ná słońcu/ ná słońce wystáwiam. *Solstitium*, die Sonne wende/ wenn der tag am lengsten vnd am kürtzesten ist. *P.* obrocenie słońcá/ kiedy dźień nádłuższy álbo nákrotszy.

Solea, ein Sole. *P.* podeszwá. *Solea lignea*, ein leiste/ holtzschu. *P.* kopyto/ trepká. *Solea ferrea*, ein Hufeisen. *P.* podkowá.

Solennis, i, Järlich/ feyerlich. *P.* Roczny/ vroczysty. *Solennitas*, ein herrlicher/ feyerlicher tag *P.* vroczystość.

Soleo, es, ich pflege. *Pol.* zwykłem. *Solet*, es pfleget. *P.* Bywa/ tráfia się/ zwykło.

¶ *Comp: Assoleo*, ich pflege offt. *P.* náłożę się. *Assolet*, es pflegt offt. *P.* przygadza się/ przytráfia się. *Insoleo, Insolesco*, ich werde stoltz/ vbermütig. *Pol.* buyam/ butny/ pyszny iestem. *Insolitus, Insolens*, vngewohnlich/ vngebreuchlich/ stoltz/ vbermütig. *P.* niezwykły/ niezwyczayny/ pyszny/ nádęty. *Insolentia*, hoffart/ vbermut. *Pol.* pychá/ rospustá/ buyność.

Solers, vide Ars.

Solicito, as, ich bekümmere/ nötige. *Pol.* Trestam/ troszczę/ trapię/ tráfuię/ przymuszam/ przynukam. *Solicitatio*, ein nötigung. *P.* przymuszenie/ *Solicitudo*, angst/ kümmernüs. *Pol.* troská/ frásunek/ stáránie. *Soli-*

citus, bekümmert. *P.* trośkliwy/ frásowliwy/ pieczołowity.

Solidus, a, um, gantz/ volkommen. *P.* cáły/ zupełny/ doskonáły. *Soliditas*, gentze/ volkommenheit. *Pol.* cáłość/ cáłowitość/ doskonáłość. *Solido, as, & Consolido*, ich mache gantz/ ich stercke. *P.* cáłym álbo zupełnym czynię/ vmacniam/ potwirdzam. *Solidesco*, ich werde hart/ fest/ gantz. *P.* duzeię/ krzepczeię/ zupełnym się stawam.

¶ *Compo: Insolidum, aduerb:* gentzlich/ volkommenlich. *Pol.* cále/ zupełnie/ doskonále.

Solium, ein Königlicher stuel. *P.* krolewski stolec/ Máiestat.

Solor, aris, ich tröste. *P.* Cießę. *Solamen, Solatium*, ein trost. *P.* pocíechá/ pocießenie.

¶ *Comp: Consolor, idem quod simplex. Consolatio*, ein trost. *P.* pocíechá. *Consolator*, ein tröster. *P.* pocießyćiel. *Desolor*, ich verwüste. *P.* spustoßam. *Desolatio*, eine verwüstung. *P.* spustoßenie.

Solum, der Boden/ das Erdreich *P.* dno/grunt/ziemiá. *vnde*

¶ *Comp: Exul*, ein vertriebener. *Pol.* wyświecony/ wygnániec/ wywo-

wołániec. *Exiliū*, vertreibung aus dem Vaterland/ das elend. *P.* wyświecenie/ wygnánie/ wywołánie. *Exulo*, ich bin vertrieben/ bin im elend. *P.* yestem wygnan z oyczyzny/ yestem wywołan.

Soluo, is, ich löse auff/ bezale. *P.* rozwiezuię/ płácę. *Item*, ich fahre ab vom land/ ich gehe zu siegel. *P.* pußczam się ná morze. *Solutio*, eine aufflösung/ bezahlung. *P.* rozwiązánie/ zápłácenie. *Solutilis, Solubilis*, was man leicht aufflösen kan. *P.* co łatwie może być rozwiązano.

¶ *Comp: Absoluo*, ich mache ledig/ ich vollende/ volbringe. *P.* wyswobodzā/ rozgrzeßam/ konczę/ dokonam/ odpráwuię. *Absolutio*, eine loßlassung/ vollendung. *P.* rozgrzeßenie/ dokończenie/ dokonanie. *Absolutus*, volkommen/vollendet. *P.* zupełny/ doskonáły/dokonány. *Dissoluo*, ich löse auff. *P.* rozwiezuię. *Dissolutus*, vergeudig/ vnrathsam. *Pol.* vtrátny/ niegospodárny/ swowolny/ rospustny/ zbytny. *Exsoluo, Persoluo*, ich bezale. *P.* zápłácam/ popłácam.

Solus, a, um, allein/ verlassen. P. sam/ yediny/ opußczony. *Solitudo*, ein Einöde/ wüsteney. P. pustyniá/ pußczá. *Solitarius*, ein Einsiedel. P. pusteinik.

¶ *Comp: Desolo, as*, ich verlasse. P. opußczam. *Desolatio*, verlassung. P. opußczenie/ osieroczenie.

Somnus, der schlaff. P. Sen/ spik. *Somnium, Insomnium*, ein traum. P. sen / śnienie. *Somnolentus*, schleffer ig/ faul. P. ospáły/ leniwy.

¶ *Comp: Insomnis*, wachend/ ohne schlaff. P. czuyny/ niespiacy.

Sono, as, ich laute/ klinge/ schalle. P. brzmie/ brząkam/ dźwięcze. *Sonus, i, & Sonitus, us*, ein klang. P. dźwiek/ brzek/ brzmienie. *Sonorus*, hell/ klingend. P. głośny/ brzmiacy.

¶ *Comp: Absonus*, vbellautend/ vngemäß. P. źle brzmiacy/ niepodobny/ niesłußny. *Adsono*, ich stimme zu. P. przybrząkam. *Consono*, ich laute/ stimme mit/ komme vberein. P. wespołek brzmię/ zgadzam się. *Consonus*, einhellig. P. zgodny/ podobny/ yednostáyny. *Consonantia*, zusammenstimmung/ einhelligkeit. Pol. stroyność głosow / yednostáyność.

Dissono, ich laute vngleich. Pol. niezgodnie brzmię / niezgadzam się. *Dissonus*, vngleich lautend. P. roznie brzmiacy/ niestroyny. *Dissonantia*, vbellautend. P. niezgodność głosow/ niestroyność. *Insono*, ich erschalle. P. słyne/ zábrzmię. *Persono*, ich durchschalle P. rozsłyne. *Resono*, ich wiederschalle. P. rozlegam się.

Sons, schuldig. P. winny *Sonticus*, schedlich. P. szkodliwy.

¶ *Comp: Insons*, vnschüldig. P. niewinny.

Sophos, latinè *Sapiens*, *Sophisma*, ein listiger betrug. Pol. wykręt/ chytrość/ zdrádá/ fortel. *Sophista* ein spitzfündiger betrieger. Pol. wykretnik / oboyetny człowiek. *Sophistica* , Sophisterey. P. Chytra/ wykretna/ oboyetna nauká.

Sopor, der schlaff. P. Sen. *Soporo, as, & Sopio, &*

¶ *Comp: Consopio* , ich mache schlaffend / ich stille. Pol. vspię/ vśypiam/ vspokayam.

Sorbeo, ich suppe. P. sarbam/ sarkam. *Sorbillo*, ich suppe ein wenig.

wenig. *P.* posarkawam. *Sorbitio*, eine Suppe. *Pol.* polewká. *Sorbilis*, was man suppen kan. *P.* miękki.

¶ *Comp: Absorbeo*, ich verschlinge. *Pol.* połykam. *Exorbeo*, ich sauffe aus. *P.* wysarkam/ wyłykam/ wypiiam.

Sorbus, ein Ebischbaum. *Pol.* Járzebiná. *Acini sorbi*, Ebischbeeren. *P.* Járzebiny.

Sordeo, es, ich bin vnfletig/ich stincke. *P.* Jestem plugáwym/ smierdzę. *Sordes, ium*, vnflat/ stanck. *Pol.* plugástwo/ smrod. *Metaph:* karghei, *P.* skepstwo/ łákomstwo/ zmindá. *Sordidus*, vnfletig / stinckend/ karg. *Pol.* plugáwy / smierdzacy / skapy / zmindak. *Sordido, as*, ich besudele. *P.* plugáwię/ mázę.

Sorex, icis, ein Spitzmauß. *P.* Máłá myßká.

Soror, oris, ein Schwester. *P.* Siostrá.

Sors, das glück/ loß. *P.* ßczęście/ loß. *Item*, ein Heuptstul/ oder heuptsumme geldes. *Pol.* Głowna summá. *Sortes, plur:* weissagung. *P.* wießczbá. *Sortior*, ich löse/ ich vberkomme. *P.* Los pußczam/ losem dostáyę.

¶ *Comp: Consors*, Mitgenoß/ teilhafftig. *P.* vczestnik. *Consortium*, gesellschafft/gemeinschafft *P.* Towárzystwo/ vczestnictwo/ spolkowánie. *Exors*, nicht teilhafftig/ ohnig. *Pol.* niemáiący vczestnictwá. *Sortilegus*, ein warsager. *Pol.* wießczbiarz/ práktikárz. *Sortilegium*, warsagung. *P.* wießczbá/ wießczbiárstwo.

Sospes, itis, gesund/ vnuerletzt/ glückselig. *P.* zdrowy/ nienáruszony/ fortunny. *Sospito, as*, ich mache gesund/erhalte/gebe glück *P.* vzdrawiam/ przy zdrowiu záchowywam/ poßczęśćiam.

Soteria, der Kahrfreytag. *Pol.* wielki-piątek.

S P.

Spadix, ein abgebrochen Daltelzweig. *Pol.* rozgá dáktilowa odłamána. *Spadiceus*, braunrot/ kestenbraun. *P.* Brunatnoczerwony.

Spacium, eine weite oder lenge eines orts/ oder zeit. *P.* ßerokość álbo długość mieyscá/ álbo czásu. *Spaciosus*, weit/ breit. *P.* ßeroki/ przestworny.

Spado,

Spado, onis, ein verschnittener/ walach. *P*. Rzezániec/ Trzebieniec/ wáłách.

Spargo, is, ich strewe/ sprenge aus. *P*. Rospraszam/ rozsiewam. *Sparsim*, hin vnd wieder. *Pol*. y tu y owdzie.

¶ *Comp: Aspergo, Inspergo, Respergo*, ich besprenge. *P*. pokrapiam. *Aspersio*, ein besprengung. *P*. pokropienie. *Aspergillum*, ein sprengwedel. *P*. kropidlo. *Conspergo*, ich besprenge. *P*. pokrapiam/ polewam. *Conspersio*, ein teig. *Pol*. Rosczina/ ciasto / zágniecenie. *Dispergo*, ich zerstrewe. *P*. rospraszam/ rosplaszam. *Dispersio*, ein zerstrewung. *P*. Rosproszenie.

Sparus, & Sparum, ein stang/ bengel. *P*. zerdz/ drag/ kij.

Spasmus, i, der krampff. *Pol*. kurcz. *Spasticus*, krempffig. *Pol*. kurcz maiacy.

Spatior, aris, & Comp: Expatior, ich spaciere. *P*. przechodze sie.

Species, ein form/ gestalt / schönheit. *Pol*. postáwá/ osobá/ forma / ksztalt / pieknosć / brodá. *Speciosus*, schön/ hübsch. *P*. piekny/ piekny / brodziwy/ ksztaltowny.

Specialis, besonders/ eigen. *Pol*. osobny/ osobliwy. *Specimen*, ein anzeigung oder probe eines dinges. *Pol*. okazánie/ probá/ álbo przyklad niektorey rzeczy.

Specio, is, idem quod video, verbum Inusitat: Sed

¶ *Comp: Aspicio*, ich sehe an. *P*. pátrzam/ obaczam. *Aspectus, us*, ein anschawung/ anblick. *Pol*. weyzrzenie / ogladánie/ obliczność. *Conspectus, us, Idem*. *Conspicor, aris*, ich werde gewar. *P*. obaczam. *Conspicillum*, eine brille. *P*. okulári[illegible] *Conspicuus*, vornehm/ fürtrefflich. *Pol*. zacny/ známienity. *Despicio*, ich sehe herab/oder verachte. *P*. pátrzam ná dol/ álbo gárdze/ wzgardzá. *Despectus, us*, ein verachtung. *P*. wzgárdzenie. *Dispicio*, ich besehe/ betrachte. *P*. obaczam/ vwazam. *Circumspicio*, ich sehe mich vmb. *P*. w koło ogladam/ pogladam po sobie. *Circumspectus, a, um*, vorsichtig. *Pol*. opátrzny. *Inspicio*, ich sehe an/ sehe auff. *Pol*. wgladam/ dogladam. *Inspector*, ein auffseher. *Pol*. przygledacz. *Inspectio*, ein auffsehen. *Pol*. dogladánie.

glądánie. *Perspicio*, ich durchsehe/ erkenne. *Pol.* przeglądam/ doznawam. *Perspicuus*, klar/ durchsichtig/ deutlich. *P.* yásny/ przezroczysty/ szczyry/ rzetelny. *Perspicuitas*, deutligkeit. *P.* rzetelność/ wyrozumiáłość. *Perspicax*, scharffsinnig. *P.* ostrorozumny/ baczny/ dowcipny. *Perspectus*, bewehret. *P.* doznány/ doświadczony. *Prospicio*, ich sehe weit/ versorge. *P.* dáleko pátrzę/ opátruię. *Prospectus, us*, ein weit gesicht. *Pol.* dálekie poyźrzenie/ wyźrzenie. *Respicio*, ich sehe zurück *P.* oglądam się ná zad *Item*, ich habe acht/ nehme war. *Pol.* Mam wzgląd/ mam baczenie. *Respectus, us*, ein ansehung/ in acht nehmung. *P.* wzgląd/ baczność/ baczenie. *Suspicio*, ich sehe in die höhe. *P.* wzgorę pátrzam. *Item*, ich ehre. *Pol.* czczę/ ważę. *Hinc Suspicor, aris*, ich argwohne/ ich besorge. *Pol.* podeyzrzywam/ obawam się/ boyę się/ nádziewam się. *Suspicio, onis*, ein argwohn. *P.* podeyzrzenie. *Suspiciosus*, argwohnig *P.* podeyrzliwy/ niewierny. *Suspectus*, verdacht. *P.* podeyrzány.

Specto, as, frequent: ich sehe offt/ schawe/ besehe. *P.* pátrzę/ obaczywam/ oglądam. *Spectatus*, bewehret. *Pol.* doznány/ doświadczony. *Spectabilis*, ansehnlich/ ehrenwirdig. *P.* poważny/ známienity. *Spectator*, ein zuseher. *Pol.* przyględacz/ pátrzácz. *Spectaculum*, ein Schawspiel. Grá/ Igrzysko. *Spectrum*, ein gespenst. *P.* pokusá/ obłudá/ mátolká. *Specium*, ein Balbiermeissel. *P.* Łopistká bárwirska.

¶ *Comp: Expecto*, ich warte/ harre/ hoffe. *P.* czekam/ wyglądam/ spodziewam się. *Expectatio*, ein wartung/ hoffnung. *P.* oczekawánie/ wyglądánie/ spodziewánie. *Inexpectatus*, vnuerhoffet. *P.* niespodziewány.

Specula, ein warte. *P.* strażnicá. *Speculum, i*, ein Spiegel. *P.* zwierciádło. *Speculor, aris*, ich schawe/ verspähe. *P.* wyglądam/ wyszpieguię. *Metap:* ich betrachte. *Pol.* rozmyślam/ rozważam. *Speculator*, ein Schildtwechter/ Kundschaffer. *P.* stroż/ szpieg.

Specus, & Specu, eine höle. *P.* yáskinia. *Spelunca, Idem.*

Sperno, is, & Aspernor, aris,

ich verachte. *P.* gárdzę/ wzgárdzam. *Aspernabilis*, verechtlich. *P.* wzgárdzony/ nieczemny.

Spero, as, ich hoffe. *P.* nádźiewam się/ ufam.

¶ *Comp: Despero*, ich verzweiffele. *P.* Rospaczam/ zwątpię. *Desperatio*, verzweiffelung. *P.* Rospacz/ zwątpienie. *Insperatus*, vnuerhoffet. *P.* niespodźiewány.

Spes, ein hoffnung/ zuuersicht. *P.* nádźieiá/ otuchá.

¶ *Comp: Expes*, ohn hoffnung. *P.* bez nádźieie.

Sphæra, latinè globus; ein Kugel. *P.* kulá/ gałká. *Sphæristerium*, ein Spielplatz/ Ballenhauß. *Pol.* mieysce/ álbo dom/ gdźie piłkę grawáią.

Spondylus, ein knöchel/ knübel. *P.* klykiec. *Item*, ein spindelwirt. *P.* wártałká.

Spica, æ, ein Aehr. *Pol.* kłos. *Spiceus*, das von Aehren ist. *Pol.* kłosiány. *Spicatus*, voller Aehre. *Pol.* kłosisty. *Spicilegium*, das Aehrlesen. *P.* zbieránie/ vgrábiánie kłosow.

Spiculum, ein spießeisen/ pfeil. *P.* grot/ bełt/ strzałá. *Spiculator*, ein Drabant/ oder Nachrichter. *P.* Drab/ kát.

Spina,

Spina, æ, ein Dorn/ oder rückgrad. *P.* Cżyrnie (czernie/ ćiernie) álbo grzbiet/ páćierz. *Spineus*, von dornen. *P.* czerniowy. *Spinosus*, dornecht. *P.* czernisty. *Spinetum*, ein Dornbusch. *Pol.* czerniewisko.

Spinus, i, ein Schleendorn. *P.* Tárnkowy krzak. *Item*, ein Schleen. *P.* Tárnká.

Spira, æ, ein gewundener zirckel. *P.* záwychlány cirkiel. *Item*, ein prezel/ begel. *P.* praclá/ obárzánek. *Item*, ein Hutschnur. *Pol.* snur v czapki. *Item*, ein Weiberzopff/ Haarband. *Pol.* plotká/ cepik.

Spiro, as, ich wähe/ blase/ rieche. *P.* wieię/ tchnę/ dmę/ woniam. *Spiritus, us*, ein wind/ athem/ geist. *P.* wiatr/ dech/ oddech/ duch. *Spiritualis*, geistlich. *P.* duchowny. *Spirabilis*, lebendig/ blasend. *P.* żywiący/ oddycháiący/ wieiący. *Spiraculum*, *Spiramentum*, ein windloch. *P.* Dymnik.

¶ *Comp: Adspiro*, ich hauche/ blase an. *Pol.* nádycham/ nádymam. *Metaph:* ich bin günstig/ begierig/ ich strebe. *P.* życzę/ pomagam/ mam się/ kierzę się ku

czemu.

czemu. *Conspiro*, ich blase zusammen. *P.* wespolek dmę. *Metaph:* Ich verschwere/ verbinde mich *P. Pol.* przysiegam sie/ buntuię sie skim. *Conspiratio*, ein verbündnis. *P.* spiknienie/ sprzysiężenie/ zbuntowánie. *Expiro*, ich blase aus/ sterbe/ verscheide. *P.* wydy- mam/ umieram/ konam. *Inspiro*, ich blase ein/ gebe ein. *P.* nádymam/ nadycham. *Respiro*, ich hole Athem/ ich ruhe. *P.* odd- ycham/ odpoczywam. *Suspiro*, ich seufftze *P.* wzdycham. *Suspirium*, ein seufftzen. *Pol.* wzdychánie/ westchnienie.

Spissus, a, um, dick. *P.* gesty/ miąższy. *Spisso, as, & Conspisso*, ich mache dick. *P.* gęszczę/ zagęszczam/ zágęszczam. *Spissitudo*, die dicke. *P.* gęstość/ miąższość. *Spissesco*, ich werde dick *Pol* gęszczeie/ mięszcie.

Spithama, eine spann. *P.* piędź.

Splen, das miltz. *P.* słodzona.

Spleneticus, Miltzsüchtig. *Pol.* ktory náruszona słodzonę ma.

Splendeo, es, ich scheine/ glentze. *P.* świecę sie/ łszczę sie. *Splendor*, der schein/ glantz. *Pol* iásność/ blask/ łszczenie. *Metaph* herrligkeit/ wirdigkeit. *Pol.* dostoyność/ cześć/ powagá. *Splendidus*, scheinbar/ herrlich/ köstlich. *P.* iásny/ świetny/ páński/ dostoyny/ sławny.

¶ *Comp: Resplendeo*, ich gebe ein widerschein. *P.* odświecam.

Spolio, as, ich beraube. *P.* Łupię/ złupiam/ wyłupuię. *Spolium*, ein Raub *P.* Łup/ korzyść. *Spoliator*, ein Reuber. *Pol.* drapieżcá/ łupieżcá/ wydzierca.

Sponda, æ, ein spanbett. *P.* łoże.

Spondeo, es, ich gelobe/ verheisse/ sage gut / werde bürge. *Pol.* ślubuię/ obiecuię / przyrzekam/ ręczę. *Sponsor, oris*, ein bürge. *P.* rękoymia. *Sponsio*, ein gelübnis/ verheissung / bürgschafft. *Pol.* przyrzeczenie / obiecánie/ rękoyemstwo. *Sponsus*, ein breutigam *P.* oblubieniec/ młody pan. *Sponsa*, eine braut. *Pol.* oblubienicá. *Sponsalis*, was zur verlöbnis oder hochzeit gehört. *P.* śnádziebny/ weselny. *Sponsalia, orũ*, verlöbnis *P.* ślub/ poślubienie/ rękowiny.

¶ *Comp: Despondeo, Desponso*, ich verlobe/ vermehle. *P.* zmawiam/ poślubuię za mąż. *Item*, ich verzage/ verzweiffele. *P.* rozpaczam/

zwiątpię. *Respondeo*, ich antworte. *Pol.* odpowiedam. *Item*, ich vergleiche / bequeme mich. *Pol.* zgadzam się. *Responso, as*, ich widerbelle/ murre. *P.* odszczekam/ odwrikam/ odwárkam/ odmrukam/odmárkotam/ przećiwiam się. *Responsio, Responsum*, ein antwort. *Pol.* odpowiedz/ odpowiedzenie.

Spongia, ein schwam. *P.* gębká. *Spongiosus*, schwamechtig/weich/ löcherig. *P.* miekki/ dźiuráwy/ rzadki by gębká.

Sponte, *Ablat:* von mir selbs/ freywillig. *P.* sam z siebie/dobrowolnie. *Spontaneus*, freywillig/ gutwillig. *P.* dobrowolny.

Sporta, æ, ein geflochten korb. *P.* plećiony kosz/ leśicá. *Sportula*, ein körblein. *P.* koszyk/ koszyczek.

Spuma, æ, Gest/ schaum. *Pol.* piáná / szum. *Spumosus*, voller schaums. *P.* piánisty. *Spumo, as*, ich scheume. *P.* pienię.

¶ *Comp: Despumo*, ich scheume ab. *P.* szumuię.

Spuo, is, ich speye/ sputze. *Pol.* pluię. *Sputum*, speichel. *P.* śliná.

¶ *Comp: Conspuo*, ich besputze/ speye

speye an. *P.* popluwam. *Despuo*, ich verspeye. *Pol.* spluwam. *Expuo*, ich sputze aus. *Pol.* wypluwam. *Inspuo*, ich speye hinein. *P.* wpluwam/ nápluwam. *Respuo*, ich speye wider aus/ ich verwerffe/ verachte. *P.* odpluwam/ odrzucam/ gárdzę.

Spurcus, a, um, garstig/ unfletig. *Pol.* plugáwy / nieczysty / mierźiony/ *vel*, smrod/ plugáwiec. *subst: Spurcitia, Spurcities*, garstigkeit/ unfletigkeit. *P.* plugástwo/nieczystość. *Spurco, Conspurco*, ich besudele/ verunreinige. *P.* pomázuię/ poplugáwiam.

Spurius, ein Bastart/ Hurenkind. *P.* Bekárt/ bástert/ z kurwy syn.

S Q.

Squalor, oris, unflat/ schlam/ kot. *P.* smrod/ kal/ śniedź/ plugástwo. *Squalidus*, wüst/ heßlich/ unsauber. *P.* szpetny/ plugáwy/ záśniedźiony/ pośniedźiáły. *Squaleo*, ich bin wüst/ heßlich/ unsauber. *P.* Leżę pustym/ jestem szpetny/ nieczysty.

Squama, æ, ein fischschuppen. *P.* Łuská. *Squamosus*, schuppicht. *P.* Łuskáty. *Desqua-*

¶ *Desquamo*, ich schuppe/ entschuppe. *P.* Łuſki oczeſuie/ ſpráwuie ryby.

S T.

Stabilio, Constabilio, ich mache fest/ bestendig/ ich befestige. *P.* vtwirdzam/ vstáwiam/ vmacniam. *Stabilis*, fest/ bestendig. *P.* mocny/ ſtáły/ trwáły. *Stabilitas*, bestendigkeit. *Pol.* ſtáłość/ trwáłość. *Stabilimentum*, ein befestigung. *P.* vmocnienie/ vtwirdzenie.

Stabulum, ein herberg/ wirtshauß/ stall. *P.* Goſpodá/ gośćiniec/ kárczmá/ ſtáynia. *Stabularius*, ein wirt oder stallknecht. *P.* goſpodarz/ kárczmarz/ máſztálerz. *Stabulo, & Stabulor*, ich kere ein/ oder stelle. *P.* ſtoię goſpodą/ poſtáwiam konie.

¶ *Comp:* *Prostibulum*, ein Huren hauß/ oder Hure. *P.* kurewſki dom/ zántus/ álbo kurwá/ nierządnicá.

Stadium, ein Lauffplatz/ Renplatz. *P.* zawod/ plác do záwodu/ álbo do gonitwy. *Item*, eine weite von hundert vnd fünff vñ zwentzig schritten. *P.* dálekość o ſtu/ ſtu/ piąći y dwudzieſtu krokrow.

Stadiodromus, einer der in die wette laufft. *P.* záwodnik/ wyśćigácz.

Stagnum, ein See. *P.* ſtaw/ yeźioro. *Stagno, as*, ich werde zu einem see/ ich lauffe vber/ beschwemme. *P.* ſtawam ſię ieziorem/ wylewam/ przelewam.

Stamen, ein weberzettel. *P.* poſtaw płóćienná. *Item*, was man an den wocken legt. *P.* przędzá.

Stannum, i, Zinn. *Pol.* cená. *Stanneus*, zinnern. *Pol.* cenowy. *Stannarius*, ein Kannengiesser. *P.* konwiſarz.

Stapedes, Stegreiff. *P.* ſtrzemioná.

Statera, æ, ein wage. *P.* wagá.

Statim, flucks/ bald. *P.* wnet/ wſkok/ rychło/ prętko.

Statua, æ, ein geschnitzt bild. *P.* ćioſány obraz. *Statuarius*, ein Bildschnitzer. *P.* obrzáźnik/ ſnicarz.

Statuo, is, ich setze/ ordne/ verstelle. *P.* vſtáwiam/ porządzam/ vchwalam. *Statumen*, ein Räbstock/ pfal. *P.* Tycz/ podporá/ pal. *Statumino*, ich vnterstütze. *Pol.* Tyczy tykam/ podpieram.

Stator, ein diener. *Pol.* ſlugá.
Statutum, ein vrtheil/ dekret. *P.* vſtáwá/ ſtátut.

¶ *Comp: Conſtituo*, ich beſtimme/ verordne/ beſtelle. *P.* poſtánowiam/ náznáczam/ zákreſam. *Conſtitutio*, ein ſatzung/ ordnung. *P.* vſtáwa/ poſtánowienie/ rozrzadzenie. *Deſtituo*, ich verlaſſe. *P.* opuſzczam/ odbiegá. *Inſtituo*, ich verordne/ lehre/ vnterweiſe. *P.* vſtáwiam/ náuczam/ náprawuie. *Inſtitutio*, ein vnterweiſung. *P.* náuká/ náuczánie. *Inſtitutum*, ein fürhaben. *P.* przedſiewzięcie. *Præſtituo*, ich beſtimme zuuor. *P.* rozn..ázam. *Proſtituo*, ich treib vnzucht. *Pol.* nierząd plodze. *Proſtibulum* ein gemeine Hure. *Pol.* poſpolita málpá. *Reſtituo*, ich bringe/ gebe wieder/ verbeſſere/ ernewere *P.* wrácam/ oddawam/ poprawiam/ odnawiam. *Subſtituo*, ich erfülle/ erſetze ein ledige ſtelle. *P.* záſádzam prozne mieyſce.

Stella, æ, ein ſtern *P.* gwiazdá. *Stello*, *as*, ich ſcheine/ glentze. *P.* ſwiecę ſię/ lſzczę ſię. *Stellatus*, voll ſternen. *Pol.* gwiazdziſty.

Stellio, *onis*, Ein Molch/ oder

Erdſpinne. *P.* Zmiyá/ álbo ziemny pá..k. *Item*, ein Beenhaſe. *P.* pártecz. *Stellionatus*, *us*, ein verfelſchung d' kauffmanſchafft. *P.* falſz/ zdrádá w kupiectwie.

Stemma, *atis*, ein alt/ löblich geſchlecht. *P.* ſtárożytny/ ſláchecki dom/ rodzay/ pokolenie.

Stercus, *oris*, Miſt/ dreck. *Pol.* gnoy/ gowno. *Stercoreus*, miſten. *P.* gnoiowy. *Stercoroſus*, kotig/ miſtig. *P.* gnoyiſty. *Sterquilinium*, ein Miſtgrube. *Pol.* Gnoiowiſko. *Stercoro*, *as*, ich miſte/ dünge. *Pol.* nágnaiam. *Stercoratio*, die düngung *P.* nágnoienie.

Sterilis e, vnfruchtbar. *P.* niepłodny/ nieurodzáyny/ płonny. *Sterilitas*, vnfruchtbarkeit. *P.* niepłodnoſć/ nieurodzáynoſć. *Sterileſco*, ich werde vnfruchtbar *P.* płonieię/ niepłodnym ſię ſtawam.

Sterno, *is*, ich werffe/ ſchlahe nieder. *Pol.* porzucam/ o ziemię vderzam. *Item*, ich breite aus/ bedecke. *P.* ſcielę/ roſpoſcieram/ przykrywam. *Sternax*, abwürffig. *Pol.* zrzucáiący. *Stratum*, ein deck/ bett. *P.* náſtołká/ poſłánie.

Strages,

Strages, is, ein niderlag. *P.* porazka. *Stragula æ, & Stragulũ*, eine decke. *P.* deká/koc/ gunia.

¶ *Comp: Consterno is*, ich bedecke zu mal. *P.* poprzykrywam/ poscielam. *Consterno, as*, ich erschrecke/ mache bestürtzt. *P.* przestraszam/ zásmucam/ ofrásuię. *Consternatio*, ein erschreckniß/ verzagung. *P.* zlęknienie/ zátrwożenie. *Insterno, is*, ich bedecke/ breit vber. *P.* przykrywam/ náscielam. *Prosterno*, ich schlage zu boden. *Pol.* Porazam / obalam o ziemię. *Substerno*, ich breite vnter. *Pol.* podscielam. *Supersterno*, ich breite oben auff. *P.* náscielam.

Sternuo, is, & Sternuto, as. ich nisse/ pfnische/ bruste. *P.* kicham/ párskam. *Sternutatio*, das nissen/ brüsten. *Pol.* kichánie/ párskánie.

Sterto, is, ich schnarche/schlaffe hart. *P.* chrapię/ śpię twárdo.

Stigma, atis, ein brandzeichen/ malzeichen. *Pol.* piątno/ znák/ cechá. *Stigmaticus*, gezeichnet. *P.* piątnowány/ nácechowány.

Stigo, as, verbum Inusitat:

¶ *Comp: Instigo*, ich reitze an. *P.* pobudzam/ podużczą/ podszczuwam. *Stilla*,

Stilla, æ, ein tropffe. *P.* kropiá/ kropiá/ kápká. *Stillicidium*, ein Dachtrauff. *Pol.* vkápnienie: *Stillo, as*, ich trieffe. *P.* kápam/ kropię.

¶ *Comp: Destillo*, ich trieffe herab. *P.* skápam/ ściekam. *Distillo*, ich brenne kreuter wasser. *P.* wodki palę. *Distillatio*, gebrent wasser. *P.* wodká palona. *Instillo*, ich giesse ein/ ich trieffe ein. *P.* *P.* wlewam/ wkrapiam.

Stimulus, ein stachel. *P.* ościen/ bodziec/ żądło. *Metaph:* ein anreitzung/ vnruhe/ anliegen. *Pol.* pobudká/ niepokoy/ doległość. *Stimulo as, Extimulo*, ich reitze/ treibe. *Pol.* podużczam/ pobudzam/ nápominam.

Stinguo, is, ich lesche. *P.* gászę. verbum Inusitat: Sed

¶ *Comp: Distinguo*, ich zertelle/ vnterscheide. *P.* Rozdzielam/ rosprawiam. *Distinctio*, ein zerteilung/ vnterscheid. *Pol.* Rozdzielenie/ rożność. *Extinguo*, ich lesche aus/ vertilge. *Pol.* zágászam/ zágłádzam/ zátrácam. *Instinguo*, ich bewege innerlich. *Pol.* wnątrz poruszam. *Instinctus, us*, ein anreitzung. *P.* pobudzenie / nátchnienie.

nátchnienie. *Restinguo*, ich lesche wieder/ ich stille/ vertilge. *P.* zágáßam/ vsmierzam/ zágłádzam.

Stipes, is, ein pfal/ stock. *Pol.* kol/ pal/ pień/ pniak/ karcz.

Stipo, as, ich stopffe/ vermache/ vmbgebe. *Pol.* zátykam/ záprá-wuię/ obstępuię. *Stipator,* ein Drabant. *P.* Dráb.

Stips, vel Stipis, is, Müntz/ gelt. *Pol.* Monetá/ mynca/ pie-niądze. *Item,* Almosen *P.* Jał-mużna. *Stipendiū,* Sold/ kriegs besoldung. *Pol.* żołd/ myto żoł-nierskie. *Stipendiarius,* steurbar/ der steur vnd schatzung gibt. *P.* Czinßownik/ ktory dań/ pobor/ y inße podátki dawa. *Stipendia-tus,* ein Soldner. *Pol.* żołnierz/ hurgelnik.

Stipula, æ, stopffel. *P.* Rżysko/ słomá/ knowie.

Stipulor, aris, ich frage/ bege-re/ verheisse. *P.* pytam/ żądam/ obiecuię/ przyrzekam/ slubuię. *Stipulatio,* ein verheissung eines begerten dinges. *Pol.* przyrzecze-nie tego/ o co się prośilo/ zmo-wá społeczna/ obietnicá.

¶ *Comp: Astipulor,* ich falle bey/ stimme mit. *Pol.* zgadzam się/ przyzwalam. *Stiria,*

Stiria, ein Eißzapff. *P.* Lodo-wy sopel.

Stirps, ein stam/ geschlecht. *P.* Rodzay dom/ pokolenie. *Item,* ein stam eines bawms/ eine stau-de. *P.* pień/ ßczep. *Stirpitus, ad-verb:* von grundt auff. *P.* z grun-tu.

¶ *Comp: Extirpo,* ich reute aus/ vertilge. *P.* wypleniam/ wykorze-niam/ wygłádzam.

Stiua, æ, eine pflugstertze. *Pol.* kozicá.

Sto, ich stehe/ bleibe. *P.* stoię/ trwam. *Stabilis, Stabilio, vide supra. Status, us,* ein zustand/ maß/ weiß/ geberd/ *Pol.* stan/ kształt/ sposob/ obyczay. *Statio,* ein stell/ stett/ oder ein port. *P.* stan/ stánie/ mieysce/ álbo port/ przystep. *Item,* ein Schiltwach. *P.* straża żołnierska. *Stationari-us,* ein schiltwechter. *Pol.* stroż. *Statiua,* Kriegsleger. *P.* położe-nie woyská/ oboz. *Statura,* ein grösse/ höhe/ lenge/ einer person. *Pol.* wzrost. *Stator,* ein Stadt-knecht/ diener. *P.* mieyski páro-bek/ sługá.

¶ *Comp: Adsto,* ich stehe dabey/ tret hinzu. *Pol.* stoię przy czym/ przy-

przyſtepuie. *Conſto*, ich beſtehe/ beharre. *P.* zoſtawam/ trwam. *Conſtat*, *Imperſ:* es iſt gewiß. *P.* rzecz pewna/ wiádomo. *Item*, es ſtehet/ koſtet. *Pol.* ſtoi/ koßtuie. *Conſtans*, beſtendig. *P.* Trwáły/ ſtáteczny. *Conſtantia*, beſtendigkeit. *P.* Trwáłość/ ſtáteczność. *Circumſto*, ich ſtehe vmbher. *Pol.* około ſtoyę / wokoł ſtoyę. *Circumſtantia*, ein vmbſtand / gelegenheit. *P.* okoliczność/obyczay. *Diſto*, ich bin abgelegen/ habe ein vnterſcheid. *Pol.* yeſtem dáleko/ yeſtem rozny. *Diſtantia*, ein weit/ vnterſcheid. *Pol.* dálekość/ rozność. *Exto*, ich bin vorhanden. *P.* yeſtem. *Inſto*, ich treibe/ nötige/ halte an. *Pol.* przymußam/ przypądzam/ trwam. *Item*, ich nahe. *Pol.* przyblizam ſię/ nádchodzę. *Inſtantia*, ein anhaltung. *P.* nálegánie/ vſtáwiczność. *Interſto*, ich ſtehe darzwiſchen. *P.* miedzi czym ſtoyę. *Interſtitium*, ein raum zwiſchẽ etwas. *P.* plác/ álbo mieyſce miedzi czym. *Obſto*, ich verhindere. *P.* przeßkadzam/ záwadzam. *Perſto*, ich beharre. *P.* Trwam. *Præſto*, ich vbertreffe/ gebe/ leiſte. *P.* przewyßßam/ dáyę/ pełnię/ okázuię. *Præſtat*, *Imperſ:* es iſt beſſer. *Pol.* lepiey ieſt. *Præſtans*, herrlich/ köſtlich/ fürtrefflich. *P.* zacny/ koßtowny/niepoſpolity. *Præſtantia*, fürtreffligkeit. *P.* zacność/przewyßßánie. *Proſto*, ich bin feil. *P.* yeſtem przedáyny / wyſtáwiony. *Reſto*, ich bin vbrig. *P.* zoſtawam/ zbywam/yeſtem oſtátnym. *Subſto*, ich bleibe. *P.* Trwam/zoſtawam. *Subſtantia*, ein weſen. *P.* Iſtność / bytność. *Item*, Hab vnd Gut. *Pol.* Máiętność/ bogáctwo/ ymienie. *Superſto*, *Inuſitat:* *Superſtes*, *Superſtitio*, *vide ſuo loco.*

Stola, *æ*, ein jeglich lang weiber kleid/ ein ſchaube. *Pol.* wßeláka niewieśćia ßátá podługowáta/ ßubá.

Stolidus, *a*, *um*, doll/ töricht. *P.* ßalony/ głupi/ wilá. *Stoliditas*, Thorheit. *P.* ßaleńſtwo/ głupſtwo/ błazeńſtwo.

Stolo, *onis*, ein waſſerreis/ nebenzweig. *P.* wilk/ gáłąz niepożyteczna.

Stomachus, *i*, der ſchlund / die ſpeiſeröhr. *Pol.* gardziel. *Item*, zorn/ verdruß. *P.* gniew/ złąrzenie.

nie. *Stomachosus*, zornig. *Pol.* Gniewliwy. *Stomachor*, ich bin zornig/ vnwillig. *Pol.* Jestem gniewliwy/ niecierpliwy.

Storea, æ, eine Matte/ strodecke *P.* Mátá/ rogozá.

Strabo, onis, ein schiler/ schilbock. *P.* Rozoki/brlok/ ktory zezem pátrzi.

Strages, Stragulũ, vide Sterno.

Stramen, stroh. *P.* slomá. *Stramentum*, strew. *P.* Barlok. *Stramineus*, ströern. *P.* slomiány.

Strangulo, as, ich gurgele/ würge. *P.* dawie/ duszę/ zádusząm.

Stranguria, die Harnwinde/ die kalte pisse. *P.* Rzezánie wlonie/ ćiężkość pusczánia wody.

Stratagema, atis, ein Ritterstück/ Kriegsgeschwindigkeit. *P.* Stuká rycerska/ fortel/ chytrość wojenna álbo zolnierská.

Strena, ein verehrung auffs Newe jahr. *P.* Dar/ vpominek nowego látá/ koledá.

Strenuus, Manlich/ dapffer/ ritterlich. *P.* Mężny/ czerstwy/ dźielny/ rycerski. *Strenuitas*, Manheit. kühnheit. *P.* Męstwo/ smiáłość/ dźielność.

Strepo, is, ich rausche/ knarre. *P.* szumie/ szmierze/ chroboce/ sk zipie. *Strepitus, us*, ein gereusch. szmer/ szum/ trzask/ chrobot/ lomot.

¶ *Comp: Circumstrepo*, ich rausch allenthalben. *Pol.* wszedy lomot czynie. *Obstrepo*, ich wiederbelle/ wiedersetze mich. *P.* odwrykam/ odmrukam/ przećiwiam się.

Stria, æ, ein außgeholet strimen an einer seul/ etc. *P.* strefá wyćiosána/ wyhebłowána ná slupie/ laskowánie. *Strio, as*, ich mache streiffechtig. *P.* laskuje/ strefuie.

Strideo, es, & Strido, is, ich knirre/ pfeiffe. *P.* skrzypie/ kwicze/ piszcze/ chrzeszcze. *Stridor*, das knirren/ rauschen. *P.* skrzypánie/ skrzypienie/ krzyk.

Strigil, is, ein Striegel/ Roßkamp. *P.* grzeblo/ szropá/ cudziɫo. *Strigilo, as*, ich striegele/ butze. *P.* cudze/ czeszę. *Strigosus*, mager/ dünn. *Pol.* chudy/ wyćieczály/ opádly. *Strigmentum*, striegelstaub. *Pol.* proch/ ostrobiny.

Stringo, is, ich streiffe ab/ ich

drücke zusamen. P. oczosam/ obrywam/ dobywam/ ściskam/ stulam. *Strictus, a, um*, eng. P. ścisły *Strictim*, kürtzlich P. krotko/ náprętce. *Strictura*, Eisenfetel. P. skry z żelázá.

¶ *Comp: Adstringo*, ich binde zu/ knüpffe zu. *Pol.* záwiezuie/ zápinam. *Adstrigmentum*, ein Nestel/ senckel. P. wśiegá/ rzemień. *Constringo*, ich binde/ knüpffe zusammen. P. zwiezuie/ spinam. *Distringo*, ich binde hin vnd wieder *Pol.* ściągam/ obowiezuie. *Districtus, us*, ein gegent/ landschafft. P. powiát *Obstringo*, ich verbinde/ verknüpffe. P. obowiezuie/ powinnym czynie. *Obstrictus*, verbunden/ verpflichtet. *Pol.* obowiązány/ powinny. *Perstringo*, ich streiffe fast/ rüre an/ taste an/ verblende. *Pol.* ściągam/ dotykam/ dáie komu znáć/ dáie komu wsádno/ rusze kogo słowy. *Restringo*, ich binde zurücke/ich ziehe zusammen/ mache eng. P. ná zádku záwiezuie/ściskam. *Restrictus*, eng/ zusammengezogen P. ściśły/ wąski.

Strix, ein Nachtvogel. P. Lelek.

Stroma, atis, ein decke. P. pierznat/ materac.

Strophium, ein Brustlatz. *Pol.* záloga. *Item*, ein Schnuptuch/ Nasetuch. P. Chustká.

Strues, is, ein holtzhauffen. P. stos drew/ gromádá/ kupá.

Struma, æ. ein kropff. P. wol/ albo wole. *Strumosus*, kropffigt. P. woláty/ wołowáty.

Struo, is, ich setze zusammen/ ordne/ bawe. P. przyprawiam/ nárządzam/ buduie. *Structura, æ*, ein Gebew. *Pol.* Budowánie. *Structor*, ein vorschneider. *Pol.* kráyczy/ podstoli.

¶ *Comp: Adstruo*, ich bawe herzu. P. przybuduie. *Construo*, ich setze/ füge zusamen. P. stawiam/ osádzam iedno s drugim. *Destruo*, ich reisse ein/ breche ab. P. Rozwálam/ káże/ łamię. *Extruo*, ich bawe auff. *Pol.* wystáwiam/ zbuduie. *Instruo*, ich bereite/ vnterweise. P. gotuie/ náuczam. *Instructio*, ein bereitung/ vnterweisung. P. nágotowánie/ náuczánie. *Instrumentum*, ein werckzeug. *Pol* náczynie/ sprzęt. *Obstruo*, ich verstopffe/ vermache. P záṕyłam/ záprawiam.

Stroma, Struthio,

Struthio, *Struthius*, *Struthiocamelus*, ein Strauß. *P*. Strus.

Studeo, *es*, ich befleisse mich / liege ob / studiere. *P*. pilnuie / leże nád czym / vczę się. *Studium*, fleiß / gunst. *P*. pilność / náuká / ćwiczenie / chuć / życzliwość. *Studiosus*, fleissig / günstig. *P*. pilny / życzliwy.

Stultus, *a*, *um*, Nerrisch. *Pol*. ßalony / głupi / niemądry. *Stultus*, *subst*: ein Narr. *P*. Błazen. *Stultitia*, Thorheit. *Pol*. ßaleństwo / głupstwo / błazeństwo.

Stupa, *æ*, werck / heiden / grobflachs. *P*. zgrzebi / páklepi. *Stupeus*, wercken. *P*. zgrzebny / páklepny. *Stuparius malleus*, ein Flachsbreche. *P*. Tárlicá / Cierlicá.

Stupeo, *es*, *Stupesco*, *Obstupeo*, ich entsetze mich / verwundere mich. *P*. zdumiam się / zdziwuię się / zdrętwieię / zmilkam. *Stupor*, *Stupiditas*, entsetzung. *Pol*. zdumienie / zdrętwiáłość. *Stupidus*, vnbesunnen / toll. *P*. zdumiáły / zmilkły.

Stuprum, *i*, schand / hurerey. *P*. wßeláki nierząd / gwalt / zgwałcenie białych głow / kurestwo / nierząd / nieczystość. *Stupro*, *as*, ich schweche / schende. *P*. nierząd płodzę. *Stuprator*, ein Hurer / Frawenschender. *P*. kurewnik / sromotnik białych głow.

Sturnus, *i*, ein Staar. *P*. ßpak. *Sturnatim*, hauffenweis. *P*. gromádą / hurmem.

Stylus, *i*, ein griffel. *P*. gráfká / pratek. *Item*, ein weise zu reden vnd zu schreiben. *P*. obyczay / sposob mowienia y pisánia.

S V.

Suadeo, ich rathe / vermahne. *P*. Rádzę / nápominam. *Suasio*, ein rathung / vermahnung. *Pol*. Rádá / rádzenie / nápominánie.

¶ *Comp*: *Dissuadeo*, ich widerrathe / ich mane ab. *P*. Rozrádzam / odrádzam / odwodzę. *Persuadeo*, ich vberrede. *Pol*. námawiam. *Persuasio*, ein vberredung *P*. námowá.

Suauis, *i*, süß / lieblich. *P*. słodki / łágodny / miły / wdźięczny / przyiemny. *Suauitas*, süssigkeit. *P*. słodkość / łágodność / wdźięczność. *Suauium*, ein kuß. *P*. pocałowánie. *Suauior*, *aris*, ich küsse. *P*. cáłuię.

Sub, præp: vnter. *P.* pod. *Item,* nach oder vor. *P.* po/albo przed. *Composita cum nominibus adiectiuis minuit eorum significationem, vt Subagrestis,* einwenig Bäwrisch / etwas vnhöflich. *Pol.* przyśprośnieyßim. *Subamarus,* etwas bitter. *Pol.* nieco gorski.

Suber, eris, Gorckenholtz/pantoffelholtz. *Pol.* korek/ korkowe drzewo.

Subitò, schnell/ plötzlich. *Pol.* prętko/ nagle. *Subitus, Subitaneus,* schnell/ gähling. *P.* prętki/ nágły.

Sublica, æ, ein langer brücken pfahl. *Pol.* Pal długi mostowy/ sochá. *Sublicius pons,* ein hültzern bruck. *P.* drzewiány most.

Sublimis, e, hoch. *Pol.* wysoki. *Sublimitas,* hoheit. *P.* wysokość.

Subo as, are, porcorum est, weñ die schwein einander reiten. *Pol.* ślinić się/ krzekáć/ kiernożić/ kiernozowáć.

Subscus, udis, höltzerne leisten. *P.* Listwá.

Subsolanus, der wind von morgen. *P.* wiátr od wschodu słońcá.

Subtegmen, inis, Eintrag/ wefel. *P.* wątek. *Subter,*

Subter, præp: vnter. *P.* pod.

Subtilis, e. dünn/ fein. *Pol.* cienki/ subtelny/ foremny.

Subucula ein Hembd/ Futterhembd. *P.* koßulá/ wełniániká.

Subula, æ, ein Schusternadel. *P.* ßydło.

Subulcus, ein Sawhirt. *Pol.* Swinski pástirz/ Swiniarz.

Succendo, vide Cando.

Succida, æ, new geschoren wolle. *P.* wełná dopiero strzizona.

Succidia, ein seiten speck. *Pol.* połeć mięsá.

Succinum, Athenstein/ Bornstein. *P.* Bursztin.

Succisiuus, a, um, von dem notwendigen abgezogen. *Pol.* z potrzebnego odięte. *Succisiuum tempus,* Neben zeit. *Pol.* wolny czás.

Succus, i, safft. *P.* Sok/ miazgá. *Succosus,* safftig. *P.* sokásty/ soczisty.

Succula, æ, ein ferckel. *P.* prosię/ prosiątko. *Item,* ein zugwale. *P.* kołowrot/ winądło.

Sudes, is, ein pfal/ stock. *Pol.* pal/ kol.

Sudo, as, ich schwitze. *P.* pocę się. *Sudor, oris,* Schweis. *Pol.*

 pot.

pot. *Sudarium*, ein schweißtüchlein. P. chustká.
¶ *Comp: Desudo*, ich bemühe mich fast. P. prácuię/ zapocam się.
Sudum, i, schön wetter. P. piękna pogodá.
Suesco, ich gewohne. P. nákłádam się. *verbum Inusitat.*
¶ *Comp: Assuesco, Assuesio*, ich gewohne. P. przykłożę się/ nawykam. *Assuefacio*, ich gewehne. P. nákładam/ przyuczam. *Consuesco, Idem. Consuetudo*, ein gewohnheit. *Pol* zwyczay/ náłog. *Item*, gemeinschafft/ kundschafft P. Towárzystwo/ znáiomość/ záchowánie. *Consuetus*, gewohnlich. P. zwykły. *Desuesco*, ich entwehne. P. odkłádam się/ odwykam. *Desuefacio*, ich entwehne. P. odkłádam/ oduczam.
Suffarcinatus, beschweret/ beladen. P. obćiężáły/ podkasány.
Suffio is, ich reuchere. P. kádzę/ kurzę. *Suffitus, us*, *Suffimentum*, ein reucherung. *Pol.* kádzenie/ kurzenie.
Sufflamen, inis, ein radsperre/ hemkette/ klepperstil. P. hámowánie kołá/ hámowniczá.
Suffoco, as, ich ersticke. P. zádawiam/ záduszam/ vmarzam.
Suffocatio, ein erstickung. P. záduszenie/ vmorzenie.
Suffragor, Suffragium, Suffrago, vide Fragor.
Suggestus, vide Gero.
Suggrundiæ, arum, vel Suggrundia, orum, das forderdach. *Pol.* przeddaszek.
Suggillo, as, ich schlahe blutriessig P. śiność wyćinam. *Metaph:* ich schelte/ lestere. P. Lżę/ sromocę/ czći vwłaczam/ drągá.
Sugeo, es, & Sugo, is, ich sauge. P. ssę.
¶ *Comp: Exugo*, ich sauge aus. P. wysysam.
Sui, recip: sein. P. iego. *Suus, possess:* sein. P. swoy/ własny.
Sulcus i, ein furch. P. Brozdá.
Sulco, as, ich mache ein furch. P. porzę/ wzorywam/ brozduię.
¶ *Comp: Bisulcus*, zweyfurchig/ zweyspitzig. P. o dwu zágoniech/ o dwu lechách/ o dwu końcách. *Sic Trisulcus &c.*
Sulphur, uris, schwefel. P. śiárká. *Sulphureus*, schwefelicht. P. śiárczány. *Sulphuraria*, ein schwefelhütte. *Pol.* śiárkownia. *Sulphuratus*, geschwefelt. P. śiárkowy/ vśiárczony.

Sum, ich bin. P. Jestem. *Est*, *Impers*: es gehöret zu. P. náleży/ przynáleży/ przystoi.

¶ *Comp*: *Absum*, ich bin abwesend. P. nie iestem przytomny. *Absens*, abwesend. P. nieobecny/ nieobliczny/ nieprzytomny. *Absentia*, abwesung. *Pol*. nieprzytomność. *Adsum*, ich bin da. P. Jestem obecny/obliczny. *Desum*, ich mangele. P. niedostáye. *Insum*, ich bin in etwas. P. yestem wczym. *Intersum*, ich bin dabey. P. Jestem przy czym. *Interest*, *Impers*: es ist dran gelegen. *Pol*. náleży. *Obsum*, ich schade. *Pol*. szkodzę/ záwadzam. *Possum*, ich kan/ mag. *Pol*. mogę. *Potens*, mechtig. *Pol*. możny. *Potentia*, Macht/ gewalt. *Pol*. możność/ zwierzchność. *Impotēs*, schwach/ nicht mechtig. *Pol*. mdły/ słáby. *Præsum*, ich stehe für. P. yestem przełożonym/ pánuię/ rządzę. *Præses idis*, ein vorsteher/ verwalter. P. przełożony. *Præsens*, gegenwertig. P. obecny/obliczny/ przytomny. *Præsentia*, gegenwart. P. obecność/przytomność *Præsento*, *as*, & *Repræsento*, ich stelle gegenwertig/erzeige/beweise. *Pol*. stáwiam/ wystáwiam/ okázuię. *Repræsentatio*, ein augenscheinliche darstellung/ beweisung. P. oczywiste okazánie. *Prosum*, ich bin nütz/ helffe. *Pol*. yestem pożyteczny/ pomagam. *Subsum*, ich bin vnter. P. yestem pod czym. *Supersum*, ich bin vbrig *Pol*. zostawam/ yestem ostátny álbo zbytny.

Summa, die sum/ ein gantzer begriff. P. summá/ ostegnienie niektorey rzeczy. *Summatim*, kürtzlich. P. krotko. *Summus*, der höchste. P. náywyższy. *Summitas*, die höhe/ der giebel/ wipffel. *Pol*. wysokość/ wirzech/ wierschołek.

¶ *Comp*: *Consummo*, ich vollende/ volbringe. P. dokonam/ wypełniam. *Consummatio*, vollendung. P. dokonánie/wypełnienie.

Sumo, *is*, ich nehme. P. bierzę. *Sumptus*, *us*, vnkost. P. nákład/ koszt/ kosztunek. *Sumptuosus*, köstlich/ kostbar. P. kosztowny/ hoyny/ vtrátny.

¶ *Comp*: *Absumo*, *Consumo*, ich verzehre. P. Trawię/ vtrácam. *Assumo*, ich neme herzu. P. przymuię. *Insumo*, ich kere/ wende an/ setze dran. *Pol*. nákłádam.

Præsumo,

Præsumo, ich setze mir vor/ vnterstehe mich/ halte viel von mir. *P.* przedsię bierzę/ vsiłuię/ wiele o sobie dźierżę. *Præsumptio*, freuel/ vermessenheit. *P.* śmiáłość/ beśpieczność.

Suo, is, ich nähe/ flicke. *P.* szyię/ łátam. *Sutor*, ein schuster. *P.* szwiec. *Sutorius*, schusterisch. *P.* szwiecki/ szewcowy. *Sutura, æ*, eine Nadt. *Pol.* szew. *Sutrina*, ein schuster werckstadt. *Pol.* szwiecki wárstat. *Sutilis, e*, genähet/ geflicket. *P.* szywány/ łatány.

¶ *Comp: Assuo, Consuo, Insuo*, ich flicke an/ nähe an. *P.* przyszywam/ sszywam/ zászywam. *Consutilis, e*, zusamengeflicket. *P.* sszity/ złatány. *Exuo*, ich ziehe aus/ beraube/benehme. *P.* zwłocze/ zzuwam/ wyzuwam. *Exuuium, & Exuuiæ, arum*, ein abgelegt kleid/ oder abgestreiffet schlangen haut. *P.* szátá zwleczona/ álbo skorá wężowa odárta.

Supellex, Haußrad. *P.* sprzęt/ grat domowy/ szczebrzuch.

Super, præp: vber/ drauff. *Pol.* nád/ ná.

Superbus, stoltz/ hoffertig. *Pol.* pyszny/ butny. *Superbia*, hoffart *P.* pychá/ *P.* Pychá/ butá/ wysoka myśl.

Superbio, is, ich stoltziere. *Pol.* pysznię się.

Supercilium, *vide Cilium*.

Superior, *&c.* *vide Supra*.

Superus, *Supernus*, was oben ist. *P.* nágorny. *Superi*, die heiligen/ götter. *P.* święći/ bogowie.

Supero, as, & Comp: Exupero, ich vberwinde/ vbertreffe. *Pol.* przewyćiężam/ przechodzę/ przewyższam. *Superabilis, e*, vberwindlich. *P.* zwyćiężony/ przebyty.

Superstes itis, vberig/ lebendig. *P.* pozostáły/ żywy/ zdrowy.

Superstitio, ein falscher glaub/ Aberglaub. *P.* zábobonny.

Superuacuus, *Superuacaneus*, vberflüssig/ nicht nothwendig. *P.* zbytny/ niepothrzebny.

Supinus, *Resupinus*, Rückling/ hindersich liegend. *P.* wznak leżacy. *Metaph:* faul/ nachlessig. *P.* Leniwy/ niedbáły.

Supparus, *& Supparum*, ein schurtz/ oder weiberhembd. *Pol.* szorc/ fártuch/ ćiásnochá/ odziemna koszulá.

Suppedito, as, ich reiche dar/ gebe dar. *P.* nádawam/ dodawā/ nádążam. *Suppe-*

Suppetiæ, vide Peto.

Supplex, *Suppliciū*, vide Plico.

Supra, droben / vber. P. nád / ná. *Compar: Superior*, höher. P. wyższy. *Item*, vergangen. Pol. przeszły. *Supremus*, der Oberst / höhest. P. náwyższy.

Sura, *æ*, ein wade. P. Łyst.

Surculus, *i*, ein zweig / pfropffreiß. P. látorost / szczep / zrząz.

Surdus, *a*, *um*, Taub. P. Głuchy. *Surdaster*, der nicht wol höret. P. głuszek / ktory nie dobrze dosłyszy. *Surditas*, taubheit. Pol. Głuchotá. *Surdeo*, ich bin taub. P. Jestem głuchy. *Surdesco*, ich werde taub. P. głuszeię.

Surgo, *is*, ich stehe auff / ich wachse. P. wstáyę / wzrastam.

¶ *Comp: Assurgo*, ich stehe für einem ehrenhalben auff. P. powstawam przećiw komu dla poćiwośći. *Consurgo*, *Exurgo*, *Idē. cum simplici*, *Insurgo*, ich lehne mich auff / erhebe mich / empöre mich. Pol. powstawam przećiw komu. *Resurgo*, ich stehe wieder auff. P. znowu wstáię. *Resurrectio*, ein aufferstehung. Pol. powstánie.

Sursum, *aduerb:* Empor / vber sich. P. wzgorę.

Sus, *suis*, ein Saw / schwein. P. Swiniá / máćiorká. *Suillus*, schweinen. Pol. świni / świński.

Subulcus, ein Sewhirt. P. Swiniopás / Swiniarz.

Susq; deq; fero, *vel habeo*, ich achte nicht / frage nicht darnach / es gelt mir gleich. P. nie dbam / wszytko mi zá iedno.

Suspicio, *Suspicor*, vide Specio.

Susurrus, *i*, ein gebrüm / gemurmel. P. szum / szmer / szemránie. *Susurro*, *as*, ich brümme / murmele. Pol. szumię / szemrzę / szepcę. *Susurro*, *onis*, ein Verleumbder / Affterreder. P. omowcá / szczekarz.

¶ *Comp: Insusurro*, ich blase ein. P. poszeptam.

S Y.

Sycophanta, *æ*, ein betrieger / lesterer. P. oszust / łgarz / potwarcá.

Sylua, *æ*, ein wald. Las / Bor. *Syluestris*, *e*, wild / weldisch. P. dźiki / leśny / borowy.

Symbolum, *i*, ein Warzeichen / Losung. P. znák / cechá / hásło. *Item*, vrten / oder zechpfenning. P. skład / złożenie ná biesiádę.

¶ Comp: *Asymbolus*, der nichts zur zech gibt. P. ktory ná biesiádę nic nie dáie.

Symposium, eine Zech. P. Collacyá/ Biesiáda. *Sympotes*, ein Zechbruder. P. Towárzysz ná biesiedźie.

Synagoga, ein versamlung. Pol. zbor/ boźnicá.

Synanche, halßwehe / oder die breune. P. ślinogorz.

Syncerus, a, um, rein/ lauter. P. szczyry/ czysty. *Synceritas*, lauterkeit/ reinigkeit. P. szczyrość/ czystość.

Synciput, ein Schweinßkopff. P. świnia głowizná. *Item*, das vorder theil am heupt. Pol. Ciemie/ przednia część głowy.

Syndicus, ein beschirmer / oder fürsprach vor gericht. P. obroncá/ rzecznik/ prokurator.

Syngrapha, & Syngraphum, ein Handschrifft. P. Spisek/ Zapis/ Cirograff.

Synodus, ein Zusamenkunfft. P. zgromádzenie/ ziazd.

Syrma, atis, der schwantz an eines weibes kleid. P. Rucho/ o szat białych głow.

INCI-

INCIPIENTIA à T.

T A.

Tabanus, i, ein Brem/ bremse. P. Bąk.

Taberna, æ, ein Krambuden. P. kramnicá. *Item*, ein kretschme P. kárczmá. *Tabernaculum*, ein Hütte. P. Namiot/ przybytek.

Tabes, is, die Schwindsucht. P. suchotá. *Tabidus, a, um*, verdorret. P. suchotę máiacy. *Tabesco, & Comp: Contabesco, Extabesco*, ich verdorre/ verwelcke. P. schnę.

Tabula, æ, ein tafel. P. Tablicá. *Item*, ein brett. P. deská. *Tabella, æ*, ein teffelein. P. Tabliczká. *Tabellio, & Tabellarius*, ein Briefftreger. P. poseł. *Tabellarium, & Tablinum*, ein schreibstub/ da man allerley brieffe verwahret. Pol. yzdebká/ álbo sklep do chowánia wszelákich listow. *Tabulo, as, & Contabulo*, ich belege/ beschlahe mit bretern. Pol. Deszkámi/ Tárcicámi pokládam/ obijam. *Tabulatum*, ein Bune/ Astrich. Pol. Strop / przetr / astrych z tárcic uczyniony.

Taceo,

Taceo, es, ich schweige still. P. milczę. Tacitus, a, um, still/ stillschweigend. P. cichy/ milczący. Taciturnus, verschwiegen. Pol. milczący/ wierny. Taciturnitas, verschwiegenheit. Pol. Cichość/ wierność.

¶ Comp: Conticeo, Obticeo, Reticeo, ich verschweige. P. zámilczam.

Tæda, vide Teda.

Tædet, Imperſ: es verdreust. P. mierzi mię/ márkotno mi. Tædium, verdruß. P. Tesknośé/ tęgá. Tædioſus, verdrießlich. Pol. mierziony/ teskliwy.

Talea, æ, ein kerbholtz. P. karb.

Talio, onis, ein gleiche vergeltung. Pol. Rowna záplátá/ oddánie/ pomstá.

¶ Comp: Retalio, as, ich vergelte/ rechne mich. Pol. oddawam/ záwetuię/ mszczę się.

Talis, e, sollich. P. Táki/ tákowy.

Talitrum, i, ein Hirnschnelle/ stirnickel. P. szczudlek.

Talpa, æ, ein Maulworff. Pol. kret.

Talus, i, ein knorr am fuß. P. kostká. Talaris, e, was biß an die knorren reicht. Pol. długi áż do kostek. Taxillus, dimin: ein klein knorlein. P. kosteczká.

Tam, Aduerb: so wol. Pol. Ták.

Tamen, Aber/ jedoch. P. Ale/ wszákże/ jednák/ ále wżdy.

¶ Comp: Attamen, Veruntamen, Idem. Tametſi, wiewol. P. Acz/ áczkolwiek.

Tamino, as, verb: Inuſit: cuius Compoſi: Contamino, as, ich beflecke/ besudele. Pol. pomázuię/ pokalam. Incontaminatus, vnbefleckt. P. niepokalány/ niepomázány.

Tandem, Endlich / zu letzt. P. ná koniec/ ná ostátek.

Tango, is, ich rüre. Pol. dotykam się/ poruszam. Tactus, us, die antastung/ greiffung. P. dotknienie.

¶ Comp: Attingo, ich rüre an. Pol. Dotykam się / porucham. Contingo, ich erreiche. Pol. dostęgam. Contingit, Imperſ: es begibt sich. Pol. Tráfi się/ przygadza się. Contiguus, a, um, was an einander stoßt. Pol. przyległy/ pográniczny. Contactus, us, das anrüren. Pol. dotknię-

dotknienie. *Contagio, onis, &* *Contagium*, eine seuch. *P.* zárázá/ chorobá. *Contagiosus*, was da ansteckt/ verderbt. *Pol.* zárázliwy/ przymietáiacy sie/ przyrzucáiacy sie. *Intingo*, ich duncke ein. *P.* wmaczam / wtykam / wrázam. *Intinctus, us*, ein eintauchen. *P.* przysmák. *Intactus, a, um*, vnuerletzt/ vnuersehrt. *Pol.* nienáruszony/ niepokalány. *Obtingit*, es widerfehret. *P.* przygadza sie/ zstawa sie. *Pertingo*, ich rüre/ oder reiche hinan. *P.* dotykam/ dosiegam.

Tanquam, Aduerb: gleichals. *P.* yákoby.

Tantus, a, um, so groß. *P.* Tylki/ ták wielki. *Tantum, Aduerb:* nur/ allein. *P.* tylko. *Tanti*, so theuer. *P.* ták drogo. *Tantisper*, so lang. *P.* ták dlugo. *Tantopere*, so sehr. *P.* ták bárzo. *Tantundem*, eben so viel. *P.* tyle/ ták wiele.

Tapes, etis, ein Tepich. *P.* kobierzec/ oponá.

Tardus, a, um, langsam/ faul. *P.* nierichly/ leniwy. *Tardiusculus*, etwas trege. *Pol.* przylenie wszim. *Tarditas*, langsamkeit/ faulheit. *P.* leniwość. *Tardo, as*, ich bin langsam/ seume mich. *P.* omieszkawam.

¶ *Comp: Retardo, as*, ich halt auff. *P.* zádzierzawam/ zámieszkawam.

Tartarus, i, die helle. *P.* piekło. *Tartareus*, hellisch. *P.* piekielny.

Taurus, i, ein Stier. *P.* Bik/ Buiak. *Taurinus*, was vom stier ist. *P.* Bikowy.

Taxillus, vide Talus.

Taxo, as, ich rür hart an / ich schetze / schelte / straffe. *P.* dotykam sie / szácuie / karze / láie / ruszam kogo w sádno. *Taxatio*, ein Schetzung / die Tax. *Pol.* szácunek/ oszácowánie.

Taxus, i, ein Eibebaum. *P.* Cis.

T E.

Techna, æ, ein kunst/ listigkeit/ betrug. *Pol.* sztuká / chytrość/ zdrádá.

Teda, æ, Kinbawm. *P.* Sosnia/ Łuczywo. *Item*, ein fackel/ kordütze. *P.* pochodnia/ świecá.

Tego, is, ich decke. *Pol.* nákriwam. *Tegmen, Tegmentum*, ein Deck. *P.* Deká/ Nákricie. *Teges, etis*, ein Matt/ kotz. *P.* mátá/ koc/ gunia. *Tegula* ein ziegel *P.* Cegłá.

P. Cegłá. *Tectum, i*, ein Dach. P. dách/poszycie/strzechá. *Tectorium*, dünch/damit man die wende bewersset. P. Máteria ku pobieláńiu / álbo potynkowáńiu ścian. *Tector*, ein Düncher. *Pol.* Tynkarz.

¶ *Compo: Contego*, ich bedecke gar. *Pol.* zákrywam. *Detego*, ich entdecke. *P.* odkrywam. *Metaph:* ich mache offenbar. *Pol.* Rozsławiam / roznaszam/ rozgłaszam. *Protego*, ich beschirme. *Pol.* bronię. *Protectio*, ein schirm/schutz. *P.* obroná. *Protector*, ein beschirmer. *Pol.* obrońcá. *Retego*, ich decke wieder auff. *P.* odkrywam záś.

Tela, æ, ein gewebe / oder leinwand. *P.* przędzá/ álbo płotno.

Tellus, uris, das Erdreich / die Erde. *P.* ziemiá.

Telonium, Zoll/ oder zolbanck. *Pol.* Cło/ álbo Celny stoł/ celna komorá. *Telonarius*, ein Zölner. *P.* Celnik/ Mytnik.

Telum, i, ein pfeil. *Pol.* Bełt/ strzałá/ pocisk.

¶ *Comp: Protelo, as*, ich vertreibe/ schrecke ab. *Pol.* odganiam/ odpędzam/ odstrászam.

Temerè,

Temerè, freuentlich / vnbesonnen. *P.* vpornie/ bez przyczyny/ nierozmyślnie. *Temerarius, a, um*, verwogen. *P.* vporny/ nierozmyślny / zápámietáły / wszeteczny/ zrzadny/ sporny. *Temeritas*, freuel/ verwogenheit. *Pol.* vpor/ zápámietáłość. *Temero*, ich schende/ beflecke. *P.* sromocę/ gwałcę/ pokalam.

¶ *Comp: Contemero, Idem. Intemeratus*, vnbefleckt. *P.* niepokalány.

Temetum, wein. *P.* wino. *Temulentus*, truncken/ voll. *Pol.* piyány / opiły. *Temulentia*, trunckenheit. *Pol.* piyáństwo / opilstwo.

Temno is, ich verachte. *P.* gárdzę/ wzgardzam.

¶ *Comp: Contemno, Idem. Contemptus, us*, verachtũg. *P.* wzgárdzenie/wzgárdá. *Contemptus, a, um, Contemptibilis, e*, veracht/ verechtlich. *P.* wzgárdzony.

Temo, onis, ein Deissel. *Pol.* Dyszel.

Tempero, as, ich messige/ miltere/ lindere. *Pol.* vśmierzam/ vmnieyszam/ rostwarzam. *Temperamentum, Temperatura*, eine

 messi-

messigung / vermischung. *Pol.* Miárá / miernośc / rostworzenie/przysádá. *Temperies*, eigenschafft der lufft oder des wetters. *P.* własność/ postánowienie powietrzá. *Temperans*, meßig/eingezogen. *Pol.* mierny/ skromny/ cichy/powściagliwy. *Temperantia*, meßigkeit. *Pol.* miernośc/ skromnośc.

¶ *Comp: Attempero*, ich füge/ schicke/ bequeme. *P.* miárkuie/ przypodobam/ przystosuie/ folguie. *Intemperans*, vnmessig / vneingezogen. *Pol.* niemierny/ niepowściegliwy. *Intemperantia*, vnmessigkeit. *Pol.* niemiernośc/ nieskromnośc. *Obtempero*, ich gehorche. *P.* yestem posłuszny.

Tempestas, atis, ein zeit / oder gewitter. *P.* Czás/ pogodá/ álbo niepogodá. *Tempestuosus*, vngestüm. *P.* niepogodny/ powietrzny. *Tempestiuus*, zeittig/bequem/ gelegen. *Pol.* Czesny/ wczesny/ potemny.

¶ *Comp: Intempestus, Intempestiuus*, vngestüm / vnzeittig/ vngelegen. *P.* niepogodny/ nieczesny/ niepotemny/ nierázny.

Templum,

Templum, ein kirch. *P.* kośćioł.

¶ *Comp: Contemplor, aris*, ich besehe / beschawe. *P.* pátrzam/ ogładam. *Contemplatio*, ein beschawung/ betrachtung. *P.* poglądánie/ rozważánie/rozmyslánie. *Extemplò, aduerb:* Flucks/ stracks. *P.* wnet/ wskok.

Tempus, oris, zeit. *P.* czás. *Tempora, plur:* der schlaff. *Pol.* skronie/ piegi. *Temporarius, Temporalis*, zeitlich/ vergenglich. *Pol.* doczesny/ nietrwáły.

¶ *Comp: Extemporarius*, was in der eil geschicht. *P.* náprętce vczyniony.

Tenasmus, der Stulzwang. *P.* zátwárdzenie żołądká.

Tendo, is, ich strecke/ spanne. *P.* ściągam/náciągam/ nápinam. *Item*, ich gehe/ eile. *P.* Idę/ jádę ciągnę / kwápię się. *Item*, ich stelle nach. *P.* czyham/ czuwam. *Tendicula*, ein vogelstrick. *Pol.* Sidło/ pomek. *Tentorium*, ein zelt. *P.* namiot.

¶ *Comp: Attendo*, ich mercke auff. *P.* Bácżę / pilnuię/ przysłucham się. *Attentus*, fleissig. *P.* pilny. *Contendo*, ich eile/streite/zancke/ strebe. *P.* kwápię się/

wádzę

wádze ſie/ ſprzeciwiam ſie/ ſtoye ocz/ żądam. *Contentus, a, um,* der ſich genügen leſt. *P.* przeſtawáiący. *Contentio*, ein Hader/ zanck. *P.* ſpor/ zwádá. *Contentioſus*, haderhafftig. *P.* ſwarliwy/ zwádliwy. *Diſtendo*, ich ſtrecke/ dáhne von einander. *P.* Rośćiągam/ roſpośćieram. *Item*, ich fülle. *Pol.* nápelniam. *Extendo*, ich ſtrecke aus. *P.* wyćiągam. *Intendo*, ich ſpanne auff/ nehm mir für/ mercke auff. *P.* náćiągam/ vierze przed ſie/ bacze. *Intentio*, ein fürhaben. *P.* przedſiewźiećie/ vmyſł. *Intento, as*, ich drawe *P.* groże/ zánoſże ſie. *Obtendo*, *Prætendo*, ich halte für. *P.* záſtáwiam/ zákłádam. *Oſtendo*, ich weiſe/ zeige. *P.* vkázuie. *Oſtento, as*, ich rühme mich. *Pol.* chłubie ſie/ chełpie ſie. *Oſtentatio*, Rumretigkeit. *P.* chłubá/ chełpienie. *Portendo*, ich bedeute. *Pol.* známionuie. *Portentum*, ein Wunderzeichē. *P.* Dźiw/ dźiwna rzecz. *Portentoſus*, ſeltzam/ wunderlich. *P.* dźiwny/ niezwykły.

Tenebræ arum, Finſternis. *P.* Ciemność. *Tenebroſus, Tenebricoſus*, Finſter. *P.* ćiemny.

Comp:

¶ *Comp: Contenebro, Obtenebro*, ich verdunckele. *Pol.* záćmiam/ záſłániam.

Teneo, es, ich halte/ verſtehe. *P.* trzimam/ dźierze/ rozumiem/ vmiem. *Tenax*, zehe/ karg. *Pol.* Duży/ tegi/ ſkapi. *Tenacitas*, hartigkeit/ kargheit. *P.* Dużość/ ſkapość/ ſkepſtwo.

¶ *Comp: Abſtineo*, ich enthalte mich. *P.* powśćiągam ſie/ odźierzawam/ otrzimawam. *Abſtinentia*, enthaltung/ zehmung. *P.* powśćiągliwość. *Attinet, Imper.* es gehört zu. *Pol.* należy/ przynależy/ przyſłuſża. *Contineo*, ich begreiffe/ halte in. *P.* oſiegam/ zámykam w ſobie. *Continens*, meſſig. *P.* mierny/ ſkromny/ powśćiągliwy. *Continentia*, meſſigkeit. *P.* powśćiągliwość. *Continuus*, ſtets aneinand/ wehrhafft/ ewig. *Pol.* vſtáwiczny/ trwáły/ wieczny. *Continuitas*, wehrhafftigkeit. *P.* vſtáwiczność/ trwáłość. *Continuo, as*, ich mache immer fort. *P.* nie przeſtawam/ dokonawam. *Detineo Diſtineo*, ich halte auff. *P.* zátrzimā/ zádzierzawam/ omieſżkawam. *Obtineo*, ich erhalte/ erlange *P.* oſiegā/ trzimā/ doſtawam.

dostawam. *Pertineo*, ich halte fest. *P.* mocno trzimam. *Pertinet*, *Impers:* es gehöret zu/ gereichet. *Pol.* przynależy/ przystoi. *Pertinax*, halsstarrig. *P.* vporny/ ocietny/ krnąbrny. *Pertinacia*, halsstarrigkeit. *P.* vpor/ ocietność. *Retineo*, ich behalte. *Pol.* otrzimawam / zádzierzawam / chowam. *Sustineo*, ich leide/ dulde. *Pol.* cierpię/ podeymuię. *Sustento*, *as*, ich erhalte/ ernehre. *P.* chowam/ żywię/ karmię. *Sustentaculum*, ein stütze. *P.* podporá.

Tener, *a*, *um*, jung/ zart/ weich *P.* młody/ cienki/ szczupły/ miękki. *Tenellus*, gar zart. *Pol.* młodziuchny/ cieniuchny. *Teneritas*, zertligkeit. *P.* szczupłość / cienkość / młodość. *Teneresco*, & *Tenerasco*, ich werde zart/ weichlich. *P.* szczupleię/ cienczeię.

Tenor, *oris*, ein weise / laut / thon. *P.* sposob/ obyczay/ jednostáyność.

Tento, *as*, ich versuche. *P.* kuszę/ pokuszam. *Tentatio*, ein versuchung. *Pol.* pokuszenie. *Tentator*, ein versucher. *P.* kusiciel.

Tenuis, *e*, dünn/ klein. *P.* cienki/ máły/ subtelny. *Item*, arm/

dürfftig.

dürfftig. *P.* vbogi/ potrzebny/ lichy/ niedostáteczny. *Tenuitas*, kleinheit/ armut. *P.* Cienkość/ chudobá/ vbostwo.

¶ *Comp:* *Attenuo*, *Extenuo*, ich geringere/ verkleinere. *P.* vmnieyszam/ vwłaczam/ wycienczam.

Tenus, *Præp:* Biß. *P.* Aż.

Tepor, *oris*, Lawlechtigkeit. *P.* Letność/ Ciepłość. *Tepiditas*, *Idem.* *Tepidus*, *a*, *um*, Lawlecht. *P.* Letny/ wolny/ wczesnociepły. *Tepeo*, *es*, ich bin warmlecht. *P.* Jestem letny/ ciepły.

Terebinthus, *i*, Terpentinholtz *P.* Terpentinowe drzewo.

Terebra, *æ*, & *Terebrum*, ein borer. *Pol.* świder. *Terebella*, & *um*, ein borerlein. *Pol.* świderek. *Terebro*, *as*, ich bore. *P.* wiercę.

¶ *Comp:* *Perterebro*, ich durchbore. *P.* przewiertuię.

Teredo, *inis*, ein Holtzwurm. *P.* Drewny.

Teres, *etis*, rund in die lenge. *P.* obły/ okrągły wdłuż.

Tergo, *is*, & *Tergeo*, *es*, ich wische/ butze. *P.* ocieram/ chędożę/ czyszczę.

¶ *Comp:* *Abstergo*, *Detergo*, ich wische ab/ mache rein. *Pol.* ocieram/

ram/omywam/ ochedozam. *Extergo*, ich wische aus/ saubere. *P.* wycieram/ wychedozam.

Tergum, i, der Rücke *P.* grzbiet/ zádek/ tył. *Item*, ein haut/leder. *P.* skorá.

¶ *Comp: Tergiuersor, aris*, ich gehe hindersich/ ich wegere mich. *P.* Ide wspák/ vstepuie ná zad. podawam tyłu/ zbrániam sie/ opieram sie.

Tergus, oris, ein Haut/ leder. *P.* Skora/ Rzemień.

Terminus, i, ein end/ ziel/ marckstein. *P.* koniec/ cel/ kres/ gránicá/ kopiec *Item*, ein Termin. *Pol.* Rok *Terminus peremptorius*, der letzte termin/ da sich keine partey absentiren darff. *P.* Rok záwity. *Termino, as*, ich ende *P.* konczę.

¶ *Comp: Conterminus*, nahe/bey liegend. *Pol.* Bliski/ przyległy/ pogránicżny. *Determino*, ich bestimme. *P.* náznáczam/ rosprawiam. *Item*, ich ziele ab. *P.* oceluie/ okreßam/ ográniczam. *Extermino*, ich vertilge. *P.* wypedzam/ wykorzeniam/ wygłádzam.

Tero, is, ich reibe. *P.* Trę. *Tritus, a, um*, zerrieben/ gemein. *P.* Tárty/ torowány/ pospolity.

¶ *Comp: Attero, Contero*, ich zerreibe/ zerknirsche. *P.* ścieram/ skrußam/ tráwię/ tłukę. *Attritus, Contritus*, zerrieben/ zerknirscht/ zerstossen. *Pol.* stárty/ stłuczony/ skrußony. *Detero, Idem. Deter*, arg/ böß. *Pol.* zły. *Detrimentum*, ein schade/ verlust. *Pol.* ßkodá/ vtrátá. *Detrimentosus*, schedlich. *P.* ßkodliwy. *Extero*, ich reibe aus. *P.* wycieram. *Intero*, ich reibe/ brocke ein. *Pol.* nácieram/ nádrabiam. *Intrita, & Intritum*, ein kalte schale. *P.* drobiánká/piwo z chlebem/ fármußka. *Protero*, ich zertrette. *P.* podeptuię/ rozłápuię. *Retero*, ich butze wider aus. *Pol.* wycieram/ wyskrobuię. *Retrimentum*, Außkerig/ kot. *Pol.* śmiecí/ odskrobiny.

Terra, æ, die Erde. *P.* ziemiá. *Item*, ein Landschafft. *P.* kráyiná/ ziemicá. *Territorium*, ein gebiet. *P.* powiát. *Terreus, Terrenus, Terrestris*, Irdisch. *Pol.* ziemski.

¶ *Composi: Conterraneus*, ein Landßman. *Pol.* ziemek. *Terræmotus*,

motus, us, ein Erdbidem. *P.* drzenie ziemie *Subterraneus*, was vnter der Erden ist. *P.* podziemny.

Terror, oris, erschrecknis. *Pol.* strách/ bojazń/ zlękniente. *Terrificus, Terribilis*, erschrecklich. *P.* strászny/ strászliwy. *Terriculum, Terriculamentum*, ein gespenst/ buddeman. *Pol.* pokusá/ obłudá/ strászydło/ stráchowisko. ¶ *Comp: Absterreo, Deterreo*, ich schrecke ab. *Pol.* odstrászam. *Perterreo*, ich erschrecke fast. *P.* przestrászam. *Perterrefacio, Idē. Perterrefio*, ich erschrecke sehr / verführe mich. *Pol.* Lękam się/ wylękam się.

Teruncius, ein Schärff. *Pol.* kocżot.

Tessera, æ, ein würffel. *P.* kostká. *Item*, ein Kriegslosung. *Pol.* hásło. *Tesserula, & Tessella, dim:* ein vierkantig ziegel/ oder stein/ ein Flise *Pol.* kámien álbo cegłá czworogránna / wlizá. *Tessellatus*, mit flisen beleget. *P.* wlizámi położony.

Testa, æ, ein scherb/ hafen. *P.* skorupá / gárniec. *Testaceus*, was von scherben ist. *Pol.* skorupiány/ gliniány.

Testis, is, ein zeug. *P.* świádek. *Testes, plur.* hoden. *P.* Moßzenká. *Testiculi*, hödlein. *P.* yayká. *Testimonium*, ein zeugnis. *Pol.* świádectwo. *Testor, aris, Testificor*, ich bezeuge. *Pol.* świádczę. *Item*, ich mach ein gemächt oder testament. *P.* Testáment czinię/ odkázuię ná testámencie. *Testator*, der das Testament machet. *P.* Testámentarz. *Testamentarius*, was zum Testament gehöret. *P.* Testámentowy.

¶ *Comp: Attestor, Contestor*, ich nehme zu zeugen / bestettige. *P.* wzywam ná świádectwo / poświadczam/ potwirdzam. *Detestor*, ich verfluche / habe ein abschew. *P.* odrzekam się/ brzydzę się. *Detestabilis*, abschewlich. *P.* brzydki/ mierziony. *Obtestor*, ich bitte sehr. *P.* przebog proßę/ poprzysięgam *Protestor*, ich bezeug offentlich. *P.* oświadczam.

Testudo, inis, eine Schnecke/ Schiltkröte / oder Schneckenhauß. *P.* zołw / álbo ßczeßuie zábie / czáßá zábia. *Item*, ein gewelb. *P.* sklep. *Item*, eine Laute. *P.* Lutnia. *Testudineus*, gewelbt/ oder langsam. *Pol.* sklepisty / zásklę-

záſklepiony / álbo leniwy/ nie⸗rychły.

Teter, a, um, böß/ ſchendlich/ heßlich. *P.* zły/ ßkárády/ ßpetny.

Tetricus, a, um, Ernſthafft/ ſawr/ trawrig. *Pol.* ſmutny/ kwáśny/ ſurowy/ pochmurny/ záſepiony.

Texo, is, ich webe/ ſtricke. *Pol.* Tkam/ wiążę/ dźiełę. *Metaph:* ich ordne/ ſetze zuſammen. *Pol.* ſporządzam/ ſkłádam. *Textor,* ein weber. *Pol.* Tkacz. *Textrix,* ein weberin. *P.* Tkaczká. *Textrina,* ein webgaren/ oder weber⸗ſtub. *P.* Tkaczownia/ álbo kroſ⸗ná. *Textura,* ein geweb. *Pol.* Tkánina. *Textilis,* gewebet/ ge⸗flochten. *P.* Tkány/ plećiony/ bwity.

¶ *Comp: Attexo,* ich henge an. *P.* przyſádzam/przyſtoſuię. *Contexo;* ich ſetze zuſamen. *P.* weſpo⸗łek ſtáwiam/ śſadzam. *Detexo, Retexo,* ich trenne wieder auff. *P.* odtykam/ odwiyam/odſnuię. *Intexo,* ich ſetze hinein. *Pol.* wy⸗kam/ wmießawam. *Prætexo,* ich webe zuuor/ ordne zuuor. *P.* zátykam / záſadzam. *Item,* ich gebe für/ wende für. *Pol.* zámá⸗wiam. *Prætextus, us,* ein ſchein/ fürſchub. *P.* zámowká/ pokrywká/ kſztałt/zmyſlánie. *Prætexta,* ein Römiſch kleid / mit Purpur verbremet. *P.* Rzymſkie nietákie odźienie/ z páwłoczáną brámą/ ßáchowána ſuknia / há⸗ſuká.

T H.

Thalamus, i, ein Brautbett / Brautkammer. *Pol.* Łożnicá / kownátá młodego páná/pokłá⸗dźini.

Theatrum, ein Schawplatz. *P.* plác/ yátá / ßráńki / gdźie ſie igriſkom przypátruią.

¶ *Comp: Amphitheatrum,* ein ſolcher runder platz. *P.* plác tá⸗kowy okrągły.

Theca, æ, ein futter. *P.* Puzdro.

Thermæ, arum, warme báder. *P.* Cieplice.

Theſaurus, ein ſchatz/ od ſchatz⸗kammer. *P.* ſkarb/álbo ſkarbni⸗cá. *Theſaurarius,* Schatzmeiſter *Pol.* podſkárbi. *Theſaurizo,* ich ſamle ſchätze. *P.* ſkárbię/ ſkarb zbieram.

Thorax, acis, ein Wammes/ oder

oder Brustharnisch. P. kábat / álbo zbroiá piersista.

Threnodia, ein todten lied. *Pol.* żáłobá pogrzebna.

Thus, thuris, weyrauch. P. kádzidło. *Thuribulum*, ein Reuchfaß. P. kádzidlnik. *Thurifico*, ich reuchere. P. kádzę.

Thyrsus, i, ein büschel von kreutern gemacht. P. wiennik/chwost.

T I.

Tiara, ein Türckisch hut. *Pol.* záwoy/ álbo kiwior Turecki.

Tibia, æ, ein Schinbein/ oder pfeiffe. P. Goleń álbo piszczałká/ fletnia/ surmá/ szálámáia. *Tibialia*, kniehosen/ strümpffe. P. ponczochy / nogawki. *Tibicen*, ein pfeiffer. P. piszczek. *Item*, ein pfeiler/ oder stütz an den gebewe. P. zástrzał / álbo podporá przy budowániu.

Tignus, & Tignum, ein sparn/ latte/ balcke. P. koziel/ łátá / rámá / tram / possowá. *Tigillum*, *dimin:* ein letlein. P. Łatká.

¶ *Comp: Contigno, as*, ich füge die balcken zusamen. *Pol.* tramy wespołek stáwiam/ rámuię/ połacam. *Contignatio*, eine Buhne. P. Rámowánie/ przetr.

Tigris, idis, ein Tigerthier. P. Tiger.

Tilia, æ, ein Linde. *Pol.* Lipá.

Tiliaceus, Linden. P. Lipowy.

Timor, oris, Furcht. P. bojaźń.

Timidus, a, um, forchtsam. *Pol.* bojáźliwy. *Timiditas*, forchtsamkeit. *Pol.* Bojáźliwość. *Timeo*, ich fürchte. P. boię się.

¶ *Comp: Extimeo, Extimesco, Pertimeo, Pertimesco*, ich fürchte sehr. P. zlękam się/ wylękam się/ zdumiewam się / zátrwożę się. *Subtimeo*, ich fürcht ein wenig. P. boię się nieco/ obawam się.

Tinca, æ, Stint. P. mrzenká. *barbaro vocabulo, Spyrinchus.*

Tinea, æ, ein Schab/ oder kleiderwurm. P. Mol.

Tingo, is, ich duncke ein/ ich netze/ ferbe. P. wmaczam/ fárbuię. *Tinctor*, ein ferber. P. fárbierz. *Tinctura*, ferbung. P. fárbá/ fárbowánie.

Tinnio, is, ich klinge. P. brzmię/ dzwięczę/zwonię/ brząkam. *Tinnulus*, hell/ klingend. P. brzmiący/ brząkáiący. *Tinnitus, us*, das klingen. P. brzęk/ dźwięk. *Tintinnabulum*, ein schell/ glöcklein. *Pol.* zwonek.

Tipula,

Tipula, æ, ein wasserspin. *Pol.* wodny pátak.

Titillo, as, ich kitzele. *P.* Lekce/ Láchce. *Titillatio*, das kitzeln. *P.* Láchtánie.

Titio, onis, ein geleschter brand *P.* Głownia.

Titubo, as, ich wancke. *Pol.* ßwánkuie/ chwieię się. *Metaph:* ich zweiffele/ stamle. *P.* wątpię/ záiąkam się. *Titubans*, ein stamler. *P.* ząkáłá.

Titulus, i, ein vberschrifft/ Titel. *P.* Nápis/ Titul.

T O.

Toga, æ, ein lang ehrlich kleid. *P.* długa y poczesna ßátá/ vczciwa súknia/ giermak.

Tolero, as, ich leide/ dulde. *Pol.* ćierpię/ znaßam. *Tolerantia*, gedult. *P.* ćierpliwość. *Tolerabilis, e. Tolerandus*, leidlich/ zimlich. *P.* znośny/ wczesny.

Tollo, as, ich hebe auff/ trage/ nehm hinweg. *P.* podnoßę/ noßę/ dźwigam/ odeymuię/ gładzę.

¶ *Comp: Attollo, Extollo*, ich erhebe/ lobe/ preise. *P.* podnaßam/ chwalę/ wychwalam/ wysławiá.

Tolutarius, vide Asturco.

Tomaculum. ein Leberwurst. *P.* wątrobna kiełbásá.

Tomentum, i, scherwoll. *Pol:* Bárwá/ bárwicá/ postrzigácz ka bárwá.

Tomex, icis, Pferdbulster. *P.* podußeczka koáská/ chomąto.

Tondeo, es, ich schere. *P.* strzigę/ golę. *Tonsor*, ein Scherer/ Balbierer/ Tuchscherer. *Pol.* Bárwirz/ postrzigacz. *Tonstrina*, ein scherstube *P.* postrzigádłnia. *Tonsorius*, was zu scheren gehört. *P.* Bárwirski / postrzigáczki. *Tonsilis, e*, geschoren. *P.* ostrzizony/ ogolony.

¶ *Comp: Attondeo, Detondeo*, ich beschere/ schere ab. *Pol.* przystrzigam / przygalam/ ogalam. *Intonsus*, vnbeschoren. *Pol.* niestrzizony/ nieogolony/ kudláty/ kosmáty.

Tono, as, ich thöne/ donnere. *P.* Brzmię/ grzmię. *Tonat, Impers:* es donnert. *P.* grzmi. *Tonitru*, der Donner. *P.* Grom/ grzmienie. *Tonus*, ein Thon / laut. *P.* dźwiek/ głos.

¶ *Comp: Attono, Detono*, ich donnere sehr. *P.* Grzmię/ dęsam/ trząskam.

trząskam. *Attonitus*, erschrockt/ bestürtzt. *P.* przestrąszony/ wylekły/ zdumiáły.

Tonsilla, ein pfal/ da man die schiffe anbindet. *Pol.* pal/ kol do ktorego okręty przywiezuią. *Item*, ein Mandelgeschwer/oder Hagedruß. *P.* węgrá/ zolzá.

Torcular, & *Torculum*, ein kelter/ weinpresse. *P.* prásá.

Tormentum, ein pein/ marter/ folderung. *P.* Męká/ męczenie/ foldrowánie/ ćiągnienie ná drabi. *Item*, ein groß geschütz/ ein büchse. *P.* dźiáło/ rusznicá.

Tormen, inis, das grimmen im leib. *P.* kłoćie w żywoćie.

Torno, as, ich dráhe. *P.* brożę/ toczę. *Tornus*, & *Tornum*, ein dráheysen/ dráhmeissel. *P.* dłoto. *Tornarius*, ein Drechsler. *P.* Tokarz/ Toczník/ Drożnik. *Tornatilis, e*, gedrehet. *P.* toczony/ drożony.

Torpeo, es, *Torpesco*, ich bin faul/ treg. *P.* Lenieyę/ gnuśnieyę/ vstáyę. *Torpor*, *Torpedo*, Faulheit/ vnlustigkeit. *P.* gnuśność/ ocięzáłość. *Item*, das schlaffen der glieder. *P.* ćierpnienie członkow.

Torqueo,

Torqueo, es, ich dráhe/ krümme/ biege. *P.* kręcę/ wiyę/ krzywię/ náginam. *Item*, ich peinige. *P.* drapię/ dręczę/ męczę. *Item*, ich werffe/ schiesse. *P.* ćiskam/ strzelam. *Torques*, & *Torquis*, ein Halßband/ halßkette. *Pol.* Łáńcuch/ ktory ná szyey noszą. *Torquatus*, der ein gülden ketten am halse tregt. *P.* ktory łáńcuch złoty ná szyey noszi. *Tortus*, *Tortuosus*, *Tortilis*, krum/ gewunden. *P.* krzywy/ kręcony/ wity. *Tortor*, ein peiniger/ hencker. *Pol.* kát. *Tortura*, peinigung/ folterung. *Pol.* męczenie/ ćiągnienie ná drabi.

¶ *Comp: Contorqueo*, ich biege zusamen. *Pol.* zwiyam/ skrziwiam. *Contortus*, zusammen gewicklet. *P.* záwikłany/ zámotány. *Detorqueo*, ich biege ab/ wende ab/ lege vbel aus. *P.* odkrziwiam/ odginam/ wywrácam/ opák wykłádam. *Distorqueo*, ich biege von einander. *P.* Roskręcam/ rozwiyą. *Distortus*, krum/ heßlich/ scheußlich. *Pol.* krzywy/ szkárády/ szpetny. *Extorqueo*, ich trück heraus/ bringe heraus. *P.* wyćiskam/ wywiyam/ wyłudzam.

dzam. *Retorqueo*, ich biege wieder. *P.* odginam/ odwiyam/ odbiyam.

Torrens, ein Regenbach. *Pol.* strumien/ deßczowa strugá.

Torreo, es, ich dörre/ brenne. *Pol.* suße/ wedze/ ozdze/ pale/ pieke. *Torresco*, ich werde dürr. *Pol.* schne/ wiedne. *Torridus*, dürr/trucken. *P.* zwiedły/suchy/ oschły/ wywedzony.

Torris, is, ein brand / der noch brennet. *P.* Głownia/ ktora sie teßcze pali.

Torus, i, ein bett. *P.* Loze/ pościel. *Item*, ein fleischhafftig teil am leib/ ohne knochen. *P.* ciáło mieśiste/ bez kośći. *Torosus*, dick von fleisch. *Pol.* mieśisty/ żyłowáty.

Toruus, a, um, heßlich/scheußlich/ grewlich. *P.* srogi/ ßpetny/ ogromny / okrutny. *Toruitas*, scheußligkeit. *P.* srogość.

Tot, So viel. *Pol.* Ták wiele/ tyle. *Totidem*, eben so viel. *P.* Ták że wiele. *Toties*, so offt. *P.* Tyle kroć/ ták czesto.

Totus, a, um, gantz. *P.* cáły/ wßystek.

Toxicum,

Toxicum, i, gifft. *Pol.* yad. truciżná.

T R.

Trabs, & Trabes, ein Balck/ Tram. *P.* Bálk.

Trachea, die Lufftröhr. *Pol.* krtań.

Tragema, atis, Nachspeise. *P.* poślednie potráwy/ wet.

Traho, is, ich ziehe/ schleppe. *P.* Ciągne/ włocze. *Traha*, ein Schlitte. *P.* Sánie.

¶ *Comp: Abstraho*, ich wende ab/ mache abspennig. *P.* odćiągam/ oddalam / odrywam/ odwodze. *Attraho*, ich ziehe zu. *P.* przyćiągam. *Contraho*, ich ziehe zusammen/ samle. *P.* śćiągam / zmárßczam/ kárczam/ zbieram/ zgromádzam. *Item*, ich handtiere. *P.* obchodze sie z czym/ báwie sie/ param sie. *Contractus, us*, ein handtierung / gewerbschafft/ vertrag. *P.* kupiectwo/ kupiectwo/ skupienie/ smowá/ vmowá. *Detraho*, ich ziehe ab. *P.* śćiągam/ zeymuie/ zwłocze. *Detractor*, ein verleumbder. *Pol.* omowcá/ vwłoczyćiel. *Distraho*, ich ziehe von einander / ich verkauffe. *Pol.*

Rozćią-

Rośćiągam / rostárgam / rozwłaczam / poprzedáwam. *Extraho*, ich ziehe heraus. *Pol.* wyćiągam / wywłaczam. *Pertraho*, ich ziehe hin / bringe / berede / zwinge. *Pol.* przećiągam / przewłaczam / námawiam / przymuszam. *Protraho*, ich verlengere. *P.* odwłaczam. *Retraho*, ich ziehe hinder sich / halte zu rück. *P.* ćiągam ná zad / powśćiągam / zádźierzawam. *Subtraho*, ich ziehe ab / ich stele. *Pol.* wytracam / vymuię / vwłaczam / krádnę.

Tracto, as, frequent: ich handele / vbe / schaffe. *P.* handluię / obchodzę się / obieram się w czym. *Item*, ich halte / tractiere. *Pol.* czcę / częstuię. *Tractus, us*, ein gegend / landschaffe. *P.* kráyiná / kres. *Item*, ein Zug. *Pol.* Ćug / ćete / ćiągnienie / yechánie. *Tractabilis, e*, züglich / geschlacht. *P.* Ćiągły / łatwy / powolny. *Intractabilis, e*, vngeschlacht / seltzam. *P.* niećiągły / niepowolny / dźiwny.

¶ *Comp: Attrecto, Contrecto*, ich rür an / betaste. *P.* dotykam / vymuię / mácam. *Detrecto*, ich wegere mich. *P.* zbrániam / vchodzę / wymawiam się. *Obtrecto*, ich rede vbel nach / verleumbde. *P.* omawiam / gánię. *Obtrectator*, ein Lesterer / verleumbder. *P.* potwarcá / omowcá. *Obtrectatio*, ein verleumbdung. *P.* omowká. *Retracto, as*, ich endere / wiederruffe *P.* odmieniam / odwoływam. *Item*, ich vbersehe von newes. *Pol.* znowu przezrzywam / przeglądam. *Retractatio*, ein widerruff. *Pol.* odwołánie / odmienienie.

Trama, æ, ein Eintrag / wesel. *P.* wątek.

Trames, itis, ein pfad / steg. *P.* śćieszká / steczká.

Tranquillus, ruhig / friedlig / still. *P.* spokoyny / ćichy. *Tranquillitas*, ein stille. *P.* ćichość.

Trans, præp: hinüber. *P.* przez / zá.

Transenna, æ, ein klein fenster oder gatter. *Pol.* okienko / kwáterká / álbo kratká.

Trastra, orum, Schiffbenck / Ruderbenck. *P.* okretne / álbo żeglarskie ławy.

Traulus, i, ein stamler. *P.* zájąkáłá.

Tremor, oris, furcht / zittern.

P. Bojaźń/strách/drzenie/trzesienie. *Tremulus*, zitternde. *Pol.* drżący/ trzęsący sie / máigáiący sie. *Tremebundus*, furchtsam. P. drżący/ boiący sie. *Tremo*, ich zittere/ fürchte mich. P. Drżę/ trzęsę sie/ boię sie.

¶ *Comp: Contremo, Contremisco, Intremisco, Pertremisco*, ich erzittere / erschüttere mich. *Pol.* drżę/ drgnę/wzdrygam sie.

Trepido, ich fürchte mich. P. Lękam sie / boię sie. *Trepidus*, furchtsam. *Pol.* Lękliwy / boiaźliwy.

Tres, Tria, Drey. *Pol.* Trzy/ troie. *Terni*, je drey vnd drey. P. po trzech. *Ter*, drey mal. *Pol.* Trzykroć. *Tertius*, der dritte. P. Trzeći. *Tertiò*, zum dritten. P. po trzećie. *Ternarius*, was drey in sich helt. P. Co trzy wsobie záimyka. *Tredecim*, dreyzehen. P. Trzynaśćie. *Triginta*, dreissig. P. trzydzieśći. *Trigesimus*, & *Tricesimus*, der dreissigste. *Pol.* trzydziestny. *Tricenarius*, was dreissig in sich helt / oder dreissig jahr alt. P. Co trzydzieśći wsobie záimyka/ álbo komu iest trzydzieśći lat. *Tricies*, dreissig mal. *Pol.* trzydzieśći kroć. *Trecenti, æ, a*, drey hundert. P. trzy stá.

¶ *Comp: Triangulus, subst:* ein dreyangel. P. Gránat/ álbo co inszego o trzech gróniach. *Triangulus, adiect:* & *Triangularis*, dreyecket. P. Trzygránny / trzikątny. *Triceps*, dreyköpffig. P. Trzygłowny/ o trzech głowách. *Tridens*, ein dreyspitzig gabel. P. widły o trzech koncách. *Triennium*, drey jahr zeit. P. Trzy látá. *Triennis, e*, dreyjährig. P. Trzyletny. *Trifariam*, dreyerley weiß. P. Troyáko/ troyákim obyczáiem. *Trifolium*, klee. *Pol.* koniк. *Triga, æ*, ein wagen / da drey pferde an ziehen. P. woz/ wktorym trzy konie ćiągną. *Trigeminus*, dreyfach / dreyduppelt. P. Troiáki. *Trilix, vide Licium*. *Trilinguis, e*, von dreyen sprachen. P. Trzy ięzyki vmieiący. *Trimestris*, drey monatlang. *Pol.* Trzymieśięczny. *Trimestre*, ein vierteljahr/ Quartal. P. czwierć roku/ kwártał / suche dni. *Trimus, Trimulus*, dreyjährig. *Pol.* o trzech lat/ trzyletny. *Triplex, Triplus*, dreyfach/ dreyfaltig. P. Troiáki. *Triplico, as*, ich mache dreyfal-

dreyfaltig. P. Troyákuie/ troyáko cziate. *Tripus*, ein dreyfuß. P. Trzinog/ Trybus. *Triremis*, *vide Remus*. *Triuium*, ein ort/ da drey wege zusamen kommen. P. mieysce/ gdzie sie trzi drogi schodzą. *Triuialis*, *e*, schlecht/ gemein P. podly/ pospolity.

Triarij, *orum*, die sterckesten/ vnd am besten gewapnete kriegßleute bey den Römern. *Pol*. nąmężnieyßi y nązbroynieyßi zolnierze v Rzimiánow.

Tribulum, ein Flegel. P. Cept.

Tribulus, *i*, Distel. P. Oset.

Tribunal, ein Richterstul. *Pol*. Sądowy stolec.

Tribunus, ein Quartiermeister/ Zunfftmeister. *Pol*. Cechmistrz/ woyski. *Tribunatus*, *us*, Zunfftmeisterampt. P. Cechmistrstwo.

Tribuo, *is*, ich gebe/ schreibe zu. *Pol*. dáye/ dawam / przipisuie/ przywlaßczam. *Tributum*, steur/ tribut. P. Dań/ pobor/ podátek. *Tributarius*, zinßbar. *Pol*. holdownik/ czinßownik/ dańik/ pobornik.

¶ *Comp*: *Attribuo*, ich gebe zu/ eigne zu/ messe zu. P. przydawá/ przipisuię/ przywlaßczam/ przisądzam. *Contribuo*, ich gebe schatzung. P. pobor dáye. *Contributio*, Schatzung. P. pobor. *Distribuo*, ich teile aus. P. Rozdawam/ rozdźielam. *Distributor*, ein Außteiler. *Pol*. Rozdźielcá/ dźielnik. *Distributio*, ein außteilung. P. Rozdźielenie. *Retribuo*, ich vergelte. P. oddawam.

Tribus, *us*, ein zunfft/ brüderschafft. P. Cech/ bráctwo/ bursá. *Tribulis*, der in die zunfft gehöret P. ktory do cechu álbo bráctwá náleży. *Tributim*, durch alle zünfften. P. po wßech cechách.

¶ *Comp*: *Contribulis*, ein zunfftbrüder. P. Brát cechowy.

Tricæ, *arum*, verworren haar oder werck/ da die hüner die füsse in verwirren. P. włocháciny/ álbo zgrzebi/ w ktorych kokoßy nogámi vwiezną. *Metaph*: verhinderung. P. záwádá.

¶ *Comp*: *Extrico*, *as*, ich wickele aus/ mache loß. P. wywikławā/ rosprowádzam/ rozwiezuie/ wyplotam. *Inextricabilis*, vnaufflößlich. P. zámotány/ zwikłány/ nierozwikłány. *Intrico*, ich verwickele/ verwirre. *Pol*. záwykławam/ zámotawam/ zátrudniam.

Triclinium, ein Saal/ da man isset. *P.* Wieczernik.

Triens, vide As.

Tripus, ein dreyfuß. *P.* Dry-bus.

Tripudiū, ein tantzung/ hüpffung. *P.* Taniec/ skok. *Tripudio*, ich hüpffe/ tantze. *Pol.* skacze/ tancuie.

Tristis, e, trawrig. *P.* smutny/ smetny. *Tristitia*, trawrigkeit *P.* smutek/ smetek/ żáłość/ troská. *Tristo, Contristo*, ich betrübe. *P.* zásmucam. *Tristor, Contristor*, ich bin trawrig. *Pol.* smuce sie/ troszcze sie.

Triticum, i, Weitzen. *P.* pszenicá. *Triticeus*, weitzen. *P.* pszenny/ pszeniczny.

Trituro, as, ich dresche. *P.* młoce. *Tritura*, die dreschung. *Pol.* młodźbá. *Tritor*, ein Drescher. *P.* Młocek.

Triumphus i, ein herlicher vnd prechtiger einritt eines Obersten nach erlangtem sieg. *P.* známienity y kosztowny wiazd niektorego Hetmáná po otrzymánym zwićięstwie. *Triumpho*, ich halte ein solchẽ einrit/ ich frewe mich/ frolocke. *P.* Tákowy wiazd czynie/ weselę sie/ ráduię sie. *Triumphator*, ein Siegsfürst. *P.* zwyćiezyćiel/ zwyćiezcá. *Triumphatus*, vberwunden. *Pol.* zwyćiezony.

Trochilus, ein Zaunkönig. *P.* Strzyżyk.

Trochus, i, ein droll/ dopff. *P.* Cigá/ kruglicá/ wártalká/ wártaczká. *Trochiscus*, ein Apotecker küchlein. *P.* kołaczek z Apteki.

Trophæum, ein Siegszeichen. *P.* znak álbo pámiatká otrzymánego zwyćięstwá.

Trua, æ, eine Wassergelte. *P.* Dribus/ fássá. *Trulla*, ein kelle. *P.* kiellá.

Trucido, ich tödte/ ermorde. *P.* zábiyam/ zátrácam/ zámorduię.

Trudo, is, ich stosse. *P.* tracam/ popycham. *Trudes, is*, ein stange/ damit man die schiffe fortscheubt. *P.* żerdź/ laská/ ktora łodźie popycháią. *Trusatilis, e*, was man stossen kan. *P.* Co może być tracono/ popychano. *Mola trusatilis*, ein handmüle. *Pol.* żárná/ reczny młyn.

¶ *Comp: Abstrudo*, ich verberge/ verhele. *Pol* zákrywam/ zátáiam. *Abstrusus*, verborgen *P.* skryty/

skryty/ trudny/ tájemny. *Detrudo*, ich stosse ab. *P.* Strącam/ spycham. *Extrudo*, ich stosse aus *P.* wypycham/ wytrącam. *Intrudo*, ich stosse hinein. *P.* wtrącam/ wpycham/ wrázam. *Obtrudo*, ich dringe auff/ henge an. *P.* zárzucam kogo czym. *Protrudo*, ich stosse fort. *P.* popycham. *Retrudo*, ich stosse zu rück. *P.* ná zad odpycham/ odtrącam.

Truncus, i, ein Stambloch. *P.* pień/ karcz. *Trunco, &*

¶ *Comp: Detrunco*, ich stümmele/ hawe ab. *P.* obćinam/ obrzezuie. *Obtrunco*, ich tödte. *P.* zábiyam/ ścinam.

Trutina, æ, ein wage/ oder wageholtz. *Pol.* wagá álbo kłobá v wagi. *Trutino, as*, ich wege/ erwege. *P.* waze/ rozwazam.

Trux, trucis, grausam/ greulich. *P.* okrutny/ ogromny/ srogi. *Truculentus, Idem. Truculentia*, grausamkeit. *P.* okrutność/ srogość.

T V.

Tuba, æ, ein Trommete. *Pol* Trąbá. *Tubicen*, ein Trommeter. *P.* Trębacz.

Tuber,

Tuber, ein geschwulst/ ein beul. *P.* Puchlina/ wzdecie/ guz. *Tuberes, & Tubera*, Schwemme/ die man isset. *P.* Bedlki. *Tubero, as, & Extubero*, ich schwelle. *P.* puchnę/ odymam się.

Tubus, i, ein wasser röhr / ein pompe. *P.* Rurá/ vpust/ pumpá.

Tuceta, ein Pasteien/ pasteten. *P.* Pástetá.

Tudicula, ein kochleffel/ ein schleiff. *P.* wárzechá/ wárzachew.

Tueor, eris, & Tuor, eris, ich beschütze/ beschirme. *P.* Bronię/ strzicę. *Item*, ich sehe. *P.* pátrze. *Tutor, oris*, ein beschirmer / ein vormund. *P.* obrońcá/ opiekun. *Tutela*, ein vormundschafft. *P.* opiekunstwo. *Tutus, a, um*, sicher *P.* Bespieczny.

¶ *Comp: Contueor, & Contuor, Intueor, & Intuor, Obtueor, & Obtuor*, ich sehe an. *Pol.* poglądam/ ogladam. *Contuitus, Intuitus, Obtuitus*, ein anblick/ anschawung. *Pol.* oblicze/ twarz/ obeyzrzenie/ pogladnienie/ ogladánie.

Tugurium, ein arms heußlein. *P.* chyz/ chálupá.

Tum, aduerb: dazumal. *P.* náten

ten czás. *Coniunct:* dazu / vber das. *P.* ktemu/ nádto.

Tumba, æ, ein grube/ oder grab. *P.* Dol/ Grob.

Tumor, oris, ein geschwulst. *P.* puchliná/ wzdęcie. *Metaph:* hoffart. *P.* pychá/ nádętość/ wysoka myśl. *Tumidus,* geschwollen/ stoltz/ auffgeblasen. *P.* spuchły/ wzdęty/ pyszny/ nádęty. *Tumeo, es, Tumesco, & Comp: Extumeo, Intumeo,* ich geschwelle/ bin oder werde stoltz. *P.* nápucham/ wzdymam się/ nádymam się.

Tumultus, us, ein Lermen/ ein krieg. *P.* Trwogá/ okrzyk. *Item,* ein Auffruhr. *Pol.* zámieszánie/ rostyrk/ zwádá. *Tumultuosus,* auffrürisch/ vngestüm. *P.* zwádliwy/ niespokoyny. *Tumultuarius,* was in der eil geschicht. *P.* kwápliwy. *Tumultuor, aris,* ich mach ein getümmel. *P.* Tampam/ zámieszánie/ rostyrk czynię.

Tumulus, i, ein hügel / oder grab. *P.* Mogiłá/ págorek/ álbo grob. *Tumulo, as,* ich begrabe. *P.* pogrzebiam/ pochowawam.

Tunc, aduerb: dazumal. *P.* Tedy/ ná ten czás.

Tundo, is, ich stosse, *P.* tłukę. *Comp:*

¶ *Comp: Contundo,* ich zerstosse/ zerschlage. *Pol.* stłukam/ rostłukam/ zbiyam / wstrzepam. *Extundo,* ich stoß heraus. *Pol.* wytłukam/ wybiyam/ wytrącam. *Obtundo,* ich zerschlage wol/ ich mache vberdrüssig. *P.* potłukam/ zágłuszam/ przykrość czynię. *Itē,* ich mache stumpff. *Pol.* Tępię. *Obtusus,* stumpff. *P.* Tępy/ nie ostry. *Pertundo,* ich schlage/ stosse durch. *Pol.* przetłukam/ przebiyam. *Retundo,* ich stosse/ schlage wieder. *Pol.* odbiyam/ odtłukam.

Tunica, æ, ein Leibrock. *Pol.* Suknia/ zupicá/ żupan. *Tunicatus,* der ein Rock an hat. *P.* w suknią obrány.

Turba, æ, ein lermen / wesen. *P.* zámieszánie/ gielk. *Item,* ein menge volcks. *P.* tłuszczá/ rzeszá.

Turbo, as, ich betrübe. *P.* mącę/ zámieszawā/ zásmucam. *Turbatus, Turbidus,* betrübt/ trübe. *Pol.* zásmucony/ zámączony/ mętny/ niepogodny. *Turbulentus,* vnruhig/ zenckisch. *P.* niespokoyny/ płochy/ zwádliwy.

¶ *Comp: Conturbo, Perturbo,* ich betrübe, *Pol.* zásmucam. *Di-*

 sturbo,

sturbo, ich zerwerffe/ zerstrewe. P. Rozrzucam/ rozmietam/ rozpraszam. *Deturbo*, ich stoß herab. P. spycham/ zrzucam/ zmietam. *Exturbo*, ich stosse hinaus. *Pol.* wypycham / wyrzucam. *Interturbo*, ich verwirre durcheinander. *Pol.* zámieszawam/ zámotawam.

Turbo, inis, ein windsbraut. *Pol.* Wicher / szturm / wiyadl. *Item*, ein dopff/ droll. *Pol.* wártalká. *Turbinatus, a, um*, langlechtig vnd spitzig. P. podlugowáty á konczisty.

Turca, æ, ein Türck. *Pol.* Turek/ Turczyn. *propriè*, ein verwüster. P. pustoszyćiel.

Turdela, æ, ein Drossel. *Pol.* Drozd.

Turdus, i, ein Kramatvogel. P. kwiczol/ yemioluchá. *Item*, ein schmerlein. P. slizyk/ szmerlá

Turgeo, es, ich bausse / ich bin dick/ auffgeblasen/ geschwollen P. odymam sie/ nádymam sie/ nástárzam sie. *Turgidus*, auffgeblasen/ stoltz. P. odety/ nádety/ nástorzony/ pyszny.

¶ *Comp: Inturgeo, Obturgeo, Idem cum simpli: Deturgeo*, ich gehe

gehe nider/ sincke. P. opádam/ potecham.

Turma, æ, ein schar reisiger/ein schwade reuter. P. huffiec/ poczet iezdnych. *Turmatim*, hauffenweise. P. Gromádą/ pocztem.

Turpis, e, heßlich / schendlich. *Pol.* szpetny/ žádny/ szkárády/ sromotny/ niepoczesny/ nieucżćiwy. *Turpitudo*, heßligkeit/ schande. P. szpetność/ sromotá.

Turris, is, ein Thurn. *Pol.* wieżá.

Turtur, ein Turteltaube. *Pol.* Sinogárlicá/ Gruchawká.

Turunda, æ, ein bröcklein. *Pol.* odrobiná/ odrobinká.

Tußis, is, der huste. *Pol.* kászel. *Tußio, is*, ich huste. *Pol.* kászle. *Tußilago, inis*, hufflattich/ eselshuff. P. podbiał.

Tuto, Tutor, vide Tueor.

T Y.

Tympanum, i, ein Trummel / ein Heerbaucke. P. Beben. *Item*, ein kran / kranchrade. P. kran/ zoraw/ kolowrot. *Tympanistes*, ein Trummelschleger. P. Bebennik. *Tympanizo*, ich baucke/ schlage die Trummel. *Pol.* Bebnie/ biye w beben. *Typus*,

Typus, i, ein form / gestalt / vorbild. *P.* formá/ kstalt/ przyklad.

¶ *Comp: Archetypus, Prototypus*, das erste vnnd fürnembste vorbild. *Pol.* pirwßa y náprzednieyßa formá. *Typographus*, ein Buchdrucker. *P.* Drukarz. *Typographia*, die Druckerkunst. *P.* Náuká drukárska. *Typographion*, ein Druckerey. *P.* Drukárnia.

Tyrannus, i, ein Tyran/ wüterich/ bluthund. *Pol.* Tyran/ okrutnik. *Tyrannis, idis*, Tyranney. *P.* Tyráństwo/ okrucieństwo.

Tyro, onis, ein junger Kriegßman/ junger schüler. *P.* Młody/ álbo nowy żołnierz / álbo nowy żak / nowak / młodzik/ vczen/ zwolennik. *Tyrocinium*, das erste versuchen oder vbung. *Pol.* pirwße ćwiczenie.

Tyrocnestis, is, ein Reibeisen. *Pol.* Tarká.

INCIPIENTIA ab *V.*

V A.

Vacca,

V*Acca, æ*, ein kue. *P.* krowá. *Vaccula, æ*, ein küelein. *P.* krowká/ jáłoßká/ jáłowicá. *Vaccinus*, küen. *P.* krowi.

Vaccinium, eine braune viol. *P.* Brunatny fiołek.

Vacerra, æ, ein Hewrauffen / hewgatter. *P.* Drab w stáinie/ zá ktorą śiáno kłádą. *Item*, ein pferdstand/ oder baum zwischen den pferden. *Pol.* Rozworá końska/ przerab/ przegrodá.

Vacillo, as, ich schwancke/ wancke. *P.* ßwánkuię/ chwieię się.

Vaco, as, ich befleisse mich/ liege ob. *P.* pilnuię/ vdáię się/ obieram się/ páram się. *Item*, ich mangele. *P.* niemam/ niedostáye mi. *Item*, ich bin ledig/ müssig. *Pol.* Jestem czcy/ prożny/ łácno mi. *Vacat Impers:* es ist weil / es ist gelegen. *Pol.* Łácno iest / nie trudno iest. *Vacatio*, auffhörung / freyheit. *P.* przestánie / wolność/ odpoczinienie/ pokoy. *Vacuus, a, um*, ledig/ lähr. *Pol.* prożny/ czcy. *Vacuo, as, &* *Euacuo*, ich mache ledig / lähre aus. *P.* prożnię/ wyprożniam.

Vadimonium, vide Vas.

Vades

Vado, is, ich gehe / wandele. *P.* yde / chodze.
¶ *Comp: Circumuado*, ich vmbgehe / vmbfalle. *Pol.* obchodze / opádam / obgániam / okrazam. *Euado*, ich entgehe / entweiche. *P.* vchadzam / vćiekam / vbiegam / wymykam sie. *Inuado*, ich fall an / greiff an. *P.* nápádam / nádyezdzam / náćieram / zeymuie. *Peruado*, ich durchgehe / durchdringe. *Pol.* przechodze / przebiegam / przenikam.

Vado, as, ich wade. *P.* Brne / brodze. *Vadum*, ein wasserfurt. *P.* Brod. *Vadosus*, fürtechtig. *P.* brodzisty.

Væ, Interiect: wehe. *P.* biáda / niestetysz.

Vafer, i, listig / gescheid. *Pol.* Chytry / oboietny. *Vafricies*, listigkeit. *P.* chytrość / oboietność.

Vagina, æ, ein scheide / futter. *P.* Nozenká / pochwy / puzdro.
¶ *Comp: Euagino*, ich zucke aus *P.* dobywam / wyćiagam / wykrywam.

Vagio, is, ich schrey wie ein kind. *P.* pláczę / wrzeszczę / iáko dźiećie. *Vagitus, us*, das schreyen eines kindes. *Pol.* plácz / wrzásk młodego dźiećiećiá.

Vagor, aris, ich schweiffe vmb / lauffe vmb. *P.* Błąkam sie / tułam sie. *Vagus*, *Vagabundus*, vmblauffend. *P.* Tułáiacy sie / tłukacy sie tu y owdźie. *Vagus, subst:* ein Vmbleuffer. *P.* Biegun / Łázeká. *Vagatio*, das vmblauffen. *P.* Tułánie / błąkánie / łázekánie.
¶ *Comp: Euagor*, ich lauffe hinaus. *Pol.* wychodzę / vnoszę sie. *Peruagor*, ich durchschweiffe. *P.* przebiegam / przechodze / zwiedzą.

Valde, aduerb: sehr / fast. *Pol.* Bárzo / wielce / wielmi.

Valeo, es, ich bin gesund / ich kan / vermag. *P.* yestem zdrow / mogę / przemagam. *Item*, ich gelte. *P.* waże / stoyę zá etc. *Valor, oris*, die wehrschafft. *P.* ważność / wágá. *Vale, vox salutantis*, gehab dich wol. *P.* miey sie dobrze. *Valeat, Imprecantis*, Laß jhn fahren. *P.* Niech idźie do kátá / porwány wszemu złemu / zerwány dyablu. *Validus*, starck. *P.* duży / krzepki / mocny / śilny. *Valetudo*, gesundheit / od kranckheit. *P.* zdrowie / álbo chorobá. *Valetudinarius*, sieghafft. *P.* chory / watłego zdrowiá. *Valetudinarium*,

dinarium, ein Siechenhauß. P. ßpital.

¶ Comp: Conualeo, Conualesco, Reualeo, Reualesco, ich werde wieder gesund. Pol. ozdrowiete/ powstawam z choroby/ poprawiam sie/ pokrzepczam sie. Inualeo, ich nehm vberhand. P. zámagam sie/ wsobiam sie/ vrastam. Prævaleo, ich bin sehr starck/ mechtig. P. przemagam/ przeważam/ przewićiężam.

Valgus, aliàs Varus, einer dem die waden von einander stehen/ Schiegge. P. koślawy/ ßpotáwy.

Vallis, is, ein Thal. P. Niwá/ pádoł.

¶ Comp: Conuallis, ein rund thal. P. okrągła niwá.

Vallus, i, ein pfahl. P. pal/ koł.

Vallum, ein Wall/ Schantz/ Bollwerck. P. wal/ ßańcá/ zátámowánie/ zrąb. Vallo, as, &

¶ Comp: Circumuallo, ich mach ein wall/ ich verschantze. P. wałem otaczam/ záßańcuię. Interuallum, ein weit von einem pfal zum andern. P. mieysce/ álbo ßerokość miedzi palámi.

Valua, æ, ein thürgewend/ thor/ fenster-
fensterlade. P. pierzeye/ wierzeye/ wrotá/ okienicá. Valuulus, ein kornhülsen/ oder schoten. Pol. Łuská yárzinná/ strąg/ strączek.

Vannus, i, ein wanne/ futterschwinge. Pol. pałká/ opałká/ osypałká/ wieiaczká. Vanno, as, Euanno, ich schwinge/ saubere. P. opałam.

Varus, a, um, eitel/ vergeblich. Pol. prożny/ niczemny. Item, leichtfertig/ lügenhafft. P. Lekkomiślny/ łżiwy/ omilny/ nieprawdżiwy. Vanitas, eitelkeit. P. prożność/ niczemność. Vanesco, Euanesco, ich werde eitel/ vergehe/ verschwinde. Pol. prożnieie/ nißczeię/ znikam/ wniwecz sie obrácam. Vaniloquus, lügenhafft P. prożnomowny/ ledá co bredzący.

Vapor, oris, ein dunst/ dampff. P. Dym/ párá/ kurzáwá. Vaporarium, ein dampffloch. Pol. Dymnicá/ kurzáwnia. Vaporo, as, ich gebe ein dampff. P. kurzę sie.

¶ Comp: Euaporo, ich verriche/ werde vngeschmacket. Pol. zwietrzeię/ wywietrzeię.

Vappa, æ, verrochener/ verdor-

bener wein. P. zwietrzále/ wywietrzále wino.

Vapulo, as, ich werde geschlagen. P. bywam bit.

Vari, Varioli, Masern/ Boggen/ Ohrschlechten. P. pozarznice/ pierzchnice/ ospice.

Varius, a, um, mancherley/ vielerley. Pol Rozmáity. *Varietas*, verenderung. P. Rozmáitość/ odmienność/ odmiáná. *Vario, as*, ich endere. Pol. odmieniam. *Variego, as*, ich mache bund. P. pstrze/ przystroyam. *Variegatus*, bund/ gezieret. Pol. vpstrzony/ przystroyony.

Varix, icis, ein auffgeblasen Ader / vberbein. P. odeta zyłá/ wilcza kostká. *Varicosus*, krampffaderig. Pol. ktory nádete zyły ma. *Varico, as, & Varicor, aris*, ich weiche ab / vbertrette. Pol. odstępuię/ przestępuię. *Diuarico, & or*, ich trette mit den beinen von einander. Pol. Roskraczam/ golenie roskládam. *Præuaricor*, ich fahre aus dem wege. P. ostępuię z drogi. *Metaph:* ich vbertrette das recht / ich handele wieder billigkeit. P. przestępuię práwo / czynię przećiw spráwiedliwość. *Præuaricator*, ein vbertretter. P. przestępcá. *Præuaricatio*, ein vbertrettung. Pol. przestępstwo.

Varus, vide Valgus.

Vas, vadis, ein bürge. P. Rekoymia/ zástępcá. *Vadimonium*, ein bürgschafft. P. Rekoyemstwo *Vador, aris*, ich stelle bürgen. P. stáwię rekoymie.

Vas, vasis, ein gefeß. P. statek/ náczynie. *Vasculum*, ein feßlein. Pol. fáská. *Vascularius*, ein bütner/ faßbinder. P. bednarz.

¶ *Comp: Conuaso, as*, ich lese / raffele zusamen. P. zágrábiam/ poprzątam.

Vasallus, i, ein Lehenman. Pol. Man/ holdownik.

Vasto, as, & Comp: Deuasto, Peruasto, ich verwüste/ verherge. P. pustoszę/ kázę/ psuię/ drę/ łupię/ wypustoszam. *Vastatio, Deuastatio*, eine verhergung / zerstörung. P. spustoszenie/ wyłupienie. *Vastator, Deuastator*, ein Verherger/ Zerstörer. Pol. spustoszyciel/ łupieżcá / wydzierca. *Vastus, a, um*, groß/ öde/ wüst. Pol. wielki/ pusty. *Vastitas*, ein grösse/

grösse/ oder einöde. P. wielkość/ álbo pustinia/ spustoßenie/ nieosiádłość.

Vates, is, ein warsager. P. prorok/ wießczek/ práktikarz. *Vaticinor, aris*, ich weissage. *Pol.* prorokuie/ práktikuie. *Vaticinium*, ein weissagung. P. proroctwo/ práktiká/ wießezbá.

V B.

Vber, eris, Subst: ein Euter/ brust. *Pol.* wymie/ cyc. *Vber, a, um, Adiect:* fruchtbar/ vberflüssig. P. żyzny/ płodny/ vrodzayny/ dostáteczny. *Vbertas*, die fülle/ fruchtbarkeit. *Pol.* dostátek/ żyzność/ płodność/ vrodzayność. *Vbero, as, Exubero*, ich bin vberflüssig. P. okfituie. *Exuberantia*, die fülle/ vberfluß. P. okfitość/ dostátek.

Vbi, aduerb: loci, wo. P. gdźie/ kedy. *Temp.* nach dem. P. gdy. ¶ *Comp: Vbi ubi, vbiq;, vbicunq;, vbiuis*, allenthalben/ es sey wo es wolle. P. wßedy/ wßedźie/ gdźiekolwiek/ kedykolwiek.

V D.

Vdo, onis, putatur esse calceus laneus, ein Fußsocke. *Pol.* skárpetká.

Vdus, a, um, feucht/ naß. *Pol.* wilgotny/ mokry.

V E.

Ve, Coniunct. oder. P. álbo.

Vectigal, Fuhrlohn. P. furlon. *Item*, zoll/ vngelt. P. cło/ dań/ pobor/ dochod. *Vectigalis, e*, zinßbar. P. czinßowny/ hołdowny.

Vectis, is, ein Rigel/ thürklinge. P. záworá/ záporá/ klamká. *Item*, ein hebstange. P. drąg do dźwigánia.

Vegetus, a, um, frisch/ gesund. P. ochotny/ świeży/ duży/ zdrowy. *Vegeto, as*, ich mache frisch/ erquicke. P. ochładzam/ pokrzepczą.

Vehemens, vide Mens.

Veho, is, ich führe. *Pol.* wożę/ wiożę. *Vehor*, ich fahre. P. jádę. *Vehes, is*, ein fuder. *Pol.* furá/ woz. *Vehiculum*, ein wagen. P. woz. *Vector*, ein Fuhrman. P. furman/ woźnicá. *Vectura*, ein Fuhr. P. wozbá/ furá.

¶ *Comp: Aueho*, ich führe weg. P. odwożę. *Adueho*, ich führe zu/ bringe. P. przywożę. *Conueho*,

ich führe zusammen. *Pol.* zwożę. *Euebo*, ich führe aus. *P.* wywożę. *Metaph:* ich erhöhe/ erhebe. *P.* powyßßam. *Inuebo*, ich führe ein. *Pol.* w wożę. *Inuehor*, ich schelte. *Pol.* Láię/ sfukam/ rzucam się ná kogo słowy. *Præteruebo*, ich führe fürvber. *P.* mimo wożę. *Prouebo*, *Subuebo*, ich führe fort. *P* powiozę.

Vel, *Coniunct:* oder. *P.* Albo.

Veles, *itis*, ein Landsknecht mit leichter rüstung. *Pol.* Lekki żołnierz/ kozak/ husarz/ hayduk. *Velitaris*, *e*, solchen Kriegsleuten zugehörig. *Pol.* kozacki/ husárski. *Velitor*, *aris*, ich schermützele. *P.* hárcuię/ vtarczkę czynię. *Velitatio*, ein Schermützel. *Pol.* Hárc/ hárcowánie/ vtarczká/ wdrtwcze bitwá.

Velia, ein henffling. *P* zwoniec.

Vello, *is*, ich rupffe. *Pol.* Rwę/ skubię/ ßczykam. *Vellico*, ich pfitze. *P.* ßczipię.

¶ *Comp:* *Auello*, ich zwacke ab. *Pol.* odrywam. *Conuello*, ich zerrüpffe/ zerreisse. *P.* poskubuię/ poßczipam/ potárgam. *Item*, ich wiederlege. *P.* zbiyam/ odpor dawam. *Euello*, ich reisse aus. *P.* wyrywam/ wytárgam. *Reuello*, ich reisse ab. *P.* odzieram/ odrywam.

Vellus, *eris*, abgeschorne wolle. *P.* ostrzyżona welná/ kosm.

Velo, *as*, ich bedecke. *P.* nákrywam/ zákrywam/ zástániam. *Velamen*, *Velamentum*, ein Fürhang. *Pol.* zásłoná. *Velum*, ein Fürhang oder ein ſägel. *P.* zásłoná/ żagiel/ płáchtá/ oponá. *Velifico*, ich ſägele/ schiffe *Pol.* żegluię.

¶ *Comp:* *Reuelo*, *as*, ich entdecke/ offenbare. *P.* odkrywam/ odsłániam/ obyáwiam/ oznaymiam. *Reuelatio*, ein offenbarung. *Pol.* obiáwienie.

Velox, *ocis*, schnell/ geschwind. *P.* prętki/ chutki/ skory. *Velocitas*, geschwindigkeit. *Pol.* prętkość.

Velut, *Veluti*, zugleich als. *P.* yáko/ yákoby.

Vena, *æ*, ein Blutader. *P.* żyłá. *Venosus*, großäderig/ dick/ grob. *P.* żyłowáty/ duży/ gruby.

Venalis, *vide Veneo.*

Vendico, *vide Dico.*

Vendo, *is*, ich verkeuffe. *Pol.* przedáyę. *Vendito*, ich gebe mich aus/

aus/ ich stoltziere/ prange. *Pol.* vdawam sie/ okázuie sie/ vdátnym sie czinie. *Vendibilis, e,* verkeuffig. *P.* skupny/ przedayny. *Venditor,* ein verkeuffer. *P.* przedawcá.

Venenum, Gifft. *P.* Yad/ Trucizná. *Venenosus,* gifftig. *P.* yádowity. *Venenatus,* vergifftet. *P.* yádem nápuszczony. *Veneficus,* ein Zeuberer. *Pol.* Czárownik/ *Venefica,* ein Zeuberin. *P.* Czárownicá/ yedzá. *Veneficium,* Zeuberey/ vergifftung. *P.* czáry/ vczárowánie/ otrucie.

Veneo, is, ich werd verkaufft. *P.* *P.* Bywam przedan. *Venalis, e,* feil. *P.* przedayny.

Veneror, aris, ich ehre. *P.* czcze/ waze/ cześć álbo poćciwość wywyrządzam. *Venerabilis, Venerandus,* Ehrwirdig. *P.* vczćiwy/ poczesny/ czći godny.

Venetus, Liechtblaw. *P.* blekitny.

Venia, æ, verzeihung einer vbelthat. *P.* odpuszczenie iákiego wystepku. *Item,* erlaubnüß. *P.* dozwolenie/ dopuszczenie.

Venio, is, ich komme. *P.* yde/ yáde/ przychodze.

¶ *Comp: Aduenio,* ich komme herzu. *Pol.* nádchodze/ przychodze. *Aduentus, us,* ein zukunfft. *P.* przyście. *Aduentitius,* frembd. *P.* przychodny/ obcy/ cudzoziemski. *Aduena,* ein frembdling. *P.* cudzoziemiec/ przychodźień/ gość. *Conuenio,* ich kom zusamen. *P.* schadzam sie/ zgromádzam sie. *Item,* ich kom vberein/ vertrage mich. *Pol.* vmawiam/ postánowiam/ zgadzam sie. *Item,* ich spreche einē an. *P.* mowie s kim. *Conuenit, Impers:* es ist billig. *P.* godźi sie. *Conueniens,* billig/ bequem/ füglich. *P.* słuszny/ godny/ przystoyny/ potemny/ sposobny. *Conuentus, us,* ein zusammenkunfft. *P.* ziazd/ zeście/ zgromádzenie. *Conuentio,* ein vertrag. *P.* zmowá/ vmowá/ zgodá/ postánowienie. *Conuenticulum,* ein ort/ da man zusammen kompt. *P.* mieysce/ gdźie sie schodzą/ schadzká. *Deuenio,* ich komme biß/ etc. *P.* dochodze/ doyezdzam. *Euenit, Obuenit, Impers:* es begibt sich/ es tregt sich zu. *P.* Tráfi sie/ przyda sie/ przygodźi sie/ przygadza sie/ podká sie. *Euentus, us,* ein zufall. *P.* Tráfunek/ przygodá. *Circumuenio,* ich

ich vmbgebe/ hinderkomme/ betriege/ setze auff. *P.* obstepuie/ podchodzę/ zdradzam/ oszukam. *Inuenio*, ich finde/ erdencke/ bekomme/ erlange. *Pol.* naydnię/ wynayduię/ wymiſlam/ dostawam/ ostegam. *Inuentio, Inuentum*, ein fund/ gedicht. *P.* wynáleſká/ wymiſt. *Inuentor*, ein erfinder. *P.* nálezcá/ wynálezcá. *Peruenio*, ich kom ans end. *Pol.* dochodzę. *Præuenio*, ich komme für. *P.* vprzedzam. *Prouenio*, ich komme herfür/ ich wachſe. *Pol.* pochodzę/ rostę/ wſchodzę. *Prouentus, us*, Järlich gewächs/einkommen. *P.* Vrodzay/ dochod. *Subuenio*, ich komme zu hülff. *P.* ná pomoc przychadzam/ pomagam. *Superuenio*, ich komme dazu. *P.* nádchodzę.

Venor, aris, ich jage/stelle nach. *P.* Lowię/ poluię/ czuham/ zábiegam. *Venator*, ein Jäger. *P.* Lowiec/ miśliwiec. *Venatus, us*, *Venatio*, ein Jacht. *P.* Lowienie/ polowánie/ myſliwſtwo. *Venaticus, Venatorius*, Jegerisch. *P.* myśliwy/ polny/ łowny. *Venabulum*, ein Jegerspiß. *P.* oszczep álbo włocznia ná zwierz.

Venter, der bauch. *P.* Brzuch/ żywot. *Ventriculus*, der magen. *P.* żołądek. *Ventricosus*, bauchigt *P.* Brzucháty.

Ventilo, as, ich schwinge/werffe in die lufft/ reinige/ seubere/ ich erwege. *P.* wieię/ rzucam ná powietrze/ wyczyśćiam/ wychędozam/ vważam. *Ventilabrum*, ein wurffschauffel. *Pol.* Łopátá do wiána/ wieyaczká/ opałká.

Ventus, der wind. *Pol.* wiátr. *Ventulus*, ein windlein/ lufftlein. *P.* wiátrek. *Ventosus*, windig/ kühl. *P.* wietrzny/ chłodny. *Item*, wüst/ lär. *P.* pusty/ prożny. *Item*, stoltz/ auffgeblasen. *P.* pyszny/ butny/ nádęty. *Ventosa*, ein schrepkopff. *P.* Báńká.

¶ *Comp: Subuentaneus*, lähr/ ledig. *P.* Czczy/ prożny.

Venundo, as, ich verkeuffe. *P.* przedáyę.

Venus, eris, die Göttin der liebe. *Pol.* Bogini miłośći. *Metaph:* ein bulschafft/ hurerey. *P.* Miłośnicá/ gámratká/ nierząd. *Item*, zierde. *P.* piekność/ wdźięczność. *Venustus*, hübsch/schön. *P.* piekny/ nadobny/ gládki. *Venustas*,

nustas. schönheit. P. piekność/ gładkość.

¶ Comp: Deuenusto, ich mache heßlich. P. szpace/ szkaradze. Inuenustus, heßlich. P. szpetny/ szkarady/ niecudny/ żadny.

Vepres, is, Dorn. P. czernie.

Vepretum, ein Dornbusch. Pol. Czerniewisko.

Ver, der Lentz. P. wiosna. Vernus, Vernalis, Lentzisch. Pol. wiosenny. Verno, as, ich sproß herfür/ ich grüne/ blüe. P. pukam się/ zielenieię się/ kcżcę/ kwitnę/ roskwitam się. Vernatio, ein abgestreiffte schlangenhaut. P. Lupieß/ skora wężowa odarta.

Verbascum, wullkraut. P. dziewana.

Verbena, Eisenkraut. Pol. kosiszko.

Verber, eris, ein streich. P. plaga / dega / oderzenie. Verbero, onis, ein Bub. P. Lotr/ niecnota/ nogiec. Verbero, as, ich schlage. P. biię/ tłukę/ trzepię/ tracam.

Verbum, ein wort. Pol. słowo. Verbosus, vielwortig. P. słowny/ wielomowny. Verbositas, schwetzhafftigkeit. P. wielomowność.

¶ Comp: Prouerbium, ein sprichwort. P. przypowieść. Prouerbialis, e, sprichwortsweise. Pol. przypowiesny.

Verecundus, schamhafftig/ züchtig. P. wstidliwy/ sromieżliwy. Verecundia, zucht / schamhafftigkeit. P. wstid / wstidliwość/ sromieżliwość. Verecundor, aris, ich scheme mich. P. sromam się/ wstidzę się.

Veredus, i, ein Postroß. Pol. Gonczy/ powodny koń. Veredarius, ein Postbot. Pol. poseł na powodzie/ goniec.

Vereor, eris, ich fürchte. P. boię się/ obawam się. Verenda, orum, die heimlichen glieder. P. Łono.

¶ Comp: Reuereor, ich ehre/ liebe. P. czcę/ ważę/ szanuię/ miłuię. Reuerentia, ehrerbietung. P. cześć/ poczciwość.

Vergo, is, ich neige mich/ halte mich. P. skłaniam się/ chylę się/ ściągam się.

Vermis, is, ein Wurm. P. Robak/ gadzina. Vermiculus, ein würmlein. P. Robaczek. Verminosus, wurmeslig. P. Robaczny/ robaczywy/ robaczisty. Verminaorum, das bauchgrimmen. P. gryzienie w żywocie. Vermino, as, ich habe

habe das bauchgrimmen. *P.* mam gryzienie w żywoćie. *Vermiculor*, ich bin wurmstichig/faule. *Pol.* Robaczywieię/prochnieię. *Item*, ich mach ein eingelegte arbeit. *P.* ßnicárską robotę czynię. *Vermiculatus*, eingelegt. *P.* pstremi/ máłowánemi ßtuczkámi położony.

Verna, ein leibbeigen Hauß-kind. *P.* Rodźic/Rodowic/Rodźiczká/Rodowiczká/wychowániec/wychowanká. *Vernaculus*, heimisch/eigen. *P.* domowny/własny/przyrodzony. *Vernilis, e*, knechtisch/bübisch. *Pol.* niewolniczy/przyzwoity/kotrowski.

Vernix, is, Fiernis. *P.* pokost.

Verres, is, ein Eber. *P.* kiernos.

Verrinus, das von eim Eber ist. *P.* kiernoźi.

Verro, is, ich ziehe/schleiffe/kehre/fäge. *P.* ćiągnę/wlekę/vmiétam/chędożę. *Verriculum*, ein Zuggarn. *P.* Niewod.

Verruca, ein wartze. *Pol.* Brodawká. *Verrucosus*, wartzechtig. *P.* Brodawczáty.

Versus, præp: gegen. *Pol.* ku/przećiw.

Vertagus,

Vertagus, ein windhund. *Pol.* Chárt. *Vertebra*, ein gelenck. *P.* obrot.

Verto, is, ich kehre/wende/verwandele. *P.* obracam/przemieniam. *Vertigo, inis*, der schwindel. *P.* záwracánie wgłowie. *Verticulum*, ein Spindelwirt. *Pol.* wártaklá wrzećienna. *Vertex*, ein scheitel/spitze. *Pol.* przedźiał/wierzch/wierzchołek. *Vortex*, ein zwirbel im wasser. *P.* wir w wodźie. *Versus, us*, ein verß. *P.* wierß. *Versura, æ*, ein vmbwendung/abwechselung. *P.* obrocenie/odwrot/odmiáná. *Versatilis*, vmbwendig. *P.* obrotny.

¶ *Comp: Auerto*, ich wende ab. *P.* odwrácam. *Aduerto*, ich wende zu. *P.* przymykam/przychylam. *Item*, ich höre drauff. *Pol.* słucham/bacżę. *Animaduerto, vide Supra. Anteuerto, Præuerto*, ich komme für/lauffe vorn an. *Pol.* vbiegam/wyśćigam/vprzedzam. *Conuerto*, ich wende/verwandele/bekehre. *P.* obrácā/przemieniam/náwrácam. *Conuersio*, ein verwandelung/bekehrung. *Pol.* odmienienie/náwrocenie. *Diuertor*, ich kehre ein/

trette

trette ab. P. stoye gospoda/ wieżdżam/ vstepuie/ vchodze. *Diuersorium*, ein herberg. P. gospodá. gośćiniec. *Diuerticulum*, ein ort da man abtreten kan. P. vstepek. *Euerto, Subuerto*, ich kehre vmb/ zerstöre. *Pol*. wywrácam/ spustoßam. *Inuerto*, ich verkehre. P. opák obrácam/ wywrácam. *Obuerto*, ich wend entgegen. P. zákládam sie/ zástáwiam sie. *Peruerto*, ich verkehre. *Pol*. przewrácam/ opák obrácam. *Peruersus*, verkert/ boßhafftig. *Pol*. przewrotny/ opáczny/ zły/ złośliwy. *Peruersitas*, verkertheit/ boßheit. P. przewrotność/ złość/ krnąbrność. *Reuerto, & Reuertor*, ich kehre vmb/ ich komme wieder. P. wrácam sie. *Transuerto*, ich verkehre. P. przewrácam. *Transuersus*, schál/ schlim/ vberzwerch P. przeczny/poprzeczny.

Verso, as frequent: ich kehre offt vmb/ weltze. P. często obrácam/ taczam/ poprzewrácam. *Versor, aris*, ich vbe mich/wohne. P. ćwicze sie/ obieram sie/ mießkam.

¶ *Comp: Auersor*, ich verachte/ habe ein eckel. P. gárdze/ brzidze sie. *Aduersor*, ich bin zu wieder. P. przećiwiam sie. *Aduersarius*, ein wiedersacher. P. przećiwnik/ odpowiednik. *Conuersor*, ich gehe vmb. P. obcuie/spolkuie. *Conuersatio*, ein vmbgehen/ gemeinschafft. *Pol*. obcowánie/ spolkowánie/ towárzistwo. *Controuersor*, ich bin spenstig/zwistig/zweyfelhafft. P. wspieram sie/ jestem rozny/ wątpliwy. *Controuersia*, ein zanck/zwist/ zweiffel. P. spor/ przá/ rożnicá/ rożność/ sprzećiwienie. *Diuersor*, ich liege zur herberg. P. Jestem ná gospodźie/ stoye w gośćincu. *Obuersor*, ich gehe vmbher. *Pol*. owiyam sie/ motam sie.

Versutus a, um, listig/geschwind *Pol*. chytry/ prędkiego á ostrego rozumu. *Versutia*, listigkeit/ geschwindigkeit. *Pol*. Chytrość/ ostrość rozumu.

Versipellis, falsch/ listig/betriegig. P. fáłßywy/ chytry/ oboietny/ zdrádliwy.

Veru, ein Bratspiß. P. Rożen.

Veruex, ein Hammel. P. skop.

Veruecinus, Schepsen. *Pol*. skopowy.

Verum, Verò, aber. *Pol*. ále/ wżdy/ yednák.

Veruntamen, abergleichwol. P. A wßakze/ jednák/ przećie.

Verus, a, um, Verax, warhafftig. P. prawdźiwy. *Veritas, Veracitas*, warheit. *Pol.* prawdá/ práwość/ prawdźiwość. *Verisimilis, e*, der warheit ehnlich. P. wierze podobny.

Vesanus, vnsinnig. P. wśćiekly/ ßalony. *Vesania*, vnsinnigkeit. P. wśćiekliwość/ ßaloność.

Vescor, eris, ich esse. P. yem/ yadam/ pożywam. *Vescus, a, um*, ässig P. śniedny/ dobry ku yedzeniu.

Vesica, æ, die blase. P. pecherz/ pecherzina.

Vespa, æ, ein Wespe. P. Osſá.

Vesper, der Abend. P. wieczor. *Vespertinus*, abendzeittig. P. wieczorny. *Vesperascit, Aduesperascit*, es wird Abend. P. wieczor nádchodźi/ zmirßka śie.

Vespertilio, ein Fledermauß. P. Nietoperz.

Vespillo, onis, ein Todtengreber. P. co vmárle chowa.

Vester, a, um, Ewer. P. wáß. *Vestras*, Ewers landes oder geschlechtes. P. wáßiniec.

Vestibulum, ein vorhoff/ forderhauß. P. przedśionek/ przyśienie. *Metaph:* ein anfang/ oder eingang eines jeglichen dings. P. początek/ álbo przystep do kázdey rzeczy.

Vestigium, ein Fußstapffen. P. stopá/ trop/ ßlák/ ośládá/ piętno. ¶ *Comp: Inuestigo, Peruestigo*, ich spüre nach/ forsche nach. P. śledzę/ ßlákiem yde/ oślądam/ wyßperuie/ ßpieguie/ wywiáduie śie.

Vestis, is, Vestimentũ, ein kleid. *Pol.* ßátá/ bárwá. *Vestitus, us*, kleidung. P. odźienie.

Veternus, die schlaffsucht. *Pol.* Spiaca chorobá. *Veternosus*, schlefferig/ verschlaffen. P. ośpály/ leniwy/ zgniły.

Veto, as, ich verbiete. P. zákázuię.

vetus, eris, alt. P. stáry/ dawny/ *Vetulus*, ein alter Man. P. stárzec/ stárußek/ strych. *Vetula*, ein alt weib. P. Bábá/ stárká. *Veteranus*, ein alter Kriegßman. P. stáry żołnierz. *Veterator*, ein alter schalck/ listiger fuchs. *Pol.* stáry ćwik/ chytrzec/ chytrek. *Veteratorius*, geschwind/ listig. *Pol.* chwitliwy/ chytry/ smárdy podßyty. *Veteramentarius*, ein Schuflicker. P. co trzewiki łata.

Vetustus, alt / veralt / altfrenckisch. *Pol.* staradawny / stároswiecki. *Vetustas*, das Alter. *P.* stárość / dawność.

¶ *Comp: Inueterasco*, ich werde alt. *P.* stárzeie sie / zástárzeie sie. *Inueteratus*, veraltet. *P.* zástárzáły.

Vexillum, ein fahn / fehnlein / ein flagge. *P.* proporzec / chorągiew / pánerá. *Vexillifer*, ein Fendrich. *P.* Chorąży.

Vexo, as, Diuexo, ich treibe / plage / betrübe. *P.* gábam / dręcze / trapie. *Vexatio*, beleidigung / betrübung / plagung. *P.* gábánie / trestánie / trapienie / dręczenie.

V I.

Via, æ, ein weg. *P.* drogá. *Viator*, ein wegfertiger. *P.* podrożny. *Viaticum*, ein Zeerung auff dem weg. *Pol.* koßt / stráwá po drożna.

¶ *Comp: Auius, Deuius*, abwegig. *Pol.* błędliwy / obłedny. *Inuius*, vnwegig / vngebähnet. *P.* bezdrożny / nietárty / nietorowány. *Obuius*, entgegen kommende *P.* potkáiący sie z kim / przeciw komu ydący. *Metaph:* schlecht / gemein. *Pol.* prosty / pospolity. *Obuio, as*, ich begegne. *Pol.* potikam sie z kim w drodze / wychodze / wyieżdżam przeciw komu. zástępuie komu droge / záchodze komu w drodze. *Peruius*, durchgengig. *Pol.* przechodzisty. *Biuium*, eine wegscheide zweyer weg. *Pol.* rostánie dwu drog. *Triuium*, da sich drey wege scheiden. *P.* Rostánie trzech drog.

Vibex, icis, ein streich. *Pol.* dęgá / strefá.

Vibro, as, ich bewege / schüttele / werffe / schiesse. *Pol.* porußam / trząsam / ciskam / strzelam.

Vicem, Vice, & plur: Vices, &c. verenderung / abwechselung *P.* odmiáná. *Item*, ein zustand / vnglück. *Pol.* ßkodá / przygodá. *Vicarius*, ein Verwalter. *Pol.* Námiestnik / zástępcá. *Vicissim*, wiederumb. *P.* záś / wodmiáne / wodmiankí. *Vicissitudo*, ein Abwechselung / verenderung. *P.* odmiáná / przemienność.

Viceni, vide Viginti.

Vicia, æ, wicken. *P.* wiká.

Vicium, vide Vitium.

Vicinus, i subst: ein Nachbawr P. sąsiad. *Vicinus, a, um, Adiect:* nahe/ beywohnend *Pol.* bliski/ sąsiedzki/ pográniczny. *Vicinitas,* Nachbarschafft. *P.* sąsiedztwo. *Vicinia, æ,* die nähe. *Pol.* bliskość.

Victito, Victus, vide Viuo.

Victima, æ, ein schlachtopffer vor erlangten sieg. *P.* bita ofiárá zá otrzymane zwyćięstwo.

Victor, vide Vinco.

Vicus, i, ein gasse/ strasse. *Pol.* vlicá. *Item,* ein dorff. *Pol.* wieś. *Vicatim,* von dorff zu dorff. *Pol.* odewśi/ dowśi.

Videlicet, aduerb: gewißlich. *P.* pewnie/ zápewne. *Item,* als nemlich. *P.* To iest/ á zwłaszczá.

Video, es, ich sehe. *Pol.* widzę. *Metaph:* ich mercke/ verstehe. *P.* baczę/ rozumiem. *Videor, depon: & videtur, Impers:* mich dünckt. *P.* zda mi się/ widźi mi się. *Visus, us,* das gesicht. *P.* wzrok. *Visio,* ein gesicht. *P.* widzenie. *visibilis, e,* sichtbar. *P.* wydomy. *Viso, & Comp: Inuiso, Reuiso, Item, Frequent: Visito, as,* ich gehe zusehē/ ich besuche. *P.* Idę ku widzeniu/ náwiedzam.

¶ *Comp: Euideo, Inusitat. Euidens,* klar/ außtrücklich/ augenscheinlich. Jásny/ Jáwny/ dowodny/ oczywisty. *Euidentia,* klarheit. *P.* Jásność/ rzetelność. *Inuideo, es,* ich vergünne. *Pol.* zayzrzę/ nieżyczę. *Inuidia,* mißgunst. *P.* zazdrość/ zawiść. *Inuidus, Inuidiosus,* mißgünstig. *P.* zawisny/ zazdrośćiwy. *Inuisus,* verhasset/ verachtet. *P.* zawisny/ wzgárdzony. *Præuideo,* ich sehe zuuor. *P.* przeobaczywam. *Prouideo,* ich versehe/ versorge. *Pol.* opátruię. *Prouidētia,* fürsehung. *Pol.* opátrzność. *Prouidus,* vorsichtig. *P.* opátrzny/ pieczołowity.

Viduus, ein widwer. *Pol.* wdowiec. *Vidua,* eine widwe. *P.* wdowá. *Viduitas,* widwenschafft. *P.* wdowstwo/ sierocstwo.

Vienna, æ, Wien in Osterreich. *P.* Wiedeń w Rákusiech.

Vieo, es, ich beuge/ binde. *P.* kręcam/ wiążę/ zwiezuię. *Vietor,* ein Bütner/ Böcker. *Pol.* Bednarz. *Vietus, a, um,* weich/ schwanck. *P.* miękki/ gibki/ słáby.

Vigeo, es, ich grüne/ bin frisch. *P.* kwitnę/ jestem krzepki/ śilny/ duży. *Vigor, oris,* sterck/ krafft. *P.* śiła/ moc/ dużość.

Vigilo, as, ich wache. *P.* czuie/ strzegę. *Vigil*, ein wechter. *Pol.* stroż. *Vigilia*, eine wach/ hut. *P.* straż/ strażá. *Vigilans*, hurtig/ wacker/ fleissig. *P.* czuyny/ pilny/ ostrożny. *Vigilantia*, hurtigkeit/ fleissigkeit. *Pol.* czuynośc/ pilnośc/ ostrożnośc.

Viginti, zwantzig. *P.* dwádzieśćia. *Vigesimus*, der zwantzigste. *P.* dwudziesty. *Viceni*, Je zwantzig. *Pol.* po dwudziestu. *Vicies*, zwantzigmal. *Pol.* dwádzieśćiá kroć. *Vicenarius*, was zwantzig in sich helt. *Pol.* Co dwadzieśćia wsobie zámyka.

Vilis, e, gering / schlecht. *Pol.* podły/ prosty/ lekki. *Item*, wolfeil. *P.* Tany. *Vilitas*, geringschetzigkeit/ wolfeilheit. *P.* podłość/ tańość. *Vileo*, *Vilesco*, ich bin/ werde gering/ oder wolfeil. *P.* podleie/ tanieie.

Villa, æ, ein Bawrhoff/ oder dorf. *P.* chłopski dworzec/ wieś. *Villanus*, ein Bawr. *P.* Gbur/ wieśniak. *Villicus*, ein Meyer. *Pol.* włodarz/ rátay. *Villica*, ein Meyerin. *Pol.* włodarká/ włodarzowá/ włodkowá. *Villicor, aris*, ich treibe bawrwerck. *P.* Rolá się páram. *Villus*,

Villus, i, ein harlok. *P.* kosm/ włos. *Villosus*, zotticht/ rauch. *P.* kosmáty/ włochaty.

Vimen, inis, bintzweiden. *Pol.* Rokićiná. *Vimineus*, von bintzweiden gemacht. *P.* Rokitowy.

Vincio, is, ich binde. *P.* wiąże/ zwiezuie/ śćiagam. *Vinculum*, ein band. *P.* zwiąská.

¶ *Comp: Devincio*, ich verbinde/ verpflichte. *P.* obowiezuie/ pozyskam/ powinnym czynie. *Revincio*, ich binde rücklings. *Pol.* opák záwiezuie.

Vinco, is, ich siege/ vberwinde/ vbertreffe. *P.* zwyćiężam/ porażam/ przewyższam. *Victor*, ein vberwinder. *P.* zwyćiężcá/ zwyćiężyćiel. *Victoria*, ein sieg. *Pol.* zwyćięstwo/ porażká. *Victoriosus*, siegreich. *P.* zwyćięzny/ zwyćięzisty.

¶ *Compo: Devinco, Idem cum simplici. Convinco, Evinco*, ich beweise/ vberzeuge. *P.* dokázuie/ okázuie/ wyświadczam/ przekonam. *Invictus*, vnüberwindlich. *P.* niezwyćiężony.

Vindemia, æ, der Weinaugst/ das weinlesen. *P.* zbieránie winá. *Vindemio, as*, ich lese den wein. *P.* zbieram wino. *Vindi-*

Vindico, as, ich reche / straffe. *P.* mßcze się / karze. *Item*, ich errette / erlöse. *P.* wybáwiam / wyswobodzam. *Vindicta*, ein rache. *Pol.* pomstá. *Vindex, icis*, ein Recher. *P.* pomśćiciel. *Vindiciæ*, ein errettung / beschirmung. *P.* wybáwienie / obroná.

Vinum, i, wein. *P.* wino. *Vinarius*, das zu wein gehöret. *P.* winny. *Vinea*, ein Weinberg. *P.* winnicá. *Vinitor*, ein Räbman. *P.* winarz. *Vinolentus*, truncken. *P.* pijány / opiły. *Vinosus*, weinsüchtig. *P.* winem czuchnący.

Viola, æ, ein Viol. *P.* Fiyołek. *Violaceus*, Violenfarb. *P.* Fiyołkowey máśći / bronátny / mákowy.

Violo, as, ich schweche / verletze / breche / vbertrette. *Pol.* gwałcę / obrázam / sromocę / lekkość wyrządzam / łamię / wykraczam. *Violentus*, gewaltig / gewalt vbende. *P.* gwałtowny. *Violatio*, ein verletzung / schendung / brechung *Pol.* zgwałcenie. *Violator*, ein schender. *P.* gwałtownik.

¶ *Comp: Inuiolabilis, e*, das man nicht schenden oder brechen darff. *Pol.* nienáruszony / niezgwałcony. *Vipera*,

Vipera, æ, ein Otter. *P.* Jászczorká. *Viperinus*, Ottern. *P.* Jászczorczy.

Vir, ein Man. *P.* Mąż. *Virago, inis*, ein Menntin / ein manlich weib. *Pol.* mężna biała głowá. *Virilis, e*, manlich. *P.* męski. *Item*, starck / dapffer. *Pol.* mężny / śmiáły. *Virilitas*, manligkeit. *Pol.* męskość / mężność / śmiáłość. *Virilia, plur:* dz manlich glied. *P.* męski członek. *Virosus*, Mannes begierig / geil. *P.* chcący mężá / Jurzny.

¶ *Comp: Euiro, as*, ich beraube des manlichen gliedes. *Pol* Częśćię / wáłászę. *Leuir*, des Mannes bruder. *Pol.* dźiewierz / *Semiuir*, ein halbman / weibisch. *Pol.* pułmężá / niewieśćiuch / wnetr.

Vireo, onis, ein Widwol / Byrold. *P.* szerokos. *auis nomen.*

Vireo, es, ich grüne. *P.* zielenieię się. *Viridis, e*, grün / frisch *Pol.* zielony / świeży. *Viriditas*, grünheit. *P.* zieloność. *Viridarium*, ein lustgarten. *P.* windarz / bindarz / wiridarz.

Virga, æ, ein Rutte. *P.* Rozgá / pręt. *Virgula*, ein rüttlein / strichlein.

ſtrichlein. P. Roſzczká / prątek / kreſká. Virgultum, ein geſtreuch. P. Chroſt.

Virgo, inis, ein Jungfraw. P. Pánná / Dźiewicá. Virgineus, Jungfrewlich. Pol. pánieńſki / dźiewiczy. Virginitas, Jungfrawſchafft. Pol. pánieńſtwo / dźiewictwo.

Virtus, utis, ein Tugend. Pol. Cnotá. Item, macht / ſterck / krafft. P. moc / śiłá.

Virus, ein geſtanck. P. ſmrod / czuchnienie / párkot. Item, gifft. P. yad / trućizná. Viroſus, Virulentus, gifftig. Pol. yádowity / ziádły.

Vis, gewalt. Pol. gwałt. Item, dapfferkeit / manligkeit / ſtercke. P. dźielność / meſtwo / moc / śiłá. Item, ein viele. P. wielkość. Vires, plur: kreffte. P. śiły.

Viſcus, i, & Viſcum, Vogelleim. Pol. Lep. Viſcoſus, zehe / klebachtig. P. Tegi / lnący / kliyowáty.

¶ Comp: Inuiſco, ich beſtreiche mit vogel leim. P. Lepem pomuſkam / oblepiam.

Viſcus, eris, Eingeweid. Pol. wnętrznośći.

Comp:

¶ Comp: Euiſcero, as, ich weide aus. P. wywnętrzam.

Viſo, Viſito, vide Video.

Viſtula, æ, die Weiſſel. Pol. Wiſłá.

Vita, vide Viuo,

Vitellus, i, ein dotter im Ey. P. żołtek w Jáyu.

Vitiligo, inis, heßliche flecken am Leibe. Pol. ßkáráde zmázy álbo piegi ná ćiele. Vitiligator, Vitilitigator, ein Leſterer / Verleumbder. Pol. Przechyrá / obmowcá.

Vitis, is, ein weinſtock. P. winna máćicá.

Vitium, ein Laſter / ſchand / gebreche / mangel. P. wyſtęp / wyſtępek / grzech / ſromotá / niecnotá / niedoſtátek / wádá. Vitioſus, leſterlich / gebrechlich. Pol. Niecnotliwy / niedoſtáteczny. Vitio, as, ich leſtere / ſchende. P. háńbię / ſromocę.

Vito, as, ich vermeide. P. ſtrzegę ſię / wáruię ſię / vſtrzegam ſię.

¶ Comp: Deuito, Euito, Idem cum ſimplici. Euitabilis, vermeidlich. Pol. vſtrzeżony / wárowny. Inuito, ich bitte / lade. P. wzywam / proßę do śiebie. Item, ich

ich verhetze/ gebe anlaß. P. drażnie/ podußczam/ podßczuwam.

Vitricus, ein Stiffvater. *Pol.* oyczym.

Vitrum, glaß. P. ſkło. *Vitreus*, gleſern. P. ſkłánny. *Calix vitreus*, ein trinckglaß. P. ſkłańká/ ſklenicá. *Vitriarius*, ein gläſer. P. ſklarz.

Vitta, *æ*, ein haube/ mütze. P. czepiec/ czápká/ mická.

Vitulus, *i*, ein kalb, P. Ciele. *Vitula*, ein kalbe. P. yáłowicá. *Vitulinus*, kelbertn. *Pol.* Cielęcy. *Caro vitulina*, kalbfleiſch P. Cielęciná.

Vitupero, *as*, ich ſchelte / verſpreche. P. gánie/ łże/ ſromoce. *Vituperium*, *Vituperatio*, ein ſcheltung. P. przygáná/ gánienie / háńbienie. *Vituperabilis*, ſcheltbar. P. nágániony.

Viuerra, *æ*, ein Iltiß. P. Tchorz.

Viuo, *is*, ich lebe. P. żywie/ żyię. *Viuax*, lebhafftig. P. długo żywy / trwáły. *Viuarium*, ein Helter/ Thiergarten. *Pol.* ſadz/ ſadzawká/ zwierzyniec. *Viuidus*, friſch/ ſtarck. P. krzepki/świeży/ mocny. *Vita*, das leben. *Pol.* żywot. *Vitalis*, *e*, lebhafft. P. żywy.

Victus, *us*, narung. P. żywność/ pożywienie. *Victito*, ich lebe in eſſen vnd trincken. P. używam/ żywę.

¶ *Comp: Conuiuo*, ich lebe mit. *Pol.* weſpołek żywie. *Conuiuor*, *aris*, ich halte gaſterey. P. bieſiáduię. *Conuiuium*, ein gaſterey. P. Bieſiádá. *Conuiua*, ein gaſt. P. gość. *Conuiualis*, *e*, zur gaſterey gehörig. P. bieſiádny. *Conuiuator*, einer der Geſte helt / oder tractieret. P. Ten ktory gośćie chowa álbo częſtuie. *Conuictor*, ein tiſchgenger / koſtgenger. P. Commenſał / ktory v kogo do ſtołu chodźi. *Conuictus*, *us*, wohnung vnd koſt bey einem. *Pol.* mießkánie y ſtráwá s kim. *Reuiuo*, *Reuiuiſco*, ich werde wieder lebendig. P. ożyię.

Viuus, lebendig P. żywy. *Item*, friſch/ ſtarck. P. świeży/ duży.

¶ *Comp: Semiuiuus*, halb lebendig. P. nápoły żywy. *Rediuiuus*, was wieder lebendig/ oder ernewert wird. P. odżywiony/ odnowiony.

Vix, *aduerb.* kaum. P. ledwiey.

V L.

Vleiſcor,

Vlciscor, eris, ich räche. *Pol.* mßczęsię. *Vltio*, ein rächung. *P.* pomstá. *Vltor*, ein rächer. *Pol.* pomściciel.

¶ *Comp: Inultus*, vngerochen. *P.* Niepomßczony.

Vlcus, eris, ein geschwär. *Pol.* wrzod *Vlcerosus*, voller geschwären. *P.* wrzodowáty/ wrzedziſty. *Vlcero, as, &*

¶ *Comp: Exulcero*, ich verſehre/ verletze/ verwunde. *Pol.* drápię/ drę/rozjatrzam/ rozkrwáwiam/ rozdrażniam.

Vligo, inis, feuchtigkeit der erden. *P.* wilkość/ wilgotność ziemie. *Vliginosus*, feucht. *P.* wilki/ wilgotny.

Vllus, a, um, etwa einer. *P.* niektory.

Vlmus, ein Ilmenbaum/ Rüsternholtz. *P.* Brzost.

Vlna, æ, ein Ell oder klaffter. *P.* Lokieć/ álbo ſążen.

Vltra, præp: vber/ weiter/ jenſeit. *P.* zá/ przez/ dáley/ ná oney ſtronę. *Vlterior*, weiter. *P.* dálßy. *Vltimus*, der letzte. *P.* poslednj/ oſtátny/ oſtáteczny.

Vltrò, freywillig. *P.* dobrowolnie. *Vltrò citroq;*, hin vnd wieder. *P.* Tám y ſám / y złey y zoney ſtrony. *Vltroneus*, freywillig. *P.* dobrowolny.

Vlula, ein Ewel. *Pol.* Sowá/ pußczik. *Vlulo*, ich heule/ wie ein eul oder wolff. *Pol.* hukam álbo wyię/ by ſowá/ álbo wilk. *Vlulatus, us*, das heulen. *Pol.* huk/ hukánie/ wyćie.

V M.

Vmbilicus, der Nabel *P.* pępek. *Metaph:* das mittel eines jeglichen dinges. *P.* ſrzodek wßelákiey rzeczy. *Item*, ein buckel am buch. *P.* pukiel/ zákowká v kſiąg.

Vmbo, onis, das mittel in eim ſchilt. *P.* poſrzodek tárczy. *Item pro clypeo.*

Vmbra, æ, ein ſchatte. *P.* Cień. *Vmbræ, plur:* die verſtorbenen/ die geiſter oder ſeelen. *Pol.* Niebożczici / duße zmárłych ludźi. *Vmbraculum*, ein fürhang *Pol.* záſłoná. *Vmbraticus, Vmbratilis, e, Vmbroſus*, ſchattechtig. *P.* Cientowy/ cieniſty. *Vmbro, as*, ich beſchatte. *P.* záćimiam/záſłániam.

¶ *Comp: Adumbro*, ich mahle/ oder bilde vor. *P.* znáczę/ náznáczam/

czam/ nákrisam. *Inumbro, Obumbro, Idem cum simplici.*

V N.

Vnà aduerb: zugleich. *Pol.* wo-spolek/ pospolu.

Vncia, vide As.

Vncus, i, ein hack. *P.* hak. *Vncinus,* ein häcklein. *P.* haczik.

Vncus, a, um, & Comp: Aduncus, Reduncus, krum. *P.* krzywy.

Vnda, æ, ein wasserwell. *P.* wodny wal. *Item,* wasser. *P.* wodá. *Vndulatus,* wasserstreiffig. *P.* co wodne strefi ma. *Vndulata tela,* Schamlot. *P.* czamlet.

¶ *Comp: Abundo, as, Redundo,* ich bin vberflüssig / ich habe die fülle. *P.* okfituie/mam dostátek. *Abundantia, Redundantia,* vber-flüssigkeit. *Pol.* okfitość/ bogáctwo/dostátek/ zbytek. *Exundo, Inundo,* ich fliesse vber. *P.* wylewam z brzegu/ wzbieram / przebieram / zábieram. *Exundatio, Inundatio,* vberlauff / vberguß des wassers. *P.* powodz/ zábieránie/ wezbránie/ wylánie/wyftoczenie wod/ potop.

Vnde, Aduerb: woher / von wannen. *P.* zkąd/ zkądże.

Comp:

¶ *Comp: Vndecunq., Vndeuis, Vndelibet,* es sey woher es woll/ von allen seiten. *P.* zkądkolwiek/ zewsząd.

Vndecim, Eilff. *P.* yedennaście. *Vndecies,* eilffmal. *P.* yedennaście kroć. *Vndecimus,* der eilffte. *P.* Jedennasty. *Vndeni,* bey eilffen. *P.* po jedennaście.

Vndiq., von allen seiten. *P.* zewsząd.

Vnedo, vide Arbutus.

Vngaria, Vngern. *P.* węgierska ziemiá. *Vngarus,* ein Vnger. *P.* Węgier.

Vngo, is, & Compo: Inungo, Perungo, ich salbe/ bestreiche. *P.* mażę / námázuie / náčieram. *Vnguentum,* eine salbe. *P.* máść. *Vnguentarius,* ein Salbenkremer/ Apotecker. *P.* ktory máść przedawa/ Aptekarz.

Vnguis, is, ein Nagel/ ein klawe. *P.* páznogieć/ pasur.

Vngula, æ, ein huff. *P.* kopyto.

Vnio, onis, ein perlein. *P.* perłá.

Vniuersus, Vniuersalis, allgemein. *P.* powszechny. *Vniuersitas,* allgemeinheit. *P.* powszechność.

Vnquam, aduerb. Jemals *P.* kiedy.

Vnus,

Vnus, a, um, einer/ eine/ eins. P. yeden/ jedna/ jedno. *Vnicus*, eintzig P. yediny. *Vnitas*, einigkeit. P. yednośc. *Vnio, onis*, ein vereinigung. Pol. zjednoczenie. *Vnio, is*, ich vereinige. P. yednocze/ziednaczam/złączam/yednā

¶ *Comp: Vnicornu*, ein Einhorn Pol. yednorożec. *Vnigenitus*, eingeborn. Pol. yednorodzony. *Vnusquisque*, ein jeglicher. P. káżdy/ wszelki.

V O.

Voco, as, ich ruffe/ nenne. P. záwołam/ wzywam/ zowe. *Vocito freq.* ich ruffe offt. P. záwoławam. *Vox*, ein stim/ ein wort. Pol. głos/ słowo. *Vocula*, ein wörtlein. P. słowko *Vocalis, e*, hell/ laut. P. głośny *Vocabulū*, ein wort/ nennung. P. słowo/ imie/ názwisko. *Vocatio, onis*, ein stand/ beruff. Pol. stan/ wezwánie. *Vociferor*, ich schreye/ blerre. P. wrzeszcze. *Vociferatio*, schreyung. P. wrzásk.

¶ *Comp: Auoco, as*, ich halte ab. P. odmawiam/ odwabiam/ odwodze. *Aduoco*, ich ruffe herzu. P. przyzywam. *Aduocatus, i*, ein Fürsprach/ beystand. P. Rzecznik/ sprawcá. *Conuoco*, ich ruffe zusamen. P. zwoławam. *Euoco*, ich ruffe heraus. P. wyzywam/ wywabiam. *Inuoco*, ich ruffe an. P. wzywā. *Inuocatio*, anruffung. P. wzywánie. *Prouoco*, ich reitze oder appelliere. P. pobudzam/ pobudzam/ álbo appelluie/ odzywam sie. *Reuoco*, ich widerruffe. P. odwoławam. *Irreuocabilis, e*. vnwiederrufflich. P. nieodwołany. *Seuoco*, ich beruffe auff ein seite. P. odwodze ná strone.

Vola, æ, das hole/ oder flache in der hand. P. dołek/ álbo płáskowiná w reku.

¶ *Comp: Inuolo, as*, ich erwische/ stele. P. vchwice/ krádne.

Volo, as, ich fliege. P. lece/ latam. *Volatus, us*, das fliegen. P. Lot/ latánie. *Volatilis, e*. *Volaticus*, fliegend. P. Lotny/ latáiacy. *Volucer, & is, adiect.* schnell. P. pretki. *Subst:* ein vogel. P. ptak. *Inuolucris*, noch nicht flück. Pol. nielotny.

¶ *Comp: Auolo*, ich fliege weg. P. vlatam. *Aduolo*, ich fliege herzu. P. przylatam. *Conuolo*, ich fliege zusamen. Pol. zlatam sie.

Circumuolo, ich fliege herumb. Pol. oblatam. Deuolo, ich fliege herab. P. zlatam. Euolo, ich fliege aus. P. wylatam Inuolo, ich fliege ein. P. wlatam. Prouolo, ich fliege fort. P. polatam. Peruolo, ich fliege durch. P. przelatam. Præteruolo, ich fliege vorüber. P. mimo lecę. Reuolo, ich fliege zurück. Pol. odlatam/ ná zad latam. Transuolo, ich fliege hinüber. P. przelatam.

Volo, vis, Anom: ich wil/ begere. Pol. chcę/ żądam. *Voluntas*, der wille. P. wola/ chuć. *Voluntarius*, willig. Pol. chętliwy/ dobrowolny.

¶ *Comp: Malo*, ich wil lieber. P. wolę. *Nolo*, ich wil nicht. Pol. niechcę. *Beneuolus*, günstig/ geneigt. Pol. życzliwy/ vprzeymy/ chętliwy. *Beneuolentia*, geneigter wille. P. łáská/ życzliwość/ chuć/ vprzeymość.

Voluo, is, ich weltze/wende vmb Pol. walam/ taczam/ obracam. *Volubilis, e*, das man weltzen od vmbwenden mag. P. Torzny/ obrotny. *Volubilitas*, schnelligkeit/ vnbestendigkeit. Pol. prętkość/ niestáteczność.

Comp:

¶ *Comp: Aduoluo*, ich weltze herzu. P. przywalam/ przytaczam. *Conuoluo*, ich weltze/ wende zusamen. P. staczam/ zwalam/ zwijam. *Euoluo*, ich weltze aus/ oder durchlese. P. wytaczam/ wywalam/ przeczytam/ przebiegam. *Inuoluo*, ich wickele ein. Pol. záwijam. *Inuolucrum*, ein band/ windel. P. zwiąská/ odzieczká/ błonká. *Obuoluo*, ich vmbwickele. Pol. obwijam. *Prouoluo*, ich weltze fort. P. potaczam/ powalam. *Subuoluo*, ich weltze vnter. P. podtaczam/ powalam.

Voluto, as, freq: ich weltze offt. P. vstáwicznie taczam/ czwalam się. *Volutabrum*, ein ort da man waltzen mag. P. mieysce/ gdźie się może táczáć/ czwáláć.

Voluptas, wollust/ freude. P. Roskoß/ ochłodá/ radość/ pociechá/ wesele. *Voluptuosus*, wollüstig. P. Roskoßny. *Voluptuarius*, ein wollüstler. P. Roskoßnik.

Vomer, eris, ein pflugeisen/ ein schar. P. Lemieß.

Vomica, æ, ein Hitzplatter. P. wrzedzienicá.

Vomo, is, ich speye/ kotze Pol.

Bluyę/

Bluye/ wrácam *Vomitus, us,* da kotzen. *P.* bluwánie/ wrácánie.

¶ *Comp: Euomo, Reuomo* ich speye aus. *P.* zwrácam/ wybluwam/ wyrzigam.

Voro, as, ich fresse. *P.* żrę/ połykam. *Vorax,* fressig. *P.* Łákomy. *Voracitas,* fressigkeit. *P.* Łákomstwo.

¶ *Comp: Deuoro,* ich fresse auff. *P.* pożyram/ połykam.

Vorago, inis, ein vnmeßliche tieffe/ abgrund. *P.* Bezmierna głębokość/pożerádło/przepáść/ *Voraginosus,* Tieff/ vnergründlich. *P.* Głęboki/ bezdenny/przepáścisty.

Vortex, vide Verto.

Voueo, es, ich gelobe/ thu ein gelübd. *P.* ślubuię. *Votum,* ein gelübd. *Pol.* ślub. *Item,* ein begeren/ oder gebet. *P.* żądánie/ álbo prośbá.

¶ *Comp: Deuoueo,* ich ergebe/ eigne zu. *P.* poślubuię/ podawam się/ oddawam się. *Item,* ich verfluche. *Pol.* przeklinam/ dyabłu oddawam. *Deuotus,* andechtig/ oder verflucht. *P.* nabożny/ poślubiony/poświęcony/álbo przeklęty. *Deuotio,* ein andacht/oder verfluchung. *P.* nabożność/álbo przeklęćie.

V P.

Vpupa, æ, ein Widehopff. *P.* Dudek.

V R.

Vrbs, ein stadt. *P.* miásto. *Vrbanus,* stettisch/ höfflich. *P.* mieyski/ obyczáyny. *Vrbanitas,* höfflichkeit. *P.* obyczáyność.

¶ *Comp: Suburbium,* ein Vorstadt. *P.* przedmieyśćie.

Vrceus, i, ein Kraus/ Eimer. *Pol.* krus/ skopiec. *Vrceolus,* ein kreußlein. *P.* krużik.

Vredo, vide Vro.

Vrgeo, es, ich treibe/ dringe/ nötige/ eile. *P.* prę/ przypieram/ przynaglam/ przymuszam/ kwápię się/ śpieszę się.

Vrus, i, ein Awrochs/ Püffelochs. *P.* Báwoł/ Żubr.

Vrina, æ, Bruntze. *Pol.* mocz/ szczyny.

Vrino, as, & Vrinor, aris, ich tauche mich vnter das wasser. *P.* kryię się pod wodę. *Vrinator,* ein Taucher. *P.* Nor/ Norek.

Vrna, *æ*, ein Eimer *P*. wiádro/ wěborek.

Vro, *is*, ich brenne. *Pol*. pale/ ìgę. *Vstulo*, *as*, *Idem*. *Vredo*, *inis*, der brenner am getregde. *P*. strzyżegá. *Vstrigo*, *Idem*. *Vstio*, eine brennung. *Pol*. palenie. *Vstrina*, ein Schmeltzofen / ein Esse. *P*. komieni kowálski.

¶ *Comp*: *Aduro*, ich brenne/ versenge. *P*. przypalam/ przipiekā/ przizegam/ przyświedzam. *Comburo*, ich verbrenne. *P*. spalam/ *Exuro*, ich brenne aus. *P*. wypalam. *Inuro*, ich brenne ein. *P*. przipalā/ cechuie/ piątnuię. *Peruro*, ich brenne durch. *P*. przepalam.

Vrogallus, ein Awrhan. *Pol*. Głuszec.

Vrsus, ein Bär. *P*. Niedźwiedź. *Vrsa*, ein Bärin. *P*. Niedźwiedzicá *Vrsinus*, was von bären ist. *P*. Niedźwiedzi.

Vrtica, *æ*, Nessel. *P*. pokrzywá.

V S.

Vstio, *Vstulo*, *vide Vro*.

Vsus, *Vsura*, *vide Vtor*.

Vsquam, *Vspiam*, *aduerb*: Irgends. *P*. gdźie.

Vsque, *præp*: Biß. *P*. Aż. *Vsq. adeo*, so sehr. *P*. Ták bárzo.

¶ *Comp*: *Vsquequò* wie lang/ wie weit. *P*. yako długo/ yáko dáleko. *Vsquequaq.*, an allen örtern. *P*. wszędy.

Vsurpo, *as*, ich gebrauche/ *P*. używam.

V T.

Vt, *aduerb*: wie/ als. *P*. yáko. *Coniunct*: auff das. *Pol*. Aby/ żeby/ iżby.

¶ *Comp*: *Vtut*, *Vtcunq.*, es sey wie es wolle. *P*. yákożkolwiek/ ledá iáko. *Vtpote*, als nemlich. *P*. A zwłaszczá.

Vter, *a*, *um*, welcher von den beyden. *P*. ktory ze dwu. *Vterq.* alle beyde. *P*. obádwá.

Vter, *vtris*, ein weinschlauch/ oder Oelkrug. *Pol*. Bebennek/ Berelá winna/ álbo biánia oleyna. *Vtriculus*, *dim*: *Vtricularis tibia*, ein Sackpfeiffe. *P*. Gaydy/ dudy/ bazány/ kożiel. *Vtricularius*, ein Sackpfeiffer. *Pol*. Dudá/ Gáydá/ Gáydarz.

Vterus, *i*, die Bärmutter. *Pol*. Máciçá. *Item*, der Bauch. *Pol*. Brzuch / żywot. *Vterinus*, ein halbbruder von einer mutter. *P*. Brát od iedney mátki.

Vtrinq.

Vtrinque, von beiden seiten. *P.* zobu stron.

Vtroque, an beyde örter. *P.* Ná obie miejscá. *Vtrobique*, an beiden örtern. *P.* ná obu miejscu/ y ná tey y ná owey stronie.

Vtrum, aduerb. Ob. *P.* yesli/ Izali.

Vtinam, wolt Gott. *P.* Boday/ Boże day to/ oby.

Vtique, gleichwol/ jedoch. *Pol.* przećie/ jednák/ wżdy.

Vtor, eris, ich gebrauche. *Pol.* vżywam. *Vsus, us*, ein gebrauch/ nutz. *P.* vżywánie/ obyczay/ pożytek. *Vsitatus*, gebreuchlich. *P.* zwikly/ zwyczáyny/ pospolity. *Vsura, æ*, wucher. *Pol.* Lichwa/ plát/ zysk. *Vsurarius, adiect.* was gewin bringet. *P.* plátny/ pożyteczny. *Subst.* ein Wucherer. *P.* Lichwiarz. *Vtilis, e*, nützlich. *P* pożyteczny. *Vtilitas*, nutzbarkeit. *Pol.* pożytek. *Vtensilia, plur:* allerley Haußgerät. *Pol.* wßelákie státki domowe/ grathy/ ßczebrzuchy/ rupiéci.

¶ *Comp: Abutor*, ich mißbrauche. *Pol.* źle vżywam/ źle obrácam. *Abusus, us* ein mißbrauch *P.* źle vżywánie. *Vsucapio, is*, ich vberkomme durch langen brauch *P.* Dlugim vżywániem dostáwam. *Vsucapio, onis*, ein vberkomung durch langen gebrauch *Pol.* własność dawnym dzierżeniem sobie przywłaßczona. *Vsusfructus, us*, der genieß eines fremden guts. *P.* vżywánie/ pożytek z cudzey máietności. *Vsuuenit, Impers:* es begibt sich. *Pol.* przigadza sie/ przitráfi sie.

V V.

Vua, æ, ein Weinbeer. *P.* yágodá winna.

Vuidus, a, um, feucht/ naß. *P.* wilki/ wilgotny/ mokry.

Vulgus, der gemeine pöfel. *Pol.* Gmin/ pospolitwo. *Vulgò*, gemeinglich. *P.* pospolićie. *Vulgaris*, gemein. *P.* pospolity.

¶ *Comp: Diuulgo, Euulgo*, ich mache offenbar/ ich sprenge aus vnter das volck. *P.* Rosławiam/ rozßerzam/ rozsiewam.

Vulnus eris, ein wunde. *P.* Ráná. *Vulnero, as*, ich verwunde. *P.* Ránie/ brážam.

Vulpes, is ein Fuchs. *Pol.* Lis. *Vulpecula* ein füchslein *P.* lißká.

Vulpinus,

Vulpinus, füchsen. P. Liśi. *Vulpinor, aris*, ich brauche listigkeit. P. chytrzi sie obchodze/ chytrośćia zákrawam.

Vultur, uris, ein geyer. P. sep.

Vulturnus, ein wind von morgē P. wiátr od wschodu słońcá.

Vultus, us, die geberde des Angesichts. P. Twarz/ osobá/ postáć.

Vulua, æ, die Bärmutter. Pol. máćicá/ żywot.

V X.

Vxor, oris, ein Ehefraw. P. żoná/ małżonká. *Vxorius, adiect*: weibisch. P. żenin/ żeńśki *Subst*: ein Sieman. P. Niewieśćiuch.

INCIPIENTIA ab X.

X Y.

X*ylinum*, Bawmwolle. P. Báwełná. *Xylinus, a, um*, von Bæumwolle gemacht. Pol. Báwełniány.

INCIPIENTIA à Z.

Z E.

Z*Elus, i*, Eiuer. P. Nawiść/ nayzrzenie/ zawiść/ zazdrość/ gorliwość. *Zelotes*, eiuerig. P. zawisny/ gorliwy. *Zelotypus*, ein Eiuerer seines weibs. P. małżonek zawisny/ miłośnik gorliwy/ podeyrzeniec. *Zelotypa*, eine eiuerinne jhres mannes. P. Małżonka záwisna/ żoná gorliwa. *Zelotypia*, Eiuerung in der liebe. Pol. zawiść/ gorliwość w miłośći.

Zephyrus, der Westwind. Pol. wiátr od záchodu słońcá/ záchodny wiátr.

Z I.

Zinziber, eris, Jngbier. Pol. Jmbier.

Zizania, Vnkraut. P. kąkol.

Zizyphum, Johannsbeern/ Christbeern. P. kosmátki.

Z O.

Zobola, ein Zabel. P. Sobol.

Zona, æ, ein gürtel. Pol. pás.

Zonarius, ein Gürtler. P. pásnik.

Finis primæ partis.

DICTIO-

DICTIONARII TRILINGVIS.

SECVNDA PARS POLOnicolatina.

AD LECTOREM.

Significatio praepositionũ &c. in compositione.

Monitum te volo, candide lector, in hac secunda libri huius parte non omnia Polonica vocabula contineri. Nam cum lingua hæc in fingendis nouis dictionibus, inprimis autem compositis sit felicissima, ita vt quiuis pro ratione rerum nouas excogitare dictiones poßit, impoßibile fuit, omnes in hunc librum congerere. Vt autem consultum tibi sit, omnisq; adimatur difficultas, præpositiones omnes tam separabiles, quam inseparabiles, quidq; in compositione significent, breuiter subiungemus.

Bez/ *in Compositione priuationem significat, vt:* **Bez-** Bez.
bozny/ *impius, quasi dicas, sine Deo.* **Do**/ *significat motum* Do.
ad locum, vt, **Dochodzę**/ *Adeo, assequor. Interdum finem &*
perfectionem aliquam denotat, vt: **Dorabiam** / *Ad finem*
vsq; laboro, id est, perficio, absoluo opus aliquod. **Ná**/ *In com-* Ná.
positione varias significationes habet, vt **Náwrácam**/ *Con-*
uerto. **Nápráwiam**/ *Emendo.* **Náwiedzam**/ *Inuiso. Inter-*
dum sæpè ac multum aliquid agere significat, vt: **Násłucham**
się/ *sæpè ac multum, siue ad tædium vsq; audio.* **Naieżdżam**
się/ *Multum ac diu obequito.* **Nád**/ *in compositione vel auget,* Nád.
vt **Náddawam**/ *Superaddo, superadÿcio, vel motum ad locum*
significat, vt **Nádchodzę**/ *Interuenio, superuenio.* **O**/ *in com-* O.
positione auget significationem, vt **Opádam**/ Decido, de-

Ob. creſco. Ob/ præpoſitio inſeparabilis in compoſitione circum
ſignificat, & retinet vim latinæ præpoſitionis ob, vt obchodzę/
Od. circumeo, obeo. Obiadam / Ambedo, obedo. Od/ notat mo-
tum de loco, vt Odieżdżam/ Abeo, diſcedo. Interdum idem
quod Rurſus ſeu Re inſeparabilis, vt Oddawam/ Reddo, re-
Po. ſtituo, retribuo. Po/ intendit ſignificationem verbi, cum quo
componitur, vt Pocieſzam/ Conſolor. Pochwalam/ collau-
Pod. do. Pod/ in compoſitione ſignificat Sub, vt Podkładam/
Prze. Suppono, ſubijcio. Prze/ interdum ſignificat De, vt: Prze-
praſzam/ Deprecor: aliquando Per, vt: Przemieniam/ per-
muto. Sæpius Trans: vt Przeſkaczam/ Tranſilio, Przeni-
kam/ Penetro, tranſeo. Quandoq; etiam excedere aliquid &
ſuperare ſignificat, vt Przegadam/ Diſputando aliquem vin-
Przy. co, refuto. Przy/ latinis eſt Ad, vt: Przydawam. Addo,
Przychodzę/ Aduenio. Compoſita cum nominibus adiecti-
uis ſignificationem mollit & minuit, vt Przyſmutnieyſzym/
Roz. Subtriſtis. Roz/ inſeparabilis eſt Dis, vt: Rozpraſzam/
S. Diſsipo, diſpergo. S. motum ad locum inferiorem denotat,
vt: Spuſzczam/ demitto, ſſtępuię/ deſcendo. Interdum con-
iunctionem ſeu copulationem, quod apud latinos præſtat Con, vt:
V. Spuſzczam/ committo, Składam/ compono. V. ſignifi-
cationem interdum minuit, vt: Vlewam/ pauxillum, ſeu par-
tem aliquam effundo, Vchodzę/ Euito, declino: Interdum au-
W. get, vt: vmiłuię/ Deamo. W & We/ motum à loco exterio-
re ad interiorem ſignificat, vt: Wpicham/ Impello, intrudo,
Wepchnąć/ impellere, introtrudere. Quandoq; motum à loco
inferiore ad ſuperiorem, vt: Wſtawam/ Surgo, Wſtępu-
Wy. ię/ Aſcendo. Wy/ inſeparabilis latinis eſt è vel ex, vt: Wy-
chodzę/

Chodzę / exeo, wypiiam / ebibo, exhaurio. Z / & Ze signifi- Z.
cant motum de loco, vt: Ziechać / abire, discedere, Interdum
Con latinæ præpositionis vim obtinet, vt: zbieram / Colligo. ze-
brałem / collegi. Zá / In compositione multiplicem habet signi- Za.
ficationem, quæ vno atq; altero exemplo ostendi non potest, ideoq;
hanc vsui relinquimus.

His etiam subiungi debent Na & Nie / quorum hoc pri- Na.
uationis est particula, vt: Niegodny / indignus, Niemocny / Nie.
infirmus: Illud gradus Superlatiui est nota, vt: Naświętszy /
Sanctissimus. Nacudnieyszy / pulcherrimus.

Si igitur occurrat vocabulum aliquod compositum incipiens
à primis literis præpositionum, aut particularum illarum, quæ
paulò ante enumerauimus, nec reperiatur in serie alphabetica,
tunc recurrendum tibi est ad primam literam simplicis
seu primitiui, cuius significationem vbi inueneris,
etiam compositi illius vim inuenire
non erit difficile.

INCIPIEN-

INCIPIENTIA ab A.

A Litera, quando est aduerbium, interrogat, Coniunctio autem copulat, & sententiam nouam superi coniungit.

Abowiem/ Nam, namq;, quia, quoniam.

Acz/ áczkolwiek/ Etsi, etiamsi, licet, tametsi, quanquam, quamuis, quamlibet.

Adámáßek/ Purpura damascena, florulenta.

Albo/ Aut, vel, seu, siue.

Ale/ At, sed, atqui, enim, verum, verumenimuero.

Ali/ En, ecce. Aliśći/ actum est, conclamatum est:

Alkierz/ Pergula.

Amyrał/ Archithalassus, Thalaßiarcha. Item, Nauis prætoria.

Angielska ziemiá/ Anglia, Britannnia. Anglik/ Angielczik/ Anglus, Britannus.

Ani/ Nec, neque.

Anioł/ Angelus. Anielski/ Angelicus.

Antwás/ ex germanico, Malluuium, gutturnium.

Apteká/ Myropolium. Aptekarz/ Myropola.

Arká-

A R.

Arkábusy/ Sclopetum, tormentum manuarium. Arkábuzyr/ Sclopetarius.

Armadá/ Classis:

Astrych/ Pauimentum.

Axámit/ Holosericum. Axámitny/ holosericus.

Aż/ donec, vsq;, tenus.

INCIPIENTIA à B.

B A.

Bá/ Interiectio est, qua vtimur, quando præcedentem orationem, vel probamus, vel corrigimus.

Bábá/ Anus, us, vetula. Item, auia. Item, Obstetrix. Báby/ in plur: dicuntur Pleiades, Hyades.

Babká/ anicula. Bábi/ anilis. Bábie/ obstetricor.

Babel/ & Babol/ bulla.

Báchmát/ gradarius, tolutarius, caballus.

Bacze/ animaduerto, Intelligo, reminiscor, video, reputo, attendo, obseruo, iudico. Baczenie/ iudicium. Baczny/ prudens, sobrius, solers, attentus, sagax, perspicax. Baczność/ prudentia, solertia, attentio.

Bácz-

Báczmágá/ *Calceus lunatus.*

Bádam się/ *Indago, inquiro, inuestigo, disputo.* Bádánie/ *Indagatio, inquisitio.* Bádácz/ *Indagator, Inquisitor, Corycæus.*

Bądź/ *Esto, licet, seu, siue.*

Bágno/ *palus, udis, lacus, stagnum.* Bágnisko/ *locus palustris.*

Bákam/ *obiurgo, castigo.* Bákánie/ *obiurgatio, castigatio.*

Bąk/ *fucus, asilus, tabanus, œstrum. Item, Onocrotalus.* Bąkam/ *mugio, Perstrepo.* Bąkánie/ *mugitus, murmur.*

Bálámąt/ *Stultus, stolidus, ineptus, morio.* Bálámąctwo/ *Ineptiæ.* Bálámące/ *Ineptio.*

Bálk/ *trabs & trabes, tignus & tignum.* Báleczny/ *trabalis.*

Báłwan/ *Idolum, simulachrū. Item, massa æris, salis, aut alterius metalli.* Báłwochwálcá/ *Idololatra.* Báłwochwálski/ *Idololatricus.* Báłwochwálstwo/ *Idololatria.*

Báłwierz/ *vide* Bárwierz.

Bánerá/ *pinna.* Bánerká/ *dimin: pinnula.*

Bániá/ *Cucurbita.* Bánká/ Bánieczká/ *ampulla, ventosa, Cucurbitula.*

Bánk/ *ex germ: mensa, trapeza.* Bánkierz/ *mensarius, numularius, argentarius, collybista, trapezita.* Bánkierstwo/ *ars numularia, ars argentaria.*

Bánnit/ *bannitus, proscriptus, relegatus, exul, excommunicatus.*

Bánnizuię/ *proscribo, relego, in exilium eijcio, excommunico, igni & aqua interdico, solum vertere iubeo.*

Báran/ *aries.* Báránek/ *agnus.* Báráni/ *arietinus, agninus.*

Barcz/ & Barczek/ *Iugum, scapus trutinæ, seu libræ.*

Bardoná/ *genus instrumenti Musici, Lyra, Pandura.*

Barki/ *humeri, axillæ.*

Barłog/ *stramen, stramentum.*

Barmá/ *Barbus, Mullus.*

Bárnádinek/ *Carduus benedictus.*

Barszcz/ *Acanthus, vulgò vrsibranca, vel branca vrsina. Item, Iusculum seu sorbitio ex hac herba confecta.* Barszczowy/ *viridis.*

Bartnik/ *apiarius.*

Bárwá/ *color.* Bárwicá/ bárwiczká/ *fucus, pigmentum, color adulterinus, ementitus. Item, tomentum.* Bárwię się/ *mentior colorem.*

188

Bárwierz/ & Bálwierz/ ex Germ: tonsor, rasor, chirurgus.

Bárwinek/ vinca, sedum maius, nomen herbæ.

Bárzo/ valdè, maximè, magnoperè, oppidò, vehementer. Bárzey/ vehementius.

Básalyk/ Cæstus, claua, glans ænea.

Baśń/ fabula, nugæ.

Báster/ & Bástert/ nothus, spurius.

Báßtá/ propugnaculum, vallum, munitio.

Báwelná/ ex germ: goßipium, xilinum. Báwelniány/ Xilinus, goßipinus. Báwelniánká/ peplum xilinum, calantica goßipina.

Bá wey/ hem, ehem.

Báwię się/ ago, tracto, immoror, occupatus sum.

Báwoł/ Bubalus, bisons.

Báyę/ fabulor, nugor. Báyká/ fabula, apologus.

Bażánt/ Phasianus.

Bázány/ tibia vtricularis. Itē, tuba. Bázánuię/ tuba cano.

Bázánowiec/ Lysimachia lutea. herb:

B E.

Bębel/ bulla.

Bęben/ tympanum. Bębenek/ vter, lagena. Bębnię/ tympanizo, tympanum pulso. Bębennik/ & Bębniarz/ tympanista.

Bechterz/ lorica.

Beczę/ boo, palo, mugio. Beczenie/ mugitus.

Beczká/ Beczułá/ vas, doliū.

Bednarz/ vietor, doliarius, vascularius.

Bedłká/ fungus, In plur: Bedłki/ Tubera terræ.

Będę/ ero.

Bękam/ Idem quod Beczę/ Bęk/ Bękánie/ mugitus, us.

Bękárt/ nothus, spurius, illegitimus filius. Bękárczę/ dim:

Belicá/ artemisia.

Bełt/ bolis, idis, telum, sagitta, iaculum.

Benedykt/ Cariophilata. herb.

Ber/ Panicum, milium Italicū.

Berło/ sceptrum.

Bespieczny/ tutus, securus, intrepidus. Bespieczność/ Bespieczeństwo/ securitas.

Bez/ nomen, significat Sambucus vnde Bzowy/ Sambuceus.

Bez/ præpositio significat sine, absque, vnde Composita.

¶ Bezb

¶ Bezbrojny/ inermis.
Bezdenny/ absq; fundo, fundo carens, voraginosus. Bezdeńość/ abyssus, vorago, barathrum.
Bezdrożny/ Inuius, auius.
Bezecny/ nequam, nebulo, inhonestus, sceleratus, infamis, famosus.
Bezmierny/ Immensus, immodicus.
Bezpráwie/ Iniuria, p̄iudiciū.
Bezpochybnie/ sine dubio.
Bezżeniec/ Cælebs. Bezżeństwo/ cælibatus, & similia.

B I.

Biały/ Albus, candidus. Białość/ albedo. Białek/ albumen, albugo. Białogrod/ Alba regalis, vrbs vngariæ. Białoskornik/ alutarius. Biele/ dealbo. Biel/ Bielizná/ Albumen, alburnum. Bielnik/ dealbator, candefactor. Bielniczká/ Candefactrix. Bieláwá/ locus, vbi tela soli exposita & aqua perfusa candesit.
Bieda/ væ. Biedny/ miser, abiectus, ærumnosus, calamitosus.
Biedrzeniec/ Pimpinella, Saxifraga.
Biez/ vide Bije.

Biedze sie/ decerto, luctor, enitor. Biedzenie/ certamen, lucta.
Biegam/ curro. Bieg/ biegánie/ cursus. Biegem/ citò, curriculò. Biegły/ gnarus peritus. Biegłość/ peritia, experientia.
Biegun/ vagus, vagabundus.
Biegunká/ Lienteria, Dysenteria, profluuium alui.
Biele/ vide Biały.
Biernat/ stolidus, stupidus.
Bierzyt/ vide Birlet.
Bierze/ sumo, capio, accipio, tollo, In perf: Bratem. Inf: bráć.
Bierze sie/ confero me, recipio me. Item, Molior, cogito, adorno.
Biesági/ mantica.
Biesiádá/ Conuiuium, epulum, comessatio, symposium. Biesiadká/ dim: Biesiadny/ conuiuans, comessans. Item, comis, familiaris, humanus. Biesiáduie/ conuiuor, comessor, poto, epulor, cuticulam curo, in diem viuo. Biesiadownik/ conuiuator.
Bieże/ Eo, meo, vado, curro, cætera vide in Biegam.
Bigos/ Minutal, Tuceta.
Bindá/ ex Germ: Periscelis, fascia.

Biedze | Biorę/

Biorę/ eligo, coopto, vide bierze.

Birret/ & Bieryt/ mitra, Tiara, Cydaris.

Biskup/ Episcopus, Præsul, Antistes. Biskupi/ Episcopalis. Biskupstwo/ Episcopatus.

Bistry/ rapidus vehemens. Itẽ, Argutus, acutus ingeniosus. Bistrość/ rapiditas, vehementia. Item, acies, sagacitas. Bistrzę się/ Incitor, rapior, feror cum impetu.

Bitwá/ prælium, conflictus, pugna.

Biję/ cædo, ico, ferio, plecto, verbero, percutio, pulso. Biję się/ decerto, dimico, manus consero. Bijak/ pilũ, baculus. Bicz/ flagrum, scutica. Biczik/ flagellum. Bicz sko/ manubrium flagelli. Biczuię/ loris cædo, flagello. Biczowánie/ flagellatio.

B L.

Bláchá/ ex Germa: Lamina, bractea, Bláchecz ká/ dim: Bláchownik/ Laminarius, Bractearius.

Błąd/ Error, delictum, menda, & mendum. Błądzę/ Erro, aberro, delinquo. Błędny/ errans, aberrans, mendosus.

Blády/ pallidus, luridus. Bládość/ pallor. Bládożołty/ flauus. Blednieię/ pallesco, langueo, flaccesco.

Blagam/ placo, sedo, paco, mulceo, mitigo. Blagánie/ mitigatio.

Bláhy/ debilis, pallidus frigidus. Idem quod Blády.

Błąkam się/ vagor, oberro. Błąkánie/ vagatio.

Blásk/ splendor. Bláski/ Cæsius, glaucus. Bláskáty/ glaucinus.

Bławat/ Calitha, aliàs Mo orak.

Bláwy/ Cæsius, glaucus.

Blaywás/ ex Germ: Cerussa.

Błazen/ Stultus, stolidus, ineptus, fatuus, morio. Błazeński/ Ludicrus, scurrilis. Błazeństwo/ stultitia, ineptiæ. Błaznię/ vexo, ludificor, deludo. Błaznuię/ ineptio, derideo, irrideo. Błaznowánie/ Ineptiæ.

Blázgon/ Scurra, obscœnus homo. Blázgonię/ Lasciuio, obscœna loquor, risum moueo. Blázgonienie/ obscœnitas, scurrilitas.

Błażik/ Cereus tortilis.

Blecharz/

Blecharz/ *Fullo.*

Bledniecie *vide* Blady.

Bleeny/ *vide* Blad.

Blekitny/ *Cæruleus, Cymatilis, liuidus, venetus.*

Bliski/ *vicinus, propinquus.* Bliskość/ *vicinitas, propinquitas.* Blisko/ *propè, in vicinia.*

Blizny/ *proximus, Substant:*

Blizniec/ & Blizniak/ *Dydimus.* Blizniętá/ Bliznkowie/ *gemini.*

Blogo/ *Rectè, benè, beatè feliciter.* Blogosławiam/ *laudo, benedico, felicem perhibeo, beatum prædico.* Blogosławiony/ *felix, beatus, benedictus* Blogosławieństwo/ *benedictio, felicitas.*

Blonie/ Blonina/ *Planicies, Campestria.*

Blonká/ *Membrana.* Blonká serdeczna/ *Præcordia, Diaphragma.*

Bloto/ *Cœnum, lutum.* Blotny/ Blocisty/ *cœnosus, limosus, palustris, luteus, lutosus, lutulentus.*

Bluszcz/ *Hædera.*

Bluie/ *vomo.* Blwánie/ *vomitus.*

Bluznie/ *Blasphemo, conuicior, calumnior.* Bluznierz/ Bluznierca/ *Blasphemus, calumniator.* Bluznierski/ *Blasphemus,* Bluznierstwo/ *Blasphemia.*

Blyskam sie/ & Blyszcze sie/ *Mico, splendeo.* Blyska sie/ *fulgurat* Blyskanie/ *fulgur.*

Blyzna/ *Cicatrix.*

B O.

Bo/ bowiem/ *vide* Abowiem.

Bob/ *Bacca lauri.* Bobkowy/ *Laureus, laurinus.* Bobkowe drzewo/ *laurus.* Bobownik/ *Aganallis aquatica.*

Bobr/ *Fiber, castor.* Bobrowy/ *castoreus, fibrinus.* Bobrowe strony/ *Castorium.*

Boby/ *Fabæ.*

Bochen/ *Massa, pastillus.* Bochennek/ *dimin:*

Bocian/ *Ciconia.* Bociane/ *pullus Ciconiarum.*

Bocik/ *vide* Bot.

Bodze/ *fodio, ico, ferio, stimulo, calcar addo.* Bodziec/ *stimulus, aculeus.*

Bog/ *Deus, Numen* Bogini/ *Dea, Nympha.* Bozek/ *Idolum* Bozy/ Boski/ *diuinus cœlestis.*

Bożnicá / *Synagoga*. Bostwo / *Numen, Deitas*. Bogoboyny / *Pius, religiosus, deuotus*. Bogoboyność / *pietas*.

Bogáty / *Diues, locuples, opulentus*. Bogacz / *Subst: Diues*. Bogáctwo / & Bogástwo / *diuitiæ, substantia, fortunæ, opes, opulentia*. Bogáce / *dito, locupleto*. Bogáce sie / *ditesco*.

Bohátir / & Boiar / *Heros*. Bohátirski / & Boiarski / *heroicus*.

Boie sie / *metuo, timeo, vereor, formido, paueo, suspicor, trepido, expauesco*. Boiaźń / *metus, timor, pauor, trepidatio*. Boiaźliwy / *timidus, trepidus, pusillanimis, pauidus, formidolosus*.

Boiewisko / *area*.

Bok / *latus, eris*. Boczny / *quod est à latere*.

Bol / bolesć / *dolor*. Bolesny / *doloris plenus*. Boli mie / *doleo, laboro*. Boleie / *dolorem capio*.

Bombol / *Bulla*.

Borag / *Borrago, Buglossa*.

Borguie / *Ex germ: Mutuum do, accommodo*.

Borze / *oppugno, refuto*. Borzenie / *oppugnatio*. Borziciel / *oppugnator, refutator*.

Boski / Bostwo / *vide* Bog.

Bosy / *Nudus*, Boso / *aduerb: nudis pedibus*. Bosak / *Monachus Bernhardini ordinis*.

Bot / *Calceus, ocrea*. Bocik / *calceolus*.

Boy / *Bellum, prælium, pugna, certamen*. Boyuie / *prælior, pugno, manus consero*.

Boyar / *vide* Boiar.

Boży / Bożnicá / *vide* Bog.

B R.

Bráć / *Inf: à* Bierze.

Bráchliwy / *ex germ: viciosus, næuosus, infirmus, debilis*. Bráchliwość / *Infirmitas, vicium, næuus, labes, macula*.

Brák / *Delectus, us*. brákuie / *eligo, deligo, seligo*. Brákowánie / *delectus, discrimen*.

Bratem / *vide* Bierze. *Inde* Bránieć / *captiuus, mancipium*.

Bram / *ex germ: Limbus, institia, fimbria*. Bramuie / *fimbrio*. Brámowánie / *Limbus, segmentum*.

Bramá / & Braná / *porta*.

Bránieć / *vide* bratem.

Bránt/

Bránt/ *ex germ: argentum liquefactum, purum.*

Brát/ *frater.* Brácia/ *Collectiuum, fratres.* bráciszek/ *fraterculus.* bráckí/ bráterski/ *fraternus.* bráctwo/ bráterstwo/ *fraternitas.* brátam śię/ *familiaritatem in eo, amicitiam contraho.*

Bratwá/ *Articulus, ordo, series.*

Bredzę/ *Garrio, futio.*

Breła/ *Massa, gleba.* brelisty/ *glebosus.*

Bretá/ *Limbus, segmentum, fimbria, lacinia acu picta.*

Brew/ *Supercilium. In plur:* Brwi.

Brłok/ *Luscus, cocles, strabo, pætus, qui obliquis oculis in altum respicit.*

Brnę/ *vado, as. In aquis ambulo.*

Brod/ *vadum.* Brodźisty/ *vadosus.* brodzę/ *vado.*

Brodá/ *Barba,* brodká/ *barbula.* brodáty/ *barbatus.* brodawká/ *verruca, papilla.* brodawczáty/ *verrucosus.*

Brodnicá/ *Strasburgum, Ciuitas borußiæ.*

Brog/ *Aceruus, capeta.* Brożiny/ *Fulcra seu bases aceruí.*

Broná/ *Occa, sarculum.*

Bronátny/ *Aquilus, aquilinus, violaceus.* Bronátnoczerwony/ *spadix, spadiceus.*

Bronię/ *Defendo, tueor, assero, protego, propugno. Item, veto, prohibeo.* Broń/ *arma, defendiculum.*

Broskiew/ *Braßica.*

Broskwinia/ *Malus Persica, & malum Persicum.*

Browar/ *officina cereuisiaria.*

Broyę/ *Patro, perpetro, committo, designo.*

Brozdá/ *Sulcus, elix, collicia.*

Bru/ *genitiuus à* Ber.

Brud/ *Sordes,* brudny/ *sordidus.* brudzę/ *sordido, inquino.*

Bruk/ *ex Germ: via lapidibus strata.* Brukuię/ *viam lapidibus sterno.* Brukarz/ *Strator platearius.*

Brwi/ *vide* Brew.

Brydny/ *abominabilis.* brydnia/ *abominatio.*

Brykam/ *oggannio, oblatro, obstrepo, obmurmuro.*

Bryz/ *Limbus, fimbria.*

Brząkam/ *Sono, tinnio, clango*, Brzęk/ *sonus, tonus, tinnitus, clangor*.

Brzeczká/ *Cremor ptisanæ, siue ptisana macerata, ex qua fit Cereuisia, germ:* Meisch.

Brzeg/ *quæuis extremitas, margo, sinus, portus*. Brzeg rzeczny/ *Ripa*. Brzeg morski/ *littus, crepido*. Brzeżisty/ *Marginatus, sinuosus, portuosus, crepidinosus*.

Brzemię/ *Onus, sarcina, grauamen*. Brzemienny/ *grauidus, prægnans, fœtus, In vtero habens, vterum ferens*.

Brzeźina/ *vide* Brzozá.

Brzmię/ *Sono, tono, tinnio, crepo, clango*. Brzmiący/ *Sonorus*. Brzmienie/ *Clangor*.

Brzost/ *vlmus*. Brzostowy/ *vlmeus*.

Brzozá/ *Betula*. Brzozowy/ *Betulaceus*. Brzeźiná/ *Betuletū*.

Brzuch/ *venter*. brzuszek/ *dimin:* Brzuchacz/ brzucháty/ *ventricosus, obesus*.

Brzydzę śię/ *Abhorreo, abominor, auersor, detestor, fastidio*. Brzydliwy/ *abominandus, detestandus*. Brzydliwość/ *abominatio*. Brzydki/ *ingratus, molestus, fastidiosus*. Brzydkość/ *Nausea, satietas, fastidium*.

Brzytwá/ *Nouacula*.

B V.

Bucę śię/ *Glorior, iacto, ostento*. Butny/ *Gloriosus, iactabundus, arrogans, superbus, elatus*. Butá/ *iactantia, ostentatio*.

Budá/ *ex Germ: Gurgustium, Tuguriolum, Tabernaculum*.

Buduię/ *Struo, molior, fabrico, ædifico*. budowánie/ *structura, ædificium*. budowny/ *benè extructus, cultus*. Budownik/ *Aedilis, architectus*.

Budzę/ *excito*.

Budzin/ Budá/ *vrbs vng:*

Bugwicá/ *Pæonia, Bethonica*.

Buk/ *Fagus*. Bukowy/ *Fagineus*. Bukiew/ *Glans faginea*.

Buláwá/ *Claua*.

Bunt/ *ex Germ: pactum, fœdus, confœderatio*. buntuię śię/ *coniuro, conspiro*. Buntowánie/ *coniuratio, conspiratio*. Buntownik/ *coniuratus, confœderatus*.

Burdá/ *ex Germ: onus, sarcina, Item, Turba, tumultus, seditio*.

Burk/ *vmbilicus, meditullium, viscera alicuius territorij.*

Burmistrs/ *Consul.* Burmistrski/ *&* Burmistrowski/ *Consularis.* Burmistrstwo/ *&* Burmistrowstwo/ *Consulatus.*

Bursá/ *ex germ: Societas, tribus, contubernium. Item, manipulus, cohors.* Bursak/ *&* Bursnik/ *commilito, contubernalis.*

Burstin/ *Electrum, Succinum.*

Burtnicá/ *Asser, tabula crassa.*

Burzá/ *Nubilum. tempestas, procella,* burzi sie/ *nubilat.*

Butá/ Butny/ *vide* buce sie.

Butinek/ *ex germ: manubiæ, spolia.* Butinkuie/ *manubias seu spolia capio, & distribuo.*

Bux/ *Buxus,* Buxowy/ *Buxeus.*

Buyam/ *volito, luxurior, insolesco.* Buyny/ *Insolens, luxuriosus, indomitus.* Buynośc/ *insolentia,*

B Y.

Byc/ *vide* Iestem.

Bydło/ *pecus, oris.* Bydle/ *Iumentum.* Bydlatko/ *dim:* Bydlecy/ *pecuinus, pecorinus.*

Byk/ *Taurus,* Bykowy/ *Taurinus.*

Bylem/ *perf: á* Iestem.

Bylicá/ *Artemisia.*

By namniey/ *Minimè ne minimum quidem.*

Bystry/ *vide* Bistry.

Bytny/ *Præsens, existens.* Bytnośc/ *Essentia, substantia, præsentia.*

Bywam/ *Sum, versor, frequento.* Bywálec/ *Subst: Expertus, peritus.*

§ B Z.

Bzdze/ *&* Bzne/ *pedo, flatum ventris emitto.* Bzdziel/ *qui frequenter seu continuè pedit.* Bzdźint/ *flatus ventris.*

Bzowy *vide* Bez.

INCIPIENTIA á C.

C A.

Cádze/ *Colo, as, percolo, cribro.*

Cáluie/ *osculor, suauior, osculum figo. basium figo.* Cáłowánie/ *osculum, basium, suauium.*

Cáły/ *Integer, totus, plenus, solidus.* Cáłośc/ *Integritas, soliditas.*

Cap/

Cap/ *Aries, veruex caudatus.*
Caykhaus / *ex Germ: Armamentarium.*

C E.

Ceber/ *Labrum, orca, craterra.* Cebrzik/ *orcella.*
Cebulá/ *Cæpe.* Cebulká/ *dim:*
Cech/ *Tribus, us, curia.* Cechowny/ *Tribulis.* Cechmistrs/ *Tribunus plebis,* Cechmistrstwo/ *Tribunatus.*
Cechá/ *Signum, nota, character, symbolum.* Cechuie/ *signo, noto.*
Cedulá/ *charta, scheda.* Cedulká/ *Schedula.*
Cedwar/ *Zedoaria, herb:*
Cedze *vide* Cádze.
Cegłá / *Later.* Cegiełká/ *laterculus.* Cegielny / *lateritius.* Cegielnik/ *laterarius.* Cegielnicá/ *officina lateraria.*
Cekłarz / *Lictor, Apparitor.* Cekłarstwo/ *Lictoratus.* Cekłuie/ *Lictoris munus obeo, Fures prehendo.*
Cel/ *Meta, finis, scopus, terminus.* Celny/ *præcipuus, eximius.* Celuie/ *collimo, æmulor, imitor, ad scopum contendo.*
Celnik/ *vide* Cło.

Cenie/ *Liceo, precium seu valorem alicuius rei, indico.* Cená/ *valor, precium.*
Centurzya / *Centaurium.*
Cepi/ *Tribulum.* Cepisko/ *manubrium tribuli.*
Cerátká/ *Querquedula.*
Cerkiew/ *Ecclesia.*
Cesarz/ *Cæsar. Imperator.* Cesárzowa/ *Imperatrix,* Cesárski/ *Cæsareus, Imperatorius, Augustus.* Cesárstwo/ *Imperium.*
Cetno/ *Par.* Cetno czy licho / *Par vel Impar.*
Cetká/ *Bulla.*
Cetnar/ *Centenarius, pondus centenarium.*
Cewká/ *panus, i, sipho, onis.*

C H.

Chálastrá/ *Calones, lixæ, manipulus furum.*
Chálupá / *Casa, Tugurium, gurgustium, mapale.* Chálupká/ chálupeczká/ chálupczisko/ *Tuguriolum.*
Charcham/ *Screo, excreo, gargarizo.* Charchánie / *Screatus, gargarismus.*
Chárt/ *vertagus.*
Chce/ *volo, cupio, postulo, appeto,*

peto, desidero. Chce sie/ Lubet, placet. Chćiwy/ Auidus, cupidus. Chćiwość/ Auiditas, cupiditas, appetitus.

Chebd/ Epulus, & um.

Chechotam/ Cachinnor, chechotánie/ cachinnus, risus effusus.

Chęć/ Fauor, studium, desiderium, beneuolentia. Chętliwy/ studiosus, propensus, beneuolus.

Chędogi/ Purus, mundus, nitidus. Chędogość/ & chędostwo/ Munditia, nitor. chędożę/ mundo, orno, polio, purgo, tergo, abstergo.

Chełpie sie/ glorior, iacto, ostento, vendito. Chełpá/ Iactantia, ostentatio. Chełpliwy/ Ambitiosus, gloriosus, iactabundus, gloriæ auidus, gloriæ cupidus. Chełpliwość/ Iactantia, ambitio, ostentatio.

Chełszczę/ Sono, strepo, murmuro instar fluctuum. chełszczenie/ Murmur, strepitus.

Chleb/ Panis, Chlebowy/ panarius. Chlebnicá/ panarium.

Chlew/ Hara, stabulum, chlewik/ dimin:

Chłod/ Frigus. chłodny/ frigidus, opacus. chłodnik/ & chłodnicá/ vmbraculum, chłodzę/ frigefacio. chłodzę sie/ Auram capto. chłodnieię/ frigesco, frigefio.

Chłop/ Mas, vir. Item, Rusticus, colonus. Item, Heros. Chłopiec/ puer, famulus. Chłopię/ Chłopiątko/ Chłopiaszek/ puellus, Chłopstwo/ vulgus, fex plebis. Chłopowic/ Subst. obscurus, ignobilis. Chłopobik/ minotaurus.

Chłostam/ & Chostam/ & Chwostam/ virgis cædo, loris cædo, flagello. chłostá/ Flagellatio, castigatio, quæ fit virgis.

Chłubie sie/ Idem quod Chełpie/ & Chłubá/ Idem quod Chełpá.

Chłusnię/ pulso, malè excipio.

Chłustam sie/ Titubo, vacillo.

Chmurá/ & Chmuráwá/ caligo, nubilū, chmurny/ nubilus, nubilosus, nimbosus, caliginosus, chmura sie/ nubilat, noctescit.

Chobotá/ Cothurnus, ocrea.

Chochoł/ Culmen, Tectum.

Chodzę/ Eo, vado, gradior, incedo, ambulo. Chod/ chodzenie/ Gressus, incessus.

Cholewá/ Superior pars ocreæ.

Chomąto/ Helcium.

Chorągiew/ Signum, vexillū.

Chorąży/ Signifer, vexillifer.

Chory/

183 Kto to napisał ... na ...

Chory/ *Aeger, ægrotus, infirmus, morbidus, languidus, valetudinarius.* Chorzuchny/ *languidulus.* Choroba/ *morbus, infirmitas.* Chorute/ *Aegroto, laboro, decumbo, infirmor.* Chorzate/ *In morbum incido.*

Chostam/ *vide* Chłostam.

Chowam/ *Seruo, asseruo, repono, sepono. Item, Alo, nutrio, sustento.* Chowánie/ *Respositorium, armarium, promptuarium. Item, Nutritio.*

Choyá/ *pinus.* Choycá/ choyká/ *dimin.* Choyna/ *pinetum.*

Chrabry/ & Chrobry/ *Hirsutus, asper, villosus.*

Chracham/ *vide* Charcham.

Chramie/ *vide* Chromy.

Chrapie/ *Rauceo, sterto.* Chrapek/ *Rabula.* Chrapka/ *Rauis, raucedo.*

Chroboce/ & Chrobotam/ *Crepo, strepo, strido.* Chrobotánie/ *Strepitus.*

Chrobry/ *vide* Chrabry.

Chromina/ *Arbustum, virgultum.*

Chromy/ *Claudus, mutilus.* Chromotá/ *claudítas.* Chromie/ & Chramie/ *claudico.*

Chronie się/ *Caueo, fugio, lateo, abhorreo, declino, detrecto, subterfugio.* Chronienie/ *Detrectatio, fuga.*

Chropowy/ & Chropowáty/ *Asper, hirsutus, scaber.*

Chrost/ & Chroszczyná/ *Arbustum, virgultum, sarmentum, dumus, saltus.*

Chrupiásty/ Chrupowáty/ *Asper, scaber, hirsutus.*

Chrzan/ *Raphanus maior.*

Chrząszcz/ *Bruchus. Item, Boletus, fungus lacteus.*

Chrząstka/ *Cartilago.* Chrząstowáty/ & Chrząstlisty/ *Cartilaginosus.*

Chrzęszczę/ *Crepo, strepo, strido.* Chrzęst/ *strepidus.*

Chrzybiet/ *alias* Grzbiet/ *Tergum, dorsum.*

Chuć/ *Fauor, ardor, studium, voluntas, beneuolentia, desiderium. Item, Appetitus.* Chutliwy/ *Promptus, spontaneus, voluntarius, studiosus, beneuolus.* Chutki/ *velox, celer, alacer.* Chutkość/ *promptitudo, alacritas.*

Chucham/ & Chuchnę/ *Flo, spiro, anhelo.* Chuchánie/ *flatus, anhelitus.*

Chudy/

Chudy/ *Macer, macilentus, strigosus. Item, pauper, egenus, tenuis.* Chudość/ *macies.* chudobá/ *paupertas, egestas, tenuitas.* Chudnę/ *macresco.* Chudźiná/ *pauperculus, misellus.*

Chustá/ *Strophium, sudarium.* Chustká/chusteczká/ *Strophiolū, sudariolum.*

Chwalę/ *Laudo, prædico, celebro, commendo. Item, Colo, inuoco, adoro.* Chwalá/ *Laus, cultus, præconium, elogium.* Chwalny/ & chwalebny/ *Laudabilis, celebris.* Chwalcá/ *Laudator, adorator, præco.*

Chwast/ *Thyrsus, manipulus herbarum.*

Chwieię się/ *Nuto, titubo, vacillo.*

Chwilá/ *Mora, spacium, momentum.* chwilká/ *morula.* chwile/ *Aduerb: Aliquandiu, paulisper.*

Chwiszczę/ *strepo, sibilo.* chwist *strepitus, sibilus.*

Chwostam/ *vide* Chłostam.

Chwytam/ *prehendo, comprehendo.* chwytánie/ *apprehensio.*

Chybiam/ *Erro, aberro, pecco, delinquo.* Chybá/ *Error, fucus, fallacia. Item, aduerb: nisi, fortè, præterquam.*

Chynę/ *Inclino.*

Chypki/ *Agilis, volubilis, flexilis, flexibilis, curuus, incuruus.* Chypkość/ *Flexibilitas.*

Chytry/ *vafer, astutus, callidus, versutus.* Chytrość/ *Astutia, versutia, techna, machina, fucus.* Chytrze/ *callidè, astutè.* Chytrek *veterator.*

Chyż/ *Casa, tugurium.* Chyżik *Casula, tuguriolum.*

C I.

Ciągnę/ *Traho. Item, Iter facio, tendo, contendo.* Ciągnę się/ *pandiculor, membra distendo.* Ciągły/ & ciegły/ *Ductilis, tractilis.*

Ciągwá/ *Cimex.*

Ciáło/ *Corpus, caro.* Ciałko/ *corpusculum.* Cielesny/ *carnalis, corporalis.* Cielisty/ *corpulentus.*

Ciałek/ *vide* Ciele.

Ciásny/ *Angustus, arctus,* ciásność/ *Angustia.* ciásnochá/ *supparus.*

Ciásto/ *Massa, subactio, conspersio.*

Ciástoch/ *Stolidus, stupidus.*

194

Cic/ *Mamma*. Cicek/ cicaßek/ *Mammilla*.
Cichy / *mansuetus, placidus, mitis, tranquillus, taciturnus*. cichość/ *tranquillitas, mansuetudo*.
Cięcie/ *Ictus, plaga, percußio*.
Cięciwá/ *Neruus, chorda*.
Ciele/ *vitulus*. Ciátek/ *Idem*.
Cielęci/ *vitulinus*.
Cielesny/ Cielisty/ *vide* Ciáło.
Ciemie/ *Sinciput, bregma*.
Ciemierzycá/ *Helleborum*.
Ciemny / *Caliginosus, fuscus, obscurus, opacus, tenebricosus*. ciemność/ *caligo, opacitas, tenebræ*. ciemnicá/ *carcer*. ciemnoczarny / *[illegible]ruus*. ciemnoczerwony/ *Rubidus, fuluus, purpureus*. ciemnomodry / *cæsius*. ciemnożołty/ *Rauus, rauidus*.
Cień/ *vmbra*. cienisty/ *vmbrosus, opacus*.
Cienki/ *Tenuis, gracilis, leuis, lentus, tener*. Cienkość/ *tenuitas*. Cieniuchny/ *Tenellus*. Cienkuß/ *Cereuisia secundaria*. cienczeie/ *gracilesco, macresco*.
Ciepły/ *Calidus*. Ciepłość/ *Caliditas*. Ciepło / *Calor*. Ciepło mi/ *caleo*. ciepłice/ *Thermæ*.
Cierlice/ *Malleus stuparius*.
Ciernie/ *Spina, sentis, vepres*.
Ciernisty / *Spinosus, senticosus*.
Cierniewisko / *Spinetum, senticetum*.
Cierpię/ *Patior, tolero, sustineo, fero, perfero, suffero*. cierpliwy/ *patiens*. cierpliwość/ *patientia, tolerantia*.
Cierpnę/ *Torpeo*. *Item, astringor*. cierpnący / *torpens*. *Item, astringens, austerus, acerbus, acidus, acinosus*. cierpnienie. *torpor*.
Cieść/ *Socer*. Cieścia/ & cżcia/ *Socrus*.
Cieślá / *Architectus, faber lignarius*. Cieślelczyk / *Tyro huius opificij*. Cieśielski/ *Fabrilis*. Cieśielstwo / & Cieślictwo/ *Architectura*.
Cießę/ *Solor, consolor, erigo*. *Item, puto, amputo*.
Cięßki/ *Grauis, arduus, onerosus, ponderosus*. *Item, prægnans, fœtus, grauidus*. Cięßkość/ *grauitas*. *Item, Aerumna, calamitas*. Cięzar/ *Onus, pondus, sarcina*. Ciężeię / *Langueo, grauesco*.
Cietrzew/ *Attagen*.
Ciná / *Stannum*. Cinowy / *Stanneus*.

C I.

Cinámon/ *Cinamomum.*
Cinober/ *Cinnabaris.*
Ciosam/ *Ascio, as, puto, amputo.*
Ciotká/ *Amita, matertera.*
Ciotczony/ & Cioteczny/ *Amitinus, consobrinus.*
Cirograf/ *Chirographum.*
Cis/ *Taxus.* Cisowy/ *Taxeus.*
Cisáwy/ *Fuluus, badius, spadiceus, phœniceus.*
Ciskam/ *Iacio, peto, torqueo, vibro.* Ciskánie/ *Iactus.*
Ciśnę/ *vrgeo, premo, arcto, coarcto.*
Citwar/ *Zedoaria.*
Ciżba/ *Turba, frequentia, densa multitudo.*

C K.

Cknie mi się/ *Nauseo, fastidio.*

C L.

Cło/ *vectigal, telonium, tributum.* Clę/ *Contribuo, vectigal soluo.* Celnik/ *Telonarius, publicanus, manceps.* Celnictwo/ *Telonatus, publicanatus.*

C M.

Cmá/ *Caligo tenebræ. Item, Turba, multitudo.*

Cmyntarz/

C M.

Cmintarz/ *Cæmiterium, dormitorium.*

C N.

Cni mi się/ *Nauseo, fastidio, vomiturio.*
Cnotá/ *virtus, probitas.* Cnotliwy/ *Honestus, probus, frugi, clarus, inclytus, virtute præditus.* Cny/ *Idem.*

C O.

Co/ *quid.* Cokolwiek/ *aliquid, quodcunque.*
Cofam/ *Retraho, detineo.* Cofam się/ *Retrocedo, retrogredior.*
Corá/ *filia.* Corká/ Coreczká/ *filiola.*

C W.

Cudny/ *pulcher, elegans, formosus, venustus.* Cudność/ *Forma, pulchritudo.* Cudzę/ *Orno, pexo.* Cudzidło/ *Strigil, & strigilis.*
Cudzy/ *Alienus, externus, peregrinus. Inde Composita, vt:*
Cudzołożę/ *Mœchor, adulterium committo.* Cudzołostwo/ *Adulterium.* Cudzołożnik/ *Mœchus, adulter, fornicator.* Cudzołożnicá/ *Mœcha, adultera.*

Cudzoziemiec/ *Aduena, peregrinus alienigena.* Cudzoziemſki/ *Exterus, peregrinus, exoticus, & ſimilia.*

Cukier/ *Saccarum.* Cukruię/ *Saccaro condio.*

C VV.

Cwiczę/ *Exerceo, inſtituo, informo, erudio.* Cwiczę ſię/ *ſtudeo, incumbo, diſco, nauo. operam do.* Cwiczenie/ *Exercitium, ſtudium.* Cwik/ *Exercitatus, veterator.*

Cwieczek/ *clauus, paxillus.*

Cwierk/ & Cwierczyná/ *picea.*

Cwikłá/ *Beta.* Cwikłány/ *Betaceus.*

Cwilich/ *ex germ: Trilix.*

C Y.

Cymbult/ *Telum, iaculum.*

Cypres/ *Cupreſſus.* Cypreſſowy/ *Cupreßinus.*

Cyż/ & cyżik/ *dim: Luteola.*

C Z.

Czaban/ *Caballus Turcicus, Equus Arabicus.*

Czabr/ *Satureia.*

Czácz/ & Czaczek/ & Czaczko/ *dimin: Crepundia.*

Czáte

Czáte ſię/ *Simulo, diſsimulo.*

Czalbatká/ *Cranium.*

Czámlet/ *vndulata tela.*

Czapká/ *Pileus, galerus.* Czapeczka/ *pileolus.* Czapnik/ *pileo.*

Czapla/ *Ardea, ardeola.*

Czarny/ *Niger, ater, furuus.* Czarnáwy/ *Nigricans, nigellus, pullus, a, um.* Czarność/ *Nigredo.* Czarnożołty/ *Rauus,* Czarnokśiężnik/ *Magus, præſtigiator.* Czarnokśięſki/ *Magicus,* Czarnokſięſtwo/ *Magia, incantatio, incantamentum.*

Czárt/ *Dæmon, Diabolus.* czártowſki/ *Diabolicus.*

Czáruię/ *Faſcino, Incanto.* Czáry/ czárowánie/ *Faſcinum, incantatio, incantamentum, veneficium.* Czárownik/ *Magus, incantator, præſtigiator.* Czárownicá/ *Saga, venefica.* Czárowniczy/ *Magicus.*

Czárygrod/ *Bizantium, Conſtantinopolis.*

Czaſtká/ *vide* Cześć.

Czás/ *Tempus, ocium, ſpaciū, dies, occaſio, opertunitas.* czáſem/ *Interdum.*

Czáſzá/ *Crater, phiala, calix, ſcyphus.* Czáſzká/ *dim:* Czáſzká ná kolánie/ *poples.*

Czáſ

Czáśnochá/ *Interula, subucula, supparus, & um.*

Czaná/ & czanká / *dim: Gauia.* czanęsie/ *dissimulo.*

Czcę/ *Colo, honoro, veneror, obseruo, reuereor. Item, Tracto, excipio.* Cześć/ *Honor, decus, gloria.* czestuie/ *tracto, excipio.*

Czćia/ *Socrus.*

Czczy/ *Cassus, vanus, vacuus, cauus, inanis. Item, Ieiunus.*

Czech/ *Bohemus. Item, Numus Bohemicus.* Czeská źiemia/ *Bohemia.* Czeskie gory/ *Montes sudetes.*

Czechel/ *Amiculum ferale.*

Czechram & czochram/ *pecto, pectino, carmino, scabo, scalpo.*

Czeczotká/ *Salus, i.*

Czeczugá/ *Huso, Mario.*

Czekam/ *Expecto, maneo, operior, præstolor.*

Czekan/ *Cestus.*

Czeladz/ *familia.* Czeladká/ *dim:*

Czeládny/ *Domesticus, cibarius.*

Czeluść/ *Maxilla, mandibula.*

Czeluście/ *Faux, præfurnium.*

Czemu/ *Cur, quare, quamobrē, quam ob causam, qua de causa.*

Czepiec/ *Vitta, Rica, reticulū.*

Czernie/ *Spina, dumus, vepris.* czerniowy / *spineus.* czernisty / *spinosus, dumosus, senticosus.* czerniewisko/ *spinetum, vepretum.*

Czerniec/ *Monachus nigri habitus.* czerniecá/ *monialis.* czernoreßá/ *Cappa, cucullus.*

Czernieie/ *nigreo, nigrico.* czernidło/ *Atramentum.*

Czerpam/ *Haurio,* czerpádło/ *vrna, situla.*

Czerstwy/ *Fortis, vegetus, alacer, strenuus.* czerstwość/ *vigor, alacritas.*

Czerw/ *Fucus. Item, Rubigo.*

Czerwiec/ *Iunius, mensis nomen.*

Czerwony/ *Ruber, rubeus.* czerwonáwy & czerwonáty / *rubicundus.* czerwoność/ *Rubor, rubedo.* czerwonieie sie / *Rubeo.* czerwonobronatny/ *Phœniceus color.*

Cześć/ Czestuie/ *vide* Czcę.

Cześcia/ *vide* Cieść.

Część/ *pars, membrum, portio.* czastká/ *particula, portiuncula.* cześcia/ *partim.*

Częsty/ *Creber, frequens.* często/ częstokroć/ *crebrò, sæpè, sæpenumero, frequenter.*

Czeßę/ *Pecto, pectino.*

Czynß/ *Census, pensio, contributio,*

136

butio. czinszowny/ pensionarius, tributarius.

Czisty/ Purus, mundus, syncecerus, castus, pudicus, incontaminatus, illibatus. czistość/ puritas, pudicitia, castitas. cziścię/ purgo, mundo, abstergo. Item, castro, emasculo. czisćiec/ purgatorium.

Czių/ a/ e/ Cuius, a, um.

Członek/ Membrum, pars. członeczek/ Articulus, spondylus, condylus. członkowy/ articularis. członkowáty/ Membrosus. articulosus.

Człowiek/ & per Syncopen. człek/ Homo. człowieczek/ Homuncio. człowieczy/ Humanus. człowieczenstwo/ Humanitas.

Czokam/ Poppysmum facio, Equos demulceo. czokanie/ Poppysma, & us.

Czoln/ Celox, linter, cymba, scapha. czolnek/dim czolnek ika. czt/ Radius textorius.

Czolo/ Frons. czołem bić/ czołem vderzić/ salutare, czolisty/ czołowáty/ frontosus.

Czop/ & czopek/ dim: clauus, paxillus, epistomium, ducillus. Item, glans, vulgò suppositorium seu Balanus. czopowe/ Exactio ducillorum, vulgò, Accisa.

Czosnek/ Allium.

Czterzy/ Quatuor. czterzikroć/ quater. czternaśćie/ quatuordecim, czternasty/ decimusquartus. czterdźieśći/ quadraginta. czterdźiesty/ & czterdźiestny/ quadragesimus. cztery sta/ quadringenti, æ a.

Czub/ crista pecten, pinna. czubek/ dim: czubáty/ cristatus.

Czuchnę/ Fæteo, oleo, puteo. czuchnienie/ Fætor, rancor, putor, graueolentia.

Czuię/ Sentio. Item, vigilo, excubo. czuyny & czuly/ vigilans, industrius. czuyność & czułość/ vigilantia, industria.

Czupriná/ Crista.

Czuwá/ Inhio, desidero, affecto.

Czwalam/ voluo, voluto, prouoluo.

Czwarty/ quartus, czwartaczka/ Febris quartana. czwartek/ Dies Iouis, feria quarta. czwartká/ quarta pars.

Czwáruię & czwarze się/ Ineptio.

Czwierć/ Quarta pars. czwiertnia/ modius, medimnus.

Czwikła/ vide Ćwikła.

Czworo/ Quatuor. czworny/

quaternarius. czworáki/ quadruplex. czworogránny/ quadrangulus. czworonasobny/ quadruplus, czworonogi/ quadrupes. czwororoczny/ & czworoletny/ quadrimus, czworosetny/ quadringentesimus.

Czyham/ Peto, affecto, Insidior.

Czynię/ Ago, facio, operor. Item, pugno/ decerto, contendo, dimico. czyn/ & czynia/ opus figmentum, creatura, plasma.

Czytam/ Lego. czytánie/ lectio. Czytelny/ legibilis. Czytelnik/ Lector.

Czyzmá/ Calceus lunatus longior.

INCIPIENTIA à D.

D A.

Dąb/ Quercus, debowy/ quernus, querceus. debiná/ querna ligna. dąbrowá/ quercetum, saltus, us.

Dách/ ex germ: Tectum, dáchowká/ tegula, imbrex.

Dagá/ ex germ: Sica, pugio. dagßká/ Sicula.

Dáktylowe drzewo/ palma. Dáktilowy owoc/ Dactylus.

Dałem/ Dáć/ vide Dmę.

Dáleki/ Longus, longinquus. dálßy/ vlterior. dálekość/ longinquitas, spacium, distantia. dáley/ cæterùm, porrò, vlterius. dáleko/ procul, peregrè.

Dan/ &c. vide Dáyę.

Dar/ donum, munus, honorarium, præmium, xenium. dáruię/ dono, largior, muneror. dárowny/ datitius, donarius, honorarius, gratuitus.

Dárdá/ ex vngarico. Hasta, lancea.

Dárłem/ vide Drę.

Darmo & daremno/ Incassum, invanū, frustra, gratis. daremny/ gratuitus, vanus, irritus. darmoiad/ & darmostrawcá/ parasitus.

Dárn/ Cespes. dárnowy/ cespititius. dárnisty/ cespitosus.

Dárski/ Fortis, audax, magnanimus, animosus. dárskość/ Audacia, animositas, magnanimitas.

Datek/ Dátny/ vide Dáyę.

Dawam/ Do, prabeo, tribuo. dawcá/ dator.

Dawno/ Diu, iampridem, iamdudū. dawny/ pristinus, antiquus, vetus.

vetus, priscus. dawność / vetustas, antiquitas, praescriptio I.Ctis.

Dawię / Iugulo, strangulo, suffoco. dawię się / suffocor, strangulor.

Dáyę / do, largior. dátek / donum, munus. dátny / Largus, beneficus, liberalis. dań / vectigal, tributum, dánie / dániná / datio, donatio.

D B.

Dbam / Curo. dbáły / diligens, industrius, curiosus, sollicitus. dbáłość / & dbánie / cura, sollicitudo.

D E.

Debowy / &c. vide Dąb.

Dech / Halitus, spiritus, anhelitus.

Decie / vide Dmę.

Degá / vibex. Dezisty / vibicosus.

Deká / ex Germ: pugio, sica, deszká / Sicula.

Deltjá / Ephestris.

Denko / vide Dno.

Depcę & Deptam / calco, conculco.

Desam się / Superbio, turgeo, altos spiritus gero.

Deská / Asser. Deszczká / Asserculus, tabula.

Deszcz / pluuia. Deszcz páda / deszcz ydzie / deszcz leie / pluit. deszczowy / pluuialis. deszczowny / pluuiosus.

D I.

Diament / Adamas. Diamentowy / Adamantinus.

Dibię Inhio, insidior, insidias, struo.

Dil / ex germ: Asser. Dilowánie / sepes, sepimentum.

Dymká / vide Dym.

Disputuię / disputo, discepto, contendo.

Diszel / Temo.

D L.

Dla / Per, ob, propter. dla czego / Quare, quamobrem. dla tego / Ideò, igitur, idcirco, proinde.

Dławię / & Dławię / Premo, opprimo. dławigąská / Qui anseres hominibus surripit.

Dłoń / Palma, vola.

Dłoto / & Dłotko / dim: Caelum, caestrum, scalprum, tornus.

Dłubię / & Dłubiam / & Dłubuię / Caelo, cauo, excauo, scalpo, sculpo, fodio. Dłubiuch / auriscalpium.

Dług / debitum, creditum, aes alienum

alienum. Dłużen / & dłużny / obæratus, ære alieno pressus. dłużnik / debitor.

Długi / Longus, prolixus, promissus. długość / Longitudo. długo / diu. dłużey / diutius. długoß & długowiezy / procerus homo.

D M.

Dmę / Flo, spiro. In præt: dąłem. In Inf: dąć.

Dmucham / Flo, halo, spiro.

D N.

Dnia / &c. obliqui à Dzień / dnieie / diescit. lucescit, illucescit.

Dno / Fundus, solum. Denko / dimin:

D O.

Do / Præp: Ad.

Dob / Tempus, hora, mora, momentum.

Dobry / Bonus, probus, frugi dobrá / Bona, fundi. substantia, res familiaris. Dobroć / & dobrotá / Bonitas, probitas. dobrze / Benè, rectè, bellè. dobrotliwy / Clemens, benignus, liberalis, propitius. dobrotliwość / Benignitas, clementia. dobrodźiey / Fautor, patronus. dobrodźieyká / Fautrix. dobrodźieystwo / beneficium, officium, meritum. Dobrorzecze / Benedico. dobrorzeczenie / benedictio. dobrowolny / voluntarius, libens, spontaneus. Dobrowolność / dobrowoleństwo / beneuolentia. dobrowolnie / sponte, vltro.

Dobywam / Expugno. Item, stringo (gladium) dobywam się / Irrumpo. Item, Erumpo, effringo, euado. dobyćie / expugnatio, irruptio, eruptio.

Dochodzę / Adeo, accedo, peruenio. In præt: doßedłem / In inf: doyść / dochod. Reditus, prouentus.

Dochwatam / & dochwitam / Arripio, surripio. Dochwatny & dochwitny / Surreptitius, succisiuus.

Doczesny / Temporalis, caducus, momentaneus.

Doczystá / prorsus, omninò, planè, penitus.

Dodáyę / & dodawam / Suppedito, præbeo, suggero, subministro.

Dogadzam / Cedo, accommodo, morem gero.

Doglądam / & dogledulę / obseruo, inspicio, inspecto. doglądánie /

dánie/ *Inspectio*. dogladácz/ *Inspector*.

Dokad/ *Quò, quorsum. Item, quatenus.*

Dokonawam/ & dokończam/ *Finio, perficio, compleo, consummo, suppleo, absoluo.* Dokonány & dokończony/ *Absolutus, perfectus.* dokonánie & dokończenie *Perfectio, completio, absolutio.*

Dokuczam/ *urgeo, premo, vexo, exagito, prosequor, insector.*

Dol/ *Fouea, scrobs.* dolek/ *scrobiculus.* dolny/ *Inferior.* doliná/ *vallis, planities.*

Dolegam/ *urgeo, premo, torqueo, anxium & sollicitum reddo.*

Dolegliość/ *Dolor, ægritudo, anxietas, scrupulus, sollicitudo.*

Dolewam/ *Affundo, impleo, superaffundo.*

Dołożę/ *Addo, adÿcio.* dołożny/ *Certus, firmus, euidens, probatus.*

Dom/ *Domus, ædes. Item, Familia, prosapia.* domek/ *domuncula.* domá/ *domi.* domowy/ *domesticus, familiaris, vernaculus.* domownik/ *domesticus, inquilinus.* domostwo/ *Aedificium, domicilium.*

Domagam

Domagam się/ *Inhio, affecto, aspiro.*

Domniemawam się/ *Opinor, colligo, conÿcio, conjecturam capio, conjecturis assequor.* domniemánie/ *opinio, conjectura.*

Domyslam się/ *Colligo, conÿcio.* domysł/ *conjectura.* domyslny/ *Ingeniosus, sagax.*

Donaglam/ *urgeo, insto, ingruo, immineo.*

Donoszę/ & Donioſę/ *Defero, refero.*

Dopiekam/ *Asso. Item, urgeo, insto, anxium & sollicitũ reddo.*

Dopiero/ *Nunc, nuper, demum, iamdudum.* dopieruczko/ *nuperrimè.*

Dopuszczam/ *Sino, patior, indulgeo, veniam do, concedo, permitto.* dopuszczam się/ *Patro, perpetro, designo, committo, commereor, pecco, transgredior.* dopuszczenie/ *venia, concessio, permissio.*

Dorabiam/ *Conficio, perficio, absoluo.*

Dorastam/ *Succresco.* dorosły/ *maturus, adultus.* dorostek/ *ephebus, adolescens, iuuenis.* dorostá/ *Nubilis virgo, viripotens, matura viro.*

Dordzę

Dordzeie/ *maturesco*. dordzáły/ *maturus*. dordzáłość/ *maturitas*.
Doroczny/ *Annuus, quotennis*.
Dorsz/ *Mugil sale conditus*.
Dorywam sie/ *Succisiuis horis aliquid ago, accurro*. Dorywká/ *Succisiuum tempus*.
Dosiegam/ *Prehendo, apprehendo, pertingo*.
Doskonáły/ *Integer, perfectus, absolutus, solidus, consummatus*.
Doskonáłość/ *Perfectio*.
Dostarczam/ *Suppedito, subministro, sufficio*.
Dostáyę & dostawam/ *Quaero, acquiro, comparo, recupero, potior, nanciscor, obtineo, assequor, consequor, adipiscor*. dostawam sie/ *Maturesco*. dostáye/ *Sufficit, suppetit*. dostáły/ *maturus*. dostátek/ *copia, satietas, abundantia*. dostáteczny/ *plenus, diues, locuples, omnibus numeris absolutus*.
Dostoyny/ *Dignus, venerandus*, Dostoyność/ dostoyeństwo *Honor, splendor, dignitas*.
Doświadczam/ *Comperio, experior, probo, exploro, exquiro, inquiro*. Doświadczony/ *Probatus, spectatus*. Doświadczenie/ *Experientia*.

Dosyć/ *Sat, satis*. Dosyćuczynienie/ *Satisfactio*.
Doszedłem/ *vide* Dochodzę.
Dotąd/ *Hactenus, hucusque*.
Dotychmiast/ *Hactenus*.
Dotykam/ & dotykam sie/ & dotknę sie/ *Tango, attingo, palpo, attrecto, contrecto*. dotykánie & dotknienie/ *Tactus, contactus*. dotkliwy/ *palpabilis*.
Dowćip/ *Ingenium, mens, indoles, solertia, sagacitas*. Dowćipny/ *Solers, sagax, mentis compos, argutus, ingeniosus*.
Dowiáduię sie/ & Dowieduię sie/ *Sciscitor, rescisco, percontor, interrogo, indago, exploro, inquiro, inuestigo*. Dowiádowánie/ *Indagatio, exploratio, inuestigatio*.
Dowierzam/ *Fido, confido, fidem adhibeo*. Dowierzáiąc/ *Fretus*. Dowierność/ *Fiducia*.
Dowiodę/ *Adduco, perduco*.
Dowodzę/ *Perduco. Item, Probo, confirmo, demonstro*. Dowod *Argumentum, probatio, documentum, demonstratio*. Dowodny/ *Euidens, accuratus, demonstratiuus*.
Dowora/ *Occasio*.

Doyę/ *Mulgeo, mammas seu vbera premo.* doyny/ *lactarius.*

Doyeżdżam/ *Adequito, aggredior, accedo, aduenio, peruenio. Item, Impetum facio.*

Doyzrzę & doyzrzywam/ *Attendo, aspicio, inspicio, inspecto.* Doyzrzenie/ *inspectio.*

Dożegam/ *Aduro.*

Doznawam/ *Probo, exploro, periculum facio.* Doznánie/ & doznawánie/ *probatio, exploratio.*

Dozor/ *Inspectio.* dozorcá/ *inspector.*

Dozrzeię/ & Dozrzewieię/ *Maturesco,* dozrzewiáły/ *maturus.* dozrzáły/ *Idem. Item, grandæuus, prouectæ ætatis.*

Dozwalam/ *Sino, permitto, indulgeo, concedo, copiam facio, do facultatem, do veniam.* Dozwolenie/ *venia, permißio, copia, facultas.*

D R.

Drab/ *masc:* & Drabánt/ *ex germ: Pedes, calo, satelles, stipator, spiculator.*

Drab/ *fæmin:* & Drábiná/ *Scala.* Drabká/ *dimin:* Drabi/ *plur: Numella, fiducula, torquendis furibus apta.*

Drąg/ *vectis, pertica, phalangæ.* drążek/ *dimin:*

Dránicá/ *Asser, scandula.*

Drápię/ *Frico, rado, scalpo, lacero.* drápánina/ *Panni, laceræ vestes.*

Drapieżę/ *Prædor, latrocinor.* drapieżcá/ *Raptor, prædo, latro, prædator, spoliator.* drapieżny/ *Rapax, prædatorius, prædabundus,* drapiestwo/ *prædatio, latrocinium.* drapież/ *Præda, raptum, spolium, rapina.*

Dratwá/ *ex germ: Cheleuma.*

Drażnię/ *Irrito, lacesso, inuito, instigo.*

Drę/ *Rapio, lacero. In perf:* dárłem. *In Infin:* drzeć.

Dręczę/ *Ango, crucio, affligo, vexo, torqueo, carnifico.* dręczenie/ *Afflictio, tormentum.*

Drętwieię/ *Torpeo, torpesco, obstupeo, obstupesco.* drętwienie/ *Torpor.*

Drewno/ *Lignum.* drewniány/ *ligneus.*

Drgam/ *Mico, palpito, vacillo, titubo, saltaturio.* Drgawká/ *dicitur Remus à Masouitis.*

Drlakiew/ *Theriaca.*

Drobie/*Tero, frango, comminuo.* Drobny/ *Tritus, paruus, pusillus, minutus.* Drobiná/*Turunda, buccella, fragmentum.* drobinká/ *dimin:*

Drogá/ *via, iter.* Drożisty/ *Peruius.*

Drogi/*Carus, preciosus.* Drogość / *Caritas, caritas annonæ, fames.* Drogo / *Magni, magno precio.* Drożey/ *Maioris, pluris.*

Drop/ *Pygargus,*

Drozd/*Turdela.*

Drożdże / *Feces.* Drożdżisty/ *Feculentus.*

Droże / *Cauo, cælo, torno.* Drożnik & drożiciel/ *Cælator, sculptor, tornarius.* Drożony / *Tornatilis.*

Druch/ drużbá/ *Socius, sodalis, cognominis. Item. Paranymphus.* Drużká/ *Fæmin: seu dim:* Drużiná / *sodalitium, comitatus, us.*

Drugdy/ *Interdum, quandoq; nonnunquam.*

Drugi/ *alter, alius, cæterus.*

Drukuie / *ex germ: Excudo, imprimo.* Drukarz / *Impressor, Typographus.* Drukárski/*Typographicus.* Drukárnia / *Typographium.*

Druzgam/ *Conuello, concerpo, discerpo, confringo, comminuo.*

Drwá/ *Plur: Ligna.*

Drwal/ *Stupidus, stolidus, incomptus, inciuilis.*

Drwęca/ *fluuius Borussiæ.*

Drybus/*Tripus.*

Drygant/ *Caballus, equus admissorius.*

Drzaßká/ *Festuca.*

Drzastwo/ *Arena, glarea, sabulum.* Drzastwisty/ *Areuosus, glareosus, sabulosus.*

Drże/ *Tremo, horreo, fremo, trepido, contremisco.* Drżenie / *Tremor, horror, fremitus.*

Drzemie/*Dormito, oscito, dormiturio.*

Drzeń/*Medulla arborum.* drzenisty/ *medullosus.*

Drzewey/ *Primò, prius, citius.*

Drzewo / *Arbor,* Drzewko / *planta, frutex.* Drzewienko/ *Festuca, assula.* Drzewce/ *Hásta, lancea.* Drzewny/ *Cossus, teredo.*

Drzwi/ *Fores, ostium.*

D V.

Dubiel/ *Stupidus, ſtolidus, tardus & ignauus homo.*

Duch/ *Spiritus.* Duchowny/ *Spiritualis.* Duchowieńſtwo / *Status ſeu ordo Eccleſiaſticus.*

Duchná/ *vitta, mitra nocturna.*

Dudek/ *vpupa.* dudkuie/ *Geſticulor, adulor, aſſentor.*

Dudy/ *Tibia vtricularis.* Dudarz/ *vtricularius.*

Dufam/ *Fido, confido.* Dufánie & Dufność/ *Fiducia.*

Dumá/ *Opinio.*

Dunay/ *Iſter. Danubius.*

Dunę/ *Proripio me, abdo me, in pedes me conÿcio.*

Dunicá/ *Capunculum, & caprunculum. Item, Sinum lactis.*

Dup/ *Carioſæ arboris hiatus,*

Dupá/ *Podex, anus, i.*

Durßlák/ *ex Germ: Colum, cribrum.*

Durutę/ *Luxurio, inſoleſco, petulanter me gero.* Durowacz/ *Inſolens homo.*

Dußá / *Anima.* Dußká/ duśiczká/ *Animula.* Dußny/ *Animalis, ſpiritualis.*

Dußę/ *Suffoco, ſtrangulo, obtorto collo traho.*

Duz/ & Duzy/ *Tenax, robuſtus, validus, vegetus.* Duzość/ *Robur, tenacitas.*

D VV.

Dwá / dwie/ dwoie/ *Duo, æ, o.* dwákroć/ *bis.* dwánaśćie/ *duodecim.* Dwánasty/ & dwunasty *duodecimus.* dwádźieśćiá/ *viginti.* dwudźiesty/ *vigeſimus.* dwieśćie/ *ducenti, æ, a.* dwusetny/ *ducenteſimus.* dwoisty/ & dwoiáki/ *duplex, duplus, geminus, bifarius.* Dwoiezyczny / *Bilinguis.* Dwuletny/ *Biennis.*

Dwor/ *Aula, curia, baſilica. Item, Atrium, area.* Dworſki/ *Aulicus, ciuilis.* Dworſtwo/ *Aulica vita, aulici mores.* Dworzánin/ *Aulicus, ſubſtan:* Dworzę/ *Amo, puellam ambio.* Dworny/ *Vrbanus, Ciuilis. Item, Curioſus.* Dworność/ *Curioſitas.*

D Y.

Dyabel/ *Diabolus, dæmon, cacodæmon.* Dyabelſki/ *Diabolicus.* Dyabelſtwo/ *Dæmonium.*

Dybá/ *Cataſta, Numella.*

Dycham/ & dyßę/ *Halo, ſpiro, anhelo.* Dychánie / & dyßenie/

nie / *Anhelitus.* Dychawicá / *Asthma, dyspnaea.* Dychawiczny / *Asthmaticus.*

Dyszel / *Temo.*

D Z.

Dzban / *Amphora, ampulla.* Dzbánek / dzbánuszek / *dimin:*

Dzdze / *plur. Pluuiae, imbres.* Dzdzisty / *Pluuiosus.* Dzdzownicá / *Lumbricus.* Dzdzownice / *Pleiades, Hyades.*

Dziad / *Auus.*

Dział / *vide* Dzieie.

Dziáłam / *Ago, facio, operor.* Dziáło / *Machina, tormentum.* Dzielny / *Fortis, strenuus.* Dzielność / *Strenuitas.*

Dziarski / *Fortis, alacris, audax, strenuus.* Dziarskość / *Audacia, alacritas.*

Dziarstwo / *Glarea, arena, sabulum.* Dziarstwisty / *Glareosus, sabulosus.*

Dziásłá / *Gingiua.*

Dziecię / *Puer, infans, proles, soboles, progenies.* Dziecigtko / Dziecigteczko / *Infantulus, puerulus.* Dziecięcy / Dziecinny / & Dziecinski / *Puerilis.* Dziectwo / & Dziecinstwo / *Pueritia, Infantia.* Dziedzic / *Haeres.* Dziedziczká / *Faemin:* Dziedziczny / *Haereditarius.* Dziedzictwo / *Haereditas.* Dziedziczam / *Possideo.* Dziedziná / *Ager, solum, regio, diaecesis, territorium.*

Dzięcioł / *Picus.*

Dzięgil / *Angelica.*

Dziegná / *Parodontis, Gingiuae excrescentia.*

Dzieię / *Nomino, voco, appello.*

Dzieie się / & Dziewa się / *Fit, agitur, contingit.* Dzieie / *Acta, gesta, annales, historia, chronica.* Dzieiopisek / *Chronographus, historiographus.*

Dzięká / *Gratia, grates.* Dziękuię / *Gratias ago.* Dziękowánie *Grates, gratiarum actio.*

Dziekan / *Decanus.* Dziekaństwo / *Decanatus.*

Dziegiec / *Pix, atramentum sutorium.* Dziegciarz / *Picator.*

Dzielę / *Partior, diuido, distribuo.* Dzielenie / *Partitio, diuisio.* Dział / *Pars, portio.* Dzielcá / & Dzielczy / & Dzielnik / *Diuisor.*

Dzielny / Dzielność / *vide* Dziáłam.

Dzień/ *Dies*. dzionek/ *diecula, diluculum, crepusculum matutinum*. dzienny/ *diurnus*. dziennik/ *diarium, ephemeris*.

Dzienie/ *Alueus, apiarium*.

Dzierżę/ *Habeo, teneo, possideo. Item, puto, arbitror, censeo, sentio, iudico*. Dzierżawa/ *Possessio*. Dzierżawca/ *Possessor*.

Dziesięć/ dziesięcioro/ *decem*. dziesięćkroć/ *decies*. dziesiąty/ *decimus*. dziesiątnik/ *decurio*. dziesiątek/ *decuria, denarius*. dziesięcina/ *decima*.

Dziewam się/ *Fio, contingo*.

Dziewanna/ *Verbascum, herb*.

Dziewica/ *virgo*. dziewictwo/ *virginitas*.

Dziewięć/ Dziewięcioro/ *Nouem*. dziewięćkroć/ *nouies*. dziewiąty/ *nonus*. dziewiątny/ *nouenarius*. dziewięćnaście/ *decem & nouem*. dziewiętnasty/ *decimusnonus*. dziewięćdziesiąt/ *nonaginta*. dziewięćdziesiąty/ *nonagesimus*. dziewięćset/ *nongenti*. dziewięćsetny/ *nongentesimus*.

Dziewierz/ *Leuir, frater mariti*.

Dziewka/ *Ancilla, famula, pedissequa*. Dziewczka/ dziewczę/ dziewczątko/ dziewczysko/ dziewczyna/ *Puella, puellula, adolescentula, iuuencula*. dziewczy/ *Ancillaris, puellaris*.

Dziewosłab/ *procus, pronubus, paranymphus*. Dziewosłeby/ & dziewosłebstwo/ *Sponsalia, nuptiae*. Dziewosłebię/ *pronubo*.

Dzieża/ *Magis, idis, mactra, artopta*.

Dziki/ *Ferus, bestialis, immanis, indomitus*. Dzikość/ *Feritas, immanitas*.

Dziś/ dzisia/ *Hodie*. dzisieyszy/ *Hodiernus*.

Dziura/ *Foramen, meatus, orificium, rima, cauerna*. dziurka/ *dimin*. dziurawy/ *foraminosus, spongiosus, fenestratus*. Dziurawię & dziurawiam/ *Rimas ago*.

Dziurladka/ *Alauda, cassita*.

Dziw/ *Mirum, miraculum, monstrum, prodigium, ostentum, portentum*. Dziwny/ *Mirus, mirandus, mirabilis, mirificus, morosus, prodigiosus, portentosus*. Dziwność/ *morositas*. Dziwak/ *morosus homo*. Dziwuię się/ *miror, admiror. Item, specto, spectatum venio*.

Dźwięk/ *Sonus, tonus, bombus, tinnitus*.

tinnitus. dźwiecze / Sono, tono, tinnio, sonum edo.

Dźwigam / Porto, baiulo, attollo.

Dźwon / Campana. Dźwonek & Dźwonuszek / Campanula, nola, tintinnabulum. Dźwonię / Pulso, tinnio, clango. Dźwonnarz / Aedituus.

INCIPIENTIA ab E.

AB E incipientia nulla occurrunt vocabula Polonica, præter Ey / Interiectio, Indignantis, & Es / quod in ludo aleæ vnitatem significat, & Canis, seu iactus canis dicitur, de quo Propertius.

Damnosi semper subsiluêre canes.

INCIPIENTIA ab F.

AB F incipientia omnia ferè sunt peregrina, pleraq; autem Germanica.

F A.

Fáchel / Sufflatoriū, aliàs dymká.

Fald / Plica, lacinia. Falduję / plico, as. Fałdowny / plicatilis.

Fálsz / Dolus, fucus, mendacium. Fálszywy & Fałeszny / Falsus, fictus, fucatus, mendosus, adulterinus. Fálszuię / Falso, adultero. Fálszerz / Falsarius. Fálszomowcá / mendax.

Famurał / Subligaculum.

Fárá / Aedes paræcialis, Templum primarium.

Fárbá / Color, tinctura, pigmentum. Fárbicá / Fucus, offuciæ. Fárbuię / Coloro, tingo, intingo, inficio, pingo. Fárbierz / Tinctor, Infector.

Fármuszká / offa, offula, sorbitio, intritum.

Fásá / vas, dolium. Fáská / Fáseczka / vasculum.

Fasánt / Phasianus.

Fártuch / Supparus, & um, perizoma, præcinctorium, semicinctum.

F E.

Febrá / Febris. Febrę mam / Febricito.

F I.

Figá / Ficus. Figowy / Ficulnus. Figowe drzewo / Ficus. Figotadek & Figotadká / Ficedula.

Figiel / Iocus, ars, factum ioculare

lare Figluie/ Iocor, scurror. Figlarz/ Scurra, morio, iocularis homo.

Filar/ Basis, columen, columna.

Fiolek/ viola. Fiolkowy/ violaceus.

Fiserunk/ Specimen, Exemplū, Paradigma.

F L.

Flader/ Bruscum, mollus cum.

Fladrowy/ Bruſceus.

Flagá/ Fluctus, tempestas, procella.

Flágmá/ Phlegma, pituita. Flágmátik/ Phlegmaticus, pituitosus.

Flák/ & dimin: Fláczek/ Ile, Intestinum. Fláki/Fláczki/ plur: Ilia, Intestina, Lactes.

Fláßá/ obba, lagena.

Fletnia/ Tibia.

Flis/ Remex.

Flizá/ Tegula, tessula.

Flundrá/ & Flunderká/ dim: Passer, Platessa.

F O.

Foldruie/ Accuso, defero, instigo. Foldrowánie/ Accusatio, delatio.

Folguie/ Cedo, concedo, parco, indulgeo, subseruio. Folgá & Folgowánie/ Indulgentia, venia, concessio.

Folwárk/ Prædium, rus, ager, fundus. Folwárczek/ Prædiolum, agellus.

Foluß/ ex germ: Fullonia.

Forbotá/ Limbus acupictus, segmentum.

Foremny/ Scitus, rarus, affabre, artificiosus.

Forkuie/ Promoueo, commendo. Forktowánie/ Promotio. Forktarz/ Promotor, patronus.

Formá/ Forma, species, qualitas. Formuie/ Formo, fingo.

Fortel/ Præiudicium, lucrum. Item, Ars, dolus, astutia, fallacia. Item. Stratagema.

Fortuná/ Fortuna, sors, auspicium. Fortunny/ Felix, prosper, faustus, auspicatus. Fortunie/ Prospero, secundo, Felix & faustum esse iubeo.

F R.

Fráncá/ Morbus Gallicus, Hispanica scabies. Fráncowáty/ Morbo gallico laborans. Hispanica scabie infectus.

Fránt/

Fránt/ *Morio, parasitus.* Frántowny / & Frántowſki/ *Ludicrus, iocularis.*

Fráſuie ſie/ *Angor, metuo, vereor, ſollicitus ſum.* Fráſunek / *Angor, anxietas, dolor, ærumna, ſcrupulus, ſollicitudo, ægritudo.* Fráſowliwy/ *Anxius, ſollicitus.*

Fráſzká/ *Facetiæ, Iocus.*

Fraucimer/ *Gynæcium.*

Frenzlá/ *Limbus, ſegmentum.*

Frimark/ *Permutatio.* Frimárcze/ *Muto, permuto, commuto.*

Fryerz/ *ex germ: procus, amator.* Fryerká/ *amica, amaſia.*

F V.

Fuk/ *Obiurgatio, reprehenſio.* Fukam/ *obiurgo.* Fukiem / *obiurgando.*

Funduie / *Fundo.* Fundowánie/ & Fundácyá/ *Fundatio.*

Funt / *Lubra, As. Pondus, pondo.* Funtowny/ *Libram continens.*

Furman/ *vector, auriga.* Furmánie/ *Aurigor.* Furmáńſtwo/ *Aurigarū ſtatus & conditio.* Furá/ *vehes.* Furlon/ *vectigal.*

Futro & Futrowizná / *pannus ſubductitius, pelles ſubductitiæ.* Futruie/ *Subduco.*

INCIPIENTIA à G.

G A.

Gabam/ *vexo, turbo, interpello, moleſtiam exhibeo.* Gábánie/ *vexatio, interpellatio, moleſtia.* Gábacz/ *Interpellator.*

Gabká/ *vide* Gebá.

Gáć/ *Sepes, agger.* gáce/ *ſepio, viam ſalebroſam virgultis ſterno.*

Gáce/ *Femoralia, feminalia, perizoma.*

Gadam/ *Loquor, ſermocinor, colligo, coniicio, diuino.* gadam ſie/ *diſputo, diſcepto.* Gadánie / *Locutio, diuinatio, diſputatio.* Gadacz/ *Diuinator.* Gadká/ *Aenigma, Quæſtio.*

Gadze/ *vide* Gaſle.

Gádźiná / *Anguis, ſerpens, vermis, inſectum.*

Gágity / *legitur pro* Gáity/ *Frondens, frondoſus.*

Gáie/ *Bannio, deuoueo, conſecro.* Gayny/ *Bannitus, deuotus.* Gayny ſąd/ *Bannitum iudicium.*

Gáláredá/ & Gálredá/ *Garum, ius congelatum.*

Gáłąź/ *frons, dis, ramus.* Gáłąſká/ *ramulus, ramusculus.* Gáłęźiſty/ *ramosus, frondosus.* Gáłęźnik/ *furcifer.*

Gale & Galam/ *præbeo, porrigo, ſuppedito, ſubminiſtro.*

Galerá/ *Triremis.*

Gálgan/ *Galanga.*

Gałká/ *globus, globulus, orbis, capitellum.*

Gámrat/ *Procus, amator, riualis, fornicator.* gámratká/ *Amica, amaſia.* gámráckí/ *Amatorius.* gámráckí trunek/ *philtrum.* gámratuie/ *Amo, fornicor.*

Gánie/ *Damno, reprehendo, improbo, vitupero, vitio verto.* gánienie/ *vituperatio, reprehenſio.* ganicá/ *vituperator.*

Gápá/ *Cornix cinerea, aliàs* Gáwron.

Garb/ *Gibbus, tuber.* garbáty/ *Gibboſus,* garbie ſie/ *gibboſus, cernuus, incuruus incedo.* garbonoſy/ *Reſimus.*

Garbarz/ *Coriarius, alutarius, Cerdo.*

Gardam/ *vide* Gardźe.

Gárdliná/ *Stramen.*

Gárdło/ & Gárdźiel/ *Faux gula, ingluuies.*

Gardźe/ & Gardam/ *Sperno, aſpernor, contemno, deſpicio, reſpuo, repudio, faſtidio.* gardźenie/ *contemptus, faſtidium.* gardźiciel/ *contemptor.*

Gárniec/ & Gárnek/ *Olla.* Gárnuſzek/ *dimin:* Gárncarz/ *Figulus.*

Garſcz/ *Pugnus, manipulus.* garſtká/ *pugillus.*

Gaſienica/ *Eruca.*

Gaſká/ *vide* Gęś.

Gaśle/ *Cythara.* gaśleczká/ *dimin:* Gadźe/ gedźe/ & gedam/ *Pſallo, Cythara cano, Cytharam pulſo.*

Gaſzcz/ *Embamma.*

Gaſztult/ *Oeconomus, vulgò Caſtaldus.*

Gáwron/ *vide* Gápá.

Gay/ *Nemus.* gayowy/ *nemoroſus.*

Gaydy/ *Tibia vtricularis.* gaydarz/ *vtricularius.*

G B.

Gbur/ *Ruſticus, colonus, agricola.* Gburká/ *Ruſtica.* gburſki/ *Ruſticus, agreſtis.*

Gdacze/ & Gdakam/ *Glocio, glocito.* Gdakánie/ *Glocitatio.*

Gdańsk/ *Gedanum. Dantiscū.* Gdański/ *Gedanensis, Dantiscanus.* Gdanká/ *Fæmina Dantiscana.* Gdanszczánin/ *Ciuis Dantiscanus.*

Gdy/ & gdyż/ *Cum, quia, quādoquidem, quoniam.*

Gdule/ *Pyra Cucurbitana.*

Gdźie/ *vbi.* gdźiekolwiek/ *vbicunq;, vbiuis, quoquò, quouis.*

G E.

Gebá/ *Os, oris, bucca.* gąbká/ *osculum.* gebiásty/ *Labeo.*

Gebká/ *Spongia.*

Gedze/ & gedam/ *vide* gąsle.

Ges/ *Anser,* gąská/ *anserculus.* gesi/ *anserino.* gegam/ *clango, gingrio, strepo.* gegánie/ *clangor, strepitus anserum.*

Gesty/ *Densus, spissus, crassus, concretus. Item, Creber, frequens* gestość/ *densitas.* gestwo/ *frequentia.* Geszczę/ & geszczam/ *spisso, denso.* geszczeie/ *spissesco, crebresco, crassesco.*

G I.

Gi/ *Accusatiuus ab On, is.*

Gibki/ *Flexilis, tortilis. Item, Cernuus, incuruus,* gibkość/ *flexibilitas.*

Gierß/ *vicium hortulanum.*

Gies/ *Oestrum, tabanus.*

Giezleczko/ *vide* Szło.

Giermak/ *Toga, vestis talaris.*

Gil/ *auis nomen.* Gilowáty/ *Argillosus.*

Gine & Gyne/ *pereo.*

G L.

Głąb/ *Caulis.* głąbik/ *caliculus.*

Gładzę/ *Deleo, abrogo, aboleo, antiquo. Item, dolo, polio, glabro, leuigo, plano, complano.* gładki/ *Leuis, glaber, elegans, nitidus, comptus, politus, formosus, venustus.* gładkość/ *Nitor, venustas.* gládnie/ *Glabresco.* gládyß/ *Tenellus puer, formosulus, pusio.*

Głaßczę & głaskam/ *mulceo, demulceo, como, orno.*

Głeboki/ *Altus, profundus.* Głebia/ & głebokość/ *Profundum, profunditas, abyssus.*

Glegocę/ & glegotam/ *Clango, gargarizo.* glegotánie/ *clangor, gargarismus.*

Gleit/ *ex germ: Fides publica, vulgò, saluus conductus.*

Glina/ *Argilla*, Glinká/ *Argillæfodina.* Glintány/ *Fictilis.* Gliniásty/ *Argillaceus, argillosus.*

Glinek/ *Equus argillacei coloris.*

Glistá/ *Lumbricus.*

Glißcze/ *Rogus, Bustum.*

Glod/ *Fames, esuries, inedia. Item, Annonæ caritas.* Glodny/ *Esuriens, famelicus.*

Glodze/ *Rodo, ambedo.*

Glog/ *Cornus, us, & i. Item, Cynosbatos.* Glogowy/ *Corneus.* Glogowká/ *Bacca corni vel Cynosbati.*

Glos/ *Vox, tonus, sonus, sonitus.* glosny/ *sonorus, augutus, canorus, clamosus.*

Glowá / *Caput.* Glowká/ & glowecżká/ *capitulum.* glowicá/ *capitellum, capulus.* glowny/ *capitalis, præcipuus.* glowacz/ *Capito.* glownik/ *homicida, occisor, percussor.* glownia / *Titio, torris* glowieńká/ *dimin:*

Glozná/ *Perna.*

Gluchy / *Surdus.* Gluchość/ & gluchotá / *Surditas.* glußek/ *Surdaster.* glußec/ *vrogallus, gallus syluestris.*

Glucze/ *Sono, strepo. murmuro instar aquæ, quæ littus ferit.*

G M.

Gmatwam/ *Conturbo, perturbo, commisceo.*

Gmerze & Gmeram/ *Misceo. Item, Blatero, futio, effutio.*

Gmin/ *Plebs, vulgus, populus. Item, Turba, cohors, legio.*

G N.

Gnabie / *Premo, comprimo. Item, Stuprum offero.*

Gnáruie sie/ *Tenuiter viuo, ægrè victum tolero.* Gnárowánie/ *Tenuis victus.*

Gniády/ *Badius, giluus, fuscus, phæniceus, spadiceus.*

Gniazdo / *Nidus* Gniazdko/ & gniazdeczko / *nidulus.* gniazdoch / gniazdoße / & gniazdoßek / *pullorum minimus.* gniezdze sie/ *nidulor, nidifico.*

Gniece & gniote/ *Depso, subigo, macero. Item, premo, opprimo.*

Gnidá / *Lens, dis.* gnidźisty/ *Lendinosus.*

Gniew/ *Ira, iracundia, furor.* Gniewny & gniewliwy/ *Iratus, iracundus, stomachosus.* gniewliwość/

wość/ *Iracundia.* gniewam ſię/ *Iraſcor, ſuccenſeo, ſtomachor.*

Gniotę/ *vide* Gniecę.

Gniję/ *Putreſco, putreſio.*

Gnoy/ *Fimus, ſtercus.* Gnoyowy/ *Stercoreus.* Gnoyiſty/ *Stercoroſus.* Gnoyewiſko/ *Sterquilinium.* Gnoyká/ *Homo nihili, qui ſtercora tractat.* Gnoyę/ *Stercoro putrefacio.*

Gnuśny/ *Segnis, piger, ſocors, ignauus, torpidus, deſidioſus, somnolentus.* Gnuśność/ *Torpor, ignauia, ſocordia, ſegnities, ſomnolentia.* Gnuśnieię/ *Torpeo, torpeſco.*

G O.

Godny/ *Dignus, aptus, idoneus, commodus, competens, conueniens.* Godność/ *Dignitas, conuenientia.*

Gody/ *Nuptiæ, conuiuium. Itē, Natalitia Christi.* Godowny/ *Nuptialis.* Goduię/ *Nuptias celebro, lætor, comeſſor, conuiuor.* Godownik/ *Conuiua nuptialis.*

Godźiebá/ *Arbor, ſtirps, truncus.*

Godźiná/ *Hora*, Godźinká/ *Horula, momentum.* Godźinnik/ *Horologium.*

Godźi ſię/ *Decet, licet, licitum eſt, conuenit, competit.* Godźiły & godźiwy/ *Aptus, dignus, commodus, idoneus.*

Gogolká/ *Nux ſiue glans, generaliter ſumptum. Item, Omphacium, hoc eſt, vinum ex vuis immaturis expreſſum.*

Gołąb/ *Columbus.* Gołębicá/ *Columba.* Gołębiczká/ *dim:* Gołębnik & Gołębiniec/ *columbarium.*

Goleń/ *Crus, Tibia.*

Goły/ *Glaber, caluus, nudus, raſus, depilis, implumis.* Golę/ *Tondeo, rado.* Golenie/ *Raſura.*

Gołocę/ *Attenuo, ad nihilum redigo.* Gołotá/ *mediaſtinus, pauper & tenuis fortunæ homo.* Gołoledź/ *Glacies.* Gołowąs & gołowęsy/ *Imberbis.*

Gonię/ *Fugo, pello, inſequor.* Goniec/ *Nuncius, legatus, fecialis, veredarius. Item, Eques.* Goñbá/ & Gonitwá/ *Decurſus, decurſio, haſtiludium, certamen equeſtre.* Goniony/ *adiect: Fugatus, pulſus. ſubſt: genus ſaltationis, germ:* der Jagetantz.

Gont/ *Aſſer, ſcandula.* Gontiány/ *Scandularis.*

Godźi Gorál

Gorá/ *Mons.* Gorny/ *Montanus.* Gornik/ *metallicus.* Gorzisty/ *montosus.*

Gorczicá/ *Sinapi.*

Gore/ *Ardeo, æstuo, flagro.* Gorący/ *Feruens, feruidus.* gorącość/ *Aestus.* Gorącożolty/ *Fuluus.* Gorliwy/ *zelotes, æmulus.* Gorliwość/ *zelus, æmulatio.* Gorzalká/ *Crematum, vinum adustum.*

Goriczká/ *Gentiana.*

Gorzki/ *Amarus, acerbus, felleus.* gorzkość/ *acerbitas.* gorzkliwy/ *Amarulentus.* gorzczeie/ *Amaresco.*

Gorszy/ *Peior.*

Gość/ *Hospes, Conuiua.* Gościnny/ *Hospitalis.* Gościniec/ *Diuersorium. Item, via regia, publica, prætoria, consularis, militaris.*

Gospodá/ *Hospitium, diuersorium.* Gospodarz/ *Hospes, herus, œconomus, paterfamilias.* Gospodze/ *Hera.* Gospodini/ *Hospita, materfamilias.* Gospodárski/ *Herilis.* Gospodárstwo/ *Oeconomia, Rei familiaris administratio.*

Gotuie/ *Paro, adorno, instruo, comparo, accingo.* Gotowy/ *Paratus, promptus, accinctus, expeditus.* Gotowość/ *promptitudo, procinctus, us.*

Gowno/ *Stercus, merda, oletum, excrementum.*

Gozdz/ *Clauus.* Gozdzik/ & Gozdziczek/ *Clauicula, paxillus.* Gozdziki/ *Cariophyllon.* Gozdzisty/ & gozdziáty/ *Clauatus.*

G R.

Grá/ *Ludus, lusus, lusio, spectaculum.* Gráie & gram/ *Ludo.* Gránie/ *Lusio.* Gracz/ *Lusor, aleator. Item, Musicus, fidicen, Cytharædus.*

Grab/ *Cornus, i.* Grábowy/ *Corneus.*

Grabarz/ *ex germ: Fossor, cunicularius.*

Grábia/ *Comes.* Grábstwo/ *Comitatus.*

Grábie/ *Rastrum, merga.* Grábie/ *congero, colligo, concerno.* Grábiez/ *Omnes reliquiæ, quæ colliguntur.*

Grad/ *Grando.* Grádowy/ *grandinosus.* Grádowka/ *Sal grandinosus.*

Gráfká/ *Graphium, stylus.*

Gran/ *Angulus.* Graniáty/ *Angularis.*

Angularis, Gránisty / *Angulosus*. Gránat / *Dolon, onis*.

Gránicá / *Meta, limes, finis, terminus*. Gránicze / *Termino, limito*.

Gredá & Gredem / *Cursim, curriculò*.

Greplá / *Carduus, dipsacus*. Greplule / *Carmino*. Greplownik / *Carminarius*.

Grißpan / *ex germ: Flos æris*.

Grob / *Sepulchrum, tumulus, bustum, monumentum, Cenotaphium*.

Groblá / *Agger, vallum, munitio*. grobelká / *dimin:*

Groch / *Pisum*. groch prázony *pisum suffocatum*. grochowiná / *stramen vel stipula pisi, fabalia*.

Grod & grodz / *Sepes, septum septimentum*. *Item, Arx castrum, aula, curia*. grodny & grodzki / *Castrensis*. grodzjánin / *Castelli alicuius incola, inquilinus castrensis*. grodze / *sepio, munio*.

Grom / *Tonitru*. Gromnicá / *Cæreus*. Gromnice / *Festum purificationis Mariæ*.

Gromádá / *Cumulus, strues, aceruus, moles, congeries*. Gromádą & gromádno / *cumulatim*. gromádzam / *colligo, coaceruo*. gromádzam sie / *Coëo, conuenio, congredior*.

Grono / *Racemus*. gronisty / *racemosus*.

Gronostay / *viuerra*.

Groß / *Grossus, denarius*. großowy / *denario constans*.

Grot / *Cuspis, mucro, spiculum*.

Groze / *Minor, interminor*.

Grozny / *Minax, minabundus*. grozbá / *minæ, interminatio*.

Gruby / *Crassus, rudis*. *Item, Insulsus, barbarus*. grubość / *crassities, ruditas, barbaries*.

Grucham / *Garrio, gemo instar columbarum aut turturum*. gruchánie / *gemitus columbarum aut turturum*. gruchawká / *Turtur*. gruchaweczká / *dimin:*

Grud / *Sabulum, glarea*. grudziásty / *sabulosus*.

Grudá / *Gleba*. grudzisty / *glebosus*. Grudzień / *December*.

Grudziądz / *Graudentum, Ciuitas Borussiæ*.

Grundis / & grundichwal / *stolidus, stupidus*.

Grunt / *ex germ: Solum, basis, fundamentum*. gruntowny / *fundamentalis, certus, euidens*. gruntule /

tüle/ *Fundo, firmo, fundamenta iacio.*

Gruz/ *Rudera.*

Gruszka / *Pyrus, arb: & Pyrum, fruct:*

Gryf / *Gryps.*

Gryzę/ *Rodo, mordeo, mando.* Gryzenie/ *Tormina.*

Grzbiet/ *Dorsum, tergũ.* grzbietisty/ *Corpulentus. Amplum habens dorsum.*

Grzeblę/ *Rado, verro, scalpo. Item, Tumulo, sepelio.* Grzebień/ *Pecten.* Grzebło/ *Strigil, & strigilis.* Grzebiołuchá / *Hirundinum genus in terra cauernis nidificans.*

Grzech/ *Peccatum, delictum, piaculum.* Grzeszę/ *pecco, delinquo.* Grzesznik/ *Peccator.* Grzesznicá/ *peccatrix.*

Grzedá/ *Porca, lira, puluinus. Item, Pertica, phalanga.*

Grzeię/ *Foueo, Calefacio.*

Grziwacz / *Palumbes & palumbus.*

Grzmię / *Sono, tono, crepo, fulguro.* Grzmi/ *Tonat.* Grzmienie/ *Tonitru.* Grzmot/ *Fragor.*

Grzyb/ *Boletus, tuber, fungus,* Grzybiásty/ *Fungosus.*

Grzywá/ *Iuba.* Grzywiásty/ *Iubatus.*

Grzywná/ *Marca, libra argenti.*

G V.

Gubię/ *Perdo, amitto. Item, Interimo, interficio, è medio tollo.*

Gumno/ *Horreum.* Gumieńko/ *Horreolum.*

Guná/ & Guniá/ *Cilicium, stragulum, cento, lodix, dorsuale.*

Gusły/ *Præstigiæ, incantamenta.* Guslarz / *Præstigiator.* Guslarstwo/ *præstigiæ.* Guslę/ *Fascino, incanto.*

Guz/ *Gibbus, tuber, tumor.*

Guzicá/ *Clunes.*

G VV.

Gwałt/ *Vis, iniuria, violentia, impetus, vehementia. Item, multitudo.* Gwałtowny/ *vehemens, impetuosus.* Gwałcę/ *violo, temero, profano, vim facio, stuprum offero.* Gwałtownik / *violator, temerator, profanator.*

Gwiazdá/ *Stella.* Gwiazdeczny & Gwiazdźisty/ *Stellarus, stellatus.* Gwiazdarz/ & Gwiazdozorcá / *Astrologus, Astronomus.* Gwiazdarski / *Astrologicus, Astronomicus.*

Gżeśię/ *Catullio.* Gżenie/ *Catullatio.*

Gżegżołká/ *Cuculus.*

Gżło/ *Amiculum ferale.* Gieżłeczko/ *dimin:*

INCIPIENTIA ab *H.*

H A.

HAczek/ *vide* Hak.

Hadrunek/ *ex germ: Rixa, iurgium, altercatio, contentio.* Hadrunkuię *Rixor, iurgor, altercor, contendo.*

Háftarz/ *ex germ: Acupictor, phrygio.* Háftarká/ *Barbaricaria.* Háftuię/ *Acupingo.*

Hak/ *ex germ: uncus, hamus, harpa, harpago. Item, vadum, vel locus vadosus in flumine. Metaph: Periculum, infortunium, discrimen.* Haczek/ *dimin:* Haczysty/ *Aduncus.*

Hakownicá/ *Sclopetum.*

Hálábardá/ *ex germ: Bipennis, securis.*

Halun/ *Alumen.*

Hamer/ *ex germ: aliàs* Rudá/ *Officina ferraria.*

Hamuię/ *ex Germ: Retraho, reprimo, cohibeo. Item, Sufflamino.* Hámowánie/ *Cohibitio.* Hamowanicá/ *vulgò.* Hámulec/ *Sufflamen.*

Háńbá/ *Ignominia, dedecus, infamia.* Hániebny/ *Fœdus, teter, abominandus, detestandus.* Háńbię/ *Blasphemo, violo, profano, cõtamino, ignominia afficio.*

Handel/ *ex germ: Negociatio, mercatura, mercimonium.* Hándluię/ *Negocior, mercaturam exerceo.*

Háńdfás/ *ex germ: Malluuium, gutturnium.*

Harábur dá/ *veteramentum, vilis & nihili suppellex.*

Harc/ & Hárcowánie/ *velitatio, certamen, decertatio, præludium prælij seu pugnæ.* Hárcuię/ *velitor.* Harcerz & Harcownik/ *Monomachus.*

Hárdy/ *Elatus, arrogans, superbus, imperiosus.* Hárdość/ *Superbia, arrogantia, elatio animi.*

Hárfá/ *Cythara.* Harfistá/ *Cytharædus.*

Hart/ *ex germ: Acies, cuspis, mucro.* Hártuię/ *Acuo, consolido, induro.*

Háruię/ *Operor, laboro.*

Háſam/ *Hinnio, ſeu pedes priores attollo, equorum more.*

Háſlo/ *Symbolum, teſſera militaris.*

Házuká/ *penula, prætexta.*

H E.

Hebel/ *ex germ: Planula, dolabra.* Hebelek/ *Dolabella.* Heblúje/ *Plano, dolo.*

Helm/ *ex germ: Galea, caßis.*

Herb. *Stemma, inſigne.*

Herſt/ *Primus, primarius, præcipuus, autor, dux, princeps.*

Hetman/ *ex germ: Dux militum.* Hetmánie/ *Ducemago.*

H I.

Hloże/ *Cauillor, calumnior, blaſphemo.*

H N.

Hnet/ *aliàs* wnet/ *Mox, citò, protinus, illicò, actutū, extemplò.*

H O.

Hold/ *ex Germ: Homagium.* hołduję/ *obtempero, ſubijcio me, homagium præſto.* Hołdownik/ *Tributarius, ſubditus, vaſallus.*

Hordá/ *vel* Horſſá/ *Horda, Cohors.*

Horoż/ *vel* Horąż/ *Armatura, telum, iaculum, ſpiculum.*

Hojny/ *Largus, opiparus, ſumptuoſus, magnificus, munificus, liberalis, optimus, abundans.* Hojność/ *Liberalitas, abundantia, munificentia.* Hojnie/ *Abundè.*

H V.

Hucze/ *&* Hukam/ *Plaudo clamo, clango, iubilo, vociferor. Item, Heluor. bacchor, græcor, comeſſor. Item, Gemo, vlulo, more turturum aut bubonum.* Huk/ *Plauſus, clamor, iubilum.* Huczny/ *clamoſus, canorus, ſonorus.*

Hukánie/ *Gemitus, vlulatus.*

Huf/ *&* Hufiec/ *ex germ: Cohors, agmen, turma, manus, caterua.*

Huk/ *&c. vide* Hucze.

Hultay/ *Homo nihili.* Hultayſtwo/ *Infima fex plebis.*

Hurm/ *Agmen, turma.* Hurmem/ *Turmatim, cateruatim.*

Hutá/ *ex germ: officina ferraria vel vitrearia.* Hutarz/ *&* Hutnik/ *Ferramentarius, vitrearius.*

Huſar/ *&* Huſarz/ *veles, itis, ferentarius, miles leuis armaturæ.*

INCI-

I A.

IA/ Pronom: Ego. Jać & Ja sam/ Ego ipse, Egomet. Jaćiem/ Ego sum.

Jábłoń/ Malus, pomus. Jábłko/ malum, pomum. Jáblonowy ex pomis constans. Jábłecznik/ Potio ex pomis confecta.

Jáć/ Infin: capere vel incipere.

Jáchałem/ vide Jáde.

Jad/ virus, venenum, toxicum.

Jádowity/ venenatus, venenosus, virulentus. Item, Iracundus, rabiosus. Jádowitość/ virulentia. Itē, Iracundia, rabies, furor.

Jadam/ Soleo edere, soleo vesci.

Jádámászek/ Purpura damascena.

Jáde/ Proficiscor, iter facio, tendo, contendo. In præt: Jáchałem/ Jázdá/ Equitatus, iter.

Jágły/ Milium.

Jágodá/ Bacca, vua, corymbus. Item, Gena, mala, maxilla.

Jágodká/ baccula.

Ják/ jáko/ jákby/ jákoby/ Quasi, sicut, velut, tanquam, instar, perinde. Jáki/ jákowy/ Qualis, cuiusmodi. Jákość/ qualitas. Jákizkolwiek/ qualiscunq;. Jákokolwiek/ vtuti, vtcunq;, qualitercunque.

Jąkam/ Mutio, singultio. Jąkánie/ Singultus.

Jákmiarz/ Fermè, propè, propemodum, vocabulum est rusticū.

Jąłem/ Cæpi, & cepi, præt: ab ymuie.

Jáłmużná/ Stips, eleemosyna.

Jáłowiec/ Iuniperus. Jáłowcowy/ Iuniperinus.

Jáłowiec/ Iunix, Iuuencus. Jáłowicá/ & Jáłoszká/ Buccula, vitula, iuuenca. Jáłowy/ Sterilis.

Jámá/ Antrum, lustrum, latebra, spelunca.

Jápurt/ Ilex. Jápurtowy/ Iliceus, Iligneus.

Jará/ Legumen, frumentum hornum, frumentum æstiuum.

Jarká/ dimin:

Járczak/ Ephippium.

Jármárk/ Mercatus, nundinæ.

Jármuż/ Brassica, olus.

Járząbek/ Tarda, Bonosa.

Járzębiná/ Sorbus. Járzębiny Baccæ seu acini sorbi.

Járzyná/ Legumen.

Járzmo/ *Iugum, Onus.*

Jáſkiniá/ *Specus, antrum, luſtrum, latebra, ſpelunca, cauerna.* Jáſkiniáſty/ *Antroſus, latebroſus, cauernoſus.*

Jáſkolká/ *Hirundo.* Jáſkole/ *pullus hirundinis.* Jáſkolczy/ *Hirundineus.* Jáſkolcze ziele/ *Chelidonium.*

Jáſły/ *Aerumna viatoria.*

Jáſny/ *Clarus, ſerenus, ſplendidus, luculentus, euidens, limpidus, liquidus, perſpicuus.* Jáſność/ *Splendor, fulgor, claritas, ſerenitas, perſpicuitas.* Jáſnieie/ *Splendeo, fulgeo, luceſco.* Jáſnoczerwony/ *Flammeus.*

Jáſtrząb/ *Accipiter.* Jáſtrzebi & Jáſtrzebowy/ *Accipitrinus.*

Jáſzczurká/ *Lacerta, vipera,* Jáſzczurczy/ *viperinus.*

Játá/ *Scena, tentorium, taberna.* Játká/ *dimin:* Játki/ *plur: Macellum.*

Jatrwá/ & *dim:* Jatrewká/ *Fratria, fratris vxor.*

Jatrze ſie / & Jatrzam ſie / *Crudeſco, recrudeſco, ſuppuro.*

Jatrznicá/ *Farcimen.*

Jáwny/ *Manifeſtus, publicus, patens, liquidus, apertus.* Jáwnie/ *Liquidò palàm, manifeſtè.*

Jáwor / *Platanus.* Jáworowy/ *Plataninus.*

Jáye/ *Ouum.* Jayko/ *dimin:* Játeczny/ *Ex ouis conſtans.* Jáiecznik/ *placenta ſeu libum ex ouis confectum.*

Jázdá/ *vide* Jáde.

Jázwiec/ *Hyſtrix.*

I D.

Jde/ *Eo, venio, vado, pergo, gradior, tendo, contendo. In prat:* Szedłem/ *In Infin:* Jść.

I E.

Jećie/ & Jectwo/ *Captiuitas.* Jećiec/ & Jety/ *Captus, captiuus.*

Jecze / Jeczam / & Jekam/ *Eiulo, vagio, ſingultio, ploro.* Jeczenie/ & Jekanie / *Eiulatio, ſingultus.*

Jeczmień/ *Hordeũ.* Jeczmienny/ *Hordeaceus.* Jeczmionká/ *Cereuiſia hordeacea.*

Jeden/ á/ o/ *vnus. a. um.* Jedno/ & jedornie/ *Tantum, modo, tantummodo, duntaxat.* Jedność/ & jednotá/ *vnitas, vnio, concordia.* Jedyny/ *Solus, vnicus.* Jedynak/ *vnigenitus.* Jedynaczká / *vnigenita.* Jednooki/ *Monoculus.* Jednoreki/ *mancus.*

Jednorożec/ *vnicornu, monoceros.* Jednostáyny/ *vnanimis, vniusmodi.* jednostáynosć/ *vnanimitas.* Jednowlaycá/ *Monarcha.* Jednowładnosć/ *&* jednowładztwo/ *Monarchia, Imperium.*

Jedłá/ *&* Jedliná/ *Abies.*

Jedłcá/ *&* Jedlicá/ *Capulus.*

Jedło/ *vide* Jem.

Jednak/ *verum, tamen, attamen.* Jednáki/ *Similis, par.* Jednáko/ *pariter.*

Jednam/ *vnio, concilio, in gratiam colloco.* Jednacz/ *Conciliator, mediator, sequester, arbiter.* Jednaczká/ *Mediatrix.* Jednánie/ *Reconciliatio.*

Jedrny/ *Recens, vegetus, frigidus, viuidus.* Jedrnieie/ *Refrigeror.*

Jedwab/ *Sericum.* Jedwabny/ *Sericus.* Jedwabny robak/ *Bombyx.* Jedwabnicá/ *Pyrum lardinum, Pyrum aruinatum.*

Jedzá/ *Furia, saga, venefica.*

Jekam/ *vide* Jecze.

Jelen/ *Ceruus.* Jelonek/ *Scarabæus cornutus, lucanus.* Jelenicá/ *Cerua.* Jeleni/ *Ceruinus.* Jeleni korzen/ *Botrys, siue Ambrosia.*

Jelito/ *Ile, Intestinum.*

Jem/ *Edo, comedo, vescor, manduco. In præt:* Jadłem/ *In Inf:* Jeść. Jedło/ *Cibus, obsonium.* Jedzenie/ *Manducatio.*

Jemiołá/ *Mespillus.* Jemiołuchá/ *Turdus.*

Jesień/ *Autumnus.* Jesienny/ *Autumnalis.*

Jesień/ *Fraxinus.* Jesionowy/ *Fraxineus.*

Jesiotr/ *Sturio, Silurus.*

Jesli/ *An, num, si.*

Jestem/ *Sum, exto, existo. In præt:* Byłem. *In fut:* Bede. *Inf:* Być.

Jeszcze/ *Adhuc.* Jeszcze nie/ *Nondum.*

Jety/ *vide* Jecie.

Jeż/ *Echinus, ericius, erinaceus.* Jeżini/ *Morum rubi.* Jeże sie/ *Cristas erigo, setas erigo.*

Jeżdże/ *Equito.* Jezdny/ *Eques* Jezdeczki/ *Equestris.* Jezdżiec/ *Eques, artis equitandi peritus.*

Jeziorо/ *Lacus, stagnum.* Jeziorny/ *Lacustris.*

Jezyk/ *Lingua, Item: Sermo, Idioma.* Jezyczek/ *Lingula.*

I F.

I F.

Iflanty/ *Liuonia.* Iflanski / *Liuonius,* Iflanczik/ *Liuonus.*

I G.

Igłá/ *Acus.* Igiełká & Igliczá/ *Acicula.* Igielnik/ *Acicularius.*

Igram/ *Ludo.* Igrzysko/ *Spectaculum, ludus, lusus.* Igierny/ *Lusorius.*

I K.

Ikrá/ *Oua piscium.*

I L.

Ile/ *Quatenus, quantum.* Ilekolwiek/ *Quantumcunque.* Ilekroć/ *Quoties.*

I M.

Imam/ & Imuię/ *Capio, prehendo, attrecto.*

Imbir/ *Zinziber, Gingiber.*

Imię/ *Nomen.* Imienie/ *Possessio, fundus, bona, fortunæ, substantia.*

I N.

Inák/ Ináczey/ *Aliter, secus, alioquin.* Inákszy/ *Alius, dissimilis.*

Indziey/ *Alibi, aliò, aliorsum.*

Inedy/ *Aliò. Item, Olim.*

Inkaust/ *Atramentum.*

I N.

Inny/ & Inszy/ *Alius alter, cæterus.*

Inochodnik/ *asturco, grada*

Introligator/ *ex lat: Bibliopœgus.*

I R.

Irzyk/ *Apus, Cypsellus.*

I S.

Iskrá / *Scintilla.* Iskierká / *Scintillula.* Iskrzę się/ *Scintillo.*

Istność/ *Essentia, substantia.*

Isop/ *Hyssopus, & um.*

Isty / *Certus, firmus, ratus.* Istotá, *Certitudo.* Istotny/ *Realis.* Iszczę się/ *Fidem seruo, satisfacio, promissis sto.* Iściec/ *Creditor.*

I V.

Iuchá/ *Ius.* Iuszká/ *Iusculum.*

Iuknę/ *voluo, promoueo.*

Iunak/ & iuniec/ *Adolescens. Item. Iuuencus, vitulus.*

Iurgielt / *Stipendium.* Iurgieltnik/ *Stipendiarius.*

Iurny/ & Iurzny/ *Lasciuus, procax, salax.* Iurność/ *Lasciuia, salacitas.*

Iutro/ *Cras.* Iutrzeyszy/ *Crastinus.* Iutrzenká/ *Lucifer.*

Iuż/ *Iam, modò.*

Iużycá/

I V.

Juźicá/ *Cruor.*
Juzmá/ *Offa, iusculum.*

I VV.

Jwá/ *Ilex.* Jwiná/ *Iligneus.*

I Z.

Iza/ Izaß/ Izali/ *An, num, nunquid.*

Izbá/ *Hypocaustum.* Izbedká/ & Izdebká/ *Cella, Musæum.* Izbicá/ *Chelæ, germ:* Eißwehr.

INCIPIENTIA à K.

K *Litera vim habet præpositionis* ku/ & *significat, Ad, erga, aduersus, vt:* Nic krzeczy mowiß/ *Nihil ad rem dicis. pro,* Nic ku rzeczy/ przystąpił kniemu/ *Accessit ad illum, pro,* ku niemu.

K A.

Kácerz/ *Hæreticus, subst:* Kácerski/ *Hæreticus, adiect:* Kácerstwo/ *Heresis.*

Káchel/ *ex germ: Cacabus.*

Kaćik/ *vide* Kat.

Kaczor/ *Anas mas.* Káczká/ *Anas fæmella.* Kacze/ *pullus anatum.*

Kaduk/

K A.

Káduk/ *Epilepsia. Morbus comitialis. Item, Fundus absq; hærede.*

Kadź/ *Cadus, lacus.*

Kádze/ *Suffio, suffitum facio:* Kádzidło/ *Thus.* Kádzidlnik/ *Thuribulum.*

Kądźiel/ *Colus, i.*

Káfar/ *Aries, Testudo, Instrumentum seu tormentum bellicum.*

Kaftan/ *Thorax, diplois.*

Kágániec/ *Lucerna, lampas, lychnus pensilis. Item, Capistrũ, fiscella.*

Kájam sie/ *Pænitet me, Sapio, disco.*

Kąkol/ *Lolium, zizania.* kąkolisty/ *Plenus lolio.*

Kał/ *Cænum, lutum, illuuies.* kalam/ *Commaculo, inquino, polluo.* Kałużá/ *Palus, udis, Cisterna, lacuna.* Kałużny/ & Káłlisty/ *Cænosus, limosus.* Kałużisty *paluſtris.*

Káład/ *ventriculus, aqualiculus.* Kálebek/ *dimin:*

Kálendarz/ *Fasti. Ephemerides.*

Káletá/ *Pera, crumena, marsupium.* Káletnik/ *Marsupiarius, crumenarius.*

Káliny/ *Myrtilli rubri.*

 Kámien/

Kámień/ *Lapis, saxum, calculus.* kámiszek/ *Lapillus, scrupus, scrupulus.* kámienny / *lapideus.* kámienisty/ *lapidosus.* kámienník/ *lapicida.* kámienicá/ *Aedes lateritiæ.* kámionuię/ *Lapido.* kámienieię/ *lapidesco, induresco.* kámiońká/ *Morum rubi.*

Kämizálá/ *Saga, sagum, sagulũ.*

Kánclerz/ *Cancellarius, Archigrammateus, Magister epistolarum, à libellis.* Káncellárija/ *Grammatophylacium.*

Kánia/ *Miluus, & miluius.* Káni/ *Miluinus.*

Kániam/ *Stillo, destillo, decido.*

Kánonizuię / *Consecro, deuoueo, in numerum diuorum refero.* Kánonizowánie/ *Apotheosis.*

Kapá/ *Cucullus, vestis pulla, & pullata.* Kápicá/ *dimin:*

Kápálusz/ *Galerus, vmbella.*

Kápam/ *Stillo.* Kápká/ *Stilla, gutta.* kápánie/ *Stillicidium.* Kápalká/ & kápálicá/ *Serum.*

Kapam & kapię/ *Lauo, abluo.* kapam się/ *Nato. lauor, abluor.* Kapánie / *Lauacrum, ablutio.* Kapiel/ *Idem.*

Kápćia/ *Soccus, calceus laneus.*

Káptcá/ *vide* kapá.

Káplan/ *Sacerdos, sacrificulus, mystes.* Káplánski/ *Sacerdotalis.* Káplánstwo/ *Sacerdotium.*

Káplicá/ *Sacellum, Aedicula.*

Káplun/ *Capus & Capo.* Káplunię/ *Castro, emasculo.*

Kápsá/ *Pera, mantica.*

Káptur/ *Pallium. Itẽ, Cucullus.*

Kapustá/ *Braßica capitata.*

Kárá/ *Carrus, benna, rheda, carpentum.*

Kárá/ káránie &c. *vide* karzę.

Káráś/ *Rhombus, piscis nomen.*

Karb/ *Talea.* kárbuię/ *In talea noto, ascribo, aßigno, incido.*

Karcz/ *Truncus, stipes.*

Kárczmá/ *Taberna, caupona, diuersorium.* Kárczmarz/ *Caupo.* Kárczemny & kárczmarski/ *Cauponarius, cauponalis.* Kárczmárstwo/ *Cauponaria.* kárczemná/ *mendacium.*

Kárki/ *Ceruix, iugulus, & um.*

Kárlicá/ *vide* kárzel.

Kármázyn/ *Pannus coccineus.*

Karmię/ *Alo, cibo, sagino, pasco, sustento.* Karmny/ *Altus, altilis, saginatus.* Karmia/ *Cibus, pabulum.* karmnik/ *saginarium.*

Karny/ Karność/ &c. *vide* karzę

Karp/ *Carpio, Cyprinus.*

Kártá/ *Charta, scheda, folium, pagina.* Kártká/ kárteczká/ *pagella.* Kárty/ *Chartæ lusoriæ.*

Káruy/ *Carum.*

Kárwatká/ *Thorax. Item, Chlamys, paludamentum.*

Karze/ *Punio, plecto, mulcto, arguo, obiurgo, reprehendo, corripio, castigo.* Karny/ *Obsequens, obtemperans.* Karność/ *Disciplina.* Kará & karánie/ *Pœna, correptio, castigatio.*

Karzel/ *Nanus, pygmæus, homuncio.* karlicá/ *fœm:*

Kasam/ *mordeo.*

Kasek/ *vide* Kes.

Káßá/ *Puls, pulmentum.*

Kaßle & káßlam/ *Tußio.* Káßel/ *Tußis.*

Káßtan/ *Castanea.* káßtanowy/ *Phœnicei coloris.*

Kát/ *Carnifex, tortor.* kátowká/ *Tortrix* kátowczyk/ *Lorarius.* kátowski/ *carnificinus.* kátuie/ *Carnifico, crucio, torqueo.* kátowánie/ *cruciatus, tormentum.* kátownia/ *carnificina.*

Kąt/ *Angulus,* kączek/ *dimin:* kątowy/ *Angularis.* kątowny/ *Angulosus.*

Kawá/ *Gracculus, Monedula.* kawká/ *dimin:*

Káwálterz/ *ex Ital: Equiso.* káwálkáciyá/ *Equorum domitio.*

Káweczam/ *Domi desideo, domi delitesco, in ocio vitam ago.*

Káżdy/ *Omnis, quilibet, vnusquisq;.*

Każe/ *Concionor.* kazywam/ *Soleo concionari.* kazánie/ *Concio, declamatio.* káznodźieiá/ *Concionator.* káznodźieystwo/ *ministerium.* kázálnicá/ *suggestus, & um, pulpitum, pluteus, cathedra.*

Każe/ *mando, iubeo, præcipio.*

Káże/ *pessundo, corrumpo, destruo, depravo, infirmo, antiquo, abrogo, demolior.*

Kazub/ *Loculamentum, pera, mantica.*

Kázyiaká/ *Thorax.*

K E.

Kedy/ *vbi.* kedykolwiek/ *vbicunque.*

Kedźierz/ *Cinnus, cincinus.* kedźiorek/ *dimin:* kedźierzáwy/ *Crispus, Cincinnatus, calamistratus.*

Korstak/ *Camelus, funis nauticus.*

Kes/ *Buccella, bolus, frustum.* kasek/ *portio, portiuncula.* kęsy/ *Curtus, mutilus.* kaská/ *curtus homo, h. e. curtis vestibus indutus.*

K I.

Kicham/ *Sternuto.* Kichánie/ *Sternutatio.*

Kieca/ & Kiecká/ *dimin: Saga, sagum, cucula.*

Kiedy/ & Kiedyß/ *Quando.* Kiedykolwiek/ *Quandocunq;.* kiedyß tedyß/ *Aliquando.*

Kiel/ *Dens prior, dens caninus. Metaph: Ira, iracundia, vt:* Nie strášny mi twoy kiel/ *Iram tuam non extimesco. Inde* kielzno/ *Frenum, capistrum. &* Okielznam & wykielznam/ *vide suo loco.*

Kielb/ *Fundulus, gobio, gobius.* kielbik/ *dimin:*

Kielbásá/ *Botulus, farcimen.* Kielbásnik/ *Fartor.*

Kiellá/ *Trulla, Capula.*

Kielnia/ *Calathus, quasillus.*

Kielich/ *Calix, poculum, scyphus.* Kieliβek/ *Caliculus.*

Kiermaß/ *Encænia.*

Kiernoz/ *verres.* kiernozy/ *verrinus,* kiernozam/ *subo, as.*

Kierute/ *verto, flecto.*

Kierz/ *Frutex, dumus, rubus.*

Kieβinia/ *Loculus, pera, mantica.*

Kilá/ *vlcus inguinale, vlcus virilium.*

Kilká/ *Aliquot.* Kilkákroć/ *Aliquoties.* Kilkánaście/ *Aliquot supra decem.* Kilkádziesiąt/ *Aliquot supra viginti.*

Kilof/ *Cæstus, claua.*

Kine/ kiwne & kiwam/ *Nuo, annuo, innuo.* Kinienie/ & kiwánie/ *Nutus, us.*

Kipie/ *Bullio, ebullio, ferbeo, efferueo.*

Kirść/ *Coxa, Coxendix.*

Kisam/ *Spumo, ferbeo.* kisiel/ *Fermentum.*

Kistá/ kiská/ & kisteczká/ *penicillus.*

Kiβká/ *Farcimen.*

Kitá/ *Manipulus, merges.*

Kitel/ & Kitlik/ *dimin: Saga, sagulum.*

Kiwam &c. *vide* Kine.

Kiwior/ *Tiara, Cydaris.*

Kij/ *Baculus & um, fustis, sparus.* Kijek/ *Bacillus.* Kijec/ *Claua.* kijowy/ *Ad baculum pertinens.* Kijan/ kijanká/ kijántcá/

Kijoch/ kijochá/ *Malleus ferreus, malleus lotorius.* Kijuie/ *Baculo ferio.*

K L.

Kłąb/ *Glomus.* Kłebek/ *dimin:*

Klaczá/ *Equa.*

Kłáde/ *Pono, loco, colloco.*

Kłam/ & Kłamstwo/ *Mendacium.* kłamam/*mentior.* kłamcá *subst:* & kłamliwy *adiect: mendax.*

Kłániam sie/ *Genu flecto, In genua procumbo, saluto, honoro, adoro.*

Kłápouchy/ *Flaccus, flaccidus.*

Klaret/ *Melicraton, mulsum.*

Kłąskam/ & klęskam/ & klęsze/ *Plaudo, complodo, iubilo.* kłąskánie/ *plausus.*

Klasztor/ *Cænobium, Monasterium.*

Klatá/ *Cauea, auiarium, decipula.* klatká/ *dimin: Item, Nugæ, fabulæ, logi, somnium,*

Klątwá/ *vide* Klinam.

Kłębek/ *vide* Kłąb.

Klece/ *Nugor, nugas vendo.*

Klęczę/ & klękam/ *Genu flecto, in genua procido.* Klękánie/ *Flexio genuum.* Klęczen/ *dicitur Sydus Herculis.*

Klęká/ *Basis & pedamentum trabæ seu vehiculi, aliàs sántcá.*

Klekce/ & klekotę/ *Blatero, garrio.* Klekot/ *Nugigerulus, nugiuendus.* Klekotká/ *Idem. Itẽ Tintinnabulum ligneum.*

Klenot/*ex germ: Torques, monile, vulgò clenodium.*

Klepam/ klepię/ & klepce/ *Pulso.* Klepisko/ *Area, vbi frumentum trituratur.* Klepki/ *Lignorum, seu asserum genus, germ:* Klapholtz.

Kleśnię/ *Castro, emasculo.* klesztniec/ *Spado, Eunuchus, castratus.*

Kleszcz/ *Prasinus, pisc. Item, Rediuius.* Kleszcze/ *Forceps.*

Klęszczę &c. *vide* Kłąskam.

Klęská/ *Clades, strages.*

Klin/ *Cuneus.*

Klinam/ *Execro, deuoueo, anathematizo. In præt:* klątem/ *Inf:* kląć/ *Inde* klątwá/ *Execratio, imprecatio, anathema.*

Kliszam/ *Claudico.* Kliszáwy/ *Claudus.*

Klij/ *Gluten, bitumen.* Klijé/ *Glutino, bitumino.* Klijowáty/ *viscosus, glutinosus.*

Kłobá/ & klubá/ *Canon, trutina,*

tina, libella, libramentum, æquilibrium. Metaph: Ordo. Kłobká/ dimin:

Kłoć/ vide przykłotá.

Kłoćie &c. vide kole.

Kłodá / vas, dolium. Item, Numella, Ergastulum, Catasta.

Kłodzina/ Trabes, truncus.

Kłomia/ Tragula.

Kłoń/ Acer. klonowy/ acernus.

Kłonicá/ pedamentum currule.

Kłopot/ Aegritudo, sollicitudo, molestia. Kłopocę / Molestiam exhibeo. kłopocę się/ molestè fero, angor, crucior.

Kłos/ Spica, arista. kłoszek / dimin: kłosiány/ Spiceus, aristosus. kłośisty/ Aristosus.

Kłoski/ Fartilia, turundæ.

Kłotká/ Sera pendula.

Kłotniá/ Agmen, aceruus, colluuies.

Kłubá/ vide kłobá.

Kłucz/ Clauis. kluczik/ clauicula. klucznik/ clauiger. promus, condus. kluczká/ cautio, cautela. Item, Laqueus, insidiæ.

Kłuię/ Ico, ferio, fodio, pungo. In præt: kłwáłem/ Inf: kłwáć.

Kłuszę się / & Kłuszam się / Claudico, claudicando incedo.

Kły / Dentes priores, dentes canini, à sing: kieł.

Kłykieć/ Spondylus, condylus.

K M.

Kmieć/ Colonus, rusticus, agricola, ruricola. Kmieći/ Rusticus, agrestis. Kmiotká/ Rustica.

Kmin/ Cuminum seu Cyminum.

Kmotr/ Compater, susceptor. Kmoszká/ Susceptrix. Kmotrostwo/ Compaternitas.

K N.

Knáflik/ Nodus, nodulus, offendix.

Knap/ Lanarius, pannifex.

Knieć/ Caltha, chelidonia.

Knieią/ Noualis ager, aut saltus.

Knot/ Ellychnium, myxus.

Knowie/ Stipula.

Knuię/ Scindo, findo, prop: Arborem in orbem seco. Metaph: Fabrico, molior, excogito, adinuenio.

K O.

Kobtel/ Fiscella, suberta. Kobiałká/ dimin:

Kobierzec/ Tapes, Lodix, stragulum, peristroma.

Kobus/ *Auis ex accipitrum genere, germ:* Vogelgeier.

Kobyla/ *Equa*, kobylka/ *Locusta, Cantharis.* Kobyli/ *Equinus.* Kobylina/ *Caro equina.* Kobylenie/ *Contignatio.* Kobyli szczaw/ *Rumex.*

Kobza/ *Lyra, Pandura.*

Koc/ *Cento, lodix, culcitra, gausape, stragulum.*

Kocie/ *vide* Kot.

Kocham sie/ *Delector, In delicijs habeo.* Kochanie/ *Oblectamentum, delectatio, delitiæ.* Kochanek/ *Delicatus, tenellus, molliculus.*

Kociec/ *Cauea, saginarium, gallinarium.*

Kociel/ *Ahenum. Item, Tympanum æneum.* kocielek/ *dimin:* Kotlarz/ *Faber ahenarius.* Kotlina/ *Cuprum, æs cyprium.*

Koczot/ *Teruncius, obolus.*

Koczowisko/ *Lustrum, antrum, spelunca.*

Kogut/ *vide* Kokot.

Koie/ *Mitigo, cicuro, placo, mansuefacio.* Koie sie/ *Mitesco, mansuefio.*

Kokornat/ *Capnos, fumaria, herbæ nomen.*

Kokot/ & kogut/ *Gallus gallinaceus.* Kokosz/ *Gallina.* Kokosz Indeyska/ *Gallina Africana.* Kokam & kokorekam/ *Cucurio, glocio, glocito.* Kokorzenka/ *Pullaster.*

Kokorzek/ *Satyrion.*

Kol/ *Palus, i, sudes.* Kolek/ *paxillus, stipes.*

Kolace/ & kolacam/ *Ferio, pulso.*

Kolacz/ *Libum, placenta, torta.*

Kolano/ *Genu.* Kolanko/ *Geniculum.*

Kolasa/ *Carpentum, vehiculum, Rheda.*

Kolczak/ *Pharetra, aliàs* Saydak.

Koldra/ *Lodix, stragulum.* kolderka/ *dimin:*

Kole/ *Ico, pungo, fodio. In præt:* kłołem/ *Inf:* kłoć. *Inde* kłocie/ *Ictus, us, punctio. Item, Tormina.* kłoty/ *Ictus, a, um, punctus.*

Kolebka/ *Cunæ, Cunabula. Itē, Lectica, vehiculum pensile.*

Koleda/ *Strena, Xenium, Apophoretum.*

Koleia/ *Orbita. Item, Ordo, series.*

Kolnik/ *Napum, herbæ nomen.*

Koło/ *Rota. Item, Concio, Corona, frequentia.* Kołko/ *Rotula, Circulus.* Kołodźiey/ *Rotarius, carpentarius.* Kołowrot/ *Trochlea.* Kołowrotek/ *Rhombus, girgillus.* Kołomąż/ *Axungia.*

Kołpak/ *Petasus.*

Kolstká/ *Inauris.*

Kołysam/ *Cunes moueo.* kołysam się/ *Nuto, vacillo, titubo.*

Komegá/ *Genus nauigij.*

Komin/ *Caminus, fumarium.* Komin kowálski/ *vstrina.*

Komor/ *Culex.*

Komorá/ *Camera, fornix, cella, conclaue, cubiculum.* Komornik/ *Cubicularius, inquilinus.*

Koń/ *Equus, Caballus.* konik/ *mannus, equuleus. Item, Locusta.* koniczek/ *dim.* końsk i/ *equinus.* Koniuß & koniarz/ *Equiso.* Koniakowie/ *Pyrorum genus.*

Konew/ *Cantharus, Congius.* Konewká/ & Konewczka/ *dimin:* Konwisar/ *Fusor stannarius.*

Koniec/ *Finis, meta, scopus, terminus. Item, Aculeus, acies, mucro.* konieczny/ *finalis* kończąty/ & końcżysty/ *Acutus.* końcżystość/ *acies.* kończyná/ *terminus, finis.* Koncżę & konam/ *Finio, perficio. Item, Animam ago, exhalo, exspiro, agonizo.*

Koniczy/ *Trifolium pratense.*

Konopie/ *Canabis.* Konopny/ *Canabinus.* Konopniánká/ *Pyrum cannabium.*

Kontrifal/ *plumbum cinereum.*

Konwáliyá/ *Lilium conuallium.*

Kopá/ *numerum sexagenarium significat, vulgò sexagena, seu sexagenaria. Item, Cassula, Capena, aceruus.* Kopię/ *Coaceruo.*

Kopam/ *Fodio.* kopacz/ *fossor.*

Kopánie/ & kopániná/ *Fossio.*

Kopań/ & kopanká/ *alueus.*

Kopcę się/ *Fumo, fumigo.*

Kopernacz/ *Marrha.*

Koperwás/ *ex germ: vitriolum.*

Kopiec/ *Limes, meta, terminus, vulgò scopulus.*

Kopieniak/ *Chlamys.*

Kopija/ *Hasta.* Kopiennik/ *Hastatus.*

Kopiść/ *Pistillum.* Kopistká/ *Specium, lingula seu ligula.*

Kopr świński/ *Anethum.* Kopr włoski/ *Fœniculum.*

Kopyto/ *vngula, solea. Item, Forma sutoria, modulus sutorius, vulgò Mustricola.* Kopytnik/ *Baccar & Baccaris, Asarum.*

Korab/

Korab/ *Arca, lectica. Item. Lectus.*

Koral/ *Corallium.* koralowy/ *Corallinus.*

Korbacz/ *Scutica, flagrum, flagellum, mastyx.*

Korczak/ *Tintinnabulum ligneum, equis appendi solitum.*

Kord/ *Gladius, ensis.* kordzik/ *Gladiolus.*

Kordelá/ *Rudens, funis nauticus.*

Korek/ & korkowe drzewo/ *Suber.* korkowy/ *Subereus, suberinus.*

Koroná/ *Corona, diadema. Item, Regnum, Imperium, Monarchia.* koronat/ *Coronatus, de moneta dictum.* koronuie/ *corono, redimio, diadema impono.*

Kortyná/ *velum, tapes, stragulum, peripetasma.*

Korzyto/ *Linter, aqualiculus.*

Korzec/ *Corus, modius.*

Korzen/ *Radix.* korzenie. *Aroma.* korzonek/ *radicula.* korzenny/ *aromatibus conditus.* korzenie sie/ *Radices ago.* korzenisty/ *Radicosus.*

Korzyść/ *Spolium, manubiæ. Item, Lucrum.* Korzystam/ *Lucror, lucrum facio.*

Kos/ *Merula.*

Kosá/ *Falx.* Kosiarz/ & kosnik/ *Fœnifex, fœniseca.*

Kość/ *Os, ossis.* Kostká/ *Ossiculum, talus, tessera.* Kosteczká *dimin:* Kościsty/ & kościány/ *Osseus.* Kośnicá/ *ossoria.*

Kościan/ *Scipio, dolon.*

Kościoł/ *Templum, Ecclesia.* Kościołek/ *Sacellum.* Kościelny/ *Ecclesiasticus. Item. Aedituus.*

Kosior/ *Rutabulum.*

Koskam/ *Plaudo, manus complodo.*

Kosláwy/ *Claudus, valgus, varus.*

Kosm/ *villus, floccus, vellus, lanugo.* Kosmáty/ *villosus, hirsutus, horridus, lanuginosus.* Kosmáciny/ *Capillamenta.* Kosmáłki/ *Morum rubi Idæi, vulgò Ribes.*

Kostiwał/ *Symphium maius, aliàs* pźtlezyk.

Kostká/ *vide* Kość.

Kostrzewá/ *Festuca, loliū. Aegilops.* Kostrzewny/ *loliosus.*

Kosztur/ *Scipio armatus, dolon.*

Kostyrá/ *Aleator.* Kostyrstwo *Alea.* Kostyruie/ *Aleam sector.*

Kosz/ *Corbis, cophinus, sporta,*

 canistrum,

canistrum, calathus, quasillus. Itē, Gerræ. germ: Schantzkörbe. **koszik**/ *Sportula, fiscella.*

Koszaciec/ *Iris syluestris, herbæ nomen.*

Koszalká/ *Vannus.*

Kosztszczko/ *verbena.*

Koszt & kosztunek/ *Sumptus, precium, expensa, impensa.* **kosztowny**/ *Preciosus, carus, opimus, opiparus.* **Kosztuję**/ *Consto, æstimor. Item. Gusto, pitisso. Item, Tento, periculum facio.*

Koszulá/ *Interula, indusium.* **Koszulká & koszuleczká**/ *dimin:*

Kot/ *Catus.* **kot morski**/ *Cercopithecus.* **kotká**/ *Felis.* **kocię**/ **kocisko**/ **kociątko**/ *dimin:* **kocę się**/ *Catullio, fœtum produco.* **kotny**/ *prægnans, grauidus, fœtus, de brutis dicitur.* **Koty**/ *Lusus talorum.*

Kotczy/ *Rheda, cisium, essedū.*

Kotnoruię/ *Pecto, pexo, pectino, carmino, impluuio.* **Kotnorowány**/ *Pexus, pexatus, impluuiatus.*

Kotwá/ & **kotwicá**/ *Anchora.*

Kotewnik/ *Faber anchorarius.*

Kowal/ *Faber ferrarius.* **Kowálczik**/ *Tyro huius opificij.* **Kowálski**/ *Fabrilis.* **Kowádło**/ *Incus.* **Kowádlnia**/ *aliàs* **Kuźnia**/ *Officina fabrilis, officina ferraria.*

Kownáta/ *Cubile, cubiculum.*

Koye/ *vide* **kole.**

Kozá/ *Capra.* **Kozá dźika**/ *Dama, Rupicapra.* **Kozká**/ *Capella.* **Kozieł**/ *Caper, hircus. Item, Caprimulgus, auis nomen. Item, Tignus, & um. Item, Tibia vtricularis.* **Koźielek & koźlę**/ *Hœdus.* **Koźiarz**/ *Caprarius.* **Kozlarz**/ *genus fungorum.* **Kozłowy**/ *Hircinus.* **Koźiárnia**/ *Caprile.* **Kozorożec**/ *Capricornus.* **Kozlek**/ *valeriana, herbæ nomen.* **Koźirog**/ *Fænum græcum.* **Koźia brodá**/ *Tragopogon, herb: nomina.*

Kozak/ *veles, itis, miles leuis armaturæ, vulgò Cosacus.*

Koźicá/ *Stiua.*

Kożuch/ *Pellicium.* **Kożuszek**/ *dimin:*

Kozyiáka/ *Thorax. Item, Chlamys.*

K R.

Krá/ *Gleba.*

Krace/ & **kracam.** *Item.* **Kręcę**/ & **kręcam**/ *Flecto, torqueo, in gyrum*

in gyrum ago. Kręcony/ & kręcony/ Flexus, tortus, tortilis.

Kraczam/ vide krocze.

Kracze & krakam/ Cornicor.

Kradnę/ Furor, aufero, compilo, subtraho. Kradziony/ Furtiuus. Kradziez/ Furtum, Rapina, spolium, latrocinium.

Kragancuie/ vide kredencuie.

Krąg/ & krągiica/ dim: Circus, circulus, turbo, orbis, gyrus, trochus.

Kraie/ & Kraiam/ Scindo. Kraycżi/ Structor. Krayka/ Limbus, Instita. Krawiec/ Sartor. Krawczik/ Tyro huius opificij. Krawiecki/ Sartorius. Krawiectwo/ Opificium sartorium.

Krakam/ Crocio. krakanie/ Crocitus, crocitatio.

Kram/ & kramnicá/ Taberna institoria. Kramarz/ Institor. Kramárski/ Institorius, Emporeticus.

Kran/ Trochlea, Machina attractoria.

Krasá/ Forma, pulchritudo, venustas. Krasny/ Pulcher, formosus. Krasomowcá/ Orator, dicendi artifex. Krasomowny/ Eloquens, disertus, facundus. Krasomowność/ Eloquentia, facundia, facultas dicendi. Kraśę/ Orno, pingo, coloro. Item, Condio, pinguefacio.

Kratá/ Cratis, clatrum, cancelli. Kratká/ Craticula. Kratisty/ Cancellatus, clatratus.

Kráwądz/ Ora, margo, crepido, extremitas. Kráwędzisty/ Crepidinosus, marginosus.

Krawiec/ &c. vide kraie.

Kray/ Ora, regio, territorium, districtus, diœcesis. Item, Ora, margo, extremitas. krayká/ dim: Limbus, instita. kráyiná/ Regio, prouincia.

Krąże/ & krążam/ verto, in gyrum ago, circumeo. krążenie/ Gyrus, rotatio, circuitio.

Krece/ vide krace.

Kredencuie/ ex germ: & Krágancuie/ Prægusto. Kredencarz/ Prægustator.

Kręgi/ Ceruix, Iugulus, & um.

Kręgiel/ Conus, pyramis.

Krępak/ Carpathus mons.

Krępi/ Corpulentus. krępość/ Corpulentia, bona corporis habitudo.

Krzekam/ *Gruo, clango more gruum.* Krzekánie/ *Gruitus, clangor gruum.*

Kres/ *Meta, scopus, finis, terminus. Item, Circus, orbis.* Kreska/ *Punctus, & um, virgula, linea.* Kreślam/ & kreślę/ *Deleo, cancello, oblitero.*

Kret/ *Talpa* kretowizná/ *Grumus talparum.*

Krew/ *Sanguis, cruor. Item, Familia prosapia.* Krewny/ *Consanguineus, agnatus, propinquus, necessarius.* Krewność/ *Agnatio, consanguinitas.* Krewki/ *Imbecillus, & is, infirmus, debilis.* Krewkość/ *Infirmitas, Imbecillitas.* Krwáwy/ *Cruentus, sanguinolentus.* Krwáwię/ *vulnero, cruento.* Krwáwnik/ *Millefolium, sanguinaria.*

Krężel/ *Superior pars colus, cui pensum obuoluitur.*

Kryję/ *Celo, recondo, abscondo, dissimulo.* Kryję się/ *Subduco me.* Kryjomo/ *Tectè, dissimulatè.*

Krnąbrny/ *Contumax, pertinax, peruicax.* Krnąbrność/ *Contumacia, pertinacia.*

Krobká/ *Arca, arcula, cista, cistella, pyxis, pyxidicula.*

Kroce/ *Abbreuio, decurto. Itē, Domo, cicuro, mansuefacio.* Krotnie/ *mansuefio.* Krotki/ *Breuis, curtus.* Krotkość/ *Breuitas.* Krotochwila/ *Recreatio, oblectatio, oblectamentum.* Krotochwilny/ *Facetus, Iocosus.*

Krochmal/ *ex germ: Amylum, aliàs* Mączka. *Item, Pollen, inis.*

Kroczę/ & kraczam/ *Gradior, diuaricor.* Krok/ *Gressus.*

Krogulec/ *Nisus.*

Krokorzę/ *Glocio, glocito, more gallinarum.*

Krokos/ *Crocum agreste, cartamus.*

Krol/ *Rex.* Krolik/ *Regulus. Item, Cuniculus.* Krolowa/ *Regina.* Krolewic/ *Filius regis.* Krolewicá/ *Filia regis.* Krolewski/ *Regius.* Krolestwo/ *Regnū.* Kroluję/ *Rego, impero, guberno.* Krolewiec/ *Mons regius, vulgò Regiomontum.*

Krom/ *Sine, absq; praeter.*

Kronika/ *Chronica, annales.* Kronikarz/ *Chronologus.*

Kropá & kroplá/ *Gutta, stilla.* Kropká & kropelká/ *Guttula.* Kropię/ *Rigo, aspergo, stillo.* Kropidło/ *Aspergillum.* Kro-

pidnik & Kropielnicá. *Aquarium.*

Krosná & krosieńká/ *dimin: Catasta.*

Krostá & krosiká/ *dim pustula* krostáwy/ *pustulosus, scabiosus.*

Krotki/ *vide* kroce.

Krowá/ *vacca.* Krowká/ *vaccula, iuuenca. Item, Scarabæus, Cantharus.*

Kroy/ *Dens aratri, vulgò dentale.*

Krtan/ & Krztan/ *Arteria aspera, faux, gurgulio.* Krtánie sie/ & krtuše sie/ *Nauseo, fastidio, ructo, vomo.* Krtánienie & krtušenie/ *Nausea, fastidium, ructus.*

Kruchy/ *Mollis, mitis, fracidus, contritus.* Kruchá/ *Contritio.* kruše/ *Tero, contero, comminuo.*

Kruchtá/ *Crypta, porticus.*

Krucze/ *Crepo, strido, murmuro.*

Kruk/ *Coruus.* Kruczy/ *Coruinus.* Krucze/ *pullus coruorum.* Krukowy/ *Coruinus.*

Krupá/ *Puls, pulmentum.*

Krušec/ *Aes, metallum.* krušczowy/ *Metallinus.*

Kruž/ *Vrceus, amphora.* Krużik/ *vrceolus.*

Krwáwy/ *&c. vide* krew.

Krygi/ *Orca.* Krygowa vzdá/ *Lupatum.*

Krynicá/ *Fons. Item, Lauacrū.*

Kryštal/ *Crystallus, & um.* Kryštálowy/ *Crystallinus.*

Krysterá/ *Clyster.*

Krzá/ *genitiuus à* Kierz.

Krzak/ *Frutex, planta.* Krzaczek/ *dim: plantula.*

Krzkam/ *Screo, gargarizo.*

Krzasło/ *Sella reclinatoria.*

Krzćicá/ *Cæsaries.*

Krzcze/ *Baptizo, immergo.* krzest/ *in genitiuo* krztu/ *Baptismus.* Krzćiciel/ *Baptista.* krzesny/ *Susceptor, Fideiussor ad baptismum infantis.* Krzesná/ *Susceptrix.* Krzesnicá/ & krzćilnicá/ *Baptisterium.*

Krze/ *Tero, contero, comminuo.* Krzjná/ *Mica, turunda, fragmentum.*

Krzeczny/ *Egregius, insignis magnoperè ad rem faciens, inprimis ad rem conducens.*

Krzekam/ *Subo, as, de verribus dicitur, quando in amorem aguntur.*

Krzekoce/ *Coaxo.* krzekotánie/ *coaxatio, de ranis dicitur.*

Krzemień/ *Silex.* krzemienny/ *Siliceus.*

Krzepki/ *vegetus, firmus, validus, robustus.* krzepkość/ *vigor.* krzepce się/ & krzepczam się/ *vigeo, valeo, conualeo, conualesco.*

Krzeße/ & krzoßam/ *Excito, Ignem elicio.* krzosinká/ *Tormentum manuarium.* krzeßiwo/ *Ignitabulum.*

Krzew/ *Dumus, frutex.* krzewiná/ *dumetum, fruticetum.*

Krzeżwy/ *vegetus, alacer.* krzeżwość/ *vigor, alacritas.* krzeżwię się/ *colligo me, emergo, conualesco, vires recupero.*

Krzicze/ & krzikam/ & krzikne/ *clamo, vociferor. Item, Iubilo, plaudo. Item, Eiulo, ploro, plango.* Krzik/ & krzikwá/ *clamor, iubilum. Item, Luctus, eiulatus, planctus, us.* krzykliwy/ *clamosus, sonorus.*

Krzinow/ *Discus, paropsis, lanx, patina, catillus.*

Krziwdá/ *Iniuria, damnum, præiudicium.* krziwdzę/ *Iniuriam facio.*

Krziwy/ *Cernuus, obliquus, flexuosus, sinuosus, tortus, aduncus.* Krziwość & krziwotá/ *Curuitas, obliquitas.* krziwię/ *curuo.* krziwooki/ *limus, cocles.* krziwoprzysięgam/ *Peiero.* krziwoprzysiężcá/ *Perfidus, periurus.* krziwoprzysięstwo/ *Periurium, perfidus.*

Krzyż/ *Crux, furca, patibulū. Item, Crux, calamitas, ærumna, afflictio. Item, Spina dorsi, coxa, coxendix.* krzyżowy/ *Ad crucem pertinens.* krzyżuię/ *Crucifigo, affligo.*

K S.

Ksiądz/ *Clericus, pastor, parochus, sacerdos.* Księża/ *Ordo spiritualis, Ordo Ecclesiasticus, Collegium sacerdotum.*

Książe/ *Dux, princeps.* Księżna *Ducissa, principissa.* Księstwo/ *Ducatus, principatus.* Książeci/ *quod est principis, quod pertinet ad principem.*

Księgá/ *Liber, codex, volumen.* Ksiąßká/ & Ksiązeczká/ *Libellus, opusculum.* Księgarz/ *Librarius, Bibliopola.* Księgárnia/ *Bibliotheca.*

Kśieni/ *Sacerdos, fœm: Abbatissa.*

Kśientec/ *Intestina, vel ventriculus piscis.*

Kśiężyc/ *Luna.* Kśiężycowy/ *Lunaris.*

Kßałt/ *Forma, species, qualitas, habitus.* Kßałtowny/ *Elegans, formosus, pulcher, concinnus, speciosus.* Kßałtuię/ *Fingo, formo.*

Kßykam/ *Sibilo.* Kßykánie/ *Sibilus, & um.*

K T.

Kto/ *quis.* ktokolwiek/ *quicunq;.*

Ktory/ a/ e/ *Qui, quæ, quod.* Ktorykolwiek/ *Quiuis, quicunq;.* Ktoredy/ *Quà.* Ktoredykolwiek/ *Quacunq;.*

K V.

Ku/ *præp: Ad, in, erga, aduersus.*

Kubek/ *Calix, poculum, cyathus, scyphus.*

Kuchnia/ *Culina, coquina.* Kuchnia pospolita/ *popina.* Kucharz/ *Cocus, coquus, obsopæus.* Kucharká/ *Coca, coctrix.* Kuchenny/ *Culinaris.* Kuchczik/ *Lixa.* Kuchmistrz/ *Archimagirus.*

Kucz/ *Scena, taberna, tentorium.* Kuczká/ *dimin:*

Kudłá/ *vellus, coma.* kudłáty/ *Hispidus, hirsutus, capillosus.*

Kufel/ *vrceus, poculum, scyphus, cyathus, diota.* Kufelek/ *vrceolus.*

Kugluię/ *Gesticulor. scurror.* Kuglarz/ *Scurra, præstigiator, circulator, funambulus, petaurista.* Kuglárski/ *Scurrilis.* Kuglárstwo/ *Scurrilitas.*

Kukam/ *Cuculo, cuculi vocem edo.* Kukułká/ & Kukawká/ *Cuculus, aliàs* Gżegżołká.

Kulá/ *ex germ: Glans, globus. Item, Malleus ligneus. Item, Scipio.* Kuláwy/ *Claudus, claudicans, qui scipione innixus incedit.*

Kulam/ *voluo, voluto.* kulam się/ *voluor, prouoluor.*

Kum/ *Compater, Susceptor.*

Kuná/ *Martes. Item, Numella, Ergastulum.*

Kunßt/ *ex germ: Lusus, facetia, iocus.* kunßtowny/ *Ludicrus, facetus, iocosus.* kunßtuię/ *Iocor.*

Kupá/ *Moles, strues, rogus, aceruus, cumulus, congeries.*

Kupia/ *Merx, mercimonium.* kupuię/ *Emo, mercor.* kupienie/ *Emptio.*

Emptio. Kupiec/ Mercator. Kupiecki/ Mercatorius. Kupiectwo Mercatura, mercimonium, commercium. Kupny/ Emptitius. Kupcze/ Negocior, mercor, nundinor.

Kur/ Gallus. Kurek/ Pullaster. Item, Epistomium, ducillus. Kuraszek/ Pullaster. Kurcze/ Pullus. Kurnik / Gallinarium, cauea. Kurzeiek/ Pullaster. Kurzitáta/ Pullarius. Kuropátwá/ Perdix. Kurza nogá/ Coronopus, herbæ nomen.

Kurcz/ Spasmus. Kurcze/ Contraho. Kurcze sie/ Contrahor.

Kurpie/ Pero, calopodium.

Kurwá/ Scortum, pellex, meretrix, prostibulum. Kurwie/ Meretricula. Kurwi/ & kurewski/ Meretricius. Kurwiarz/ & Kurewnik/ Leno, scortator, fornicator. Kurewstwo/ Pellicatus, us.

Kurze/ Suffio, suffitum facio. Kurze sie / Fumigo. Kurzáwá/ Fumus, puluis, vapor.

Kus/ Ars, fraus, dolus. Item, Morsus. Kusy/ Mutilus, cauda carens.

Kuszá/ Arcus, balista, scorpio, catapulta. Kusze/

Kusze/ Tento. kusze sie/ conor, molior, periculum facio, aspiro. Kuszenie/ Tentatio. Kusiciel/ Tentator.

Kusznierz/ Pellio. Kusznierstwo Opificium pellionum. Kusznierczik/ Tyro huius opificij.

Kutasz/ & Kutaszek/ dimin: villus, floccus.

Kutlof/ ex germ: Laniena.

Kutnurule/ vide Kotnorule.

K VV.

Kwáp/ Pluma. Kwápowy/ Plumeus, plumosus.

Kwápie sie/ Propero, festino, celero, maturo, præcipito. Kwápiwy/ Festinus, celer, præcipitans. Kwápienie/ & Kwápliwość/ Festinatio, præcipitantia.

Kwartá/ Quadra, quarta pars. Item, Sextarius. Kwartnik/ Triens. Kwartal/ Trimestre.

Kwáterká/ Transenna.

Kwás/ Fermentum. Kwaśny/ Acidus, austerus, acris, acetosus. Kwásze/ Fermento. Kwásznieie/ Acesco.

Kwiát/ Flos, Kwiatek/ & Kwiatuszek/ Flosculus. Kwiátkowy/ & Kwiáteczny/ Floridus.

Kwtecie/

Kwiećie/ *Flores.* Kwiećien/ *Aprilis.* Kwitnę/ *Floreo.*

Kwiczę/ *Grunnio, strido.* Kwik & Kwiczenie / *Grunnitus, stridor.* Kwiczoł/ *Turdus, aliàs* Jemiołuchá.

Kwilę/ *Fleo, vagio, ploro, singultio.*

Kwit / *Apocha, Acceptilatio.* Kwituię/ *Libero, liberum pronuncio.*

INCIPIENTIA ab L.

L A.

ŁAbęć/ *Cygnus, olor.* Łábęći / *Cygneus, olorinus.*

Łabá/ *Albis, fl:*

Łać/ *vide* lete.

Łáchcę / & łáchtam / *Titillo.* Łáchtánie/ *Titillatio.*

Łáchmánny / *Caligæ nauticæ follicantes.*

Łáćiná/ *Lingua latina. Item, Lectio.* Łáćinnik/ *Latinus, subst:* łáćinski/ *latinus. adiect:*

Łácny/ *Facilis, expeditus, vacans, non occupatus.* łacno mi/ *vacat mihi, non sum occupatus.*

Łącz/ *Canna, carex.*

Ladá/ *ex germ: Arca, cista.*

Ládá & ledá/ *aduerb: Nihili, nauci.*

Ládulę/ *vel* ládrulę/ *ex germ: Onero, aggrauo.*

Łądz/ *vide* legam się.

Łagnę się/ *vide* legam się.

Łágodny/ *Blandus, suauis, gratus.* łágodność/ *suauitas.*

Łagwá/ łagwicá & łagiewká/ *Obba, lagena.*

Łąká/ *Pratum.* Łączny / *Pratensis.*

Łáknę/ *Esurio.* łáknienie/ *fames, esuries, inedia.* łákomy/ *Auarus, auidus, tenax, sordidus.* łákomstwo/ *auaritia, sordes.*

Łákrycija/ *Glycyrrhiza.*

Łatem/ *vide* lete.

Łámetuię / *Lamentor, eiulo, ploro, plango.* Łáment/ *Lamentatio, planctus.*

Łamię/ *Frango, rumpo, demolior.*

Łámpárt/ *Lapis Lydius.*

Łań/ *Mansus agri.*

Łáńcuch/ *Catena,* łáńcuszek / *catenula, torques, monile.*

Łáni/ *Dama, rupicapra,* łańká *damula.*

Łany/ *vide* lete.

Łápá/ *Manus vel pes vrsi.* łápká & łápicá/ *decipula, muscipula, laqueus. Item, Insidiæ.* łapie/ & łápam/ *prehendo, capio, rapio.* łápánina/ *raptum.*

Lármá/ *ex germ. Classicum.*

Larwá/ *Larua, persona.*

Łás/ *Sylua, nemus.* łáskowy/ *colurnus,* Łáskowy orzech/ *Nux auellana, pontica.* łásuie/ *In syluas me abdo, subduco me.* leśny/ *Syluestris.* Leśnik & leśniczy/ *Saltuarius.* leśnictwo/ *officium saltuarij.* Leszczyná/ *Corylus.*

Laská/ *per l. virga, baculus, scipio.* laskuie/ *dolo, as, excauo.* laskowánie/ *Crates, seu tabulatum.*

Láská/ *per l/ Gratia, charitas, fauor, beneuolentia.* łaskáwy/ *Clemens, humanus, benignus, beneficus, propitius.*

Lasurowy/ *Cyaneus.*

Łáſże ſie/ *Repo, serpo. Item, Fingo, simulo, adulor.* Łáśicá/ *Mustela.* łáśiczny/ *mustelinus.*

Látá per l/ *Tignus & um.*

Latam per l/ *Sarcio.* łátá/ *assumentum, immissura.*

Latam per l/ *volo, as.* lot/ *volatus, us.* lotny/ *volatilis.* látáwiec/ *vagus, ardelio, scurra.* látáwicá/ *saga, venefica.*

Láto per l/ *Aestas. Item, Annus.* letny/ *Aestiuus, tepidus. Item, Annosus.* letność/ *tepiditas.* letnik/ *tunica simpla, tunica æstiualis, supparus, theristrum.* látośy/ *hornus.* látorost/ *germẽ, surculus.* látuie/ *Aestiuo.* Látopiſʒec/ *Historicus, chronologus.*

Latá/ *Pupa.* latká/ *pupula, crepundia.*

Laterná/ *Lucerna.*

Latwy/ *Facilis, leuis.* łatwość/ *facilitas.*

Lawáńdá/ *Lauendula.*

Láwá/ *Scamnum.* Lawká/ *Subsellium, scabellum.* Lawnik/ *Scabinus.*

Láye/ *Arguo, obiurgo, increpo, inuehor, criminor, corripio, reprehendo.*

Layno/ *Stercus, excrementum.*

Láże/ *Repo, serpo.* Łáżenká/ *vagus, vagabundus, transfuga, circulator.*

Łáźnia/ *Balneum, lauacrum. Item, Balneæ.* Łáźieńká/ *Balneolæ.* Łáźiebny/ *Balnearius.* Łáźiebnik/ *Balneator.* Łáźiebniczy/ *Balneatorius.*

Lbá/ &c. obliqui à Leb.

L E.

Leb/ *Caput bruti.*

Lebiotka/ *Origanum.*

Lec/ *Habena.* lecowy/ *vt* lecowy koń/ *Equus antecessorius.*

Lecę/ *Labor, ruo. Item, volo, volito.*

Leczę/ *Curo, sano, medeor.* Leczenie/ *Cura, sanatio.* Lekarz/ *Medicus.* Lekárski/ *Medicus, medicinalis.* Leká/ & lekárstwo/ *Medicina, medicamentum, remedium.*

Ledá/ *vide* Ladá.

Ledwie & ledwiey/ *vix.*

Ledźwie/ *Lumbi.*

Legam się/ & lagnę się/ *Pario, catullio, fœtum excludo, nidulor, nidifico. In præt:* Lagłem się/ *Inf:* ładź się.

Leię/ *Fundo. In præt:* łałem/ *Inf:* łać. łány/ *fusus, fusilis.*

Lek/ *Anterior & posterior pars Ephippij.*

Lekam się/ *Paueo, expauesco, metuo, horreo, reformido.* Lekánie/ *Pauor.* Lekliwy/ *Formidolosus.*

Lekki/ *Leuis, lenis. Item, Inconstans.* Lekkość/ *Leuitas. Item, Dedecus, infamia, opprobrium, ignominia.* Lekczę/ & lekkuię/ *Lenio, mitigo.*

Lelek/ *Strix, Nycticorax.*

Lelija/ *Lilium.*

Lemieß/ *vomer.*

Len/ *Linum.* Lniány/ *Lineus, linteus.*

Lenię się/ *Cunctor, detrecto, subterfugio, piget me.* Leniwy/ *Tardus, piger, socors, iners, deses, desidiosus, lentus, segnis, ignauus, cunctabundus.* Leniwiec/ *Cunctator.* Leniwość & lenistwo/ *Ignauia, pigritia, socordia, desidia.* Lenieię/ *Langueo, languesco, torpeo.*

Lep/ *viscus, & um.* Lepowy/ *visceus.* Lepisty/ *viscosus.*

Lepcę/ *Lambo.*

Lepię/ *Lino, is, luto, as, deluto, incrusto.* Lepiarz/ *Crustarius, Lutifigulus.*

Lepká/ *Galea.*

Lepßy/ *Melior, potior.* Lepiey *Melius, potius, satius.*

Leśny/ *vide* Lás.

Letny/ *vide* Láto.

Lew/ *Leo.* Lwicá/ *Leæna.* Lwię *Leunculus.* Lwowy/ *Leoninus.* Lwow/ *Leopolis, vrbs Russiæ.*

Lewa & lewicá / *Læua, ſiniſtra, ſcæua.* lewy / *læuus, ſiniſter.*

Lewar / *ex germ: vectis auriga-rum, quo currus attolluntur.*

Lez / *Mendacium.* lze / *mentior, Item, dedecoro, vitupero, ſuggillo, contumelia afficio.* lzywy / *mendax, falſidicus, contumelioſus, fabuloſus.*

Leze / *Cubo, iaceo.* lez / *ſtatio, ſtatiua.* Lezyſko / & legowiſko / *Luſtrum.* Legawiec / *Cubitor.*

Lezká / *vide* Lza.

Leżna ſowá / *Otus, ſtrix, vlularum genus.*

L G.

Lge / *Mentior, nugor.* Lgarz / *mendax.* lgarſtwo / *mendacium.*

Lgne / *In luto hæreo.* lgnacy / *limoſus, lutoſus, paluſtris.*

L I.

Lice / *Vultus, facies.* Licemiernik / *Hypocrita, pharisæus, Qui vultu & externis geſtibus magnã pietatem præ ſe fert.*

Lichy / *vilis, pauper, tenuis, contemptus, abiectus.* Lichość & lichotá / *Paupertas, egeſtas.* lichoce / *attenuo, affligo, ad paupertatem redigo.*

Lichwá / *Fænus, oris, vſura, penſio, daniſma.* Lichwiarz / *Fænerator, vſurarius, daniſta, dardanarius.* lichwie / *fæneror, vſuram capio.*

Licze / *vide* lycze.

Lidkup / *ex germ: Mercipotum vocant cancellariæ.*

Liechá / *Porca, area, puluinus hortorum.* Lieſzká / *Areola, puluinulus.*

Lień / *ex germ: Feudum.* Lienſki / *denom: vt:* Lienſkie práwo / *Ius feudale.*

Lieptennik / *Gallitrichum, herbæ nomen.*

Lieſz / *Aluta.*

Liey / *Infuſorium, infundibulũ.* lieyek / *dimin.*

Ligá / *ex lat: Fœdus, confœderatio, coniuratio.*

Lin / Linchá / *Merula paluſtris.*

Liná / *Funis, reſtis, rudens.*

Lipá / *Tilia,* lipowy / *Tiliaceus*

Lipiec / *Iulius, Quintilis. Item, Mulſum, melicratum.*

Lis / *vulpes.* Liſzká / *vulpecula. Item, Fulica, nomen auis.* Lyſi / *vulpinus.* liſie iayká / *Satyrion, nomen herbæ.* Liſowáty / *Rufus, Oenobarbus.*

List/ *Folium, pagina. Item, Epistola, Epistolium, literæ.* listowny/ *epistolaris.* liscie/ *folia, frondes.* Listopad/ *Nouember.*

Listwá/ *Subscus, udis.* listewká *subscudicula.*

Lisy/ *Caluus, glaber, depilis, caluaster.* Lisina/ *Cranium.*

Lißay/ lichen/ *mentagra.*

Litká/ *Sura, vel Neruus.*

Litwá/ *Lituania.* Litwin/ *Lituanus.* Litewski/ *Lituanicus,*

Lity/ *Fusus, a, um, fusilis.*

Lize & lizam/ *Lambo, lingo.*

Lizawká/ *Festum tabernaculorũ.*

L K.

Lkam/ *Lugeo, eiulo, plango, singultio, lamentor.* lkánie/ *eiulatus, planctus, singultus.*

L N.

Lne/ *Adhæreo.* Lnacy/ *Adhærens, viscosus.*

Lniány/ *vide* Lni

L O.

Locze & lokam/ *Lambo.*

Lod/ *Glacies.* lodowy/ *glacialis.* lodowy sopel/ *stiria.* lodowáty cukier/ *mel arundinis.*

Lodigá/ *Fibra, capillamentum.*

Lodz/ *Nauis, nauigium.* łodká/ *nauicula, cymba, scapha.* łodzny/ *Naualis.*

Lokam/ *vide* locze.

Lokay/ *ex germ: Cursor, à pedibus.*

Lokiec/ *Cubitus, us, vlna.*

Lomot/ *Fragor, strepitus.*

Loń/ *ex germ: Paxillus, embolium.*

Lono/ *Sinus, gremium.*

Lopátá/ *Pala, ventilabrum.* łopátká/ *dimin: Item, Armus, scapula.*

Lopian/ *Lappa, bulapathum.*

Los/ *Sors,* łosute/ *sortior.* łosowánie/ *sortitio.*

Loś/ *Alce.* łosowy/ *alcinus.*

Losoś/ *Salmo, Esox & Ezox.*

Lostule/ *Græcor, bacchor, luxurior, comessor, in diem viuo, genio indulgeo, cuticulam curo.* Lostowánie/ *comessatio, luxuries.*

Lot/ *Semiuncia.*

Lot/ *volatus, us.* lotny/ *volatilis.*

Lotr/ *Latro, nequam, nebulo, furcifer.* lotrowski/ *Scelestus, flagitiosus, facinorosus.* Lotrowstwo/ *Scelus, facinus, flagitium.*

Lotuie/ *Applumbo, ferrumino.* lotowánie / *ferruminatio.*

Lowię/ *Capio, aucupor, venor, piscor.* Lowiec & lowcz/ *venator.* lowny/ *Sagax, venaticus.* Low & lowienie/ *venatio, venatio.*

Loy/ *Sebum, & seuum.* loyowy/ *Sebaceus.*

Loże/ *Lectus, thorus, sponda.* łożysko/ *lectulus, culcitra.* łożnicá/ *thalamus, cubile, cubiculum, dormitorium.* łożna chorobá / *contagio.*

Łozny/ *vagus, priuatus, anarchus, exlex.*

L S.

Lśknę się/ & lśnę się/ & lśczę się/ *Fulgeo, niteo, splendeo, rutilo, corusco.* Lśknący/ lśnący & lśczący się / *Nitidus, splendens, rutilus, coruscus.* Lśknienie/ lśnienie/ & lśczenie/ *splendor.*

L V.

Lub & lubo/ *Coni: Aut, vel, siue.* Luby/ *suauis, gratus.* lubość/ *Libido, cupiditas.* lubię/ *delecto.* lubi/ *Impers: Placet, libet, gratum est, arridet.*

Lubaszki/ *Pruna asinina.*

Lubek/ *Circulus corollarius.*

Lubieśnká/ *anomis, nomē herbæ.*

Lubiśczek/ *Leuisticum.*

Luczywo/ *Tæda.*

Lud/ *Populus.* ludźie/ *plur: homines.* ludny/ *populosus, frequēs.* ludzki/ *comis, humanus, affabilis, hospitalis.* ludzkość/ *humanitas, affabilitas.* ludzkraycá/ *plagiarius.* ludzkradźiectwo/ *plagium.*

Ludarká/ *Rubecola.*

Ludzę/ *Inesco, frustror, illudo, decipio.*

Lug/ *Lixiuium.*

Lugowisko/ *Palus, udus, aquilegium.* ługowáty/ *palustris, stagnosus. Item, fungosus.*

Luk/ *Porrum.*

Lup/ *Præda, spolium, manubiæ, raptum, rapina.* łupię / *prædor, grassor, spolio, excorio.* łupież/ *Corium, pellis, exuuiæ.* łupieśćá *Prædo, prædator, latro, sicarius, pyrata.*

Luská/ *Squama.* Luskáty/ & lusczány/ *squamosus.*

Lusnia/ *Paxillus, embolium.*

Luśczyná/ *Putamen.*

Lutnia/ *Chelis, testudo.* lutniestá/ *chelius.* lutenicżká/ *psaltria, fidicina.*

Lutuię/ *vide* lotuię.

L V.

Lutuie ſie/ *Miſereor*. luto mi/ *compatior*. lutość/ *commiſeratio*. lutościwy/ *miſericors*. Luty/ *Februarius*.

L VV.

Ab Lw *incipientia, quære in dictione* Lew.

L Y.

Lycze/ *Numero*. lyczbá/ *numerus*. lyczman/ *calculus*.

Lyko/ *vimen, reſtis*. łyczány/ *vimineus*.

Lyſkam ſie/ *Fulgeo, fulguro, coruſco*. Lyſkánie & lyſkawicá/ *Fulgur*.

Lyſt/ *Sura*.

Lyſy/ *Caluus, glaber*. łyśiná/ *caluitium*. łyſieie/ *calueſco*. łyſa gorá/ *mons cæcius*.

Lyżká/ *Cochlear*. Lyżnik/ *Cochlearium*.

L Z.

Lza/ *Lachryma*. Lezká/ *Lachrymula*.

Lże/ *Mentior*. *Item, Mitigo, lenio*. *Item, Conuicior, contumelia afficio*. Lżiey/ *Leuius, tolerabilius*. Lżieyßy/ *Leuior*.

INCIPI-

INCIPIENTIA

ab M.

M A:

MA *per Syncop: pro* Moiá/ *Mea*.

Máć/ *Mater, genitrix*. máćicá/ *matrix, vterus, Loci muliebres*. *Item, Vitis*. máćierzinſki/ *maternus*. máćierzizná/ *matrix*. *Item, matrimonium, id eſt, hæreditas materna*. mácochá/ *Nouerca*. máćiorká/ *Equa, ſcrofa*. máćierzanká/ *Serpillum*.

Mácam/ *palpo, contrecto*. mácánie/ *palpatio*. mácáwie/ *aduerb: palpando, in tenebris*.

Mace & macam/ *Turbo, conturbo, commiſceo*. metny/ *turbidus, turbulentus, feculentus*.

Máchám/ *Ico, ferio, percutio, aërem verbero*. *Item, Adulor, blandior, de canibus dicitur*.

Maczam/ *Macero, immergo, humecto, inficio, irrigo, madefacio*.

Maczká/ *vide* maká.

Máczugá/ *Cala, claua, ſcipio, baculus*.

Madry/ *Sapiens, prudens, In comparat*. medrßy/ *Inde*, medrzec *Philoſo-*

Philosophus. medrek / sciolus, captiosus, sophista.

Máiestat / Maiestas. Item, Thronus, solium.

Máietność / &c. vide mam.

Mák / Papauer. mákowy / papauerinus, violaceus (de colore dictum) mákowká / Caput, glans papauerina.

Maká / Farina, pollen. mączká Cremor, amylum. mączkuie / cremore inficio.

Málborg / Mariaburgum.

Malder / ex Germ: Mensura duodecim modios continens, aliàs Spá.

Máłgorzatki / Pyra præcocia, quæ circa festum D. Margarethæ maturescunt, vnde etiam nomen habent.

Málina / Morum rubi Idæi. málinowy krzak / Rubus Idæus.

Málmázyia / vinum maluaticum, aruisium, creticum, chium.

Maloń / Melon, pepo.

Małpá / Simius, simia. Item, Muliercula, meretrix, scortum, prostibulum.

Máluie / pingo. málowánie / Pictura. málarz / pictor. málárstwo / Artificium pictorum. málarski / Pictorius. málarczyk / Tyro huius artificij.

Máły / Paruus, paucus, modicus, exiguus. Máluczki / máluchny / Pusillus. máło / parum, modicum, paululum, pauxillum. máłem / Ferè, fermè, penè, propemodum.

Małżonek / Maritus. małżonká / vxor. małżeństwo / coniugiũ, connubium, matrimonium. małżeński / coniugalis.

Mam / Habeo, debeo. In præt: miałem / Inf: mieć. Máietny / Diues, locuples. máietność / fundus, fortunæ, substantia, possessio. mienie / Habitus, fortunæ.

Mamie / Præstigijs illudo, oculos præstringo. mamienie / offucia, præstigiæ.

Mámka / Nutrix.

Mán / ex germ: Vasallus. máński / Tributarius, subiectus, subditus. máństwo / Feudum.

Manellia / Armilla, brachiale.

Máńká / Læua, scæua, sinistra. Máńkáty / Læuus, sinister, scæuola.

Márá / Incubus, ephialtes. máry / plur: Loculus, feretrum.

Márcepan / Panis martius, pastillus.

Márchew / *Napus, Pastinaca gallica.*

Márdam / *Adulor, blandior.*

Márkoce & márkotam / *obmurmuro, oggannio, responso.* márkotny / *Aeger, ingratus, molestus.* márkotno mi / *Aegrè fero, molestè fero.*

Márkem / *vide* mrę.

Mármur / *Marmor.* mármorowy / *marmoreus.* mármorek / *genus animalis.*

Márny / *Turpis, vanus, odiosus.* márność / *vanitas.* márnotrawię / *Prodigo, dilapido, decoquo.* márnotrawcá / *Prodigus, decoctor.* márnotrawność / *prodigalitas.*

Márszałek / *Praefectus aulae, Praefectus praetorij, Architriclinus, Magister equitum.*

Marszczę / *Contraho, corrugo.*

Martwy / *Mortuus, rigidus.* martwiam / *mortifico.* martwienie / *mortificatio.* martwieię / *Torpeo, obtorpeo, rigeo, rigesco.*

Márzec / *Martius. Item, Cerevisia in mense Martio cocta.*

Márznę / *Congelasco, concresco.* márznie / *congelascit.*

Máść / *vide* máżę.

Másło / *Butyrum.* másłanká / *Lac serosum, oxygala, & oxygalum.* másłarz / *Fungus butyraceus.*

Mászkárá / *Larua, persona.*

Maszprag / *ex germ: Saltus capreolorum.*

Másztálerz / *Equiso, stabularius.*

Mátá / *Storea, stragulum stramineum.*

Mátam / *Mentior, nugor.* mátacz / *mendax, gerro, nugator, impostor.* Mátáctwo & mátánina / *Mendacium, nugae, gerrae, fabulae, impostura.*

Materac / *Culcitra, puluinus.*

Mátká / *Mater, genitrix.* mátuchná & mátuchniczká / *matercula.* mátczyn / *maternus.*

Mátná / *Rete piscatorium.*

Mátolká / *Lamia, empusa, spectrum.*

May / *Maius.* mayowy / *vernus.*

Mayoran / *Amaracus.*

Mąż / *Vir, masculus, maritus.* męski / *virilis.* mężny / *Fortis, strenuus, masculus.* męstwo / *virilitas, strenuitas, fortitudo.* mężczyzná / *mas.* mężoboycá / *homicida, sicarius.* mężoboystwo / *homicidium.*

Mážę / *vngo. Item, commaculo,* contami-

contamino, inquino. mázánie/ vnctio. máść/vnguentum. Item, Color, mázydło/ vnguentum.

Mazgam/ Demulceo. mazgay-stwo/ Mollicies.

M C.

Mchu/ vide mech.

M D.

Mdły/ & mgły/ Infirmus, debilis, imbellis, imbecillus, & is, fragilis, caducus, eneruus, languidus, elumbis. mdłość & mgłość/ Infirmitas, debilitas, languor, deliquium. mdlię/ debito. infirmo. mdłeię/ Langueo, tabesco, deliquium patior.

M E.

Mech/ Muscus, lanugo, pluma, in geni: mchu/ meßny & mßisty/ muscosus, lanuginosus, hispidus, hirsutus.

Mecharźina/ vesica.

Medrzec/ &c. vide madry.

Meká/ Cruciatus, tormentum. męczę/ Crucio, carnifico, torqueo, affligo. męczenie/ Quæstio, tortura. Męczennik/ Martyr. masc: męczennicá/ fœm: męczeństwo/ martyrium.

Melcuch/ officina cereuisiariæ. melcarz/ cereuisiarius.

Mentlik/ & mentliczek/ ex germ: Palla, pallium, palliolum.

Meski/ &c. vide mąż.

Meßny/ vide mech.

Met/ Tentorium, tabernaculũ.

Metny/ vide mace.

Metluię/ ex germ: Proxenetam ago.

Meżny/ &c. vide mąż.

M G.

Mgłá/ Nebula. mgłány/ nebulosus.

Mgły/ vide mdły.

Mgnąłem/ mgnienie/ vide migam.

M I.

Miąkam/ Cati vocem edo.

Miałem/ vide mam.

Miálki/ Refundus, vadosus. In Compar: mielßy/ miálkość/ Refunditas.

Miáno/ Nomen. miánuię/ nomino, voco, appello. miánowánie/ Nominatio. miánowicie/ Inprimis, præsertim, nominatim.

Miárá/ Modus, mensura. mierzę/ Metior, mensuro, collimo. mierny/ mediocris, frugalis, temperans.

perans. mierność/ *mediocritas, frugalitas, temperamentum.* miernik/ *mensor.*

Miárkuie/ *ex germ: Noto, signo, animaduerto.*

Miásto/ *vrbs, ciuitas.* miásto/ *aduerb: locò, pro.* miásteczko/ *Oppidum, municipium.* mieyski/ *vrbanus, ciuilis.* mieszczánin/ *masc:* mieyska/ *fem. Ciuis.*

Miąszy/ *Crassus, spissus, densus.* miąszość/ *Crassities, spissitudo.* miąszeię/ *crassesco.*

Miazgá/ *Succus, alburnum, medulla arborum.*

Mię/ *Me, accus: à* Ja/ *Ego.*

Mieć/ *vide* mam.

Miece/ *Iacio, quatio, vibro.* miecę się/ *huc illuc agitor, commoueor.*

Miech/ *Saccus, follis.* mieszek/ *Sacculus, loculus, crumena, marsupium.*

Miecz/ *Gladius, ensis.* mieczik/ *Gladiolus.* miecznik/ *machero-pæus.*

Miednicá/ *Peluis, malluuium, pelluuium.*

Miedź/ *Aes.* miedźiány/ *Aeneus.* miedźiownik/ *Faber ærarius.* miedziánká/ *Acus ænea, acus Babylonica.*

Miedzá/ *Meta, limes, terminus agrorum.*

Miedźny/ *vide* miod.

Miedzy/ *Inter.*

Miekki/ *Mollis, lenis, mitis.* miekkość/ *mollities.* miekcę/ & miekczam/ *mollio, lenio, mitigo.* miekne/ & miekczeię/ *mollesco.*

Miele/ *Pinso, molo. In præt:* mielem/ *Inf:* mleć. mieléie/ *molitura, molitio.*

Mielszy/ *vide* miałki.

Mienie/ *vide* mam.

Mienię/ *Muto, immuto.*

Mientká/ & mientkiew/ *mentha.*

Mientus/ *Lacertus, fluuialis, vulgò Barbocha.*

Mier & mir/ *Pax, fœdus, induciæ.*

Mierze/ *vide* miárá.

Mierźi mię/ *Tædet, displicet.* mierźiony/ *molestus, ingratus, importunus, fœdus, exosus, odiosus, absurdus, intempestiuus.* mierźiość/ *absurditas, importunitas.* mierzeçam się/ *molestus, ingratus, odiosus sum.*

Mierzwá/ *Quisquiliæ, stipula.*

Miesiąc/ *Luna, mensis.* Miesieczny/ *Menstruus.*

Mięso/ *Caro.* miąsko/ *caruncula.* mięsny/ *carneus.* mięsisty/ *carnosus, torosus.* mięsistość/ *carnositas corpulentia.* Mięsopusty/ *Bacchanalia, orgia, dionysia.* mięsopustuję/ *Bacchor. græcor, comessor, conuiuor.*

Mieszam/ *Misceo, diluo, tempero.* Mieszánie / mieszánina/ *Mixtio, mixtura, temperamentũ.*

Mieszę/ *Offringo, id est,* przeorywam.

Mieszkam/ *Habito, maneo, versor, incolo.* mieszkánie/ *habitatio, mansio.*

Mietelnik/ *Petaurista, funambulus.*

Mietká / *&* mietkiew/ *menta.*

Mieysce/ *Locus, spacium. Item, Conditio, functio.*

Migam/ *Mico, nuo, innuo, nicto. In præt:* mgnąłem/ *Inde,* mgnienie/ *nictus.* mgnienie oká *Nictus oculi, momentum.*

Migdał/ *Amygdalum.* mygdałowy/ *Amygdalinus.*

Mikołáiek / *Eringium, herbæ nomen.*

Milá/ *Miliare, Leuca.*

Milczę/ *Sileo, taceo.* milczenie/ *Silentium, taciturnitas.* milczący *Taciturnus.* milczkiem/ *tacitè.*

Miły/ *Charus, dilectus.* Miłość/ *Amor, charitas, dilectio.* miłosny/ *amabilis.* miłośnik/ *Amator. fautor, amicus, Item, miserator.* miłośnicá/ *amica, amasia.* miłuię/ *amo, diligo.* miłosierny/ *misericors.* miłosierdźie/ *misericordia.* miłościwy/ *clemẽs, benignus, propitius.* miłościwe láto/ *Annus Iubilæus.*

Mimo/ *Præter, iuxta.*

Mincá / *Moneta, numisma. Item, officina argentaria,.* mincarz/ *Faber monetarius.* mincownik/ *mensarius. numularius.* mincuię/ *argentum cudo, monetam cudo.*

Minucyie/ *Fasti, Ephemerides, Calendarium.*

Miod/ *Mel. Item, Mulsum, melicratum.* Miodowy *&* miedźny/ *Melleus.* miodownik/ *panis dulciarius.* miodowki/ *Pyra mellea, pyra mustea.*

Miołem/ *vide* miele.

Miotam/ *Iacio, ferio, quatio, vibro.*

Miotłá/ *Scopæ.* miotełká/ *dim:*

Mir/ *vide* mier.

Mirzk / *Crepusculum.* mirzka się/ *aduesperascit.*

Miſá/ *Catinus, patina, paropſis*. miſká/ & miſeczká/ *patella*.
Miſpłowe drzewo/ *Meſpilus*.
Miſtrz/ *Magiſter, artifex, præceptor*. miſterny/ *artificioſus, ſcitus, affabris*. miſterſtwo/ *ſpecimen, artificium*. miſtroſtwo/ *magiſterium*.
Mijam/ *Tranſeo, prætereo, prætergredior, tranſgredior*.
Myję/ *Lauo*. myję ſię. *Lauor*.
Mizeryá/ *ex lat: Miſeria, paupertas, egeſtas*. mizerny/ *miſer, egenus, miſerabilis, afflictus*. mizerak/ *miſer, ſubſtant:*

M K.

Mknę/ *Propero, feſtino, curro, fugio, proripio me*. mknę ſię/ *Repo, ſerpo*.

M L.

Mleko/ *Lac*. mleczny/ *lacteus*. mleczno/ *Lacticinium*. mlecz/ *lactes piſcium*. mlecznik/ *ſinum lactis*.
Mlieć/ *vide* miele.
Młocę/ *Trituro*. młocek/ *triturator*. młodźbá/ *trituratio*.
Młodz/ *Pubes, iuuentus, adoleſcentia*. młody/ *Tener, iuuenis*. młodźiuchny/ *tenellus*. młodość *Iuuentus*. młodźieniec/ *Adoleſcens, ephebus, iuuenis*. młodźieńſki/ *Iuuenilis*. młodźieńſtwo/ *Pubertas, adoleſcentia*. młodźik/ *Tyro*.
Młot/ *Malleus*. młotek/ *malleolus*.
Młyn/ *Mola, molendinum, piſtrinũ*. młynarz/ *molitor*. młynarká/ *molitrix*. młynicá/ *moletrina, locus ſeu area molæ*. młynſki/ *molaris*. mływo/ *molitura*. młyniec/ *rotatio*. młyncem/ *aduerb: rotando*.

M N.

Mną/ *Mecum*.
Mnie/ *Mihi, Dat: à* Ja.
Mnieyſzy/ *Minor*. mniey/ *minus, ſecus*. Mnieyſzę/ & mnieyſzam/ *minuo, imminuo*.
Mnimam/ *Puto, reor, exiſtimo, cenſeo, autumo, arbitror, opinor*. mnimánie/ *arbitrium, opinio, exiſtimatio*.
Mnogi/ *Multus*. mnogo/ *multùm*. mnoſtwo/ *multitudo*. mnożę/ *Augeo, multiplico*. mnożę ſię/ *augeor, creſco, gliſco*.
Mnych/ *Monachus, ſolitarius, cœnobita*. Mnyſzká/ *Monialis*,

 virgo

virgo vestalis. mnyßę / Castro, emasculo.

M O.

Moc / vis, potentia, potestas, robur, neruus, iurisdictio. Item, Multitudo. mocny / Firmus, fortis, validus, robustus. mocarz / heros. dynasta. mocarstwo / dynastia. mocuię / Luctor, nitor, enitor. mocowánie / lucta. mogę / Queo, possum, valeo. możny / potens. Item, Possibilis. możność Potentia.

Mocze & maczam / Macero, tingo, imbuo, irrigo. mocz / vrina.

Modlę się / Oro, rogo, peto, preces fundo. modły / plur: Preces, supplicationes. modlithwá / Oratio, preces, precatio.

Modry / Cæruleus. modráwy / Glaucus. modrak / caltha.

Modrzelá / Callus, & um.

Modrzew / Larix, Terebinthus.

Mogę / vide moc.

Mogiłá / Tumulus, Cippus. mogilisty / tumulosus.

Mokry / Humidus, vdus, madidus. mokrość / humor. mokrzę humecto, madefacio. moknę / madefio.

Mol / Blatta, tinea, caries.

Monstráncylá / Hierotheca.

Mor / Pestis, pestilentia, lues. morowy / Pestiferus. pestilens. contagiosus. morowe powietrze / Pestis. morowká / Tumor, seu vlcus pestilens.

Morag / Malum maculosum.

Morduię / ex germ: Prædor, grassor, latrocinor. Item, Defatigo. morduię się / Laboro, enitor, defatigor. mordowánie / Defatigatio. morderz / Latro, prædo, homicida, sicarius, plagiarius. morderski / prædatorius. morderstwo / Latrocinium.

Morellá / Cerasum aproniianũ. morellowe drzewo / Malus Armeniaca.

Morwá / Morum, cerasum duracinum, ficomorum. morwowe drzewo / Morus, ficomorus.

Morze / Mare, fretum, oceanus, salum, pelagus, pontus. morski / marinus.

Morzę / Torqueo, eneco, molestus sum.

Mosiądz / Orychalcum. mosiądzowy / Orychalceus.

Moskwá / Moschouia. moskiewski / Moschouiticus. Moskwicin / Moschus, Moschouita.

Most/ *Pons.* mostek/ *ponticulus.* mostowe/ *vectigal. pontale vulgò appellant.*

Moszcz/ *Mustum.* moszczowy/ *Musteus.*

Mosźná/ & mosźenká/ *dimin: Scrotum.*

Motam/ *verto, ago, in gyrum ago.* motam śie/ *Fluctuo, vagor,* motowidło/ *Girgillus.*

Motłoch/ *Lixa, cacula, manipulus furum.*

Motyká/ *Ligo, bidens, pastinum, bipalium.*

Motyl/ *Papilio.*

Mowię/ *Dico, aio. inquio, loquor.* mowá/ *Sermo, loquela, locutio, facultas loquendi. Item, Lingua, Idioma.* mowny/ *facundus, multiloquus.*

Moy/á/e/ *Meus, a, um.* moyeſki/ *Mihi aptus, mihi conueniens.*

Możdźerz/ *Mortarium.* możdźerzik/ *mortariolum.*

Mozg/ *Cerebrum. Item, Medulla. Item, Succus.* mozgowy/ *Succosus, medullosus.* mozgowiec/ *Iracundus, fanaticus.*

M R.

Mrę/ *Morior. Itē, Inhio, aspiro. In præt:* marłem/ *Inf:* mrzeć.

Mrogetny/ *Crudus, asper.*

Mrok/ *Crepusculum.* mroći śię *Tenebrascit, noctescit, vesperascit.*

Mrowká/ *Formica.* mrowczány/ *formicinus.* mrowisko/ *grumus formicarum, myrmecium.*

Mroz/ *Frigus, gelu.* mroźny/ *Frigidus, gelidus.*

Mrucze/ *Cannio, latro, murmuro.* mruk/ *murmur.*

Mrugam & mrużam/ *Nuo, nuto, nicto, conniueo.* mrugánie/ *Nictus.*

Mrzeć/ *vide* mrę.

Mrzewká/ *Spyringus, piscis nomen.*

Mrzy/ & mrzyk/ *Myia, & myinda, ludus puerilis, quando quis obductis oculis, & extensis manibus collusores quærit.*

M S.

Msza/ *Missa.* Mszarz/ *Sacrificulus.* mszal/ *missale.*

Mszczę śię/ *vlciscor, vindico.* mśćićiel/ *vltor, vindex.*

Mszicá/ *Musca, culex.*

Mszysty/ *vide* Mech.

M V.

Muchá/ *Musca,* muszká/ *dim:*

Mudze/

Mudze/ *Cunctor, morā necto, tempus inutiliter consumo.*

Mul/ *Squalor, limus, cænum, lutum. Item, Mulus. Inde fœmin:* Mulicá/ *Mula.*

Multań/ *Gladius, ensis.*

Multáńki/ *Tibia vtricularis.*

Munßtuk/ *ex germ: Capistrũ.*

Mur/ *Murus.* mury/ *mœnia.* muruie/ *muro, murum extruo.* murarz/ *murarius.*

Muráwá/ *Locus seu collis graminosus, pratum.*

Murze/ *Denigro.* murzin/ *Aethiops.* murzinski/ *Aethiopicus.* murzinká/ *Aethiopissa.*

Mußcze/ & muskam/ *mulceo, lino, illino.*

Mußę/ *Debeo, cogor, oportet me.* muśi/ *oportet.* mus/ *coactio.*

Mußkat & mußkatowy orzech seu, mußkatowa galká/ *Nux myristica.*

Mußkátellá/ *vinum apianum, vinum falernum.* mußkátelki/ *Pyra muscatellina.*

M Y.

Mydlo/ *Smigma.* mydlę/ *smigmate inungo.*

Myie/ *vide* miye.

Mygdal/ *vide* migdal.

Mylę/ *Erro, pecco.*

Myncá/ *vide* mincá.

Myśl/ *Mens, animus, cogitatio.* myślę/ *cogito, meditor, molior.* myslenie/ *cogitatio.* myśliwiec/ *venator.* myśliwy/ *venaticus, venatorius.* myślistwo/ *venatus, venatio.*

Myß/ *Mus.* myßká *musculus.* myßi/ *murinus.*

Myto/ *Merces, precium, stipendium.* Mytnik/ *Mercenarius, stipendiarius. Item, Telonarius, publicanus.*

INCIPIENTIA ab N.

N A.

Ná/ *Præp: Ad, in, super.*

Nábáwiam/ *Do, dono, largior, concedo, subministro.*

Nabożny/ *Pius deuotus, religiosus.* nábożność/ *pietas.* nábożeństwo/ *Religio, cultus diuinus.*

Nábywam/ *Paro, comparo, quæro, acquiro, nanciscor, adipiscor.* nábycie/ *Acquisitio.* nábyty *partus, acquisitus.*

Náć/

Nać/ *Herba, gramen.*

Nácechuie/ *Signo, noto, annoto.*

Náchilam/ *Acclino, reclino, inflecto.*

Náciagam/ *Tendo, intendo, attraho.*

Nácieram/ *Frico, vngo, inungo. Item, Tero, attero. Item, vrgeo, insto, peto, impeto, inuado.*

Náćiskam/ *Premo, deprimo.*

Náczczy/ *Sobrius, ieiunus.*

Náczelnik/ *Frontale.*

Náczynie/ *Instrumentum, Organum.*

Nád/ *Super, præter.* nád to/ *Insuper, præterea.*

Nádárzam/ *Largior, muneror. Item, Prospero, secundo.*

Nádawam/ *Addo, adÿcio, augeo.* nádawam się/ *Succedo, prosperor.* náda się/ *succedit.*

Nádaiam/ *Immulgeo.*

Nádazam/ *Præbeo, suppedito, subministro, sufficio.*

Nádchodzę/ *Aduenio, interuenio, superuenio. Item, Ingruo, insto, immineo, impendeo, appropinquo.* nádeśćie/ *Interuentio. Item, impetus, irruptio.*

Náddawam/ *Augeo, adÿcio, præbeo, suppedito, subministro.*

Nádety/ *vide* nádymam.

Náder/ *Magnopere, valdè, maximè, vehementer, Impensè.*

Nádieżdżam/ *Aduenio, superuenio, irruo, irrumpo, impetum facio, aggredior, adorior.*

Nádobny/ *Bellus, scitus, festiuus, pulcher, elegans, venustus.*

Nádrá/ *Sinus, gremium.*

Nádrabiam/ *Intero.*

Nádrożny/ *Obuius.*

Nádsługuię/ *Inseruio, ministro.*

Nádstáwiam/ *Appono, adÿcio, addo. Item, Sarcio. Item, præbeo.*

Náducham & nádycham/ *Afflo, aspiro.*

Nádymam/ *Aspiro, inspiro, inflo.* nádymam się/ *Turgeo, tumeo, superbio.* nádety/ *Inflatus, tumidus, arrogans, elatus, turgidus, superbus.* nádetość/ *ambitio, arrogantia.*

Nádźiewam/ *Farcio.* nádźiány/ *Fartus.* nádźienie/ *fartilia.*

Nádźiewam się/ *Spero, credo, reor, suspicor.* nádźiány/ *Speratus, expectatus.* nádźieiá/ *Spes, fiducia.*

Nágábam/ *Irrito, exagito, vexo, lacesso.* nágabánie/ *Irritatio,*

tio, irritamentum, vexatio. nágábacz/ *Interpellator.*

Nágániam / *Adigo, impello. Item, Reprehendo, vitupero.* nágániony/ *Reprehensibilis.* nágánienie/ *Reprehensio.*

Nági/ *Nudus.* nágość/ *nuditas.* náżę/ *nudo, denudo.*

Náginam/ *Flecto, inflecto.*

Nagły/ *Subitus, præceps, repentinus.* nagle/ *repentè, subitò.*

Nágnayam / *Stercoro, fimo obduco.*

Nagorszy / *Pessimus*, nagorzey/ *pessimè.*

Ná gorze/ *Supra, superius.* nágorny/ *superior.*

Nágotuię/ *Paro, præparo, adorno.* nágotowánie/ *præparatio.*

Nágradzam / *Sarcio, reddo, munero, recompenso.* nágrodá/ *Talio, recompensatio.*

Nágrobek / *Epitaphium.* nágrobny/ *Sepulchralis.*

Náhayká/ *Scutica, flagellum.*

Náieżam się/ *Setas erigo, cristas erigo.*

Náieżdżam / *Peto, impeto, inuado, infesto, impetum facio.* náieżdżcá/ *violentus, raptor, grassator.* Náiázdá/ *&* náieżdżánie / *Impetus, inuasio.* Ná-

Nákázuię/ *Iniungo, denuncio.* nákázowánie/ *denunciatio.*

Nákáżę/ *Deprauo.*

Nákieruię/ *verto, flecto, reflecto.*

Nákłádam/ *Impono, insumo, impendo, sumptus, suppedito. Itē, Assuefacio.* nákłádam się/ *Assuefio, assuesco*, nákład/ *Sumptus, impensæ.*

Nákłániam / *Inclino.* nákłonienie/ *Inclinatio.*

Ná koniec/ *Tandem, postremò.*

Nákowádłnia/ *Incus, udis.*

Nákrapiam/ *Aspergo*, nákrapiány/ *Impluuiatus, Coloris mustelini.*

Nákryszam/ *Annoto, ascribo, adumbro.*

Nákrywam/ *velo, tego, obduco, insterno.* nákryty/ *tectus.* nákrycie/ *Tectum, operimentum.*

Nákrzywiā/ *Inflecto, incuruo.*

Nálazłem/ *vide* nayduię.

Nálecz/ *Pittacium, Fascia capitis.*

Nálegam/ *vrgeo, insto, flagito, solicito.* nálegánie/ *flagitatio.*

Nálepszy/ *optimus.* nálepiey/ *optimè.*

Nálewam/ *Infundo.* nálewká *gutturnium.* Náleżne/

Náleżne/ &c. vide nayduie.
Należy/ Interest, pertinet. náleżity/ Pertinens, competens, conueniens. náległość/ attributum.
Námawiam/ Persuadeo. námawiam się/ Conuenio, paciscor. námowá/ Persuasio. Item, Conuentio, pactum. námowcá/ Persuasor, autor.
Námázuię/ Inungo.
Námiestnik/ Successor, vicarius, gubernator, administrator. námiestnictwo/ Successio, gubernatio, vicariatus.
Námiętny/ Impatiens. Item, Libidinosus, voluptuosus. námiętność/ Desiderium, libido, cupiditas, concupiscentia.
Namiot/ Scena, tentorium, papilio, tabernaculum.
Namniey/ Minimè. namnieyszy/ minimus, infimus.
Námorduię/ Defatigo. námorduię się/ defatigor.
Ná ostátek/ Tandem, demum, deinceps, vltimò postremò.
Nápádam/ Inuado, aggredior.
Nápárstek/ Digitale.
Nápełniam/ Impleo, adimpleo, repleo.
Nápiątnuię/ Stigmatizo, stigmata inuro.
Nápieram/ Vrgeo, insto. nápieram się/ Appeto, inhio, desidero, aspiro.
Nápinam/ Tendo, intendo.
Nápisuię/ Ascribo, inscribo. nápis/ Titulus. inscriptio. epigraphe, epigramma.
Nápluwam/ Inspuo, conspuo.
Nápominam/ Hortor, adhortor, suadeo, moneo, admoneo, commoneo, commonefacio. Item, Castigo. Nápominánie/ Admonitio, commonefactio, castigatio. nápominacz/ monitor, hortator.
Nápotym/ Postea, posthac.
Nápraßczam/ Dirigo, corrigo, recuruo, reclino, reflecto.
Náprawuię & náprawiam/ Sarcio, reficio, reparo, redintegro, restauro. Item, Incito, instigo, adorno. náprawá/ Restauratio. reparatio. Item, Instinctus, adornatio. náprawcá/ Reparator, restaurator. náprawny/ Reparabilis.
Náprożnik/ Superliminare.
Náprzećiw/ Erga, contra, aduersus. náprzećiwko/ Idem. Itē, Ex aduerso, è regione, ex opposito.
Náprzod/ Primo, primum.
Nárámnicá/ brachiale.

Nárájam / *virum, vel uxorem do. Virum, vel uxorem quæro, seu inuenio. eloco, pronubum ago.*

Ná rzeby / *Præposterè, peruersè.* nárzebny / *præposterus.*

Náreczny / *Promptus, paratus, quod ad manum est.*

Národze sie / *Nascor.* Narod / *Gens, genus, familia, progenies.* národzenie / *natiuitas.*

Nárokiem / *Studio, studiosè, data opera.*

Nárożny / *Angularis.*

Nárzadzam / *Paro, apparo, præparo, struo, instruo, adorno.* nárzedny / *Instructus, præparatus, perfectus, absolutus.* nárzedy *Instrumenta, vasa, vtensilia.*

Narzam / *Mergo, immergo.* narzam sie / *vrinor.*

Nárzekam / *Eiulo, lugeo, plango, quiritor, lamentor.* nárzekánie / *Lamentatio, eiulatio, planctus.*

Násćielam / *Sterno, insterno.*

Násiedze / *Incubo, foueo.* Násiadká / *Gallina incubans.*

Násiewam / *Sero, semino.* nasienie / *Semen, seminarium.*

Náskwieram / *vrgeo, insto.*

Násłá-

Násláduie / *Sequor, imitor.* násládowánie / *Imitatio.* násládownik / & násládowcá / *Sectator, imitator, discipulus, assecla.*

Nástapam & nástápuie / *Premo, protero, conculco.*

Následnik / *Successor.* následnictwo / *Successio.*

Násmiewam sie / *Irrideo, illudo, ludificor, ludibrio habeo, naso suspendo.* násmiewánie / *Irrisio.* násmiewcá / *Irrisor, illusor, scurra, cauillator.* násmiewisko / *Dicterium, illusio, cauillatio, cauillum.*

Násnuie / *Telam ordior.*

Nástarzam / *Arrigo, erigo, attollo.*

Nástawam / *Fio, orior.* nástáły / *Ortus, a, um.*

Nástreczam / *Suggero, suppedito, administro.*

Nástrzepam / *Attollo, cristas erigo.*

Násycam / *Saturo, expleo, exsatio.* násycony / *satur.*

Náß / *Noster.* Náßyniec / *Nostras, indigena.*

Náßczekawam / *Allatro, oggannio.*

Náßiynik / *Torques, monile.*

Naßpizuie /

Nászpizuię/ *Obsonor, frumentor.*

Násztolká/ & násztulká/ *Phalerae.*

Nátchnę/ *Suggero, inspiro.* nátchnienie/ *Afflatus, instinctus, impulsus.*

Natechły/ *Putidus, putridus.*

Nátrącam/ *Protrudo. Item, Sapio, saporem habeo.*

Nátręt/ *Scurra, ardelio.*

Nátychmiast/ *Actutum, protinus, illicò, continuò.*

Náuczam/ *Doceo, erudio, imbuo, instruo, instituo, informo.* náuczony/ *doctus, eruditus.* náuká/ *Ars, doctrina, studium, eruditio, institutio, disciplina.* náuczánie/ *Informatio.* náuczyciel/ *Doctor, praeceptor, magister, informator.* náuczycielka/ *Informatrix, magistra.*

Náuszká/ *Inauris.*

Nawá/ *Nauis, scapha, cymba, nauicula.*

Náwálność/ *Fluctus, impetus, tempestas, procella.*

Náwątlam/ *Infirmo, debilito, frango.*

Nawet/ *Tandem, postremò.*

Náwiedzam/ *Viso, visito, inuiso.* Náwiedzenie/ & náwiedziny/ *plur: visitatio.*

Nawietszy/ *Maximus.* nawiecey/ *maximè, vtplurimum.*

Nawidzę/ *Zelo, aemulor.* náwiść/ *zelus, aemulatio. inuidia.*

Náwiliam się/ *Insanio, desipio, deliro.* náwiliáły/ *Insanus, delirus.*

Náwiniam się/ *Occurro, obuius fio.*

Náwiyam/ *Agglomero.*

Náwoszczam/ *Caeco, incaro, caera oblino.*

Nawoy/ *Iugum, textorium.*

Náwożę/ *Stercoro.* nawoz/ *stercoratio.*

Náwrácam/ *verto, conuerto.* náwrocenie/ *conuersio.* náwrot *Heliotropium, herb:*

Náwykam/ *Assuesco, assuefio.*

Nayduię/ *Inuenio, reperio, offendo, deprehendo. In praet:* náłazłem. *inf.* náleść. Nálezenie/ *Inuentio.* nálezyciel & nálezcá/ *Inuentor, autor.* nálezne/ *munusculum, quod pro restitutione rei amissae & repertae alicui datur.*

Náygrawam/ *Irrideo, illudo, deludo, subsanno.* náygrawánie/ *Illusio, subsannatio.* náygrawácz/ *Irrisor, subsannator, cauillator.*

Náymuię/ *Loco, conduco.* náyemny/

yemny/ *Meritorius, conductitius, locatus.* Naymit & náyemnik/ *mercenarius. Item, manceps,* náyęćie/ & náyem/ *Conductio, locatio.* naymácz/ *Locator.*

Ná zad/ *Retrò, retrorsum.*

Ná zátutrz/ *Postridie.* názátutrzny/ *posterus.*

Ná zámiar/ *Indeclin: Superuacuus, superuacaneus, superfluus, residuus, redundans.*

Ná zbyt/ *Nimis, nimium.*

Názdybam / *Offendo, incido, deprehendo.*

Náze/ *vide* nági.

Náznáczam/ *Annoto, ascribo, aßigno, consigno, designo, determino, constituo, adumbro.*

Názywam/ *voco, nomino, appello.* názwisko/ *Nomen.*

N E.

Nece/ *Inesco, allicio.*

Nedzá/ *Miseria, egestas, calamitas.* nedzny/ *miser, calamitosus, afflictus, ærumnosus.* nedznik *Subst: miser.* nedznicá / *misera.* nedzeie/ *decresco, deficio, vilesco, ad paupertatem redigor.*

Nerká/ *Ren.*

N I.

Nic/ *Nihil.* nicuie/ *in nihilum redigo, abrogo, antiquo.* nic dobrego/ *Nequam, nebulo. scelestus, furcifer.*

Nic/ *Filum.* nitká/ *dimin.*

Niczemny/ & nikczemny/ *vilis, tenuis, vulgaris, abiectus, contemptus, absurdus, friuolus, vanus, inutilis.* niczemność/ & nikczemność/ *vilitas, absurditas.*

Niderland/ *ex germ: Belgium, & Belgicum, Germania inferior.*

Niderlanczik/ *Belga.*

Nie/ *Haud, non, ne. In compositione vim habet priuatiuæ α.*

Niebacze/ *Indulgeo, conniueo, permitto, non obseruo, non animaduerto.* niebaczny/ *Inconsideratus, imprudens, improuidus, malus, peruersus, scelestus.*

Niebespieczny/ *Periculosus.* niebespieczność / & niebespieczeństwo/ *periculum.*

Niebiegly / *Imperitus.* niebiegłość/ *Imperitia.*

Niebo/ *Cælum.* niebiosá/ *plur: Cæli.* Niebieski/ *Cælestis.*

Niebogi/ *miser.* nieborak/ *Idē.*
Nieboraczek/ niebożątko/ *dimin:*

Nieboßczik/ *Defunctus, mortuus.*

tuus. niebożczici/ & nieboszczikowie/ *Manes, umbræ, defuncti.*

Niebytny/ *Absens.* niebytność *absentia.*

Niechce/ *Nolo.* niecheć/ & niechuć/ *odium, simultas, inuidia. maleuolentia.* niechetliwy/ *Infensus, inimicus, inuidus.*

Niecká/ *Orca, alueus.*

Niecnotá/ *Scelus, facinus, flagitium, improbitas. Item, nequã, nebulo, furcifer.* niecnotliwy/ *Scelestus, sceleratus, improbus, flagitiosus, nefarius, nefandus.*

Nieco/ *Aliquid, nonnihil.*

Nieczysty/ *Immundus, impurus, impudicus, libidinosus.* nieczystość/ *Immundities, impuritas, impudicitia, incestus.*

Niedawno/ *Nuper.*

Niedbam/ *Negligo, non curo.* niedbáły/ *negligens, oscitans. socors, piger, ignauus, securus, remissus, perfunctorius.* niedbáłość & niedbálstwo/ *negligentia, socordia, incuria.*

Niedobyty/ *Inexpugnabilis, firmissimus, munitissimus.*

Niedochadzam/ *Abortio.* niedochodziec/ *abortus.*

Niedojadki/ *Analecta, ciborum reliquiæ.* Niedo-

Niedoleżny/ *Miser, afflictus, ærumnosus.*

Niedonoszony/ *Præcox. immaturus.*

Niedopuszczam/ *veto, prohibeo, interdico.*

Niedorobiony/ *Imperfectus, impolitus, non elaboratus.*

Niedościgły/ *Imperscrutabilis.*

Niedospáły/ *Industrius.* niedospálek/ *Pilolella, herb:*

Niedostáje/ *Deest, desit.* niedostátek/ *defectus, egestas, caritas, inopia, penuria. Item, vitiũ, labes, macula, infirmitas.* niedostáteczny/ *Pauper, egenus, inops. Item, Mancus, infirmus.*

Niedostáły/ *Immaturus.*

Niedostepny/ *Inaccessus.*

Niedoszły/ *Citus, immaturus. Item, quod non ex sententia succedit.*

Niedowierzam/ *Diffido, dubito.* Niedowiárstwo/ *diffidentia, incredulitas.*

Niedowrzáły/ *Crudus, non coctus, immaturus.*

Niedowzrze/ *Cæcutio.* niedozorny/ *Inuisibilis, quod visu quis assequi non potest.*

Niedzielá/ *Dies dominica, dies solis.*

solis ; feria prima. Niedźielny / Festus, dominicalis.

Niedźwiatek/ Scorpius. & scorpio.

Niedźwiec/ vrsus. Niedźwiećicá/ vrsa. niedźwiedźi/ vrsinus.

Nieforemny/ Absurdus, inconueniens.

Niefortunny/ Infelix, sinister, infaustus.

Niegodny/ Indignus, ineptus. niegodność/ Indignitas.

Niekárny/ Impunis. niekárność/ Impunitas.

Niekiedy/ Nonnunquam. aliquando, quandoq́, interdum, quondam, olim.

Niekrzeczny/ vilis, vanus, friuolus. nihil ad rem faciens.

Niektory/ Quidam, aliquis, nonnullus.

Nielutośćiwy/ Immitis, immisericors.

Niemiec/ Germanus, Teuto. Niemká/ Germana. niemiecki/ Germanus, Teutonicus, Alemannicus. Niemiecka źiemiá/ álbo Rzeßá niemiecka/ Germania, Teutonia.

Niemierny/ Intemperans. niemierność/ Intemperantia.

Niemoge/ Nequeo, non possum. Item, Aegroto. laboro. decumbo. niemoc/ morbus. niemocny/ Aeger, ægrotus, infirmus, imbecillus.

Niemowiątko/ Infans.

Niemy/ Mutus, elinguis.

Nienádány/ Infelix.

Nienádźiány/ Inopinatus, inexpectatus.

Nienásycony/ Insatiabilis, inexplebilis.

Nienawidze/ Odi, odio prosequor, odio habeo. nienawiść/ Odium, simultas. nienawisny/ odiosus.

Nieobecny/ Absens. Nieobecność/ Absentia.

Nieobieżdżony/ Effrenis, indomitus.

Nieobłudny/ Syncerus, apertus, candidus.

Nieobrzezány/ Incircumcisus.

Nieobrzezká/ Præputium dicitur in sacr: script:

Nieodczwány/ Irreuocabilis.

Nieodmienny/ Immutabilis.

Nieodwołány/ Irreuocabilis.

Nieokrocony/ Lascivus, petulans, indomitus, petulcus.

Niepłodny/ Sterilis. Niepłodność/ sterilitas.

Niepobożny/ *Impius.* niepobożność/ *Impietas.*
Niepoczuvyny/ *Insensibilis.*
Niepodobny/ *Absimilis, dissimilis. Item, Impossibilis.*
Niepogodá/*Tempestas, procella, intemperies, importunitas.* niepogodny/ *Nimbosus, tempestuosus, procellosus.*
Niepokaláný/ *Illibatus, immaculatus, incontaminatus, intemeratus.*
Niepokoy/ *Inquies, bellum. Item, Importunitas, molestia.*
Niepomázány/*Idem quod* niepokaláný.
Nieporußony/ *Immotus, Immobilis.*
Niepospolity/*Singularis, egregius, eximius, insignis, notabilis, rarus, exquisitus, incomparabilis.*
Niepowściągliwy/*Incontinens, libidinosus.* niepowściągliwość/ *Incontinentia.*
Niepożytek/*Damnum, calamitas, iactura.* niepożyteczny/ *Inutilis.*
Niepr/ *Borysthenes.*
Nieprawy/ *Iniquus, iniurius. Item, Adulterinus.* nieprawość/ *Iniquitas, improbitas, malicia.*
Nieprze-

Nieprzebity/ *Inuictus, inconfossus.*
Nieprzewyciężony/ *Inuictus.*
Nieprzyiaźń/ *Odium, simultas.* nieprzyiaźliwy/ *Infensus, inimicus.*
Nieprzystępny/ *Inaccessus.*
Nieprzytomny/ *Absens.* nieprzytomność/ *Absentia.*
Nierad/ *Inuitus.*
Nierichły/ *Tardus.*
Nierosmyślny/ *Incogitans, immeditatus.*
Nierostropny/ *Imprudens, stupidus, stolidus.* nierostropność/ *Imprudentia, stoliditas.*
Nierowny/ *Impar, dispar.*
Nierozwykláný/ *Inextricabilis.*
Nieruchomy/ *Immobilis.*
Nierząd/ *Confusio. Item, Luxus, luxuries, libido, stuprum, fornicatio.* nierządny/ *Libidinosus, luxuriosus.* nierządnicá/ *Scortum, meretrix, prostibulum.*
Nierzkąc/ *Nedum, vt non dicã.*
Nieszláchetny/ *Ignobilis, obscurus.*
Niesłowny/ *Fallax, dubiæ fidei, mendax.*
Niesmáczny/ *Insipidus, fatuus.*
Nieśmiertelny/ *Immortalis, æ-*

 ternus,

ternus, perpetuus. nieśmiertelność/ Immortalitas.

Nieśplik/ Mespilum. herb:

Niespodziewány / & per Syncopen. niespodziány/ Inopinatus, inexpectatus.

Niespokoyny/ Inquietus, irrequietus, turbulentus, seditiosus.

Niesposobny / Non aptus, ineptus, non idoneus, inhabilis, inutilis.

Niespráwiedliwy/ Iniustus, iniquus, iniurius. niespráwiedliwość/ Iniustitia, iniuria, præiudicium.

Niestáteczny/ Leuis, vagus, inconstans. Niestáteczność & niestátek/ Leuitas.

Niestetyß/ & niestotyß/ Eheu, proh dolor.

Niestroyny/ Incomptus, incultus, non ornatus. Item, Dissonus. niestroyność/ dissonantia.

Niestworny / & nieśworny / discors, contumax, rebellis. niestworność/ Discordia, contumacia.

Nießczeście/ Infortunium, malum, damnum. nießczesliwy/ Infaustus, infelix, infortunatus, sinister.

Nietráfny/

Nietráfny/ & nietrefny/ Absurdus, inconueniens.

Nieuczony/ Inductus, rudis, iners, ignarus. imperitus. Nieuk/ Idiota.

Nieukwápliwy / Longanimus, præmeditatus, consultus. nieukwápliwość/ Longanimitas.

Nieuleczony/ Incurabilis, insanabilis, immedicabilis.

Nieumiem/ Nescio, ignoro. nieumieietny/ Ignarus, rudis, imperitus. nieumieietność / Imperitia, ruditas, ignorantia.

Nieupráwny/ Horridus, squalidus, incultus, de agris dicitur.

Nieutulony/ Implacabilis.

Nieużyty/ Inexorabilis.

Niewczás / Nom: Incommoditas, importunitas, molestia. Aduerb: Immaturè, importunò, intempestiuè. niewczesny/ Immaturus, intempestiuus.

Niewdzięczny/ Ingratus, niewdzięczność/ Ingratitudo.

Niewiástá / Mulier, fæmina, niewiastká/ muliercula, fæmella. Item, Nurus. niewieści / muliebris, fæmineus, fæmininus. niewieściuch / vir mollis, effæminatus. niewieścinice / matrix, Loci muliebres.

Nie

Niewiem/ *Nescio, ignoro.* niewiádomy/ *Ignarus, inexpertus.* niewiádomość/ *Ignorantia, imperitia.*

Niewinny/ *Insons, innocens, innoxius.* niewinność/ *innocentia.*

Niewod/ *Sagena, verriculum.*

Niewola/ *Coactio, seruitus, captiuitas.* niewolstwo/ *Idem.* niewolnik/ *Seruus, captiuus, mancipium.* niewolnicá/ *Serua, captiua.*

Niewrzedá/ *Homo dissolutus, scurra, ardelio, nequam.*

Niewstyd/ & niewstydliwość/ *Impudentia,* niewstydliwy/ *Impudens.*

Niewyczerpány/ *Inexhaustus.*

Niewysłowiony/ *Ineffabilis, inenarrabilis.*

Niezbedny/ *Ineuitabilis.*

Niezbożny/ *Impius.* Niezbożność/ *Impietas.*

Niezbyty/ *Immotus, immobilis.*

Niezgodá/ *Discordia, discrepantia, dißidium.* niezgodny/ *discors, dissonus.* niezgadzam sie/ *discrepo, dißideo, dissono, discordo*

Niezliczony/ *Innumerabilis, immensus.*

Niezmierny/ *Immensus, immodicus.*

Nieznátomy/ *Ignotus, peregrinus.*

Nieznaßká/ *Simultas.*

Niezwyćiężony/ *Inuictus, inexpugnabilis.*

Niezwykły/ & niezwyczayny/ *Inusitatus, insolitus.*

Nieżyczliwy/ *Inuidus, maleuolus.* nieżyczliwość/ *Inuidia, maleuolentia.*

Nigdy/ *Nunquam.*

Nigdźiey/ *Nullibi, nusquam, nuspiam.*

Nikákie/ & Nikáko/ *minimè, nequaquam, neutiquam.*

Nikczemny/ *vide* niczemny.

Nikt/ *Nullus, nemo.*

Ninie/ *Nunc, iam, modo.* Ninieyßy/ *Hodiernus, præsens, modernus.*

Ninog/ & ninogá/ *Mustela leuis, mustela lacustris.*

Niose/ *Fero, gero, porto.*

Niski/ *Humilis, demissus.* Niskość/ *Humilitas.* Nisko/ *Infra.* niżey/ *Inferius.* niżiná/ *planities, campestria.* niżny/ *Inferior.*

Nißczeie/ *vilesco, tabesco, in nihilum redigor.*

Nitká/ *vide* Nić.

Niwá & Niwiná/ *vallis.*

Noc/ *Nox.* nocny/ *nocturnus.* nocuie/ *pernocto.* nocleg/ *pernoctatio.*

Nogá/ *Pes.* nożká/ *dim:* nogawká & nogáwicá/ *Soccus, tibiale.* nogiec/ *Nequam, nebulo, furcifer. Item, Cadauer.*

Nogietek/ *Ambrosia, caltha, calendula. herb:*

Nor/ *Mergus. Item, vrinator.* noreк/*dimin:* norze/ *mergo, immergo.*

Norá/ *Latibulum serpentum.*

Nos/ *Nasus, rostrum.* nosek/ *dimin:* nosáty/ *nasutus.* nozdrze/ *nares.*

Noßę/ *Fero, gero, gesto, porto, baiulo.* noßenie/ *monile, torques.* noßyćiel/ *Baiulus.* noßidło *Gerula, vectis.*

Nowy/ *Nouus, recens.* nowość *nouitas.* nowiná/ *Rumor, fama. Item, Nouale.* nowotny/ *Recens.* nowiuchny/*nouellus.* now/ *Nouilunium.* nowak / *nouitius, tyro.*

Noż/ *Culter.* nożik/ *Cultellus.* nożycá / *Forfex.* nożenká/ *vagina.* nożownik/*Faber cultrarius.*

N V.

Nucę/ *Cogo, adigo.* nucenie/ *Coactio.*

Nuż/ nuże/ *Age, agedum.*

INCIPIENTIA ab O.

O *Praepos: significat De, vt* o zdrowiec mi idźie/ *de salute mea agitur.*

O B.

Obá & obádwá/ *Ambo, vterque.* obie & obiedwie/*vtraq.* oboie/ *vtrumq.*

Obaczywam / *Sentio, intelligo, animaduerto.*

Obalam/ *Deÿcio, sterno, prosterno.* obalam się/ *Corruo, concido.* obalenie/ *ruina.*

Obárzánek/ *Spira.*

Obawiam się/ *Metuo, timeo, vereor.*

Obchodzę/ *Obeo, ambio, circumeo. Item, Celebro.* obchodzę się/ *Ago, tracto, conuersor.* obchod & obeśćie/ *Ambitus, circuitus. Item, Conuersatio, conuictus. Item, Feriae, ceremoniae, ritus, solennitas, festum.*

Obćiążam/ *Onero, grauo, aggrauo.* obćiążony/ *Oneratus, onustus.*

stus. obćiązenie/ *Aggrauatio, grauamen, onus, molestia.* obćiąźliwy/ *grauis, onerosus.*

Obćinam/ *Puto, amputo, detrunco.* obćinacz/ *putator.*

Obcuię/ *Conuersor, conuiuo.* obec & obcowánie/ *conuersatio.*

Obcy/ *Alienus, alienigena, exterus, externus, exoticus, peregrinus.*

Obdárzam/ *Dono, munero, orno.* obdárzony/ *præditus, ornatus.* obdárzenie/ *Donatio, muneratio.*

Obecny/ *Præsens,* obecność/ *præsentia.*

Obegnę/ *vide* obganiam.

Obelgę & obelżę/ *Infamo, traduco, calumnior.* obelżenie/ *traductio, infamatio.* obelżywy/ *Famosus, contumeliosus.*

Oberwałem/*&c. vide* obrywā.

Obeśćie/ *vide* obchodzę.

Obeszły/ *Frugalis, comis, humanus, affabilis. Item, Cinctus, circumfluus, circundatus.*

Obeymuię/ *Cingo, circundo, amplector.*

Obeyzrzę/ *Aspicio, contemplor,* obeyzrzę się/ *Respicio, retrospicio,* obeyźrzenie/ *contemplatio, aspectus, intuitus.* Obsity

Obsity/ *vide* okśity.

Obganiam/ *Cingo, circundo, obsideo. In præt:* obegnałem/ *In fut:* obegnę.

Obiadam/ *Ambedo, obedo, arrodo,* obiadam się/ *Cibis me repleo.* obiad/ *prandium.* obiedwuię/ *prandeo.* obiedny/ *pransorius.*

Obiáśniam/ *Explico, explano, declaro.* obiáśnienie/ *declaratio, explanatio, explicatio, exegesis.*

Obiat/ *Oblatio, sacrificium, victima, holocaustum.*

Obiáwiam/ *Reuelo, manifesto,* obiáwienie/ *Reuelatio.*

Obiecuię/ *Promitto, recipio, spondeo, polliceor.* obiecánie/ & obietnicá/ *promißio.*

Obieram/ *Eligo, deligo, seligo, creo.* obieram się/ *Nauo, vaco, versor, operam do, disco, studeo, incumbo.* obieránie/ *Electio, delectus, optio.*

Obierz/ *Indumentum.*

Obieszam/ *Suspendo, crucifigo, In crucem ago.* obieszam się/ *Laqueo vitam finio.* obieś/ *Furcifer, suspendio dignus, laqueo dignus.*

Obieźdźam/ *Obequito, domo equos, mansuefacio.* obieźdźacz/ *domitor equorum.* Obijam/

Obijam/ *Affigo.* obijánie/ & obicie/ *Aulæa, quibus parietes exornantur.*

Obkłádá/ *Cingo, appono, affigo.*

Obłápiam/ *Amplector.* obłápiánie/ *Amplexus, us.*

Obłatam/ *Circumuolo.*

Obławiam/ *venor.* obłow/ *Præda.*

Oblegam/ *Circumdo, cingo, obsideo.* oblężenie/ *obsidio.* oblężeniec/ *obsessus.*

Oblewam/ *Perfundo, circumfundo.*

Obli/ *Teres.*

Oblicze/ & oblicznośc/ *Facies, conspectus, præsentia.* obliczny/ *præsens.*

Oblik/ *Prætextus, species.*

Oblißam/ *Caluesco.*

Obłocze/ *Induo, vestio, amicio.*

Obłogá/ *limbo, fimbria, lacinia*

Obłok/ *Nubes.* obłoczek/ *nubecula.* obłoczisty/ *nubilus, nubilosus.*

Obłubiniec/ *Sponsus, nouus maritus.* obłubienicá/ *Sponsa, noua nupta.*

Obłudá/ *Spectrum.* obłudny/ *vafer, callidus, simulatus, Hypocriticus.* obłudnik/ *Hypocrita.* obłudnośc/ *Hypocrisis.*

Obłupiam/ *Glubo, deglubo, decortico, excorio.*

Obmawiam/ *Calumnior, obtrecto, defero.* obmowá/ obmowká/ & obmowisko/ *Calumnia, opprobrium.* obmowcá/ *Calumniator, obtrectator. susurro.*

Obmierzam/ *Abominabilem facio.* obmierznę/ *Abominabilis fio.* obmierzenie/ *Abominatio.*

Obnáżam/ *Nudo, denudo, detraho, excorio.*

Obod/ *Absis, circumferentia rotæ, curuatura rotæ.*

Oboietny/ *vafer, callidus, astutus, versipellis.*

Oborá/ *Bouile, stabulum.*

Oboręczy/ & oboręczny/ *Ambidexter.*

Oboßieczny/ *Anceps, vtrinque acutus.*

Obowiązuię/ *obligo, astringo, obstringo, deuincio.* obowiązánie/ & obowiązek. *obligatio, lex, conditio, pactum.* obowiązány/ *obligatus, deuinctus, obnoxius.*

Oboyczik/ *penula, humerale, amiculum.*

Oboz/ *Castra, tentorium, statiua.* obozny/ *adiect: Castrensis, subst: Mensor, metator, castrametator.*

Obrabam/ *præmunio*. obrąb/ & obręb/ *Sepes, sepimentū. Item Merces, præmium, peculium.*

Obracam / *verto, inuerto, in gyrum ago.* obrot/ *Circumuolutio, rotatio.* obrotny/ *versatilis, volubilis.*

Obráchuie / *Rationem ineo, computo, rationem subduco.*

Obrámuie/ *Fimbrio, fimbriā assuo.* obrámowánie/ *Fimbria.*

Obraz/ *Imago, simulachrum, statua.* obraznik/ *statuarius.*

Obrażam/ *Lædo, offendo, scandalizo. Item, Saucio, vulnero.* obrázenie/ & obrazká/ *offensio, scandalum.*

Obręcz/ *Circulus.* obrączká/ *dimin:*

Obrok/ *Demensum, diariū, pensum.* obroczny/ *diarius, cibarius.*

Obroniam/ *Munio, protego, defendo.* obronny/ *munitus, firmus.* obroná / *protectio, defensio, munitio, propugnaculum. Item, Apologia, vindiciæ.* obrońcá/ *Protector, defensor, propugnator, patronus.*

Obros/ *Millus, & um.*

Obrudzam/ *Sordido, maculo, inquino, polluo.*

Obrus/ *Mappa.* obrusek/ *mappula.*

Obrykam/ *Oblatro, oggannio, lacesso, incesso, conuiciis peto.*

Obrywam / *Auello, decerpo, In præt:* oberwałem/ *Inde* oberwipoleć/ *Fur, furcifer, ardelio, scurra.* obrywká/ *Auulsio. Item, Præda, lucrum.*

Obrząd / *Ritus, Ceremonia.* obrzędny/ *Ritualis, ceremonialis.*

Obrzezuie/ *Puto, amputo, detrunco, circumcido.* obrzezká & obrzezánie / *Circumcisio.* obrzezániec/ *Circumcisus, recutitus, Hebræus, Iudæus.*

Obrzym/ *Gigas, Cyclops. Polyphemus.* obrzymowy/ *Cyclopicꝰ.*

Obrzucā sie/ *Increpo, inuehor.*

Obrzydzam / *Abominabilem facio.* obrzydzam sie/ *Abominabilis fio.* Obrzydly/ *abominabilis, detestandus.* obrzydzenie / & obrzydłość/ *abominatio.*

Obsiadam/ *Circumsideo.*

Obstárzáły/ *Senex, decrepitus, prouectæ ætatis.* obstárzáłość / *Senectus, prouecta ætas.*

Obstępuie/ *Cingo, circundo, circumsto.* obstąpiony/ *Cinctus.*

Obtaczam/ *Cingo, circundo, obuoluo, circumuoluo.*

Obuch/ *Caput securis, id est, [illegible] pars perforata, cui manubrium inseritur.*

Obudzam/ *Excito, expergefacio.*

Obuwam/ *Induo, calcio.* obuw *Calciamentum.*

Obwáruię/ *Munio, custodio, præsidia colloco, præsidys firmo. Item, Caueo, consulo.*

Obwieszczam/ *Notifico, notum facio, significo, indico, certiorem facio.*

Obwiezuię/ *Ligo, obligo, vincio.* obwiąská/ *obligatio,* obwiąsło. *Cestus, cingulum, fascia.*

Obwiniam/ *Accuso, insimulo.* obwinienie/ *Accusatio, insimulatio.*

Obwiyam/ *obligo, reuincio.*

Obwodzę/ *Circumduco.*

Obyadam/ *vide* obiadam.

Obyáwiam/ *vide* obiáwiam.

Obyczay/ *Mos, ritus, consuetudo. Item, Modus, ratio, lex, conditio. Item, Habitus, qualitas.* obyczayny/ *Ciuilis, vrbanus, moratus, modestus.* obyczayność/ *Ciuilitas, vrbanitas, modestia.*

Obywatel/ *Incola, inquilinus, ciuis, municeps.*

Obzáluię/ *Defero, accuso.* obzálowánie/ *Delatio, accusatio.* obzálowány/ *Reus, accusatus.*

Obżeram się/ *voro, heluor, ingurgito, inebrior.* obżárty/ *edax, vorax, gulosus.* obżárstwo/ *gula, crapula, edacitas, ingluuies.* obżercá/ *Edax, heluo.*

O C.

Ocet/ *Acetum.* octowy/ *acetarius.* occzony/ *acetosus.*

Ochapiam się/ *Aßimilor, similis sum, similis videor.*

Ochędożam/ *Purgo, mundo, colo, como, abstergo.* ochędożny/ *mundus, cultus, comptus, decorus, ornatus.* ochędostwo/ *Cultus, decor, mundities.* ochędoßká/ *mundus muliebris.*

Ochełzniam/ *Freno, domo, compesco.*

Ochładzam/ *[illegible]creo, reficio, refrigero, releuo, relaxo, refocillo.* ochłodzenie/ *Recreatio, refocillatio.* ochłodá/ *delectatio, voluptas.*

Ochmistrz/ *Præfectus aulæ, magister aulæ.*

Ochotny/ *Alacer, im[illegible], vegetus, festiuus, gnauus, iucundus.* ochotá/ *alacritas, industria.*

Ochramiam/

Ochramiam / *Mutilo. claudum facio.*

Ochraniam / *Tueor, defendo.* ochroná / *defensio.*

Ochrápieie / *Raucesco*, ochrápiáły / *Raucus, rauus.*

Ochucham & ochuchne / *Afflo.*

Oćiągam się / *Detrecto, tergiuersor.*

Oćiec / *Pater, genitor.* oycowy & oycowski / *Paternus.* oyczisty / *patrius.* oyczizná / *Patria, natale solum. Item, Patrimonium.* oyczic / *Indigena.* oyczym / *vitricus.*

Oćieram / *Tergo, abstergo. In præt.* otárłem / *Inf:* otrzeć.

Oćietny / *Contumax, obstinatus, pertinax, obstipus, immorigerus, proteruus.* oćietność / *contumacia, obstinatio.*

Ockne / *Euigilo, expergiscor.*

Ocokam / *Domo, cicuro, mansuefacio.* ocokány / *domitus, cicur, mansuetus.* ocokánie / *domitio, cicuratio.*

Ocucam się / & ocuce / *Euigilo, expergiscor.*

Oczekawam / *Expecto, operior, præstolor.* oczekawánie / *Expectatio.*

Oczyśćiam / *Purgo, mundo, purifico.* oczyśćienie / *purificatio.*

Oczko / *vide* oko.

Oczosawam / *Depecto, amputo, detrunco. Item, Desquamo.*

Oczywisty / *vide* oko.

O D.

Od / *Præp: A, ab, de.*

Odárłem / odárty / *vide* odzieram.

Odbiegam / *Aufugio, desero, derelinquo.*

Odbieram / *Capio, accipio, recipio, decerpo.*

Odbijam / *Depello, repello, propello, propulso, retundo, repercutio. Item, Recupero.* odbićie / *Recuperatio.*

Odboleie & odboliwam / *Occalleo, dolorem non sentio.*

Odchłániam / *Deuoro, dehisco.* odchłań / *vorago, abyssus, barathrum.*

Odchodze / *Abeo, discedo, digredior.* odchod & odeśćie / *Recessus, discessus, abitus.*

Odćiągam / *Abstraho.*

Odćinam / *Amputo, auello, abscindo, præcido.*

Odczáłduszá / *Prædo, latro, sicarius.*

Oddáie / & oddawam / *Reddo, tra-*

do, trado, restituo, rependo, retribuo, remunero, recompenso. oddánie/ & oddawánie/ Talio, redditio, retributio, recompensatio. oddawcá / Retributor, recompensator.

Oddalam/ Alieno, abdico, relego, auerto.

Oddycham/ Anhelo, respiro, oddech/ Anhelitus.

Oddymam / Difflo, sufflo, In præt: oddałem / Inf: oddać/ oddmá/ Bucceo, onis.

Oddźiáławam / Reddo, refero gratiam, recompenso beneficium.

Oddźielam/ Segrego, amoueo. Item, Distribuo.

Oddźieram/ Auello, reuello.

Odeśćie/ vide odyde.

Odespod / Infra. odspodny / Inferior.

Odetchne/ Respiro. odetchnienie/ Respiratio.

Odety/ vide odymam sie.

Odeymuie/ Demo, adimo, aufero, priuo, eripio, præripio, amoueo, intercludo, intercipio. In præt: odiąłem/ Inf: odiąć. odeymowánie/ & odięćie/ Ereptio, priuatio, ademptio.

Odezwánie/ vide odzywam sie.

Odganiam/ Depello, repello, propello, propulso.

Odginam/ Reclino, reflecto, recuruo.

Odgniewam sie/ placor, deferbeo, irasci desino.

Odgromiam/ Amoueo, depello, repello.

Odiáde/ Abeo, discedo, ad iter me accingo. In præt: odiáchałem.

Odiąłem/ odiąć / vide odeymuie.

Odiskam/ Repeto, recupero.

Odkázuie / Lego, as. odkazánie/ Legatum.

Odkine & odkinam/ Declino, deficio.

Odkładam / Repono, sepono. Item, differo, protraho, procrastino. Item, desuefacio. odkládam sie/ desuesco. desuefio, dedisco.

Odkrátam/ Abscindo, amputo, reseco, auello, præcido.

Odkrywam/ Aperio, nudo, denudo, retego, detego, reuelo.

Odkupuie/ Redimo, libero. odkup/ precium redemptionis, lytrum. odkupny/ Redemptibilis, redemptitius. odkupienie / Redemptio, liberatio. odkupićiel / Redemptor, liberator.

Odłączam/ *Segrego, seiungo, semoueo, separo.*

Odłamuię/ *Decerpo.*

Odłożę/ *Sepono.* odłog/ *Nouale.*

Odmącam/ *Conturbo, perturbo.* odmęt/ *Conturbatio, perturbatio.*

Odmawiam/ *Denego, abnuo, renuo, recuso. Item, Obstrepo, oblatro, oggannio, responso.* odmowienie/ & odmowka/ *Denegatio, recusatio, repulsa.*

Odmiatam/ & odmietam/ *Abijcio, reijcio, remoueo, reprobo, respuo repello.* odmiot/ *Repulsa.*

Odmiękczam/ *Emollio, humecto. Item, Lenio, mitigo, placo.*

Odmieniam/ *vario, muto, immuto, permuto.* odmienny/ *mutabilis.* odmienność/ *vicissitudo,* odmiáná/ & odmienienie/ *mutatio, permutatio.* odmienca/ *mutator.*

Odmierzam/ *Demetior.*

Odmietam/ *vide* odmiatam.

Odmładzam/ *Renouo, reparo, restauro.* odmładzam się/ odmłodnę & odmłodnieię/ *Renouor, reiuuenesco, repuerasco.*

Odmrukawam/ *Oggannio, obstrepo, oblatro.*

Odmuskuię/ *Relino.*

Odmykam/ *Renouo, semoueo. Item, Protrudo.* odmykam się/ *Recedo, succedo.*

Odnaszam/ *vide* odnoszę.

Odnawiam/ *Nouo. renouo, reparo, restituo, restauro.* odnawiam się/ *Renouor, recrudesco.* odnowienie/ *Renouatio, restauratio.*

Odnogá/ *ostium, brachiũ fluuij vel maris.* odnoszká/ *dimin:*

Odnoszę & odnaszam/ *Aufero, deporto, reporto. Item, patior, suffero, sustineo.*

Ododziewam/ *Aperio, detego, retego.*

Odpádam/ *Decido, deficio, desciſco.* odpádły/ *deciduus.* odpádnienie & odpadek/ *defectio, apostasia.*

Odpárzeliná/ *Intertrigo.*

Odpędzam/ *Abigo, depello.*

Odpiąć/ &c. *vide* odpinam.

Odpieczętuię/ *Aperio, resigno, recludo.*

Odpieram/ *Resisto. Item, Conuinco, impugno, refello, refuto, confuto.* odpieránie/ & odpor/ & od-

235

& odpárcie/ *Impugnatio, confutatio, refutatio.* odporny/ *Aduersus, aduersarius, contrarius. Item, Rebellis, contumax.* odporcá/ *Impugnator, Antagonista.*

Odpinam/ *Effibulo, explico, soluo. In præt:* odpiąłem/ *Inf:* odpiąć/ *Inde* odpięcie/ & odpinánie/ *Effibulatio, solutio.*

Odpisuię/ *Rescribo, ad literas alterius respondeo.* odpis/ *Rescriptio, responsum.*

Odplońiam/ *Deferbeo, irasci desino.*

Odpoczywam & odpoczynam *Quiesco, requiesco, recumbo, cesso, respiro.* odpoczywánie/ & odpoczynek/ *Quies, requies, respiratio.*

Odpor/ *&c, vide* odpieram.

Odpowiedam/ *Respondeo, Itẽ, Bellum denuncio, clarigo.* odpowiedź/ *Responsio, responsum. Item Clarigatio, belli denunciatio.* odpowiednik/ *Hostis.* odpowiedny/ *Hostilis.*

Odpráwuię/ *Ablego, amando, dimitto. Item, Absoluo, perficio.* odpráwá/ *Ablegatio, mißio, dimißio.*

Odprowádzam/ *Comitor, deduco.*

Odprzyśięgam/ *Abiuro, eiuro.*

Odpuszczam/ *Ignosco, remitto, dimitto, condono.* odpuszczenie/ *Remißio.* odpust/ *venia, indulgentia, encænia.*

Odrabiam/ *Tero, protero, In minutas partes conuello.* odrobiná *Mica, fragmentum.* odrobinká/ *dimin:*

Odradzam/ *Regenero.* odrodzenie/ *Regeneratio.* odradzam się/ *Degenero. Item, Renascor.* odrodek/ *Degener.*

Odrádzam/ *Dehortor, dissuadeo.*

Odrápam/ *Lacero, dilacero.* odrápány/ *adiect:* & odrápániec/ *subst: Lacer, pannosus, pannis obsitus.*

Odrázam/ *Depello, repello, amoueo.*

Odrywam/ *Abstraho, auello, reuello.* odrywam się/ *Deficio, desc isco, decedo.* odrywká/ *Abstractio, auulsio.*

Odrobiná *vide* odrobiam.

Odrzekam się/ *Detestor, eiuro.* odrzekánie/ *detestatio, eiuratio.*

Odrzynam/ *Puto, amputo, reseco, abscindo, recindo, præcido.* odrzynácz/ *putator.*

Odrzeć/ &c. vide odzieram.

Odrzucam/ *Abijcio, reijcio, reprobo, respuo.* odrzucony/ & odrzutny/ *vilis, abiectus, contemptus, reprobus.*

Odsądzam / *Abiudico.* odsądzam czći/ *Proscribo, bannio, igni & aqua interdico.*

Odsiekam/ *Præcido, succido. Item, Recupero, suppetias fero, è manibus hostium eripio.* odsiecz/ *Recuperatio, suppetiæ.* przyść ná odsiecz/ *Ferre suppetias.*

Odskákuię/ *Resilio, retrocedo.*

Odsłaniam/ *Tego, reuelo.*

Odsługuię / *Reddo, gratiam refero, recompenso.*

Odsnowam/ *Telam retexo.*

Odspodny/ *vide* odespod.

Odstáwiam / & odstáwuię / *Amoueo, remoueo, semoueo, repono, sepono.*

Odstáyę/ & odstawam/ *Decedo, desciscо. munus seu officium resigno.* odstánie/ *decessio.*

Odstępuię / *Recedo, deficio.* odstąpienie/ *defectio.* odstępcá/ *Apostata.*

Odstrászam/ *Deterreo, absterreo, protelo.*

Odsyłam/ *Ablego, relego, amando. Item, Reddo, restituo.*

Odszczekawam / *Oblatro, oggannio.*

Odszczepam/ *Diffindo, reseco, amputo.* odszczepieniec/ *Schismaticus, hæreticus, apostata.* odszczepieństwo/ *Schisma, Apostasia.*

Odsznuruię/ *ex germ: Reuincio, soluo, effibulo.*

Odtaczam / *Auoluo, reuoluo, amolior, demolior.*

Odtázam / *Desiderare desino, capit me satietas.*

Odtrącam / *Depello, repello, repercutio.* odtrącenie / *Repercussio.*

Oduczam/ *Desuefacio.* oduczam się/ *desuesco, desuesio, dedisco.*

Odwabiam / *Auoco, abalieno.*

Odwálam/ *Auoluo, reuoluo.*

Odwárkam/ *Murmuro, mussito, responso, oggannio, obmurmuro.*

Odwarzam/ *Decoquo, recoquo.*

Odwetuię / *Par pari refero, gratiam refero, retalio, hostio, rependo, recompenso.*

Odwieczerze/ *Tempus pomeridianum.* odwieczorny / *Pomeridianus.* odwieczerzam / *Cœnam absoluo.*

Odwierny/& odźwierny/ *Ianitor, ostiarius.*

Odwięzuię/ *Soluo, religo, expedio.*

Odwykławam / *Extrico, explico, expedio.*

Odwilżam/ *Humecto, irrigo, Item, Lenio, mitigo.* odwilżenie/ *Irrigatio.* odwilgły / *Irrigatus, Irriguus.*

Odwłaczam/ *Prorogo, produco, differo, protraho, cunctor, procrastino, comperendino, remoror, moras necto.* odwłoczenie & odwłoká / *Dilatio, mora, cunctatio, prorogatio.*

Odwodzę/ *Abduco, abstraho. Item, Refuto, impugno.* odwod/ *Refutatio argumenti alicuius.*

Odwoławam/ *Recanto, reuoco, retracto, palinodiam cano.* odwoławam się/ *Prouoco, appello.* odwołánie/ *Reuocatio, recantatio, palinodia, Item, Prouocatio, appellatio.*

Odwożę/ *Aueho, deporto, reporto, restituo.*

Odwrácam/ *Auerto, prohibeo. Item, Agrum proscindo, repastino.* odwrot/ *Repastinatio. Item, versura hoc est, Locus vbi boues arantes subsistunt seu retrocedunt.*

Odwrikam. *Idem quod* odwárkam.

Odwykam/ *Dedisco. desuesco.*

Odyáde/ *Abeo, discedo, propriè curru.* odyáchánie/ *Abitus, discessus.*

Odydę/ *Abeo, discedo, propriè pedes.* odeśćie/ *Abitus.*

Odyeżdżam/ *Abeo, discedo, propriè equo.* odyazd/ *Abitus, discessus.*

Odymam/ *Inflo, sufflo.* odymam się/ *Inflor, turgeo, tumeo, intumesco. Item, Superbio.* odęty/ *Inflatus, turgidus, tumidus, superbus.*

Odżáluię/ *Elugeo.* odżáłowány/ *deploratus.*

Odżeniam/ *Depello, repello, propello, propulso.*

Odziemny/ *Inferior, interior.*

Odzieram/ *Nudo, denudo, detraho, decortico, excorio. Item, Lacero. In præt:* odárłem. *Inf:* odrzeć. odárty/ *Lacer, pannosus, pannis obsitus.* odzieránie & odárćie/ *Detractio, excoriatio.* odzierca/ *detractor, excoriator, prædo, latro, sicarius.* odrzyskorá/ *Excoriator.*

Odzierżawam/ *Impetro, acquiro,*

quiro, exoro. Item, detineo, retineo. odzierzawam sie / Abstineo, cohibeo me, tempero mihi.

Odziewam / Amicio, induo, vestio, tego. odziew / Amictus, vestitus. odzienie / Indumentum, vestis, tunica, vestitus, habitus. odziewálny / Opertorius. Ad tegendum & vestiendum aptus.

Odzywam / Auoco, reuoco, In præt: odzywałem & odezwałem. odzywam sie / Prouoco, appello. odezwány / Reuocabilis. odezwánie / Reuocatio, recantatio, palinodia, Itē, Prouocatio, appellatio.

O F.

Ofiáruie / Offero, sacrifico, adoleo, immolo, rem sacram facio. Item, Offero, præbeo, exhibeo. Item, Defero, polliceor. ofiárá / Oblatio, hostia, victima, immolatio, sacrificium. ofiárowánie / Oblatio, exhibitio, pollicitatio.

O G.

Ogalam & ogolam / Tondeo, rado. ogolenie / Rasura.

Oganiam / Depello, ventulum facio. ogánká / Flabellum, muscarium.

Oganisty / Frondens, frondosus, ramosus.

Ogar / Canis venaticus, sagax, inuestigator.

Ogárniam / Complector, comprehendo. Item, Faueo, nutrio, defendo. ogárnienie / comprehensio, Epitome, Methodus.

Ogień / Ignis. ogniowy / Igneus. ognisty / Ignitus. ognisko / Focus. ogniowaczek / Phœnix, auis nomen.

Ogłaskam / Mulceo, demulceo. Item. Cicuro, domo, mitigo, lenio, mansuefacio. ogłaskány / Cicur, domitus, mitis, mansuetus.

Ogledúie / Aspicio, conspicio, dispicio, specto, viso. lustro, contemplor. ogládánie / Aspectus, respectus, contemplatio. oglad & ogledziny / Aspectus, visitatio seu salutatio sponsæ, primus gradus amoris.

Ogłodawam / Ambedo, arrodo. ogłodány / Ambesus, arrosus.

Ogłuszam / Aures obtundo, surdum reddo. Item Deprimo, opprimo, supprimo.

Ognisty / &c. vide ogien.

Ogolam / vide ogalam.

Ogon/ *Cauda*, ogonek/ *dim:* ogonáty & ogonisty/ *caudatus.*

Ogorek/ *Cucumer.*

Ogorzeię/ *Aduror, coloror.* ogorzáły/ *Adustus, coloratus.*

Ográniczam / *Limito, determino.* ográniczenie/ *Limitatio.* ográniczny/ *Limitaneus, conterminus, finitimus.* ogránicze/ *confinium.*

Ograża mię/ *Febricito.* ograżká/ *Febris, paroxismus.*

Ogrod/ *Hortus.* ogrodek/ *hortulus.* ogrodny/ *hortensis.* ogrodnik/ *hortulanus, olitor.*

Ogromny/ *Horridus, terribilis, rigidus, ferox, teter, atrox, trux, truculentus.* ogromność/ *Truculentia, feritas, atrocitas.*

Ogryzam/ *Ambedo, arrodo.* ogryzki/ *Quisquiliæ, propriè folliculi granorum in pomis.*

O H.

Ohydzam/ *Traduco, cavillor, calumnior, illudo, irrideo, profano, blasphemo.* ohydá/ & ohydzenie/ *Calumnia, illusio, irrisio, contemptus, profanatio, blasphemia.*

O K.

Okásuię/ & okásawam/ *Præcingo, succingo.*

Okázuię / *Ostendo, exhibeo, demonstro. Item, Præbeo, præsto.* okázuię się/ *ostento, iacto, vendito.* okázánie/ *Exhibitio, demonstratio.* okázáły/ *Luculentus, splendidus, conspicuus.* okázáłość/ *Conspicuitas.* okazká / *delectus militum, diribitio.*

Okfity / & obfity/ *Copiosus, opiparus, opimus, abundans.* okfitość/ *Abundantia.* okfituię/ *Abundo.*

Okiełzniam / *Cicuro, domo, freno, cohibeo, mansuefacio.* okiełznány/ *Cicur, domitus, mansuetus, mansuefactus.*

Okładam / *Affigo, appono.* okładki/ & okłádźini/ *Cultrorũ manubria.*

Okłnę/ *Surdesco.*

Okno/ *Fenestra.* okienko/ & okieneczko/ *Fenestella, transenna.* okienicá/ *Fenestra lignea.*

Oko / *Oculus.* oczko / *dimin:* oczywisty/ *Oculatus, euidens, manifestus.*

Okocam się/ *Catullio, pario, de brutis dicitur.*

Około/ *Circum, circa, circiter, plus*

plus minus. okoliczny/ Finitimo, conterminus. okoliczność/ Confinium. Item, Circumstantia. Itē, Ambages.

Okopawam/ Circumfodio. okop/ Agger, vallum, castra, munitio.

Okopciam/ Fumo, infumo, fumigo. okopciały/ Furuus, fumatus, infumatus, fumigatus, fuliginosus.

Okorzeniam/ Condio. okorzenienie/ Condimentum.

Okraßam/ Idem quod okorzeniam. Item, Orno, exorno, decoro. okrasá/ Condimentum. Item, Decor, decus, forma, elegantia, venustas.

Okrawam/ Amputo, præcido, decurto.

Okrążam/ Cingo, circundo. okrąg/ Orbis, circus, corona, circuitus. okrągły/ Rotundus, globosus, orbicularis. okrągłość/ Rotunditas.

Okresam/ & okrysam/ Limito, determino, depingo.

Okret/ Nauis. okretny/ & okretowny/ Nauticus.

Okroce/ Cicuro, domo. okrocony/ Cicur.

Okrom/ Sine, absq.

Okrutny/ Atrox, dirus, ferus, ferox, sæuus, teter, immanis. crudelis, horridus, horribilis, trux. truculentus, beluinus, enormis. okrutnik/ Tyrannus, sanguinarius. okrutność/ & okrucieństwo/ Crudelitas, atrocitas, tyrannis.

Okrzeźwiam/ Recreo, reficio, refrigero, refocillo. okrzeźwiete/ Recreor, reficior, colligo me, colligo vires, ad me redeo, conualesco.

Okrzykawam/ Acclamo, inclamo, claßicum cano. okrzyk/ Claßicum, tumultus, clamor, vociferatio.

Okularzyná/ Conspicillum.

Okun/ Perca. okuniek & okunaßek/ dimin:

Okwitawam/ Defloreo.

O L.

Olbiąg/ Elbinga. Olbiążánin/ Ciuis Elbingensis.

Oley/ Oleum. oleyek/ dimin: oleyowy/ Olearius, adiect: oleynik/ olearius, subst:

Oliwá/ & dimin: oliwká/ Olea, & oliua. oliwny/ Olearis, oleaceus.

Ołow/ *Plumbum.* ołowny & ołowiány/ *plumbeus.* ołownia/ *Plumbifodina.* ołowiánka/ *Amußis.*

Olßá/ *Alnus.* olßowy/ *alneus.* olßiná/ *sylua alnis consita, alnetum.*

Ołtarz/ *Ara, altare.* ołtarzik/ *dimin:*

O M.

Omácam/ *Palpo.* omácmie/ *In tenebris, palpitando.*

Omaczam/ *Macero, intingo, irrigo.*

Omáluie/ *Delineo, depingo.*

Omamiam/ *Decipio, illudo.* omamienie/ *Præstigiæ. illusio.*

Oman/ *Enula campana, herb:*

Omawiam/ *Obtrecto, cauillor, calumnior. Item, Purgo, excuso, defendo, patrocinor.* Omowá & omowká/ *obtrectatio, cauillum, calumnia. Item, Excusatio. apologia, patrocinium.* omowcá/ *Cauillator, oblocutor, susurro.*

Omdlicie/ & omdlewam/ *Langueo, languesco, languefio, deliquium patior.* omdlewánie/ *Deliquium.* omdláły/ *Semianimis.*

Omieniam/ *Muto. Item, raucesco.* omienienie/ *Raucedo, rauis.* omieniáły/ *Raucus, rauus.*

Omierzam/ *Ingratum reddo.* omierzam się/ & omierznę/ *Ingratus fio.* omierzły/ *Ingratus, fastidiosus, inuisus.*

Omießkawam/ *Cesso, negligo, desum.* omießkánie/ *Neglectio, cunctatio.* omießkácz/ *Cunctator.*

Omiekam/ *Verro, purgo.* omiecinny/ *Sordes, quisquiliæ, reiectamenta.*

Omylam/ *Fallo, decipio, frustro, & frustror, eludo, ludificor.* omylam się/ *Pecco, labor, hallucinor, fallor, decipior.* omylny/ *Fallax, dubius, incertus.* omylność/ *Dubium, fallacia.* omyłká/ *Error, fucus, lapsus, hallucinatio.* omylnik/ *Impostor.*

Omynę/ *Prætereo, cesso.*

Omywam/ *Abluo.* omywánie/ *Ablutio.*

O N.

On/ oná/ ono/ *Is, ea, id. Ille.* onże/ *Idem.* Onedy/ *Illac.* ono/ onoż. *En, ecce.*

O P.

Opádam/

Opádam/ *Adorior. impetum facio, irruo. Item, Subsisto, decresco, desideo, macresco, languesco.* opádły/ *Macer, macilentus, strigosus.* opádłość/ *Macies.*

Opák/ *Retrò, retrorsum, præposterè, perperam.* opáczam/ *Inuerto, muto.* opáczny/ *Inuersus, præposterus.*

Opalam/ *Aduro, præuro.* opalony/ *Adustus, præustus.* opalenie/ *Adustio.*

Opalam/ *Ventilo, cribro.* opalánie/ *ventilatio.* opałká/ *vannus, ventilabrum.*

Opánuię/ *Occupo, in potestatem meam redigo.* opánowánie/ *Occupatio.*

Opárłem się/ *vide* opieram się.

Oparzam/ *Aduro. feruida aspergo, perluo, perfundo.* opárzysty/ *Lippus.* opárzystość/ *Lippitudo.*

Opásam/ *Cingo.* opásam się/ *Cingor.*

Opátruię/ & opátrzam/ *Curo, prouideo, dispicio, prospicio.* opátrzenie/ *Prouisio.* opátrzny/ *Prouidus, cautus, circumspectus.* opátrzność/ *Prouidentia, prudentia, circumspectio.*

Opętam/ *Obsideo.* opętány/ *Obsessus, dæmoniacus.*

Opiekam się/ *Curo, tueor, defendo, patrocinor.* opieká/ *Curatio, tutela, protectio, patrocinium.* opiekun/ & opiekálnik/ *Tutor, curator, patronus.* opiekunstwo/ *Tutela, patrocinium.*

Opieram się/ *Tergiuersor, contradico, resisto, refragor. In præt:* Opárłem się/ *Inf:* Oprzeć się.

Opierca/ *Tergiuersator. refragator.*

Opießam/ *Egeo, careo. Item, Inferior sum, decresco.* opießáły/ *Egenus, indigus.*

Opiewam/ *Indico, significo, demonstro. Item, Respondeo.*

Opiłuię/ *Polio, expolio.* opiłká/ *Scobs.*

Opisuię/ *Definio, describo, circumloquor.* opisánie/ *definitio. descriptio.*

Opiiam się/ *Inebrior, ingurgito.* opiły/ *Ebrius.* opilstwo/ *Ebrietas, crapula.*

Opłákawam/ *Defleo, deploro.*

Oplatam/ *Cingo, circundo, circumplico.*

Oplecek/ *Amictorium, humerale.*

Opłonę / *Deferbeo, placor, irasci desino.*

Opływam / *Abundo.* opływánie / *Abundantia.*

Opoká / *Petra, rupes, scopulus.* opoczny / *petrinus.* opoczysty *Petrosus.*

Oponá / *Tapes. Item, Tympanum currule, aulæum, operimentum, stragulum.*

Oponczá / *Penula, chlamys.*

Opożdnę się / & opożdżam się / *Intempestiuè aliquid ago.*

Opowiedam / *Annuncio, denuncio, prædico, celebro, indico.*

Opráwiam / *Reparo, resarcio. Item, Lanio, carnifico.* opráwá / *Reparatio. Item, Cautio, donatio (Vxor dat marito dotem, Maritus facit vxori donationem)* opráwká / *dimin:* oprawcá / *Reparator. Item, Lictor, carnifex.*

Oprocz / *Absq;, sine, præter.*

Oprzątam / *Ordino, ordinè colloco, dispono.*

Oprzeć się / *vide* opieram się.

Opucham / *Intumeo, intumesco.* opuchły / *Tumidus, hydropicus.* opuchłość / & opuchliná / *Hydrops, tumor.*

Opuszczam / *Posthabeo, negligo, derelinquo, supersedeo, omitto.*

Opytam się / *Inquiro.* opytká / *Inquisitio.*

O R.

Oráć / &c. *vide* orzę.

Oręż / *Telum, sagitta, iaculum, defendiculum.*

Oręduję / *Intercerdo, mediatorem ago.* orędownik / *Intercessor, aduocatus, mediator.*

Orianki / *Genus pyrorum.*

Orly / &c. *vide* orzeł.

Orszak / *Satellitium, comitatus. Item, Legio, cohors, turma.*

Ort / *ex germ: Didrachmum, quarta pars numi Ioachimici.*

Ortel / *ex germ: Sententia definitiua, damnatio, condemnatio, decretum, aliàs* skazánie.

Orzę / *Aro.* oracz / *Arator, agricola, colonus.* oractwo & oránina / *Agricultura.*

Orzech / *Nux.* orzyszek / *dimin:* orzechowy / *Nuceus.* orzeszyny / *Putamina nucum.*

Orzeł / *Aquila.* orlę / *Pullus aquilæ.* orli & orłowy / *Aquilinus.*

O S.

Oś / *Axis.*

Osádnienie / *Intertrigo.*

Osadzam / *Præsidia colloco, præsidijs*

sidijs munio, præsidijs firmo. osádzenie/ & osádá/ *præsidium, munitio. Item, Colonia.*

Osądzam/ *Decerno, statuo, iudico, dyudico, damno.* osądzenie/ *Decretum, iudicium, sententia.*

Ość/ *Os piscis. Item, Arista.* ościsty/ *Asper, hirsutus, denticulatus, aristosus.* ościstość/ *Asperitas.*

Oschły/ *vide* osycham.

Oście/ *Cuspis, stimulus.*

Osek/ *Hædus, agnus, porcellus nondum ablactatus.* osesek/ *dim:*

Osek/ *Harpago.*

Oselká/ *vide* ostá.

Osen/ *Calcar, stimulus.*

Oset/ *Carduus, tribulus.*

Osiádam/ *Possideo. Item, occupo.* osiádły/ *Cultus, habitatus.* osiádłość/ *Possessio, colonia.*

Osiegam/ *Assequor, potior, impetro, recupero, obtineo, acquiro, adipiscor. Item, Contineo, complector, comprehendo.*

Osiel/ *Asinus.* osielek/ & oślę & oślątko/ *Asellus, pullus.* oślicá/ *Asina.* ośli & osłowy/ *Asininus.* osłarz/ *Agaso, equiso.*

Osierocam/ *Orbo, derelinquo.* osierociáły/ *Orbus, viduus, derelictus.* osierociáłość/ *Orbitas, viduitas.* osierocieie/ *orbor, derelinquor.*

Osiná/ *Tremula, arb:*

Oskárżam/ *Accuso, defero, insimulo, arcesso, culpo.* oskárżenie/ *Accusatio.* oskárżyciel/ *Accusator, actor.*

Oskominy/ *Sordes, propriè oris.*

Oskrobawam/ *Abrado.*

Oskrzele/ *Branchæ, chelæ, seu pinnæ piscium.*

Oskubam/ *Deplumo, denudo.*

Ostá/ *Cos.* oselká/ *coticula.*

Osławiam/ *Celebro, prædico, laudo. Item, Traduco, diffamo, calumnior.* osławiam się/ *Celebris fio, increbresco.* osławienie/ *Diffamatio.*

Osledzam/ *Indago, inuestigo.* oslednik/ *Indagator.* osladá/ *Indago, inis, vestigium.*

Oslepiam/ *Excæco.* oslepienie/ *Excæcatio.* oslep/ *Idẽ.* Ná oslep/ *Temerè, inconsideratè.*

Oslinam/ *Saliua oblino.*

Osm/ & osmioro/ *Octo.* osmkroć/ *octies.* osmkrotny/ *octuplo.* osmy/ *Octauus.* osmnáście/ *octodecim,*

decim, decem & octo. osmnasty/ Decimus octauus. osmdziesiąt / Octuaginta, & octoginta. osmdziesiąty/octuagesimus. osm set/ octingenti, a, a.

Osmalam/ Impico, pice inungo, pice oblino.

Osmárkam/ Muco inquino, muco polluo.

Osobá/ Persona, species, indiuiduum. osobny/ Priuatus. osobno/ Priuatim, sigillatim. osob/ & osobność/ Priuatus seu secretus locus. osobliwy/ Egregius, precipuus, præstans, singularis, peculiaris. osobliwie/ Seorsim, sigillatim. Item, Inprimis, præcipuè. osobkuię/ Solitariam vitam ago.

Ospá/ Faba fressa, farrago, edulium pecuinum. osypká/dim.

Ospáły/ &c. vide osypiam.

Ospice/vari, varioli, morbilli.

Ossá/ Vespa.

Ostáwuię/ Desero, relinquo. ostáwiam/ Ablacto. ostátek/ reliquum, reliquiæ, analecta. ostátny & ostáteczny / Residuus, postremus, extremus, nouissimus, vltimus,

Ostradam/ Perdo, amitto, orbus fio.

Ostrow/ Insula, peninsula.

Ostry / Acer, asper, acutus. ostrze/ & ostrość/ Acies, acumẽ. ostrzę/ Acuo. ostrogá/ Calcar. ostrożká/ dimin: ostrożnik/ Calcariarius. ostropest/ Carduus benedictus, herb: ostrowidz/ Lynx. ostrowidzowy/ Lynceus.

Ostrzegam/ Moneo, præmoneo, hortor. ostrzegam się / Caueo. ostrożny, Cautus, prudens. prouidus. ostrożenie/ Palatio, fistucatio. vallum, munitio.

Ostrzygam/ Tondeo, rado, amputo, reseco. abscindo.

Osunę się, Inuado, aggredior.

Osuszam/ Torreo, arefacio. osuch & osuszek/ dimin. placenta, libum.

Oświadczam/ Testor, probo, affirmo, confirmo. oświadczam się/ Protestor. oświadczenie/ Protestatio.

Oświecam/ Illumino, illustro, irradio. oświecenie/ Illuminatio.

Osycham/ Areo, aresco. oschły Aridus torridus. Item. Macer, macilentus, strigosus.

Osypam/ Pecudibus pabulum præbeo. osypká/ Farrago, pabulum pecuinum. osypalká / Vannus, ventilabrum.

Osypiam / *Somno indulgeo, veterno laboro.* ospáły / *Somnolentus, veternosus.* ospáłość / *Somnolentia, veternus.*

Oszárpam / *Lacero, dilacero.* oszárpány / *adiect:* & oszárpániec / *subst: Lacer, pannosus, pannis obsitus.*

Oszczadam się / *Parco, comparco.* oszczadánie & oszczadność / & oszczadliwość / *Parsimonia.* oszczadny / & oszczadliwy / *Parcus, frugalis.*

Oszczep / *Hasta, venabulum.* oszczepisko / *Hastile, manubrium hastæ.*

Oszkárádzam / *Polluo, contamino, fædo, inquino, deformo.*

Oszpecam / *Deformo, deturpo.*

Oszukawam / *Fallo, decipio, circumuenio, impono, supplanto.* oszukánie / *Impostura, fucus, fraus, fallacia.* oszust / *Impostor, falsarius.*

O T.

Otaczam / *Cingo, circundo.*

Otarłem / *vide* ocieram.

Oto / *En, ecce.*

Otrącam / *Allido.* Otrącam się / *Cæspito, offendo, impingo.*

Otręby / *Furfur.* Otrębny / *Furfureus.*

Otręt / *Callus, & um.* otrętwieię / *Occalleo, callum obduco.*

Otruię / *Veneno interimo, venenũ propino.* otrućie / *veneficiũ.*

Otrząsam / *Decutio, decerpo.*

Otrzebiam / *Castro, emasculo.*

Otrzebiny / *Quisquiliæ.*

Otrzeć / *vide* ocieram.

Otrzeźwieię / *Sobrius fio, crapulam edormio.*

Otrzymawam / *Impetro, assequor, consequor, obtineo, compos fio.*

Otuchá / *Spes, expectatio, fiducia.*

Otywam / *Pinguesco, pinguefio.* otyły / *Pinguis, obesus, corpulentꝰ.*

Otwarzam / *Aperio, patefacio, resero, repando, recludo.* otworzysty / *Patens, patulus.*

O V.

Ouzdam / *Freno, frenũ inijcio.*

O VV.

Owáłászam / *Castro, emasculo, virilia execo, virilia præcido.*

Owcá / *Ouis.* owieczká / *Ouicula.* owczy / *Ouinus, ouillꝰ.* owczarz *Opilio.* owczárnia / *caula, ouile.*

Owdźie/ *Ibi, Illic.*

Owędy/ *Illac.*

Owies/ *Auena.* owßik/ *Auena sterilis, ægilops.* owsiány/ *Auenaceum.* owsianki/ *Pyra auenaria.*

Owo/ *En, ecce.*

Owoßczam/ *Incæro, cera oblino.*

Owrzedźieię/ *Exulceror.* owrzedźiáły/ *vlcerosus.*

Owßeki/ *Quippè, certè, enimuerò, siquidem, equidem, mehercule, profectò, sanè.*

Owßem/ *Quin, imò, potius, fiat.*

O Y.

Ab Oy *incipientia, quære in dictione* Oćiec.

O Z.

Ozáłuię/ *Lugeo, defleo, deploro.*

Ozanká/ *Trissago, herb:* ozáneczká/ *Teucrium. herb:*

Ozarłem/ *vide* ozyram się.

Ozdobiam/ *Orno, exorno.* ozdobá/ *Ornamentum.* ozdobny/ *Mundus, politus, exornatus.*

Ozdrowieię/ *Conualesco, vires colligo, valetudinem recupero.*

Ozdzę/ *Torreo, propriè, hordeum maceratum arefacio ad coquendam cereuisiam.* ozdownia/ *Fornax torrendo hordeo idonea, vulgò. Braxatorium.*

Ozegam/ *Aduro, præuro.* ozeg & ozog/ *Rudicula. rutabulum.*

Ozemłam/ *Ambedo, arrodo.*

Ożeniam/ *vxorem do,* ożeniam się/ *vxorem duco,* ożeniony/ *vxoratus, maritus.*

Ozercá/ *vide* ozyram się.

Ozgá/ *Lacer, pannis obsitus.*

Oźiębam/ *Refrigero, frigefacio.* oźiębnę/ *Frigesco.*

Oźiánę/ *Hio, oscito.*

Oźimká/ *Areola horti, porca, puluinus.*

Oznáymuię/ & oznaymiam/ *Indico, significo, expono, notifico, reuelo, nuncio, annuncio, denuncio, manifesto, certiorem facio.* oznáymienie/ *Significatio, denunciatio.*

Ozor/ *Lingua bruti alicuius.*

Ozralec/ *vide* ozyram się.

Ozrzenieię/ *Pruina madefio.* ozrzeniáły/ *pruinosus.*

Ozuchławam/ *Ambedo, arrodo.*

Ożuwam/ *Mando, is. Item, Cauillor,*

Cauillor, calumnior. ozuwcá/ Calumniator, cauillator.

Ozydam/Considero, perpendo.

Ozyram się/ Inebrior, poto, ingurgito, græcor, heluor, comessor. ozárty/ Ebrius. ozercá/ & ozralec/ Edo, onis, bibo, onis, epulo, heluo.

Ożyie/ Reuiuisco. ożywiam/ viuifico.

INCIPIENTIA à P.

P A.

PAchá/ Axilla.

Pachmie/ Punctim.

Pachnę/ Oleo, nideo, redoleo.

Pácholek/ Armiger, ensifer, pedissequus, satelles. stipator. páchole & pácholątko/ dimin: Ephebus, adolescens, iuuenis. pácholczny/ Stipatus satellitibus, magnum habens famulitium.

Paćierz/ Oratio dominica. paćierze/ Spina dorsi. paciorki/ Spherulæ precatoriæ.

Paczek/ vide pąk.

Páczyná/ ex lat: Remus, aliàs Wiosło.

Pádam/ Cado, ruo, labor. pádaczká/ Epilepsia, morbus comitialis. pádalec & pádálicá/ Seps, seu cæcula, sepentis nomen.

Pádol/ vallis.

Págor/ & págorek/ dimin: Collis.

Pąk/ Gemma, germen, oculus arboris. pączek/ dimin:

Páklepi/ Stuppa. páklepny/ Stuppeus.

Pal/ Palus, i. stipes, sublica, sudes. Item, vstio.

Páłac/ Aula, curia, palacium.

Páłąk/ Baculus incuruatus.

Palam/ vide palę.

Pałam/ ventilo. pałká/ vannus, ventilabrum.

Pálcat/ virga, baculus, scipio, sceptrum.

Palę & palam/ Cremo, vro, adoleo. Palę się/ Arduo, æstuo, flagro. pal & palenie/ vstio. palipiecek/ Calefactor, mediastinus, proletarius homo.

Pálec/ Digitus. pálușek/ digitulus.

Palicá/ Idem quod pálcat.

Pálmowe drzewo/ Palma. pálmowy owoc/ Dactylus.

Pámiętam/ Memini, recordor, reminiscor. pámięć & pámiątká/

miatká/ *dimin. Memoria, recordatio.* pámietny & pámietliwy/ *Memor, memoria praeditus.*

Pan/ *Dominus, herus.* pánic/ *Iuuenis, adolescens.* páńſki/ *Dominicus, regius, herilis.* pánuie/ *Dominor, rego, impero, guberno. Item, grassor, de peste dictum.* pánowánie/ *dominatio, gubernatio.* páńſtwo/ *Imperium, regnum, ditio, Iurisdictio.* páni/ *Domina, hera.* pánná/ *virgo. Item, manica ferrea torquendis furibus apta.* pánieńká/ *Puella, adolescentula.* pánieńſki/ *virgineus.* pánieńſtwo/ *virginitas.*

Páncerz/ *Lorica.* Páncerznik/ *Loricarius.*

Panew & panwá/ *Sartago, cocula, aeramentum.* panewká/ *dimin:*

Pántoflá/ *ex germ: Crepida, sandalium.*

Papá/ & pápiná/ *Pulmentũ tenue, quo cibantur infantes.*

Papież/ *Papa, pontifex.* Papieſki/ *Papalis, pontificius.* Papieżnik/ *Papista, pontificius.* papieſtwo/ *Papatus, pontificatus.*

Pápir/ *Papyrus, charta.* pápirny/ & pápirowy/ *Chartaceus.* pápirnik/ *chartarius.*

Páproć & páprotká/ *dimin: Filix, polypodium.*

Pápugá/ *Psittacus.* pápużny/ *Colorem habens psittaci, vt* Pápużna máść/ *Prasinus color.*

Pará/ *Par.* parzę/ *combino, paria coniungo.*

Párá/ *Vapor, fumus, halitus.*

Param się/ *Occupor, tracto, nauo, studeo, incumbo, operã do.*

Parch/ *Alopecia, scabies, porrigo.* Párchaty/ & párſziwy/ *Morbidus, scabiosus, porriginosus.*

Párgámin/ & párgámená/ *Membrana.* párgáminny/ *membranaceus.* párgáminnik/ *Membranarius.*

Párkan/ *Maceries. Item, Pomaerium. Item, Tectum.*

Párkot/ *Virus, faetor propriè hircorum, quando in amorem aguntur.* párkotny/ *Virosus, faetidus, graueolens.* párkotam się/ *Oleo, faeteo.*

Parkem *vide* prę.

Parſt/ *Antrum, spelunca, fouea.* parſzczek/ *Scrobiculus.*

Parſkam/ *Sternuto.* párſkánie/ *Sternutatio.*

Part / *Tela crassa, Cilicium.*

Pártacz / *Stellio, cerdo, veteramentarius.*

Párze & parzam / *Feruida perfundo, vro, aduro.*

Pás / *Zona, cingulum.* pasek / *dimin:* páśnik / *zonarius.* pásam *Cingo.* pasowány ricerz / *Eques auratus.* pásmo / *Fasciculus, manipulus, ligatura, cinctus, us.*

Páse & pásam / *Pasco.* páse sie / *pascor, vescor.* pásá / *pascua.* Pástwá & pástwisko / *Pabulum.* pástewny / *Pascuus.* pástewnik / *Pascuum.* pástwie / *pabulor.* pásterz / *pastor. Item, Concionator.* pástuchá / *Opilio, bubulcus, subulcus.* pásterski / *pastoralis.* pásterstwo / *pastoratus.*

Pásieká / *Alueus, apiarium.*

Pásorzit / *Assentator, adulator, parasitus,*

Pásowki / *Pyra turbinata.*

Pásternak / *Pastinaca.*

Pastetá / *Artocrea, tuceta, pastillus.* Pástetarz / & pastetnik / *Cupedinarius.*

Pásur / *Vnguis volucrum, aliorumq; animalium rapacium.*

Patnik / *vide* patuie / & peto.

Pátok / *Torrens.*

Pátrze / & pátrzam / *Cerno, video, specto.*

Patuie / *Peregrinor.* pat & patowánie / *peregrinatio.* patnik *peregrinus.*

Pátyná / & pátynká / *dimin: Crepida, sandalium.*

Paw / *masc:* pawicá *fem: Pauo.* pawi / *pauonius.*

Páwezá / *Parma, scutum, clypeus.* Páweznik / *Scutatus, scutarius.*

Páyak / *Araneus.* páyeczyná / *Aranea, tela aranei.*

Pázdzior / & pázdzierze / *Festuca.* pázdziorko / *dimin:* Pázdziernik / *October.*

Pázłoto / *Spuma auri, scoria auri, aurum adulterinum.*

Páznogiec / *Vnguis.*

P C.

Pcham / & pchne / *Pungo ico, ferio, fodio.*

Pchłá / *Pulex.* pchełká & plesz-ká / *dimin:* pchliwy / *Pulicosus.*

P E.

Pecherz & pecherzyná / *vesica.*

Pedze / *Pello* ped / *Impetus.*

celeritas, velocitas. pedem/ Citò, velociter, cursim, curriculò.

Pękam się/ *Rumpor, disrumpor.* pękáty/ *Crassus, corpulentus, obessus, distentus, ita vt rupturus videatur.*

Pękárt/ *Nothus, spurius, illegitimus filius.* pękárcze/ *dim:*

Pełny/ *Plenus, refertus, frequens.* pełność/ *plenitudo.* pełnię/ *Impleo. Item, Satisfacio, respondeo, sto promissis.* pełnia/ *plenilunium.*

Penzel/ *Penicillus, aliàs szczotká málárska.*

Nepáwá/ [illegible] *quefoliũ. herb:*

Pepel/ [illegible] *um.* pepelisty & [illegible]wáty/ *Callosus.*

[illegible]pek/ *Vmbilicus.*

Perłá/ *Vnio, gemma, margarita.* perełká/ *dimin:* perłowy/ *Gemmeus.* perłowa máćicá/ *Concha cytheriaca, cochlea margaritifera.*

Perz/ *Pluma.* perzyná/ *Fauilla.*

Pestká/ *Acinus, seu ossiculum pomorum.*

Peto/ *Pedica, compes.* petam *Compedibus vincio, constringo.* piątnik/ *Compedibus vinctus.*

Pewny/ *Certus, ratus.* pewnie/ *Certò, profectò.* pewność/ *Certitudo.*

P I.

Piądź/ *Palmus, spithama, dodrans.*

Piáná/ *Spuma,* pienisty/ *spumans, spumosus.* pienię się/ *spumo.*

Piasek/ *Arena,* piaßczysty/ *Arenosus.*

Piastá/ *Modiolus rotæ.*

Piąstká/ *vide* pięść.

Piástuię/ *Gero, gesto, in vlnis gesto.* piástun/ *Tutor.* piástunká [illegible]*cilla, quæ infantes in vlnis gerit.*

Pi[illegible]o/ *Cauterium.* piątnuię *Cauter[illegible]a inuro, stigmatizo.* piątnowánie/ *Stigma.*

Piąty/ *&c. vide* pięć.

Picá/ *verbum est militare siue castrense, & significat pabulum, siue frumentum. Inde* picuię/ *pabulor, frumentor.* picny & picowny/ *Pabularis, frumentarius.* picnik & picownik/ *Pabulator, frumentator.* picowánie/ *Militum excursio, frumentatio, depopulatio.*

Piec/ *vide* pieką.

Pięć & pięcioro/ *Quinq.* pięć kroć/

kroć/ *Quinquies.* piąty/ *quintus.* piątek/ *Dies veneris, feria sexta.* pietnaście/ *quindecim.* piętnasty/ *decimus quintus.* piećdziesiąt/ *quinquaginta.* piećdziesiąty *quinquagesimus.* piećdziesiątnik/ *quinquagenarius.* pieć set/ *quingenti, æ, a.* pieć lat/ *quinquennium.* piećioroletny/ *quinquennis.* piećiornik/ *Pentaphyllum.*

Piechty & pieszy/ *Pedes, pedestris.* piechotá/ *peditatus.* piechota/ *Pedestri itinere.*

Pieczá/ *Cura, anxietas, sollicitudo.* pieczołuie sie/ *Curo, anxius & sollicitus sum.* pieczołowity/ *Sollicitus, curiosus.* pieczołowitość/ & pieczołowánie/ *Sollicitudo, curiositas.*

Pieczeć/ *Sigillum.* pieczetuie/ *Obsigno.* pieczetarz/ *Signator, obsignator, Cui concreditum est sigillum regis, aut Reipublicæ alicuius.*

Pieczenia/ vide piekę.

Piegá/ *Lentigo.* piegáty & piegowáty/ *Lentiginosus.*

Piegżá/ *Curruca.*

Pieię/ *Cano, psallo.* pienie & pieśń/ *Cantus, cantio, hymnus, psalmus.* piośńká & piosneczká/ *Cantiuncula.*

Piekę/ *Asso, as.* piekarz/ *Pistor.* piekarká/ *Pistrix.* piekárski *pistorius.* piekárstwo/ *opificium pistorium.* piekárczyk/ *Tyro huius opificij.* pieczeniá/ *Assatura, carnes assæ.* pieczątká/ *dimin:* pieczywo/ *Assatio, coctio, hoc est, Quantum vna vice assari vel coqui potest.* Piec/ *Fornax, furnus, clibanus.* piecyk/ *Fornacula.* piecuch/ *Calefactor, mediastinus, proletarius homo.* piekło/ *Infernus, Tartarus, styx.* piekielny/ *Infernalis, stygius.*

Piekny/ *Pulcher, formosus, elegans, lepidus, scitus, nitidus, venustus.* pieknosć/ *Forma, lepor, pulchritudo, venustas.* piekrzę/ *Orno.* piekrzę sie/ *Lenocinor, faciem fuco.* piekrószk.. *Fucus, lenocinium.*

Pielę/ *Runco, erunco, euello, In præt:* piołem/ *Inf:* pleć. Plewidło/ *Gramen, & herbæ inutiles, quæ eruncatur.* plewiarká/ *Runcinatrix.*

Pielgrzym/ *Peregrinus.* pielgrzymuię/ *Peregrinor.*

Pieluchá/ *Fascia.* pielużká/ *dimin:*

Pień/ *Caudex, truncus.* pieńek *dimin:*

Pieniądz/

244

Pieniądz/ *Numus, obolus*. pieniążek/ *Teruntius*. pieniądze/ *Pecunia*. pieniężny/ *Numatus, numosus, pecuniosus, diues, locuples*.

Pienię się/ *&c. vide* piáná.

Pienicá/ *velia, linaria, aliàs* zwoniec/ *auis nomen*.

Pieprz/ *Piper*. pieprzowy/ *Piperinus*.

Pieram/ *vide* pierzę.

Pieram się/ *Aduersor, resisto*. piercá/ *Procurator, aduocatus, rabula, causidicus*.

Pierdzę & pierne/ *Pedo, crepitum ventris edo*. pierdźiel/ *Crepitus ventris*.

Piernat/ *Culcitra, stroma, grabatus*.

Piern[illegible] / [illegible]*conditus*. pier[illegible] *dulciarius*. piernikarz *Pistor dulciarius*.

Pierscham/ *Fugio, terga do, in pedes me conÿcio, fuga mihi consulo*. Pierschliwy/ *Inconstans, leuis, fugax, irrequietus*.

Pierśćień/ *Annulus*. pierśćionek/ *dimin*:

Pierś/ *Pectus, vber, mamma*. piersiczká/ *Mammilla, pectusculum*.

Pierwszy/ *Primus*. pierwey/ *prius, citius, antequam, priusquã*. pierwoćini/ pierwiasiki/ & pierwiaśńki/ *Primitiæ*. pierwiastká/ *Primipara*. pierworodny/ *Primogenitus*. pierworodność/ & pierworodztwo/ *primogenitura*. pierwospy/ *primax nox, conticinium*.

Pierzchnicá/ *Varioli*.

Pierze/ *vide* pioro.

Pierzę/ & pieram/ *Lauo. Impræt:* prałem/ *Inf:* práć. *Inde*, pránie/ *Lotio*. praczká/ *Lotrix*.

Pierzcía/ *Valua*.

Pierzgnieta/ *Mala mustea*.

Pierzyná/ *Lectus*.

Pies/ *Canis*. piesek/ *Catellus*. pśi/ *Caninus*. pśiná/ & psotá/ *Nequitia*. pśie dni/ *Dies caniculares*.

Pieszy/ *vide* piechty.

Pieszczę/ *Indulgeo, nutrio, molliter & delicatè educo*. pieszczę się/ *Delector, amo, diligo. In delicÿs habeo*. pieszczący/ *mollis, delicatus*. pieszczota/ *Mollities, indulgentia*. pieszczek/ *Tenellus, delicatulus*. pieszczká/ *Tenella, delicatula*.

Piętro/ aliàs przetr/ & prze-tro/ *Laquear, contignatio.*

Pietuch/ *Capus & capo.*

Pigwá/ *Malum Cydonium seu Cotonium.* Pigwowe drzewo/ *Malus Cydonia.*

Pigułá/ *Pillula, sphærula,* pigułká/ *dimin:*

Piię/ *Bibo, poto.* piity/ *Poculentus, potabilis.* picie/ *potus.* pijány/ *Ebrius, temulentus.* pijánicá/ *Bibo, onis, heluo, poculis deditus.* pijáństwo/ *Ebrietas, crapula, temulentia.* pijawká/ *Sanguisuga, hirudo.* piwo/ *Cereuisia.* piwny/ *Cereuisiarius, adiect:* piwnicá/ *Cella, cellarium.* piwniczny/ *Promus, condus.* piwowar/ *Cereuisiarius, subst:*

Piłá/ *Pila. Item, Lima. Item, Serra.* piłká/ *dimin:* piłuię/ *Limo, polio, serro.* piłnik/ *Serrator.*

Piłátyk/ *Claua, baculus, scipio.*

Pilny/ *Diligens, impiger, sedulus, accuratus, industrius, attentus.* pilność/ *Diligentia, attentio, studium.* pilnuię/ *Nauo, studeo, vaco, incumbo, o...*

Pilśń/ ...
Sculp...

Piołun/ *Absynthium.* piołunowy/ *Absynthinus.*

Pioro/ *Penna, calamus.* piorko & pioreczko/ *pennula.* pierze/ *pluma.* pierzisty/ *Penniger, pennosus, plumosus, plumatus.*

Piorun/ *Fulmen, fulgur.* piorunowy/ *Fulmineus.* piorun bije/ *Fulgurat.*

Piotrußká/ *Petroselinum, olusatrum.*

Pipá/ *Caulis pennæ, calamus.* pipká/ *Cauliculus.* pipełki/ *Ligna siue arbores, ex quibus canales fiunt.*

Pirscham/ *vide* pierscham.

Pisk/ *Rostrum, nasus, proboscis.*

Piskorz/ *Mustela varia, mustela palustris, pelamis.*

Pißczę/ *Pipio. Item, Tibia cano.* pißczek/ *Tibicen.* pißczká/ *Tibicina.* pißczałká/ *Tibia.*

Pißę/ *Scribo, exaro, noto.* pisánie/ *Scriptio. Item, Literæ, epistola.* pismo/ *Scriptum, scriptura.* Pisarz/ *Scriba, notarius.*

Pi... *&c. vide* piię.

Plác/ *ex germ: Locus, area. Item, Arena. h.e. Locus certaminis.* wyſtąpić ná plác/ *In arenam deſcendere.*

Płáce/ *Soluo, luo, pendo, plecto, contribuo.* płátny/ *Carus, precioſus.* płát/ *Cenſus. vſura, precium alicuius rei.* płaycá/ *Solutor.*

Płacek/ *Placenta, libum.*

Płáchtá/ *Lodix. linteum, velum ſtragulum.* Płáchetká/ *Lodicula.*

Płácze/ *Fleo, lugeo, plango, ploro, vagio, lachrymor, lamentor.* płácz/ *Fletus, ploratus, luctus vagitus.* płácżliwy/ *Flebilis, lachrymoſus.*

Płaga/ *Plaga. pœna, cruciatus, ...mentum.*

Plámá/ *Macula, lichen.*

Pląſam & pleſam/ *Plaudo, ſalto, tripudio, manus complodo.* pląſánie/ *Comploſio manu..., ſaltus, ſaltatio, tripudium ...* ...ny/ *plauſibilis.*

Pláſki & płáſki... s.

...iná/ ...

Płaßam/ *vide* płochy.

Płaßcz/ *Palla, pallium, paludamentum.* płaßczik/ *Palliolum.*

Płatnerz/ *ex germ: Faber laminarius.*

Pławię/ *Natare facio. Item, Liquo, liquefacio.* pławię ſię/ *Nauigo.* pławny/ *Nauigabilis.* pławá/ *Nauigatio, claſſis. Item, Crates lignorum.*

Płaſam ſię/ *Repo, ſerpo.*

Pleban/ *Parochus.* plebáńſki/ *Parochialis, paræcialis.* plebánia/ *Parochia, paræcia.*

Pleć/ *Sexus, us. In genit:* płci.

Pleć/ *vide* piołe.

Plece/ *Necto, vincio. Item, Nugor, gannio.* płotká/ *Nugæ, Item, Spira capillaris.* płotliwy/ *Garrulus, futilis.*

Pleci/ *Humeri.* plećiſty/ *Humeroſus, corpulentus.*

Pl..oże ſię/ *Nugor, rixor, altercor, contendo.*

Plenny/ *Plenus, turgidus, ferax, fertilis, abundans.* plenność *Fertilitas, abundantia,*

Pl..ſam / *vide* pląſam.

...tercor,

Płeβ/ *Rasura.* płeβowáty/ *Rasus, tonsus.*

Płeβká/ *vide* pchłá.

Płety/ *Rates.* płetowńik/ *Ratarius.*

Plewá/ *Acus, eris, palea, gluma, folliculus.* plewny/ *Acerosus.* plewńik/plewnia & plewiarniá *Palearium.*

Plewiarká / plewidło/ *vide* pielę.

Pliszká/ *Motacilla, codatremula.*

Płodzę/ *Genero, procreo. Item, Perpetro, designo, committo.* płod *Germen, proles, soboles: progenies.* płodny/ *Ferax, fertilis. fœcundus.* płodność/ *Fertilitas.*

Płochá/ *Pecten textorium, Licium, Liciatorium.*

Płochy/ *Leuis, timidus.* płochość/ *Leuitas, timiditas.* płoβę & płaβam/ *Abigo, terreo, perterrefacio.*

Płocicá/ *vide* płotká.

Płociennny/ &c. *vide* płotno.

Płoczę & płokam/ *Eluo, mundo, purgo.*

Płony/ *Manubiæ, spolia.*

Płondruię/ *vide* plundruię.

Płonká/ *Frutex, planta.*

Płonny/ *Sterilis, vanus, incertus, irritus.* płonność / *Sterilitas.* płoniná/ *Ager siue campus sterilis.* płonieię/ *Sterilesco.*

Płomień/ *Flamma.* płomienisty / *Flammeus, flammiuomus, ignitus.*

Płoβę/ *vide* płochy.

Płotę/ *Necto, sepio.* płot/ *sepes.*

Płotká/ & płocicá/ *Rubiculus.*

Płotno/ *Tela.* płociennny/ *Lineus, linteus.* płociennik/ *Linteo.* płocianká/ *vestis linea.*

Płożichá/ *Animal reptile.*

Pludry/ *ex germ: Caligæ follicantes.*

Pług/ *Aratrum.* płużny / *Ad aratrum pertinens. Metaph: vtilis, lucrosus.* płużę / *Aro. Metaph: Lucror, lucrifacio. Item, Succedo.*

Plugáwy/ *Impurus, spurcus, sordidus, squalidus, obscœnus.* plugástwo/ *Spurcities, pædor, squalor, sordes, cœnum, inquinamentum, quisquiliæ.* plugáwię/ & plugáwiam/ *Inquino, conspurco, contamino.* plugáwiec/ *Obscœnus homo.*

Pluię/ *Spuo. In præt:* plwałem/ *Inf:* plwáć. *Inde* plwocinı/ *Sputum, excrementum.*

Pkundruie & plondruie/ ex germ: Vasto, deuasto, depopulor.

Plußcze & pluſkam/ Aſpergo, inquino. Item, exilio. pluſkánie/ Inquinatio. pluſk/ Idem. Item, Cauda piſcis. pluſkwá/ Cimex.

Plwałem/ &c. vide pluię.

Plyne/ Fluo, mano.

Plywam/ No, nato. plywánie Natatio. plywacz/ Natator, vrinator.

P N.

Pnę ſię/ Aſſurgo, aſcendo, emico.

Pniak/ Caudex, truncus.

P O.

Po/ Præp: pro, poſt, ſecundum, iuxta.

Pobaczam/ Aduerto, animaduerto, ſentio.

Pobielam/ Dealbo, incruſto.

Pobijam/ Occido, interficio, trucido. Item, Alligo, vincio.

Pobłażam/ Indulgeo. pobłażánie/ Indulgentia.

Pobłaźniam/ Illudo, ludificor.

Pobluwam/ Conuomo.

Poboczny/ Stans, ſitus, collocatus à latere, ſiue ad latus. Item, Obliquus.

Pobor/ Exactio, contributio, vectigal, tributum. poborcá/ Quæſtor, exactor, telonarius. poborſki/ Quæſtorius. poborſtwo/ Quæſtura.

Pobоy & poboie/ Pugna, prælium, clades, ſtrages, internecio. pobоyßcze & pobоyſko/ Locus, vbi commiſſum eſt prælium.

Pobożny/ Pius, religioſus, deuotus. pobożność/ Pietas.

Pobudzam/ Moueo. commoueo, incito, irrito, inſtigo, laceſſo, impello, prouoco, calcar addo. pobudzenie & pobudká/ Calcar, ſtimulus, incitamentum.

Pocáłuię/ Exoſculor, oſculum figo. pocáłowánie/ oſculum, baſium.

Pocę ſię/ Sudo. pot/ Sudor.

Pochinam/ Immergo, inclino.

Pochłaniam/ Deuoro, dehiſco.

Pochlebuię/ & pochlebiam/ Adulor, aſſentor, palpum obtrudo. pochlebcá/ Adulator, aſſentator, paraſitus, cænipeta. pochlebſtwo/ Adulatio. aſſentatio.

Pochmurz/ Caligo, tenebræ. pochmurny/ Nubilus, caligmoſus, tenebroſus. Item, mæſtus, triſtis.

Pochadzam/ *Orior, prouenio, promano.* pochodzę/ *Pergo, procedo, progredior.* pochodzisty/ *Accliuus, & accliuis.* pochodzistość/ *Cliuus.* pochodnia/ *Lampas, fax, lucerna.*

Pochop/ *Occasio, calcar, instinctus, incitamentũ, irritamentum. Item, Profectus, us.* pochop bierzę *Proficio. Item, Causam, ansam, oportunitatem arripio, siue nanciscor.* pochopny/ *Pronus, propensus, procliuis. Item, oportunus.*

Pochraniam/ *Tego, abscondo. Item, Tueor, defendo, patrocinor.* pochraniam się/ *Confugio, recipio me, opem & auxilium imploro.* pochronienie/ & pochroná/ *Refugium, portus, receptaculum, sacra anchora, asylum.*

Pochuchywam/ *Afflo, aspiro.*

Pochutnawam/ *gestio, gesticulor.* pochutnawánie/ *gesticulatio.*

Pochwá & plur: pochwy/ *vagina. Item, Antilena, postilena.*

Pochwalam/ *Laudo, collaudo, prædico, approbo.* pochwałá/ *Laus, approbatio.* pochwalny/ *Laudabilis.*

Pochwiszczam/ *Strepo, sibilo.* pochwist/ *Sibilus.* pochwiściel/ *Nimbus, procella, turbo.*

Pochwytawam/ *Arripio, apprehendo.* pochwit/ *Arreptio, apprehensio.*

Pochybiam/ *Aberro, fallor, decipior.* pochybá/ *Error, dubium, dubitatio.* pochybny/ *Dubius, incertus.*

Pochylam/ *Acclino, inclino.* pochylam się/ *Ruinam minitor.* pochyły/ & pochylny/ *Incuruus, deuexus, decliuis, inclinatus, propensus, pronus, præceps, præruptus.* pochylność/ *Propensio, inclinatio.*

Pociąśk/ *Rudicula, rutabulum.*

Pocieszam/ *Consolor, erigo.* pocieszenie/ & pociechá/ *Solatium, consolatio.* pocieszny/ *Lætus, gratus, iucundus, consolationis plenus.* pocieszyciel/ *Consolator, paracletus.*

Poczcę/ *Honoro, veneror, reuereor, honore afficio.* poczćiwy/ *Honestus, honorabilis, honorandus, venerandus.* poczćiwość/ *Honor, honestas, reuerentia, veneratio.*

Poczemu/ *Quanti.*

Poczerniam/ *Nigro, denigro, nigrefacio, coloro, impluuio.* poczerniały/ *denigratus, impluuiatus.*

Poczesny/ *Grauis, honorabilis, venerabilis, honestus.* poczesność *Honor, grauitas, reuerentia.*

Poczet/ *vide* poczytam.

Poczwáruie/*Ineptio.* poczwárowánie & poczwárá/ *Ineptiæ.*

Poczynam / *Inchoo , incipio, auspicor. Item, Concipio.* początek/ *Principium, initium, exordium, primordium, auspicium.* poczecie/ *Conceptio.*

Pyczytam/*Numero. Item, habeo, duco, censeo.* poczet/ *Numerus. Item, Turma, legio, exercitus.*

Pod/ *Præp: Sub, infra:*

Podáye & podawam/ *Porrigo, offero, confero, contribuo. Item, Dedo.* podawcá/ *Collator.* podátek/ *Tributum, contributio, vectigal.* podawánie/ *deditio.*

Podbiał/ *Tussilago, herb:*

Podbieram/ *Lego, colligo, meto, vindemio.* podbieránie/ *vindemia, messis.*

Podbrodek/ *Mentum.*

Podburzam / *Irrito, prouoco, lacesso, instigo,* podburziciel/ *Instigator.*

Podchmielawam/ *Cereuisiæ lupulum addo. Item, Inebrior.* podchmielánie/ *Ebrietas.*

Podchodzę/ *Fallo, decipio, impono, circumuenio, supplanto.* podeście/ *Captio, deceptio, fallacia, circumuentio, supplantatio, impostura.* podeszły / *Deceptus. Item, Prouectus, vetus, senex.*

Podchwytawam / *Capio, prehendo.* podchwytánie / & podchwitká/ *Captio.* podchwitliwy/ *Captiosus.*

Podćiekam/ *Alluo, subterfluo.*

Podćinam/ *Succido.*

Pod czás/*Interdum, quandoq; nonnunquam.*

Podczászy / *Prægustator, pocillator, à poculis.*

Podczos/ *Cyma, æ, & Cyma, atis.*

Poddawam/ *Dedo, trado, subdo, subiicio.* poddány/ *Subditus.* poddánosć & poddáństwo/ *Subiectio.* poddánie & poddawánie/ *Deditio, subiectio.*

Poddymam/ *Sufflo.* poddymká/ *Sufflatorium.*

Podemknąć/*&c. vide* podmykam.

Podeptuie/ & podeptawam / *Protero, conculco.*

Podeście & podeszły / *vide* podchodzę.

Podeszwá/

Podeßwá/ *Planta, solea.*

Podeymuię/ *Sustineo.* podeymuię się/ *Suscipio, subeo, audeo, conor, molior. In præt:* podiąłem się/ *Inf:* podiąć się/ *Inde* podeymowánie/*&* podięcie/ *Conatus, ausus.*

Podeyzrzę/ *Suspicor, suspectum habeo.* podeyzrzenie/ *Suspicio.* podeyzrzány/ *Suspectus.* podeyzrzliwy/ *Suspiciosus, suspicax.*

Podgárdłek/ *Mentum, ingulum, aruncus, paleare.*

Podgorze/ *Promontorium.*

Podieżdek/ *Mannus, equuleus.*

Podkásuię & podkásawam/ *Succingo.* podkásuię się/ *Succingor.* podkásány/ *Succinctus.*

Podkładam/ *Subijcio, suppono.* podkład/ *Tomentum, culcitra, clitellæ.*

Podkolánek/ *Poples.*

Podkopawam/ *Suffodio, cuniculos ago.*

Podkowá/ *Solea ferrea.* podkuię/ *Soleam equo induo, equum calcio.*

Podle/ & podlug/ *Iuxta, secus, secundum.*

Podlewam/ *Suffundo.*

Podługowáty/ *Sublongus, prolixus, promissus.*

Podły/ *Leuis, vilis, abiectus, vulgaris, plebeius.*

Podmiece/ *&* podmiotawam/ *Subijcio.* podmiot/ *&* podmiotek/ *dimin. Liber vel puer suppostititius, seu adulterinus, nothus.*

Podmykam/ *Suppono.* podmykam się/ *Subrepo. In præt:* podemknąłem/ *Inf:* podemknąć.

Podniebienie/ *Palatum. Item, Laquear, fornix.*

Podnoßę & podnaßam/ *Tollo, attollo, erigo, subleuo.* podniosły/ *Elatus, erectus, accliuus, & is.*

Podnożek/ *Scabellum.* podnożnicy/ *Antipodes.*

Podobam się/ *Placeo, arrideo.*

Podobny/ *Similis, assimilis. Item, Possibilis, verisimilis.* podobność/ *Similitudo.* podobieństwo/ *Parabola.* podobno/ *Fortè, fortassè.*

Podołek/ *Fimbria, lacinia, limbus.*

Podosek/ *Embola. fibula rotæ.*

Podpalam/ *Accendo, ignem excito.* podpoláły/ *Adustus, flauus, coloratus.*

Podpieram/ *Fulcio, suffulcio, sustineo.* podpieram się/ *Innitor, insisto.*

insisto. podporá / *Basis, sustentaculum, pedamentum, columen, columna, fulcrum.*

Podpiersieti / *Antilena,*

Podpisuie / & podpisam sie / *Subscribo.* podpis / *Subscriptio.* podpisek / *Amanuensis. à libellis.*

Podpłomik / *panis subcinericius.*

Podpomagam / *Iuuo, succurro, suppetias fero.* podpomożenie / *Auxilium.*

Podrastam / *Cresco. adolesco.* podrosły / *Adultus.* podrostek / *Adolescens, Ephebus.*

Podrożny / *Iter faciens, viator, peregrinus.* podrożnik / *Polygonium, Cichoræum. herb.*

Podruzgam & podruzgotawā *Contero. comminuo, confringo.*

Podrzepielam / *Inebrior, poculis indulgeo.*

Podrzeźniam / *Subsanno. illudo, irrideo, mores & gestus alicuius imitor.* podrzeźniánie / *Subsannatio, irrisio, sarcasmus.* podrzeźniacz / *Mimus, subsannator, cauillator.*

Podrzucam / *Subdo, subijcio, suppono, adultero.* podrzutek / *Liber siue puer suppositititius.*

Podrzynam / *Succido.*

Podsadzam / *Suppono.*

Podścielam / *Substerno.*

Podsędek / *Subiudex, subdelegatus iudex, arbiter, vulgò recuperator.*

Podsiewam / *Incerno, purgo, colo, cribro.*

Podskárby / *Thesaurarius, tribunus ærarij.* podskárbstwo / *quæstura*

Podsłuchawam / *Audio, inaudio, ausculto, obseruo, animaduerto.* podsłucháçz / *Explorator, Corycæus.*

Podsobny koń / *Equus ephippiarius.*

Podstárzeie sie / *Inueterasco.* podstárzáły / *Grandæuus, prouectæ ætatis.*

Podstáwiam / *Suppono.*

Podstępuie / *Decedo, succedo. Item, Circumuenio.* podstępny / *Fallax, fraudulentus. insidiosus.*

Podstoly / *Structor, dapifer.*

Podstrzegawam / *Obseruo.*

Podsypuie / *Inesco.*

Podszczuwam / *Irrito, instigo.* podszczuwánie / *Instinctus.* podszczuwacz / *Instigator.*

Podszywam / *Subduco.* podszycie / *Pannus subductitius, pelles subductitiæ.*

Poduszczam / *Irrito, instigo, incesso.*

cesso, stimulo, inflammo, suborno. podußczenie / Instinctus, incitamentum, illecebræ.

Podwiązká / Fascia cruralis, periscelis.

Podwieczor / vesperi. sub vesperam. podwieczorek / Merenda, anticænium. podwieczerzam / merendam sumo.

Podwiká / Rica, calantica, peplum.

Podwodá / Angaria. podwodnik / veredarius. podwodny koń Equus clitellarius.

Podwoiski / Apparitor, lictor.

Podworze / Area, atrium, vestibulum.

Podwoyam / gemino, duplico. podwoy / & plur: podwoye / Postis, antes, limen superius, superliminare.

Podwyßßam / Exalto, erigo, eueho.

Podymuie / vide podeymuie / podymá / Premula balistæ seu sclopeti.

Podżegam / Incendo, inflammo, Item, Incito, irrito, instigo.

Podżielam / Partior, diuido, distribuo. podżielcá / distributor.

Podżiemny / Subterraneus.

Podżiewam / Relinquo, colloco, transfero. In præt: podżiałem Inf: podżieć.

Pofenduie / Concaco, commaculo, conspurco, coinquino.

Poganiam / Propello, insequor. Item, Aurigor, equos & currum rego. pogániácz / Auriga. pogoń & pogonia / Fuga.

Pogánin / Ethnicus, gentilis, paganus. pogáński / gentilitius. pogáństwo / Ethnicismus, gentilitas.

Pogebek / Alapa, colaphus. pogebkuie / Colaphizo, alapam seu colaphum impingo.

Poginę / Pereo.

Poglądam / Contueor.

Pogłowie / Sexus, caput. Item, Contributio, quæ fit in singula capita. Inde. Dáć pogłowie / Capite censeri.

Pogodá / Serenitas, sudum cælum, cæli clementia. Item, oportunitas. pogodny / Sudus, serenus, oportunus.

Pogorywam / Conflagro. pogorzenie / Incendium, conflagratio. pogorzelisko / pogorzelizná / pogorzelec & pogorzelcá / Area domus exustæ.

Pogránicze / Confinium, conterminium.

minium, vicinitas. pogránicżny/ Conterminus, contiguus, finitimo.

Pograżam / Interminor. pograżká/ Minæ, interminatio.

Pograżą/ Immergo, submergo.

Pogrizawam/ Arrodo, corrodo.

Pogruchotawam / Contero, confringo, comminuo.

Pogrzeb/ Funus, exequiæ, iusta, parentalia, sepultura. pogrzebny/ Funebris. pogrzebiam/ humo, sepelio. pogrzebáczká / Rutabulum, batillus.

Pohámuie/ Coërceo, compesco, cohibeo, frenum iniÿcio, in officio contineo.

Pohánibiam/ Temero, confundo, polluo, profano. pohánbienie Profanatio, confusio.

Poiednawam/ Reconcilio, placo, in gratiam repono. poiednawam sie / In gratiam redeo. poiednánie/ Reconciliatio. poiednacz/ Reconciliator. poiedynkiem Singuli, aduerb: poiedynkowy/ Singulus. poiedynkowy boy/ monomachia.

Poimnam/ Capio. In præt: poimałem. poimánie / Captiuitas. poimániec/ Captiuus, mancipiū.

Poimuie/ Capio, duco. Item, Disco, teneo, percipio. In præt: poiąłem. Inf: poiąć. Inde poietny/ Capax, docilis. poietność/ Docilitas.

Pokalam/ Contamino, commaculo, inquino.

Pokarm/ Cibus, esca, alimentum, obsonium, edulium. pokarmiam/ Cibo, pasco, pabulum præbeo.

Pokázuie/ Ostendo, demonstro. pokázánie/ demonstratio.

Poki/ Dum, donec, quamdiu.

Pokłádam/ Pono, colloco. pokład/ Ordo, series. Item, clitellæ.

Pokolenie/ Familia, stirps, domus, propago, prosapia, sexus, gens, genus, generatio, proles, progenies.

Pokonywam/ Refuto, conuinco.

Pokorny/ Humilis, mitis, placidus, mansuetus, demissus, submissus, supplex. pokorá/ Humilitas. pokorze/ Humilio. pokorze sie/ humilior.

Pokost/ Vernix. pokosczam/ vernice oblino.

Pokoszam/ Meto, demeto, defalco.

Pokoy/ Pax, quies, requies, ocium, tranquillitas, Item. Cella, conclaue.

conclaue, abdytum, cubiculum. pokoieczek/ Cellula.

Pokrapiam/ Aspergo, madefacio, humecto, rigo, irrigo.

Pokruſzam/ Tero, contero, protero, confringo, comminuo.

Pokrywam/ Tego, cooperio. Item, Simulo. pokryty/ Tectus, simulatus, hypocriticus. pokryty czlowiek/ Hypocrita. pokrywká/ operculum. Item, Prætextus, species.

Pokrzepiam/ & pokrzepczam/ Recreo, reficio, erigo, refrigero, refocillo. pokrzepczam ſie/ Conualesco, vires colligo, sanitatem recupero.

Pokrzeżwiam. Idem. pokrzeżwienie/ Recreatio, refrigeratio, refrigerium.

Pokrzik/ Mandragora.

Pokrzywá/ vrtica. Pokrzywianie/ Nothus, spurius, incerto patre procreatus.

Pokumam ſie/ Amicitiam seu familiaritatem ineo, conuenio. pokumánie/ Familiaritas, amicitia, consociatio, pactum, conuentio.

Pokupuię/ Coëmo.

Pokurczam/ Contraho, corrugo. pokurczam ſie/ Contrahor, corrugor. pokurczáły/ Contractus, gibbosus.

Pokuſzam/ Tento. pokuſzam ſie/ Conor, molior, machinor, periculũ facio. pokuſzenie/ Conatus. Item, Tentatio. pokuſá/ Spectrũ.

Pokutá/ Pœnitentia. pokutuię/ Resipisco, pœnitentiam ago. pokutowánie/ Resipiscentia.

Pol & pul/ Semi. połowicá/ Medietas, dimidium. połowiczny/ medius, dimidius.

Połá/ Cassis, ames, rete. polká Reticulum.

Połámuię/ Confringo, comminuo.

Połápiam/ arripio, apprehẽdo.

Pole/ Campus, ager. polny/ Campestris, agrestis. poluię/ venor. polowánie/ venatio. polak/ Polonus, Sarmata. polká/ Mulier polona. polſki/ Polonicus. polſká/ Polonia, Sarmatia.

Polec mięſá/ Succidia.

Polecam/ Mando, commendo, iniungo, præcipio. polecenie/ mandatum, commissio.

Polegam/ Procumbo, vincor, trucidor, profligor.

Poleptam/ deluto, oblino.

Polepßam/ *Corrigo, emendo, reparo, restituo, restauro. Item, Augeo.* polepßam się/ *Resipisco, ad saniorem mentem redeo.* polepßenie/ *Correctio, emendatio, resipiscentia. Item, Augmentum, corollarium.*

Polerutę/ *ex germ: Polio, limo, limam adhibeo.*

Polewam/ *Affundo, perfundo, aspergo, rigo, irrigo.* polewká/ *Offa, sorbitio, iusculum.* polewczány/ *Iurulentus, iusculentus.*

Poley/ *Pulegium.*

Policá/ *Mactra, loculamentũ.*

Policzam/ *Connumero.*

Policzek/ *Mala, maxilla, mandibula. Item, Alapa, colaphus.* policzkuię/ *Colaphizo, alapam impingo, colaphum infringo.*

Połoczam/ *Deuoro, deglutio.* połok/ *Edo, onis, heluo, comedo, vorax & gulosus homo.*

Połon/ *Spolia, manubiæ.*

Położę/ *Pono, colloco.* położenie/ *Situs, us, positus.* połog/ *Puerperium.* położnicá/ *Puerpera.*

Południe/ *Meridies.* południowy/ *Meridionalis.* południowy wiátr/ *Auster.*

Pomagam/ *Iuuo, subuenio, succurro, opitulor, suppetias fero.* pomoc/ *Auxilium, opis, suppetiæ, adminiculum, subsidium.* pomocny/ *Auxiliaris.* pomocnik/ *Adiutor.*

Pomarzam/ *Eneco, interficio.*

Pomatozam/ *Excæco, præstigijs illudo.*

Pomázuię/ *Vngo. Item, Polluo, contamino, inquino.* pomázánie/ *vnctio.* pomazánieć/ *vnctus.*

Pomek/ *vide* pomykam.

Pomierzam/ *Demetior.* pomiar/ *Demensum.* pomierny/ *Mediocris.* pomierność/ *Mediocritas.*

Pomießawam/ *Commisceo, confundo.* pomießánie/ *Confusio.*

Pomiotam/ *Abijcio, reijcio, prosterno. Item, Abortio.* pomiot *Abortus.*

Pomiotło/ *Rudicula, rutabulum, batillus.*

Pomnazam/ *Addo, augeo, cumulo, prosum. Item, propago.* pomnożenie/ *Augmentum, Incrementum. Item, propagatio.* pomnożiciel/ *Auctor.*

Pomoráńczá/ *Malum aureũ.*

Pomorze/ *Regio maritima.* pomorski/ *maritimus.*

Pomszcze sie/ *vindico, vlciscor.* pomściciel/ *vltor, vindex.* pomstá / *vltio, vindicta.*

Pomuskam & pomuskuie / *Lino, oblino, perlino. inungo.*

Pomykam/ *promoueo, protrudo.* pomykam sie/ *Succedo.* pomek/ *Ames, laqueus, tendicula.*

Pomywam / *Eluo.* pomyie / *Eluuies.*

Ponarzam/ *Immergo, submergo*

Ponczochá/ *Tibiale, soccus.*

Poniedziáłek/ *Dies lunæ, feria secunda.*

Poniewaß/ *Quia, quoniam, quandoquidem.*

Pop/ *Sacerdos, sacrificulus, flamen.* popowa/ *Vestalis.*

Popartem/ *&c. vide* popierã.

Popásam/ *Compasco, depascor.*

Popchnąłem/ *vide* popicham.

Popedzam/ *Propello.* popedliwy/ *vehemens, iracundus, furiosus.* popedliwość/ *Furor, vehementia, iracundia.*

Popękam sie/ *Disrumpor.*

Popełniam/ *Perpetro, admitto, committo, delinquo.*

Popiek/ *Batillus.*

Popieram/ *Vrgeo, insto, pergo. Item, Resisto. In præt:* popártem/ *Inde* popárcie/ *Instantia. Inf:* poprzeć.

Popijam sie/ *Inebrior.*

Popiol/ *Cinis.* popielaty/ *Cinereus.* popielec/ *Cineralia, dies cinerum.* popielicá/ *Glis.*

Popisuie / *Conscribo.* popis/ *Conscriptio.*

Popłacam / *Persoluo.* popłátek/ *Census.*

Popłaßam/ *Abigo, perterrefacio.* popłoch/ *Terror.*

Poplesnieie/ *Muceo, mucesco, situ & squalore obducor.* poplesniáły/ *Squalidus, mucidus, rancidus, cariosus.*

Poplugáwiam/ *Conspurco, contamino, inquino.*

Popluwam/ *Conspuo.*

Poponá/ *vide* Oponá.

Poprąg/ *Cingula.*

Poprawdzie/ *Seriò, reuera.*

Popráwuie & popráwiam / *Emendo, corrigo, reformo, restauro, sub incudem reuoco.* popráwá/ *Correctio, emendatio.*

Poprzątam/ *Ordino, orno, como, dispono.*

Poprzeć/ *vide* popieram.

Poprzedawam/ *Distraho, vendo. venundo.*

Poprzysiegam/ *Adiuro, exorcizo, obtestor.* poprzysiegánie/ *Adiuratio, exorcismus.* poprzysiegácz/ *Exorcista.*

Popuszczam/ *Laxo, remitto, prolongo, protraho. Item, Excerno, aluum deycio, ventrem exonero.*

Popycham/ *Trudo, protrudo, propello. In præt:* popchnąłem/ *Inf:* popchnąć.

Porá/ *Conflictus, prælium.*

Porabam/ *Incido, succido, excindo.* porebá/ *Lignatio, Locus vbi caeduntur ligna.* porebnik/ *Lignator.*

Porádlniá/ *Exactio, Census, tributum, quod pendunt agricolæ.*

Porádzam/ *Consulo, consilium do.* porádá/ *Consilium.* porádny/ *Prudens, sapiens.* porádnie/ *Consultò.*

Poránek/ *Diluculum.* poránu *Manè, diluculo.* poránıam się/ *De manè surgo, maturo, manè seu maturè aliquid ago.*

Porázam/ *Cædo, vinco, fundo, prosterno, profligo, trucido.* porázká/ *Cædes, strages.*

Pordzewieie/ *Ferruginem contraho.* pordzewiáły/ *Ferruginosus, rubiginosus.*

Porę/ & porzę/ *Findo, scindo, discindo. In præt:* prołem/ *Inf:* proć.

Poręcze/ *Climacter. lorica.*

Porıwam/ *Arripio, abripio.* porıwam się/ *Proripio me, prorumpo.*

Poroczki/ *Iuris dictio, Termini terrestres, sic vocant cancellariæ.*

Porodzę/ *Pario, enitor.* porodzenie/ *Partus.*

Poroniam/ *Condo, seruo, asseruo. Item, Euomo, eycio, abortio.*

Porownawam/ *Aequo, complano, concinno, compono. Item, Confero, comparo.* porownánie/ *complanatio, collatio, comparatio.*

Poroz/ *Telum, iaculum.*

Porozumiewam/ *Intelligo, animaduerto.* porozumiewam się/ *Conuenio, paciscor.* porozumienie/ *Conuentio, pactum.*

Port/ *Portus. Emporium maritimum.* portowy/ *Ad portum pertinens.*

Portki/ *Caligæ, feminalia.*

Poruczam/ *Mando, præcipio, iniungo,*

iniungo, commendo. poruczenie/ mandatum. porucznik/ Mandatarius, commissarius, administrator, ordinum ductor.

Porußam/ Quatio, commoueo, afficio. porußenie/ Motus, affectus, us.

Porządzam/ Ordino, dispono. porządny/ ordinatus, dispositus, legitimus.

Porze/ vide pore.

Porzecze/ Regio ad flumen sita. porzeczny/ Ad ripam fluminis situs. porzeczki/ Baccæ herbæ cuiusdam fluuiatilis, quam Ribes officinæ vocant.

Porzucam/ Abijcio, proijcio. Item, Abortio. porzucenie/ Abiectio, abortus.

Posag/ Dos, dotalitium.

Posarkawam/ Sorbillo, pitisso.

Pościel/ Lectus, grabatus. pościelka/ Lectulus. pościelam/ Sterno lectum.

Pościgawam/ Assequor, insequor, prehendo.

Pościnawam/ Trucido, decollo, caput amputo.

Posel/ &c. vide posylam.

Posępiam się/ Tristor, frontem corrugo. posępny/ Tristis, morosus, difficilis.

Posiadam/ Possideo, occupo. posiadanie/ Possessio. posiedziciel/ Possessor.

Posiedzę/ Assideo, consideo. posiedzenie/ Sessio, consessus.

Posiewam/ Consero.

Posilam/ Corroboro, confirmo, recreo, refocillo, vires suppedito. posilenie & posiłek/ Robur, vires, suppetiæ. posilczny/ Auxiliaris.

Postalem/ &c. vide posylam. postanie/ Stratum.

Posladek/ Anus, i, podex, nates.

Posledz/ Postremo. poslední/ Posterior, postremus, vltimus, extremus.

Posługuję/ Inseruio, gratificor, morem gero. posługa/ Officium. posłußny/ officiosus, obtemperans, obsequens, obediens. posłußność & posłußeństwo/ obedientia, obsequium.

Posniedzieje/ Muceo, squaleo. posniedziały/ Mucidus, squalidus, cariosus, situ obductus.

Posoka/ Cruor, sanguis. posoczny/ Cruentus.

Pospießam się/ Celero, propero, festino. pospießny/ Celer, festinans, expeditus. pospiech/ Festinatio.

Pospolu/ *Simul, unà.* pospolity/ *usitatus, vulgaris, communis, triuialis, tritus, obuius, promiscuus.* pospolicie/ *Plerumq; vulgò, promiscuè.* pospolituie/ *Conuersor.* pospolitowánie/*communio, conuersatio.*

Posrawam/*Concaco, conspurco.*

Posrzodek/ *Medium, meditullium.* posrzedny/*medius.* posrzednik/ *mediator.* posrzednictwo/ *Officium mediatoris.*

Possowá/*Tignus, & um. Item, Laquear.*

Postáć/ *vultus, gestus.*

Postánowiam/ *Ordino, statuo, instituo, constituo, paciscor.* postánowienie/*Ordinatio, constitutio, pactum.*

Postáwuie & postáwiam/*Pono, colloco. statuo.* postaw/*Stamen.* postáwá/ *Habitus, gestus, forma, species.* postáwnik/ *Careus.*

Postepuie/ *Incedo, procedo, proficio.* postepek/ *Actio, incessus, profectus, us.*

Posterpawam/ *Pergo, procedo, progredior.*

Postoie/*Expecto, consisto, subsisto, sisto gradum.*

Postradawam/ *Perdo, amitto.*

Postronny/ *Dißitus, longinquus.* postronie & postronność/ *Distantia, longinquitas.*

Postrzigawam/ *Attondeo.* postrzigacz/ *Tonsor, qui pannum leuigat.* postrzigádlniá/ *Tonstrina.*

Poswarzam sie/ *Rixor, altercor. concerto, contendo.* poswar/ *Altercatio, concertatio.* poswárek/ *dimin:*

Poswiadczam/*Testor. attestor. contestor, testificor.*

Posylam/ *Mitto. In prat.* posłatem. Posel/ *Nuncius, legatus.* poselstwo/ *Nuncium. Legatio.*

Poszánowam/ *Amo, veneror, honore afficio, magnifacio.* poszánowánie/ *Honor, reuerentia.*

Poszáncuie sie/ *Succedo, euenio, euentum sortior, siue bonum siue malum.*

Poszcze sie/ *Ieiuno.* Post/ *Ieiunium, Quadragesima.*

Poszczekawam/ *Allatro.*

Poszczesćiam/ *Prospero, secundo, felix ac faustum esse iubeo.*

Poszeptawam / *Susurro, insusurro, suggero, immurmuro, in aurem*

aurem dico. poszeptem/ *Summissè, tacitè summissa voce.*

Poszywam/ *Tego, operio.* poszycie/ *Culmen, tectum stramineum.*

Poszwá/ *Indumentum, operimentum.* poszewká/ *dimin:*

Potaczam/ *Prouoluo. Item, Macero, humecto, immergo, irrigo.* potok/ *Riuus, amnis.* potoczek/ *Riuulus.*

Potáiemny/ *Clandestinus, clancularius.* potáiemnie/ *Clam, clanculum, clandestinè.*

Potánieie/ *vilesco, viliori precio vendor.*

Potárzicá/ *Postnundinum, dies vltimus nundinarum.*

Potemny/ *Habilis, aptus, idoneus. accommodus, appositus.* potemnośc/ *Habilitas.*

Potepiam/ *Damno, condemno.* potepá & potepienie/ *Condemnatio.*

Potezny/ *Firmus, validus, robustus.* poteznośc/ *Robur, vires, efficacia.*

Potkne sie/ *Offendo, cespito, impingo, allido.*

Potlaczam/ *Opprimo, comprimo, refercio, confercio, coarcto.*

Potlumiam/ *Opprimo, protero, pessundo, conculco.*

Potok/ *vide* potaczam.

Potone/ *In aquis suffocor, submergor.*

Potomek/ & potomstwo/ *vide* potym.

Potopiam/ *Mergo, submergo, in aquis suffoco.* potop/ *Diluuium, inundatio.*

Potracam/ *Perdo.*

Potracam/ *Protrudo.*

Potraw/ *Cordum.*

Potrawá/ *Ferculum, obsonium, missus, us.*

Potrząsam/ *Aspergo, conspergo. Item, Concutio.*

Potrząsk/ *Ames, tendicula.*

Potrzebá/ *Necessitas, inopia, penuria. Item, Causa, negocium. Item, Pugna, prælium.* potrzebny/ *Necessarius. Item, Egenus, inops.* potrzebuie/ *Egeo, indigeo. Item. Peto, posco. flagito, requiro.* Calumnia:

Potwarz/ *Calumnia: contumelia, conuicium.* potwarzam/ *Cauillor, calumnior.* potwarcá/ *Calumniator, suggillator.* potwarzisty/ *Contumeliosus.*

Potwierdzam/ *Assero, affirmo, confirmo, roboro, munio.* potwierdzenie/ *Confirmatio.*

Potworzam/ *Fingo, formo, effingo.* potworá/ *Species, facies, forma, effigies.*

Poty/ *Hactenus, hucusq;.*

Potykam się/ *Occurro, obuiam venio. Item, Congredior, pugno, prælior, manus consero, signa confero, confligo, dimico. Item, Cespito, impingo, allido, offendo.* potykánie & potyczká/ *Præliũ, congressus, conflictus.*

Potym/ *Postea, deinde, deinceps.* potomek/ *Successor.* potomkowie/ *plur: Liberi, successores, posteri.* potomstwo/ *posteritas.*

Potynkuię/ *Incrusto.* potynkowánie/ *Incrustatio.*

Powąchawam/ *Odoro, olfacio.*

Powádzam/ *Irrito, lacesso.* powádzam się/ *Iurgor, altercor, rixor, contendo.*

Powálam/ *Prouoluo, prosterno.* powálam się/ *Procido, procumbo, corruo, concido.* powal/ *Prostratio.*

Powalká/ *Pastillus, panis eleemosynarius.*

Poważam/ *Aestimo, facio, pendo, veneror.* poważny/ *Grauis, venerabilis, venerandus, autoritate præditus.* powagá / & poważność/ *Grauitas, autoritas, æstimatio.*

Powędruię/ ex germ: *Abeo, discedo, iter facio.*

Powiárá/ *Superstitio.* powierny/ *Superstitiosus.*

Powiąs/ *Chamedaphne. herb:*

Powiát/ *Territorium, districtus, diæcesis, prouincia.* powiátny/ *Prouincialis.*

Powiązam/ *Alligo, constringo.* powiąsło/ *Fascia, vinculum, astrigmentum.*

Powiedam/ *Dico, narro, perhibeo.* powiedácz/ *Autor rumoris alicuius.* powieść/ *Sermo, dictum, sententia.* powiastká/ *Rumusculus.*

Powieká/ *Palpebra.*

Powietrze/ *Aër, aura. Item, Pestis, lues, pestilentia, paralysis.* powietrzny/ *Aereus.* powietrzem záráżony/ *Paraliticus.*

Powiewam/ *Afflo.* powiewny *Flatilis, à ventis agitatus.*

Powinny/ *Debitus, deuinctus, obstrictus, obnoxius.* powinność/ *Officium, munus.* powinnowáty/ *Necessarius, propinquus, cognatus, consanguineus.* powinnowáctwo/

wáctwo/ *Cognatio, neceßitudo, consanguinitas.*

Powijam / *Inuoluo.* powicie/ *Fascia, inuolucrum.*

Powlaczam / *Induo, operio.* powłoká/ *Indumentum, operimentum.*

Powodzę/ *Deduco, produco.* powodzi się/ *Succedit.* powodzenie / *Successus.* powod / *Autor. Item, Causa. Item, Instructio, instinctus. Item, Actor coram iudicio.* powodny/ *Instigatorius.* powodna strona/ *Actor, accusator.*

Powodź/ *Inundatio, diluuium.*

Powoławam/ *voco.* powołánie/ *vocatio, munus, officium.*

Powolny/ *Promptus, spontaneus, obsequens, obtemperans, morigerus, tractabilis.* powolność/ *Obedientia. obsequium, tractabilitas.*

Powoniam / *Odoro, olfacio.* powonienie/ *Olfactus.*

Powoy/ *Hedera.*

Powożę/ *Aurigor.*

Powroz / *Funis.* powrozek / *Funiculus.* powroźnik / *Restio, restiarius, sparto.*

Powściągam/ *Arceo, coërceo, cohibeo, refreno, moderor, tempero, compesco.* powściągam się / *Abstineo, tempero mihi.* powściągliwy/ *Continens, abstinens, temperans.* powściągliwość/ *Abstinentia.*

Powstáię / & powstawam / *Assurgo, consurgo, Insurgo. Item, Orior, exorior, promano, prouenio.*

Powszechny/ *Generalis, vniuersalis, Catholicus, Oecumenicus.* powszechność/ *Generalitas. vniuersitas.*

Powszedny/ *Quotidianus. profestus.*

Powtore/ *Secundò, rursus, iterum.* powtarzam/ *Repeto, itero, ingemino.* powtarzánie / *Repetitio, iteratio.*

Powyszam/ *Exalto.*

Powzdawam/ *Trado, concedo.* powzdanie/ *Ceßio.*

Poię/ *Poto, inebrio.*

Poymam/ *vide* poimam.

Poyzrzę/ *Aspicio, prospicio.* poyzrzenie/ *Aspectus, prospectus.*

Pozábijam/ *Occido, interficio, interimo, trucido.*

Pożądam / *Cupio, desidero, flagito, peto.* pożądánie/ *Desiderium, flagitatio, petitio.* pożądány/ *Desi-*

254

ny/ *Desideratus, desiderabilis, exoptatus, expectatus.* pożądliwy *Libidinosus.* pożądliwość/ *Libido, cupiditas, concupiscentia.*

Pożąłem/ *&c. vide* pożynam.

Pożar/ *&c. vide* pożeram.

Pożarznice/ *varioli, morbilli.*

Pozbáwiam/ *Orbo, priuo, adimo, destituo, aufero, eripio.*

Pozdrawiam/ *Saluto.* pozdrowienie/ *Salutatio.*

Pożegam/ *Comburo.* pożogá/ *Incendium.*

Pożegnawam/ *Benedico.* pożegnánie/ *Benedictio.*

Pożeram/ *Deuoro, deglutio. In præt:* pożárłem. *Inf:* pożrzeć. pożercá/ *Decoctor.* pożar/ *Incendiũ.* pożarzisty/ *Flammeus, ignitus. Item, Deuorans, depascens.*

Pozew/ *vide* pozywam.

Poźiewam/ *Oscito, pandiculor.* poźiewánie/ *Oscitatio, pandiculatio.*

Poźimká/ *Fragum.*

Pozłacam/ *Deauro, inauro.* pozłocony & pozłoćisty/ *Deauratus.* pozłocenie/ & pozłotká/ *Deauratio.*

Poznań/ *Posnania.*

Poznawam/ *Agnosco, cognosco.* poznánie/ *Agnitio, cognitio.*

Poźny/ *Tardus, serus, serotinus, cordus.* poźno/ *Serò, tardè.*

Pożonam/ *Abigo, cogo, expello, propello.*

Pozorny / *adiect: Conspicuus, manifestus, euidens. subst: Lictor, apparitor.*

Pozostáię & pozostawam / *Remaneo, relinquor.* pozostáły/ *Reliquus, residuus.*

Pożrzeć/ *vide* pożeram.

Pozwalam/ *Concedo, permitto.* pozwolenie/ *Concessio, permissio, licentia.*

Pożyczam / *Mutuum do, credo, commodo. Item, vtendum accipio.* pożyczny/ *Mutuo datus vel acceptus.*

Pożynam/ *Meto, demeto, defalco, vindemio. In præt:* pożąłem/ *Inf:* pożąć.

Pozyskawam / *Lucror, lucrifacio.*

Pozywam/ *Cito, litem intendo, dicam impingo, diem dico, In Ius voco.* pozywacz/ *Actor.* pozew/ *Citatio.*

Pożywam/ *Vtor, fruor, vescor, comessor.* pożywánie / *Fruitio, vsus fructus.* pożytek/ *vsus, vtilitas, fructus, commodum, emolumentum.*

lumentum, quæstus, lucrum, compendium. pożyteczny/ utilis, frugi, commodus, compendiosus.

P R.

Prábabká/ Proauia.

Pracá/ Labor, opus, cura, sollicitudo, molestia. prácuie/ Laboro. operor, opus facio, curo, desudo. prácowity/ Laboriosus.

Praczká/ vide pierze.

Prádźiad/ Proauus.

Prag & pregierz/ Numella, Catasta.

Prágnę/ Sitio. Item, Inhio, aspiro, desidero. prágnienie/ Sitis, desiderium.

Práktikuię/ Ariolor, auguror, vaticinor, ominor. práktiká/ Augurium, oraculum, omen. Itē, Fraus, dolus, machina, techna. práktikarz/ Vates, augur, ariolus, aruspex.

Prálat/ Præsul, antistes, episcopus.

Prakem/ &c. vide pierze.

Práprádźiad/ Abauus.

Prásá/ Prælum, torcular. prásuię/ Premo.

Prásol/ dicitur is, qui vel salem coquit, vel sale mercaturam exercet.

Prászczur/ Vxoris meæ patruelis.

Praszny/ Azymus, infermentatus, prasznik/ Panis infermentatus. aliàs przaszny.

Pratek/ vide pret.

Prawdá/ veritas. Item, Circulus mensarius. prawdźiwy/ verus, verax.

Práwnuk/ Pronepos.

Práwo/ Ius, lis, lex. práwy/ Rectus, verus, legitimus, dexter. práwość/ Aequitas, iustitia, veritas, dexteritas. práwicá/ dextera. práwidło/ Amußis, norma, regula. práwny/ Iuridicus, Iurisperitus. práwuię się/ Litigo, in ius voco, iure ago. práwodawcá/ Legislator, nomothetes. práwołomcá/práwokaźcá/ Legisruptor, exlex.

Práżę/ Asso, coquo, elixo. prážony groch/ Pisa suffocata.

Prę/ vrgeo, insto, In perf: párłem. Inf: przeć.

Pregierz/ vide prag.

Pręt/ Virga, baculus, pertica. prętek/ Virgula, radius, bacillus.

255

Pretki/ *Agilis, celer, citus, pernix, velox, præpes, præceps, rapidus, subitus, subitaneꝰ, promptus, expeditus.* pretkość/ *celeritas.* pretko/ *Citò, illicò, curriculò.*

Proboszcz/ *Præpositus.* probostwo/ *Præpositura.*

Probuie/ *Probo, exploro, exa-* [illegible]/ *Probatio, examen.*

[illegible]/ *Fornacula.*

Proć/ *vide* porze.

Procá/ *Funda.*

Proch/ *Pulvis.* proszek/ *pulvisculus.* prochowny/ *pulvereus.* prochownicá/ *Theca pulveraria.* prochnieie/ *Putresco, putrefio.*

Proiem/ *vide* porze.

Promień/ *Radius.* promienisty/ *Radiosus, radians.*

Proporzec/ *Signum, vexillum.* proporcznik/ *Signifer, vexillifer.*

Prorok/ *Vates, propheta.* prorokini/ *Prophetissa.* prorocki/ *Propheticus, vatidicus.* proroctwo/ *Prophetia, vaticinium, oraculum.* prorokuie/ *Prædico, prophetizo, vaticinor.*

Prosie/ *Sucula, porcellus.* prosiątko/ *dimin:* prosięcina/ *Caro porcellina.*

Proso/ *Milium.*

Prosty/ *Simplex, vilis, communis, vulgaris, obvius, rudis, ignarus, iners. Item, Rectus, directus.* prostość/ & prostotá/ *Simplicitas. Item, Inscitia, inertia.* prostak/ & *dimin:* prostaczek/ *Item,* prościnó/ & *dimin:* prościnká/ *Homo simplex, ignarus, ignavus, stolidus, stupidus, rudis.* proszcze/ *Dirigo.*

Proszę/ *Oro, rogo, postulo, supplico, peto.* prośbá/ *Petitio, precatio.*

Prowádzę/ *Duco, deduco, derivo.* prowádzę się/ *Migro.* prowadzká/ *Migratio.*

Prożny/ *Inanis, vanus, vacuus, cassus, irritus, frustraneus.* prożność/ *vanitas.* prożno/ *frustra, in vanum, nequicquam.* prożnuie/ *Ocior, desideo.* prożnowánie *Ocium, desidia.*

Prum/ *Ponto, onis.*

Prusy/ *Prussia, Borussia.* pruski/ *Prutenicus.* prusak/ *Borussꝰ.*

Pryskam/ *Scintillo. Itē, aspergo.*

Pryszcz/ *Vlcus, vomica.* pryszczę się/ *vlcus fio.*

Pryskuię/ *Aduro, inuro, stigmatizo.* pryskowány/ *Cauteriatus.*

Prza/ *Controuersia, causa, actio.*
Przadlem/ *&c. vide* przede.
Przalem/ *vide* prze.
Przaśny/ *Azymus, infermentatus.* przaśnik/ *panis azymus.*
Prze/ *præp: Per, propter.*
Prze/ *Nego, diffiteor, inficias eo. In præt:* przałem/ *Inf:* przeć.
Przedarszczam/ *Importunè ago, Insolenter me gero.*
Przebiegam/ *Percurro, peruado, Item, Perlego, euoluo.* przebiegam sie/ *Deambulo, discurro.*
Przebieram/ *Eligo, deligo, seligo.* przebor/ *Delectus.* przeborek/ *vertex, æquamentum capillorum.*
Przebijam/ *Transfigo, transfodio.* przebijam sie / *Perrumpo.* przebity/ *Transfossus.* przebićie/ *Transfossio, perruptio.*
Przebradzam/ *Flumen aliquod transeo, permeo, peruado, transuado.*
Przebrnę/ *Idem.*
Przebywam/ *Maneo, habito, conuersor.* przebywánie/ *Conuersatio.*
Przeć/ *vide* prę.
Przecedzam/ *Colo, as. percolo, cribro.*

Przecherá/ *Ardelio, adulator, parasitus, scurra, cauillator, impostor, ciniflo, vitilitigator.*
Przechodzę/ *Transmeo, permeo, penetro, peruado, emineo, præmineo, supero, exupero. In præt:* przeszedlem. *Inde* przeyśćie/ *Transitus.* przeszły/ *Præteritus, priscus, pristinus* przechodzę sie/ *&* przechadzam sie/ *Deambulo bulo.* przechadzká/ *Dean.* przechod/ *Transcursus, Am. crum.* przechodźisty/ *Peruius.* przechoduię sie / *Sæpius aluum exonero.*
Przechowawam/ *Recepto.* przechowam sie / *Lateo, delitesco.* przechowánie/ *Latebra, latibulũ.*
Przechwitawam / *Intercipio.* przechwićićiel/ *Interceptor.*
Przećiągam/ *Pertraho. Item, Transeo.* przećiąg/ *Transitus. Itẽ, Spacium, interuallum, distantia.*
Przećiekam/ *Perfluo.*
Przećieram/ *Perfrico, perfodio, perrumpo. In præt:* przetárlem/ *Inf:* przetrzeć.
Przeczká/ *Fibula.*
Przećinam/ *Disseco, concido.*
Przećiw/ *&* przećiwko/ *Contra, erga, aduersus, In.* przećiwny/

Contrarius. przećiwnik/ *Aduersarius, hostis.* przećiwność/ *Aduersitas, contrarietas, contradictio, repugnantia.* przećiwiam się/ *Aduersor, resisto, repugno, rebello, obmurmuro, oggannio.*

Przecz/ *per apocopen, pro prze co/ Cur, quare, quamobrem, qua de causa, quam ob causam.*

Przeczam się/ *Rixor, iurgor, a[illegible]cor, contendo.*

Przeczny/ *vide* przeki.

Przeczyniam/ *Muto, transformo.* przeczynienie/ *Transformatio, metamorphosis.*

Przeczytawam/ *Perlego, relego, euoluo.*

Przed/ *Præ, ante, coram, in conspectum, in conspectu.* przed tym/ *Antea.* przedny/ *præstans, præcipuus.* przednieyszy/ *Potior, præstantior.*

Przedárłem/ *vide* przedźieram

Przedáruię/ *muneribus corrumpo.*

Przedáię & przedawam/ *vendo, venundo, distraho.* przedánie & przedaj/ *venditio.* przedayny *venalis,* przedawcá/ *venditor.*

Przeddách/ & przedáßek/ *diminut: Suggrundia.*

Przedę/ *Neo, fila duco. In præt:* przadłem/ *Inf:* prząść. przedźiwo/ *Linum, tela.* przęślicá/ *Pedamentum, basis, seu inferior pars colus.* prządká/ *Netrix, lanifica.*

Przedłużam/ *Prorogo: differo, protraho, procrastino, cunctor, moras necto.* przedłużánie/ *Cunctatio, prorogatio, mora.*

Przedmieśćie/ *Suburbium.*

Przedmowá/ *Præfatio, prologus, proœmium.*

Przedrápuię/ *Perfrico.*

Przedsiębierzę/ & przedsiewezmę/ *Propono, constituo, in animum induco.* przedsięwźięćie/ *propositum, institutum, intentio.*

Przedsionek/ *Atrium, vestibulum, proscenium, antescenium.*

Przedźiałam/ *Transformo. Itē, discrimino.* przedźiał/ *vertex.*

Przedźieram/ *Scindo, lacero, disrumpo. In præt:* przedárłem/ *Inf:* przedrzeć. przedźieram się/ *Perrumpo, vi mihi viam aperio.*

Przegadam/ *Confuto, conuinco.*

Przeginam/ *Inclino, incuruo.* przegięćie/ *Inclinatio, incuruatio.* przegięćiná/ *Suffrago, curuatura pedis.*

Przedę/ ... Przeglas

Przegladawam/ *Conniueo, indulgeo. Item, Recognosco, corrigo, emendo.*

Przegradzam/ *Sepio, obsepio.* przegrodá/ *Sepimentũ, vacerra.*

Przegrażam/ *Interminor.* przegrożká/ *Comminatio.*

Przegubá/ *Spondylus, nodus, curuatura digitorum.*

Przeiednawam/ *Expio, placo, reconcilio, in gratiam reduco.*

Przeiistoczam/ *vnam substantiam in aliam transmuto, transformo, transubstantio.* przeiistoczenie/ *Transubstantiatio, metamorphosis.*

Przekalam/ *Perfodio, transfodio.*

Przekázam/ *Obsto, impedio, interrumpo.* przekázá/ *Obstaculum, impedimentum.*

Przek/ *Obliquitas, decussatio.* Ná przek/ *Decussatim.* przeczny *Obliquus, transuersus.* przekuie/ *obliquè seu decussatim aliquid colloco.*

Przekládam/ *Præpono, præfero, antepono, præficio, transpono. Itẽ, Expono, explico, interpretor.*

Przekinam/ *Inclino, declino, deficio.* przekinienie/ *Defectio.*

Przekłásuie/ *Ineptio, lasciuio, obscæna loquor.* przekłasnik/ *Scurra, obscænus homo.* przekłásowánie/ *Scurrilitas.*

Przeklinam/ *Execro, deuoueo, imprecor, anathematizo.* przeklety/ *maledictus.* przeklectwo/ *Anathema, maledictio.* przeklinacz *Exorcista.*

Przekonywam/ *vinco, conuinco, refuto.*

Przekopawam/ *Perfodio.* przekop/ *Fossa.*

Przekorzizná/ *Insultus.*

Przekriszam/ *Deleo, cancello, expungo.*

Przekstáltuie/ *Transfiguro, transformo, in aliam formam conuerto.* przekstáltowánie/ *Transfiguratio, transformatio.*

Przekuie/ & przekowawam/ *Recudo.*

Przekupuie/ *Dardanariam exerceo, propolam ago.* przekupien & przekupnik/ *Institor, propola, dardanarius.*

Przekwintuie/ *Ineptio, lasciuio, lenocinor.* przekwintá/ & przekwintowánie/ *Ineptiæ, lasciuia, lenocinium.*

Przelámuie/ *Confringo.*

Przelatam/ *Peruolo, transuolo.*

Przeláżam/ *Perrepo, transcendo.*

Przelewam/ *Transfundo. Item, Exundo.* przelewká / *Exundantia, abundantia.*

Przeliczam / *Renumero.*

Przeloże / *Præficio.* przełożony/ *Præfectus.* przełożeństwo / *Magistratus.* przelogá/ *Cochlea torcularis.*

Przemagam / *Possum, valeo, prævaleo.* przemożny / *Potens, præpotens.* przemożność/ *vires, potentia, potestas, neruus, facultas.*

Przemakam/ *Madeo, madefio.*

Przemárnuie / *Concoquo, dilapido, perdo, profundo, malè colloco.*

Przemetkuie/ *Transmuto, permuto. Item, Perdo, profundo, consumo.*

Przemieniam/ *Immuto.* przemienny/ *Alternus, mutabilis, momentaneus, inconstans, caducus.* przemienność & przemiáná *Mutatio, vicißitudo.*

Przemierzam/ *Permetior.*

Przemiiam / *Prætereo.* przemiiánie/ *Præteritio.*

Przemycam/ *Conduco, muneribus seu donis corrumpo.*

Przemykam się/ *Perrepo, perrumpo.* przemyślam/ *Affabre aliquid excogito.* przemysł/ *Ars, artificium.*

Przenaymuię/ *Conduco, muneribus corrumpo.*

Przenikam/ *Penetro.*

Przenoszę / & przenaszam / *Transfero, transporto.* przenoszę się/ *Migro, emigro, transmigro.* przenosiny/ *Repotia.*

Przeor/ *Prior, Cœnobiarcha.* przeorzyszá/ *femin:*

Przeorzę & przeorywam/ *Aro, proscindo, effringo, repastino.*

Przepádam/ *Perlabor, perrumpo.* przepádam się/ *Laceror, rumpor.* przepáść/ *Abyssus, vorago, barathrum.* przepádzisty & przepáścisty/ *voraginosus.*

Przepásuię / & przepásam / *Præcingo.*

Przepiiam/ *Decoquo, consumo, abligurio.* przepiiam się / *Natalem meum celebro.*

Przepisuię/ *Describo, præscribo.* przepis/ *Descriptio, apographum, copia, exemplar, exemplum.*

Przepiorká / *Coturnix.* prze-piorczę / *Coturnicum pullus.*

Przeplatam / *Internecto, distinguo.*

Przepowiedam / *Prædico, as, annuncio. Item, Prædico, is, vaticinor.* przepowiedánie / *Annunciatio, prædicatio. Item, Prædictio, prophetia, vaticinium.*

Przeprászam / *Deprecor.*

Przepráwuię & przepráwiam *Placo, reconcilio, in gratiam reduco.* przepráwuię się & przepráwiam się / *Traÿcio, transfreto.* przepráwá / *Reconciliatio.* przepraw / *Traiectus.*

Przeprowádzá / *Perduco.* przeprowadzam się / *Emigro, transmigro.* przeprowádzká / *Transmigratio.*

Przepuszczam / *Permitto, transmitto. Item, Parco, remitto, condono, ignosco, conniueo, indulgeo.* przepuszczenie / *Remißio, permißio, permissus.*

Przerabam & przerębuię / *Excindo, aperio.* przerąb / *Foramen. Item, vacerra, stabulum equinū.*

Przerywam / *Perrumpo, abrumpo, intercipio.*

Przerzedzam / *Rarefacio.*

Przez / *præp: Per, propter.*

Przesadzam / *Transfero, transpono, transporto. Item, distinguo.*

Prześciéram / *Abstergo, detergo.* prześciéradło / *Linteum, lodix, stragulum.* sindon

Przesdzięki / *Inuitò, coactò.* przesdzięczny / *Inuitus, coactus.*

Przesiewam / *Cribro, percolo, as, excutio.*

Przeskákuię & przeskaczam / *Transilio.* przeskok / *Effugium, latebra.*

Przesláduię / *Persequor.* prześládowánie / *Persecutio.* prześládowcá / *Persecutor.*

Przesmierdnę / *Oleo, fæteo.*

Przestáię / *Cesso, desino, desisto.* przestawam / *Concedo, contētus sum, acquiesco.* przestawam się / *Tempus maturitatis excedo.* przestánek / *Intermißio.*

Przestáwuię & przestáwiam / *Transfero, transpono.*

Przestępuię / *Transcendo transgredior, præuaricor.* przestępny / *Transgressorius, transcendens.* przestępny rok / *Annus bisextilis,* przestępcá / *Transgressor, præuaricator.*

Przestrászam / *Consterno, per-*

terrefacio, terrorem incutio. przestrách / Terror, pauor.

Przestrony / vide przestworny.

Przestrzegam / Caueo. custodio, seruo, obseruo. Item, Moneo, præmoneo, commonefacio. przestrogá / Commonefactio.

Przestworny / Laxus, amplus, vastus, capax, spaciosus. przestwor / & przestworność / vastitas, amplitudo, spacium.

Przesyłam / Transmitto.

Przesypiam się / Edormio.

Przeszedłem / przeszcie / &c. vide przechodzę.

Przeszkadzam / Noceo, impedio, obsto. Item, Interpello, przeszkodá / Obstaculum, impedimentum.

Przetłukam / Pertundo, perforo, perfodio.

Przeto / Ergo, igitur, quare, quapropter, proinde.

Przetr / & przetro / Laquear, tabulatum, contignatio.

Przetrawiam / Abligurio, concoquo, consumo.

Przetwarzam / Transformo. przetworá / Transformatio.

Przewarzã / Decoquo, concoquo.

Przeważam / Præpondero, præualeo. przeważny / Grauis, præstans. przeważność / Præstantia, grauitas.

Przewędruię / Peragro.

Przewiercam / & przewiertuię Perforo.

Przewierzgam / Immuto, transformo, transfiguro. przewierzgam się / Immutor. przewierzgnienie / Immutatio, transformatio, transsubstantiatio.

Przewiewam / Perflo. przewiewny / ventis peruius.

Przewiniam się / Committo, patro, perpetro, delinquo. przewinienie / Culpa, delictũ, reatus.

Przewłaczam / Protraho, cunctor, differo, prolongo. przewłoká / Dilatio, cunctatio, mora.

Przewodzę / Traduco, transporto. Item, vexo, exagito.

Przewożę / Transueho, transporto. przewożę się / Traÿcio, transfreto. przewoz / Traiectus. przewoźnik / Portitor, transfretator. przewoźny / Naulum, portorium.

Przewracam / Euerto, peruerto. przewrotny / Peruersus. przewrotność / Peruersitas.

Przewyciężam / vinco, supero, anteeo, antecello, præualeo.

Przewyższam /

Przewyżam/ *Emineo, anteeo, supero. exupero, excello, præcello, antecello.*

Przeyeżdżam/ *Perequito, perago. przeyeżdżam się/ Obequito. przeiazdka/ Obequitatio. deambulatio.*

Przeyźrze/ *Prævideo, prospicio, prædestino. Item, Hallucinor, pecco, delinquo. przeyźrzenie/ prædestinatio, prouidentia, fatum. Item, Delictum.*

Przezorny/ *Pellucidus, perspicuus.* przezorność/ *Perspicuitas.*

Przezroczisty/ *Limpidus, perspicuus, pellucidus.* przezroczistość *Perspicuitas.*

Przeżyię/ *Diutius viuo, annos alicuius supero.*

Przezywam/ *Cognomino.* przezwisko/ *Cognomen.*

Przodek/ *Principium, primæ partes, primatus, principatus.* przodkowie/ *Maiores, patres, seniores.* przodukę & przodkuię/ *Primas teneo, anteeo.* przodkowánie/ *Primatus. primæ partes.*

Przy/ *præp: Apud, pone, penes, secundum. Composita cum comparatiuis adiectiuorum significationem eorum minuit. vt:* przysmutnieyszym/ *Subtristis.* przytrudnieyszym/ *Subdifficilis, aliquo modo difficilis.*

Przybiegam/ *Accurro.*

Przybieram/ *Orno, exorno.*

Przybiiam/ *Affigo.*

Przybliżam się/ *Appropinquo, Immineo, impendeo.*

Przybywam/ *Aduento, accedo, cresco.* przybytek/ *Tabernaculum.* przybysz/ *Mensis decimus tertius. qui Embolimos, quasi intercalaris dicitur. germ:* Einkömling.

Przychędożam/ *Colo, exorno. Item fucum facio.*

Przychilam/ *Inclino, acclino, admoneo.*

Przychodzę/ *venio. In præt:* przyszedłem. *Inf:* przyść. *Inde* przyście/ *Aduentus.* przyszły/ *Futurus.* przychodzień/ *Aduena, peregrinus, alienigena.* przychodniowy/ *Alienus, externus, exoticus.*

Przyciągam/ *Attraho, pertraho. Item, Commigro.*

Przyciekam/ *Affluo, alluo, allabor.*

Przycinam/ *Amputo, præcido. In præt:* przyciąłem. *Inf:* przyciąć.

Przyćiſkam/ *Adycio. Item, premo, comprimo, vrgeo, inſto.*

Przyczyniam/ *Addo, augeo.* przyczyniam ſię/ *Interpello, intercedo.* przyczyná/ *Cauſa, ratio. Item, Interceßio.* przyczyncá *Interceſſor, mediator.* przyczynek/ *Auctio, corollarium, additamentum.*

Przydáię & przydawam/ *Addo, adycio, augeo, adhibeo.* przydátek/ *Auctarium, corollarium, additamentum, appendix.*

Przydłużym/ *Sublongus.*

Przygadza ſię/ *vide* przygodźi ſię.

Przyganiam/ *Cogo, appello, compello.*

Przygániam/ *Reprehendo, criminor, damno, culpo, vitupero.* przygáná/ *vituperatio, reprehenſio, vitium.*

Przyginam/ *Acclino, inclino.*

Przygiaſkam/ *Orno, como, mulceo, demulceo.*

Przygłodawam/ & przygłodzam/ *Arrodo, corrodo.*

Przygrizam/ *Idem:*

Przygodźi ſię & przygadza ſię *Accidit, euenit, contingit, vſu venit.* przygodá/ *Caſus, euentus, damnum, malum, infortunium.* przygodny/ *Fortuitus, contingens.*

Przygotuię/ *Apparo, præparo, inſtruo, adorno.* przygotowánie/ *Apparatus, us.*

Przyiaćiel/ *Amicus, cognatus, familiaris, neceſſarius.* przyiaćiołká/ *Amica, amaſia.* przyiaćielſki *Amicus.* przyiaćielſtwo/ *Amicitia, cognatio, conſanguinitas, familiaritas, neceßitudo.*

Przyiaźń/ *Fauor.* przyiáźliwy/ *Fauens, cupidus, ſtudioſus.* przyiam/ *Faueo, aſpiro.*

Przyimuię/ *Accipio, aſſumo, recipio, ſuſcipio. In præt:* przyiąłem. *Inf:* przyiąć. *Inde* przyięćie/ *Receptio.* przyiemny/ *Acceptus, gratus.*

Przykázuię/ *Præcipio, impero, iubeo, mando, iniungo.* przykazánie/ *Mandatum, præceptum, edictum.* przykázyćiel/ *Præceptor, magiſter.*

Przykładam/ *Appono, addo, adycio.* przykład/ *Exemplum, ſpecimen.* przykłádny/ *Bonum exemplum præbens.*

Przykłotá/ *Stramen.*

Przykry/ *Acerbus, moleſtus, ingratus,*

gratus. Item, Praceps. przykrość/ Molestia, nausea. fastidiũ. przykrze sie/ Molestus sum, vexo, devexo, exagito.

Przykrywam/ Tego, contego, operio. przykrycie/ Tectum, operimentum.

Przyłączam/ Aggrego, congrego. adiungo, coniungo.

Przylatam/ Aduolo, accurro.

Przyłbicá/ Cassis, galea.

Przylegam/ Adiaceo, attingo, finitimus sum. Item, Obruo, opprimo. przyległy/ Conterminus, finitimus, contiguus, propinquus. przyległość/ Confinium.

Przylepiam/ Affingo, agglutino.

Przylewam/ Affundo, suffundo. przylewká/ Additamentum, quod affunditur.

Przyliczam/ Annumero.

Przylipam/ Adhæreo.

Przylnę/ & przylinam/ Adh[illegible], adhæresco.

Przyludzam/ Attraho, allicio, pellicio.

Przymawiam/ Obtrecto, traduco, criminor, conuicior, insector, cauillor, inuehor. przymowká/ Criminatio, conuicium, dicterium, opprobrium, obtrectatio, calumnia. przymowny/ Contumeliosus, obtrectatorius.

Przymiatam & przymiotam/ Addo, adÿcio. przymiot/ Accidens. Item, Contagium, contagio.

Przymierzam/ Accommodo, adapto. confero. Item, mensuram augeo, aliquid ad mensuram addo. przymiárá/ Auctarium, corollarium.

Przymierze/ Pax, fœdus, pactum, induciæ.

Przymieszawam/ Admisceo.

Przymnażam/ Augeo, addo, adÿcio.

Przymuię/ vide przyimuię.

Przymuszam/ Adigo, cogo, compello. przymuszenie/ coactio.

Przymykam/ Admoueo. przymykam sie/ Propius accedo, accurro, appropinquo. insinuo me.

Przynaglam/ vrgeo, insto, ingruo, immineo.

Przynęcam/ Inesco, allicio, pellicio.

Przyniewierzam sie/ Infideliter ago, infidelem me gero.

Przynoszę & przynaszam/ Fero, affero, apporto.

Przynucam/ Cogo, adigo.

Przyobuwam/ calcio, calceos induo.

Przyodziewam/ *vestio, amicio, induo, operio.*

Przypádam/ *Accedo. accurro, allabor, ingruo, immineo. Item, aggredior, adorior.* przypadek/ *Casus, malum, infortunium.*

Przypędzam/ *Adigo, cogo, compello.*

Przypalam/ *Aduro.*

Przypásuię/ & przypáſam/ *Accingo.*

Przypiekam/ *Aſſo, aduro.*

Przypiekrzam/ *Exorno, fucum illino, fucum facio.*

Przypieram/ *vrgeo, inſto.*

Przypierzam/ *Plumis exorno, criſtam adapto, criſto, as.*

Przypiiam/ *Præbibo, propino.* przypiiam ſie/ *Adhæreo, adhæreſco.*

Przypilnuię/ *Operam do, conor, enitor, contendo.*

Przypinam/ *Applico, affibulo, aſtringo, annecto, adiungo, induo, accingo.* przypinam ſie/ *Adhæreo. In præt:* przypiąłem. *Inf:* przypiąć.

Przypiſuię/ *Annoto, aſcribo, tribuo, dedico, vendico, arrogo, imputo.* przypiſek/ *Annotatio.*

Przyplatam/ *Applico, annecto.*

Przypływam/ & przypłynę/ *Annato, adnauigo, appello.*

Przypodobam ſię/ *Placeo, accommodo me, inſinuo me.* przypodobawam/ *Aßimilo, confero, comparo.*

Przypominam/ *Commemoro. cito, allego, mentionem facio, ſuggero, in memoriam reuoco.* przypominánie/ *Commemoratio, mentio.*

Przypowiedam/ *Narro, enumero.* przypowieść/ *Parabola, prouerbium, adagium.*

Przyprawuię & przypráwiam *Affingo, adorno, præparo. Item, Condio.* przyprawá/ *Adornatio, fucus, offuciæ, figmentum. Item, Condimentum.* przyprawká/ *Coma, capillus adulterinus.* przyprawny/ *Adulterinus, fucatus, fictitius. Item, Conditus.*

Przypuſzczam/ *Admitto.*

Przyradzam ſię/ *Annaſcor.* przyrodzony/ *Genuinus, naturalis.* przyrodzenie/ *Natura, ingenium, indoles.* przyrodny/ *Agnatus.* przyrodny brát/ *Frater vterinus.*

Przyroczam/ *Faſcino, incanto.* przyrok/ *Faſcinum, incantamentum, aſpectus contagioſus.*

Przyro-

Przyrownawam/ *Aßimilo, confero, comparo.* przyrownawánie/ *Collatio, comparatio.*

Przyrządzam/ *Præparo, adorno, instruo.*

Przyrzekam/ *Spondeo, fideiubeo, polliceor, satisdo, compromitto.* przyrzeczenie/ *Sponsio, satisdatio.*

Przyrzinam/ *Præscindo. Item, Alludo.*

Przyrzucam/ *Addo, adijcio.*

Przysadzam/ *Addo, adijcio, applico, attexo* przysádá/ *Additamentum, appendix.*

Przysądzam/ *Adiudico, imputo, attribuo.*

Przysiadam/ *Aßideo.* przysiadká/ *Seßio.*

Przysięgam/ *Iuro.* przysięgły & przysiężny/ *Iuratus.* przysięgá/ *Iuramentum.*

Przysienie/ & przysionek/ *Atrium, vestibulum, porticus, ambulacrum.*

Przyskákuie/ *Aßilio.*

Przyskorká/ *Iniuria, damnum, detrimentum.*

Przyskwieram/ *urgeo, insto, insisto, immineo. impendeo.*

Przysłowie/ *Prouerbium.*

Przysłuchawam/ *Pertineo, attingo.* przysłuchawam się/ *Attendo, ausculto, aduerto.*

Przysługuie/ *Gratificor, demereor.* przysługá/ *Gratificatio, officium, meritum.*

Przysłuša/ *Decet, conuenit, par est.*

Przysmák/ *Embamma, intinctus.*

Przysniwam się. *In somnis appareo.*

Przysparzam/ *Augeo, adaugeo, dono, largior, muneror.*

Przyspie/ *Accelero.*

Przysposobiam/ *Adopto. Item, Arrogo. vendico.* przysposobienie/ *Adoptio.*

Przystáwuie/ & przystáwiam/ *Appono, adiungo.* przystaw/ *Epistates, inspector, curator.* przystawká & przystaweczká/ *catillus.*

Przystępuie/ *Adeo, accedo.* przystęp/ *Accessus, aditus.* przystępny/ *Facilis accessu.*

Przystoi/ *Decet, conuenit, competit.* przystoyny/ *Decens, conueniens.* przystoyność/ *Decor, decorum, conuenientia.*

Przystosuie/ *Confero, adapto, accommodo, concinno, conformo, attexo.*

Przystrzegam/ *Custodio, obseruo, aduigilo.*

Przyswedzam/ *Aduro, comburo.* przyswedliná/ *Adustio.*

Przyszedłem/ *&c. vide* przychodzę.

Przyszywam/ *Assuo, applico.* Przyszwá/ *Assumentum. Item, Solea, planta pedis.*

Przytaczam/ *Aduoluo, admolior, admoueo. Item, Cito, allego.*

Przytiskuię/ *vrgeo, cogo, insto.*

Przytłaczam/ *Obruo, opprimo.*

Przytomny/ *Præsens.* przytomność/ *Præsentia.*

Przytrásiam się/ *Congruo, conuenio, quadro.* przytrási się/ *Accidit, euenit, contingit. vsu venit.*

Przytulam/ *Admoueo, foueo.*

Przytykam/ *Applico, admoueo.*

Przytym/ *Interim, interea, obiter, porrò.*

Przyuczam/ *Doceo, assuefacio.* przyuczam się/ *Addisco, assuesco, assuefio.*

Przywabiam/ *Inesco, allicio, pellicio, attraho, pertraho.*

Przywalam/ *Aduoluo, obruo, opprimo.*

Przywarzam/ *Concoquo, aduro.* przywárá/ *Cremium, caro adusta, crusta carnium coctarum ollis adhærens.*

Przywędruię/ *Peragro.*

Przywieram/ *Occludo.*

Przywiezuię/ *Alligo, annecto.*

Przywiley/ *Priuilegium, bulla, diploma.* przywileiowány/ *Priuilegio munitus.*

Przywitawam/ *Saluto, excipio, dexteram porrigo.*

Przywłaszczam/ *Ascribo, attribuo, imputo, vendico, dedico, acceptum refero.*

Przywodzę/ *Adduco, cito, allego.*

Przywożę/ *Aduebo, adduco, apporto.*

Przywracam/ *Reddo, restituo, reparo, restauro.*

Przywrot/ *Stellaria, herb:*

Przywrzáły/ *Adustus.*

Przywykam/ *Assuesco, assuefio, addisco.*

Przyżegam/ *Aduro.*

Przyzwalam/ *Annuo, concedo, assentior, astipulor.* przyzwolenie *Assensus, consensus, concessio, permissio.*

Przyzwoity/ *vulgaris, communis, assuetus, consuetus, vsitatus, in more positus.*

Przyzwy-

Przyzwyczáiam / *Assuefacio.* przyzwyczáiam się / *Assuefio.*

Przyzywam / *Voco. accerso, adscisco.*

P S.

Psi / *&c. vide* pies.

Psinki / *Baccæ frangulæ, Solanum hortense, herb:*

Pstrąg / *Aurata.*

Pstry / *versicolor, varius, variegatus, maculosus.* pstrocinà / *Macula.* pstrzę / *varijs coloribus distinguo, varios colores induco.*

Psuię / *vicio, corrumpo, pessundo, labefacio, destruo, deprauo.* psotá / *Nequitia.*

Pszczołá / *Apis.* pszczołká / *Apicula.* pszczelnik / *Apiarium.*

Pszenicá / *Triticum.* pszeniczny *Triticeus.*

Pszonak / *Rapistrum. herb:*

P T.

Ptak / *Auis, volucris.* ptaszek / *auicula.* ptaszę / *Pullus auium.* ptáśi / *Volucris, volatilis.* ptastwo / *genus auium, volatilia.* ptasznik / *Auceps.*

P V.

Pucek / *Pupus, pusio.*

Puch / *pluma.* puchowy / *plumeus.*

Puchnę / *Intumesco.* puchliná. *Tumor, apostema. abscessus. Item, Hydrops.*

Pudło / *Theca, vagina, capsa.*

Puhacz / *Bubo.*

Puhá / *Flagrum, flagellum, scutica.*

Pukam / *Sono, strepo, bombum edo.* pukam się / *Frondesco, gemmas protrudo. Item, Rumpor.* puk / *Sonus, strepitus, bombus.*

Pukiel / *Vmbilicus.*

Puklierz / *Scutum. Clypeus.*

Pulhak / *Sclopetum, fistula ferrea.*

Pułnocy / *Septentrio.* pułnocny / *Septentrionalis, aquilonaris, borealis.* pułnocny wiátr / *Boreas. aquilo.*

Pułortá / *Drachma.*

Pulpit / *Pluteus, pulpitum.*

Pulrzitek / *Clunis.* pulrzitki / *Nates.*

Puls / *Arteria.*

Pultálerá / *Stater, siclus, medium numi Ioachimici.*

Pultory / pułtorá / *Sesqui, vt* pułtorá funtá / *Sesquilibra.*

Pumpá / *Tubus, sipho.*

Purcháty / *Rarus, spongiosus.* purcháty kámień / *Pumex.*

Püsan/ ex germ: Buccina. pusániſtá/ Buccinator. puſánuie/ Buccino.

Puſtolká/ Circos, genus accipitrum, altero pede claudum.

Puſty/ Solus, deſolatus, deſertus. puſtyniá & puſzczá/ Eremo, ſolitudo, deſertum. puſtelnik/ Eremita, ſolitarius. puſzczik/ vlula. puſtoſze/ Deſolo, graſſor, vaſto, deuaſto, depopulor. puſtoſziciel/ Vaſtator. puſtoſzenie/ Deuaſtatio, deſolatio.

Puſzczam/ Mitto, linquo. puſzczádło/ Phlebotomium.

Puſzká/ Pyxis. Puſzkarz/ Faber tormentarius. puſzkárſtwo/ Opificium tormentarium.

Puzdro/ Theca, vagina.

P Y.

Pychá/ Superbia, arrogantia, faſtus, ſupercilium. pyſzny/ Superbus, arrogans, tumidus, ambitioſus, ſuperciltoſus. pyſzne ſie/ Superbio, oſtento me, criſtas erigo, ſpiritus altos gero.

Pył/ Puluis.

Pypieć/ Pituita gallinarum.

Pyrzyná/ Fauilla.

Pyſk/ Roſtrum, proboſcis.

Pyſzcze/ Pipio, auium more.

Pyſzká/ Puls, pulmentum.

Pytam/ Quæro, interrogo, ſciſcitor, indago, percontor. pytánie/ Quæſtio.

Pytel/ Incerniculum. pytluie/ Incerno, cribro.

Pywoniá/ Pæonia, herb:

INCIPIENTIA ab R.

R A.

Rabek/ Calantica, peplũ, flammeum, rica, ſindon.

Rabie/ Ligna cado, findo.

Racá/ Pyrobolus.

Rachuie/ Computo, ſupputo, ſubduco, rationem ineo, calculo. Ráchunek/ Ratio, ſubductio, computatio. Ráchmiſtrz/ Arithmeticus.

Racze/ Volo, dignor. Item, Tracto, excipio.

Raczká/ &c. vide reká.

Rad/ Lætus, lubens, libens. rádość/ Lætitia, gaudium. ráduie ſie/ Gaudeo, lætor, exulto, congratulor.

Rádá/ Conſilium. Item, Senatus. rádze/ Suadeo, conſulo, conſilium

filium do. Item, Delibero. rádze sie/ Consulo, consilium peto, in consilium adhibeo. rádny/ Consularis, senatorius. rayca/ Senator, consiliarius, à consilijs.

Raie/ Pronubo, pronubiũ ago, vxorem do, eloco.

Rák/ Cancer, piscis, & Carcinoma, morbus.

Rákusy/ Austria. rákuski/ Austriacus. rákusánin/ Austriacus.

Ramá/ Trabs, tignus, & um.

Rámie/ Brachium, humerus.

Ráná/ Vulnus, plaga. ránie/ vulnero, saucio. ránny/ Saucius.

Ráno/ Manè, maturè. ránny/ Maturus. matutinus. pr æcox.

Rántuch & rántuszek/ Peplũ, calantica.

Rarog/ Herodius.

Rátay/ Villicus, arator, agricola.

Rátuie/ Iuuo, adiuuo, succurro, medeor, libero, seruo. assero.

Rátunek/ Auxilium, remedium.

Ratusz/ Curia, prætorium.

Rayca/ vide Radá.

Ráye/ vide Ráie.

Raz/ Vices. Item, Semel. rázem/ vna vice.

Ráże/ Ico, feto. rázá/ Ictus, impetus.

Rdest/ Persicaria. rdest czarny/ Persicaria maculata. rdest biały/ Hydropiper.

Rdza/ Aerugo, ferrugo, rubigo. rdzáwy & rdzewiały/ Ferrugineus, rubiginosus. rdzewiеie/ Situm contraho. ferrugine obducor.

R E.

Regestr/ & reiestr/ Album. Index.

Reká/ Manus. rączká/ dimin: Item, Manubrium. rączy/ Industrius, impiger, vegetus. alacris. rączość/ Industria. reczny/ Manualis. recznik/ Mantile. rekoieść/ Ansa, manubrium, capulus, & um. rekaw/ Manica. rekáwicá/ Chirotheca. recze/ Spondeo, fideiubeo, fidem meam interpono. rekoymia & rekoymy/ Vas, vadis, præs, prædis. sponsor, fideiussor. rekoiemstwo/ Sponsio, fideiussio.

Rezá/ Sentina.

Reyá/ Antenna.

Reż/ Siligo. Rżánny/ Siligineus.

R I.

Ricerz/ *Eques, miles, eques auratus.* Ricerſki/ *Equeſtris, militaris.* ricerſtwo/ *Nobilitas. Item, Militia.*

Richły/ *Celer, citus, velox.* richłość/ *velocitas.* richło/ *citò.*

Ricze/ *Fremo, rugio, rudo.* Rik/ *Fremitus, mugitus.*

Ridz/ *Fungus ſuillus, boletus.*

Ridzy/ *Ferrugineus, ferruginei coloris.*

Riezániec/ *Spado, Eunuchus, frigidus.*

Rinná/ex germ: *Fiſtula, canalis, imbrex.* Rinſtock/*Hydraulus.*

Riſſuię/ ex germ: *Exoſſo, exdorſuo, exentero.*

Ryię/ *Sculpo, fodio.* ridel/ *fodile.* riwádlnik/ *Cæſtrum, cælū.*

R O.

Robak/ *Vermis, lumbricus.* robaβek/ *vermiculus.* robaczny & robaczywy/ *verminoſus.*

Robię/ *Laboro, operor, opus facio.* robotá/ *Opus, labor, opera.* robotny/ *Laborioſus, operoſus.* robotnik/ *operarius.*

Roczny/ *vide* Rok.

Rod/ *Genus, familia.* rodzay/ *Genus, ſexus, natio, ſtirps, proles, progenies, propago, generatio, proſapia.* rodzę/ *Pario, enitor, genero, procreo, gigno.* rodźiciel/ *Pater, genitor.* rodźicielká/ *Mater, genitrix.* rodźice/ *Parentes.* rodak & rodowic/*verna, indigena.* rodaczka & rodowiczká/ *fæmin:*

Rog/ *Cornu.* rożek/ *corniculũ.* rogowy/ *Corneus.* rogáty/ *Cornutus.*

Rogożá/ *Storea, matta.*

Rohátiná/ *Haſta, pilum.*

Roiownik/ *Sedum maius, ſemperuiuum, Barba Iouis. herb:*

Rok/ *Annus. Item, Terminus terreſtris, terminus iudicialis.* rok záwity/ *Terminus peremptorius.* roczny/ *Annuus.* rokoβy/ *Annales, acta.*

Rokićie/ & rokićiná/ *Brya, iuncus, ſalix, vimen.* rokitowy/ *Salignus.*

Rokuię/ *Delibero, conſulto, decerno.* rokowánie/ *deliberatio.*

Rola/ *Ager, rus, prædium.* rolká & roleczká/ *Agellus.* rolny/ *Agreſtis.* rolnik/ *Agricola.* rolnictwo/ *Agricultura.*

Rondelá/ *Clypeus, ſcutum, propugnaculum, munitio.*

Ronię/

Ronie / *Vomo, ructo, egero, eijcio.*

Ropá / *Pus, sanies.* ropliśty / *purulentus, suppuratus, saniosus.*

Rosá / *Ros.* rośny / *roscidus.*

Rośćiągam / *Pando, expando, distraho, dilato, distendo.*

Roskázuie / *Mando, iubeo, præcipio, impero, iniungo.* roskazánie / *Mandatum, præceptum.* roskazićiel / *Præceptor, magister.*

Roskoß / *voluptas, deliciæ, delectatio, gaudium.* roskoßny / *delicatus, delectabilis, voluptuosus.* roskoßnik / roskoßniczek / *Delicatulus, voluptuarius.* roskoßuie / *Delector, in delitijs viuo, voluptates sector.*

Rosmárin / *Rosmarinus, amaracus, libanotis.*

Rosochá / *Furca.* rosoßká / *dimin:* rosocháty / *Furcatus.*

Rosol / *Muria, garum; salsugo, salsilago, salsamentum.*

Rospádam śię / *Dehisco, dißilio, hiulco, diffindor, disrumpor.* rospádliná / *Crena, fissura, rima.* rospádnienie / *Hiatus.*

Rospalam / *Accendo, incendo.* rospalam śię / *Candeo, conflagro.* rospalony / *Candens, ardens, ignitus.*

Rospámiętawam / *Recolo, recordor, in memoriam reuoco.*

Rosparam / *Secerno, segrego, seiungo, findo, scindo, discindo.* rospor / *Crena, fissura.* rosporek / *dimin:*

Rospießczam / *Molliter & delicatè educo.* rospießczony / *Delicatus.*

Rospinam śię / *Effibulo, explico, soluo. In præt:* rospiąłem śię / *Inf:* rospiąć śię.

Rospłaßam / *Dißipo, dispergo.*

Rospośćieram / *Pando, expando, sterno, dilato, diduco, extendo, distendo.*

Rospowiedam / *Expono, explico, declaro.*

Rospożyczam / *Eloco, mutuum do, accommodo.*

Rospraßam / *Dißipio, spargo, aspergo.* rosproßenie / *Dispersio.*

Rospráwuie & rospráwiam / *Discepto distinguo. Item, contraho, conuenio, paciscor.* rospráwá *Distinctio, conuentio, pactum.* rospráwcá / *Arbiter.*

Rosprowádzam / *Soluo, expedio, extrico.*

Rosprzestrzeniam / *Expando, dilato.*

Rospukam sie/ *Rumpor. disrūpor.* rospukly/ *Herniosus, ruptus.* rospuklina/ *Hernia, ramex.*

Rospuszczam/ *Dimitto, dissoluo.* rospustá/ *Insolentia. dissolutio, licentia, luxuries, proteruitas, petulantia.* rospustny/ *Proteruus, luxuriosus, dissolutus, petulans, immodestus.*

Rost/ *Craticula.*

Rostárgam/ *Discerpo, dilacero.*

Rostáte & rostawam sie/ *Discedo, digredior, valedico, disiungor.* rostánie/ *Discessus, abitus. Item, Biuium, triuium, compita.*

Roste/ *Cresco, glisco, adolesco. Item, Orior, prouenio.*

Rostepule sie/ *Dehisco, hiulco.*

Rostirk/ *Seditio, tumultus.* rostirkliwy/ *Seditiosus.*

Rostracam/ *Conquasso, concutio, discutio.*

Rostropny/ *Prudens, solers, ingeniosus.* rostropność/ *solertia.*

Rostucharz & Rostrucharz/ *Mango, equiso.*

Rostwarzam/ *Diluo, misceo, tempero.*

Rosczepam/ *Diffindo arborem in pulpam caeda.*

Rosztowánie/ *Festucatio.*

Rotá/

Rotá/ *Cohors, agmen, turba. turma, manipulus.* Rotmistrz/ *Primipilus, Centurio, magister equitum, tribunus militum.* rotmistrstwo/ *Centuriatus.*

Row/ *Alueus, vadum, fossa.* rowik/ *Alueolus.*

Rowny/ *Aequus, planus. Item, Par, similis, aequalis.* rowność/ *Similitudo.* rownina/ *Planities.* rowiennik/ *Coaetaneus, synchronus.* rowniam/ *Aequo, plano, complano.* rowno/ *aequè, pariter.*

Rowniankà/ *Fasciculus olfactorius.*

Roy/ *Examen. Item, Agmen, turba, multitudo.* roie sie/ *Conglomeror instar apum.* royownik *Semperuiuum, herb.*

Rozá/ *Rosa.* rożány/ *Roseus, rosaceus.*

Rozbieram/ *Diripio, dilacero, in diuersas partes diuido, in frusta seco. Item, Consulo, consulto, delibero.*

Rozbijam/ *Conquasso, discutio, confringo Item, Praedor, latrocinor, ex rapto viuo.* rozbicie/ *Naufragium.* rozboy/ rozboyé & rozboystwo/ *Latrocinium.* rozboynik *praedo, latro, pirata.* rozboynicá/ & rozboycicá/ *fam.*

Roz

Rozchodzę się/ *Dilabor, discedo. Item, Liqueo, liquesco.* Rozchodnik/ *vermicularis. herb:*

Rozćiągam/ *Diduco. distraho, dilato, explico, expando, distendo.*

Rozćieram/ *Tero, contero, protero. In præt:* roztárłem/ *Inf:* rozetrzeć.

Rozczyniam/ *Diluo, misceo, depso, subigo.* rozczyniá/ *Massa, conspersio.*

Rozczytam/ *perpendo, considero*

Rozdárłem/ *vide* rozdźieram.

Rozdáie & rozdawam/ *Partior, distribuo.*

Rozdeptuię/ & rozdeptawam/ *Proculco.*

Rozdławiam/ & rozdłabiam/ *Protero, comprimo, conculco.*

Rozdrápam/ *Lacero, dilacero. lanio, discerpo.*

Rozdrázniam/ *Irrito, lacesso, ad iram commoueo.*

Rozdwoiam/ *In duas partes diuido.* rozdwoienie/ *diuisio.*

Rozdźielam/ *Diuido, distribuo, Item, Separo, distinguo, discrimino.* rozdźiał/ *Distinctio, caput, sectio.* rozdźielny/ *Distinctus. separabilis.* rozdźielcá/ *Distributor, partitor, diuisor.*

Rozdźieram/ *Distraho. diuello, conuello, lacero, lanio. In præt:* rozdárłem. *Inf:* rozedrzeć.

Rozdźierzgam/ *Enodo, explico. extrico. expedio.*

Rozedrzeć/ *vide* rozdźieram.

Rożen/ *veru.* rożenek/ *veruculū.*

Rozerwánie/ *vide* rozrywam.

Rrzetrzeć/ *vide* rozćieram.

Rozeymuię/ *Dirimo. pacifico.* rozeym/ *Diremptio, pacificatio.* rozeymcá/ *Arbiter.*

Rozeznawam/ *Discerno, dyiudico, dignosco.* rozeznánie/ *dyiudicatio.* rozeznawcá/ *Arbiter.*

Rozflarzam/ *Decoquo, consumo, dilapido, perdo.*

Rozgá/ *virga, ferula.* rozczká/ *Frons, dis, palmes. surculus.*

Rozgłaszam/ *Euulgo, diuulgo, elimino.*

Rozgniewam/ *Irrito, lacesso, ad iram prouoco, commoueo.* rozgniewam się/ *Irascor, succenseo, excandesco.* rozgniewánie/ *Iracundia, furor.*

Rozgnoyiwam/ *Putrefacio.*

Rozgrizam/ *Commolo, comminuo, dentibus confringo.*

Rozgromiam/ *Dissipo, disiycio, profligo, in fugam conycio.*

Rozgrze-

Rozgrzeßam/ *Absoluo, à peccatis libero.* rozgrzeßenie/ *absolutio.*

Roziątrzam/ *Exulcero, exaspero, exacerbo.* roziątrzenie/ *Exacerbatio.*

Rozina/ *vua passa.* rozinká/ *dimin:*

Rozkázuie/ *vide* roskázuie.

Rozknowam/ *Discindo, diffindo, arborem in orbem cædo.*

Rozkraczam/ *Diuarico, & or.*

Rozkrzewiam/ *Dilato, explico, propago.* rozkrzewiam ſie/ *Dilator, luxurior, fruticesco.*

Rozkrziwiam/ *Distorqueo.*

Rozkudlam/ *Hirsutum facio.* rozkudlány/ *Hirsutus, horridus, incomptus.*

Rozkwilam/ *Flere facio. ad fletum commoueo, lachrymas prouoco, exacerbo.*

Rozkwitawam ſie/ *Floreo, effloresco.*

Rołaczam/ *Separo, segrego, seiungo, disiungo.*

Rozlegam ſie/ *Persono, resulto.* rozłog/ *Planities, spacium, ambitus.*

Rozlewam/ *Effundo, diffundo.* rozlánie/ *Effusio, profusio.*

Rozliczny/ *Varius, multiplex, innumerabilis.*

Rozłupuie/ *Findo, diffindo, arborem in pulpam cædo.*

Rozmáity/ *varius, diuersus, multiplex, multiformis.* rozmáitość/ *varietas.*

Rozmawiam/ *Confero, colloquor, conuenio.* rozmowá/ *colloquium, dialogus.*

Rozmiatam/ *Spargo, dispergo, dißipo.*

Rozmierzam/ *Mensuro, dimetior.* rozmierzenie/ *Dimensio.* rozmiar/ *Mensura, amphora, cantharus, vrceus, vrna.*

Rozmnażam/ *Augeo, multiplico.* rozmnożenie/ *Auctio, augmentum, incrementum.*

Rozmykam/ *In diuersas partes torqueo.*

Rozmyślam ſie/ *Delibero, meditor, consulto, consilium capio.* rozmyśl/ *Consideratio.* rozmyślny/ *Prudens, consideratus.*

Roznośe & roznaßam/ *Dißipo, dilapido. Item, Diuulgo, promulgo.*

Rożny/ *Varius, diuersus, dissimilis.* rożność/ *Dißimilitudo, discrimen, diuersitas.* rożnicá/ *Controuersia.*

Rozoki/ *Luscus, cocles, strabo.*

Rozpámiętawam/ *Recolo.*

Rozparam/ *Scindo, disseco, diffindo.* rozpor. *Crena, fissura.*

Rozpásam/ *Discingo, dissoluo.*

Rozpękam się/ *Disrumpor.*

Rozpierscham się/ *Diffugio, dilabor, dissipor.*

Rozpłaszam/ *Dissipo, dispergo.*

Rozpłatam/ *Exentero, exdorsuo.*

Rozpraszam/ *Prodigo, dissipo, disperdo, dilapido.* rozproszenie/ *Dispersio.*

Rozpráwuię/ *Absoluo, ago, tracto, decerno, dijudico, dirimo, dispono.* rozpráwa/ *Actio, negocium.*

Rozprzedawam/ *vendo, distraho.*

Rozpukam się/ *Disrumpor.*

Rozradzam/ *Dissuadeo.*

Rozrastam się/ *Cresco. succresco, dilator.*

Rozroptam się/ *Suppuro.*

Rozrożniam się/ *Dissentio, dissideo.* rozrożnienie/ *Dissensio, dissidium.*

Rozruch/ *Seditio, turba, tumultus.* rozruszny/ *Seditiosus. Item, Prodigus, dissolutus, intemperans.*

Rozrywam/ *Separo, dirimo. disiungo. Item, Dijudico. In præt:* rozerwałem. *Inde* rozerwánie/ *Dissidium, seditio, factio, schisma.* rozrywká/ *Iudicium.*

Rozrządzam/ *Procuro, ordino, dispono,* rozrządzenie/ *dispositio.*

Rozrzażam się/ *Ardeo, conflagro.* rozrzażenie/ *Incendium.*

Rozrzadzam/ *Rarefacio, diluo.*

Rozrzewniam/ *Lachrimas cieo, ad fletum commoueo.*

Rozrzezuię/ *Disseco, discindo.*

Rozrzynam/ *Disseco, diuido, distinguo.*

Rozrzucam/ *Disijcio, dispergo, disturbo, demolior.*

Rozsadzam/ *Dijudico.* rozsądek/ *Iudicium, arbitrium.*

Rozscinam/ *Disseco, in frusta seco.*

Rozsiekuię/ & rozsiekawam/ *Idem.*

Rozsiewam/ *Dissemino, spargo, dissipo.*

Rozsławiam/ *Prædico, celebro, diuulgo.* rozsławiam się/ *Celebris fio, inclaresco.*

Rozsrożam się/ *Grassor, sæuio.*

Rozstępuię się/ *Liqueo, liquesco, dehisco.*

Rozstrzelam/ *In diuersas partes iaculor.* rozstrzelam sie/ *Diffugio, dissipor.*

Rozstrzigam / *Scindo, diffindo. Item, Diiudico, litem dirimo.* rozstrizente/ *Crena, rima, fissura.*

Rozsycam/ *Diluo, liquefacio.*

Rozsylam / *Emitto, in diuersas partes mitto. Item, Euulgo, diuulgo.*

Rozßárpam/ *Lanio, dilanio, discerpo.*

Rozßerzam / *Dilato, amplio. pando, expando, explico, extendo, distendo, diuulgo, propago.* rozßerzam sie/ *Dilator.*

Rozßlápuie/ *Protero, conculco.*

Roztaptam / *Liquefacio.* roztaptam sie/ *Liquesco, liquefio.*

Roztárgam/ *Distraho.*

Roztártem/ *vide* rozćieram.

Roztáyam/ *Liquesco, diffluo.*

Roztłukam/ *Conquasso, discutio.*

Roztrwaniam/ *Dilapido, profundo, dissipo.*

Roztwarzam / *Diluo, misceo, subigo, depso, macero.*

Rozum/ *Intellectus, mens, ratio, ingenium, iudicium.* rozumny/ *Rationalis, ratione praeditus, ingeniosus, ingeniosus, sagax.* rozumiem/ *Intelligo, sentio. animaduerto, percipio, opinor.*

Rozwadzam/ *Placo, paco, litem compono, rixas dirimo.*

Rozwalam / *Diruo, destruo, demolior.*

Rozważam/ *Considero, reputo. perpendo.*

Rozwiezuie/ *Soluo, dissoluo, extrico, explico, expedio.*

Rozwodzę/ *Seiungo, separo, repudio.* rozwod/ *Diuortium, separatio.*

Rozworá/ *vacerra, equile.*

Rozyadam sie/ *Excandesco.* rozyadly/ *Iracundo, rabiosus, furiosus.*

Rozyáde sie / *Discedo, digredior. In praet* rozyáchałem sie.

Rozymuie/ *vide* rozeymuie.

Rozżáluie / *Conqueror.* rozżale sie/ *Commiseteor.*

Rozżarzam sie/ *Exardesco.*

Rozżentam/ *Dissipo, dispergo.*

R T.

Rtec/ *Argentum viuum.*

R V.

Rubin/ *Carbunculus, Pyropus.*

Rubinek/ *dimin:*

Ruch/ *Syrma.*

Rucham/

Rucham/ *Tango, attingo. moueo.* ruchám się/ *Moueor, vacillo, titubo.* ruchomy/ *mobilis.*

Rudá/ *Metallum, fodina metalli. Item, Officina ferraria.*

Rudel/ *Clauus, gubernaculum nauis.* Rudelnik/ *Remex.* rudluie/ *Remigo.*

Rufian/ *Leno.* rufiáński/ *Lenonius.*

Ruguie/ *Inquiro, depacto, paciscor.* Rug & rugowánie/ *Inquisitio, depactatio.*

Rum/ *Rudera. Item, Locus, spacium.*

Rumian & rumien/ *Chamamelum.*

Rumiány/ *Rubicundus.* rumienidło/ *Fucus.*

Runo/ *Vellus eris.*

Rupieci/ *Vtensilia, suppellex.*

Rurá/ *Fistula, canalis, sipho.*

Rurmistrz/ *Aquilex, librator.*

Ruszam/ *Moueo, percello.* ruszenie/ *Motus, turba, seditio, bellum.*

Rusznicá/ *Bombarda, tormentum.*

Rutá/ *Ruta.* ruciány/ *Rutaceus.*

R VV.

Rwę/ *Carpo, vello, decerpo.*

R Y.

Rybá/ *piscis.* rybká/ *pisciculus.* rybny/ *piscosus.* rybitw & rybak/ *Piscator.* rybitwi/ *piscatorius.*

Rybałd/ *Scholasticus, Beanus.*

Rycze/ *Mugio, boo. rugio.*

Ryk/ *Mugitus, boatus, rugitus.*

Rydwan/ *ex germ: Essedum.*

Rydz/ *Fungus suillus, boletus.*

Ryie/ *Pastino. scalpo, sculpo, fodio.* rycie/ *Sculptura.* rycinà/ *Sculptile.* rydel/ *Pastinum. sarculum, fodile.* Rydlik/ *Marra.*

Rywádinik/ *Scalprum.*

Rymá/ *Catarrhus, pituita, destillatio.*

Rymuie się/ *Congruo, cohæreo, quadro.* Rym/ *Versus, Rythmus.*

Rynek/ *Forum.*

Rynná/ *Canalis, imbrex.* Rynsztok/ *Compluuium, hydraulus.*

Ryś/ *Panthera.* Ryśiowy/ *Pantherinus.*

Rysz/ *Oriza.*

Rysztunek/ *ex germ: Apparatus.*

Rywulá/ *Vinum punicum.*

R Z.

Rząd/ *Ordo, claßis, series, dispositio.* rządny/ *Ordinatus, ordinarius.* rządzę/ *Rego, moderor, guberno, impero.* Rządźcá/ & rządcá/ *Gubernator, moderator. rector.* rzedźićielká/ *Moderatrix.* rzedny/ *Conductitius.*

Rzadki/ *Rarus. Item, fungosus, spongiosus. cauernosus.* rzadkość/ *Raritas.*

Rzałem/ &c. *vide* rzę.

Rzány/ *vide* rzę.

Rzarzewie/ *Fauilla, cinis.*

Rząśá/ *Apium.*

Rzę/ *Hinnio. In præt:* rzałem. *Inf:* rząć. *Inde* rzánie/ *Hinnitus.*

Rzechocę & rzechotam/ *Garrio, coaxo. Item, Cachinnor.* rzechotánie/ *Garritus, coaxatio, cachinnus.* rzechotliwy/ *Garrulus, futilis.*

Rzecz/ *vide* rzekę.

Rzedny/ *vide* rząd.

Rzeká/ *Amnis, fluuius, flumen, profluens.* rzeczká/ *amniculus.* rzeczny/ *fluuiatilis.*

Rzekę/ *Aio, dico, inquio, inquam.* rzecz/ *Res, causa, oratio.* Rzecznik/ *Aduocatus, orator, procurator, causidicus.* Rzeczpospolita/ *Respublica.*

Rzemien/ *Lorum, amentum, corium, corrigium.* rzemienny/ *Coriaceus.*

Rzemiosło/ *Ars, opificium.* rzemieślnik/ *Artifex. opifex.*

Rzepá/ *Rapa, & um.* rzepny/ *Rapaceus.* rzepnik/ *Semen rapaceum. Item, Agrimonia.*

Rzerzuchá/ *Nasturcium.*

Rześki/ *Acer, alacer.* rześko/ *strenuè.*

Rzesisty/ *Densus, vber, copiosus.*

Rzeszá/ *Turba, agmen.*

Rzeszoto/ *Cribrum, incerniculū.*

Rzetelny/ *Clarus, expressus, dilucidus.*

Rzewny/ *Amarus, amarulentus.* rzewliwy/ *Flebilis, lachrimosus.*

Rzeżę/ *Seco, scindo, scalpo, sculpo. Item, Macto.* rzeź/ *Laniena.* rzeźnik/ *Lanius.* rzeżak/ *clunaculum.* rzeżaczká/ *Carex.* rzezániec/ *Spado, eunuchus.* rzezánek/ *Simulachrum, sculptile.* rzezimieszek/ *Crumenisecа.*

Rzeźny/ *Clarus, acutus, argutus, sonorus.*

Rzeżwy/ *Acer, strenuus, fortis.* Rzeżwość/ *Alacritas.*

Rzić/ *Anus, podex.*

Rzisko/ *Stipula.*

Rzkomo/ *Quasiuerò, falsò, fictè, ementitè, simulatè.*

Rzodkiew/ *Raphanus, & um.* Rzodkiewká/ *dimin:* Rzodkiwiány/ *Raphaninus.*

Rzucam/ *Iacio.* rzucenie/ *Iactus.*

Rzutę/ *Rugio.*

Rzygam/ *Ructo.* Rzygánie/ *Ructus, ructatio.* Rzygacz/ & Rzygáwiec/ *Ructator.*

Rzym/ *Roma.* Rzymski/ *Romanus.* Rzymiánin/ *Romanus.*

INCIPIENTIA ab S.

Quamuis s & z literæ promiscuè vna pro altera sumatur & scribatur, tamen s propriè præpositionē Cum significat, In compositione vero vim obtinet præpositionis inseparabilis Con. Interdum etiam significat motum de loco superiore ad inferiorem, vt in exemplis videre est.

S A.

Sączek/ *vide* Sek.

Sad/ *Pomarium.* sádowny/ *Ad pomarium pertinens.* Sádownik/ *Hortulanus.*

Sąd/ *Vas.* sądek/ *vasculum.*

Sąd/ *Iudicium, forum, ius.* sądzę/ *Iudico, existimo.* sądny & sądowny/ *Forensis, iudicialis.* sędzia/ *Iudex.*

Sádło/ *Adeps, aruina.*

Sádno/ *Intertrigo, peritrimma.* sádnię się/ *Intertrigine laboro.*

Sádzá/ *Fuligo.*

Sádzę & sádzam/ *Pono, colloco. Item, Sero, planto. Item, concludo, in carcerem conijcio.* sádz/ *Cauea, viuarium, sagiuarium.* sadzawká/ *Piscina.*

Saian/ *Vestimenti genus.*

Sákristyiá/ *Sacrarium, adytū.*

Salá/ *Aula, palacium.*

Sáłatá/ *Lactuca.*

Sálbierz/ *ex germ: Circulator, agyrta, myropola.*

Salem/ sać/ *&c. vide* się.

Sáletrá/ *Nitrum.* sáletrzny/ *Nitrosus, nitratus.*

Sáłßá/ *Garum, salsugo, salsilago.*

Sam/ *Ipse, solus. Item, masculus.* Sámiec/ *Idem.* Sámicá/ *Fæmella.* sámotny/ *Singularis, solus, priuatus, solitarius.* sámotwor/ *duplus.* sámotrzecz/ *Triplus.*

plus. sámocżwart / *Quadruplus.* sámołowká / *Decipula, laqueus, fraus, dolus, captio, fallacia, cuniculus, insidiæ.* sámopás / *Dissolutus, anarchus.* sámożad / & sámożedź / *Anthropophagus.*

Sám / *Huc.*

Sámpierz / *Competitor, riualis.*

Sánie / *Traha, vehiculum.* sánki / *dimin:*

Sápię / *Anhelo.* sapká / *grauedo, catarrhus, destillatio.* sápiący / *Grauedinosus.*

Sarn / *Capreolus.* sárná / *Caprea.* sarnká / *dimin:*

Sarkam / *Sorbeo.*

Sąsiad / *vicinus, accola.* sąsiedztwo / *vicinitas, confinium.* sąsiedzki / *vicinus, proximus, conterminus.*

Sążeń / *vlna, cubitus.* sążenisty / *Cubitalis.*

S C.

Schab / *Perna, petaso, ala, armus.*

Schadzam się / *vide* schodzę się

Schilam & schinam / *Inclino, declino.* schilam się / *vergo.* schilony / *Incuruus, inclinatus, cernuus.* schilenie & schilek / *Inclinatio.*

Schnę / *Areo, aresco, tabesco, marcesco, macresco.*

Schodzę / *Descendo. Item, Exolesco, inueterasco, deficio, imminuor, diminuor. Item, Obeo, defungor, morior.* schod / *descensus, scala.* schodzę się & schadzam się / *Conuenio, congredior.* schadzká / *Synodus, conuentus, congressus, conuenticulum.*

Schowam / *Seruo, asseruo, custodio.* schowánie / *Cella, receptaculum.*

Schrániam się / *Detrecto, subterfugio, subduco me, surripio me.*

Sciągam / *Contraho, vincio, religo, compingo, constringo.* ściągam się / *vergo, pertineo.*

Sćiáná / *Paries, maceries.* śćiánwá / *Cimex.*

Scyátiká / *Ischias, morbus coxarius.*

Sćie / *Gressus, progressus, processus, transitus. Item, dualis numerus à Sto. vt* dwie śćie / *Ducenti, æ, a.*

Sćiecie / *vide* ścinam.

Sćiegno / *Coxa, coxendix.*

Sćiekam / *Defluo, destillo.* ściekam się / *Confluo.* ściekánie / & ściecżenie / *Confluxus, colluuies, compluuium.*

Ściele / *Sterno. In præt:* słałem. *Inf:* słáć. *Inde* słánie / *Lectus, stratum.*

Ściéram / *Abstergo. In præt:* Stárłem. Ściérká / *Linteum, mantile.*

Ściérpnę / *Rigeo, torpeo, torpesco.*

Ściérw / *Cadauer, morticina.*

Ściežká / *Semita, trames.*

Ścigam / *Insequor.*

Ścinam / *Obtrunco, decollo, caput amputo, capite plecto.* ściećie / *Decollatio.*

Ściosam / *Amputo, polio, ascio.* ściosy / *Fragmenta, segmenta, assulæ.*

Ściskam / *Stringo, comprimo. Item, Affligo.* ściśły / *Strictus, angustus, arctus, coarctatus. Item Tenax, parcus.* Ścisk / *Anxietas, afflictio.*

Sczaw / *Acetosa.*

Scze / *Meio, mingo.* sczyni / *Lotium, vrina.* sczak / *matula.*

Sczekam / *Latro, as.* sczekánie *Latratus.* sczekácz / *Rabula, causidicus.*

Sczenie / *Catulus, catellus.*

Sczerb / *Foramen.* sczerbáty / *Foraminosus.*

Sczet / *Mica.* do sczetu / *Funditus, prorsus, omninò.*

Sczypam / *vello, vellico.*

Sczka mi się / *Singultio.* sczkánie & sczkawká / *Singultus.*

Sczudł & sczudłek / *Talitrum.*

Sczudło / *Gralla, pes ligneus.*

Sczuká / *Lupus, lucius.* sczuczká / & sczuble / *dimin:*

Sczur / *vxoris frater.*

Sczyt / *Culmen. Item, protectio, defensio.* sczycę / *Protego, tueor, defendo.*

S D.

Sdziczam / *Ferum & immane reddo.* Sdziczam się / *Beluinam naturam induo, in feritatem degenero.*

S E.

Se / *Sugo, lacteo. In præt:* sałem. *Inf:* sáć.

Sedacz / *Sandina, piscis nomen.*

Sedzia / *vide* sad.

Sek / *Nodus, clauus.* sączek / *Nodulus.* sęczysty / *Nodosus, clauatus.*

Sekret / *Latrina, cloaca. Item, Mysterium, arcanum.* Sekretarz *Secretarius, à secretis.*

Sen / *Somnus, sopor, somnium, insomnium.*

Sep/ *Vultur.* sepi/ *vulturius.* septe sie/ *Frontem corrugo.*

Ser/ *Caseus.* serek/ *Caseolus.* serwatká/ *Serum.* serzisko/ *Coagulum.*

Serce/ *Cor, pectus. Item, pistillus campanæ.* serdeczko & serduszko/ *Corculum, pectusculum.* serdeczny/ *Strenuus, fortis.* serdecznie/ *Medullitus.* serdak/ *Rheno.* serdaczek/ *dimin.*

Serwetá/ *Mappula.* serwetká *dimin:*

Set/ *genitiuus pluralis à* sto/ *Centum. Inde* Setny/ *&c. vide* Sto.

Sepdak/ *Pharetra.*

Seym/ *Comitia, conuentus, corona.* seymik/ *Conuentus prouincialis, comitia particularia.* seymowy/ *Comitialis.* seymuie/ *celebro comitia, intersum comitijs.*

S F.

Sfálszuie/ *Falso, adultero, corrumpo, deprauo.* Sfálszowány/ *Adulteratus, corruptus.*

Sfukam/ *Increpo, obiurgo.*

S I.

Siadam/ *Sido, sedere soleo.* siádly/ *Corpulentus, habitior. Item, Coagulatus.*

Siatem/ *&c. vide* siete.

Siąknę/ *Absorbeor, imbibor.*

Siáno/ *Fœnum.* sienny/ *Fænarius.*

Siárá/ *Collustrum.*

Siarká/ *Sulphur.* Siarkowy & siárczány/ *Sulphureus.*

Sidło/ *Laqueus, rete, decipula, insidiæ.* sidełko/ *dimin:* sidlę/ *Capio, irretio.*

Sieć/ *Cassis, rete.* siatká & siateczká/ *Reticulum.* siatká serdeczna/ *Præcordia, diaphragma.*

Siedm/ *Septem.* siodmy/ *septimus.* siedmnaście/ *Septendecim, decem & septem.* siedmnasty/ *Decimus septimus.* siedmdziesiąt *Septuaginta.* siedmdziesiątny/ *Septuagesimus.* siedmkroć/ *Septies.* siedmkrotny/ *Septuplus.* Siedmigrodzka ziemia/ *Transyluania.* Siedmigrodziánin/ *Transyluanus.*

Siedzę/ *Sedeo.* siedzenie/ *Sessio.* siedlisko/ *Sedes, area.*

Siedziwy/ *Canus.* siedziwość/ *Canities.*

Siegam/ *Prehendo, manum ad prehendendum extendo.*

Sieię/ *Sero, semino, sementem facio. In præt.* Siatem *Inf:*

Siáć. Siewo & Siewbá/ *Sementis.*

Siekę/ *Seco, cædo.* siekánina & siekanká/ *Minutal.* siekiem & siekmie / *Cæsim.* siekierá/ *Securis.* siekierka & siekiereczká / *Ascia, asciola.* sieczká / *Farrago.* siek/ *Saxatilis, saximorda, piscis nomen.*

Siemię/*Semen* siemienie/ *Semen cannabinum.*

Sień/ *Atrium, area.*

Siermięgá / *Cilicium, vile stragulum.*

Sierotá/*Cliens, orphanus, pupillus, orbus.* sierotny/ *Pupillaris.* sierotny dom/ *Orphanotrophium.* sieroctwo/ *Solitudo, orbitas, viduitas.* sierotká/ *Porus.*

Sierp/ *Falx.* sierpiásty/ *Falcatus, aduncus.* Sierpień/ *Augustus, Sextilis.*

Sierść/ *villus, pilus, capillus, lana.*

Sierszeń/ *Crabro.*

Signet/ *Signum, sigillum.*

Siknę/ *Exilio, pullulo, scaturio.* sikawká / *Sipho, siphunculus.*

Sikorá/ *Parix.*

Siłá/ *nom: Vis, virtus, robur, neruus.* śiłá/ *aduerb: Multùm.*

śilny/ *Fortis, validus, vehemens, neruosus. Item, Multus, numerosus, copiosus, magnus, immanis.*

Siny & śiniały/ *Luridus, liuidus.* śinosć/ śiniáłość/ śinowizná/ *Liuor.* śinieię/ *Liuorem contraho.*

Sinogárlicá/ *Turtur.*

Siodło/ *Ephippium.* siodlarz/ *Ephippiarius, Ephippiopæus.*

Sioło/ *villa, pagus.* Siolak/ *Rusticus, ruricula.* siołánin/ *villicus.* sielski/ *Rusticus, agrestis.*

Siostrá / *Soror.* siostriczká / *Sororcula.* siestrzin / *Sororius.* siestrzeniec/ *Sororis filius, ex sorore nepos.* siestrzanká / *Sororis filia, Neptis ex sorore.*

Sito/*Cribrum, incerniculum.* śitarz/ *Cribrarius.*

Sitowie/ *Scirpus, iuncus.* śitowiány/ *Scirpeus, iunceus.*

Siwy/*Canus, glaucus.* śiwość & śiwizná/ *Canities.* śiwieię/ *Canesco.*

S K.

Skaczę/ *Salio.* skákáć/*Idem. Item, Desilio, præcipito me. do me præcipitem.* skok/ *Saltus.* skokiem/ *Citò, ocyus, curriculò.* sko-

czek/ *Saltator. Item, Cicada, locuſta.*

Skálá/ *Rupes, petra, ſcopulus. Item, Rima, crena, fiſſura.* ſkalká/ *dimin:* ſkáliſty/ *Scopuloſus, rimoſus.*

Skámienialam/ *Obduro, induro.* ſkámienieie & ſkámieniam ſie/ *Rigeo, obdureſco.* ſkámieniáły/ *Obduratus.*

Skápam/ *Defluo, deſtillo.*

Skapy/ *Tenax, parcus, ſordidus.* ſkapość & ſkepſtwo/ *Tenacitas, auaritia, ſordes.* ſkepiec/ *Auarus, ſordidus homo.* ſkapie & ſkepie/ *Parco, corrado, genium defraudo.*

Skaram/ *Punio, caſtigo, ſupplicium ſumo.* ſkaránie/ *Pœna, ſupplicium.*

Skarb/ *Theſaurus, ærarium.* ſkárbny woz/ *Currus onerarius.* ſkárbnicá/ *Aerarium, gazophylacium.* ſkárbie/ *Theſaurizo, theſauros colligo.*

Skarże ſie/ *Queror, conqueror, quiritor. Item, Accuſo, expoſtulo.* ſkargá/ *Accuſatio.*

Skárzik/ *Comoſis, fundamentum, ſeu baſis fani.*

Skázam/ *Perdo, corrumpo,*

deprauo.

deprauo. ſkáżenie/ *Perditio, deprauatio, corruptio.* ſkáżá/ *Pernicies, peſtis, corruptela.* ſkáżiciel & ſkazcá/ *deprauator, corruptor.*

Skázuie/ *Decerno, pronuncio, ſententiam dico, damno.* ſkázánie/ *Sententia.* ſkazány/ *Damnatus.*

Skibá/ *Gleba.* ſkibká/ *dimin:*

Skinę/ *Annuo, Innuo.*

Skládam/ *Complico, compono, depono. Item, Fingo, ſcribo, conſcribo.* ſkladánie/ *Compoſitio, fictio, figmentum, poëma.* ſkladacz/ *Autor, ſcriptor, poëta.* ſklad/ *Emporium, mercatus. Item, Commercium, ſodalitium, ſocietas. Item, Symbolum, ſympoſium.*

Sklániam/ *Inclino.* ſklonny/ *Pronus, propenſus.* ſklonność/ *Inclinatio, propenſio.*

Sklep/ *Camera, fornix, teſtudo.* ſklepie/ *Concamero.* ſklepiſty/ *Fornicatus, concameratus.*

Sklo/ *Vitrum.* ſklánny/ *vitreus.* ſklarz/ *vitriarius.* ſklanká & ſklenicá/ *vitrum, calix vitreus.*

Sklupiam/ *Inclino, demitto.*

Sknowam/ *Connecto, compingo.* ſknowánie/ *Nexus.*

Skobel/

Skobel/ *Arcus ferreus.*
Skóciec/ *Monetæ genus, As cum quadrante, hoc est, Numi nostrates quindecim.*
Skofiyna/ *Conus, receptaculum cristæ in galea.*
Skok/ *vide skacze.*
Skole/ *Indago, inuestigo, more canum feras indagantium.*
Skołonzrzy/ *præcox, præmaturus.*
Skomorozá/ *dicitur, qui vrsos saltare edoctos circumducit, & inde quæstum facit, aliàs Rusek/ germ.* Barenleiter.
Skonam/ *Agonizo, animam ago,* skonánie/ *Agon.*
Skonczam/ *Absoluo, finio, perficio, termino. Item Acuo.* skonczenie/ *Perfectio, absolutio. Item, Terminus, finis.* skonczisty/ *acutus.*
Skop/ *Veruex.* skopowy/ *veruecinus.* skopowiná/ *Caro veruecina.*
Skopiec/ *Mulctra, mulctrale.*
Skorá/ *Cutis, pellis, cortex, corium, tergus, scortum, crusta, membrana.* skorká/ skoreczká/ *Cuticula, membranula.* skorzány *Coriaceus.* skorznie/ *Ocrea.*
Skorupá/ *Testa, crusta, putamen.* skorupiány/ *Testaceus.*
Skory/ *Citus, celer, pernix, velox, volucer.* skoro/ *Quamprimum, citò, ocyus.*
Skorzystawam/ *Lucror, lucrifacio.*
Skotarz/ *Armentarius.*
Skoztuie/ *Gusto. Item, experior, periclitor, periculum facio.* skoztowam sie/ *Decerto, dimico, manus consero.*
Skowronek/ *Alauda, casśita, galerita, corydalus.* skowronie/ *Pullus alaudarum.*
Skowiczam/ *Latro, vlulo, instar canum.*
Skrá/ *Mica, scintilla.*
Skracam/ *Decurto, abbreuio.*
Skrecam/ *Contorqueo.*
Skrobie & skrobam/ *Frico, scabo, scalpo, rado.* skrobádło/ *Scalprum.*
Skromny/ *Mitis, mansuetus, modestus, moderatus, taciturnus, placidus, temperans, pacificus.* skromność/ *Modestia, moderatio.* skromie/ *Mitigo, placo.*
Skron/ *Tempora.*
Skropáwy & skropowáty/ *Asper, scaber, hirsutus.* skropáwość/ *Scabrities, asperitas.*
Skruzam/ *Contero, protero, comminuo.* skruzenie & skruchá *Contritio.*

Skrwáwiam/ *Cruento.*

Skryię/ *Occulo, tego, abscondo.* skryty/ *Arcanus, occultus, clandestinus, clancularius.* skrytość/ *Arcanum, mysterium.*

Skrzeczam/ *Clango, instar aquilæ aut gruis. Item, Coaxo.* skrzek/ *Clangor, coaxatio.* skrzeki/ *Quaranarum.*

Skrzelle/ *Branchæ, pinnæ piscium.*

Skrzepuię/ *Ligo, vincio.*

Skrzeszam/ *Excito.*

Skrzetny/ *morosus, contumax.* skrzetność/ *morositas.*

Skrzidło/ *Ala.* skrzidlány/ skrzidłásty/ *Alatus.*

Skrzipię/ *Strido, strepo.* skrzipice/ *Lyra, fidicula.* skrzipek/ *Lyricen, fidicen.*

Skrzynniá/ *Arca, cista, scrinium,* skrzynká/ skrzyneczká/ *Arcula, cistella.* skrzynnik/ *Arcularius.*

Skubam/ *Vello, deplumo. In præt:* skubłem. *Inf:* skuść.

Skupiam się/ *Coëo, obligor, contraho.*

Skupuię/ *Coëmo.* skupienie/ *Coëmptio.* skupny/ *venalis.*

Skurczam/ *Contraho, corrugo.*

Skutek/ *Efficacia.* skuteczny/ *Efficax.*

Skwarzam/ *Elixo, liquefacio.* skwárki/ skwárnia/ *Excrementum accipitris.* skwárá/ *Aestus, ardor solis.*

Skwászam/ *Fermento.*

Skwierczę/ *Eiulo, quiritor, lugeo, lamentor.* skwierczek/ *Rabula.* skwierk/ *Eiulatus, luctus, planctus.*

S L.

Słáby/ *Debilis, languidus, flaccidus, remissus, eneruis.* słabość/ *Debilitas, languor.* słábieię/ *deficio.*

Sláć/ *vide* ślę & ścielam.

Sláchćic/ *Nobilis, eques.* sláchćianká/ *Fæmina seu virgo nobilis.* sláchtá/ *Nobilitas, Ordo equestris.* sláchetny & sláchecki/ *Nobilis, generosus, præstans, inclytus.* sláchectwo/ *Nobilitas.*

Slák/ *Laqueus, decipula.*

Słałem/ *&c. vide* ścielę.

Slápię/ *Calco, premo, conculco, proculco.*

Sląsko/ *Silesia:* ślężak/ *Silesius.*

Sławá/ *Fama, gloria.* sławię/ *Celebro, prædico, laudo.* sławny

& sławetny / *Celebris, clarus, inclytus, illustris.* sławność / *Celebritas.*

Sławak & słowak / *Dalmata, Illyricus.* Sławacka & słowácka ziemia / *Illyricum, Dalmatia.*

Slaz / *Malua.* slazowy / *Malnaceus.*

Slednica / *Podex, anus, i.*

Slepna sieć / *Tragum. funda. h. e. rete piscatorium.*

Slepy / *Cæcus, oculis captus.* slepotá / *Cæcitas.* slepowron / *Strix, nycticorax.*

Slie / *Lego, as mitto, amando, ablego. In præt:* slałem. *Inf:* słáć.

Sliedź / *Halec.* śliodek / *dimin:*

Sliedzę / *Inquiro, inuestigo, indago.* slad / *vestigium.*

Slimak / *Testudo, Cochlea.*

Slina / *Saliua, sputum.* slinię sie / *Spumo.* slinogorz / *Synanche, angina.*

Sliski / *Glaber, lubricus.* sliżam sie / *In glacie, seu alio loco lubrico vehor.* slizawica / *Locus in glacie lubricus, vbi pueri solent vehi.*

Sliwa / *Prunus & um.* sliwka *dimin: prunum aridum.*

Slizik / *Turdus aquatilis, palustris.* Sloczek /

Sloczek / *Cataputia. herb.*

Slod / *Ptisana.* slodzinn / *Siliquæ*

Slodki / *Suauis, dulcis.* slodkość / *Dulcedo, suauitas.* slodnę & slodnieie / *Dulcesco.* slodzę / *Dulcoro, dulce efficio.*

Slodzona / *Splen, lien.*

Sloma / *Stramen.* slomiány / *stramineus.*

Sloń / *Elephas.* słoniowa kość *Ebur.* słoniowy / *Elephantinus, eburneus.*

Słońce / *Sol.* słoneczny / *Solaris.* słonecznik / *Solarium. Item, Heliotrophium. herb:*

Słony / *Sallitus, sale aspersus, sale conditus.* słoność / *Salsitas.* słonin̄y / *Lardum.*

Słosarz / *ex germ: Claicularius, claustrarius.*

Słowo / *verbum, dictio, vox, vocabulum.* słowko / *vocula, dictiuncula.* słowny / *Certus, fide dignus.* słowik / *Philomela, luscinia.*

Słoy / *Pyxis.* słoyek & słoyeczek / *Pyxidicula.* słoyowáty & słoyerzowáty / *Polymitus, scutulatus.*

Słozá vel Złezá / *Lachryma.*

Slub / *Votum.* slubny / *votiuus.*

262

ślubiny/ *Sponsalia.* ślubuię/ *voueo, promitto, recipio, spondeo, polliceor.*

Słucham/ *Audio, ausculto, obedio, obtempero.* słuch/ *Auditus* słuchánie/ *Auditio, auditus.* słuchácz/ *Auditor.*

Stukam/ *Pulso, contundo, confringo, comminuo. In præt:* stukłem. *Inf:* stuc.

Słup / *Columna, statua.* słupik/ *Columella.*

Słuszá/ *Decet, conuenit.* słuszny/ *Decens, conueniens, oportunus, legitimus, competens.* słuszność/ *Conuenientia.* słusznie/ *Meritò, legitimè.*

Służe/ *Seruio, ministro, ancillor.* sługá / *Seruus, minister, famulus, pedissequus, satelles.* służbá/ *Seruitus, seruitium. Item, Abacus.* służebny & służebniczy/ *Famularis, seruilis.* służebnik / *Seruus, minister.* służebnicá/ *Famula, ancilla, pedissequa.*

Słyk/ *Pileus pellibus subductus.*

Słynę/ *Clareo, inclaresco, prædicor.*

Słyszę/ *Audio.* słysz/ *Audi, heus, sodes.*

S M.

Smácik & smácisko/ *Penicillus, centunculus.*

Smagam/ *Cædo, flagello.* smágły/ *Flexilis, flexibilis, ad cædendum & flagellandum aptus.*

Smak/ *Gustus, sapor.* smáczny *Sapidus.* smákuię/ *Sapio.*

Smard/ *Scurra, nebulo, flagro.* smárdi podszyty/ *veterator, versipellis, impostor.*

Smarkam/ *Emungo.* smárki/ *Mucus, pituita.* smárkáty/ *Mucosus.*

Smarská/ *Ruga.*

Smarszczam/ *Capero, corrugo.*

Smawiam się/ *Contraho, conduco, conuenio.* smowá/ *contractus.*

Smáżę/ *Frigo.* smáżony/ *Frixus.*

Smetek & smutek/ *mæror, mæstitia, tristitia.* smetny & smutny/ *Mæstus, tristis.* smecę się & smucę się/ *Mæreo, tristor.*

Smiády/ *Flaccidus, languidus, fuscus.* smiádoczerwony/ *Rubidus.*

Smiały/ *vide* śmiem.

Smiećí/ *Quisquiliæ, reiectamenta, farrago.*

Smieię się/ *Rideo.* smiech/ *Risus, iocus, ludus.* smieszny/ *Facetus, ridiculus, iocosus, iocularis.*

ſmiecżki/ *Facetiæ.* ſmiecże/ *Iocor, riſum moueo.* ſmiechowiſko/ *Irriſio, ineptiæ.*

Smiem/ *Audeo. In præt:* ſmiałem. *Inde* ſmiáły/ *Audax, ſtrenuus, confidens.* ſmiáłość/ *Audacia.* ſmiele/ *Audacter.*

Smierć/ *Mors, lethum, obitus, interitus.* ſmiertelny/ *Lethalis, mortalis.* ſmiertelność/ *Mortalitas.*

Smierdzę/ *Fæteo, oleo, ſordeo.*

Smierſk/ *Crepuſculum.* ſmierſka ſię/ *Noteſcit.*

Smigownicá/ *Serpentina, colubrina, tormenti genus.*

Smiotáná/ *Cremor lactis.*

Smłády/ *Pallidus.*

Smok/ *Draco.* ſmoczek/ *Dracunculus.* ſmoczy/ *Draconius.*

Smołá/ *Pix, axungia.* ſmolarz *Picarius.* ſmolny/ *Piceus.* ſmolę *Pico.* ſmolnicá/ *Theca picaria.*

Smrod/ *Fætor, pædor, putor, ſordes, graueolentia. Item, Obſcœnus homo, ſcurra.* ſmrodliwy/ *Putidus, ſordidus, fætidus.*

Smrużam/ *Conniueo.*

Smutek/ *vide ſmetek.*

Smycz/ *Copula canina, numella.* ſmyczek/ *Plectrum.*

Smyſlam/ *Fingo, ſimulo.* ſmyśleńie/ *Figmentum.* ſmyſł/ *Senſus.* ſmyślny/ *Ingenioſus, ſolers, ſagax.*

S N.

Snádny/ *Facilis.* ſnádnie/ ſnádniuczko/ *Facilè, facilimè.* ſnadź/ *Fortè, fortaſsè.*

Snecżká/ *Nurus, aliàs* ſynowá.

Śni mi ſię/ *Somnio.* ſnienie/ *Somnium.*

Sniadam/ *Iento.* ſniadánie/ *Ientaculum.*

Snieć/ *Feſtuca, robigo, ægilops.* ſniećiſty/ *Robiginoſus.*

Sniedny/ *Eſculentus.*

Snieg/ *Nix.* ſnieżny/ *Niueus, niuoſus, niualis.* ſnieg páda/ *Ningit.*

Snop/ *Manipulus, faſciculus.* ſnopek/ ſnopeczek/ *dimin:*

Snuię/ *Voluo, verto, glomero, torqueo, continuo. In præt:* ſnowałem.

S O.

Sobam/ *Colligo, inſtar auium.*

Sobie/ *Mihi, tibi, ſibi.*

Sobię ſię/ *Nidulor, locum ad habitandum quæro.*

Soból/ *Zobela.* ſoboly/ *Zobelinus.*

Sobotá/ *Sabbathum, dies Saturni, Feria septima.* sobotny/ *Festus.* sobotká/ *Sacer ignis, qui in festo Iohannis baptistæ accendi quibusdam in locis solet. germ:* Johansfewr.

Sochá/ *Sublica, furca, gralla.* sosßká/ *dimin:*

Soczká & soczewicá / *Lens, lentis.*

Sok/ *Succus.* sokásty & soczysty/ *Succosus, succidus, succi plenus.*

Sokol/ *Falco.*

Sol/ *Sal.* sole/ *Sallio.* solnicá *Salinum.*

Sopel lodowy/ *Stiria.*

Sosná/ *Pinus, picea,* sosnowy *Pineus.*

Sosßik/ *Surculus, palmes.*

Sowá/ *Vlula, noctua.* Sowá lezna/ *Otus.* Sowizrzal/ *germ:* Eulenspiegel.

Sowity/ *Geminus, duplus, duplex, abundans,* sowitość/ *Abundantia, vbertas.*

Soyá/ *Graculus, garrulus, sitta.* soyká/ *dimin:*

S P.

Spá/ *mensura duodecim modiorum, aliàs* Malder/ *ex germ:*

Spáć/ *&c. vide* spię.

Spacham/ *Repudio. Item, Tergiuersor.* spachnienie/ *Tergiuersatio, repudium, repulsa. Item, Diuortium.*

Spadam/ *Ruo. delabor. decido.* spádam się/ *Disrumpor.* spadek/ *Hæreditas, cessio, successio.*

Spadzam/ *Abigo, depello, propello.*

Spalam/ *Comburo.*

Spatem/ *&c. vide* spię.

Spámiętawam/ *Recordor, in memoriam reuoco.*

Spániáły/ *Illustris, magnificus, augustus, heroicus. Item, Ornatus, phaleratus.* spániáłość *Magnificentia, heroicus animus, heroica indoles.*

Spárá/ *Crena, fissura, rima. Item, Fissura digitorum. Inde* przez spáry pátrzać/ *Conniuere, indulgere.*

Spártem/ *vide* spięram.

Sparzam/ *Vro, aduro.* spárzelina/ *Locus adustus, vel ipsa adustio.*

Spáyam/ *Copulo, coniungo, compingo, agglutino, concinno, constringo.* spáyánie & spoienie *Concinnatio, conglutinatio, ferruminatio.*

Spelniam/ *Impleo. respondeo, satisfacio.* spelnienie/ *Impletio.*
Spelznieie/ *vide* plesnieie.
Sperká/ *Petasunculus.*
Sperute/ *Scrutor, inuestigo, indago, explico. Item, Auctionor, hastæ subijcio, sub hasta vendo, auctionem facio.* sperownik/ *Explorator.* sperowanie/ *exploratio.*
Spetam/ *Constringo. compedibus vincio.*
Spiatnute/ *Stigmatizo, cauteria vel stigmata inuro.* spiatnowánie/ *Stigma, stigmatizatio.*
Spidfas/ *Riscus, promptuarium, armarium, capsula.*
Spie/ *Dormio. In præt:* spałem *Inf:* spáć. *Inde* spánie & spik/ *Somnus.*
Spiegute/ *Exploro, in vestigo, perscrutor.* spieg/ *Explorator, Corycæus.*
Spień/ *Acicula fibulæ, obex.*
Spieram/ *Reprimo, repello, propello.* spieram się/ *Luctor, certo, concerto, dimico. In præt* spárłem. *Inf:* sprzeć. spieranie/ *Certatio, certamen.*
Spierscham & spierschne/ *Fugio, in pedes me conijcio.*
Spiesze się/ *Festino, propero, maturo. accelero.* spieszny/ *Alacris, maturus, celer, festinus.*
Spiewam/ *Cano, modulor.* spiewak/ *Cantor, musicus, psaltes.*
Spik/ *vide* spie.
Spikam się/ *Coniuro, conspiro.* spiknienie/ *Condictum, coniuratio, factio, conspiratio.*
Spila & spilka/ *Acicula.*
Spinam/ *Ligo, necto. vincio, stringo, constringo.*
Spiwrzod/ *Goniza, herb:*
Spizá/ *Aes, metallum.*
Splaßam/ *Dissipo, perterrefacio.*
Spleßniete/ *Mucesco. situm contraho.* spleßniáły/ *Mucidus, rancidus.*
Splotam/ *Connecto, inuoluo, implico.*
Spłowiete/ *Flauesco.* spłowiáły/ *Flauus, giluus.*
Splugáwiam/ *Coinquino.*
Spluwam/ *Excreo, expuo.*
Spodnicá/ *Bracca, subligaculũ.*
Spokoyny/ *Pacatus, pacificus, quietus, tranquillus, mansuetus, placidus, otiosus, securus.* spokoyność/ *Tranquillitas.*
Spolkute/ *Conuersor, commercium*

264

cium habeo. ſpołkowánie / Conuerſatio, commercium.

Spolny / Mutuus. ſpolność / Communicatio, participatio. ſpolnie / Participo, communico.

Społudnie / Tempus pomeridianũ. ſpołudniowy / Pomeridianus.

Spomagam / adiuuo, ſuccurro.

Spominam / Recordor, mentionem facio.

Sponká / Monile, armilla.

Spor & ſporá / Certamen, controuerſia, actio, contentio, lis, contradictio, diſceptatio. ſporny / Controuerſus, litigioſus.

Spory / Facilis, agilis.

Sporyʒ / Centinodia, ſanguinaria, polygonia. herb:

Sporʒadʒam / Ordino, diſtribuo, in ordinem redigo.

Sposoczam / Cruento, vulnero, cædo.

Sposob / Modus, ratio, forma, qualitas, ſpecies, ſpecimen. ſposobny / Aptus, commodus, idoneus, conueniens. ſposabiam / Apto, accommodo, idoneũ reddo.

Spowiedam ſie / Confiteor. ſpowiedʒ / Confeßio. ſpowiednik / Confeſſor.

Spoyam / Coaſſo, connecto, concinno, compingo. ſpoyenie / Coaſſatio.

Sprácuię / Fatigo. ſprácuię ſię / Defatigor. ſprácowány / Laſſus, feſſus, defatigatus.

Sprʒam / ſprʒyiam & ſprʒyiátam / Faueo, conſultum cupio.

Spráwiedliwy / Iuſtus, æquus, legitimus, ſpráwiedliwość / Iuſtitia, æquitas.

Spráwuię / Ago, gero, comparo. Item, Colo, celebro. Item, Obeo, rego, moderor, guberno, adminiſtro. ſpráwuię ſię / Gero me. ſpráwiam / Exentero, exdorſuo, deſquamo. ſpráwiam ſię / purgo, excuſo me. ſpráwá / Opus, negocium, actio, cauſa. Item, Purgatio, excuſatio. ſpráwotá / Apologia. ſprawcá / Autor, curator, rector, moderator, gubernator. ſpráwny / Agilis, aptus, commodus, habilis ad agendum, occupatus, negocioſus, operoſus, laborioſus. ſpráwowánie / Cultura.

Sprochnieię / Putreſco. ſprochniáły / Putris.

Sprośny / Turpis, abſurdus, inconueniens. ſprośność / Turpitudo. ſprośnicá / Meretrix, ſcortum, proſtibulum.

Sprʒątá-

Sprzątawam/ Ordino, dispono. Item, è medio tollo.

Sprzeć/ vide spieram.

Sprzećiwam się/ Aduersor, resisto, reclamo, reluctor, contradico, obstrepo, oggannio, obnitor, oppono me.

Sprzeczam się/ Disputo, contendo, rixor, iurgor, altercor, litigo. sprzeczánie/ Disputatio, contentio, disceptatio.

Sprzegam/ Coniugo, copulo.

Sprzet/ Supellex.

Sprzymierzawam się/ Coniuro, conspiro. sprzymierzony/ Coniuratus, confœderatus.

Spuchám/ Tumeo, intumesco. spuchły/ Tumidus, hydropicus. spuchliná/ Tumor, hydrops.

Spukam się/ Rumpor, disrumpor.

Spunt/ ex germ: Orificium. Item, Assula, qua orificium vasis alicuius obturatur.

Spustoßam/ vasto, deuasto, desolo, & or, depopulor. spustoßiciel/ vastator. spustoßenie/ vastatio, desolatio, excidium.

Spußczam/ Demitto, præcipito. Item, Coagulo, committo, ferrumino. Item, Resigno. Item, Nauigo. spußczam się/ Demitto me, descendo, præcipitem me do. Item, Credo: confido. spust/ Cataracta. Item, Obex seu premula balistæ. Item, Nauigatio.

Spycham/ Detrudo, deturbo. In præt: Zepchnąłem.

S R.

Sram/ Caco, egero, excerno, aluum exonero. sráczká/ Lienteria, profluuium alui.

Srebro/ Argentum. srebrny/ Argenteus. srebrnik/ Numus argenteus.

Sregły/ Toruus, truculentus. sregłość/ Toruitas.

Srogi/ Crudelis, atrox, toruus, dirus, sæuus, ferus, horridus, austerus, seuerus, immanis, trux, truculentus. srogość/ Crudelitas, truculentia, toruitas, sæuitia, inclementia. srogo & srodze/ Crudeliter, magnopere, vehementer. sroże się/ Feritatem, crudelitatem exerceo.

Sroká/ Pica.

Sromam się/ Erubesco, pudet me. srom/ Pudor. sromieżliwy/ Pudicus, verecundus. sromieżliwość/ verecundia. sromotá/ Dedecus,

decus, infamia, ignominia, opprobrium, turpitudo. sromotny / Ignominiosus, infamis. sromocę / Infamo, dedecoro, dehonesto, lædo, traduco, suggillo, temero, vicio, vitupero, profano.

Srzeß / Pruina.

Srzodek / Medium. srzedny / medius. Srzodá / Dies Mercury, feria quarta.

Srzon / Pruina. srzeniſty / pruinosus. srzonowáty / Cinereus.

S S.

Sſadzam / Compono, connecto.

Sſiadam / Consideo. sſiádły / Corpulentus, obesus. Item, Coagulatus. sſiádłość / Obesitas, corpulentia.

Sſtáwiam / Contexo, compono.

Sßywam / Consuo. sßyty & sßywány / Sutilis, consutilis.

S T.

Stabá / Rostrum nauis, vel alterius nauigij.

Staczam / Deuoluo, conuoluo. Item, Depromo. stoczyſty / Præceps, decliuis. stoczki / Feces.

Stąd / Hinc.

Stádo / Grex, armentum. stadko / Grex pusillus. stádnik / Taurus, aries. &c.

Stągiew / Lacus, cadus, cadiscus, labrum, dolium.

Stąk / Rudens, funis nauticus.

Stal / Chalybs. stalowy / Chalybeus.

Stáły / &c. vide stoię.

Stamtąd / Illinc.

Stan / Status, sors, conditio, ordo, vocatio. stánowię & stánawiam / Constituo, colloco. stánowiſko / Statio, tabernaculũ. stánowniczy / Mensor, metator.

Stapiam / Liquefacio.

Stąpluię / vallo, as, aggerem congero. stąplowánie / Agger, vallum.

Stąpor / Pistillum.

Stáram się / Curo, laboro, operam do, incumbo, ambigo, satago. stáránie / Cura, studium, labor, industria, sollicitudo.

Stark / Surculus.

Stáry / vetus, antiquus, senex, annosus, exoletus, priscus. stárość / Senectus, senium, vetustas, antiquitas. stárzec / Senex, senecio, silicernium. stárußek / Auus. stárká / Auia. stárostá / Satrapa. præfectus, vulgò Capitaneus. stárostwo / Satrapia, præfectura, capitaneatus. stárodawny / stáro-

swiecki/ stárożytny/ Priscus, exoletus, obsoletus, auitus, primæuus.

Státeze/ Suppedito, subministro.

Státek/ Instrumentum, vas. vasculum, supellex. Item, Grauitas, honestas. státeczny/ Grauis, constans. státeczność/ Constantia, perseuerantia.

Staw/ Piscina, lacus, stagnum. Item, Artus, membrum, carpus.

Stawam/ Sæpè sto, soleo stare. stawam sie/ Fio. stálo sie/ Actū est, factum est, conclamatum est.

Stáwie & stáwiam/ Loco, sisto, statuo, pono, colloco, depono. stáwiam sie/ Sisto me, compareo.

Stáye/ & stáyánie/ Iugerum, stadium.

Stáynia/ Stabulum, equile, bouile.

Stecham/ Putresco. stechły/ Putris, putidus, mucidus. stechlina/ Putredo.

Stekam/ Aegroto, laboro, malè habeo, decumbo.

Stelmách/ Carpentarius, plaustrarius, essedarius.

Stepá/ Pila, mola, pistrinum.

Stepak/ Equus succussorius.

Stepiam/ Hebeto, attero. stepiete/ Hebesco.

Stepuie/ Descendo. Item, Secedo, declino, deflecto.

Stesknie sie/ Tædium me capit. stesknienie/ Tædium.

Stypá/ Exequiæ, cæna feralis, parentalia, inferiæ.

Stlukam/ Contero, confringo, contundo.

Sto/ Centum, In dual: ście. In plur: stá. setny/ Centesimus. setná/ Centuria. setnik/ Centurio. stokroć/ Centies. stonog/ Asellus, multipeda. stonogowiec/ Asplenum, herb:

Stoczki/ vide staczam.

Stodołá/ ex germ: Horreum.

Stog/ Aceruus, capeta.

Stoie/ Sto. In præt: stałem. Inde stały/ Constans, perseuerans. stałość/ Constantia, perseuerantia. stoiaczká/ Lacus, cadus, labrum.

Stokfisz/ ex germ: Salpa, asellus.

Stol/ Mensa. stołek/ Sella, sedes. stolarz/ Mensarius. stolnik/ Dapifer.

Stoliman/ Gigas, Cyclops. stolimáński/ Giganteus, Cyclopicus.

Stopá/

Stopá/ *Pes, planta, vestigiũ.*
Stopień/*gradus. Itẽ, stapeda.*
Stopnięte/ *Liquesco, diffluo.*
Storzę/ *Erigo, arrigo.* storzy/ pietká/ *Arrogãs, elatus, superbꝰ.*
Stos/ *Strues, rogus, aceruus. Item, ex germ: Impetus. tactus, ictus.*
Stoßuię/ *Comparo, concinno, adapto, accommodo.* stoßuię się/ *Quadro, conuenio.*
Stowárzyßam/ *Associo, coniungo, copulo.* stowarzißenie/ *Associatio.*
Strácam/ *Perdo, disperdo.*
Strącam/ *Detrudo, deÿcio, præcipitem ago.*
Strách/ *Metus, timor, horror, formido.* stráchąm się/ *Horreo, paueo, expauesco.* stráßę/ *Terreo, perterrefacio.* stráßny/ *Horrendus, horrificus, horribilis, terribilis, formidabilis.* stráßidło/ *Terriculamentum.*
Stradam/ *Orbo, priuo.* stradny/ *Orbus, miser.* stradnik/ stradniczek/ *Misellus.*
Strąg/ *Siliqua.* strączek/ *Folliculus leguminum.*
Stráwá/ *Cibus, victus, viaticum.* stráwię/ *Consumo.* stráwuię/ *Cibo, alo, victum præbeo.*
Strażá/ *Vigilia.* strażnik/ *speculator.* strażnicá/ *specula.*
Strefá/ *ex germ: Linea, lineamentum.*
Strik/ *ex germ: Funis, restis, laqueus.* strziczek/ *Funiculus.*
Stryy/ *Patruus.* Stryieczne dźieci/ *Patrueles, hoc est, duorum fratrum liberi.*
Strofuię/ *Arguo, corripio, obiurgo, reprehendo.* strofowánie/ *obiurgatio, correptio, reprehensio.*
Stroię/ *Orno. Item, Accino, concordo.* stroy/ *Ornatus, cultus, ornamentum.* stroyny/ *Ornatus, splendidus. Item, Consonus.*
Stroná/ *Pars.* stronię/ *Elabor, euado, abscondo, subduco me.*
Strop/ *Laquear, lacunar, tabulatum.*
Stroż/ *Vigil, custos, excubitor.* strożá/ *vigilia, excubiæ.*
Struchłam/ *Consternor, perturbor.* struchłáły/ *Consternatus, perturbatus.*
Strugá/ *Torrens, amnis, riuus.* strużká/ *Riuulus, amniculus.*
Strugam & strużę/ *Scalpo.* strug/ *Scalprum.* strużini/ *Segmenta.*

Strumień / *Torrens, riuus.* strumieszek / *Riuulus.*

Struná / *Chorda, fides, ium.*

Strup / *Porrigo.* strupiáty / *porriginosus.*

Strus / *Strutiocamelus.*

Strych / *Decrepitus, silicernium, Item, Mendicus.*

Strychulec / *Radius, vulgò hostorium.*

Strzegę / *Custodio, vigilo, excubo.* strzegę się / *Caueo, vito, declino.*

Strzelam / *Iaculor, torqueo.* strzelec / *Iaculator, sagittarius, sclopetarius.* strzelisty / *longus, altus, procerus.* strzelnicá / *Pertica auiaria.* strzałá / *Telum, sagitta, iaculum.* strzelbá / *Tormentum.* strzelbiszcze / *Sphæristerium, locus vbi exercentur sclopetarij.*

Strzemienie / *Stapeda.*

Strzygę / *Rado, tondeo.*

Strzyżegá / *vstrigo.*

Strzyżik / *Trochilus, regulus.*

Studnia / *Puteus.* studzienká / *dimin:* studzienny / *Putealis.* studziennik / *Pulmonaria. herb.*

Stulam / *Obturo.*

Stwárdnieię / *Duresco, obdu- (resco.*

Stwarzam / *vide stworzę.*

Stwolin /

Stwolin / *Gygas, Cyclops.*

Stworny / *Concors, obediens.* stworność / *Concordia.*

Stworzę / *Creo, condo, formo, fingo.* stworzenie / *Creatura.* stworzyciel / *Creator, conditor, formator.*

Stykam się / *Attingo.* Styczeń *Ianuarius.*

Styr / *Clauus, gubernaculum nauis.* styrnik / *Nauclerus.* styruię / *Gubernaculum nauis rego, ad clauum sedeo.*

Stysknię / *Doleo, queror. conqueror, molestè fero.* styskowánie *Querela.*

S V.

Subtelny / *Subtilis, tener, tenuis, tenellus, mollis, gracilis. Item, Exquisitus, argutus, ingeniosus.* subtelność / *Teneritas. Item, argutiæ.*

Suchy / *Siccus, aridus, torridus.* suchość / *Siccitas.* suszę / *Sicco, arefacio, torreo. Item, Ieiuno.* suche dni / *Angaria, trimestre.* suchotá / *Tabes, phthisis.*

Suię / *Fundo, effundo.*

Sukno / *Pannus.* suknia / *Tunica, vestis.* sukienny / *Laneus, panneus.*

panneus. sukiennik / *Lanarius, pannifex.* sukiennictwo / *Lanificium.*

Sulawá / *Insula.*

Sum / *Cete. balæna.* sumię / *Balænula.*

Summá / *Sors, summa.* summowny / *Summarius.*

Sumki / *Clitellæ.*

Sumnienie / *Conscientia.*

Surmá / *Tibia.*

Surowy / *Crudus. Item, Crudelis, atrox, dirus, toruus, seuerus, inhumanus.* surowość / *Cruditas crudelitas.* surowieię / *Crudesco.*

S VV.

Swak / *Affinis. Item, Procus, pronubus, paranymphus.*

Swar / *Rixa. contentio, altercatio.* swarliwy / *Rixosus, iurgiosus, contentiosus.* swárzę się / *Rixor, iurgor, altercor, expostulo.* swárnia / *Taberna, caupona.*

Swat / *Procus, pronubus, paranymphus. Item, Riualis.* swáchá / swáchná & swáßká / *Pronuba, paranympha.* swatam się / *Amo, ambio, connubium expeto.* swátánie & swadzbá / *Nuptiæ, sponsalia.* swadziebny / *Nuptialis.*

Swędzę / *Nideo. Item, Oleo, fæteo.* swąd / *Nidor.* swędrá, *macula. Metaph: Nequam, nebulo, scurra.*

Swiádek / *Testis.* swiádectwo / *Testimonium.* swiadczę / *Testor. testificor, testes adhibeo, testes produco.*

Swiádomy / *Gnarus, conscius, expertus.*

Swiát / *Mundus, orbis terrarum.* swiecki / *Mundanus, politicus, secularis, profanus.*

Swiatłość / *Lux, lumen.* swiátły / *Lucidus.*

Swider / *Terebra.* swiderek / *Terebella.* swidrowáty / *Luscus.*

Swieboda / *vide* swoboda.

Swiec / *Sutor.* swiecki / *sutorius.*

Swiecá / *Candela, lampas, lychnus.* swieczká / *dimin:* swiecznik / *Candelabrum.* swiecę się / *Luceo, splendeo.* swietny / *Lucidus, splendidus, luculentus.*

Swiekier / *Socer.* swiekrá / *Socrus.*

Swiekocę / *Garrio, nugor, futio.* swiekot / *Nugator, nugigerulus.* swiekotká / *fæm:* swiekotliwy / *Futilis, garrulus, nugatorius.*

Swiercz / *Gryllus, cicada.* swierczek / *dim:*

Swierzb /

Swierzb/ *Pruritus, scabies, impetigo.* świerzbiáſty / *Scabiosus.* świerzbiączká/ *Scabies.* świerzbię *Prurio.*

Swierzobká/ *Equa.*

Swiekć/ *Socrus.*

Swięty/ *Sanctus, sacer, festus, celebris.* święto / *Feriæ, festum.* świecicá / *Diua.* święcę / *Diem festum celebro, consecro, sanctifico,* Swiątki / *Pentecoste.* świąteczny/ *Ad pentecosten pertinens.* świątobliwy/ *Sanctus, pius, religiosus.* świątobliwość/ *Sanctimonia.* świątość/ *Sacramentũ.* świątości/ *plur: Reliquiæ sanctorum.* świątnicá/ *Sanctuarium.* święconá wodá/ *Lustralis aqua.* świętokupiec/ *Simoniacus.* świętokupſtwo/ *Simonia.* świętokrayćá/ *Sacrilegus.* świętokrayſtwo/ *Sacrilegium.* świętoiáńſki groß / *Arrha, arrhabo, pignus.* świętoiáńſki kwiát/ *Buphthalmum.*

Swieży/ *Recens, crudus, nouus* świeżopámiętny/ *Recens, nuper g.*

Swiniá/ *Sus, porca, scrofa.* świnká/ *Succula.* świni/ *Suillus.* świniarz & świniopás/ *Subulcus.*

Swirk/ *Picea.* świrkowy/ *Piceus.* świrczyná/ *Locus piceis consitus.*

Swiſt/ *Cottabus, sibilus.* świſtam/ *Sibilo, sonum seu cottabum edo.* świſtánie/ *Sibilus.*

Swita/ *Diescit.* świtánie/ *Diluculum, aurora.*

Swobodá & świebodá/ *Libertas, ingenuitas, immunitas, munificentia.* swobodny/ *Liber, ingenuus, immunis, munificus.* swobodzę/ *Libero, manumitto.*

Sworá/ *Copula canina.* sworny/ *Concors, copulatus, coniunctus.* sworność/ *Concordia.*

Swowola/ *Contumacia, licentia, petulantia, temeritas, dissolutio, proteruitas.* swowoleńſtwo *Idem.* swowolny / *Temerarius, dissolutus, contumax, petulans, effrenis.*

Swoy/ *Meus, tuus, suus.* swoiſki/ *vernaculus, cicur, domesticus.*

S Y.

Syce/ *Satio, saturo.* syty/ *Satur.* sytość/ *Satietas.*

Syn/ *Filius, natus, gnatus.* synaczek/ *Filiolus.* synowſki/ *filialis.* synowiec/ *Filius fratris, nepos ex fratre.* synowicá / *Filia fratris, neptis ex fratre.* synowa/ *Nurus.*

268

Synogárlicá/ *Turtur.*
Sypam/ *Fundo, iacio.*
Syptam/ *Dormito, soleo dormire.*

S Z.

Száblá/ *Framea, gladius, machera, ensis Sarmaticus.*
Száchy/ *Latrunculi, calculi. Item, Ludus latrunculorum.* Száchownicá/ *Alueus, fritillus.* Száchuie/ *varijs coloribus distinguo.* Száchowána suknia/ *Prætexta, tunica versicolor.*
Szácuie/ *Aestimo, censeo, taxo, auctionor. Item, Autumo, opinor, existimo, iudico.* Száccowánie *Aestimatio.* Szácunek/ *Precium, æstimatio.* Szácownik/ *Censor.*
Száfá/ *Riscus, promptuarium, armarium.*
Száflik/ *Malluuium.*
Száfran/ *Crocus, & um.* Száfránny/ *Croceus.*
Száfuie/ *ex germ: Curo, procuro, dispenso. Item, Guberno, administro.* Száfarz/ *Curator, dispensator, Oeconomus.* Száfárstwo *Dispensatio, Oeconomia.*
Szalá/ *ex germ: Lanx. Item, Phiala.*
Szálámáiá/ *Buccina, sambuca.*

Szalony/ *Amens, demens, insanus, vesanus, stultus, stolidus, stupidus, fanaticus, mente captus. Item, Effrenis, ferox.* Szaleństwo/ *Dementia, stoliditas.* Szaleie/ *Deliro, desipio.* Szalenie/ *delirium.*
Száłwiya/ *Saluia.*
Száńc/ *ex germ: Fortuna, sors, alea, periculum.* Száńcuie sie/ *Succedit.*
Szańcá/ *ex germ: Agger, vallum, lorica, munitio, cuniculus.* Száńckopnik/ *Cunicularius.*
Száńuie/ *Amo, colo, diligo, honoro, veneror, obseruo, magnifacio.*
Szárańczá/ *Locusta.*
Szárłat/ *Purpura, coccinum, murex.* Szárłatny/ *Purpureus, coccineus, puniceus.*
Szárpam/ *Lacero, lanio, diripio.* Szárpániná/ *Laniena, direptio.*
Szárwárk/ *ex germ: operæ, labores rustici.* Szárwárkuie/ *Operas facio, labores rusticos exerceo.*
Száry/ *Rauus, cæsius.*
Szátá/ *vestis, tunica.* Szatká/ *panniculus.*
Szczálbatká/ *Cranium.*
Szczat/ *Pars, portio, portiuncula.*

cula, pars minutißima. Szczątek/ dimin:

Szczaw/ Lapatum, acetosa.

Szczę/ Meio, mingo, vrinam reddo, vesicam exonero. Szczyni/ Lotium. Szczak/ Matula, scaphiū.

Szczebel/ Clima, gradus, paxillus scalaris. Szczeblisty/ Scalaris, scansilis.

Szczebiecę & Szczebiotam/ cantillo, garrio instar auium. Szczebiotánie/ Garritus. Szczebiot/ Garrulus. Szczebiotká/ dimin:

Szczebrzuch / Scruta, orum, veteramenta, vtensilia.

Szczećiná/ Seta. Szczećiniásty/ Setosus. Szczotká/ Setaceum. Szczotká málárska/ Penicillus.

Szczegulny/ Solus.

Szczekam/ Latro, as, gannio. Szczekánie / Latratus. Szczekacz & Szczekutá/ Rabula.

Szczenię/ Catulus. Szczeniątko/ Catellus.

Szczep/ Planta, surculus. Szczepię/ Sero, planto. Szczepny/ plantatus, satiuus. Szczepnik & Szczepnicá/ Seminarium.

Szczepam/ Findo. Szczepá/ Festuca. Szczepny/ Fißilis.

Szczer/ Mercurialis, herb:

Szczęśćie/

Szczęśćie/ Fortuna, felicitas, prosperitas, successus. Szczęśliwy/ Felix, faustus, prosper, secundus, fortunatus. Szczęśći się/ Prosperè succedit.

Szczeżuiá/ Testa, concha.

Szczygieł/ Carduelis.

Szczykam & Szczknę/ vellico, carpo, decerpo, delibo.

Szczypię & Szczypam / Pungo, ico, carpo, vellico.

Szczyr/ Portulaca, aliàs kurza nogá.

Szczka mi się/ Singultio. Szczkánie/ Singultus.

Szczknę/ vide Szczykam.

Szczodry & Szczodrobliwy / Largus, clemens, benignus, beneficus, munificus. Szczodrość/ Szczodrotá & Szczodrobliwość/ Largitas, liberalitas, benignitas, clementia, munificentia.

Szczudł & Szczudlek/ dimin: Talitrum.

Szczuię & Szczuwam / Irrito, incito, canibus acclamo, venor. In præt: Szczwałem/ Inf. Szczwáć.

Szczuká/ Lucius, lupus aquatilis. Szczubiątká/ Szczubię & Szczubiątko/ dimin:

Szczupły/ *Paruus, tener, gracilis, exiguus.* ßczupluchny/ *Tenellus.* ßczupłość/ *Teneritas.*

Szczurek/ *Glis, mus araneus, mus maior domeſticus.*

Szczyry/ *Merus, purus. Item, Apertus, ſyncerus, candidus.* ßczyrość/ ßczyrze/ *Apertè, ſyncerè, candidè.*

Szczyt/ *Pinna, pinnaculum. Item, Tectum, culmen. Item, Refugium, latibulum, latebra, defenſio, protectio, aſylum.* ßczycę/ *Aſſero, protego, defendo.*

Szeląg/ *Solidus, de numiſmate dictus.*

Szemram & ßemrzę/ *Murmuro, ſuſurro.* ßemránie/ *Murmur, ſuſurrus.*

Szepcę & ßeptam/ *Garrio, muſſito, ſuſurro.* ßeptánie/ *Garritus.*

Szepluniam/ *Balbutio.* ßepiet/ ßepielak & ßepluniak/ *Blæſus.*

Szermierz/ *Pugil, gladiator, athleta, luctator, palæſtrites.* ßermierſki/ *Gladiatorius.* ßermuię/ *Digladior, dimico, luctor, in arenam deſcendo.*

Szeroki/ *Amplus, vaſtus, latus, laxus, patens, patulus, ſpacioſus.* ßerokość/ *Latitudo, amplitudo, ſpacium, vaſtitas.* ßerzę/ *Amplio, amplifico, dilato, diduco.*

Sześć/ *Sex.* ßeśćkroć/ *Sexies.* ßeśćnaście/ *Sedecim.* ßeśćnaſty/ *Sedecimus, decimus ſextus.* ßeśćdźieſiąt/ *Sexaginta.* ßeśćdźieſiąty/ *Sexageſimus.* ßeść ſet/ *Sexcenti, æ, a.* ßoſty/ *Sextus.* ßoſtny *Senarius.* ßeśćiniedźiałká/ *Puerpera.*

Szew/ *Sutura.* ßewcá/ *&c. vide* ſwieć.

Szydzę/ *Cauillor, illudo, ludificor, irrideo, naſo ſuſpendo.* ßyderz/ *Cauillator.* ßyderſtwo/ *Cauillum, ſcomma, dicterium.*

Szyk/ *Acies, ordo, diſpoſitio.* ßykuię/ *Aciem inſtruo, diſpono.*

Szypá/ ßypká & ßypułká/ *Culmus, calamus, pediculus, pedunculus, petiolus.*

Szypeł/ *Nodus, nodulus, offendix.*

Szyiá/ *Collum, ceruix.*

Szkáluię/ *Calumnior, ſuggillo, detraho, famam alicuius lædo.* ßkálowánie/ *Calūnia, obtrectatio.*

Szkápá/ *Equus, caballus.*

Szkárády/ *Fœdus, teter, turpis, deformis, monſtroſus, prodigioſus.* ßkárádzę/ *Fœdo, deformo.*

Szkarpetká/

Szkarpetká / *Calceus linteus, vulgò, udo, onis.*

Szkátułá / *Cista.* szkátułká / *Cistella.*

Szkło / *vide* Skło.

Szkodá / *Damnum, incommodum, detrimentum, dispendium, præiudicium, clades, pernities, iactura, calamitas.* szkodliwy / *Damnosus, noxius, detrimentosus, pernitiosus, exitiosus.* szkodzę / *Noceo, officio, lædo, obsum, præiudico.* szkoduię / *damnũ facio.*

Szkołá / *Schola, Pædagogium, Gymnasium, Academia.* szkolny / *Scholasticus.*

Szkopiec / *Mulctra.*

Szkort / *Scortum, meretrix.*

Szkudłá / *Asser, scandula.* szkudłány / *Scandularis.*

Szkutá / *Nauis, nauigium.* szkutnik / *Remex, remulcus.*

Szlá / *Helcium.*

Szlagá / *Malleus ligneus.*

Szlak / *Scoria.*

Szlák / *vestigium.* szlákuię / *Inuestigo, exploro.*

Szmálec / *ex germ: Adeps, pinguedo.*

Szmelcuię / *ex germ: Conflo, liquo, liquefacio.* szmelcarz / *Conflator.* szmelcownia / *Conflatoriũ.*

Szmer / *Sonitus, fremitus, fragor, strepitus, murmur, susurrus.* szemrzę / *vide supra.*

Szmerká / *ex germ: Turdus aquatilis, fluuiatilis. aliàs* sliżik.

Sznicarz / *ex germ: Sculptor, statuarius, cistellarius.*

Sznidło & szenidło / *Sandix.*

Sznido / *Glastum, Isatis.*

Sznupká / *ex germ: Sanna, opprobrium, irrisio, illusio.*

Sznur / *ex germ: Linea, amussis, funiculus.*

Szołdrá / *Succidia, perna, petaso.*

Szołtys / *Prætor.* szołtystwo / *Prætura.*

Szopá / *Porticus, ambulacrũ.*

Szorc / *ex germ: Semicinctum, perizoma, castula, suppar9, & um.*

Szorstfal / *ex germ: Semicinctum.*

Szorstin / *ex germ: Caminus.*

Szos / *Tributum, vectigal.*

Szosty / *&c. vide* sześć.

Szpak / *Sturnus.* szpaczkuię / *Garrio, blatero, confabulor.*

Szpatel / *Lingula, vel ligula.*

Szpátny & szpetny / *Deformis, turpis.* szpecę / *deformo.*

Szperká / *Petasiunculus.*

Szpicá/ *Radius rotæ. Item, Acies, pinna, pinnaculum, apex, culmen, fastigium.* Spiczásty/ *Acuminatus, fastigiatus.* Spiczak/ *Adolescens.*

Szpichlerz/ *ex germ: granariū.*

Szpieg/ *Explorator, speculator, corycæus, indagator, inquisitor, fugitiuarius.* Szpieguię/ *Indago, enquiro, speculor, inuestigo.*

Szpikuię/ *ex germ: Lardo, as.*

Szpital/ *Xenodochium.*

Szpižá/ *ex germ: Aes. Item, Obsonium, alimentum.* Spižarniá *Armarium, promptuarium, penu, copiæ cornu.* Spižuię/ *Alimenta procuro, frumentor.*

Szporyž/ *Proserpineta. herb:*

Szpotáwy/ *varus, valgus, claudus, loripes.*

Szpynak/ *Rumex. herb:*

Szrám/ *ex germ: Cicatrix.* Srámowáty/ *Cicatricosus.*

Szráńki/ *ex germ: Carceres, stadium.*

Szropá/ *ex germ: Strigil, & is, aliàs,* Czochidło.

Sztak/ *Rudens, funis nauticus.*

Sztelmách/ *Plaustrarius, essedarius.*

Sztokfiš/ *ex germ: Salpa, asellus.*

Sztuká/ *ex germ: Bolus, buccea, buccella, massa, fragmentum, frustum. Item, Specimen, stratagema.* Stuczny/ *Affabris, ingeniosus.* Stukuię/ *In frusta seco, in partes diuido, comminuo.*

Szturm/ *Impetus, procella, tempestas. Item, Oppugnatio vrbis vel arcis alicuius.* Szturmuię/ *Oppugno.*

Sztych/ *ex germ: Punctio, ictus. Item, Periculum, alea, sors.* Sztychuię/ *Fodio.*

Szubá/ *Chymastrum, vestis hyemalis, tunica pellicea.*

Szubet/ *Lethargus.*

Szubienicá/ *Crux, furca, patibulum.* Subienicznik/ *Furcifer, nequam, suspendio dignus.*

Szubráwy & Sudráwy/ *Hispidus.* Sudráwiec/ *Lacer, pannosus.*

Szuflá/ *ex germ: Pala, ventilabrum, aliàs* Lopátá.

Szuiá/ *Scurra, ardelio, nequā.*

Szukam/ *Quæro, scrutor, inuestigo.*

Szum/ *ex germ: Spuma. Item, Bombus, sonus, sonitus, fragor, fremitus, murmur, susurrus.* Szumny/ *Fanaticus.* Szumię/ *Sono.*

Sono, fremo, perstrepo. ßumuie/ Despumo.

Szupá/ Salina, salisfodina. ßupnik/ Salinator.

Szur / Phaleræ, ornamenta equorum.

Szwaczká/ Netrix.

Szwágier/ Affinis.

Szwánk/ ex germ: Damnum, iactura, clades. ßwánkuie/ Nuto, titubo, vacillo, aleam subeo, periculum facio.

Szwaycar/ Heluetius. ßwaycarská ziemiá/ Heluetia.

Szwiegoce / Garrio, nugor, blatero. ßwiegot/ Blatero, nugigerulus, nugiuendus. ßwiegotliwy/ Garrulus, futilis.

Szybá/ ex germ: Lamina. Item Fodina metallica.

Szycht/ ex germ: Ordo, series. ßychtuie/ Dispono.

Szyie/ Suo, sarcio. ßyćie/ Sutura. ßydło/ Subula, acus sutoria.

Szyná/ ex germ: Canthus.

Szynkarz / ex germ: Caupo, pincerna. ßynkarká/ fæm: ßynkowny/ venalis. ßynkuie/ Cauponor.

Szypá/ &c. vide ßipá.

Szyßak/ Galea, cassis, idis.

Szyßká/ Conus, nux picea.

INCIPIENTIA à T.

T A.

Tá/ vide Ten.

Tablicá/ Tabula.

Tacher/ Manipulus vel fasciculus pellium certum numerum complectens.

Taczam/ Voluo, trudo. taczká vnirota.

Ták/ Sic, ita. táki/ tákowy/ Talis, eiusmodi. táko/ tákze/ Taliter, itidem. ták długo/ Tantisper. ták bárzo/ Tantopere.

Táie & táiam / Liquesco, liquefio.

Tálar/ ex germ: Dalerus, nummus Ioachimicus.

Tálerz/ ex germ: Discus, orbis, quadra.

Tám/ Illic. támże/ Ibidem. támeśny/ adiect: Quod illic est.

Támá/ ex germ: vallum. tamuie/ Aggero, vallo. támowánie/ Cataracta.

Tampam/ Tumultuor, strepitum pedibus edo, tripudio. tampánie/ Tumultus.

Tándetá/ Forum scrutarium.

Tándetarz/ veteramentarius.

Táńcuie/

Táńcuię/ *Salto, tripudio, choræam duco.* táńiec/ *Choræa, saltatio, tripudium.* táńiecznik/ *Saltator.* táńiecznicá/ *Saltatrix.* táńieczny/ *Saltatorius.*

Táńy/ *Vilis.* táńiość/ *vilitas annonæ.* táńieię/ *vilesco.*

Táran/ *Fistuca, malleus ligneus. Item, Aries, testudo, de tormento bellico dictum.*

Táráś/ *Carcer, ergastulum.*

Tarcicá/ *vide tre.*

Tarczá/ *Clypeus, parma, scutum.* tarcznik/ *Scutarius.*

Targ/ *Forum.* targowy/ *Forensis, circumforaneus.* targowisko/ *Locus fori.* targuię/ *Licitor.* targowánie/ *Licitatio.*

Tárgam/ *Traho, vello.* tárgam się/ *Manus iniicio, aggredior.*

Tarká/ *vide tre.*

Tarń/ *Spina.* tarnká/ *Spinus, prunum sylvestre.*

Tarnę/ *Torpeo, obstupesco.*

Táśak/ *ex germ: Pugio.*

Tasmá/ *Baltheus, Zona.*

Taszá/ *Taberna institoria.*

Taszńik/ *Bursa pastoris. herb:*

Tátá/ *Pater.* tátuszkuię/ *Patrizo, patrisso.*

Tátárzin/ *Tartarus, scytha.* Tatarska

Tátárska ziemia/ *Scythia. Thracia, Tartaria.*

Tátárká/ *Cicer, cicercula.*

Tatry/ *nomen montis.*

Táyę/ *Tego, occulo, condo, abscondo.* táyę się/ *Lateo, delitesco.* tayny/ *Arcanus, secretus.* taynik *Latebra, latibulum.* táyemny/ *Arcanus, secretus, mysticus. Item, Occultus, clandestinus.* táyemnicá *Arcanum, mysterium, secretum.*

Taystrá/ *Mantica, pera, loculus.*

Tayszká/ *Lodix, stragulum.*

Tażę/ *Aueo, desidero.*

T C.

Tczę/ *Lego.* Tćićiel/ *Lector.*

Tchnę/ *Spiro, respiro, anhelo.*

Tchorz/ *Ictis, viuerra.*

Tczy/ *Ieiunus.*

T E.

Teczá/ *Iris.*

Tedy/ *Tunc.* tedy/ *Hàc.*

Tegá/ *Tædium, desiderium. Item, Philtrum.*

Tegi/ *Lentus. Item, Firmus, solidus, neruosus.* tegość/ *Lentor. Item, Neruus, neruositas.*

Tenten/ *Tumultus, strepitus, prop: armorum.*

Ten/

T E.

Ten / *Hic*, **tá** / *hæc*, **to** / *hoc*. **tenże** / *Idem. Ille ipse*.

Tępy / *Hebes, attritus*. **tępość** *Hebetudo*. **tępiam** / *Attero, hebeto, obtundo*. **tępieię** / *Hebetor, obtundor*.

Teraz / *Iam, nunc, modò*. **teraźnieyszy** / *Præsens, modernus*.

Teskne / **tesckno mię** / *Tædet me, tædium, satietas me capit*. **Tesknóść** / **tesknicá** / *Tædium, fastidium, satietas. Item, Anxietas*. **tesckliwy** / *Anxius, tædiosus*.

T I.

Tile / *Tot*. **tilekroć** / *Toties*. **tilki** / *tantus*. **tilko** / *tantum, solum, modò, duntaxat*.

Tilowity / *Corpulentus*. **tilowitość** / *Corpulentia, obesitas*.

T K.

Tkam / *Texo*. **tkacz** / *Textor*. **tkaczká** / *Textrix*. **tkaczy** / *Textorius*. **tkaczownia** / *Textrina*. **tkány** / *Textilis*. **tkániná** / *Textura*. **tkánicá & tkanká** / *Redimiculum muliebre*.

Tknę / *Figo, infigo. Item, Tango, attingo*.

Tkwię / *Hæreo, inhæresco. Itē, Radices ago*.

Tlaczam / *Premo, comprimo*.

T L.

Tło / *Pauimentum*.

Tłoczę / *Premo, grauo, aggrauo*.

Tłomak / *vide* **tłumak**.

Tłukę / *Quatio, concutio, tundo, contero, pinso*. **tłukę się** / *vapulo*. **tłuk** / *Pilum, pistillum*.

Tłumacz / *Interpres*. **tłumaczę** / *Interpretor*.

Tłumak / *ex germ: Sarcina*. **tłumaczek** / *Clitellæ, pera*.

Tłusty / *Pinguis, obesus, corpulentus. Item, Opimus, opiparus*. **tłustość** / *Adeps, pinguedo*.

Tłuszcza / *Turba, cohors, frequentia*.

T O.

To / *vide* **ten**.

Tobie / *Tibi*.

Tobołá / *Pera, mantica*.

Toczę / *voluo, roto, torno*. **toczny** / *volubilis, tornatilis*. **tocznik & tokarz** / *Tornarius*.

Tonię / *Mergor, submergor*. **toniá** / *Iactus piscatorius. Item, Naufragium, infortuniū, iactura*.

Topię / *Liquefacio. Item, mergo*. **topnieię** / *Liquesco*. **topień** / *Naufragus*.

Topołá / *Populus, arbor*. **topolny** / *Populeus*.

Topor/ *Ascia.* toporek/ *Asciola.* toporzyſko/ *Manubrium.*

Tor/ *Callis, ſemita, trames.*

Torbá/ *Pera, mantica.*

Towar/ *Merx.*

Towárzyſz/ *Socius, ſodalis, collega, comes, commilito, congerro, contubernalis.* towárzyſzká/ *Socia.* towárzyſtwo/ *Societas, ſodalitium, comitatus, contuberniū.* towárzyſzam/ *Aggrego, aſſocio.*

T R.

Trabá/ *Tuba.* trąbká/ *Cucullus papyraceus.* trąbię/ *Clango, tuba cano.* trąbienie/ *Clangor.*

Trębacz/ *Cornicen, tubicen.*

Trącam/ *Trudo, tundo, quatio.*

Trácę/ *Perdo, amitto, peſſundo. Item, Capite plecto.*

Tracz/ *vide* Trę.

Trąd/ *Lepra, Elephantiaſis.* trędowáty/ *Leproſus.*

Tráfiam/ *Collimo, ſcopum tango.* tráfiam ſię/ *Quadro, conuenio.* tráfi ſię/ *Accidit, euenit, contingit, vſu venit.* tráfny & treſny/ *Facetus, iocoſus. Item, Appoſitus, commodus, concinnus, oportunus, affabris, artificioſus.* tráfnie & treſnie/ *Commodè, affabrè.* treſnule/ *Iocor.* tráfunek/ *Caſus, euentus.*

Tráftá/ *Ratis.*

Tragarz/ *ex germ: Baiulus.*

Tram/ *Trabs, tignus & um.*

Trapię/ *Ango, vexo, eneco, torqueo, affligo, ſollicito.* trapienie/ *Afflictio, anxietas.*

Trawá/ *Gramen, herba.* trawny/ *Gramineus.* trawiſty/ *gramineſus.* trawnik/ *Coluber.*

Trawię/ *Coquo, concoquo, digero. Item, Tero, abſumo, conſumo.* trawny/ *Coctilis.* trawienie/ *Coctio.*

Trcїná/ *Calamus. canna, arundo.* trcinny & trciány/ *Canneus, arundineus.* trcia/ *Arundinetum Item, Multitudo, agmen.*

Trę/ *Tero. Item, Serro, ſerra diſſeco. In præt:* Tárłem. *Inf* Trzeć. *Inde* Tracz/ *Serrator.*

Tarká/ *Tyrocneſtis.* Tárcicá/ *Aſſer, tabula, ſcandula.* Trociny *Scobs, ramentum.*

Tredowník/ *Scrophularia herba*

Treſny/ *vide* trafiam.

Trzepká/ *Calopodium, gallica, ſolea lignea.*

Treſtam/ *Crucio, vexo, affligo.* treſtánie/ *Afflictio.*

Treter/ *Tumultus.*

Trib/ *Trames, semita.* tribule *Tero, affligo.*

Trikam/ *Arieto, conisco. cornu peto.* trikliwy/ *Petulcus.*

Trochá/ *Paucitas.* troßká/ *Pauxillũ.* troche/ *Paulum, paulò.*

Trociny/ *vide* Tre.

Troiáki/ *Triplex, triplus.* troiáko/ *Trifariam.*

Trok/ *Restis, funis, amentum.*

Tron/ *Solium.*

Trop/ *vestigium.*

Troská/ *Dolor, ægritudo, solicitudo. anxietas, afflictio, calamitas.* troskam sie & troßcze sie/ *Mœreo, doleo, angor, affligor.* troskliwy/ *Mæstus, solicitus, calamitosus.*

Truchleie/ *Conturbor. consternor. despondeo animum.*

Trudny/ *Arduus, occupatus. difficilis. Item, Obscurus.* trudność/ *Negocium, occupatio, difficultas, malum, labor, cura, discrimen, periculum.*

Trudze sie/ *Defatigor.* Trud/ Trudzá & Trudzenie/ *Defatigatio.*

Trute/ *Veneno interimo, venenum propino.* Trucizná & trucizná/ *venenum, toxicum.* truty/ *veneno infectus, interemptus.*

Truksés/ *ex germ: Dapifer, discophorus.*

Truná/ *ex germ: Feretrum loculus, sandapila.*

Trune/ *Mutio, mußito.*

Trunek/ *ex germ: Potio, haustus.*

Trup/ *Cadauer hominis, funus.*

Trwam/ *Permaneo, persisto. perseuero.* trwáły/ *Constans, durabilis, diuturnus.*

Trwogá/ *Claßicum, metus, timor.* trwoże/ *Conturbo, metum incutio.*

Trzasam/ *Quatio.* Trzasá/ *Febris.*

Trzáskam/ *Tono, crepo, fulmino.* Trzask & trzáskánie/ *Tonitru, crepitus, tumultus, fragor.*

Trzask/ *Ames, itis.*

Trzebá/ *Opus est, necesse est.* trzebá mi/ *Egeo, indigeo.*

Trzebie/ *Castro, emasculo. Itẽ, Crucio, affligo.* Trzebieniec/ *Eunuchus, euiratus, castratus.*

Trzemchá & Trzemuchá/ *Bulbus, porrum agreste.*

Trzepam/ *Pulso, ferio.*

Trzesam/ *Quatio.* trzesáwicá *Palus,*

273

Palus, locus vliginosus, paluſtris.
trzęſę ſię/ *Tremo, exhorreo, trepido, contremiſco.*

Trzećć/ *Medulla. Item, Feces, vinacea.*

Trześnie/ *Ceraſa ſylueſtria.*

Trzeſzczę/ *Crepo.*

Trzewá/ *Exta, inteſtina.*

Trzewik/ *Calceus.*

Trzeźwy/ *Sobrius.* trzeźwość/ *Sobrietas.* trzeźwieię/ *Crapulam edormio.*

Trzmiel / *Euonymus, arboris nomen.*

Trznal/ *Lagopus. auis, nom:*

Trzodá/ *Grex.* trzodny/ *Gregarius.*

Trzonek/ *Capulus, manubriū.*

Trzonowy ząb/ *Dens maxillaris.*

Trzos/ *Zona, marſupium, pera, hippopera.*

Trzy/ *Tres.* troie/ *Tria.* trzykroć/ *Ter.* trzykrotny/ *Tergeminus.* trzeći/ *Tertius.* trzynaśćie/ *Tredecim.* trzynaſty/ *decimustertius.* trzydźieśći/ *Triginta.* trzydźieſty / *Trigeſimus.* trzy ſtá / *Trecenti, a, a.* trzyſetny / *Trecenteſimus.*

Trzymam/ *Teneo, prehendo. Item, Poßideo. Item, Sentio.* trzymam ſię/ *Nitor, inſiſto, confido, acquieſco.*

T V.

Tu/ tutá/ *Hic.* tuteczny/ *Præſens, domeſticus, vernaculus, indigena.*

Tuczę/ *Alo, pinguefacio, paſco, ſagino.*

Tudźież/ *Etiam, nec non, Itē, Quamprimum, ſimulatq;.*

Tułam ſię/ *vagor, oberro, diſcurro.* tułacz/ *vagus, circulator.*

Tulę /*vagientem infantē placo.*

Tulich/ *ex germ: Pugio.*

Tum/ *Templum cathedrale, Eccleſia collegiata.*

Turkuß / *Cyanos, Iaſpis borea.*

Turodowic/ *verna, indigena.*

Tuſzę/ *Spero.*

T VV.

Twárdy/ *Durus, tenax.* twárdość / *Durities.* twárdźieię & twárdnieię/ *Dureſco, obdureſco.* twardoſzyny / *Obſtipus, contumax, pertinax, dura ceruicis.* twárdouſtny/ *Duri oris.*

Twarz/ *vultus, facies.*

Twarzam/ *vide tworzę.*

Twierdzę/ *Firmo, ~~firmo~~, aſſero,*

ſero, aſſeuero. Item, Firmo, munio. twierdzenie/ Aſſertio, confirmatio. twierdzá/ Arx, caſtrum, munitio.

Tworzę & twarzam/ Fingo, formo, creo. tworá & tworzenie/ Forma, creatura. tworcá/ Fictor, formator, creator. tworzydło/ Forma caſearia.

Twoy/ Tuus. twoyſki/ Tibi conueniens.

T Y.

Ty/ Tu.

Tycz/ vide Tykam.

Tydźień/ Hebdomas, ſeptimana.

Tygiel/ ex germ: Lebes, ſartago, frictorium.

Tyię/ Pingueſco, pinguefio.

Tyká/ vlmus. Item, palus, i.

Tykam/ Figo. tykam ſie/ Tango, attingo. tycz/ Palus, i, pedamentum.

Tykwá/ Pyrum meſpilaceum.

Tył/ Vnamquamq; poſteriorem partem ſignificat. tył głowy/ Occiput. tył domu/ Poſterior pars domus. Inde tył podáwáć/ Terga dare, in pedes ſe conijcere. tylny/ Poſticus.

Tyłowity/ Obeſus, corpulentus. tyłowitość/ Corpulentia.

Tyle/ Tot. tylekroć/ toties. tylki/ Tantus. tyluchny/ Tantillus.

Tylko/ Tantum, modò. tantummodò, ſaltem, duntaxat.

Tynkuię/ Cruſto, incruſto. tynkowánie/ Cruſta, incruſtatio.

Tynkarz/ Cruſtarius.

Tyran/ Tyrannus. ſanguinarius.

Tyráńſki/ Tyrannicus: ſæuus, atrox, crudelis. Tyráńſtwo/ Tyrannis, ſæuitia, crudelitas.

Tyrlikuię/ Geſticulor, tripudio Item, Cantillo, modulor. Tyrlikánie/ Geſticulatio, ſaltatio.

Tyśiąc/ Mille. tyśiąc kroć/ tyśiąc rázow/ Millies. tyśiączny/ Milleſimus. Tyśiątek/ Chilias.

Tyśiącnik/ Chiliarcha.

Titul/ Titulus, inſcriptio.

Tyzánná/ Ptiſanna, Cremor hordei.

INCIPIENTIA ab V.

V Præpoſitio eſt, & ſignificat Apud, vt v páná/ apud dominū. In compoſitione verborū plerumq; motū de loco denotat, vt, vwodzę Abigo, ſeduco. vchodzę/ Abeo, aufugio, euado.

Vbespieczam/ *Certum & securum reddo, confirmo, satisdo, fidem do, promitto.*

Vbiegam/ *Percurro, peruado, emetior, euado. Item, Ex insidijs adorior, occupo. inuado.*

Vbieram / *Induo, vestio. In præt:* vbralem. *Inde* vbránie/ *Caligæ, fæmoralia.*

Vbijam/ *Pulso. percutio.*

Vblagam/ *Placo, lenio, reconcilio, mitigo.* vblagánie/ *Reconciliatio.* vblagálny/ *Propitiatorio.*

Vblizam/ *Defraudo, iniuriam facio.* Vblizenie / *Præiudicium, iniuria.*

Vbluie sie/ *Vomo, conuomo.*

Vbogacam/ *Dito, locupleto.*

Vbogi/ *Pauper, egenus.* vbostwo/ *Paupertas, pauperies, egestas, inopia, penuria.* vbozuchny/ *Pauperculus.* vbozeie / *Ad paupertatem redigor.*

Vbránie/ *vide* vbieram.

Vbywam/ *Decresco, diminuor.*

V C.

Vcho/ *Auris.* vßko/ *auricula.* vßká/ *ansa, manubrium.* vcháty/ *ansatus.* vßásty/ *Auritus.*

Vchodze & vchadzam/ *Secedo, euado. In præt:* vßedlem/ *In fut:* vyde. *Inf:* vyść. *Inde* vyście/ *Euasio.* vchod/ *Secessus, latebra.*

Vchwalá/ *Approbo, comprobo, promulgo, statuo, sancio, decerno.*

Vchwytawam / *Apprehendo, comprehendo.*

Vćiaßczam/ *Conqueror.*

Vćicham/ *Mitesco, quiesco.*

Vćiekam/ *Fugio, aufugio, euado, elabor.* vćiekam sie / *Confugio,* vćieczká / *Asylus, refugium, sacra anchora.*

Vćieram/ *Mungo, emungo. In præt:* vtárlem. *In fut:* vtre. *Inf:* vtrzeć. vćierádlo/ *Emunctorium.*

Vćießam/ *Oblecto, consolor, voluptate afficio.* vćießam sie/ *Oblector, voluptatem capio.* vćiechá. *voluptas, delectatio, oblectamentum.*

Vćinam/ *Cædo, præcido, amputo, detrunco. In præt:* vćiąlem. *In fut:* vtne. vćiety/ *Cæsus, detruncatus.* vćinek/ *Segmentum.*

Vćiskam/ *Premo, affligo.* vćisk *Pressio. pressura, afflictio.*

Vczárowam/ *Fascino, incanto.* vczárowánie/ *Incantamentũ, præstigiæ.*

Vczaßczam/ *Communico, participem facio.*

Vczee/

V C.

Vczcę/ *Colo, veneror. Item, Tracto, excipio.*

Vczćiwy/ *Honestus, ingenuus, grauis, honoratus, honorandus, honorabilis, venerabilis, venerandus.* vczćiwość/ *Honestas, grauitas, ingenuitas.* vczta/ *Epulũ, conuiuium.*

Vczę/ *Doceo, informo, erudio, instituo.* vczę się/ *Disco, studeo, incumbo, nauo, operam do.* vczeń *Discipulus.* vczony/ *Doctus, literatus, eruditus.*

Vczesćiam/ *Crebresco, frequento. Item, Communico, distribuo.* vczestnik/ *Consors, particeps.* vczestnictwo/ *Participatio, communicatio, commerciũ, consortiũ.*

Vczynek/ *Factum, opus.* vczynny/ *Officiosus, beneficus, liberalis.* vczynność/ *Liberalitas.*

V D.

Vd/ *Armus, coxa, coxendix.* vdźik/ *Armillus.*

Vdáyę & vdawam/ *Erogo.* vdawam się/ *Simulo, præ me fero. Item, vendito, ostento. Item, Conuerto me, animum applico.* vdátny/ *Gratus, acceptus, gratiosus, generosus, præclarus, præstans.*

Vdawiam/ *Suffoco, strangulo.*

Vderzam/ *Ferio, verbero, percutio.* vderzam się/ *Allido, illido, impingo, offendo.*

Vdręczam/ *Ango, crucio, affligo.* vdręczenie/ *Afflictio.*

Vdźielam/ *Communico, participo, impertio, & or, distribuo.* vdźielánie/ *Communicatio.*

V G.

Vgadzam/ *Indulgeo, accommodo me, morem gero.*

Vganiam/ *Sequor, insequor, inhio, aspiro.*

Vgaram/ *Vro, aduro.*

Vgászam/ *Extinguo, restinguo.*

Vglaskam/ *Orno, como, demulceo.*

Vgniotam/ *Macero, depso, subigo.*

Vgodzę/ *Collimo, scopum seu metam tango.*

Vgor/ *Noualis ager.* vgorny/ *Noualis.*

Vgrábiam/ *Lego, colligo.*

V I.

Viádę/ *Eo, pergo, iter facio, emetior. In præt:* viáchałem.

Vialem/ *&c. vide* vymutę.

Viezdzam/

Viezdżam / *Cedo, secedo, retrogredior. In præt:* viezdżałem.

Viszczam się / *Præsto, ratifico, sto promissis, libero fidem meam.*

V K.

Vkániam }
Vkápam } *Defluo, destillo.*

Vkąsawam / *Præmordeo.*

Vkázuię / *Ostendo, monstro, demonstro.* vkázuię się / *Appareo.*

Vkłádam / *Ordino, compono, dispono.* vkłádam się / *Abijcio me, humilio, prosterno.* vkłádny / *Humilis, comis, facilis, affabilis.* vkłádność / *Comitas, humilitas, humanitas.*

Vkłániam się / *Genu flecto, saluto.* vkłoń / *Salutatio, genuflexio.* vkłonny / *Humilis, demissus.*

Vkoiam / *Lenio, mollio, mitigo*

Vkos / *obliquitas. Item, decussis.* vkosny / *obliquus, decussatus.*

Ná vkos / *Decussatim, obliquè.*

Vkracam / *Abbreuio, detraho, decurto. Item, mitigo, cicuro, domo, mansuefacio.*

Vkradam / *furor, surripio,* vkradam się / *Aufugio, elabor, euado.*

Vkráyam / *Scindo, abscindo, decerpo.*

Vkrop / *Aqua feruida.*

Vkrwáwiam / *Cruento.*

Vkrzyżuię / *Crucifigo. in crucem ago.*

Vkwápiam się / *Propero, festino, præcipitanter ago.* vkwápliwy / *Præceps. præproperus, vehemens, seuerus, impos animi.* vkwápliwość / *Præcipitantia, vehementia, impotentia animi.*

V L.

Vl / *Alueus.*

Vlákomiam się / *Appeto, desidero, inhio, aspiro.*

Vlamuię / *Frango, decerpo.* vlomny / *Fragilis, debilis, infirmus, mancus, mutilus, claudus.*

Vlatam / *Auolo, as, euolo.*

Vlawiam / *Irretio.*

Vleczam / *Curo, medeor, sano, sanitatem restituo.*

Vlegam / *Humilio me, concedo. Item, Delitesco.*

Vlekam się / *Perterrefio.*

Vlicá / *Platea, vicus, regio.*

Vlżam / *Lenio, mitigo.* vlżenie & vlgá / *Leuamen.*

V M.

Vmacniam / *Roboro, stabilio, statuo, confirmo.*

Vmaczam / *Irrigo, humecto, madefacio.*

Vmakam / *Madefio. In præt:* vmokłem. *Inf:* vmoknąć. vmokły / *Madidus.*

Vmárły / *vide* vmieram.

Vmarzam / *Eneco, suffoco, interficio.*

Vmawiam / *Contraho, conuenio, paciscor.* vmowá / *Conditio, conuentio, pactum, contractus.*

Vmiem / *Scio, possum, teneo.* vmieiętny / *Peritus, eruditus, gnarus.* vmieiętność / *Scientia, peritia, eruditio.*

Vmieram / *Morior, defungor.* vmárły / *Mortuus, defunctus.*

Vmiętam / *verro, purgo. In præt:* vmiotłem. *Inf:* vmieść.

Vmiezgam się / *Subrideo, adulor, palpum obtrudo.*

Vmnieyszam / *Attenuo, extenuo, demo, derogo, diminuo, imminuo, leuo, lenio, mitigo, tempero.* vmnieyszam się / *Decresco.*

Vmylkam / *Conticesco.*

Vmyślam / *Cogito, concipio, statuo, instituo, decerno.* vmysł / *Animus, mens, consilium, institutum.* vmyślny / *Præmeditatus, spontaneus.* vmyślnie / *Studiò, præmeditatè, spontè, de industria, data opera.*

Vmywam / *Lauo.*

Vnaszam / *Cicuro, domo, mansuefacio.*

Vnoszę / *Aufero, asporto, rapio.* vnoszenie / *Raptus.* vnośćiel / *Raptor.*

Vnizam / *Humilio, deycio.* vniżenie / *Humiliatio.*

V P.

Vpadam / *Cado, labor, ruo, procido, prolabor, corruo, subsido, succumbo.* vpad / vpadek / vpádnienie / *Lapsus, casus, ruina.* vpádły / *Prolapsus.*

Vpalam / *Aduro, præuro.*

Vpámiętawam się / *Resipisco, ad meliorem mentem redeo.* vpámiętánie / *Resipiscentia.*

Vpárłem / *&c. vide* vpieram.

Vpátruię / *Deprehendo, animaduerto.*

Vpętawam / *Compedibus constringo.*

Vpewniam / *Certum ac ratum facio, satisdo, compromitto.*

Vpieram się / *Obstinatus sum. In præt:* vpárłem się. *Inf:* vprzeć się. vpárty / *pertinax.* vpárćie / *Pertinacia.*

Vpijam się / *Inebrior.* vpiły / *Ebrius.*

Vplotam / *Necto.*

Vpoiam/ *Inebrio.*

Vpokarzam / *Humilio.* vpokorzenie/ *Humiliatio.*

Vpominam/ *Moneo, hortor.* vpominam się/ *Posco, flagito, exigo, debitum repeto.* vpominánie *Admonitio, adhortatio.* vpominek/ *Pignus, præmium, xenium, honorarium, apophoretum, arrha, arrhabo, munus, munusculum.*

Vpor/ *Contumacia, temeritas, pertinacia, peruicacia.* vporny/ *Contumax, pertinax, temerarius.*

Vposledzam / *Iniuriam facio, posthabeo, postpono.*

Vpráwuię & vpráwiam/ *Aro, colo, proscindo.*

Vpraszam / *Exoro, impetro.* vproszony/ *Precarius, gratuitus. Item, Exorabilis.*

Vprzatam/ *Ordino, dispono. compono. Item, Aufero, è conspectu, seu è medio tollo.*

Vprzedzam / *Praeo, anteeo, præcedo, antecedo, præcurro, præuenio, praeoccupo.* vprzedźiciel / *Præcursor.*

Vprzeymy/ *Beneuolus, cupidus. studiosus.* vprzeymość/ *Studium, beneuolentia, fauor.*

Vpstrzę/ *Variego, varijs coloribus distinguo.*

Vpuszczam/ *Emitto, demitto.* vpust/ *Catarrhacta, Emissarium.*

Vpycham/ *Ico, pungo, ferio, mordeo. stimulo.*

V R.

Vraczam/ *Tracto, excipio.*

Vragam / *Exprobro, insulto, suggillo.* vragánie / *Insultatio, exprobratio, sarcasmus, suggillatio.* vragácz/ *Sugillator.*

Vrániam/ *Saucio, vulnero.*

Vrážam / *Offendo, impingo.* vrážá/ & vráženie/ *Offensio.*

Vret/ *Sandix.*

Vrywam/ *Auello, decerpo.* vrywká/ *vellicatio, aulsio, damnum, iactura. Item, velitatio, prælium tumultuarium.*

Vroczysty/ *Celebris, solennis.* vroczystość/ *Solennitas.*

Vrodzę się/ *Nascor, prouenio.* vrodzay/ *Frumentum, seges prouentus.* vrodzayny/ *Fertilis, fæcundus.* vrodzayność/ *Fertilitas, feracitas.* vrodá/ *Forma, species, pulchritudo.* vrodźiwy/ *Pulcher, formosus, speciosus, elegans. decorus, eximius, generosus, heroicus.*

Vrok/ *vide* vrzekam.

Vrynal/ *Matula,*

Vrząd/ *Magistratus, senatus. Item, Munus, officium, functio, conditio, prouincia.* vrzędnik/ *Curator, praefectus, dispensator, Oeconomus, gubernator, administrator.* vrzędnictwo/ *Praefectura.* vrzęduię/ *Curo, dispenso, guberno. administro.*

Vrządzam/ *Conduco.*

Vrzekam/ *Fascino, incanto.* vrzok/ *Fascinum, incantatio.*

Vrzinam/ *Abscindo, praescindo, reseco, amputo, detrunco.*

V S.

Vsadzam sie/ *Insidias colloco.* vsadzká/ *Insidiae, vocabulum militare.*

Vść/ *vide* vchadzam.

Vschły/ *vide* vsycham.

Vście/ *vide* vstá.

Vsiadam/ *Consideo.*

Vsiekam/ *Caedo, vulnero, saucio, virgis caedo, vulnera infligo.* vsieczony/ *caesus, vulneratus, saucius.*

Vsiluię/ *Conor, enitor, satago, molior.* vsiłowánie & vsilność/ *Conatus, conamen, molimen.*

Vsilny/ *Nimius, immodicus.*

Vskárzam sie/ *Culpo, accuso, conqueror, expostulo.*

Vskramiam/ *Lenio, mitigo, domo, cicuro, compesco.*

Vskrobawam/ *Abrado.*

Vszláchcam/ *Nobilito.*

Vsmalam/ *Impico, pice oblino.*

Vsmiecham sie/ *Arrideo, subrideo.*

Vsmierzam/ *Cohibeo, coerceo, comprimo, compesco, domo, lenio, mitigo, moderor, tempero.*

Vsne/ *Obdormisco.* vsnęły/ *Sopitus.*

Vspię/ *Sopio.*

Vspráwiedliwiam/ *Iustifico.* vspráwiedliwienie/ *Iustificatio.*

Vstá/ *Os, oris.* vście/ *Ostium maris, aut fluuij.* vstnie/ *Coram, ore tenus.*

Vstáię & vstawam/ *Cesso, lassesco, deficio, defatigor.*

Vstáwuię & vstáwiam/ *Sancio, decerno, promulgo, constituo, irrigo, praescribo.* vstáwá/ *Sanctio, lex, decretum, edictum, traditio.* vstawcá/ *Autor, legislator. institutor.*

Vstáwiczny/ *Perpes, perpetuus, assiduus, frequens, creber, sedulus, assiduus.* vstawiczność/ *Sedulitas.*

Vstępuię/ *Cedo, secedo, deflecto, locum do.* vstępek/ *Antes, atrium.*

atrium, vestibulum, locus ad deflectendum accommodus.

Vstrzepiam/ varijs coloribus distinguo. vstrzepiony/ versicolor, varijs coloribus distinctus.

Vstyrkuie & vstyrkam/ Cespito. impingo, offendo, allido. vstyrk/ Cespitatio. vstyrkliwy koń/ Equus cespitator.

Vsuszam/ Arefacio.

Vsycham/ Arefio. In præt: vschnąłem/ vschły/ Aridus.

Vszczerbam/ Detraho, derogo, diminuo. vszczerbek & vszczerbenie/ diminutio, iniuria, damnum.

Vszczykam/ Auello, decerpo, delibo.

Vszczypam/ Carpo, vellico. Item, Cauillor, calumnior, dicterys incesso. vszczypliwy/ Ad calumniandum propensus. vszczypliwe słowo/ Scomma, sarcasmus, dicterium.

Vszedłem/ vide vchodzę.

Vszykuię/ Aciem instruo, ordino, dispono.

Vszká/ Ansa. Itē, Auriscalpiū.

V T.

Vtarzam/ Promo, depromo.

Vtapiam/ Immergo, submergo.

Vtárłem/ &c. vide Trę.

Vtnę/ vide vćinam.

Vtonę/ Submergor, suffocor in aquis.

Vtoruię/ viam præparo. sterno.

Vtracam/ Amitto, perdo, disperdo, decoquo, dilapido, absumo, consumo, abligurio. vtrátá/ Clades, perditio, calamitas, damnum, detrimentum, dispendium. vtrátny/ Prodigus, dissolutus, profusus, sumptuosus. vtrátnik/ Decoctor.

Vtrapię/ Affligo. vtrapienie/ Afflictio. vtrapiony/ Afflictus, miser, calamitosus.

Vtrę/ vide vćieram.

Vtronam/ Euado, elabor. vtronienie/ Euasio.

Vtrząsam/ Concutio, succutio. vtrząsam się/ Succutior. vtrząsnienie/ Succussio.

Vtrzeć/ vide vćieram.

Vtulam/ Comprimo, placo, sopio.

Vtwierdzam/ Firmo, munio, sancio, statuo, stabilio. vtwierdzenie/ Firmamentum.

Vtykam/ Figo, infigo.

Vtyskuię/ Queror, conqueror, querulor. vtyskowánie/ Querela.

V VV.

Vwá-

Vwáłáßam/ *Castro, emasculo.*
Vważam/ *Pondero, reputo, considero, perpendo.*
Vweselam/ *Exhilaro, delecto, oblecto.*
Vwikławam/ *Irretio, intrico, illaqueo.*
Vwiyam/ *Necto, plecto, texo, conglomero.* vwiyam ſie/ *Occupatus ſum, laboro. Item, Curſito, diſcurro.*
Vwłaczam/ *Detraho, ſubtraho, decerpo, imminuo, eleuo, derogo, ſuggillo,*
Vwodze/ *Seduco.* vwodźiciel/ *Impoſtor.*
Vwoßczam/ *Cæro, incæro.*

V Y.

Vyde/ *vide* vchodze.
Vymuie/ *Demo, derogo, detraho, ſubtraho, imminuo. In præt:* viąłem. *Inf:* viąć. *Inde* viecie/ *Subtractio, &* vymá/ *Defectus.*

V Z.

Vżáluie ſie/ *Commiſereor.*
Vzbraiam/ *Armo, arma induo.*
Vzdá/ *Frenum.* vzdźienicá/ *Capiſtrum.* vzdam/ *Freno, frenum inycio.*
Vzdrawiam/ *Sano, curo, medeor, priſtinam ſanitatem reſtituo.*
Vzdrygam ſie/ *nauſeo, faſtidio.*
Vziębam/ *Frigefacio.* vźiebnę *Frigeſio.*
Vznaiam/ *Sudare facio, defatigo.* vznaiam ſie/ *Sudo, defatigor.*
Vznawam/ *Agnoſco, cognoſco.* vznawam ſie/ *reſipiſco, in viam redeo, ad meliorem mentem redeo, pænitentiam ago.* vznánie/ *Pænitentia, reſipiſcentia.*
Vrzeniecie/ *Matureſco.* vrzáły *&* vrzeniały/ *Coctus, maturus.*
Vżywam/ *Vtor, fruor, vſurpo. Item, Epulor, conuiuor, commeſſor.* vżywánie/ *Vſus, vſura, vſurpatio, fruitio.* vżytek/ *Fructus, commodum, emolumentum.* vżyty *Placabilis.* vżyteczny/ *vtilis, commodus.* vżyteczność/ *vtilitas.*

INCIPIENTIA à WV.

VV litera præpoſitionem In denotat, & tam ſitum in loco, quam motum ad locum ſignificat, quam ſignificationem etiam in compoſitione verborum retinet.

VV A.

Wabie/ *Ineſco, allicio.* wabny/ *Allectorius.*

Wácek/ *Bulga, crumena, loculus.*

Wacham/ *Odoro, olfacio.* wacháwy/ *Sordidus, fœtidus. graueolens.* wachádło/ *Olfactorium.*

Wáchel/ *ex germ: Sufflatorium, aliàs* Dymká.

Wadká/ *vide* wedá.

Wádzę/ *Noceo, impedio, officio.* wádzę się/ *Iurgor, rixor, altercor, contendo.* wádá/ *vicium, labes, macula, defectus.*

Wagá/ *Libra, pondus, lanx, trutina. Item, valor, preciũ.* ważę/ *Libro, pondero, trutino. Itẽ, Colo, veneror, magnifacio.* ważę się/ *Audeo, conor, enitor, facio periculum.* ważny/ *Ponderosus, preciosus.* ważnik/ *Libripens.*

Wągl/ *Carbo. In genit:* węglá/ wąglik/ *dimin:* węglarz/ *Carbonarius.*

Waham/ *Dubito, hæreo, vacillo.* Waham się/ *vagor, dubito, hæreo, vacillo.*

Wał/ *Vallum, agger. Item, Fluctus.* wálny/ *Generalis, uniuersalis, œcumenicus, præcipuus.* wálisty/ *Fluctuosus, tempestuosus.*

Wáłách/ *Cantherius, Eunuchus, spado.* wáłáßę/ *Castro, emasculo.*

Wálę & wálam/ *voluo, voluto, roto.* wál/ & wálek/ *Cylindrus.*

Wálęcam się & wáleſam się/ *Vagor, incertis sedibus oberro.*

Walká/ *Pugna, prælium, certamen.* wáleczny/ *Bellicosus, militaris.* wáleczník/ *Præliator, bellator.* walczę/ *Pugno, certo, decerto, prælior, dimico, confligo.*

Wálkarz/ *Fullo.* wálkownia/ *Fullonia.* wálkuię/ *Fulloniam exerceo.* wálkownicá/ *Prælum fullonium.*

Wanczos/ *ex germ:* Wagenschoß/ *dicuntur asseres craßiores.*

Wánná/ *ex germ: Labrum.* wánienká/ *vas aquarium, ampulla.*

Wąp/ *Ile.* teſknośćná Wąpiu/ *Iliaca paßio.*

Wapno/ *Calx, cæmentum.* wapienny/ *Cæmentitius.* wapiennik/ *Calcarius, Cæmentarius.*

Warcaby/ *Alea, lusus aleæ.* warcabnicá/ *Alueus lusorius, fritillus.*

Warchoł/ *Homo fanaticus.*

Wárcze & warczam / *Murmuro, mußito.*

Wárdáwy / *Scæuola, qui Leua manu loco dextræ vtitur.*

Wárgá / *Labrum, labium.*

Wárkocz / *Cinnus, Cincinus, ſpira, trica, plegma.*

Wárſtat / *ex germ: Officina, ergaſterium, fabrica.*

Wártuie / *ex lat: Verto.* wártki / *Agilis, alacer, impiger, verſatilis.* wártalká & wártaczká / *verticillus, trochus, turbo.*

Wáruie / *Caueo, munio.* wárowny / *Munitus.* wárunek / *Cautio, cautela.*

Wárwás / *Morio, germanicè* Marcolfus.

Warze & warzam / *Coquo.* war / *Coctura. Item, Ferueda.* warzywo / *Obſonium ad coquendum idoneum, edulium, legumen.* warzenie / *Coctio.* wárzechá & wárzachew / *Tudicula.*

Was / *Vos, accuſat:*

Wąs / *Myſtax.* wąsik / *Lanugo, prima barbæ lanugo.*

Wáság / *Pilentum, Eſſedum.* wásażek / *Rheda.*

Wasielki / *ex germ:* Faßholtz.

Wasionká & wąsienicá / *Eruca.*

Wąski / *Anguſtus, arctus, ſtrictus.*

Wáśni / *Odium, ſimultas.* wáśnie / *Odi. Item, Odium concilio.* wáśnie ſie / *Laſciuio, in amorem agor.* wáśniwy / *Laſciuus, libidinoſus.*

Wáß / *Veſter,* wáßiniec / *veſtras.*

Wátáman / *ex germ: dicitur is, qui nauigium aliquod præcedit, & profunditatem aluei explorans ſequentibus viam monſtrat.*

Wątek / *Subtegmen. Mataph: Subſtantia, diuitiæ.*

Wątły / *Debilis, infirmus, caducus.* wątleie / *Deficio.*

Wątpie / *Dubito, hæreo, hæſito, animi pendeo.* wątpienie / *dubitatio.* wątpliwy / *Dubius, incertus, anceps, ambiguus.* wątpliwość / *dubium.*

Wątrobá / *Iecur, epar.* wątrobká / wątrobeczká / *Iecuſculum.*

Wąwoz / *Salebræ, ſalebroſa via, anfractus.* wąwoziſty / *Salebroſo, anfractuoſus.*

Wąż / *Anguis, ſerpens, coluber.* wężowy / *Serpentinus.* wężownik / *Serpentina, herb:*

VV B.

Wbijam/ *Infigo, inculco, pango, imprimo, incutio.*

VV C.

Wchodzę/ *Ineo, intro, introeo, introgredior.* wchod/ *Ingressus.*

Wćiekam/ *Influo, illabor.*

Wćielam/ *Incorporo, insinuo.* wćielenie/ *Incorporatio, incarnatio.*

Wćiskam/ *Ingero, intrudo, imprimo.*

Wczás / *nom: Oportunitas, commoditas, mediocritas, aduerb: maturè, oportunè.* wczesny/ *oportunus, tempestiuus, iustus, commodus, modicus, mediocris.* wczesność/ *mediocritas, temperamentum.*

Wczorá / *Heri.* wczoráyszy / *Hesternus.*

VV D.

Wdárłem się/ *vide* wdźieram się.

Wdawam się/ *Ingero, insinuo, coniicio me.*

Wdowá/ *Vidua.* wdowiec/ *Viduus.* wdowstwo/ *viduitas, orbitas.*

Wdźięczny / *Gratus, charus, acceptus, iucundus, gratiosus, lepidus, venustus.* wdźięczność / *Gratitudo. Item, Lepor, venustas.*

Wdźieram się/ *Irruo, irrumpo. In præt:* wdárłem się.

VV E.

Weborek/ *Vrna. situla.*

Wechsel / *ex germ: Collybus.* wechslarz/ *Collybista, nummularius, argentarius.*

Węćierz/ *Nassa.* węćiorek/ *dim:*

Wędá/ *Hamus.* wędká/ *dim:*

Wedle & według/ *Pro, penes, iuxta, secundum.*

Wędruię / *Peregrinor, perago, proficiscor, iter facio.* wędrowánie & wędrowká/ *Iter, peregrinatio.* wędrownik/ *Peregrinus.*

Wędzę/ *Infumo.* wędzony/ *Infumatus.*

Wędźidło/ *Frenum, orea.*

Węgieł/ *Angulus.* węgielny / *Angularis.* węgielnicá/ *Norma, regula, amussis.* węgielnisty/ *Angulosus.*

Węgierska źiemiá / *Vngaria, Pannonia.* węgrzin / *Vngarus.* węgierski złoty / *Numus aureus vngaricus.*

Węglarz/ *vide* wągl.

Węgorz/ *Anguilla.* węgorzicá *Edella.*

Węgrá / *Glandula, tonsilla, grando*. węgrowáty / *Glandulosus, grandinosus*.

Welm & weln / *Fluctus*. welmisty & welnisty / *Fluctuosus*.

Wełná / *villus. lana*. wełniány / *Laneus*. wełniánká / *vestis lanea*.

Wendetá / *Forum scrutarium*. wendetarz / *Nundinator, circulator*.

Weśćie / *Introitus, ingressus. Item, Ortus, origo, vide* wnidę.

Wesele / *Gaudium, deliciæ, triumphus. Item, Nuptiæ*. weselny / *Nuptialis*. wesele się / *Lætor, gaudeo, gestio. delector*. wesoły / *Lætus, hilaris, festiuus, amanus*.

We spiączki / *In somno, in somnis*.

Wespoł / wespołek / *Simul, inuicem, unà, pariter*.

Wesprzeć się / *vide* wspieram się.

Westchnę / *Suspiro*. westchnienie / *Gemitus, suspirium*.

Wesz / *Pediculus*. weszká / *dim*: wszáwy / *Pediculosus*. wszarz / *subst: Idem*. wszywość / & wszáwa niemoc / *Phtiriasis*.

Wet / *Bellaria, tragemata, secundæ mensæ, Item, Talio, recompensatio*. wetuię / *Reddo, sarcio, recompenso*.

Wewnątrz / *Intus, intro, intrinsecus*. wewnętrzny / *Interior*.

Weyzrzę / *Aspicio, inspicio, intueor*. weyzrzenie / *Aspectus, intuitus*.

Wezbrałem / *vide* wzbieram.

Wezdrgnąłem / *vide* wzdrygá.

Węzeł / *Nodus, nexus. Item, Aenigma*. węzłowáty / *Nodosus, intricatus, inuolutus, perplexus*.

Wezgłowie / *Culcitra, puluinar*. wezgłowko / *puluillus, analectis*.

Wezmę / *vide* wziąłem.

Wężownik / *Serpentaria*.

Wezwánie / *Nominatio, appellatio. Item, vocatio, conditio, munus, officium*.

VV G.

Wganiam / *Introire cogo, compello*.

Wglądam / *Inspicio, introspicio*.

Wgrążam / *Immergo, submergo*.

VV I.

Wiádomy / *Gnarus, sciens*. wiádomość / *Experientia*.

Wiádro / *Amphora, vrna, situla, vrceus*.

Wianek/ *vide* wieniec.

Wiáno/ *Dos, dotalitium.*

Wiárá/ *Fides, religio.* wierzę *Credo, fido, fidem adhibeo.* wierny/ *Fidus, fidelis, credens, credulus.* wiernośc/ *Fidelitas.*

Wiáruię się/ *Vito, fugio, caueo.* wiárunek/ *Cautio, cautela.*

Wiąs/ *Fauus, comosis, basis seu fundamentum faui. Item, vlmus.*

Wiátá/ *Porticus, ambulacrum.*

Wiátr/ *Ventus.* wiátr wschodny álbo od wschodu/ *Eurus, subsolanus.* wiátr záchodny/ álbo od záchodu/ *Zephyrus, Fauonius.* wiátr południowy/ álbo z południá/ *Auster, notus.* wiátr půłnocny/ álbo z půłnoci/ *Aquilo, boreas.* wiátrek/ *ventulus.* wietrzny/ *ventosus.* wietrak/ *Molendinum flatile.*

Wiąz/ *Iuncus.* więzowy/ *Junceus.* więzowáty/ *Iuncosus.*

Wiążę/ *Necto, ligo, vincio.* wiązká/ *vinculum.* wiązanká/ wiązaneczká/ *Fasciculus, manipulus, olfactorium.*

Wić/ *Restis.* witká/ *dimin:* wićiná/ *Nauigium ex arbusto factum.*

Wicher/ *Turbo, ventus impetuosus, procella.* wichrowáty/ *Turbulentus, fanaticus.*

Widły/ *Furca,* widełki/ *furcella.*

Widzę/ *video, cerno.* widzenie/ *visus.* widomy/ *visibilis, conspicuus.* widziádło/ *Spectaculum.*

Wiece/ *Iudicia, tempus quo exercentur iudicia. seu ipse actus.*

Wiecey/ *Plus, magis.*

Wiechec/ *Thyrsus, fasciculus.*

Więćierz/ *Nassa, fiscella.* więćiorek/ *dimin:*

Wieczor/ *vesper, vespera.* wieczorny/ *vespertinus.* wieczernicá/ *Hesperus.* wieczerzá/ *Cœna.* wieczerzam/ *Cœno.* wieczernik/ *Atrium, cœnaculum.*

Wieden/ *Vienna.*

Więdnę/ *Marcesco, tabesco, flaccesco.*

Wieię/ *Flo, spiro, ventilo.* wieiaczká/ *ventilabrum.*

Wiek/ *Aeuum, ætas, seculum.* wieczny/ wiekuisty/ *Perpes, perpetuus, æternus, sempiternus.* wiecznośc/ wiekuistość/ *Aeternitas.*

Wieko/ *Operculum.* wieczko/ *dimin:*

Wielbląd/ & wielbrąd/ *Camelus.* wielbiądowy/ *Camelinus.*

Wielce/

Wielce/ & wielmi/ *vehementer, magnopere, valdè, impensè.*

Wiele/ *Multus, a, um. frequẽs. numerosus.* wielmożny/ *Magnificus.* wielmożność/ *Magnificentia, maiestas.* wielogroch/ *Faba.* wielomowny/ *Loquax, verbosus, multiloquus.* wielomowność/ *Loquacitas. multiloquium.* wielomowcá/ *Homo futilis.* wieloryb/ *Cetus, & cete. balæna.*

Wielki/ *Magnus, ingens, grandis, multus. numerosus.* wielkość *Magnitudo, multitudo, frequentia, moles, quantitas.* wielkanoc/ *Pascha.* wielkanocny/ *Paschalis.*

Wiem/ *Noui, scio.*

Wieprz/ *Porcus, maialis.* wieprz dźiki/ *Aper.* wieprzek/ *Porcellus.* wieprzowy/ *Porcinus, aprugnus.*

Wieram/ *Aestuo, ferueo. In præt:* wrzałem. *Inf:* wrzeć.

Wierbiec/ *Funiculus.*

Wiercę/ *Terebro, foro, perforo.*

Wiercę się/ *Huc illuc cursito, circumcursito.*

Wierę/ *Certè, profectò, scilicet.*

Wierß/ *Versus, rithmus, carmen.*

Wierßá/ *Nassa, fiscella.*

Wierudny/

Wierudny/ & wierutny/ *merus, ipsissimus. Item, Perditus, deploratus, nequissimus. Item, magnus, insignis.*

Wierzbá/ *Salix.* wierzbowy/ *Salignus.* wierzbiná/ *Salicetum.*

Wierzch/ *Cacumen, pinna, vertex, culmen. fastigium, summitas, superficies.* wierzchołek/ *Cacumen.* wierzchuię/ *Ad summum vsq; impleo.* wierzchowáty/ *Refertus. impletus.*

Wierzę/ *&c. vide* wiárá.

Wierzgam/ *Calcitro.*

Wieś/ *Pagus, rus, villa. prædium.* wioská/ *Prædiolum.* wiejski *paganus, rusticus.* wieśniak/ *Rusticus.* wieśniaczká/ *Rustica.*

Wieść/ *Rumor.* wießczy/ wießczek & wießczbiarz/ *Augur, aruspex, ariolus.* wießczbá/ & wießczbiarstwo/ *Augurium, aruspicina.*

Wietrzeię/ *Flaccesco, saporem perdo, In vappam vertor.*

Wietßy/ *Maior.*

Wiewiorká/ *Sciurus.*

Wieżá/ *Turris, carcer.* wieżká/ *Turricula.*

Więżę/ *Necto, ligo, vincio. In præt:* wiązłem. *Inf:* wiązáć.

więzen/ *Captiuus. Item, Obses,* więzenie/ *Carcer.*

Wiká/ *Lupinus, & um.*

Wilá/ *Morio, fatuus, stolidus.* wiluię/ *Desipio, insipio.*

Wilgi/ wilki/ & wilgotny/ *Vdus, vuidus, madidus, humidus, vliginosus.* wilkość/ & wilgotność/ *Humor, vligo.*

Wilk/ *Lupus.* wilczicá/ *Lupa.* wilczę/ *Catulus luporum.* wilczy/ *Lupinus.* wilkołek/ *Lycanthropus.*

Winá/ *Culpa, multa, & mulcta, noxa, reatus, peccatum, delictum, debitum.* winny & winien *Nocens, noxius, reus, obnoxius. conscius. Item, Debitus, ære alieno obstrictus.* winuię/ *Arguo, accuso, imputo, insimulo.* winowáty/ & winowaycá/ *Debitor.*

Windarz/ *Viridarium.*

Winiec/ *Sertum, corona.* wianek/ wianeczek/ *Corolla,* wianecznik/ *Corollarius.* wianeczny/ *Coronarius.*

Winnik/ *Perizoma. Item, malum vinaceum.*

Wino/ *vinum.* winko/ *villum* winsko/ *vinum tenue & nihili.* winny/ *vinarius.* winna máćicá/ *vitis.* winnicá/ *vinea.* winiarz/ *vinitor.* winopás/ *vinosus.* winogrady/ *Consitus vitibus, ferax vini.*

Winßuię/ *ex germ: Opto, precor, gratulor.* winßowánie/ *gratulatio.*

Wiodę/ *Duco, traho.*

Wionę/ *Flo. Metap: Aufugio.*

Wior/ *Assula, fomes.* wierzisko/ *Lignile.*

Wiosná/ *ver.* wiesienny/ *vernus.*

Wiosło/ *Remus, clauus, gubernaculum.*

Wiotchy/ *Marcidus, flaccidus.* wiotßeię/ *Flaccesco.*

Wiozę/ *veho.*

Wir/ *Gurges, vortex, vorago.* wirowáty/ *vorticosus, voraginosus.*

Wisam/ *Hæreo.*

Wisłá/ *Istula, vistula.*

Wiśniá/ *Cerasus & um.* wiśniowy/ *Cerasinus.*

Wißę/ *Pendeo.*

Witam/ *Saluto, excipio, dexteram porrigo, dexteras iungo.* witánie/ *Salutatio.*

Wiyę & wiję/ *Conglobo, conglomero.* wiyadł/ *Turbo, ventus tempestuosus.* wijadło/ *Girgillus, Rhombus.*

VV K.

Wkápam/

Wkápam/ *Influo, instillo.*
Wkládam/ *Impono, irrogo, injicio, iniungo.*
Wkoło/ *Circumcirca.*
Wkorzeniam śię/ *Radices ago.*
Wkrádam śię/ *Ingero, insinuo me.*
Wkrapiam/ *Instillo.*
Wkupuię/ *Redimo.*

VV L.

Władam/ *Possum, rego, guberno.* władzá/ *Potestas.* władzcá/ *Imperator, Dominus, Gubernator.* władik/ *Gubernator. Item, Episcopus, Suffraganeus.*
Własny/ *Proprius, genuinus, germanus, legitimus, natiuus, peculiaris, vernaculus.* własność *Proprietas, ingenium.*
Wlatam/ *Inuolo, as.*
Włázam/ *Ascendo, irrepo, ingero, insinuo me.* włas/ *dicitur, qui semetipsum ingerit, insinuat, umbra, germ:* Ein vngebetener gast/ to iest/ gość nieproszony.
Wlekę/ *Traho.*
Wlewam/ *Infundo.*
Włoch/ *Villus, lanugo, capillus.* włocháty/ *villosus, hirsutus, lanuginosus.* włocháciny/ *Capillamenta fibra.*

Włoch. *Item, Italus.* włoszká/ *Itala.* włoszka ziemiá/ *Italia.*
Włoczę/ *Traho, occo, sarculo.* włoczbá & włoczenie/ *Occatio.* włoczek & włocznik/ *Occator.* włoczę śię/ *vagor, incertis sedibus oberro.* włokitá & włoczugá *Oberratio.*
Włocznia/ *Hasta, lancea, sarissa, venabulum.* włoczenká/ *Hastula, lanceola.*
Włodarz/ *villicus, dispensator, curator.* włodurę/ *villicū ago, dispenso.* włodowánie/ *Dispensatio.*
Włoká/ *Mansus agri.*
Włos/ *Crinis, pilus, capillus, coma.* włosek/ *dimin:* włosáty & włośisty/ *Pilosus, crinitus, capillatus.* włosienny/ *Ex pilis confectus.* włosienká & włosienicá/ *Cilicium.*
Włość/ *villa, pagus, oppidum, fundus, agellus.*
Włożę/ *Impono, irrogo, iniungo.*
Włudzam/ *Inesco.* włudzam śię/ *Ingero me, insinuo me.*

VV M.

Wmaczam/ *Imbuo, immergo, intingo.*

282

Wmieszczam się/ *Locum capio.*

Wmietam/ *Iniicio.*

Wmotawam/ *Intrico.*

Wmykam się/ *Irrepo, irrumpo.*

VV N.

Wnarzam/ *Immergo, submergo.*

Wnaszam/ *Ingero, importo. In præt:* wnaszałem *&* wniosłem *Inf:* wnaszać *&* wnieść.

Wnątrz/ *Intra, intrinsecus.* wnętrzny/ *Internus, intestinus.* wnętrzności/ *viscera.*

Wnet/ *Confestim, statim, extemplò, illicò.*

Wnętr/ *Spado, Eunuchus, mollis, effœminatus.*

Wnidę/ *Introeo, ingredior. In præt:* wszedłem. *Inf:* wnidź. wejście/ *Ingressus, introitus.*

Wniwecz/ *In nihilum, in cassum, frustra, necquicquam.*

Wnuk/ *Nepos.* wnuczek/ *&* wnuczę/ *Nepotulus.* wnuczka/ *Neptis.*

VV O.

Wodá/ *Aqua, vnda.* wodká/ *Aqua distillata.* wodny/ *Aquatilis, aquaticus.* wodnik/ *Aquarius. Item, Hydromylon.* wodnisty/ *Aqueus, dilutus.*

Wodzę/ *Duco.* wodz/ *Dux.* wodztwo/ *Officium seu dignitas ducis.* wodzá/ *Habena.*

Woiewodá/ *Dux exercitus, palatinus.* woiewodziná/ *Ducissa, principissa.* woiewodzic/ *Filius ducis seu principis, Comes.* woiewodztwo/ *Ducatus, principatus, palatinatus.*

Woł/ *Bos.* wołowy/ *Bouinus.* wołownia/ *Bouile, bostar.* wołowiec/ *Bubulcus.* wołowy ięzyk/ *Buglossa.*

Wołam/ *Clamo, vociferor. Itē, voco, accerso.* wołánie/ *Clamor.*

Wole/ *Struma.* woláty/ *Strumosus.*

Wolę/ *Malo, eligo.*

Wolny/ *Liber, immunis.* wolność/ *Libertas, immunitas.*

Wonia *&* wonność/ *Odor, fragrantia, suaueolentia.* wonny/ *Odorus, suaueolens, fragrans.* woniam/ *Odoro, olfacio.* woniam *Odoro, fragro.*

Wor/ *Saccus.* worek/ *Sacculus.*

Wosk/ *Cæra.* woskowy/ *Cæreus.* woszczyny/ *Feces cæræ.*

Wotuię/ *Suffragor, suffragium fero.* wotowánie/ *Suffragium.*

Woyná/ *Bellum, militia.* woyuię/

nuię/ *Belligero, bellum gero.* woienny/ *Bellicus.*

Woyski/ *Præco, seu Tribunus militum.*

Woysko/ *Exercitus, legio, manus, cohors, copiæ.*

Woyt/ *Prætor, iudex, præfectus, aduocatus.* woytowski/ *prætorius.* woytowstwo/ *Prætura.*

Woz/ *Currus, plaustrum. Item, vehes.* wozek/ *vehiculum.* wożę/ *veho.* wożnik/ *Equus iugalis.* woźnicá/ *Auriga, vector.*

Wożny/ *Præco, curio, vulgò Ministerialis.*

VV P.

Wpádam/ *Incido, illabor, irruo, irrumpo.*

Wpisuię/ *Inscribo, in album refero.*

Wplatam/ *Innecto, intrico, implico.*

Wpluwam/ *Inspuo.*

Wprowádzam/ *Introduco.* wprowádzam się/ *Immigro.*

Wpuszczam/ *Immitto, intromitto.*

Wpycham/ *Introtrudo.*

VV R.

Wrácam/ *Reddo, restituo.* wrácam się/ *Redeo, reuertor, regredior. In præt:* wróciłem. *Inf:* wróćić. *Inde* wrocenie/ *Reditus, receptus.*

Wrácam/ *vomo, egero. In præt:* wrácałem. *Inf:* wrácać. *Inde* wrácánie/ *vomitus.*

Wradzam/ *Ingenero.* wradzam się/ *Innascor. In præt:* wrodziłem się. *Inde* wrodzony/ *Innatus, ingenitus.*

Wrázam/ *Insero, ingero, insinuo.*

Wrę/ *Aestuo, ferueo, bullio. In præt:* wrzałem. *Inf:* wrzeć.

Wręcz/ *Propè, cominus.*

Wrobl/ *Passer.* wroblę/ wrobiątko/ wroblik/ wrobliczek/ *Passerculus.*

Wrocław/ *Vratislauia.* wrocławski/ *adiect:* & wrocławiánin *subst: Vratislauiensis.*

Wrog/ *Dæmon, cacodæmon, malus genius.*

Wroná/ *Cornix.* wronká/ *Cornicula.* wroni/ *Coracinus.* wroniáwy/ *Nigellus.* wroniáwość/ *Nigror, nigredo.*

Wrotá/ *Porta, valua, fores.* wrotny/ *Ianitor, ostiarius.*

283

Wrotycz/ *Tanacetum. herb:*

Wrożę/ *Auguror, ominor, prædico, vaticinor.* wrożek/ *Augur, vates.* wrożbá & wrożenie/ *Augurium, omen, vaticinium.*

Wrzałem/ *vide* wrę.

Wrzećiądz/ *Catenula.*

Wrzećiono/ *Fusus, i.*

Wrzedny/ *In serie collocatus, in ordine positus.*

Wrzeszczę/ *vociferor, quiritor, clamito, vagio.* wrzask/ *Clamor, eiulatus, vagitus.*

Wrzod/ *vlcus, vomica, abscessus.* wrzedzenicá/ *Idem.* wrzodowáty & wrzedźisty & wrzedliwy/ *vlcerosus, morbidus.*

Wrzos/ *Melissa, apium, cythisus, narcissus.* wrzesień/ *September.*

Wrzucam/ *Immito, inijcio.*

VV S.

Wsadzam/ *Impono, intertexo. Item, In carcerem conijcio, in carcerem detrudo. Item, Surrogo, sufficio, substituo.*

Wschodzę/ *Orior, emergo, enascor, germino.* wschod/ *Ortus, us, Oriens. Item, Scala, gradus, accessus.* wschodny/ *Orientalis.*

Wśćiekam śię/ *Furo, insanio.* wśćiekliwy/ *Furiosus, vesanus, rabiosus.* wśćiekliwość/ & wśćieczenie/ *Furor, rabies, vesania.*

Wśi/ *plur: villæ, pagi.* wśiánin/ *villicus, villanus, paganus, rusticus.*

Wśiadam/ *Ascendo, conscendo.*

Wskákuję/ *Aßilio, insilio.*

Wskásam śię/ & wskásuję śię/ *Præcingo, succingo: vestem colligo.* wskásány/ *Succinctus, præcinctus, breuis.* wskásánie/ *Sinus. us.*

Wskázuję/ *Mando, præcipio, impero, iniungo, in mandatis do.*

Wskok/ *Celeriter, cursim, curriculo.*

Wskoram/ *Emergo. Item, Lucror.*

Wskrzeszam/ *Excito, resuscito.* wskrzeszenie/ *Excitatio.*

Wsobam śię/ *Assuefio. Item, Irrepo, insinuo.*

Wspák/ *Retrò, retrorsum.*

Wspániáły/ *Heroicus, magnificus.* wspániáłość/ *Heroica indoles, heroicus animus, magnanimitas, magnificentia.*

Wspánoszę/ *Eucho, exalto, prædico, celebro.*

Wspieram/ *Reprimo, repello, resisto,*

resisto, obluctor, decerto. wspieram sie / Innitor. suffulcior. In præt: wspárłem. Inf: wesprzeć. wsporá / Certamen. Item, Apologia, causæ dictio.

Wspinam sie / Assurgo, insurgo, ascendo,

Wsploniam / Conflagro, comburor. wsploniam sie / Excandesco. ad iram commoueor.

Wspomagam / Iuuo, adiuuo, succurro. wspomożenie / Auxiliũ. adminiculum, suppetiæ.

Wspominam / Recordor, reminiscor, mentionem facio.

Wsporá / vide wspieram.

Wstáię & wstawam / Surgo.

Wstechły / Putridus, rancidus, cariosus. wstechliná & wstechnienie / Putredo, situs, caries.

Wstecz / Retrò, retrorsum.

Wstęgá / Ligula. wstążká / dimin: wstęgarz / Ligularius.

Wstępuię / Ascendo, incedo. wstęp & wstępek / Aditus, incessus. wstępien / Aduena, nouitius, neophytus.

Wstyd / Pudor. wstydliwy / Pudicus, verecundus. wstydliwość / verecundia. wstydzę sie / Erubesco, pudet me.

Wstrącam / Impetũ facio, præcipito, deturbo. wstręt / Impetus.

Wstrząsam / Quasso, concutio, succutio.

Wstrzępam / Pulso, contundo.

Wstyrkam sie / Cespito. impingo, offendo.

Wszák / wszákoż / wszákże / Tamen. attamen, veruntamen.

Wszáwy / &c. vide wesz.

Wszczepiam / Pango, insero, inoculo, implanto.

Wszczybam / Insero, ingero.

Wszczynam sie / Orior, exorior, mano, promano, nascor, enascor.

Wszechmocny / & wszechmogący / Omnipotens. wszechmocność / Omnipotentia.

Wszędy & wszędzie / Passim, vbiq;, vbiuis.

Wszelki / Omnis, quiuis, quicunq;, quilibet, vnusquisq;. wszeláki / Omnigenus, varius, multiplex.

Wszeteczny / Ardelio, scurra. wszeteczny / Scurrilis, procax. lasciuus, libidinosus, obscænus. Itẽ. Curiosus. wszeteczność & wszeteczeństwo / Scurrilitas, obscænitas. procacitas, libido, Item, Curiositas.

Wżrobuię/ *Ingero, redigo, in ordinem redigo.*

Wży/ *plur: à* weß.

Wżytek/ *Omnis, cunctus, totus, vniuersus.* wżyscy/ *omnes, cuncti.*

VV T.

Wtaczam/ *Inuoluo: intrudo.*

Wtárgam/ *Irrumpo.* wtárgnienie/ & wtarczká/ *Irruptio.*

Wtłukam/ *Incutio, imprimo.*

Wtory/ *Secundus.* wtorek/ *Dies Martis, feria tertia.*

Wtrącam/ *Ingero, incutio, introtrudo.*

Wtykam/ *Pango, impingo, insero, intrudo, impono, infigo.*

VV V.

Wuy/ *Auunculus, frater matris.* wuyaßek/ *dim:* wuyna/ *femin: vxor auunculi.* wuyenká/ *dimin:* wuieczne dźieći/ *Ex fratre & sorore procreati.*

VV VV.

Wwalam/ *Inuoluo, Intrò prouoluo.*

Wwierčuię/ *Inforo, perforo, intrò terebro.*

Wwiezuię/ *Introligo, compingo.* w wiezuię się/ *Occupo, possideo, possessionem adeo.*

Wwikławam/ *Intrico, impedio.*

Wwodzę/ *Induco, introduco.*

Wwożę/ *Inueho.*

VV Y.

Wybádam się/ *Scrutor, sciscitor, percontor.*

Wybáwuię & wybáwiam/ *Libero, saluo, seruo, vindico, redimo, in libertatem assero.* wybáwienie/ *Liberatio.* wybáwićiel/ *Liberator.*

Wybiegam/ *Exeo, egredior, excurro, procurro.*

Wybielam/ *Dealbo, candefacio.*

Wybieram/ *Eligo, deligo, seligo. In præt:* wybrałem. *Inf:* wybráć. *Inde* wybrániec/ *Selectus miles, triarius.* wybieránie/ *Electio.* wybor/ *Delectus, optio.* wyborny/ *Selectus, elegans, egregius, bellus, eximius.* wybornie/ *Bellè, egregiè.*

Wybijam/ *Eijcio, expello, extundo, exturbo, perfringo.* wybijam się/ *Scateo, scaturio, mano, emano, promano.*

Wybłuwam/ *Euomo, eructo, egero.*

Wybor/ *&c. Item* wybrałem/ *&c. vide* wybieram.

Wybradzam/ *Euado, peruado, emergo.*

Wybrnę/ *Enato, emergo.*

Wychędożam/ *Purgo, mundo, extergo, abstergo, expolio.*

Wycher/ *Turbo, procella, tempestas.* wychrzę się/ *fanatico spiritu agor.* wychrowáty/ *Procellosus, Item, Fanaticus.*

Wychlnam/ *Effundo.*

Wychodzę & wychadzam/ *Exeo, egredior, Item, Promineo. In præt:* wyszedłem. *Inde* wyście/ *Exitus, egressus.* wychod/ *Latrina, cloaca, secessus.*

Wychopień/ *Panis subcinericius.*

Wychowuię & wychowawam/ *Alo. nutrio, sustento, educo.* wychowánie/ *Educatio.* wychowániec/ *Alumnus, cliens.* wychowanká/ *Alumna.*

Wychwalam/ *Laudo, prædico.* wychwalánie/ *Elogium, Encomium.*

Wyćiągam/ *Extraho, eruo, euello. Item, Exporrigo, dilato, explico, extendo. Item, Exigo, efflagito, extorqueo.*

Wyćieczeię/ *Macesco, macresco.* wyćieczáły/ *Macer, macilentus, strigosus.*

Wyćiekam/ *Effluo, excurro, erumpo, eruptionem facio.* wyćieczká/ *Eruptio, excursio.*

Wyćiemieśnik/ *Raptor, ereptor, prædo, spoliator.*

Wyćieram/ *Tero, extergo, purgo, mundo, expolio, elimo.*

Wyćierpię/ *Sustineo, perpetior.*

Wyćinam/ *Excindo, impingo, infringo.*

Wyćiskam/ *Eijcio, exprimo, extorqueo.* wyćisk/ *Torta, placenta.*

Wyćwiczam/ *Exerceo, erudio, instituo.*

Wyczerpam/ *Exhaurio.*

Wyczosam/ *Depecto.*

Wyczyściam/ *Expurgo, emundo, expolio.*

Wydaiam/ *Emulgeo.*

Wydáię & wydawam/ *promo, erogo, expendo. Item, Edo, publico, euulgo. Item, Prodo, trado. Item, Eloco, in matrimonium colloco.* wydánie/ *Erogatio, editio, proditio.* wydátek/ *expensa.* wydawcá/ *Proditor.*

Wydałem/ *&c. vide* wydymam

Wydárłem/ *vide* wydźieram.

Wydłubuię/ & wydłubiam/ *Calo, cauo, exsculpo.*

Wydrá/ *Lutra.*

Wydrażam/ *Cauo, cælo, fistulo.* wydrożony/ *Cauus, excauatus.*

Wydymam/ *Inflo. In præt:* wydąłem. *Inf:* wydąć/ *Partic:* wydęty/ *Inflatus.* wydęćie/ *Inflatio.*

Wydźiedźiczam/ *Exhæredo, abdico.*

Wydźieram/ *Eripio, adimo, expilo, compilo.* wydźieram śię/ *Euado, abeo, aufugio. In præt:* wydárłem. *Inf:* wydrzeć. wydárćie/ *Ereptio.* wydźierek/ & wyderek/ *Idem.* wydźiercá/ *Raptor, exactor, spoliator.* wydrzigroß/ *Exactor, compilator.*

Wydźwigam/ *Erigo, attollo.*

Wyforuię/ *Eijcio, expello.*

Wyfukawam/ *Maledictis expello. Item, Emungo.*

Wyganiam/ *Eijcio, expello, proscribo, extermino, igni & aqua interdico. In præt:* wygnałem. *Inde* wygnániec/ *Exul, extorris, proscriptus.* wygnánie/ *Exilium.*

Wygaram/ *Exaro.*

Wygłádzam/ *Polio, expolio, limo, limam adhibeo. Item, deleo, extirpo, è medio tollo.*

Wygłodawam/ *Erodo, excauo.*

Wygon/ *Ager compascuus.*

Wygorę/ *Conflagro, exuror.*

Wygrawam/ *Obtineo, lucror, lucrifacio.*

Wygrzebam/ *Effodio.*

Wyhárupię śię/ *Defatigor.* wyhárowány/ *defatigatus, debilitatus.*

Wyiądrzam/ *Enucleo.*

Wyiáśniam/ *Dissereno, explico, explano, elucido.*

Wyiątrzam/ *Exentero.*

Wyię/ *Latro, vlulo, vagio, ploro, eiulo, lamentor.*

Wyieżdżam/ *excurro, procurro.*

Wyimuię/ *Excipio. In præt:* wyiąłem. *Inf:* wyiąć. *Inde* wyiąwßy/ *Præterquam, excepto, exceptis.* wyięćie/ *Exceptio.*

Wyká/ *vicia, eruum, lupinus, & um.*

Wykalam/ *Effodio, eruo, expungo. In præt:* wykłołem. *Inf:* wykłoć.

Wykiełźniam/ *Frenum eximo.* wykiełźnány/ *Effrenus, indomitus.*

Wykipiam/ *Ebullio, effluo, efferueo.*

Wykłádam/ *Explico, expono, explano, enodo, declaro, interpretor.* wykład/ *Exegesis, expositio, declaratio, commentarius.* wykłádacz/ *Interpres, commentator.*

Wyklu-

Wykluwam/ *Excludo, effodio. In præt:* wyklwałem.
Wykluszam/ *Excito, expello.*
Wykołátam/ *Expello, exturbo, exibilo, explodo.*
Wykonywam/ *Efficio, perficio.*
Wykopawam/ *Effodio.*
Wykorzeniam/ *Extirpo, eradico, euello, extermino.* wykorzenienie/ *Extirpatio, internecio.*
Wykowawam/ *Excudo.*
Wykraczam/ *prævaricor, trãsgredior, pecco, delinquo, exorbito.* wykrotny/ *Transgressorius.* wykroczenie/ *Offensa.*
Wykręcam/ *Extorqueo. Item, Eludo.* wykręt/ *Sophisma, elusio.* wykrętny/ *Sophisticus, versutus, callidus.* wykrętnik/ *Sophista, sycophanta.*
Wykrzikam/ *Iubilo, plaudo.* wykrzikánie/ *Plausus, iubilum.*
Wykształtuie/ *Formo, fingo, efformo, effingo.*
Wykszikawam/ *Exibilo.*
Wykuie/ *Excudo.*
Wykupuie/ *Eximo, redimo, libero.* wykupienie *Redemptio, liberatio.* wykupiciel/ *Redemptor, liberator.* wykup/ λύτρον.
Wyłączam/ *Segrego, secerno, excludo.*

Wyłámuie/ *Effringo.*
Wylatam/ *Euolo.* wylot/ *volatus, effugium.*
Wyławiam/ *Peruenor, expiscor.*
Wyłázam/ *Prorepo, proserpo.*
Wylęgam/ *Excludo, perinde ac gallinæ pullos solent excludere.*
Wylękam się/ *Paueo, expauesco, consternor, perterrefio.* wylękły/ *Pauidus, attonitus, consternatus, perterritus, perterrefactꝰ.* wylęknienie/ *Consternatio, pauor.*
Wylewam/ *Effundo, exundo.* wylánie/ *Effusio, exundatio.*
Wyliczam/ *Enumero, refero, recenseo, commemoro.*
Wylinìam się/ *Exuo, reiuuenesco.*
Wylizuie/ *Elingo.*
Wyłożę/ *Explico, expono, declaro.* wyłożenie/ *Explicatio.*
Wyłudzam/ *Eblandior, elicio, emungo.*
Wyłupuie/ *Decortico. Item, Spolio, diripio, effringo.*
Wyłuszczam/ *Decortico.*
Wyłykam/ *Exorbeo.*
Wymagam/ *Exoro, impetro.*
Wymáluie/ *Depingo,* wymálowánie/ *Effigies.*

Wymawiam/ *Eloquor. exprimo, pronuncio. Itẽ, Purgo, excuso. Itẽ, Exprobro.* wymowá/ *pronunciatio. facundia.* wymowká/ *Excusatio, conditio, ambages. Itẽ, exprobratio.* wymowny/ *eloquẽs disertus, facundus.* wymownośći/ *Eloquentia.* wymowcá/ *Orator.*

Wymázuie/ *Deleo, extinguo, expungo.*

Wymie/ *vber, mamma.*

Wymierzam/ *Emetior.*

Wymiatam/ *Eijcio, expurgo, repurgo, extergo, emundo.*

Wymłacam/ *Trituro.*

Wymodłam/ *Exoro, emendico.*

Wymykam/ *Protrudo, exporrigo.* wymykam sie/ *Emergo. Itẽ, Effugio, euado, proripio me.*

Wymyślam/ *Excogito, comminiscor.* wymiśl/ *Figmentum, commentum.*

Wymywam/ *Eluo.*

Wynarzam sie/ *Enato, emergo.*

Wynaszam/ *Effero, exporto.*

Wynayduie/ *Inuenio. excogito, fingo, comminiscor. In perf:* wynálazłem. *Inf:* wynáleść. *Inde* wynáleźićiel *&* wynáleźcá/ *Autor, inuentor.* wynáleźićielká/ *Inuentrix.* wynálazek/ *Inuentum, figmentum.*

Wynicuie/ *Euerto, pessundo, in nihilum redigo.*

Wynide/ *Exeo, & exibo. egredior. perf:* wyszedłem. *Inde* wyśćie/ *exitus, egressus.*

Wynikam/ *Mano, promano, orior, emico, scaturio.*

Wynosze/ *vide* wynaszam.

Wynszuie/ *ex germ: Opto, exopto, precor.* winszowánie/ *votũ.*

Wyobráżenie/ *Effigies.*

Wypádam/ *Excido. Item, proruo, erumpo, prorumpo.*

Wypalam/ *Exuro.*

Wyparam/ *Rescindo. In perf:* wyprołem. *Inf:* wypróć. *Inde* wyprotek/ *Cæso, onis, fœtꝰ abortiuꝰ.*

Wyparzam/ *Exuro, feruida perfundo.*

Wypásam/ *Depascor.*

Wypędzam/ *Expello, excutio, eijcio, extermino, proscribo.*

Wypełniam/ *Adimpleo. consummo, conficio, efficio, perficio, exequor.*

Wypetawam/ *Soluo, religo, compedes adimo.*

Wypicham/ *Extrudo, eijcio, exturbo. In perf:* wypchnałem.

Wypielam/ *Erunco, euello.*

Wypieram/ *Excludo, eijcio, expello.*

Wypijam/ *Ebibo, exhaurio.*
Wypisuię / *Describo.* wypis/ *Apographũ, descriptio, exemplar.*
Wypitwuię/ *Exosso, exentero.*
Wypłokawam/ *Eluo.*
Wypłoniam/ *Eradico, euello, extirpo.*
Wypluwam/ *Expuo.*
Wypływam/ *Enato, emergo.*
Wypoleruię/ *Polio, expolio.*
Wyposáżam/ *Doto, eloco. Item, Abdico, eijcio, excludo.*
Wypowiedam/ *Resigno, renuncio, bellum indico.*
Wypraßam/ *Exoro, emendico.*
Wypráwuię/ *Expedio, decerno.* wypráwá/ *Expeditio. Item, Paraphernalia.*
Wyprolem/ *vide* wyparam.
Wyprożniam/ *Euacuo, exonero, exinanio.* wyprożniam sie/ *Caco, egero, excerno, aluum exonero.* wyprożnimießek/ *Saccularius. crumeniseca.*
Wyprzągam / *Abiugo, seiugo.*
Wypukam sie/ *Rumpor, disrũpor.* wypukły/ *Ruptus, ramicosus, hernicosus, enterocelicus.* wypukliná/ *Ruptura, hernia, ramex.*
Wypußczam/ *Emitto.*
Wyrabiam/ *Polio, elaboro.*

Wyradzam sie/ *Degenero.* wyrodek/ *Degener.*
Wyrastam/ *Enascor, emergo. In præt:* wyrosłem. *Inde* wyrostek/ *Adolescens, iuuenis, ephebus.* wyrostość/ *Pubertas.*
Wyrážam/ *Exprimo, pronũcio.*
Wyrywam/ *Eruo, euello.* wyrywam sie / *Prorumpo. In præt:* wyrwałem. *Inde* wyrwá/ *Ardelio, scurra.*
Wyrocze/ *Decerno, sententiam dico.* wyrok/ *Sententia, decretum, edictum.*
Wyrozumiewam / *Intelligo, sciscitor, percontor, rescisco.* wyrozumienie/ *Intellectus, sensus.* wyrozumiáły/ *Cordatus, moderatus.*
Wyrwá/ *vide* wyrywam.
Wyrządzam / *Afficio, præsto, exhibeo, perpetro, committo, designo. dicitur in bonam & malam partem.*
Wyrzekam sie/ *Renuncio, exsecro.*
Wyrzigam/ *Euomo. eructo.*
Wyrzucam/ *Eijcio, expungo, elimino. Item, Exprobro.*
Wysam/ *Pendeo.* wysielec/ *Suspendio dignus, furcifer.*
Wysarkam/ *Exorbeo.*

Wyście/ *vide* wychodzę.
Wyścigawam / *Insequor, assequor.* wyścigawam się / *Cursu contendo.*
Wysep/ álbo wyspá / *Insula.* wysepká / *Peninsula.* wysepny/ *Insularis.*
Wysycham/ *Exaresco.* wyschły *aridus.*
Wysiekawam / *Excindo.* wysieczenie/ *Excidium.*
Wysysam/ *Exugo.*
Wyskákuię/ *Exilio, prosilio.*
Wyskrobuię/ *Erado.*
Wysławiam/ *Celebro, laudo, prædico.* wysławiánie/ *Elogium, Encomium.*
Wyśledzam/ *Inuestigo, peruestigo.*
Wysłuchawam/*Exaudio.* wysłuchánie/ *Exauditio.*
Wysługuię/ *Emereor, promereor.* wysługá/ *merces. præmiū.*
Wyśmiewā/ *Explodo, exibilo.*
Wysmukuię/ *Exorno.* wysmukniony/ *Exornatus, phaleratus, comptus.*
Wysoki/ *Altus, procerus, arduus, sublimis, celsus, excelsus.* wysokość/ *Sublimitas, altitudo, eminentia.*
Wyśpię się/ *Edormio.*
Wysrawam/ *Caco, excerno aluum exonero.*
Wystarczam/ *Sufficio, suppedito, subministro.*
Występuię / *Prodeo, procedo. Item, Pecco, delinquo, designo, transgredior.* wystepek/ *Delictū, vicium, transgreßio.* wystepny/ *Ad peccandum proclius, sæpè delinquens, sceleratus, scelerosus.*
Wystáwuię/ & wystáwiam / *Expono. Item, Condo, extruo, Item, Ostento, iacto.* wystáwá / *Pompa, ostentatio, iactantia.* wystáwny / *Pomposus, arrogans, iactabundus.*
Wystrychnę/ & wystrychuię/ *Exorno, depingo, commendo.* wystrychniony / *Depictus, exornatus, comptus, phaleratus.*
Wystrzegam się/ *Caueo, euito, deuito, abstineo.*
Wystrzelam/ *Eiaculor, tormentum siue bombardam displodo.*
Wysuniam się / *Erumpo.* wysunienie/ *Eruptio.*
Wysußam/ *Exicco, arefacio.*
Wyświecam/ *Proscribo, in exiliū mitto, igni & aqua interdico.*
Wyswobodzam/ & wyswiebodzam/ *Libero, redimo, emancipo, manumitto,*

manumitto, in libertatem assero. wyswobodzenie/ Redemptio, manumißio.
Wyßczerzam zęby/ Dentes exporrigo, ringor.
Wyßczibiam/ &
Wyßczyniam / Exero, exporrigo.
Wyßedłem/ &c. vide wychodzę.
Wyßidzam/ Eblandior, exigo, emungo, ementior.
Wyßperuię / Indago, as, exploro, exquiro, inquiro, perscrutor, inuestigo.
Wyßperowánie / Exploratio. wyßperownik/ Explorator.
Wyßpieguię/ Idem.
Wyßßy / Altior, eminentior, superior.
Wyßywam/ Acupingo. wyßywány/ Acupictus. wyßywacz / Phrygio, acupictor, barbaricarius.
Wytaczam/ Euoluo, proeuoluo, promo.
Wytárgam/ Euello. Item, Erumpo, prorumpo. wytárgnienie Eruptio.
Wytchnę/ Respiro. wytchnienie/ respiratio.
Wytłukam/ Extundo, expello, excutio.

Wytrącam/ Detraho, subtraho. Item, Eluxo. Item, Excutio, extrudo.
Wytrich/ ex germ: Clauis adulterina.
Wytrikuß/ Aedituus.
Wytrząsawam/ Excutio.
Wytrzeßczam oczy/ obstupesco. Cum admiratione, & stupore quodã aliquid intueor. wytrzeßczy. Attonitus, stupidus.
Wytrzeźwiam / Excito. wytrzeźwieię/ Crapulam edormio.
Wytrzymawam/ Sustineo. perfero, perpetior.
Wytwarzam/ Efformo, effingo.
Wytykawam / Protrudo, suspendo. Item, Decimo. wytykánie Decimatio.
Wyuczam/ Erudio.
Wywabiam / Elicio, prouoco.
Wywalam/ Euoluo, eijcio.
Wywarzam/ Decoquo.
Wywiáduię się/ Indago, exploro, inquiro, scrutor, inuestigo.
Wywichławam / Extrico, expedio.
Wywielgá/ Auriuittis.
Wywietrzeię/ Insipidus fio, saporem perdo, in vappam conuertor.

 Wytra-

tor. wywietrzáły/ *Fatuus, insipidus, subuentaneus.*

Wywiewam/ *Euentilo, purgo.*

Wywinę/ *Luxo, eluxo.* wywinienie/ *Eluxatio.*

Wywłaczam/ *Extraho.*

Wywnetrzam/ *Exentero, euiscero.*

Wywodzę/ *Educo, produco. Itẽ, Probo, demonstro.* wywod/ *Argumentum, demonstratio.* wywodny/ *Certꝰ, probatus, certis argumentis & rationibus demonstratꝰ.*

Wywoławam/ *exclamo. Item, Publico, proclamo, promulgo. Itẽ, Proscribo, relego, excommunico, deuoueo, in exilium pello, igni & aqua interdico.* wywołánie/ *Exclamatio. Item, Promulgatio. Itẽ, Proscriptio, exiliũ.* wywołániec/ *Proscriptus, relegatus, exul, extorris, bannitus, excommunicatus.*

Wywożę/ *Eueho, exporto.*

Wywyiam/ *Extorqueo.*

Wyzdżymam/ *Exprimo, elicio, excutio.*

Wyzebrzam/ *Emendico.*

Wyżeł/ *Canis sagax, indagator.*

Wyzerunk/ *Specimen.*

Wyzina/ *Huso, Mario, pisc:*

Wyznawam/ *Fateor, confiteor.* wyznánie/ *Confeßio.* wyznawcá/ *Confessor.*

Wyzuwam/ *Exuo. In præt:* wyzułem. *Inf:* wyzuć.

Wyzwalam/ *Libero, emancipo, manumitto.* wozwolony/ *Liberalis, ingenuus.*

Wyzymam/ *Exprimo, exugo.*

Wyzywam/ *Euoco, prouoco.*

VV Z.

Wzátem/ *viciſsim, mutuò.* wzátemny/ *Mutuus.*

Wzawod/ *Cursim, curriculò.*

Wzbieram/ *Tundo, pulso, malè excipio. Item, Exundo. In præt:* wezbráłem.

Wzbudzam/ *Excito, suscito.*

Wzburzam/ *Excito, commoueo.*

Wzdam/ & wzdy/ *Tamen, attamen, verum, vtiq;.*

Wzdawam/ *Trado, resigno, in possesionem intromitto.*

Wzdrygam się/ *Nauseo, fastidio, exhorresco, contremisco. In præt:* wezdrgnąłem się.

Wzdymam/ *Inflo, sufflo.* wzdymam się/ *Tumeo, intumesco, superbio. In præt:* wzdąłem. wzdęty/ *Inflatus, tumidus.* wzdęcie/ *Tumor, tuber.*

Wzdycham/

Wzdycham/ *Gemo, ingemisco, suspiro, suspirium duco.* wzdychánie/ *Gemitus, suspirium.*

Wzdźiewam/ *Tego, operio.*

Wzgardzam/ *Despicio, contemno, abijcio, sperno, aspernor.* wzgárdá/ & wzgárdzenie/ *Contemptus, despectus, repulsa.*

Wzglądam/ *Aspicio, inspicio, intueor.* wzgląd/ *Respectus, delectus, ratio, discrimen.*

Wzgorę/ *Sursum.*

Wźiąłem/ *Sumsi, accepi. In fut:* wezmę/ *Sumam, accipiam. Inf:* wźiąć. *Inde* wźiątek/ *Id quod accipitur, munus, donum.* wźięty/ *Gratus, acceptus.*

Wzieżam/ *Hirsutũ facio.* wzieżam się/ *Setas erigo, cristas erigo, hirsutus fio.*

Wzlatam/ *Subuolo, in altum euolo.*

Wzmiánká/ *Mentio.*

Wznák/ *Supinus.*

Wznawiam/ *Innouo, renouo.* wznawiam się/ *Recrudesco.*

Wznoszę & wznaszam/ *Attollo.*

Wznydę/ *Orior, exorior.*

Wzor/ *Forma, species, specimen.* wzorek/ *dimin:* wzorzisty/ *Polymitus, scutulatus.*

Wzorywam/ *Agrum vomerẽ proscindo.*

Wzrastam/ *Cresco.* wzrost/ *Statura.*

Wzrok/ *visus.*

Wzruszam/ *Commoueo, conturbo.* wzruszenie/ *Commotio, seditio.* wzrusziciel/ *Commotor, turbator.*

Wzwyczáiam/ *Assuefacio.*

Wzywam/ *Inuoco, imploro, adoro, nomino, inuito.* wzywánie *Inuocatio, imploratio, inuitatio.*

INCIPIENTIA ab X.

Ab X incipientia, quære in Ks *solent enim vtroq; modo scribi;* Ksiądz & Xiądz/ Książę & Xiążę/ *&c.*

INCIPIENTIA ab Y.

Y/ *Coniunctio est copulatiua, Et, que, quoq;, &c. Cætera ab* Y *incipientia quære in litera, I.*

INCIPIENTIA à Z.

Litera z præpositionis è vel ex vim habet, & motũ de loco significat, vt z domu/ ex ædibus. z daleká/ è longinquo. z nowu/ ab integro: denuò, z młodu / à pueris, perperam autem vſurpatur pro præpoſitione Cum, quam s litera denotat.

Z A.

Zá/ præp: Præ, poſt, &c.

Zab/ Dens. zebiáſty / Dentatus, denticuloſus.

Zábá,/ Rana. zabká/ Ranunculus. zábá zimna/ ogrodna/ párchata/ Bufo. zábi/ Bufinus. zábie ſkrzeki/ Oua ranarum.

Zábáwiam ſie / Immoror, occupatus ſum. zábawká / Negotium, occupatio.

Zábiegute & zábiegam/ Occurro, obuiam procedo. Item, Inhio, aſpiro. Item, Medeor, auerto. Item, Aufugio, profugio. zábieg/ Effugium, latebra, diuerticulum.

Zábieram/ Aufero. Item, Exundo. In præt: zábrałem.

Zábijam / Neco, occido, interficio, trucido, interimo, perimo, macto, obtrunco. zábicie/ Cædes, internecio, ſtrages. zábijak/ Sicarius, homicida, percuſſor.

Zábobonny/ plur: Superſtitio.

Zábodzam/ Stimulo, fodio, cornu ferio.

Záburzam ſie/ Aeſtuo, ferueo, tumeo, ſpumo. Item, Tempeſtuoſus fio.

Zácentam/ Liceo.

Záchodze / Occido. Item, Superuenio. In præt: záßedłem. Inde záście/ & záchod / Occaſus, occubitus, occidens. záchodny / Occiduus, occidentalis.

Záchorzeie/ In morbum incido. záchorzáły / Debilis, infirmus, morbo correptus.

Záchowuie & záchowawam/ Retineo, conſeruo: libero, tueor, defendo. záchowuie ſie / Gero, præſto, præbeo me. Item, Gratificor. záchowánie/ Conſeruatio. Item, Gratificatio. záchowáły / Gratioſus, acceptus.

Záchwicam/ Arripio. záchwicenie/ Ecſtaſis. Item, Lypopſychia, lipothymia. záchwicony/ Raptus.

Záchwieie ſie/ Titubo, vacillo, moueor. záchwiánie/ Motus, commotio.

Záciągam / Necto, conſtringo. Item, Pertraho. Item, Intrico, perturbo. záciągnienie / Perturbatio. záciąg/ opera ruſtica.

Záćieram/ *Protero. Item, Confligo, manus consero. In præt:* zátárłem. *Inde* zátárczká/ *Conflictus, prælium.*

Záćieśniam/ *Coarcto, angusto.*

Záćimiam / *Obscuro, obfusco, obnubilo, obtenebro, caligine obduco.* záćmienie/ *Eclipsis.*

Záćinam/ *Cædo, incido.* záćięćie/ *Incisio.*

Zacny/ *Celebris, præstans, excellens, spectatus, spectabilis, conspicuus, nobilis, præcipuus, inclytus, egregius, generosus, illustris.* zacność/ *Excellentia, eminentia, dignitas, præstantia.*

Zacz/ *Pro.* za co/ *quanti.*

Zaczek/ *vide* zak.

Záczepiam/*Tego. Itē. opprimo.*

Záczerwieniam się/ *Erubesco, pudefio, rubore perfundor.*

Záczynam/ *incipio.* záczynam się/ *Orior, procedo, concipior.* záczęćie/ *Conceptio.*

Zad/ *Posteri[illegible] pars cuiusq; rei,* zádek/ *Podex, anus, i.* zádny/ *Posterior, posticus.*

Żądam/ *Cupio, posco, flagito, postulo, volo, peto, rogo, precor, ambio, affecto, desidero.* żądánie *Petitio.* żądość & żądliwość/ *desiderium.* żądzá/ *Cupido, libido, cupiditas.*

Zádawam/ *Addo, misceo. Item Propono. Item, Afficio. Itē, Præ manu do. Item, obÿcio, insimulo.* zádátek/ *Arrha, arrhabo, pignus.*

Zádawiam / *Iugulo, suffoco, strangulo.*

Żaden & żadny/ *Nullus, nemo.*

Zádłużam się/ *Aes alienum conflo.*

Zádny/ *Turpis, deformis.*

Zádrżę/ *Exhorreo, contremisco.*

Zádußam / *Opprimo, iugulo, strangulo, suffoco.*

Zádźierżawam/ *Contineo, cohibeo, compesco, retardo, moror.*

Zádźiewam/ *Transfero, traduco, transporto. Item, Spero, expecto.*

Záfrásuię/ *Sollicitum reddo, contristo.* záfrásuię się / *Angor, mærore & sollicitudine afficior.* záfrásowány/ *Mæstus, tristis, anxius, sollicitus.*

Zágatam/ *Curo, sano: medeor.*

Zágániam/ *Propello. In præt:* zágnałem.

Zágászam/*Extinguo, restinguo.*

Zágędam/ *Fidibus cano, cytharam pulso.*

Zágęßczam / *Condenso, multiplico, augeo, frequento.*

Zagiel / *ex germ: velum nauticum.*

Zagiew / *Fomes, itis.*

Zágłádzam / *Deleo, extirpo, extinguo.*

Zágłowie & zágłowek / *Ceruical, culcitra, puluinus.*

Zágłußam / *Surdum reddo, aures obtundo, opprimo.*

Zágmiatwiam / *Confundo, commisceo.*

Zágnębiam / *Opprimo, comprimo, supprimo.*

Zágniotam / *Depso macero, subigo.*

Zágniewam się / *Irascor, succenseo, excandesco, ad iram commoueor.*

Zágorywam się / *Exardesco.*

Zágradzam / *Limito, obsepio, intercludo. Item, Caueo.* zágrodá & zágrodzenie / *Sepes, sepimentum, maceries.* zágrodnik / *Olitor, hortulanus.*

Zágrzebam / *Humo, sepelio, terræ mando.*

Zágrzewam / *Foueo, calefacio.*

Zágubiam / *Deleo, aboleo, abrogo, antiquo. Item, Capite plecto*

Zágubá / *Pernities, pestis.* zágubiciel / *Perditor.*

Záhámuię / *Coërceo, compesco.*

Záhártuię / *Consolido, induro.*

Záiąc / *Lepus.* záiączek & záięczysko / *Lepusculus.* záięczy / *Leporinus.*

Záiąć / *Infin.* á zaymuię.

Záiąkam się / *Hæsito, balbutio.* záiąkánie / *Hæsitantia, balbuties.* záiąkácz / *Balbus, traulus.*

Záiątrzam się / *Suppuro.* záiątrzony / *Suppuratus.* záiątrzenie / *Suppuratio.*

Záiußam / *Irrito, lacesso.* záiußam się / *Irritor.* záiußony / *Irritatus, propriè de canibus dicitur cruore inescatis.*

Żak / *Scholasticus, discipulus.* żaczek / *Tyro, Tyrunculus.* żakowski / *Scholaris.*

Zákádzam / *Suffio, suffitum facio.*

Zákalam / *Inquino, contamino.* zákal / *Sordes, inquinamentum.*

Zákalam / *Ico, confodio.*

Zákámiam / *Induro.* zákámiam się / *Induresco.* zákámiáły / *Obduratus.* zákámiáłość / *Durities.*

Zákázuię / *veto, interdico, prohibeo.* zákazánie / *Interdictum, prohibitio.*

Zákłádam/ *Operio, cooperio. obtendo, prætendo. Item, Certo de pignore aliquo, depono. Item, condo, fundo, ædifico.* zákład/ *Pignus, vadimoniũ.* zakładnik/ *Obses.* dáć kogo w zákłádźie/ *Dare obsidem.*

Zákliнam/ *Deuoueo, adiuro, incanto, exorcizo, excommunico.* zákliнánie & zákłęćie/ *Adiuratio, exorcismus.* zákliнacz/ *Exorcista.*

Zákłopotam/ *Conturbo, contristo.* zákłopotam się/ *Conturbor, contristor.*

Zákołátam/ *Pulso.*

Zakon/ *Lex, norma, regula, Canon, ordo.* zakonny/ *Legalis.* zakonnik/ *Clericus, regularis, canonicus, monachus.* zakonniczká *Monialis, virgo vestalis.*

Zákończam/ *Acuo, acumino.*

Zákopawam/ *Defodio.*

Zákorzeniá/ *Condio, aromatizo.*

Zákowam & zákuię/ *Affigo, præfigo.* zákowká/ *vmbilicus.*

Zákrącam/ *Retorqueo, reflecto.* zákręt/ *Sinus, flexus, anfractus.*

Zákryßam/ *Deleo, expungo, cancello.*

Zákrystiyá/ *Adytum, sacrariũ.*

Zákrywam/ *Tego, celo, occulo, abscondo, operio, cooperio, obtendo, prætendo.*

Zákurz-

Zákurzam/ *Suffio, fumigo, suffitum facio.*

Żal/ *Dolor, luctus.* żal mi/ *pœnitet me, compatior, condoleo.* żáluię/ *Doleo, lugeo. Item, Parco.* żáłość/ *Dolor, luctus.* żáłosny/ *Miser, funestus, lugubris, luctuosus.* żáłobá/ *Querela, accusatio. Item, vestis lugubris.*

Záłamuię & záłamiam/ *Infringo, incurvo, flecto.* záłomisty/ *Curuus, sinuosus, flexuosus.* záłomiony/ *Confractus, circumflexus.*

Zálatam/ *Aduolo. Item, Odore vel fœtore inficio.* zálot/ *Odor, fœtor.*

Záłatam/ *Resarcio, reficio, reparo.*

Zálecam/ *Laudo, commendo.* zálecam się/ *Ambio, insinuo me, adulor, assentor.* zálecánie/ *Elogium, encomium.* zálecá/ *commendatio, insinuatio.* záletnik/ *Procus, amator.*

Zálegam się/ *Cresco, nascor, orior.*

Zálewam/ *Perfundo, extinguo.*

Záłożę/ *Condo, fundo, &c. Item, Tego, munio.* záłożę się/ *Certo, depono.* záłożenie/ *Fundatio.* záłożćiel/ *Fundator.* záłogá/ *Mammilla.*

Mammillare, pectorale, fascia pectoralis. zâłożká/ *dimin:*

Zámącam/ *Turbo, perturbo.*

Zámácham/ *Ico, ferio.* zámách/ *Ictus.*

Zámagam się/ *Cresco, emergo.* zámożisty/ *Compendiosus, utilis, commodus.* zámożenie/ *Incrementum.*

Zámarſzczā/ *Corrugo, complico.*

Zámarzam/ *Eneco. In præt:* zámorzilem.

Zámarzam/ *Congelasco, frigore concresco.*

Zámawiam/ *Prætendo, prætexo.* zámowká/ *Prætextus.*

Zámázuię/ *Deleo, oblitero.*

Zameſz/ *ex germ: Aluta.* zameſznik/ *Alutarius.* zamſzowy/ *Ex aluta confectus.*

Zamężny/ *Nuptus, nubilis.*

Zámiar/ *vide* Ná zámiar.

Zámieſzawam/ *Commisceo, conturbo, commoueo.* zámieſzánie/ *Turba, tumultus, motus, seditio.*

Zámieſzkawam/ *Negligo, moror, cunctor.* zámieſzkánie/ *Mora, cunctatio, obstaculum, impedimentum.*

Zámilczawam/ *Reticeo.* zámilczenie/ *Taciturnus.* zámilkam/ *Conticesco.*

Zámnażam/ *Augeo.* zámnażam się/ *Cresco, augeor, incrementum capio.*

Zámorze/ *Regio transmarina.* zámorſki/ *Transmarinus.*

Zámotawam/ *Intrico, implico, irretio, inuoluo.* zámotány/ *Implicitus, irretitus, impeditus, inuolutus.* zámotánie/ *Intricatio.*

Zámrażam/ *Frigori expono, congelascere facio.*

Zámrużam/ *Conniueo, conquinisco.*

Zámułam/ *Limo & squalore obduco.*

Zámydłam/ *Smigmate oblino. Metaph: pecunia seu muneribus corrumpo.*

Zámykam/ *Claudo, occludo.* zámknienie/ *Conclusio, clausula, epilogus.* zamek/ *Arx, castrum. Item, Sera.* zamczisty/ *Clausus, quod claudi potest.*

Zánádrze/ *Sinus.*

Zánaſzam & zánoſzę/ *Defero, perfero, transfero, deporto, transporto.*

Zániechawam/ *Omitto, intermitto, supersedeo, missum facio.*

Zánikiel/ *Fibula. Item, Sanicula, diaspensia, herb:*

Zánogéicá/ *Paronychia.*
Zántus/ *Fornix, ganeum, lupanar, domus meretricia.*
Záostrzam/ *Acuo, exacuo.*
Zápach/ *Odor, fætor, nidor.* zápacham/ *Oleo, fæteo, nideo.*
Zápádam/ *Occido, decido, corruo.* západ/ *Occasus.*
Zápalam/ *Accendo, succendo.* zápalam się/ *Exardesco, flammam concipio.* zápal/ *Suffitus, suffimentum.* zápálczisty/ *Ardens.*
Zápámiętawam/ *Obliuiscor.* zápámiętánie/ *obliuio.* zápámiętáły/ *Obliuiosus. Item, Ingratus. Item, Perditus, deploratus.*
Záparzam/ *Pecudibus aut canibus edulium paro.*
Zá pásy chodzę/ *Luctor, digladior, in arenam descendo.* zápaśnik/ *Luctator, pugil, athleta, palestrites.* zápáśowánie & zápáśnictwo/ *Palæstra.*
Zápátrzam się/ *Aspicio, intueor.*
Západzam & zápędzam/ *Abigo, depello, propello.*
Zápewne/ *Certè, equidem, profectò, enimuerò.*
Zápieczętuię/ *Obsigno.*
Zápiekam się/ *Induresco, alum sisto.* zápiekły/ *Induratus.*

Zápieram/ *Claudo, occludo. In præt:* zápierałem & zápárłem/ *Inde* záporá/ *vectis, pessulus, repagulum.*
Zápieram/ *Nego, abnego. In præt:* záprzałem. záprzenie/ *Abnegatio.*
Zápinam/ *Infibulo, constringo. In præt:* zápiałem. *Inf:* zápiąć. zápięcie/ *Infibulatio.*
Zápisuię/ *Satisdo.* zapis/ *Autographum, cautio, cautela, satisdatio, obligatio.*
Zápłácam/ *Soluo, persoluo, satisfacio.* zápłátá/ *Solutio, merces, satisfactio, præmium.*
Zápłonam się/ *Erubesco, rubore suffundor.* zápłonienie/ *Rubor.*
Zápłotam/ *Irretio, illaqueo.*
Zápocam się/ *Desudo.*
Záponá/ *velum, operimentum.* záponká/ *Armilla.*
Zápowiedam/ *Annuncio, promulgo. Item, veto, prohibeo, interdico. Item, Arresto.* zápowiedzenie/ *Arrestum, arrestatio.*
Zápowietrzam/ *Funesto, inficio.* zápowietrzony/ *Infectus, pestilens, contagiosus.*
Záprawdę/ *Certò, profectò, equidem, enimuerò.*

Záprzągam/ *Equos currui iungo.*

Zápuszczam/ *Produco, promitto, longius facio.* Zapust/ *Bacchanalia, Androdyonysia.*

Záraz/ zárázem/ *Simul, statim, extemplò, illicò, continuò.*

Zárázam/ *Inficio.* zárázá/ & zárázenie/ *Lues, contagio.* zárázenie powietrzem/ *Apoplexia.* zárázliwy/ zárázliwy/ *Pestilens, contagiosus.*

Zárdzewieie/ *Ferruginem contraho.* zárdzewienie/ *Ferrugo.* zárdzewiáły/ *Ferrugineus.*

Záreczam/ *Spondeo, fideiubeo.* zárecze/ *Manubrium, climacter.* záreczini/ *Sponsalia.*

Zárki/ *vehemens, atrox, celer, acer, strenuus.* zárkość/ *vehementia, atrocitas.*

Zártok/ *&c. vide ire.*

Zárná/ *Moletrina, pistrinum, molendinum manuale.*

Zárownam/ *Aequo, complano. Itē, Recompenso, par pari refero.*

Zárt/ *Iocus, facetiae.* zártowny *Festiuus, vrbanus, iocosus, facetus.* zártuie/ *Iocor.*

Zarze się/ *Exardesco, flammam concipio.* zarzistá/ *Fomes, stipula.* zarzisty/ *Flammeus, ignitus.*

Zárzecze/ *Regio trans fluuium sita.* zarzeczny/ *Trans fluuium situs.*

Zarzezam/ *Macto.*

Zarznice/ *varioli.*

Zárzucam/ *Abijcio, proijcio. Item, Obtrudo.* zárzutny/ *vilis, abiectus, contemptus.*

Záś/ záśie/ *Rursus, iterum, denuò, vicissim.*

Zásadzam/ *Colloco, surrogo, sufficio, substituo, Item, Fundo Item Planto, consero.* zásadká/ *Copiae in insidijs positae.* zásádźiciel/ *Fundator, patronus, surrogator.*

Záschly/ *vide zásycham.*

Zásepiam się/ *vultum corrugo, frontem capero, vultum ad seueritatem, seu tristitiam compono.* zásepiony/ *Tristis, morosus, difficilis.*

Zásiadam/ *Consideo.*

Záskaczá/ *Offendo, deprehēdo.*

Zásklepiam/ *Arcuo, fornico, concamero, fornicem extruo.*

Zásforze/ *Intercus.* záskorny/ *Subcutaneus.* záskornicá/ *pustula.*

Záskowiczam/ *Latro, vlulo.*

Zásłániam/ *velo. obscuro, obnubilo, obtenebro, obumbro.* zásloná/ *velum, peripetasma.*

Záślepiam/ *Excaeco.* záślepienie *Excaecatio.*

Záſluguie/ *Mereo, commereo. promereor.* záſlugá/ *meritum.* záſluzony & záſluzály/ *Emeritus.*
Záſmalam/ *Impico, pice oblino.*
Záſmieſzam/ *Iocor, riſum moueo*
Záſmucam/ *Contriſto, conturbo, perturbo, conſterno.* záſmucam ſie/ *Contriſtor, conſternor.*
Záſromawam/ *Confundo, erubeſcere facio.*
Záſtáwuie/ *Oppono, tego, tueor, defendo. Item, Obturo.* záſtáwuie ſie/ *Ictum excipio, ictum declino.* záſtáwidlo/ *Obex.*
Záſtáwiam/ *Oppignoro.* záſtáwá/ *Pignus, hypotheca. Item, Obſes.* záſtáwny/ *Oppignoratus.*
Záſtánowiam/ *Siſto, inhibeo.*
Záſtáie & záſtawam/ *Offendo, deprehendo.*
Záſtárzeie ſie & záſtárzam ſie/ *Seneſco, inueteraſco, exoleſco.* záſtarzály/ *Exoletus, inueteratus.*
Záſtepuie/ *Intercedo.* záſtep/ *Exercitus, legio, copiæ, manus.* záſtepcá/ *Mediator, aduocatus, patronus, interceſſor.*
Záſtrzelam/ *Traijcio, transfigo, transfodio.* záſtrzal/ *Telũ, iaculũ. Itẽ. Fulcrum, fulcimen, tibicen.*
Záſwedzam/ *Nidorem vel fætorem excito.*
Záſwiecam/ *Accendo.*
Záſycham/ *Exareſco.* záſchly/ *Aridus.*
Záſypiam/ *Obdormio.*
Záſypam/ & záſypuie/ *Tego, obruo, defodio.* zaſpá/ *Tumulus, congeries, propriè niuis à ventis congeſtæ.*
Záſzkadzam/ *Noceo, officio, impedio.*
Záſznuruie/ *Religo, vincio.*
Záſzywam/ *Conſuo, ſarcio.* záſzity/ *Sartus, ſutilis.*
Zátaczam/ *Prouoluo.* zátok/ *Sinus, anfractꝰ, ambages.* zátoczyſty/ *volubilis, ſinuoſꝰ, anfractuoſꝰ.*
Zátáráſſuie/ *vallo, ſepio, munio, occludo.*
Zátárlem/ *vide* záćieram.
Zátáyam/ *Celo, abſcondo.*
Zátchne/ *Suffoco.* zátchne ſie/ *Suffocor.*
Zátlumiam/ *Sopio, opprimo, ſupprimo.*
Zátroſkam/ *Aegritudine, dolore ſeu mærore afficio, contriſto, conturbo.* zátroſkam ſie/ *Contriſtor, conturbor.*
Zátrudniam/ *Impedio, intrico, implico, negotium faceſſo.* zátrudniony/ *Occupatus, impeditus, perplexus.*

Zátrwożam/ *Conturbo, percello.* zátrwożenie/ *Conturbatio.*

Zátrząsam/ *Concutio.*

Zátwárdzam/ *Induro.* zátwárdziáły/ *Induratus, duracinus.* zátwárdzenie/ & zátwárdziáłość/ *Induratio, constipatio, durities.* zátwárdzeię/ *Induresco.*

Záuszník/ *Susurro, adulator, assentator, parasitus.* záusznicá/ *fœmin: Item, Inauris.*

Záwadzam/ *Obsum, obsto, officio, impedio, remoror.* záwádá/ *Impedimentum, obstaculum.*

Záwálam/ *Obuoluo, aduoluo,* káwał/ *Res aduoluta.*

Záwćiągam/ *Remoror, detineo*

Záwdy/ záwżdy/ & záwsze/ *Semper, assiduè.*

Záwetuię/ *Reddo, refero, recompenso, par pari refero.*

Záwezmę się/ *Immineo. Item, videor. Item, vires sumo. In præt:* záwziąłem się. *Impers:* záwźięło się/ *videtur.*

Záwiásá/ *Cardo.*

Záwichrzam się/ *Tempestuosus, procellosus fio.* záwichrzenie/ *Tempestas, procella, turbo.*

Záwieram/ *Obsero, claudo, occludo. In præt:* záwárłem. *Inf:* záwieráć/ & záwrzeć. *Inde* záwárćie/ *Claustrum, penetrale.* záworá/ *Pessulus, obex, repagulum.* záworká/ *dimin:*

Záwieszam/ *Appendo, suspendo.* záwieszam się/ *Pendeo.*

Záwisłem/ *præt: Pendeo.*

Záwiezdiam/ *Irretio, illaqueo.*

Záwykłam/ & záwychłam/ *Intrico, irretio, inuoluo.* záwykłány/ *Irretitus, intricatus, perplexus, inenodabilis.*

Záwiść/ *Zelus, odium, inuidia.* záwisny/ *Inuidus, inuidiosus, Zelotes.*

Záwodzę się/ *Cursum intendo.* záwod/ *Cursus, curriculum, stadium, catadromus.* záwodnik/ *Stadiodromus, qui in stadio currit.* záwoduię/ *Curro, cursu certo.* wzáwod/ *aduerb: Curriculò.*

Záwołáwam/ *Clamo, acclamo. Item, voco, accerso.* záwołány/ *Clarus, celebris.* záwołánie/ *vocatio, munus, conditio, officium.*

Záwołká/ *Angiportus.*

Záwoy/ *Tiara, calantica, rica, peplum, fascia.*

Záwrácam/ *verto.* záwrácánie głowy/ *Phrenitis, delirium, grauedo, vertigo.* záwrot/ *Idem.*

Záwyiam/ *Alligo, religo, circumligo.* záwyćie/ *Fascia, ligamentum.* záwyty rok / *Terminus peremptorius.*
Záwźiętło śię/ *vide* záwezmę.
Zaydę/ *Obuiam procedam.*
Zaymuię/ *Prehendo, cogo, abigo. In præt:* záiąłem. *Inf:* záiąć.
Zayrzę/ *Inuideo, æmulor.*
Zazdrość / *Inuidia.* zazdrośćiwy/ *Inuidus, inuidiosus.* zazdroszczę/ *Inuideo.*
Zázegam/ *Incendo, succendo, adoleo.*
Záżywam/*vtor, fruor, perfruor.*

Z B.

Zbáwiam/*Saluo, seruo, libero. redimo.* zbáwienie/ *Salus, liberatio, redemptio.* zbáwićiel/ *Seruator, saluator, liberator.* zbáwienie/ *Salus, redemptio.*
Zbedny /*Odiosus, inimicus, &c.*
Zbiegam / *Aufugio.* zbiegam śię/ *Concurro.* zbieg / *Fugitiuus, profugus, transfuga.*
Zbieram / *Colligo, congrego, corrado. Item, Conscribo, de exercitu dictum. In præt:* zebrałem. zbieránie / *Collectio.* zebránie / *Cœtus, Ecclesia, congregatio.*

Zbijam/ *Prædor, grassor, latrocinor, piraticam exerceo. Item, Contundo. Item, Coasso, compingo, coagmento. Item, Refello, confuto, conuinco.* zbijam śię *Concurro, decurro, congredior.* zbijánie/ *Concursus, decursio.*
Zbik/ *Meles, itis.*
Z bliská/ *Cominus, propè.*
Zbogácam / *Dito.* zbogácam śię/ *Ditesco, thesaurizo.*
Zbor/ *Cœtus, concio, ecclesia.*
Zbotwieię/ *Fracesco.* zbotwiáły/ *Fracidus, languidus, marcidus.*
Zbóycá/ *Latro, prædo, pirata.*
Zboże/ *Seges, fruges, frumentũ.*
Zbrániam/ *Abnego, denego.* zbrániam śię/ *Respuo, recuso, detrecto, subterfugio.*
Zbrátam śię / *Familiaritatem ineo, amicitiam contraho.*
Zbroiá/ *Arma, defendiculum.* zbroiny/ *Armatus.*
Zbuczniee/ *Putresco.* zbuczniáły/ *Putris, cariosus, rancidus.*
Zbuduię/ *Extruo, condo, ædificio.*
Zbudzam/*Excito, expergefacio.*
Zbuntuię śię/ *Coniuro, conspiro.* zbuntowánie / *Coniuratio, conspiratio.*

Zburzam/ *Deuasto.* zburzenie/ *Deuastatio.*

Zbywam/ *Redundo, supersum.* zbytek/ *Superfluitas, superabundantia, luxus.* zbytny/ *Superfluus, residuus, abundans, superuacuus, nimius, immodicus, profusus, luxuriosus.*

Z C.

Zchodzę/ *Decedo, discedo, obeo, defungor, morior. In præt:* zszedłem. zchodzę się/ *Congregor, conuenio.* zeście/ *Congregatio, conuentus, congressus. Item, Mors, obitus, interitus.*

Z D.

Zda się/ *videtur, placet.* zdało się/ *visum est.* zdanie/ *Placitum, iudicium, sententia.*

Zdaleka/ *Procul, eminus, è longinquo.*

Zdarzam/ *Prospero, fortuno, secundo, aspiro, felicem successum largior.* zdarzam się/ *Feliciter succedo, felicem successum sortior.* zdarzenie/ *Successus.*

Zdaię & zdawam/ *Reddo, restituo. Item. Damno, condemno, sententiam dico.*

Zdzażam & zdeżam/ *Tolero, sustineo, suppedito, satisfacio.*

Zdechły/ *vide* zdycham.

Zdybiam/ *Incido, offendo, inopinantem inuado.*

Zdobywam się/ *Comparo, assequor, consequor, impetro.* zdobycz/ zdobycie/ & zdobytek/ *Præda, fructus, lucrum, commodum, emolumentum.*

Zdołam/ *Satisfacio, sustineo, perficio.*

Zdrádá/ *Fraus, dolus, fallacia, fabrica, techna, captio, proditio, machina, offuciæ, insidiæ.* zdradzam/ *Fallo, decipio, impono, circumuenio.* zdrádliwy/ *Fallax, dolosus, fraudulentus, insidiosus.* zdraycá/ *Traditor, proditor.*

Zdremam się/ *Dormiturio.*

Zdrętwieię/ *Rigeo, torpeo, obstupesco.* zdrętwiáły/ *Torpens, rigidus.* zdrętwienie/ & zdrętwiáłość/ *Torpor.*

Zdrewnieię/ *Idem. Obduresco, ligneam naturam induo.*

Zdrow & zdrowy/ *Sanus, sospes, vegetus, salubris, incolumis, superstes.* zdrowie/ *Salus, sanitas, valetudo, incolumitas.* zdrowieię *Conualesco, sanitatem recupero.*

Zdroy/ *Fons, scaturigo.* zdroiowy/ *Fontanus.* zdroiewisko/ *Scaturigo.*

Z D.

Zdrożny/ *Deuius. errans, falsus, incertus.*

Zdruzzgam & zdruzzgoce/ *Contero, confringo, comminuo.*

Zdumiewam sie/ *Obstupesco.*

Zdun/ *Figulus.* zdunski/ *Figulinus.* zdunczik/ *Tyro artis figulinæ.*

Zdycham/ *Morior.* zdechly/ *Morticinus.* zdechliná/ *Morticina caro.*

Zdzblo/ *Culmus, calamus.* zdziebłko/ *dimin:*

Zdziczeie/ *In feritatē degenero, feram & beluinam naturā induo.*

Zdziewam/ *Nomino, voco, appello. In præt:* zdziałem. *Infin:* zdziać.

Zdzieram/ *Spolio, diripio.*

Zdzierzam/ *Contineo, detineo.* zdzierzam sie/ *Tempero mihi, abstineo.*

Zdzymam/ *Comprimo, stringo. In præt:* zdzalem. *Inf.* zdzać.

Z E.

Zebłásty/ *vide* zab.

Zebránie/ *vide* zbieram.

Zebro/ *Costa.* żebrko/ *dimin:*

Zebrze/ *Mendico.* żebrak/ *mendicus.* żebrániná/ *Mendicitas.*

Zeckne sie/ *Tædium me capit, satietas me capit.*

Zegam/ *vro, aduro, inflammo.*

Zegar/ *Horologium.*

Zeglem/ *vide* żge.

Zegluie/ *Nauigo, velifico.* żeglarz/ *Nauta.* żeglárski/ *Nauticus.* żeglowny/ *Nauigabilis.*

Zegnam/ *Valedico. Item, Signo, consecro.*

Zelázo/ *Ferrum.* żelázny/ *Ferreus.*

Zelw/ & żelwicá/ *Glos.*

Zelżę/ *Ignominia afficio, traduco.* zelżiwość/ *Probrum, ignominia.*

Zemdlele & zemdlewam/ *Debilitor, deliquium animi patior.* zemdlenie/ *Debilitatio, deliquiū.*

Zemlá/ *Simila, similago.* żemłány/ *Similagineus.*

Zemie/ *Mando, rodo.*

Zencá/ *vide* żne.

Zenie/ &c. *vide* żoná.

Zepchnalem/ *vide* zpicham.

Zercá & żerzec/ *Paranymphus, architriclinus.*

Zerdz/ *Pertica, phalanga.*

Zerwony/ *vide* zrywam.

Zes/ *Senio, senarius aleæ iactus, aliàs Iactus veneris.*

Zeschly/

Zburzam/ *Deuasto*. zburzenie/ *Deuastatio*.

Zbywam/ *Redundo, supersum*. zbytek/ *Superfluitas, superabundantia, luxus*. zbytny/*Superfluus, residuus, abundans, superuacuus, nimius, immodicus, profusus, luxuriosus*.

Z C.

Zchodzę/*Decedo, discedo, obeo, defungor, morior. In præt:* zszedłem. zchodzę się/*Congregor, conuenio*. zeście/ *Congregatio, conuentus, congressus. Item, Mors, obitus, interitus*.

Z D.

Zda się/ *videtur, placet*. zdało się/ *visum est*. zdánie/ *Placitum, iudicium, sententia*.

Zdáleká/ *Procul, eminus, è longinquo*.

Zdarzam/ *Prospero, fortuno, secundo, aspiro, felicem successum largior*. zdarzam się/ *Feliciter succedo, felicem successum sortior*. zdarzenie/ *Successus*.

Zdáię & zdawam/ *Reddo, restituo. Item. Damno, condemno, sententiam dico*.

Zdzżam & zdeżam/*Tolero, sustineo, suppedito, satisfacio*.

Zdechły/ *vide* zdycham.

Zdibiam/ *Incido, offendo, inopinantem inuado*.

Zdobywam się/ *Comparo, assequor, consequor, impetro*. zdobycz/ zdobyćie/ & zdobytek/ *Præda, fructus, lucrum, commodum, emolumentum*.

Zdołam/ *Satisfacio, sustineo, perficio*.

Zdrádá/ *Fraus, dolus, fallacia, fabrica, techna, captio, proditio, machina, offuciæ, insidiæ*. zdradzam/ *Fallo, decipio, impono, circumuenio*. zdrádliwy/ *Fallax, dolosus, fraudulentus, insidiosus*. zdrayca/ *Traditor, proditor*.

Zdremam się/ *Dormiturio*.

Zdrętwieię/ *Rigeo, torpeo, obstupesco*. zdrętwiáły/ *Torpens, rigidus*. zdrętwienie/& zdrętwiáłość/*Torpor*.

Zdrewnieię/ *Idem. Obduresco, ligneam naturam induo*.

Zdrow & zdrowy/*Sanus, sospes, vegetus, salubris, incolumis, superstes*. zdrowie/ *Salus, sanitas, valetudo, incolumitas*. zdrowieię *Conualesco, sanitatem recupero*.

Zdroy/ *Fons, scaturigo*. zdroiowy/ *Fontanus*. zdroiewisko/ *Scaturigo*.

Zdrożny/

Zdrożny/ *Deuius. errans, falsus. incertus.*
Zdruzzam & zdruzgoce/ *Contero, confringo, comminuo.*
Zdumiewam sie/ *Obstupesco.*
Zdun/ *Figulus.* zdunski/ *Figulinus.* zdunczik/ *Tyro artis figulinæ.*
Zdycham/ *Morior.* zdechły/ *Morticinus.* zdechlina/ *Morticina caro.*
Zdźbło/ *Culmus, calamus.* zdźiebłko/ *dimin:*
Zdźiczeie/ *In feritatē degenero, feram & beluinam naturā induo.*
Zdźiewam/ *Nomino, voco, appello. In præt:* zdźiałem. *Infin:* zdźiać.
Zdźieram/ *Spolio, diripio.*
Zdźierżam/ *Contineo, detineo.* zdźierżam sie/ *Tempero mihi, abstineo.*
Zdźymam/ *Comprimo, stringo. In præt:* zdźałem. *Inf.* zdźać.

Z E.

Zebłáśiy/ *vide* żab.
Zebránie/ *vide* zbieram.
Zebro/ *Costa.* żebrko/ *dimin:*
Zebrze/ *Mendico.* żebrak/ *mendicus.* żebránina/ *Mendicitas.*
Zeckne sie/ *Tædium me capit, satietas me capit.*
Zegam/ *vro, aduro, inflammo.*
Zegar/ *Horologium.*
Zegłem/ *vide* żge.
Zegluie/ *Nauigo, velifico.* żeglarz/ *Nauta.* żeglárski/ *Nauticus.* żeglowny/ *Nauigabilis.*
Zegnam/ *Valedico. Item, Signo, consecro.*
Zelázo/ *Ferrum.* żelázny/ *Ferreus.*
Zełw/ & żełwicá/ *Glos.*
Zeiże/ *Ignominia afficio, traduco.* żelżiwość/ *Probrum, ignominia.*
Zemdleie & zemdlewam/ *Debilitor, deliquium animi patior.* zemdlenie/ *Debilitatio, deliquiū.*
Zemlá/ *Simila, similago.* zemłány/ *Similagineus.*
Zemle/ *Mando, rodo.*
Zencá/ *vide* żnę.
Zenie/ *&c. vide* żoná.
Zepchnąłem/ *vide* zpicham.
Zercá & zerzec/ *Paranymphus, architriclinus.*
Zerdź/ *Pertica, phalanga.*
Zerwony/ *vide* zrywam.
Zes/ *Senio, senarius aleæ iactus, aliàs Iactus veneris.*

Zeckne/ Zeschły/

Zeschly/ vide zsycham.
Zesromacam/ Confundo, violo, profano, ignominia afficio.
Zeście/ vide zchodze.
Zewlocze/ Exuo. zewloki/ Exuuiæ. spolia.
Zewnątrz/ Extrinsecus.
Zewszad/ vndiq; vndequaq;.
Zeymuie/ Demo, detraho. Itē. Corripio, inuado. In præt: zią-lem. Inf: ziąć.
Zezā/ Sentina.
Zezwalam/ Assentior, astipulor, approbo. zezwolenie/ Assensus, assensio.

Z G.

Zgadzam/ Concinno, concordo. zgadzam sie/ Congruo, conuenio, consentio, quadro, respondeo, Item Paciscor.
Zgágá/ Angina, ardor stomachi
Zganiam/ Compello, depello.
Zgarbiam/ Incuruo. zgarbiam sie/ Cernuus incedo. zgárbiony/ Cernuus, gibbosus.
Zgardzam/ Negligo, contemno, aspernor. zgárdá/ Contemptus.
Zge/ Vro, aduro. in secunda persona. zżesz/ In tertia zże &c. In præt: zeglem.
Zgeszczam/ Condenso.
Zginam/ Incuruo, inflecto, reflecto. In præt: zgiąlem. Inde zgiety/ Curuus, reflexus. zgiecie/ Curuatura, curuitas.
Zgine/ Pereo, intereo. zginienie/ Perditio, interitus, pernicies.
Zgladiam/ Coagmento, compingo, concinno. zglobienie/ compages.
Zgladzam/ Deleo, extirpo, extermino, oblitero, aboleo, abrogo.
Zgliszcze/ Rogus, tumulus.
Zgmatwiam/ Misceo, commisceo, confundo.
Zgnije/ Putresco. zgniły/ Putris, putridus. zgniłość/ Putredo.
Zgodá/ Concordia, vnio, consensus. zgodny/ Concors, consonus, consentiens.
Zgolá/ Prorsus, penitus, omninò, planè.
Zgoniny/ Farrago, quisquiliæ.
Zgorszam/ Offendo, scandalizo. zgorszenie/ Offendiculum, scandalum, offensio.
Zgorywam/ Conflagro. In præt: zgorzalem. Inf: zgorzeć.
Zgotuie/ Paro, præparo, comparo.
Zgráie/ Multitudo, turba, frequentia.

Zgromá

Zgromádzam/ *Congrego, cumulo, colligo, coaceruo, aggero, corrado.* zgromádzenie/ *Congregatio, cætus, multitudo, concio, Ecclesia, conuentus, consessus.*

Zgromie/ *Terreo, perterrefacio,*

Zgrzebi/ *Stuppa.* zgrzebny/ *Stuppeus, leuis, leuidensis.*

Zgrzewam/ *Calefacio. In præt:* zgrzałem. *Inf:* zgrzać.

Zgrzitam/ *Crepo, strido, fremo, frendeo.* zgrzitánie/ *Stridor, fremitus.*

Zgrzibiáły/ *Decrepitus, prouectæ ætatis.*

Zgubie/ *Perdo, amitto.* zgubá/ *Amißio, perditio, damnum, exitium, pestis, pernities.*

Zgwałcam/ *violo, profano, temero, vim infero, comprimo, stupro.* zgwałcenie/ *violatio, profanatio, stuprum.*

Z H.

Zhidze/ *Contemno, despicio, cauillor, calumnior.*

Z I.

Ziać/ *vide* zeymuie.

Ziadam/ *Exedo, comedo, ambedo, depascor.* ziádły/ *Mordax, iracundus.* ziádłość/ *Mordacitas, iracundia.*

Ziáde/ *Profugio, euado.* ziáde sie/ *Conuenio, congredior. In præt:* ziáchałem. ziazd/ *Conuentus, congressus, synodus, comitia, concilium.*

Ziarno/ *Granum.* ziarnko/ *dimin:* ziarnisty/ *Granosus.*

Ziatrzam/ *Exacerbo, exulcero, lacesso, irrito.* ziatrzam sie/ *Suppuro.* ziatrzenie/ *Exacerbatio, suppuratio, sanies.*

Ziebá/ *Fringilla.*

Ziebie/ *Frigefacio.* ziebne/ *frigesio, algeo.*

Zieć/ *Gener.* zietaszek/ *dimin.*

Ziednawam/ *Concilio, reconcilio. Item, Comparo.* ziednánie/ *vnio, reconciliatio.*

Ziele & ziewam/ *Oscito, anhelo, aspiro.* ziewánie/ *Oscitatio.* ziewaczká/ *Oscedo.*

Ziele/ *Olus, herba, gramen.* ziołko/ *Olusculum. Item, Aroma.* zielony/ *viridis.* zieloność/ *viriditas.* zielenie sie/ *vireo, frondeo, frondesco.*

Ziemiá/ *Terra, tellus, humus. Item, Regio, territorium, prouincia.* ziemski/ *Terrestris.* ziemek *Popularis, conterraneus, sympatriota.* ziemiánin/ *Nobilis.* zie-

miánká/ *Fæmina nobilis.* źiemiedrzenie/ *Terræ motus.*

Zimá/ *Hyems. bruma.* źimny/ *Hyemalis, gelidus, frigidus.* źimno/ *Gelu, frigus.* źimnicá/ *Febris.* źimniczny/ *Febrilis.* źimuie/ *Hyemo, hyberno.* źimowánie/ *Hyberna.* źimostradki/ *Pyra serotina, hyemalia.*

Ziuszę/ *Cruento, vulnero. Item, Cruore ferarum canes pasco.*

Z K.

Zkąd/ *vnde.* zkądże/ *vndenam.* zkądkolwiek/ *vndecunque, scribitur etiam per s.*

Z L.

Złączam/ *vnio, copulo, coniungo, connecto.* złączenie/ *Coniunctio.*

Złagam/ *Decumbo, pario. In præt:* złegłem.

Złatam/ *Deuolo, as. In præt:* zlećiałem. złatam się/ *Conuolo.*

Złázam/ *Descendo. In præt:* złazłem. *fut:* zlezę. *Inf:* zleść.

Źle/ *vide* zły.

Zlecam/ *Mando, iniungo, præcipio. In præt:* zlećiłem.

Zlekam się/ *Extimesco, expauesco, consternor.* zlekły/ *Consternatus.*

Złzá & złozá/ *Lachryma.*

Zliczam/ *Numero.*

Złob/ *Præsepe, præsepium.*

Złoto/ *Aurum.* złoty/ *adiect: aureus, a, um. subst: aureus nummus, florenus.* złotnik/ *Aurifex, aurifaber.* złotnictwo/ *opificium aurifabrorum.* złotogłow/ *Panno auro distinctus, holobryzum.* złotogłowowy/ *Ex huiusmodi panno confectus.*

Złożę/ *Depono. Itẽ, Compono.*

Złupuię/ *Spolio, diripio.*

Złutuię się/ *Misereor.* złutowánie/ *Commiseratio.*

Zły/ *Malus, impius, improbus.* złość/ *Malitia, prauitas, nequitia.* złośćiwy & złośliwy/ *Malignus, peruersus, scelestus, sceleratus, impius, prauus, viciosus, malitiosus.* złoczynny/ *maleficus.* złoczyncá/ *subst: malignus, malefice.* złoczynstwo/ *Facinus, scelus, maleficiũ.* złodźiey/ *Fur.* złodźieyká/ *fæm:* złodźieystwo/ *furtum.* złodźieyski *Furtiuus.* złorzeczę/ *Conuicior, criminor, conuicijs incesso, maledico, inuehor, insector.* złorzeczenie/ *Conuicium.* złorzeczny/ *maledicus.* złorzeczeństwo/ *maledicentia.* źle vżywam/ *Abutor.* źle vżywánie/ *abusus.*

Zmaczam/ *Rigo, irrigo. madefacio.* zmakam / *Madefio.* zmokły/ *Madidus.*

Zmamiam / *Decipio, oculos præstringo, præstigijs deludo.* zmamiony/ *Deceptus, delusus.* zmamienie/ *Præstigia.*

Zmárły/ *Mortuus, defunctus.* zmartwychwstáię & zmartwychwstáwam / *E mortuis resurgo.* zmartwychwstánie / *Resurrectio è mortuis.*

Zmarszczam/ *Corrugo, complico.* zmarszczony/ *Corrugatus, rugosus.* zmarszká/ *Ruga.*

Zmarzam/ *Frigore pereo. In præt:* zmarzłem.

Zmatam/ *Mentior.*

Zmawiam / *Despondeo.* zmawiam się / *Paciscor, conuenio.* zmowá/ *Pactum, conuentio.*

Zmázuię / *Maculo, inquino. Item, Deleo.* zmázá/ *Labes, macula, menda & um.*

Zmianká/ *Mentio, memoria, recordatio.*

Zmiatam & zmietam/ *Deÿcio, deturbo.*

Zmiękczam/ *Mollio, macero.*

Zmielam/ *Commolo, contero.*

Zmieniam/ *verto, commuto, immuto.*

Zmierzk/ *Crepusculum.* zmierzka się/ *vesperascit.*

Zmilczawam/ *Reticeo.*

Zmilkam/ *Obmutesco.*

Zmiłuię się/ *Misereor.* zmiłowánie/ *miseratio.*

Zmindá / *Sordes, tenacitas.* zmindak/ *Homo sordidus, tenax, parcus.*

Zmiyá/ *Stellio, aspis.*

Zmodź/ *Samogitia.*

Zmorduię/ *Defatigo.* zmordowány/ *Fessus.* zmordowánie/ *Defatigatio.*

Zmrużam/ *Conniueo.*

Zmudzam/ *Cesso, tardo, cunctor, tempus inutiliter tero.*

Zmyślam/ *Fingo, comminiscor, simulo, præ me fero.* zmyślenie/ *Figmentum.* zmyślony/ *Commentitius.*

Zmywam/ *Abluo, abstergo.*

Z N.

Znák/ *Nota, signum, symbolum.* znákomity/ *Euidens, notorius, notabilis.* znáczę/ *Noto, signo.* znáczny / *Notabilis, euidens.*

Znam / *Nosco, noui.* znáiomy/

297

my/ Notus. znáiomość/ Notitia, familiaritas, consuetudo.

Známie/ Signum, nota, miraculum. Item, Næuus. známionuie/ Noto, insignio, significo, denoto. známienity/ Insignis, celebris, spectabilis, notabilis, excellens, clarus, eximius, illustris.

Znaszam/ Confero, comporto, colligo, conseruo. Item, Patior.

Znawiam/ Renouo, refrico.

Zne/ Meto, vindemio. In præt: żąłem. Inf: żąć. żniwo/ Messis. żeńcá/ Messor.

Znedzam/ Ad paupertatem redigo. znedzeie/ Ad paupertatem redigor.

Znienaczká/ Subitò, illicò.

Zniesiony/ vide znoszę.

Zniewalam/ Cogo, in seruitutem redigo. zniewolenie/ Coactio.

Zniewieszczam/ Effæmino. zniewieszczáły/ Effæminatus.

Znikne/ Dispareo, euanesco, znikomy/ Nihili, nullius precij, uanus, euanidus, caducus.

Zniszczam/ Perdo, aboleo, labefacto, in nihilum redigo. zniszczeie/ Pereo, in nihilum redigor.

Znoszę/ Patior, tolero, suffero. Item, Comporto. Item, Abrogo, aboleo, deleo, antiquo. zniesiony Abrogatus. znośny/ Tolerabilis.

Znoy/ Ardor, æstus. znoie się/ Ardeo, æstuo.

Z O.

Zobam/ Colligo instar auium.

Zobopolny/ Mutuus.

Zoczę/ Aspicio, conspicio. Item, è conspectu abeo, subduco me.

Zołądź/ Glans, balanus.

Zołądek/ Stomachus, ventriculus. żołądkuie się/ Stomachor.

Zołć/ Fel, bilis.

Zołcien/ Ambrosia.

Zold/ Stipendium, merces.

Zołná/ Merops, apiastra.

Zołnierz/ Miles. żołnierstwo/ Militia.

Zołtarz/ Psalterium.

Zołty/ Flauus, croceus, luteus. żołtość/ Flauus color. żołcieie/ Flauesco. żołtek/ vitellus. żołtá niemoc/ Morbus regius, aurigo, Ictericus morbus.

Zołw/ Testudo, chelys, concha. żołwiowy/ testudineus.

Zołzá/ Glandula, tonsilla.

Zoná/ vxor, coniux. żenin & żeński/ vxorius. żenię się/ puellam ambio, vxorem expeto, vxorem duco.

Z O.

Zoraw / *Grus. Item, Antlia.* zorawie / *Pipo, onis.* zorawi / *gruinus.* zorawini / *Mora rubi idæi.*

Zostawam / *Maneo, permaneo, remaneo, resto, supersum.*

Zostáwuie & zostáwiam / *Desero, relinquo.* zostáły / *Reliquus.*

Zostoie się / *Permaneo, persisto, consisto, perseuero.*

Zowię / *voco, nomino, nuncupo, appello.*

Z P.

Z przygody / *Casu, fortè, fortuitò.*

Zpycham / *Deÿcio, deturbo, præcipitem do. In præt.* zepchnąłem. *Inf:* zepchnąć.

Z R.

Zrąbam / *Diffindo.* zrąb / *Munitio ex deiectis arboribus facta.*

Zrastam się / *Coëo, concresco.* zrost / *Habitudo, statura.*

Zrę / *voro, lurco, glutio. In præt:* żárłem. *Inf:* zreć. żárłok / *Edo, bibo, heluo, commessator.*

Zrękowini / *Sponsalia.*

Zroniam / *Euomo, eructo.*

Zrownawam / *Aequo, confero, comparo, comparo.* zrownánie / *Collatio, comparatio.*

Zrywam / *Decerpo, lacero. In præt:* zerwałem. *Inde* zerwony / *adiect: seu particip: quo in benè vel malè precando vtimur. vt* zerwony bogu / *valeat.* zerwony kátu / *abeat in malam rem.*

Zrządzam / *Ordino, dispono. Item, Conduco.* zrząd & zrządzenie / *Dispositio, prouidentia, fatum.*

Zrząz / *Sarculus, palmes.* zrząsik / *dimin:*

Zrzebię & zrzebiec / *Pullus equinus, equulus, equuleus.*

Zrzędny / *Morosus, difficilis, qui in ordinem redigi non potest. Exlex.*

Zrzeię / *Maturesco.* zrzáły / *Maturus.*

Zrzenicá / *Pupilla.*

Zrzetelny / *Clarus, dilucidus.*

Zrzodło / *Fons, scaturigo.* zrzodełko / *fonticulus.* zrzodłny / *fontanus.* zrzodłisty / *Scaturiginosus.*

Zrzucam / *Deÿcio, deturbo, destruo, demolior.*

Z S.

Zsycham/ *Aresco, marcesco. In præt:* zeschnałem. *Inde* zeschły/ *Aridus, marcidus.*

Z T.

Z tąd/ *Hinc.* z tám tąd/ *Illinc. inde.*

Z trącam/ *Deÿcio, decutio: deturbo, præcipito.*

Z trafunku/ *Casu, fortè, fortuitò.*

Z V.

Zubr/ *Vrus.*

Zucham & zuchłam/ *Mando, rumino.*

Zuchwáły/ *Insolens, petulans.* zuchwálstwo/ *Insolentia, petulantia.* zuchwálec/ *Temerarius.*

Zuię & zuwam/ *per* z/ *Exuo. In præt:* zuwałem. *Inf:* zuwáć. zuwádlnia/ *Spoliarium, apodyterium.*

Zuię & żuwam *per* ż/ *Mando, is. In præt:* żwałem. *Inf:* żwáć.

Zupełny/ *Plenus, perfectus, integer, solidus, absolutus.* zupełność/ *Perfectio, integritas, soliditas.*

Zupicá/ *Tunica.*

Żur/ *Fermentum, iusculum fermentaceum.* żurzę się/ *vultum ad austeritatem & seueritatem quandam compono.*

Żużel/ & żużelicá/ *Scoria, excrementa metallorum.*

Z VV.

Zwádá/ *Rixa, certamen, iurgium, altercatio, contentio, motus, seditio, dissidium,* zwádliwy/ *Rixosus, contentiosus.* zwaycá/ & zwaydcá/ *Homo rixosus, contentiosus, factiosus.*

Zwalam/ *Conuoluo, deuoluo.*

Zwalczę/ *Debello, vinco, expugno.*

Zwałem/ *vide* zuię.

Zwątłam/ *Attenuo, debilito.*

Zwawidło/ *Rumen.*

Z węższam/ *Angusto, coarcto.*

Zwiástuię/ *Annuncio.* zwiástowánie/ *Annunciatio.*

Zwiędnę/ *Exaresco, marcesco, flaccesco. In præt:* zwiądłem. zwiędły/ *Aridus, marcidus, flaccidus.*

Zwiercam/ *Contero.*

Zwierciádło/ *Speculum.*

Zwierz/ *Singulare collectiuum, omne genus ferarum significat.*

Zwierzam & zwierzam się/ *Credo, concredo, depono.*

Zwierzchu/ *Desuper.* zwierzchny *Supinus.* zwierzchność / *Magistratus, potestas.* zwierzchnicá / *Scamnum superius in balneis.*

Zwierzę/ *Animal.* źwierzątko/ *Animalculum.* źwierzeczy/ *Ferinus.* źwierzina/ *Caro ferina.* źwierzyniec/ *viuarium, theriotrophium.*

Zwieszam / *Demitto.* zwieszam się/ *Dependeo.*

Zwietrzeię / *Perdo saporem, in vappam vertor.* zwietrzáły/ *Fatuus, insipidus, subuentaneus.*

Zwiezuię/ *Ligo, colligo, vincio, constringo.* zwiąſká/ *vinculum.*

Zwikławam/ *Implico, inuoluo, impedio, irretio.*

Zwinam/ *Conglomero.*

Zwiniam się/ *Committo, perpetro, designo.*

Zwionam / *Euado, aufugio, elabor, in pedes me conijcio, fuga mihi consulo.*

Zwiodę/ *&c. vide* zwodzę.

Zwiotszeię/ *Flaccesco, marcesco.* zwiotszáły/ *Marcidus, flaccidus.*

Zwiyam/ *Conuoluo, conglomero, contorqueo.* zwiyam się / *In gyrum seu spiram me colligo more serpentum.*

Zwłaczam/ *Exuo, detraho, Itē Protraho, differo, procrastino, cunctor.* zwłoká/ *Dilatio.* zwłoki/ *Spolia, exuuiæ.*

Zwłaszczá/ *Scilicet, videlicet, quippe, nempe, nimirum, præsertim, præcipuè, inprimis, maximè.*

Zwodzę / *Colligo, congrego, coaceruo. Item, Seduco, decipio, impono, circūuenio, fingo, simulo.* zwodnik *&* zwodźiciel/ *Impostor.*

Zwolawam/ *Conuoco.*

Zwolennik / *Discipulus.* zwolennicá/ *Discipula.*

Zwon/ *Campana.* zwonek/ zwonuszek/ *Tintinnabulum, cymbalum.* zwonię/ *Campanam pulso.* zwoniarz / *Aedituus.* zwoniec / *velia, linaria, auis nomen.*

Zwono v kolá/ *Absis, curuatura rotæ.* zwono ryby/ *Frustum seu portio piscis.*

Zwożę/ *Conueho, colligo.*

Zwracam/ *Euomo.*

Zwyciężam/ *vinco, triumpho, palmam fero.* zwycięstwo/ *victoria, palma, triumphus.* zwyciężcá *victor, triumphator.*

Zwykam/

Zwykam / *Soleo. Item, addisco. In præt:* zwykłem. *Inde* zwykły / *Solitus, consuetus, vulgaris, vsitatus.* zwyczay / *Mos, consuetudo.* zwyczayny / *vsitatus. &c.*

Z Y.

Życzę / *Opto, precor, faueo, consultum cupio.* życzliwy / *Fauens, studiosus, cupidus.* życzliwość / *Beneuolentia, fauor, studium.*

Żyd / *Iudæus. Hebræus.* Żydowká / *Mulier Hebræa.* żydowski / *Iudaicus.*

Żydę się / *Coëo, congredior, conuenio.*

Żyię / *viuo. Item, Fruor, vescor.*

Żyłá / *Neruus. vena.* żyłowáty / *Neruosus.*

Żymá *vide* zimá.

Żysk / *Lucrum, compendium, quæstus, vsura.* zyskuię / *Lucror.*

Żyto / *Frumentum, siligo.* żytny / *Frumentarius.*

Żywicá / *Resina. lachryma.*

Żywię / *viuo. Item, Alo, nutrio.* żywy / *viuus.* żywot / *vita. Item, vterus. Item, ventriculus.* żywność / *victus, alimentum, nutrimentum.*

Żyzny / *Fertilis.* Żyzność / *Fertilitas.*

Z Z.

Zżesz / zże / *&c. vide* zgę.

Zżyram / *Deuoro, deglutio.*

Finis secundæ partis.